Bible - N.T. § Eng (E.V.) 1865.

THE

NEW TESTAMENT

OF OUR

LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST,

TRANSLATED OUT OF

THE ORIGINAL GREEK;

AND WITH THE FORMER

TRANSLATIONS DILIGENTLY COMPARED AND REVISED.

NEW YORK:

AMERICAN BIBLE SOCIETY,

INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

[*Bourgeois*, 12*mo*.] 1865.

HET

NIEUWE TESTAMENT,

OF

ALLE DE BOEKEN DES NIEUWEN VERBONDS

VAN ONZEN HEER

JEZUS CHRISTUS;

OP LAST VAN DE HOOG-MOG. HEEREN

Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden,

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE (GRIEKSCHE) TAAL
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET

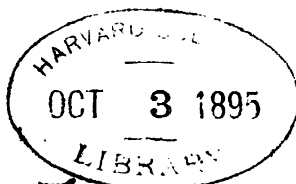
GEDRUKT BIJ HET

AMERIKAANSCHE BIJBELGENOOTSCHAP,

TE NIEUW YORK.

[*Dutch and Eng.* 12*mo.*]

1865.

REGISTER
VAN ALLE DE BOEKEN
DES NIEUWEN TESTAMENTS.

	Hoofdst.
Het Evangelie van Mattheüs	XXVIII.
Het Evangelie van Markus	XVI.
Het Evangelie van Lukas	XXIV.
Het Evangelie van Johannes	XXI.
De Handelingen der Apostelen	XXVIII.
Aan de Romeinen	XVI.
I. Aan die van Korinthe	XVI.
II. Aan die van Korinthe	XIII.
Aan de Galaten	VI.
Aan die van Epheze	VI.
Aan de Philippensen	IV.
Aan de Kolossensen	IV.
I. Aan de Thessalonicensen	V.
II. Aan de Thessalonicensen	III.
I. Aan Timotheüs	VI.
II. Aan Timotheüs	IV.
Aan Titus	III.
Aan Philemon	I.
Aan de Hebreën	XIII.
De Zendbrief van Jakobus	V.
I. Zendbrief van Petrus	V.
II. Zendbrief van Petrus	III.
I. Zendbrief van Johannes	V.
II. Zendbrief van Johannes	I.
III. Zendbrief van Johannes	I.
De Zendbrief van Judas	I.
De Openbaring van Johannes	XXII.

BOOKS
OF THE
NEW TESTAMENT

	Chap
Matthew	XXVIII.
Mark	XVI.
Luke	XXIV.
John	XXI.
The Acts	XXVIII.
The Epistle to the Romans	XVI.
I. Corinthians	XVI.
II. Corinthians	XIII.
Galatians	VI.
Ephesians	VI.
Philippians	IV.
Colossians	IV.
I. Thessalonians	V.
II. Thessalonians	III.
I. Timothy	VI.
II. Timothy	IV.
Titus	III.
Philemon	I.
To the Hebrews	XIII.
The Epistle of James	V.
I. Peter	V.
II. Peter	III.
I. John	V.
II. John	I.
III. John	I.
Jude	I.
Revelation	XXII.

Dutch & Eng.–5th Edition.

HET HEILIG EVANGELIE,

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

MATTHEÜS.

HOOFDSTUK I.

HET boek des geslachts van
JEZUS CHRISTUS, den zoon
Davids, den zoon Abrahams.
2 Abraham gewon Isaäk, en
Isaäk gewon Jakob, en Jakob ge-
won Juda, en zijne broeders;
3 En Juda gewon Phares en Zara
bij Thamar; en Phares gewon Es-
rom, en Esrom gewon Aram;
4 En Aram gewon Aminádab,
en Aminádab gewon Nahasson, en
Nahasson gewon Salmon;
5 En Salmon gewon Boöz bij
Rachab, en Boöz gewon Obed bij
Ruth, en Obed gewon Jesse;
6 En Jesse gewon David, den
koning; en David, de koning, ge-
won Salomo, bij degene die Uria's
vrouw was geweest;
7 En Salomo gewon Roboam,
en Roboam gewon Abia, en Abia
gewon Asa;
8 En Asa gewon Josafat, en Jo-
safat gewon Joram, en Joram ge-
won Ozias;
9 En Ozias gewon Joatham, en
Joatham gewon Achaz, en Achaz
gewon Ezekias;
10 En Ezekias gewon Manasse,
en Manasse gewon Amon, en
Amon gewon Josias;
11 En Josias gewon Jechonias
en zijne broeders, omtrent de Ba-
bylonische overvoering.
12 En na de Babylonische over-
voering gewon Jechonias Sala-
thiël, en Salathiël gewon Zoro-
babel;
13 En Zorobabel gewon Abiud,

THE GOSPEL

ACCORDING TO

S. MATTHEW.

CHAPTER I.

THE book of the generation of
Jesus Christ, the son of David,
the son of Abraham.
2 Abraham begat Isaac; and
Isaac begat Jacob; and Jacob be-
gat Judas and his brethren;
3 And Judas begat Phares and
Zara of Thamar; and Phares begat
Esrom; and Esrom begat Aram;
4 And Aram begat Aminadab;
and Aminadab begat Naasson; and
Naasson begat Salmon;
5 And Salmon begat Booz of Ra-
chab; and Booz begat Obed of
Ruth; and Obed begat Jesse;
6 And Jesse begat David the
king; and David the king begat
Solomon of her *that had been the*
wife of Urias;
7 And Solomon begat Roboam;
and Roboam begat Abia; and
Abia begat Asa;
8 And Asa begat Josaphat; and
Josaphat begat Joram; and Joram
begat Ozias;
9 And Ozias begat Joatham; and
Joatham begat Achaz; and Achaz
begat Ezekias;
10 And Ezekias begat Manasses;
and Manasses begat Amon; and
Amon begat Josias;
11 And Josias begat Jechonias
and his brethren, about the time
they were carried away to Babylon:
12 And after they were brought
to Babylon, Jechonias begat Sala-
thiel; and Salathiel begat Zoroba-
bel;
13 And Zorobabel begat Abiud;

en Abiud gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;

14 En Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;

15 En Eliud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;

16 En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus.

17 Alle de geslachten dan, van Abraham tot David, *zijn* veertien geslachten; en van David tot de Babylonische overvoering *zijn* veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus, *zijn* veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: Want als Maria, zijne moeder, met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamengekomen waren, werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu, haar man, alzoo hij regtvaardig was, en haar niet wilde openbaar te schande maken, was van wille, haar heimelijk te verlaten.

20 En alzoo hij deze dingen in den zin had, ziet de engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, *gij* zone Davids! zijt niet bevreesd Maria, uwe vrouw, tot u te nemen; want hetgene in haar ontvangen is, *dat* is uit den Heiligen Geest.

21 En zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten JEZUS; want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22 En dit alles is geschied, opdat vervuld zoude worden 't gene van den Heere gesproken is door den profeet, zeggende:

23 Ziet, de maagd zal zwanger worden, en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuël, hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons.

24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de en-

and Abiud begat Eliakim; and Eliakim begat Azor;

14 And Azor begat Sadoc; and Sadoc begat Achim; and Achim begat Eliud;

15 And Eliud begat Eleazar; and Eleazar begat Matthan; and Matthan begat Jacob;

16 And Jacob begat Joseph the husband of Mary, of whom was born Jesus, who is called Christ.

17 So all the generations from Abraham to David *are* fourteen generations; and from David until the carrying away into Babylon *are* fourteen generations; and from the carrying away into Babylon unto Christ *are* fourteen generations.

18 ¶ Now the birth of Jesus Christ was on this wise: When as his mother Mary was espoused to Joseph, before they came together, she was found with child of the Holy Ghost.

19 Then Joseph her husband, being a just *man*, and not willing to make her a public example, was minded to put her away privily.

20 But while he thought on these things, behold, the angel of the Lord appeared unto him in a dream, saying, Joseph, thou son of David, fear not to take unto thee Mary thy wife: for that which is conceived in her is of the Holy Ghost.

21 And she shall bring forth a son, and thou shalt call his name JESUS: for he shall save his people from their sins.

22 Now all this was done, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying,

23 Behold, a virgin shall be with child, and shall bring forth a son, and they shall call his name Emmanuel, which being interpreted is, God with us.

24 Then Joseph, being raised from sleep, did as the angel of the

gel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen,

25 En bekende haar niet, tot dat zij dezen haren eerstgeboren zoon gebaard had; en heette zijnen naam JEZUS.

HOOFDSTUK II.

TOEN nu Jezus geboren was te Bethlehem, in Judea, in de dagen des konings Herodes, ziet *eenige* wijzen van *het* Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen,

2 Zeggende: Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijne sterre in 't Oosten, en zijn gekomen, om hem te aanbidden.

3 De koning Herodes nu, *dit* gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem.

4 En bijeenvergaderd hebbende alle de overpriesters en schriftgeleerden des volks, vraagde hij van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem, in Judea; want alzoo is geschreven door den profeet:

6 En gij Bethlehem, *gij* land Juda! zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal.

7 Toen heeft Herodes de wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstig van hen den tijd, wanneer de sterre verschenen was;

8 En hen naar Bethlehem zendende, zeide hij: Reist henen, en onderzoekt naarstig naar dat kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook kome en hetzelve aanbidde.

9 En zij, den koning gehoord hebbende, zijn henengereisd; en ziet, de sterre, die zij in 't Oosten gezien hadden, ging hun voor, tot dat zij kwam en stond boven *de plaatse*, waar het kindeken was.

Lord had bidden him, and took unto him his wife:

25 And knew her not till she had brought forth her first-born son: and he called his name JESUS.

CHAPTER II.

NOW when Jesus was born in Bethlehem of Judea in the days of Herod the king, behold, there came wise men from the east to Jerusalem,

2 Saying, Where is he that is born King of the Jews? for we have seen his star in the east, and are come to worship him.

3 When Herod the king had heard *these things*, he was troubled, and all Jerusalem with him.

4 And when he had gathered all the chief priests and scribes of the people together, he demanded of them where Christ should be born.

5 And they said unto him, In Bethlehem of Judea: for thus it is written by the prophet,

6 And thou Bethlehem, *in* the land of Juda, art not the least among the princes of Juda: for out of thee shall come a Governor, that shall rule my people Israel.

7 Then Herod, when he had privily called the wise *men*, inquired of them diligently what time the star appeared.

8 And he sent them to Bethlehem, and said, Go, and search diligently for the young child; and when ye have found *him*, bring me word again, that I may come and worship him also.

9 When they had heard the king, they departed; and lo, the star, which they saw in the east, went before them, till it came and stood over where the young child was.

10 Als zij nu de sterre zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde.

11 En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria, zijne moeder; en nedervallende hebben zij hetzelve aangebeden; en hunne schatten opengedaan hebbende, bragten zij hem geschenken: goud, en wierook, en mirre.

12 En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen anderen weg weder naar hun land.

13 Toen zij nu vertrokken waren, ziet, de engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: Sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder, en vlied in Egypte, en wees aldaar tot dat ik het u zeggen zal; want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelve te dooden.

14 Hij dan opgestaan zijnde, nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte;

15 En was aldaar tot den dood van Herodes; opdat vervuld zoude worden 't gene van den Heere gesproken is door den profeet, zeggende: Uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16 Als Herodes zag, dat hij van de wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en *eenigen* afgezonden hebbende, heeft hij omgebragt alle de kinderen, die binnen Bethlehem, en in alle deszelfs landpalen *waren*, van twee jaren *oud* en daaronder, naar den tijd, dien hij van de wijzen naarstig onderzocht had.

17 Toen is vervuld geworden 't gene gesproken is door den profeet Jeremia, zeggende:

18 Eene stemme is in Rama gehoord, geklag, geween en veel gekerm; Rachel beweende hare

10 When they saw the star, they rejoiced with exceeding great joy.

11 ¶ And when they were come into the house, they saw the young child with Mary his mother, and fell down, and worshipped him: and when they had opened their treasures, they presented unto him gifts; gold, and frankincense, and myrrh.

12 And being warned of God in a dream that they should not return to Herod, they departed into their own country another way.

13 And when they were departed, behold, the angel of the Lord appeareth to Joseph in a dream, saying, Arise, and take the young child and his mother, and flee into Egypt, and be thou there until I bring thee word: for Herod will seek the young child to destroy him.

14 When he arose, he took the young child and his mother by night, and departed into Egypt:

15 And was there until the death of Herod: that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying, Out of Egypt have I called my Son.

16 ¶ Then Herod, when he saw that he was mocked of the wise men, was exceeding wroth, and sent forth, and slew all the children that were in Bethlehem, and in all the coasts thereof, from two years old and under, according to the time which he had diligently inquired of the wise men.

17 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying,

18 In Rama was there a voice heard, lamentation, and weeping, and great mourning, Rachel weep-

kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat ze niet zijn!

19 Toen Herodes nu gestorven was, ziet, de engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte,
20 Zeggende: Sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in 't land Israëls; want zij zijn gestorven, die de ziele des kindekens zochten.
21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in 't land Israëls.
22 Maar als hij hoorde, dat Archelaüs in Judea koning was, in de plaatse zijns vaders Herodes, vreesde hij daarhenen te gaan; maar door Goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken naar de deelen van Galilea.
23 En *daar* gekomen zijnde, nam hij zijne woonplaatse in de stad, genaamd Nazareth; opdat vervuld zoude worden, wat door de profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheeten worden.

HOOFDSTUK III.

EN in die dagen kwam Johannes de dooper, predikende in de woestijn van Judea,
2 En zeggende: Bekeert u, want het koningrijk der hemelen is nabij gekomen.
3 Want deze is 't van denwelken gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende: De stemme des roependen in de woestijne: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt!
4 En dezelve Johannes had zijne kleeding van kemelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lendenen; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig.
5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judea, en 't geheele land rondom de Jordaan:

ing *for* her children, and would not be comforted, because they are not.

19 ¶ But when Herod was dead, behold, an angel of the Lord appeareth in a dream to Joseph in Egypt,
20 Saying, Arise, and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: for they are dead which sought the young child's life.
21 And he arose, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel.

22 But when he heard that Archelaus did reign in Judea in the room of his father Herod, he was afraid to go thither: notwithstanding, being warned of God in a dream, he turned aside into the parts of Galilee:

23 And he came and dwelt in a city called Nazareth: that it might be fulfilled which was spoken by the prophets, He shall be called a Nazarene.

CHAPTER III.

IN those days came John the Baptist, preaching in the wilderness of Judea,
2 And saying, Repent ye; for the kingdom of heaven is at hand.

3 For this is he that was spoken of by the prophet Esaias, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4 And the same John had his raiment of camel's hair, and a leathern girdle about his loins; and his meat was locusts and wild honey.
5 Then went out to him Jerusalem, and all Judea, and all the region round about Jordan,

6 En zij werden van hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hunne zonden.

7 Hij dan, ziende velen van de phariseeën en sadduceeën tot zijnen doop komen, sprak tot hen: Gij adderen-gebroedsels! wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort, der bekeering waardig.

9 En meent niet bij u zelven te zeggen: Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zegge u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

10 En ook is alreede de bijl aan den wortel der boomen gelegd; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in 't vuur geworpen.

11 Ik doope u wel met water tot bekeering; maar die na mij komt, is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben *hem na* te dragen; die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen.

12 Wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en zijne tarwe in zijne schure te zamenbrengen, en zal het kaf met onuitblusschelijk vuur verbranden.

13 Toen kwam Jezus van Galilea naar de Jordaan, tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde hem zeer, zeggende: Mij is noodig van u gedoopt te worden, en komt gij tot mij?

15 Maar Jezus antwoordende zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle geregtigheid te vervullen. Toen liet hij van hem af.

16 En Jezus, gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water; en ziet, de hemelen werden hem geopend, en hij zag den Geest Gods nederdalen, gelijk eene duive, en op hem komen.

6 And were baptized of him in Jordan, confessing their sins.

7 ¶ But when he saw many of the Pharisees and Sadducees come to his baptism, he said unto them, O generation of vipers, who hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits meet for repentance:

9 And think not to say within yourselves, We have Abraham to *our* father: for I say unto you, that God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

10 And now also the axe is laid unto the root of the trees: therefore every tree which bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

11 I indeed baptize you with water unto repentance: but he that cometh after me is mightier than I, whose shoes I am not worthy to bear: he shall baptize you with the Holy Ghost, and *with* fire:

12 Whose fan *is* in his hand, and he will thoroughly purge his floor, and gather his wheat into the garner; but he will burn up the chaff with unquenchable fire.

13 ¶ Then cometh Jesus from Galilee to Jordan unto John, to be baptized of him.

14 But John forbade him, saying, I have need to be baptized of thee, and comest thou to me?

15 And Jesus answering said unto him, Suffer *it to be so* now: for thus it becometh us to fulfil all righteousness. Then he suffered him.

16 And Jesus, when he was baptized, went up straightway out of the water: and lo, the heavens were opened unto him, and he saw the Spirit of God descending like a dove, and lighting upon him:

17 En ziet, eene stemme uit de hemelen, zeggende: Deze is mijn Zoon, mijn geliefde, in denwelken ik mijn welbehagen heb!

HOOFDSTUK IV.

TOEN werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde hem ten laatste.

3 En de verzoeker, tot hem gekomen zijnde, zeide: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg, dat deze steenen brooden worden.

4 Doch hij antwoordende zeide: Daar is geschreven: De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam de duivel hem mede naar de heilige stad, en stelde hem op de tinne des tempels,

6 En zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, werp u zelven nederwaarts; want daar is geschreven, dat hij zijne engelen van u bevelen zal, en *dat* zij u op de handen zullen nemen, opdat gij niet te eeniger tijd uwen voet aan eenen steen aanstoot.

7 Jezus zeide tot hem: Daar is wederom geschreven: Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken.

8 Wederom nam de duivel hem mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde hem alle de koningrijken der wereld, en hunne heerlijkheid;

9 En zeide tot hem: Alle deze dingen zal ik u geven, indien gij, nedervallende, mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, Satan! want daar staat geschreven: Den Heere, uwen God, zult gij aanbidden, en hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van hem af; en ziet, de engelen zijn toegekomen, en dienden hem.

12 Als nu Jezus gehoord had,

17 And lo, a voice from heaven, saying, This is my beloved Son, in whom I am well pleased.

CHAPTER IV.

THEN was Jesus led up of the Spirit into the wilderness to be tempted of the devil.

2 And when he had fasted forty days and forty nights, he was afterward an hungered.

3 And when the tempter came to him, he said, If thou be the Son of God, command that these stones be made bread.

4 But he answered and said, It is written, Man shall not live by bread alone, but by every word that proceedeth out of the mouth of God.

5 Then the devil taketh him up into the holy city, and setteth him on a pinnacle of the temple,

6 And saith unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down, for it is written, He shall give his angels charge concerning thee: and in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

7 Jesus said unto him, It is written again, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

8 Again, the devil taketh him up into an exceeding high mountain, and sheweth him all the kingdoms of the world, and the glory of them;

9 And saith unto him, All these things will I give thee, if thou wilt fall down and worship me.

10 Then saith Jesus unto him, Get thee hence, Satan: for it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

11 Then the devil leaveth him, and behold, angels came and ministered unto him.

12 ¶ Now when Jesus had heard

dat Johannes overgeleverd was, is
hij wedergekeerd naar Galilea;
13 En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zabulon en Nefthalim;
14 Opdat vervuld zoude worden 't gene gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:
15 Het land Zabulon en het land Nefthalim, *aan den* weg der zee, over de Jordaan, Galilea der volken;
16 Het volk, dat in duisternisse zat, heeft een groot licht gezien; en dengenen, die zaten in den lande en schaduwe des doods, denzelven is een licht opgegaan.
17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: Bekeert u, want het koningrijk der hemelen is nabij gekomen.
18 En Jezus, wandelende aan de zee van Galilea, zag twee broeders, *namelijk* Simon, gezegd Petrus, en Andreas, zijnen broeder, het net in de zee werpende (want zij waren visschers);
19 En hij zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.
20 Zij dan, terstond de netten verlatende, zijn hem nagevolgd.
21 En hij, van daar voortgegaan zijnde, zag twee andere broeders, *namelijk* Jakobus, den *zoon* van Zebedeüs, en Johannes, zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeüs, hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.
22 Zij dan, terstond verlatende het schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.
23 En Jezus omging geheel Galilea, leerende in hunne synagogen en predikende het evangelie des koningrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder den volke.
24 En zijn gerucht ging *van daar* uit in geheel Syrië; en zij bragten tot hem allen, die kwalijk gesteld

that John was cast into prison, he departed into Galilee;
13 And leaving Nazareth, he came and dwelt in Capernaum, which is upon the sea-coast, in the borders of Zabulon and Nephthalim;
14 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,
15 The land of Zabulon, and the land of Nephthalim, *by* the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles:
16 The people which sat in darkness, saw great light; and to them which sat in the region and shadow of death, light is sprung up.
17 ¶ From that time Jesus began to preach, and to say, Repent; for the kingdom of heaven is at hand.
18 ¶ And Jesus, walking by the sea of Galilee, saw two brethren, Simon called Peter, and Andrew his brother, casting a net into the sea; for they were fishers.
19 And he saith unto them, Follow me, and I will make you fishers of men.
20 And they straightway left *their* nets, and followed him.
21 And going on from thence, he saw other two brethren, James *the son* of Zebedee, and John his brother, in a ship with Zebedee their father, mending their nets: and he called them.
22 And they immediately left the ship, and their father, and followed him.
23 ¶ And Jesus went about all Galilee, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing all manner of sickness, and all manner of disease among the people.
24 And his fame went throughout all Syria: and they brought unto him all sick people that were

waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken en geraakten; en hij genas dezelve.

25 En vele scharen volgden hem na, van Galilea, en *van* Dekápolis, en *van* Jeruzalem, en *van* Judea, en *van* over de Jordaan.

HOOFDSTUK V.

EN *Jezus*, de scharen ziende, is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2 En zijnen mond geopend hebbende, leerde hij hen, zeggende:

3 Zalig *zijn* de armen van geest; want hunner is het koningrijk der hemelen.

4 Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5 Zalig *zijn* de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

6 Zalig *zijn* die hongeren en dorsten *naar* de geregtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zalig *zijn* de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8 Zalig *zijn* de reinen van harte; want zij zullen God zien.

9 Zalig *zijn* de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

10 Zalig *zijn* die vervolgd worden om der geregtigheid wille; want hunner is het koningrijk der hemelen.

11 Zalig zijt gij, als u *de menschen* smaden, en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken om mijnentwille.

12 Verblijdt en verheugt *u*, want uw loon *is* groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u *geweest zijn*.

13 Gij zijt het zout der aarde: indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal *het* gezouten wor-

taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatic, and those that had the palsy; and he healed them.

25 And there followed him great multitudes of people from Galilee, and *from* Decapolis, and *from* Jerusalem, and *from* Judea, and *from* beyond Jordan.

CHAPTER V.

AND seeing the multitudes, he went up into a mountain: and when he was set, his disciples came unto him.

2 And he opened his mouth, and taught them, saying,

3 Blessed *are* the poor in spirit: for theirs is the kingdom of heaven.

4 Blessed *are* they that mourn: for they shall be comforted.

5 Blessed *are* the meek: for they shall inherit the earth.

6 Blessed *are* they which do hunger and thirst after righteousness: for they shall be filled.

7 Blessed *are* the merciful: for they shall obtain mercy.

8 Blessed *are* the pure in heart: for they shall see God.

9 Blessed *are* the peace-makers: for they shall be called the children of God.

10 Blessed *are* they which are persecuted for righteousness' sake: for theirs is the kingdom of heaven.

11 Blessed are ye when *men* shall revile you, and persecute *you*, and shall say all manner of evil against you falsely, for my sake.

12 Rejoice, and be exceeding glad: for great *is* your reward in heaven: for so persecuted they the prophets which were before you.

13 ¶ Ye are the salt of the earth: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be salted? it is

den? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen, en van de menschen vertreden te worden.
14 Gij zijt het licht der wereld; eene stad, boven op eenen berg liggende, kan niet verborgen zijn.
15 Noch men steekt eene kaarse aan, en zet die onder eene koornmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen, die in den huize *zijn*.
16 Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.
17 Meent niet, dat ik gekomen ben, om de wet of de profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen, om *die* te ontbinden, maar te vervullen.
18 Want voorwaar zegge ik u, tot dat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota, noch één tittel van de wet voorbijgaan, tot dat het alles zal zijn geschied.
19 Zoo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzoo zal geleerd hebben, *die* zal de minste genaamd worden in 't koningrijk der hemelen; maar zoo wie *dezelve* zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in 't koningrijk der hemelen.
20 Want ik zegge u: Ten zij uwe geregtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der phariseën, dat gij in 't koningrijk der hemelen geenszins zult ingaan.
21 Gij hebt gehoord, dat *tot* de ouden gezegd is: Gij zult niet dooden; maar zoo wie doodt, *die* zal strafbaar zijn door het gerigt.
22 Doch ik zegge u: Zoo wie te onregt op zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door 't gerigt: en wie tot zijnen broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn door den grooten raad; maar wie zegt: Gij dwaas! die zal strafbaar zijn door het helsche vuur.

thenceforth good for nothing, but to be cast out, and to be trodden under foot of men.
14 Ye are the light of the world. A city that is set on an hill cannot be hid.
15 Neither do men light a candle, and put it under a bushel, but on a candlestick: and it giveth light unto all that are in the house.
16 Let your light so shine before men, that they may see your good works, and glorify your Father which is in heaven.
17 ¶ Think not that I am come to destroy the law, or the prophets: I am not come to destroy, but to fulfil.
18 For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle shall in no wise pass from the law, till all be fulfilled.
19 Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven: but whosoever shall do, and teach *them*, the same shall be called great in the kingdom of heaven.
20 For I say unto you, That except your righteousness shall exceed *the righteousness* of the scribes and Pharisees, ye shall in no case enter into the kingdom of heaven.
21 ¶ Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not kill; and whosoever shall kill, shall be in danger of the judgment:
22 But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause, shall be in danger of the judgment: and whosoever shall say to his brother, Raca, shall be in danger of the council: but whosoever shall say, *Thou* fool, shall be in danger of hell-fire.

23 Zoo gij dan uwe gave zult op den altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft;

24 Laat daar uwe gave voor den altaar, en ga henen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan en offer uwe gave.

25 Wees haastelijk welgezind jegens uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem op den weg zijt; opdat de wederpartij niet misschien u den regter overlevere, en de regter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26 Voorwaar ik zegge u, gij zult daar geenszins uitkomen, tot dat gij den laatsten penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord, dat *tot* de ouden gezegd is: Gij zult geen overspel doen.

28 Maar ik zegge u, dat zoo wie eene vrouw *aan* ziet, om dezelve te begeeren, die heeft alrede overspel in zijn hart met haar gedaan.

29 Indien dan uw regteroog u ergert, trek het uit, en werp het van u; want het is u nut, dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de helle geworpen worde.

30 En indien uwe regterhand u ergert, houw ze af, en werp ze van u; want het is u nut, dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de helle geworpen worde.

31 Daar is ook gezegd: Zoo wie zijne vrouw verlaten zal, die geve haar eenen scheidbrief.

32 Maar ik zegge u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzake van hoererij, die maakt, dat zij overspel doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel.

33 Wederom hebt gij gehoord, dat *tot* de ouden gezegd is: Gij zult den eed niet breken, maar

23 Therefore, if thou bring thy gift to the altar, and there rememberest that thy brother hath aught against thee,

24 Leave there thy gift before the altar, and go thy way; first be reconciled to thy brother, and then come and offer thy gift.

25 Agree with thine adversary quickly, while thou art in the way with him; lest at any time the adversary deliver thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and thou be cast into prison.

26 Verily I say unto thee, Thou shalt by no means come out thence, till thou hast paid the uttermost farthing.

27 ¶ Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not commit adultery:

28 But I say unto you, That whosoever looketh on a woman to lust after her, hath committed adultery with her already in his heart.

29 And if thy right eye offend thee, pluck it out, and cast *it* from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.

30 And if thy right hand offend thee, cut it off, and cast *it* from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.

31 It hath been said, Whosoever shall put away his wife, let him give her a writing of divorcement:

32 But I say unto you, That whosoever shall put away his wife, saving for the cause of fornication, causeth her to commit adultery: and whosoever shall marry her that is divorced, committeth adultery.

33 ¶ Again, ye have heard that it hath been said by them of old time, Thou shalt not forswear thy-

gij zult den Heere uwe eeden houden.
34 Maar ik zegge u: Zweer ganschelijk niet, noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;
35 Noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten konings;
36 Noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet één haar kunt wit of zwart maken:
37 Maar laat uw woord zijn: ja, ja; neen, neen: wat boven dezen is, dat is uit den booze.
38 Gij hebt gehoord, dat gezegd is: Oog om oog, en tand om tand.
39 Maar ik zegge u, dat gij den booze niet wederstaat; maar zoo wie u op de regterwang slaat, keer hem oog de andere toe;
40 En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;
41 En zoo wie u zal dwingen ééne mijl te gaan, ga met hem twee *mijlen*.
42 Geef dengenen, die *iets* van u bidt, en keer u niet af van dengenen, die van u leenen wil.
43 Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Gij zult uwen naaste liefhebben, en uwen vijand zult gij haten.
44 Maar ik zegge u: Hebt uwe vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel dengenen, die u haten; en bidt voor degenen, die u geweld doen, en die u vervolgen;
45 Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, die in de hemelen is; want hij doet zijne zonne opgaan over boozen en goeden, en regent over regtvaardigen en onregtvaardigen.
46 Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?
47 En indien gij uwe broeders al-

self, but shalt perform unto the Lord thine oaths:
34 But I say unto you, Swear not at all: neither by heaven; for it is God's throne:
35 Nor by the earth; for it is his footstool: neither by Jerusalem; for it is the city of the great King:
36 Neither shalt thou swear by thy head, because thou canst not make one hair white or black.
37 But let your communication be, Yea, yea; Nay, nay: for whatsoever *is* more than these cometh of evil.
38 ¶ Ye have heard that it hath been said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth.
39 But I say unto you, That ye resist not evil: but whosoever shall smite thee on thy right cheek, turn to him the other also.
40 And if any man will sue thee at the law, and take away thy coat, let him have *thy* cloak also.
41 And whosoever shall compel thee to go a mile, go with him twain.
42 Give to him that asketh thee, and from him that would borrow of thee, turn not thou away.
43 ¶ Ye have heard that it hath been said, Thou shalt love thy neighbour, and hate thine enemy:
44 But I say unto you, Love your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray for them which despitefully use you, and persecute you;
45 That ye may be the children of your Father which is in heaven: for he maketh his sun to rise on the evil and on the good, and sendeth rain on the just and on the unjust.
46 For if ye love them which love you, what reward have ye? do not even the publicans the same?
47 And if ye salute your brethren

leen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?
48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK VI.

HEBT acht, dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden; anders zoo hebt gij geenen loon bij uwen Vader, die in de hemelen is.
2 Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de synagogen en op de straten doen, opdat ze van de menschen geëerd mogen worden. Voorwaar zegge ik u, zij hebben hunnen loon weg.
3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uwe linker*hand* niet weten, wat uwe regter doet;
4 Opdat uwe aalmoes in 't verborgen zij; en uw Vader, die in 't verborgen ziet, die zal 't u in 't openbaar vergelden.
5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne in de synagogen en op de hoeken der straten staande te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden. Voorwaar ik zegge u, dat zij hunnen loon weg hebben.
6 Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer, en uwe deure gesloten hebbende, bid uwen Vader, die in 't verborgen is; en uw Vader, die in 't verborgen ziet, zal 't u in 't openbaar vergelden.
7 En als gij bidt, zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de heidenen; want zij meenen, dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.
8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet, wat gij van noode hebt, eer gij hem bidt.

only, what do ye more *than others*? do not even the publicans so?
48 Be ye therefore perfect, even as your Father which is in heaven is perfect.

CHAPTER VI.

TAKE heed that ye do not your alms before men, to be seen of them: otherwise ye have no reward of your Father which is in heaven.
2 Therefore, when thou doest *thine* alms, do not sound a trumpet before thee, as the hypocrites do, in the synagogues, and in the streets, that they may have glory of men. Verily I say unto you, They have their reward.
3 But when thou doest alms, let not thy left hand know what thy right hand doeth;
4 That thine alms may be in secret: and thy Father which seeth in secret, himself shall reward thee openly.
5 ¶ And when thou prayest, thou shalt not be as the hypocrites *are*: for they love to pray standing in the synagogues, and in the corners of the streets, that they may be seen of men. Verily I say unto you, They have their reward.
6 But thou, when thou prayest, enter into thy closet, and when thou hast shut thy door, pray to thy Father which is in secret; and thy Father, which seeth in secret, shall reward thee openly.
7 But when ye pray, use not vain repetitions, as the heathen *do*: for they think that they shall be heard for their much speaking.
8 Be not ye therefore like unto them: for your Father knoweth what things ye have need of before ye ask him.

9 Gij dan bidt aldus: Onze Va-
der, die in de hemelen *zijt!* uw
naam worde geheiligd.
10 Uw koningrijk kome. Uw wil
geschiede, gelijk in den hemel,
alzoo ook op de aarde.
11 Geef ons heden ons dage-
lijksch brood.
12 En vergeef ons onze schul-
den, gelijk ook wij vergeven on-
zen schuldenaren.
13 En leid ons niet in verzoek-
ing, maar verlos ons van den booze.
Want uw is het koningrijk, en de
kracht, en de heerlijkheid, in de
eeuwigheid. Amen.
14 Want indien gij den men-
schen hunne misdaden vergeeft,
zoo zal uw hemelsche Vader ook
u vergeven.
15 Maar indien gij den men-
schen hunne misdaden niet ver-
geeft, zoo zal ook uw Vader uwe
misdaden niet vergeven.
16 En wanneer gij vast, toont geen
droevig gezigt, gelijk de geveins-
den: want zij mismaken hunne
aangezigten, opdat zij van de men-
schen mogen gezien worden, als
zij vasten. Voorwaar ik zegge u,
dat zij hunnen loon weg hebben.
17 Maar gij, als gij vast, zalf uw
hoofd, en wasch uw aangezigt;
18 Opdat het van de menschen
niet gezien worde, als gij vast,
maar van uwen Vader, die in 't
verborgen is; en uw Vader, die
in 't verborgen ziet, zal 't u in 't
openbaar vergelden.
19 Vergadert u geene schatten
op de aarde, waar ze de motte en
de roest verderft, en waar de
dieven doorgraven en stelen;
20 Maar vergadert u schatten in
den hemel, waar ze noch motte,
noch roest verderft, en waar de
dieven niet doorgraven, noch ste-
len;
21 Want waar uw schat is, daar
zal ook uw hart zijn.
22 De kaars des ligchaams is het
oog; indien dan uw oog eenvou-

9 After this manner therefore
pray ye: Our Father which art in
heaven, Hallowed be thy name.
10 Thy kingdom come. Thy
will be done in earth as *it is* in
heaven.
11 Give us this day our daily
bread.
12 And forgive us our debts, as
we forgive our debtors.
13 And lead us not into tempta-
tion, but deliver us from evil. For
thine is the kingdom, and the pow-
er, and the glory, for ever. Amen.
14 For if ye forgive men their
trespasses, your heavenly Father
will also forgive you:
15 But if ye forgive not men
their trespasses, neither will your
Father forgive your trespasses.
16 ¶ Moreover, when ye fast, be
not as the hypocrites, of a sad
countenance: for they disfigure
their faces, that they may appear
unto men to fast. Verily I say
unto you, They have their reward.
17 But thou, when thou fastest,
anoint thine head, and wash thy
face;
18 That thou appear not unto
men to fast, but unto thy Father,
which is in secret: and thy Fa-
ther, which seeth in secret, shall
reward thee openly.
19 ¶ Lay not up for yourselves
treasures upon earth, where moth
and rust doth corrupt, and where
thieves break through and steal:
20 But lay up for yourselves trea-
sures in heaven, where neither
moth nor rust doth corrupt, and
where thieves do not break through
nor steal.
21 For where your treasure is,
there will your heart be also.
22 The light of the body is the
eye: if therefore thine eye be

dig is, zoo zal uw geheele ligchaam verlicht wezen;

23 Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw ligchaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot *zal* de duisternis *zijn!*

24 Niemand kan twee heeren dienen; want of hij zal den éénen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den éénen aanhangen en den anderen verachten; gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25 Daarom zegge ik u: Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij drinken zult; noch voor uw ligchaam, waarmede gij u kleeden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleeding?

26 Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, noch verzamelen in de schuren; en uw hemelsche Vader voedt *nogtans* dezelve: gaat gij dezelve niet *zeer* veel te boven?

27 Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, ééne elle tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen: zij arbeiden niet, en spinnen niet;

29 En ik zegge u, dat ook Salomo, in alle zijne heerlijkheid, niet is bekleed geweest gelijk ééne van dezen.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal hij u niet veel meer *kleeden*, gij kleingeloovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten? of wat zullen wij drinken? of waarmede zullen wij ons kleeden?

32 Want alle deze dingen zoeken de heidenen; want uw hemelsche Vader weet, dat gij alle deze dingen behoeft.

33 Maar zoekt eerst het koningrijk Gods en zijne geregtigheid, en

single, thy whole body shall be full of light.

23 But if thine eye be evil, thy whole body shall be full of darkness. If therefore the light that is in thee be darkness, how great *is* that darkness!

24 ¶ No man can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

25 Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat, or what ye shall drink; nor yet for your body, what ye shall put on. Is not the life more than meat, and the body than raiment?

26 Behold the fowls of the air: for they sow not, neither do they reap, nor gather into barns; yet your heavenly Father feedeth them. Are ye not much better than they?

27 Which of you by taking thought can add one cubit unto his stature?

28 And why take ye thought for raiment? Consider the lilies of the field how they grow; they toil not, neither do they spin;

29 And yet I say unto you, That even Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

30 Wherefore, if God so clothe the grass of the field, which to-day is, and to-morrow is cast into the oven, *shall he* not much more *clothe* you, O ye of little faith?

31 Therefore take no thought, saying, What shall we eat? or, What shall we drink? or, Wherewithal shall we be clothed?

32 (For after all these things do the Gentiles seek:) for your heavenly Father knoweth that ye have need of all these things.

33 But seek ye first the kingdom of God, and his righteousness, and

alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.
34 Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen; want de morgen zal voor het zijne zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

all these things shall be added unto you.
34 Take therefore no thought for the morrow: for the morrow shall take thought for the things of itself. Sufficient unto the day *is* the evil thereof.

HOOFDSTUK VII.

OORDEELT niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.
2 Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke mate gij meet, zal u wedergemeten worden.
3 En wat ziet gij den splinter, die in het oog uws broeders is, maar den balk, die in uw oog is, merkt gij niet?
4 Of, hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: Laat toe, dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, daar is een balk in uw oog?
5 Gij geveinsde! werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.
6 Geeft het heilige den honden niet, en werpt uwe paarlen niet voor de zwijnen; opdat zij niet te eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden, en *zich* omkeerende u verscheuren.
7 Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.
8 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.
9 Of wat mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zoude bidden om brood, die hem eenen steen zal geven?
10 En zoo hij hem om een' visch zoude bidden, die hem eene slang zal geven?
11 Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal uw

CHAPTER VII.

JUDGE not, that ye be not judged.
2 For with what judgment ye judge, ye shall be judged: and with what measure ye mete, it shall be measured to you again.
3 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but considerest not the beam that is in thine own eye?
4 Or how wilt thou say to thy brother, Let me pull out the mote out of thine eye; and behold, a beam *is* in thine own eye?
5 Thou hypocrite, first cast out the beam out of thine own eye; and then shalt thou see clearly to cast out the mote out of thy brother's eye.
6 ¶ Give not that which is holy unto the dogs, neither cast ye your pearls before swine, lest they trample them under their feet, and turn again and rend you.
7 ¶ Ask, and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you:
8 For every one that asketh, receiveth; and he that seeketh, findeth; and to him that knocketh, it shall be opened.
9 Or what man is there of you, whom if his son ask bread, will he give him a stone?
10 Or if he ask a fish, will he give him a serpent?
11 If ye then being evil know how to give good gifts unto your children, how much more shall

Vader, die in de hemelen is, goede
gaven geven dengenen, die *ze van hem* bidden!
12 Alle *dingen* dan, die gij wilt,
dat u de menschen zouden doen,
doet gij hun ook alzoo; want dat
is de wet en de profeten.
13 Gaat in door de enge poorte;
want wijd is de poort, en breed is
de weg, die tot het verderf leidt,
en velen zijn er, die door dezelve
ingaan;
14 Want de poort is eng, en de
weg is naauw, die tot hen leven
leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.
15 Maar wacht u van de valsche
profeten, welke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen
zijn ze grijpende wolven.
16 Aan hunne vruchten zult gij
ze kennen. Leest men ook eene
druive van doornen, of vijgen van
distelen?
17 Alzoo een ieder goede boom
brengt voort goede vruchten, en een
kwade boom brengt voort kwade
vruchten.
18 Een goede boom kan geen
kwade vruchten voortbrengen,
noch een kwade boom goede
vruchten voortbrengen.
19 Een ieder boom, die geen goede
vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in 't vuur geworpen.
20 Zoo zult gij dan dezelve aan
hunne vruchten kennen.
21 Niet een iegelijk, die tot mij
zegt: Heere, Heere! zal ingaan in
't koningrijk der hemelen, maar
die daar doet den wil mijns Vaders,
die in de hemelen is.
22 Velen zullen te dien dage tot
mij zeggen: Heere, Heere! hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen
uitgeworpen, en in uwen naam
vele krachten gedaan?
23 En dan zal ik hun opentlijk
aanzeggen: Ik heb u nooit gekend;
gaat weg van mij, gij, die de ongeregtigheid werkt!
24 Een iegelijk dan, die deze mijne

your Father which is in heaven
give good things to them that ask
him?
12 Therefore all things whatsoever ye would that men should do
to you, do ye even so to them: for
this is the law and the prophets.
13 ¶ Enter ye in at the strait
gate; for wide *is* the gate, and
broad *is* the way, that leadeth to
destruction, and many there be
which go in thereat:
14 Because, strait *is* the gate, and
narrow *is* the way, which leadeth
unto life, and few there be that
find it.
15 ¶ Beware of false prophets,
which come to you in sheep's
clothing, but inwardly they are
ravening wolves.
16 Ye shall know them by their
fruits: Do men gather grapes o
thorns, or figs of thistles?
17 Even so every good tree bringeth forth good fruit; but a corrupt
tree bringeth forth evil fruit.
18 A good tree cannot bring forth
evil fruit, neither *can* a corrupt tree
bring forth good fruit.
19 Every tree that bringeth not
forth good fruit is hewn down, and
cast into the fire.
20 Wherefore, by their fruits ye
shall know them.
21 ¶ Not every one that saith
unto me, Lord, Lord, shall enter
into the kingdom of heaven; but
he that doeth the will of my Father which is in heaven.
22 Many will say to me in that
day, Lord, Lord, have we not prophesied in thy name? and in thy
name have cast out devils? and in
thy name done many wonderful
works?
23 And then will I profess unto
them, I never knew you: depart
from me, ye that work iniquity.
24 ¶ Therefore, whosoever hear-

woorden hoort en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een' voorzigtig man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft;
25 En daar is slagregen nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelve huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.
26 En een iegelijk, die deze mijne woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft;
27 En de slagregen is nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelve huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot.
28 En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, *dat* de scharen zich ontzetteden over zijne leer;
29 Want hij leerde hen als magt hebbende, en niet als de schriftgeleerden.

eth these sayings of mine, and doeth them, I will liken him unto a wise man, which built his house upon a rock:
25 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell not: for it was founded upon a rock.
26 And every one that heareth these sayings of mine, and doeth them not, shall be likened unto a foolish man, which built his house upon the sand:
27 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell: and great was the fall of it.
28 And it came to pass when Jesus had ended these sayings, the people were astonished at his doctrine.
29 For he taught them as *one* having authority, and not as the scribes.

HOOFDSTUK VIII.

TOEN hij nu van den berg afgeklommen was, zijn hem vele scharen gevolgd.
2 En ziet, een melaatsche kwam, en aanbad hem, zeggende: Heere! indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.
3 En Jezus, de hand uitstrekkende, heeft hem aangeraakt, zeggende. Ik wil, word gereinigd! En terstond werd *hij van* zijne melaatschheid gereinigd.
4 En Jezus zeide tot hem: Zie dat gij *dit* niemand zegt; maar ga henen, toon u zelven den priester, en offer de gave, die Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.
5 Als nu Jezus te Kapernaüm ingegaan was, kwam tot hem een hoofdman over honderd, biddende hem.

CHAPTER VIII.

WHEN he was come down from the mountain, great multitudes followed him.
2 And behold, there came a leper and worshipped him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.
3 And Jesus put forth *his* hand, and touched him, saying, I will; be thou clean. And immediately his leprosy was cleansed.
4 And Jesus saith unto him, See thou tell no man; but go thy way, shew thyself to the priest, and offer the gift that Moses commanded, for a testimony unto them.
5 ¶ And when Jesus was entered into Capernaum, there came unto him a centurion, beseeching him,

6 En zeggende: Heere! mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.

8 En de hoofdman over honderd antwoordende zeide: Heere! ik ben niet waardig, dat gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

9 Want ik ben ook een mensch onder de magt *van anderen*, hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen: Kom! en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat! en hij doet het.

10 Jezus nu, *dit* hoorende, heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen, die *hem* volgden: Voorwaar zegge ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot een geloof niet gevonden.

11 Doch ik zegge u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Isaäk, en Jakob, aanzitten in het koningrijk der hemelen;

12 En de kinderen des koningrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis: aldaar zal weening zijn, en knersing der tanden.

13 En Jezus zeide tot den hoofdman over honderd: Ga henen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelver ure.

14 En Jezus, gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijn vrouws moeder *te bedde* liggen, hebbende de koorts.

15 En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op, en diende henlieden.

16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot hem gebragt, en hij wierp de *booze* geesten uit met den woorde, en hij genas allen, die kwalijk gesteld waren.

17 Opdat vervuld zoude worden, dat gesproken was door Jesaja,

6 And saying, Lord, my servant lieth at home sick of the palsy, grievously tormented.

7 And Jesus saith unto him, I will come and heal him.

8 The centurion answered and said, Lord, I am not worthy that thou shouldest come under my roof: but speak the word only, and my servant shall be healed.

9 For I am a man under authority, having soldiers under me: and I say to this *man*, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth *it*.

10 When Jesus heard *it*, he marvelled, and said to them that followed, Verily I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

11 And I say unto you, That many shall come from the east and west, and shall sit down with Abraham, and Isaac, and Jacob, in the kingdom of heaven:

12 But the children of the kingdom shall be cast out into outer darkness; there shall be weeping and gnashing of teeth.

13 And Jesus said unto the centurion, Go thy way; and as thou hast believed, *so* be it done unto thee. And his servant was healed in the self-same hour.

14 ¶ And when Jesus was come into Peter's house, he saw his wife's mother laid, and sick of a fever.

15 And he touched her hand, and the fever left her: and she arose, and ministered unto them.

16 ¶ When the even was come, they brought unto him many that were possessed with devils: and he cast out the spirits with *his* word, and healed all that were sick;

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet,

den profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden *op zich* genomen, en *onze* ziekten gedragen.

18 En Jezus, vele scharen ziende rondom zich, beval aan de andere zijde over te varen.

19 En daar kwam een zeker schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester! ik zal u volgen, waar gij ook henengaat.

20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar hij het hoofd nederlegge.

21 En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heere! laat mij toe, dat ik eerst henenga, en mijnen vader begrave.

22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.

23 En als hij in 't schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.

24 En ziet, daar ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd: doch hij sliep.

25 En zijne discipelen, bij *hem* komende, hebben hem opgewekt, zeggende: Heere, behoed ons, wij vergaan!

26 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingeloovigen? Toen stond hij op, en bestrafte de winden en de zee; en daar werd groote stilte.

27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: Hoedanig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn!

28 En als hij aan de overzijde was gekomen in het land der Gergesénen, zijn hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg konde voorbijgaan.

29 En ziet, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zone Gods! wat hebben wij met u *te doen?* Zijt gij

saying, Himself took our infirmities, and bare *our* sicknesses.

18 ¶ Now when Jesus saw great multitudes about him, he gave commandment to depart unto the other side.

19 And a certain scribe came, and said unto him, Master, I will follow thee whithersoever thou goest.

20 And Jesus saith unto him, The foxes have holes, and the birds of the air *have* nests; but the Son of man hath not where to lay *his* head.

21 And another of his disciples said unto him, Lord, suffer me first to go and bury my father.

22 But Jesus said unto him, Follow me; and let the dead bury their dead.

23 ¶ And when he was entered into a ship, his disciples followed him.

24 And behold, there arose a great tempest in the sea, insomuch that the ship was covered with the waves: but he was asleep.

25 And his disciples came to *him*, and awoke him, saying, Lord, save us: we perish.

26 And he saith unto them, Why are ye fearful, O ye of little faith? Then he arose, and rebuked the winds and the sea; and there was a great calm.

27 But the men marvelled, saying, What manner of man is this, that even the winds and the sea obey him!

28 ¶ And when he was come to the other side, into the country of the Gergesenes, there met him two possessed with devils, coming out of the tombs, exceeding fierce, so that no man might pass by that way.

29 And behold, they cried out, saying, What have we to do with thee, Jesus, thou Son of God? art

hier gekomen, om ons te pijnigen vóór den tijd?

30 En verre van hen was eene kudde veler zwijnen, weidende.

31 En de duivelen baden hem, zeggende: Indien gij ons uitwerpt, laat ons toe, dat wij in die kudde zwijnen varen.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen. En zij, uitgaande, voeren henen in de kudde zwijnen; en ziet, de geheele kudde zwijnen stortede van de steilte af in de zee, en zij stierven in 't water.

33 En die ze weidden, zijn gevlugt; en als zij in de stad gekomen waren, boodschapten zij alle *deze* dingen, en wat den bezetenen *geschied was*.

34 En ziet, de geheele stad ging uit, Jezus te gemoet; en als zij hem zagen, baden zij, dat hij uit hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK IX.

EN in het schip gegaan zijnde, voer hij over en kwam in zijne stad. En ziet, zij bragten tot hem eenen geraakte, op een bedde liggende.

2 En Jezus hun geloove ziende, zeide tot den geraakte: Zoon! zijt welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3 En ziet, sommigen der schriftgeleerden zeiden in zich zelven: Deze lastert *God*.

4 En Jezus, ziende hunne gedachten, zeide: Waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5 Want wat is ligter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?

6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde, de zonden te vergeven (toen zeide hij tot den ge-

thou come hither to torment us before the time?

30 And there was a good way off from them an herd of many swine, feeding.

31 So the devils besought him, saying, If thou cast us out, suffer us to go away into the herd of swine.

32 And he said unto them, Go. And when they were come out, they went into the herd of swine: and behold, the whole herd of swine ran violently down a steep place into the sea, and perished in the waters.

33 And they that kept them, fled, and went their ways into the city, and told every thing; and what was befallen to the possessed of the devils.

34 And behold, the whole city came out to meet Jesus: and when they saw him, they besought *him* that he would depart out of their coasts.

CHAPTER IX.

AND he entered into a ship, and passed over, and came into his own city.

2 And behold, they brought to him a man sick of the palsy, lying on a bed: and Jesus, seeing their faith, said unto the sick of the palsy, Son, be of good cheer; thy sins be forgiven thee.

3 And behold, certain of the scribes said within themselves, This *man* blasphemeth.

4 And Jesus, knowing their thoughts, said, Wherefore think ye evil in your hearts?

5 For whether is easier to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Arise, and walk?

6 But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive sins, (then saith he to the sick of the palsy,) Arise, take

raakte): Sta op, neem uw bed op, en ga henen naar uw huis.

7 En hij, opgestaan zijnde, ging henen naar zijn huis.

8 De scharen nu, *dat* ziende, hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige magt den menschen gegeven had.

9 En Jezus, van daar voortgaande, zag een' mensch in het tolhuis zitten, genaamd Mattheüs; en zeide tot hem: Volg mij. En hij, opstaande, volgde hem.

10 En het geschiedde, als hij in het huis *van Mattheüs* aanzat: ziet, vele tollenaars en zondaars kwamen en zaten mede aan, met Jezus en zijne discipelen.

11 En de pharizeën, *dat* ziende, zeiden tot zijne discipelen: Waarom eet uw meester met de tollenaren en zondaren?

12 Maar Jezus, *zulks* hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.

13 Doch gaat henen en leert, wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande; want ik ben niet gekomen, om te roepen regtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

14 Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: Waarom vasten wij en de pharizeën veel, en uwe discipelen vasten niet.

15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruilofts-kinderen treuren, zoo lang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

16 Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en daar wordt eene erger scheure.

17 En men doet geenen nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders zoo bersten de *lederen* zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de *lederen*

up thy bed, and go unto thine house.

7 And he arose, and departed to his house.

8 But when the multitude saw *it*, they marvelled, and glorified God, which had given such power unto men.

9 ¶ And as Jesus passed forth from thence, he saw a man named Matthew, sitting at the receipt of custom: and he saith unto him, Follow me. And he arose, and followed him.

10 ¶ And it came to pass, as Jesus sat at meat in the house, behold, many publicans and sinners came and sat down with him and his disciples.

11 And when the Pharisees saw *it*, they said unto his disciples, Why eateth your Master with publicans and sinners?

12 But when Jesus heard *that*, he said unto them, They that be whole need not a physician, but they that are sick.

13 But go ye and learn what *that* meaneth, I will have mercy, and not sacrifice: for I am not come to call the righteous, but sinners to repentance.

14 ¶ Then came to him the disciples of John, saying, Why do we and the Pharisees fast oft, but thy disciples fast not?

15 And Jesus said unto them, Can the children of the bridechamber mourn, as long as the bridegoom is with them? but the days will come, when the bridegroom shall be taken from them, and then shall they fast.

16 No man putteth a piece of new cloth unto an old garment: for that which is put in to fill it up, taketh from the garment, and the rent is made worse.

17 Neither do men put new wine into old bottles: else the bottles break, and the wine runneth out, and the bottles perish: but they

zakken verderven; maar men doet
nieuwen wijn in nieuwe *lederen*
zakken, en beide te zamen wor-
den behouden.
18 Als hij deze dingen tot hen
sprak, ziet, een overste kwam en
aanbad hem, zeggende: Mijne
dochter is nu terstond gestorven,
doch kom en leg uwe hand op
haar, en zij zal leven.
19 En Jezus, opgestaan zijnde,
volgde hem, en zijne discipelen.
20 (En ziet, eene vrouw, die
twaalf jaren het bloedvloeijen ge-
had had, komende tot hem van
achteren, raakte den zoom zijns
kleeds aan;
21 Want zij zeide in zich zelve:
Indien ik alleenlijk zijn kleed aan-
raak, zoo zal ik gezond worden.
22 En Jezus, zich omkeerende
en haar ziende, zeide: Zijt welge-
moed, dochter! uw geloof heeft u
behouden. En de vrouw werd ge-
zond van dezelve ure af.)
23 En als Jezus in het huis des
oversten kwam, en zag de pijpers
en de woelende schare,
24 Zeide hij tot hen: Vertrekt;
want het dochterken is niet dood,
maar slaapt. En zij belachten
hem.
25 Als nu de schare uitgedreven
was, ging hij in, en greep hare
hand; en het dochterken stond op.
26 En dit gerucht ging uit door
het geheele land.
27 En als Jezus van daar voort-
ging, zijn hem twee blinden ge-
volgd, roepende en zeggende: *Gij*
Zone Davids! ontferm u onzer!
28 En als hij in huis gekomen
was, kwamen de blinden tot hem.
En Jezus zeide tot hen: Gelooft
gij, dat ik dat doen kan? Zij zei-
den tot hem: Ja, Heere!
29 Toen raakte hij hunne oogen
aan, zeggende: U geschiede naar
uw geloof.
30 En hunne oogen zijn geopend

put new wine into new bottles, and
both are preserved.
18 ¶ While he spake these things
unto them, behold, there came a
certain ruler, and worshipped him,
saying, My daughter is even now
dead: but come and lay thy hand
upon her, and she shall live.
19 And Jesus arose, and followed
him, and *so did* his disciples.
20 ¶ (And behold, a woman
which was diseased with an issue
of blood twelve years, came be-
hind *him*, and touched the hem of
his garment.
21 For she said within herself,
If I may but touch his garment, I
shall be whole.
22 But Jesus turned him about,
and when he saw her, he said,
Daughter, be of good comfort: thy
faith hath made thee whole. And
the woman was made whole from
that hour.)
23 And when Jesus came into
the ruler's house, and saw the
minstrels and the people making
a noise,
24 He said unto them, Give place:
for the maid is not dead, but sleep-
eth. And they laughed him to
scorn.
25 But when the people were put
forth, he went in, and took her by
the hand, and the maid arose.
26 And the fame hereof went
abroad into all that land.
27 ¶ And when Jesus departed
thence, two blind men followed
him, crying, and saying, *Thou* son
of David, have mercy on us.
28 And when he was come into
the house, the blind men came to
him: and Jesus saith unto them,
Believe ye that I am able to do
this? They said unto him, Yea,
Lord.
29 Then touched he their eyes,
saying, According to your faith, be
it unto you.
30 And their eyes were opened

geworden. En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet, dat het niemand wete.

31 Maar zij, uitgegaan zijnde, hebben hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land.

32 Als dezen nu uitgingen, ziet, zoo bragten zij tot hem een mensch, die stom en van den duivel bezeten was.

33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Daar is nooit desgelijks in Israël gezien!

34 Maar de pharizeën zeiden: Hij werpt de duivelen uit door den overste der duivelen.

35 En Jezus omging alle de steden en vlekken, leerende in hunne synagogen, en predikende het evangelie des koningrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder den volke.

36 En hij, de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat ze vermoeid en verstrooid waren, gelijk schapen, die geenen herder hebben.

37 Toen zeide hij tot zijne discipelen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige;

38 Bidt dan den Heere des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

HOOFDSTUK X.

EN zijne twaalf discipelen tot zich geroepen hebbende, heeft hij hun magt gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2 De namen nu der twaalf apostelen zijn deze: De eerste, Simon, gezegd Petrus, en Andreas, zijn broeder; Jakobus, de *zoon* van Zebedeüs, en Johannes, zijn broeder;

3 Philippus en Bartholomeüs; Thomas en Mattheüs, de tollenaar; Jakobus, de *zoon* van Alpheüs, en Lebbeüs, toegenaamd Thaddeüs;

and Jesus straightly charged them, saying, See *that* no man know *it*.

31 But they, when they were departed, spread abroad his fame in all that country.

32 ¶ As they went out, behold, they brought to him a dumb man possessed with a devil.

33 And when the devil was cast out, the dumb spake: and the multitudes marvelled, saying, It was never so seen in Israel.

34 But the Pharisees said, He casteth out devils, through the prince of the devils.

35 And Jesus went about all the cities and villages, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing every sickness, and every disease among the people.

36 ¶ But when he saw the multitudes, he was moved with compassion on them, because they fainted, and were scattered abroad, as sheep having no shepherd.

37 Then saith he unto his disciples, The harvest truly *is* plenteous, but the labourers *are* few.

38 Pray ye therefore the Lord of the harvest, that he will send forth labourers into his harvest.

CHAPTER X.

AND when he had called unto *him* his twelve disciples, he gave them power *against* unclean spirits, to cast them out, and to heal all manner of sickness, and all manner of disease.

2 Now the names of the twelve apostles are these; The first, Simon, who is called Peter, and Andrew his brother; James *the son* of Zebedee, and John his brother;

3 Philip, and Bartholomew; Thomas, and Matthew the publican; James *the son* of Alpheus, and Lebbeus, whose surname was Thaddeus;

4 Simon Kananites, en Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

5 Deze twaalve heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: Gij zult niet henengaan op den weg der heidenen, en gij zult niet ingaan in *eenige* stad der Samaritanen.

6 Maar gaat veelmeer henen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7 En henengaande predikt, zeggende: Het koningrijk der hemelen is nabij gekomen.

8 Geneest kranken, reinigt melaatschen, wekt dooden op, werpt duivelen uit. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9 Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch koper-*geld* in uwe gordels;

10 Noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf; want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11 En in wat stad of vlek gij zult inkomen, onderzoekt, wie daarin waardig is; en blijft aldaar, tot dat gij *daar* uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet hetzelve.

13 En indien dat huis waardig is, zoo kome uw vrede over hetzelve; maar indien het niet waardig is, zoo keere uw vrede weder tot u.

14 En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, schudt het stof uwer voeten af.

15 Voorwaar zegge ik u, het zal den lande van Sodom en Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

16 Ziet, ik zende u als schapen in 't midden der wolven; zijt dan voorzigtig gelijk de slangen, en opregt gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de menschen; want zij zullen u overle-

4 Simon the Canaanite, and Judas Iscariot, who also betrayed him.

5 These twelve Jesus sent forth, and commanded them, saying, Go not into the way of the Gentiles, and into *any* city of the Samaritans enter ye not.

6 But go rather to the lost sheep of the house of Israel.

7 And as ye go, preach, saying, The kingdom of heaven is at hand.

8 Heal the sick, cleanse the lepers, raise the dead, cast out devils: freely ye have received, freely give.

9 Provide neither gold, nor silver, nor brass in your purses;

10 Nor scrip for *your* journey, neither two coats, neither shoes, nor yet staves: (for the workman is worthy of his meat.)

11 And into whatsoever city or town ye shall enter, inquire who in it is worthy; and there abide till ye go thence.

12 And when ye come into an house, salute it.

13 And if the house be worthy, let your peace come upon it: but if it be not worthy, let your peace return to you.

14 And whosoever shall not receive you, nor hear your words, when ye depart out of that house, or city, shake off the dust of your feet.

15 Verily I say unto you, It shall be more tolerable for the land of Sodom and Gomorrah, in the day of judgment, than for that city.

16 ¶ Behold, I send you forth as sheep in the midst of wolves: be ye therefore wise as serpents, and harmless as doves.

17 But beware of men: for they will deliver you up to the councils,

veren in de raadsvergaderingen, en in hunne synagogen zullen zij u geeselen.
18 En gij zult ook voor stadhouders en koningen geleid worden, om mijnentwille, hun en den heidenen tot getuigenis.
19 Doch wanneer zij u overleveren, zoo zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u in dezelve ure gegeven worden, wat gij spreken zult.
20 Want gij zijt *het* niet, die spreekt, maar *'t is* de Geest uws Vaders, die in u spreekt.
21 En de *eene* broeder zal den *anderen* broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen ze dooden.
22 En gij zult van allen gehaat worden om mijnen naam; maar die volstandig zal blijven tot den einde, die zal zalig worden.
23 Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere; want voorwaar zegge ik u, gij zult *uwe reize door* de steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.
24 De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijnen heer.
25 Het *zij* den discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij den heer des huizes Beëlzebul hebben geheeten, hoe veel te meer zijne huisgenooten!
26 Vreest dan hen niet; want daar is niets bedekt, 't welk niet zal ontdekt worden, en verborgen, 't welk niet zal geweten worden.
27 't Gene ik u zeg in de duisternis, zegt het in 't licht; en 't gene gij hoort in het oor, predikt het op de daken.
28 En vreest niet voor degenen, die het ligchaam dooden, en de ziele niet kunnen dooden; maar vreest veel meer hem, die beide ziel en ligchaam kan verderven in de helle.

and they will scourge you in their synagogues.
18 And ye shall be brought before governors and kings for my sake, for a testimony against them and the Gentiles.
19 But when they deliver you up, take no thought how or what ye shall speak, for it shall be given you in that same hour what ye shall speak.
20 For it is not ye that speak, but the Spirit of your Father which speaketh in you.
21 And the brother shall deliver up the brother to death, and the father the child: and the children shall rise up against *their* parents, and cause them to be put to death.
22 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake; but he that endureth to the end shall be saved.
23 But when they persecute you in this city, flee ye into another: for verily I say unto you, Ye shall not have gone over the cities of Israel till the Son of man be come.
24 The disciple is not above *his* master, nor the servant above his lord.
25 It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord: if they have called the master of the house Beelzebub, how much more *shall they call* them of his household?
26 Fear them not therefore: for there is nothing covered, that shall not be revealed; and hid, that shall not be known.
27 What I tell you in darkness, *that* speak ye in light: and what ye hear in the ear, *that* preach ye upon the house-tops.
28 And fear not them which kill the body, but are not able to kill the soul: but rather fear him which is able to destroy both soul and body in hell.

29 Worden niet twee muschkens om een penningsken verkocht? En niet één van dezen zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.
30 En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld.
31 Vreest dan niet, gij gaat vele muschkens te boven.
32 Een iegelijk dan, die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen *is*.
33 Maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen *is*.
34 Meent niet, dat ik gekomen ben, om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen, om vrede te brengen, maar het zwaard.
35 Want ik ben gekomen, om den mensch tweedragtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.
36 En *zij zullen* des menschen vijanden *worden, die* zijne huisgenooten *zijn*.
37 Die vader of moeder liefheeft boven mij, is mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven mij, is mijns niet waardig.
38 En die zijn kruis niet *op zich* neemt, en mij navolgt, is mijns niet waardig.
39 Die zijne ziele vindt, zal dezelve verliezen; en die zijne ziele zal verloren hebben om mijnentwille, zal dezelve vinden.
40 Die u ontvangt, ontvangt mij: en die mij ontvangt, ontvangt hem, die mij gezonden heeft.
41 Die eenen profeet ontvangt in den naam eens profeten, zal den loon eens profeten ontvangen; en die eenen regtvaardige ontvangt in den naam eens regtvaardigen, zal den loon eens regtvaardigen ontvangen.
42 En zoo wie één' van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk eenen beker koud *water*, in den

29 Are not two sparrows sold for a farthing? and one of them shall not fall on the ground without your Father.
30 But the very hairs of your head are all numbered.
31 Fear ye not therefore, ye are of more value than many sparrows.
32 Whosoever therefore shall confess me before men, him will I confess also before my Father which is in heaven.
33 But whosoever shall deny me before men, him will I also deny before my Father which is in heaven.
34 Think not that I am come to send peace on earth; I came not to send peace, but a sword.
35 For I am come to set a man at variance against his father, and the daughter against her mother, and the daughter-in-law against her mother-in-law.
36 And a man's foes *shall be* they of his own household.
37 He that loveth father or mother more than me, is not worthy of me: and he that loveth son or daughter more than me, is not worthy of me.
38 And he that taketh not his cross, and followeth after me, is not worthy of me.
39 He that findeth his life shall lose it: and he that loseth his life for my sake, shall find it.
40 ¶ He that receiveth you, receiveth me; and he that receiveth me, receiveth him that sent me.
41 He that receiveth a prophet in the name of a prophet, shall receive a prophet's reward; and he that receiveth a righteous man in the name of a righteous man, shall receive a righteous man's reward.
42 And whosoever shall give to drink unto one of these little ones, a cup of cold *water* only, in the

naam eens discipels, voorwaar zegge ik u, hij zal zijnen loon geenszins verliezen.

HOOFDSTUK XI.

EN het is geschied, toen Jezus geëindigd had zijnen twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 En Johannes, in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen;

3 En zeide tot hem: Zijt gij degene, die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gaat henen en boodschapt Johannes weder 't gene gij hoort en ziet:

5 Blinden worden ziende, en kreupelen wandelen; melaatschen worden gereinigd, en dooven hooren; dooden worden opgewekt, en aan armen wordt het evangelie verkondigd.

6 En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

7 Als nu dezen henengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? eenen mensch, met zachte kleederen bekleed? Ziet, die zachte *kleederen* dragen, zijn in der koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? een' profeet? Ja, ik zegge u, ook veel meer dan een' profeet.

10 Want deze is 't van denwelken geschreven staat: Ziet, ik zende mijnen engel voor uw aangezigt, die uwen weg bereiden zal voor u henen.

11 Voorwaar zegge ik u, onder degenen, die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder

name of a disciple, verily I say unto you, he shall in no wise lose his reward.

CHAPTER XI.

AND it came to pass when Jesus had made an end of commanding his twelve disciples, he departed thence to teach and to preach in their cities.

2 Now when John had heard in the prison the works of Christ, he sent two of his disciples,

3 And said unto him, Art thou he that should come, or do we look for another?

4 Jesus answered and said unto them, Go and shew John again those things which ye do hear and see:

5 The blind receive their sight, and the lame walk, the lepers are cleansed, and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them.

6 And blessed is *he* whosoever shall not be offended in me.

7 ¶ And as they departed, Jesus began to say unto the multitudes concerning John, What went ye out into the wilderness to see? A reed shaken with the wind?

8 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they that wear soft *clothing* are in kings' houses.

9 But what went ye out for to see? A prophet? yea, I say unto you, and more than a prophet.

10 For this is *he* of whom it is written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

11 Verily I say unto you, Among them that are born of women, there hath not risen a greater than John

dan Johannes de dooper; doch
die de minste is in het koningrijk
der hemelen, is meerder dan hij.
12 En van de dagen van Johan-
nes den dooper tot nu toe, wordt
het koningrijk der hemelen ge-
weld aangedaan, en *de* geweldi-
gers nemen hetzelve met geweld.
13 Want alle de profeten en de
wet hebben tot Johannes toe ge-
profeteerd.
14 En zoo gij het wilt aannemen,
hij is Elias, die komen zoude.
15 Wie ooren heeft om te hooren,
die hoore.
16 Doch waarbij zal ik dit ge-
slachte vergelijken? Het is gelijk
aan de kinderkens, die op de
markten zitten, en hunnen gezellen
toeroepen,
17 En zeggen: Wij hebben u op
de fluite gespeeld, en gij hebt niet
gedanst; wij hebben u klaaglie-
deren gezongen, en gij hebt niet
geweend.
18 Want Johannes is gekomen,
noch etende, noch drinkende, en
zij zeggen: Hij heeft den duivel.
19 De Zoon des menschen is ge-
komen, etende en drinkende, en
zij zeggen: Ziet daar een mensch
die een vraat en wijnzuiper *is*, een
vriend van tollenaren en zondaren.
Doch de wijsheid is geregtvaardigd
geworden van hare kinderen.
20 Toen begon hij de steden, in
dewelke zijne krachten meest ge-
schied waren, te verwijten, omdat
ze zich niet bekeerd hadden.
21 Wee u, Chorazin! wee u,
Bethsaida! want zoo in Tyrus en
Sidon de krachten waren geschied,
die in u geschied zijn, zij zouden
zich eertijds in zak en assche be-
keerd hebben.
22 Doch ik zegge u, het zal Tyrus
en Sidon verdragelijker zijn in den
dag des oordeels, dan ulieden.
23 En gij, Kapernaüm! die tot
den hemel toe zijt verhoogd, gij
zult tot de helle toe nedergestoo-
ten worden; want zoo in Sodom de

the Baptist: notwithstanding, he
that is least in the kingdom of
heaven, is greater than he.
12 And from the days of John
the Baptist, until now, the king-
dom of heaven suffereth violence,
and the violent take it by force.
13 For all the prophets and the
law prophesied until John.
14 And if ye will receive *it*, this
is Elias which was for to come.
15 He that hath ears to hear, let
him hear.
16 ¶ But whereunto shall I liken
this generation? It is like unto
children sitting in the markets,
and calling unto their fellows,
17 And saying, We have piped
unto you, and ye have not danced;
we have mourned unto you, and
ye have not lamented.
18 For John came neither eating
nor drinking, and they say, He hath
a devil.
19 The Son of man came eating
and drinking, and they say, Be-
hold, a man gluttonous, and a
wine-bibber, a friend of publicans
and sinners. But wisdom is justi-
fied of her children.
20 ¶ Then began he to upbraid
the cities wherein most of his
mighty works were done, because
they repented not.
21 Wo unto thee, Chorazin! wo
unto thee, Bethsaida! for if the
mighty works which were done in
you had been done in Tyre and
Sidon, they would have repented
long ago in sackcloth and ashes.
22 But I say unto you, It shall
be more tolerable for Tyre and
Sidon at the day of judgment, than
for you.
23 And thou, Capernaum, which
art exalted unto heaven, shalt be
brought down to hell: for if the
mighty works which have been

krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden tot op den huidigen dag gebleven zijn.

24 Doch ik zegge u, dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels, dan u.

25 In dien tijd antwoordde Jezus, en zeide: Ik danke u, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.

26 Ja, Vader! want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

27 Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren.

28 Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven.

29 Neemt mijn juk op u, en leert van mij, dat ik zachtmoedig ben en nederig van harte; en gij zult ruste vinden voor uwe zielen.

30 Want mijn juk is zacht, en mijn last is ligt.

done in thee, had been done in Sodom, it would have remained until this day

24 But I say unto you, That it shall be more tolerable for the land of Sodom, in the day of judgment than for thee.

25 ¶ At that time Jesus answered and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, because thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes.

26 Even so, Father, for so it seemed good in thy sight.

27 All things are delivered unto me of my Father; and no man knoweth the Son, but the Father; neither knoweth any man the Father, save the Son, and *he* to whomsoever the Son will reveal *him*.

28 ¶ Come unto me, all *ye* that labour, and are heavy laden, and I will give you rest.

29 Take my yoke upon you, and learn of me: for I am meek and lowly in heart: and ye shall find rest unto your souls.

30 For my yoke *is* easy, and my burden is light.

HOOFDSTUK XII.

IN dien tijd ging Jezus, op eenen sabbatdag, door het gezaaide, en zijne discipelen hadden honger, en begonnen aren te plukken, en te eten.

2 En de pharizeeën, *dat* ziende, zeiden tot hem: Zie, uwe discipelen doen, wat niet geoorloofd is te doen op den sabbat.

3 Maar hij zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun, die met hem *waren*?

4 Hoe hij gegaan is in het huis Gods, en de toonbrooden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun, die met hem *waren*, maar den priesteren alleen.

CHAPTER XII.

AT that time Jesus went on the sabbath-day through the corn, and his disciples were an hungered, and began to pluck the ears of corn, and to eat.

2 But when the Pharisees saw *it*, they said unto him, Behold, thy disciples do that which is not lawful to do upon the sabbath-day.

3 But he said unto them, Have ye not read what David did when he was an hungered, and they that were with him;

4 How he entered into the house of God, and did eat the shewbread, which was not lawful for him to eat, neither for them which were with him, but only for the priests?

5 Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de priesters den sabbat ontheiligen in den tempel, op de sabbatdagen, en *nogtans* onschuldig zijn?
6 En ik zegge u, dat een meerder dan de tempel hier is.
7 Doch zoo gij geweten hadt, wat het zij: Ik wil barmhartigheid en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.
8 Want de Zoon des menschen is een Heere ook van den sabbat.
9 En van daar voortgaande, kwam hij in hunne synagoge.
10 En ziet, daar was een mensch, die eene dorre hand had, en zij vraagden hem, zeggende: Is 't ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen? (opdat zij hem mogten beschuldigen)
11 En hij zeide tot hen: Wat mensch zal er zijn onder u, die een schaap heeft, en zoo dit op eenen sabbatdag in eene gracht valt, *die* hetzelve niet zal aangrijpen en uitheffen?
12 Hoe veel gaat nu een mensch een schaap te boven? Zoo is 't dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen.
13 Toen zeide hij tot dien mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld, gezond gelijk de andere.
14 En de pharizeën, uitgegaan zijnde, hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mogten.
15 Maar Jezus, *dat* wetende, vertrok van daar, en vele scharen volgden hem, en hij genas ze allen.
16 En hij gebood hun scherpelijk, dat zij hem niet openbaar maken zouden:
17 Opdat vervuld zoude worden 't gene gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:
18 Ziet, mijn knecht, welken ik verkoren heb, mijn beminde, in

5 Or have ye not read in the law how that on the sabbath-days the priests in the temple profane the sabbath, and are blameless?
6 But I say unto you, that in this place is *one* greater than the temple.
7 But if ye had known what *this* meaneth, I will have mercy, and not sacrifice, ye would not have condemned the guiltless.
8 For the Son of man is Lord even of the sabbath-day.
9 And when he was departed thence, he went into their synagogue.
10 ¶ And behold, there was a man which had *his* hand withered. And they asked him, saying, Is it lawful to heal on the sabbath-days? that they might accuse him.
11 And he said unto them, What man shall there be among you, that shall have one sheep, and if it fall into a pit on the sabbath-day, will he not lay hold on it, and lift *it* out?
12 How much then is a man better than a sheep? Wherefore it is lawful to do well on the sabbath-days.
13 Then saith he to the man, Stretch forth thine hand. And he stretched *it* forth; and *it* was restored whole, like as the other.
14 ¶ Then the Pharisees went out, and held a council against him, how they might destroy him.
15 But when Jesus knew *it*, he withdrew himself from thence: and great multitudes followed him, and he healed them all;
16 And charged them that they should not make him known:
17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,
18 Behold my servant, whom I have chosen; my beloved, in whom

welken mijne ziele een welbehagen heeft; ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den heidenen verkondigen.

19 Hij zal niet twisten, noch roepen, en daar zal niemand zijne stemme op de straten hooren.

20 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en het rookende lemmet zal hij niet uitblusschen, tot dat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21 En in zijnen naam zullen de heidenen hopen.

22 Toen werd tot hem gebragt een van den duivel bezeten, *die* blind en stom *was;* en hij genas hem, alzoo dat de blinde en stomme beide sprak en zag.

23 En alle de scharen ontzetteden zich, en zeiden: Is niet deze de Zoon Davids?

24 Maar de pharizeën, *dit* gehoord hebbende, zeiden: Deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beëlzebul, den overste der duivelen.

25 Doch Jezus, kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koningrijk, dat tegen zich zelf verdeeld is, wordt verwoest; en eene iedere stad, of huis, dat tegen zich zelf verdeeld is, zal niet bestaan.

26 En indien de Satan den Satan uitwerpt, zoo is hij tegen zich zelven verdeeld; hoe zal dan zijn rijk bestaan?

27 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerpe, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe regters zijn.

28 Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerpe, zoo is dan het koningrijk Gods tot u gekomen.

29 Of hoe kan iemand in 't huis eens sterken inkomen, en zijne vaten ontrooven, ten zij dat hij eerst den sterke gebonden hebbe? en alsdan zal hij zijn huis berooven.

30 Wie met mij niet is, die is

my soul is well pleased: I will put my spirit upon him, and he shall shew judgment to the Gentiles.

19 He shall not strive, nor cry; neither shall any man hear his voice in the streets.

20 A bruised reed shall he not break, and smoking flax shall he not quench, till he send forth judgment unto victory.

21 And in his name shall the Gentiles trust.

22 ¶ Then was brought unto him one possessed with a devil, blind and dumb; and he healed him, insomuch that the blind and dumb both spake and saw.

23 And all the people were amazed, and said, Is not this the son of David?

24 But when the Pharisees heard *it*, they said, This *fellow* doth not cast out devils, but by Beelzebub the prince of the devils.

25 And Jesus knew their thoughts, and said unto them, Every kingdom divided against itself, is brought to desolation; and every city or house divided against itself, shall not stand.

26 And if Satan cast out Satan, he is divided against himself; how shall then his kingdom stand?

27 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your children cast *them* out? therefore they shall be your judges.

28 But if I cast out devils by the Spirit of God, then the kingdom of God is come unto you.

29 Or else, how can one enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he first bind the strong man? and then he will spoil his house.

30 He that is not with me, is

tegen mij: en wie met mij niet vergadert, die verstrooit.
31 Daarom zegge ik u: Alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.
32 En zoo wie *eenig* woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomende.
33 Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed; of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend.
34 Gij adderen-gebroedsels! hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? want uit den overvloed des harten spreekt de mond.
35 De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.
36 Maar ik zegge u, dat van elk ijdel woord, 't welk de menschen zullen gesproken hebben, zij van 't zelve zullen rekenschap geven in den dag des oordeels.
37 Want uit uwe woorden zult gij geregtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.
38 Toen antwoordden sommigen der schriftgeleerden en pharizeën, zeggende: Meester! wij wilden van u *wel* een teeken zien.
39 Maar hij antwoordde, en zeide tot hen: Het boos en overspelig geslachte verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas, den profeet.
40 Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzoo zal de

against me; and he that gathereth not with me, scattereth abroad.
31 ¶ Wherefore I say unto you, All manner of sin and blasphemy shall be forgiven unto men: but the blasphemy *against* the *Holy* Ghost shall not be forgiven unto men.
32 And whosoever speaketh a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but whosoever speaketh against the Holy Ghost, it shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the *world* to come.
33 Either make the tree good, and his fruit good; or else make the tree corrupt, and his fruit corrupt: for the tree is known by *his* fruit.
34 O generation of vipers, how can ye, being evil, speak good things, for out of the abundance of the heart, the mouth speaketh.
35 A good man, out of the good treasure of the heart, bringeth forth good things: and an evil man, out of the evil treasure, bringeth forth evil things.
36 But I say unto you, That every idle word that men shall speak, they shall give account thereof in the day of judgment.
37 For by thy words thou shalt be justified, and by thy words thou shalt be condemned.
38 ¶ Then certain of the scribes and of the Pharisees answered, saying, Master, we would see a sign from thee.
39 But he answered and said to them, An evil and adulterous generation seeketh after a sign, and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas.
40 For as Jonas was three days and three nights in the whale's belly: so shall the Son of man be

Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het harte der aarde.

41 De mannen van Ninive zullen opstaan in het oordeel met dit geslachte, en zullen 't zelve veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier!

42 De koningin van 't Zuiden zal opstaan in het oordeel met dit geslacht; en 't zelve veroordeelen: want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid van Salomo; en ziet, meer dan Salomo is hier!

43 En wanneer de onreine geest van den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende ruste, en vindt ze niet.

44 Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis, van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd en versierd.

45 Dan gaat hij henen en neemt met zich zeven andere geesten, boozer dan hij zelf, en ingegaan zijnde wonen ze aldaar; en het laatste deszelven menschen wordt erger dan het eerste. Alzoo zal het ook met dit boos geslachte zijn.

46 En als hij nog tot de scharen sprak, ziet, zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

47 En iemand zeide tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders staan *daar* buiten, zoekende u te spreken.

48 Maar hij antwoordende zeide tot dengenen, die hem *dat* zeide: Wie is mijne moeder, en wie zijn mijne broeders?

49 En zijne hand uitstrekkende over zijne discipelen, zeide hij: Ziet, mijne moeder en mijne broeders.

50 Want zoo wie den wille mijns Vaders doet, die in de hemelen is, dezelve is mijn broeder, en zuster, en moeder.

three days and three nights in the heart of the earth.

41 The men of Nineveh shall rise in judgment with this generation, and shall condemn it: because they repented at the preaching of Jonas; and behold, a greater than Jonas *is* here.

42 The queen of the south shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for she came from the uttermost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and behold, a greater than Solomon *is* here.

43 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest, and findeth none.

44 Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth *it* empty, swept, and garnished.

45 Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last *state* of that man is worse than the first. Even so shall it be also unto this wicked generation.

46 ¶ While he yet talked to the people, behold, *his* mother and his brethren stood without, desiring to speak with him.

47 Then one said unto him, Behold, thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee.

48 But he answered and said unto him that told him, Who is my mother? and who are my brethren?

49 And he stretched forth his hand toward his disciples, and said, Behold my mother and my brethren!

50 For whosoever shall do the will of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

HOOFDSTUK XIII.

EN te dien dage Jezus, uit den huize gegaan zijnde, zat bij de zee.

2 En tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat, en alle de schare stond op den oever.

3 En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Ziet, een zaaijer ging uit om te zaaijen.

4 En als hij zaaide, viel een deel *zaads* bij den weg; en de vogelen kwamen en aten hetzelve op.

5 En een ander *deel* viel op steenachtige *plaatsen*, waar het niet veel aarde had: en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden; en omdat het geenen wortel had, is het verdord.

7 En een ander *deel* viel in de doornen; en de doornen wiessen op, en verstikten hetzelve.

8 En een ander *deel* viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het één honderd, het ander zestig, en het ander dertig *voud*.

9 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore!

10 En de discipelen, tot hem komende, zeiden tot hem: Waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het koningrijk der hemelen te weten, maar dien is 't niet gegeven.

12 Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

13 Daarom spreke ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren, noch ook verstaan.

CHAPTER XIII.

THE same day went Jesus out of the house, and sat by the sea-side.

2 And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship, and sat; and the whole multitude stood on the shore.

3 And he spake many things unto them in parables, saying, Behold, a sower went forth to sow;

4 And when he sowed, some *seeds* fell by the way-side, and the fowls came and devoured them up:

5 Some fell upon stony places, where they had not much earth: and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth:

6 And when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them:

8 But other fell into good ground, and brought forth fruit, some an hundred-fold, some sixty-fold, some thirty-fold.

9 Who hath ears to hear, let him hear.

10 And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables?

11 He answered and said unto them, Because it is given unto you to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it is not given.

12 For whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away even that he hath.

13 Therefore speak I to them in parables: because they seeing, see not; and hearing, they hear not; neither do they understand.

14 En in hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.
15 Want het hart dezes volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het harte verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.
16 Doch uwe oogen zijn zalig, omdat zij zien, en uwe ooren, omdat zij hooren.
17 Want voorwaar zegge ik u, dat vele profeten en regtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen, die gij ziet, en hebben *ze* niet gezien; en te hooren de dingen, die gij hoort, en hebben *ze* niet gehoord.
18 Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaijer.
19 Als iemand het woord des koningrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de booze, en rukt weg 't gene in zijn hart gezaaid was: deze is degene, die bij den weg bezaaid is.

20 Maar die in steenachtige *plaatsen* bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt:
21 Doch hij heeft geenen wortel in zich zelven, maar is voor eenen tijd; en als verdrukking of vervolging komt, om des woords wille, zoo wordt hij terstond geërgerd.
22 En die in de doornen bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms verstikt het woord, en het wordt onvruchtbaar.
23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de

14 And in them is fulfilled the prophecy of Esaias, which saith, By hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and shall not perceive:
15 For this people's heart is waxed gross, and *their* ears are dull of hearing, and their eyes they have closed; lest at any time they should see with *their* eyes, and hear with *their* ears, and should understand with *their* heart, and should be converted, and I should heal them.
16 But blessed *are* your eyes, for they see: and your ears, for they hear.
17 For verily I say unto you, That many prophets and righteous *men* have desired to see *those things* which ye see, and have not seen *them*; and to hear *those things* which ye hear, and have not heard *them*.
18 ¶ Hear ye therefore the parable of the sower.
19 When any one heareth the word of the kingdom, and understandeth *it* not, then cometh the wicked *one*, and catcheth away that which was sown in his heart. This is he which received seed by the way-side.
20 But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy receiveth it;
21 Yet hath he not root in himself, but dureth for a while: for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended.
22 He also that received seed among the thorns is he that heareth the word; and the care of this world, and the deceitfulness of riches choke the word, and he becometh unfruitful.
23 But he that received seed into the good ground is he that heareth the word, and understandeth *it*; which also beareth fruit, and

een honderd, de ander zestig, en de ander dertig *voud*.

24 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het koningrijk der hemelen is gelijk aan een' mensch, die goed zaad zaaide in zijnen akker.

25 En als de menschen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26 Toen het nu *tot* kruid opgeschoten was, en vrucht voortbragt, toen openbaarde zich ook het onkruid.

27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem: Heer! gij hebt niet goed zaad in uwen akker gezaaid? van waar heeft hij dan dit onkruid?

28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan, dat wij henengaan en hetzelve vergaderen?

29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij, het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelve de tarwe niet uittrekt.

30 Laat ze beiden te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaijers zeggen: Vergadert eerst het onkruid, en bindt het in busselen, om 't zelve te verbranden; maar brengt de tarwe te zamen in mijne schuur.

31 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het koningrijk der hemelen is gelijk aan het mostaardzaad, 't welk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid;

32 Hetwelk wel het minste is onder alle de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is 't het meeste van de moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.

33 Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, *zeggende:* Het koningrijk der hemelen is gelijk aan een'

bringeth forth, some an hundredfold, some sixty, some thirty.

24 ¶ Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good seed in his field:

25 But while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way.

26 But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also.

27 So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field? from whence then hath it tares?

28 He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up?

29 But he said, Nay; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them.

30 Let both grow together until the harvest: and in the time of harvest I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to burn them: but gather the wheat into my barn.

31 ¶ Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a grain of mustard-seed, which a man took, and sowed in his field:

32 Which indeed is the least of all seeds: but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree, so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof.

33 ¶ Another parable spake he unto them; The kingdom of heaven is like unto leaven, which a

zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verbergde in drie maten meels, tot dat het geheel gezuurd was.

34 Alle deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen, en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;

35 Opdat vervuld zoude worden wat gesproken is door den profeet, zeggende: Ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen; ik zal voortbrengen dingen, die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

36 Toen nu Jezus de scharen *van zich* gelaten had, ging hij naar huis. En zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37 En hij antwoordende zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;

38 En de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des koningrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;

39 En de vijand, die hetzelve gezaaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaijers zijn de engelen.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het *ook* zijn in de voleinding dezer wereld.

41 De Zoon des menschen zal zijne engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn koningrijk vergaderen alle de ergernissen, en degenen, die de ongeregtigheid doen;

42 En zij zullen dezelve in den vurigen oven werpen: daar zal weening zijn en knersing der tanden.

43 Dan zullen de regtvaardigen blinken, gelijk de zon, in 't koningrijk huns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.

44 Wederom is het koningrijk der hemelen gelijk aan een' schat in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende,

woman took, and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.

34 All these things spake Jesus unto the multitude in parables; and without a parable spake he not unto them:

35 That it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept secret from the foundation of the world.

36 Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field.

37 He answered and said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man;

38 The field is the world; the good seed are the children of the kingdom; but the tares are the children of the wicked *one;*

39 The enemy that sowed them is the devil; the harvest is the end of the world; and the reapers are the angels.

40 As therefore the tares are gathered and burned in the fire; so shall it be in the end of this world.

41 The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all things that offend, and them which do iniquity;

42 And shall cast them into a furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

43 Then shall the righteous shine forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear.

44 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto treasure hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy there-

verbergde *dien*, en van blijdschap over denzelven, gaat hij henen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelven akker.

45 Wederom is het koningrijk der hemelen gelijk aan een' koopman, die schoone paarlen zoekt;

46 Dewelke, hebbende eene paarl van groote waarde gevonden, ging henen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

47 Wederom is het koningrijk der hemelen gelijk aan een net geworpen in de zee, en dat allerlei soorten *van visschen* te zamenbrengt;

48 Hetwelk, wanneer het vol geworden is, *de visschers* aan den oever optrekken, en nederzittende lezen het goede uit in *kunne* vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzoo zal het in de voleindinge der eeuwen wezen: de engelen zullen uitgaan, en de boozen uit het midden der regtvaardigen afscheiden;

50 En zij zullen dezelve in den vurigen oven werpen: daar zal zijn weening en knersing der tanden.

51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere!

52 En hij zeide tot hen: Daarom een iegelijk schriftgeleerde, in het koningrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een' heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53 En het is geschied als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.

54 En gekomen zijnde in zijn vaderland, leerde hij ze in hunne synagoge, zoodat zij zich ontzetteden, en zeiden: Van waar *komt* dezen die wijsheid en die krachten?

55 Is deze niet de zoon des timmermans? en is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders Jakobus en Joses, en Simon en Judas?

56 En zijne zusters zijn ze niet

of goeth and selleth all that he hath, and buyeth that field.

45 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto a merchant-man seeking goodly pearls:

46 Who, when he had found one pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it.

47 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered of every kind:

48 Which, when it was full, they drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away.

49 So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and sever the wicked from among the just,

50 And shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

51 Jesus saith unto them, Have ye understood all these things? They say unto him, Yea, Lord.

52 Then said he unto them, Therefore every scribe *which is* instructed unto the kingdom of heaven, is like unto a man *that is* an householder, which bringeth forth out of his treasure *things* new and old.

53 ¶ And it came to pass, *that* when Jesus had finished these parables, he departed thence.

54 And when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch that they were astonished, and said, Whence hath this *man* this wisdom, and *these* mighty works?

55 Is not this the carpenter's son? is not his mother called Mary? and his brethren, James, and Joses, and Simon, and Judas?

56 And his sisters, are they not

allen bij ons? Van waar *komt* dan
dezen dit alles?
57 En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland, en in zijn huis.
58 En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, van wege hun ongeloof.

all with us? Whence then hath
this *man* all these things?
57 And they were offended in him. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, save in his own country, and in his own house.
58 And he did not many mighty works there, because of their unbelief.

HOOFDSTUK XIV.

TE dierzelver tijd hoorde Herodes de viervorst het gerucht van Jezus,
2 En zeide tot zijne knechten: Deze is Johannes de dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.
3 Want Herodes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden, en in den kerker gezet, om Herodias' wille, de huisvrouw van Philippus, zijnen broeder.
4 Want Johannes zeide tot hem: Het is u niet geoorloofd haar te hebben.
5 En willende hem dooden, vreesde hij het volk, omdat zij hem hielden voor een' profeet.
6 Maar als de dag van Herodes' geboorte gehouden werd, danste de dochter van Herodias in het midden *van hen;* en zij behaagde Herodes.
7 Waarom hij haar met eede beloofde te geven, wat zij ook eischen zoude.
8 En zij, te voren onderrigt zijnde van hare moeder, zeide: Geef mij hier in een' schotel het hoofd van Johannes den dooper.
9 En de koning werd bedroefd; doch om de eeden, en degenen die *met hem* aanzaten, gebood hij, dat het *haar* zoude gegeven worden,
10 En zond henen, en onthoofde Johannes in den kerker.
11 En zijn hoofd werd gebragt in een' schotel, en het dochterken

CHAPTER XIV.

AT that time Herod the Tetrarch heard of the fame of Jesus,
2 And said unto his servants, This is John the Baptist; he is risen from the dead; and therefore mighty works do shew forth themselves in him.
3 ¶ For Herod had laid hold on John, and bound him, and put *him* in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife.
4 For John said unto him, It is not lawful for thee to have her.
5 And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a prophet.
6 But when Herod's birth-day was kept, the daughter of Herodias danced before them, and pleased Herod.
7 Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask.
8 And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's head in a charger.
9 And the king was sorry: nevertheless for the oath's sake, and them which sat with him at meat, he commanded *it* to be given *her*.
10 And he sent, and beheaded John in the prison.
11 And his head was brought in a charger, and given to the dam-

gegeven; en zij droeg het tot hare moeder.

12 En zijne discipelen kwamen, en namen het ligchaam weg, en begroeven hetzelve; en gingen en boodschapten het Jezus.

13 En *als* Jezus *dit* hoorde, vertrok hij van daar te schepe, naar eene woeste plaats alleen; en de scharen, *dat* hoorende, zijn hem te voet gevolgd uit de steden.

14 En Jezus, uitgaande, zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne kranken.

15 En als het nu avond werd, kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: Deze plaats is woest, en de tijd is nu voorbijgegaan; laat de scharen van u, opdat zij henengaan in de vlekken, en zich zelven spijze koopen.

16 Maar Jezus zeide tot hen: Het is hun niet van noode henen te gaan; geeft gij hun te eten.

17 Doch zij zeiden tot hem: Wij hebben hier niet dan vijf brooden en twee visschen.

18 En hij zeide: Brengt mij dezelve hier.

19 En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden, en de twee visschen, en opwaarts ziende naar den hemel, zegende dezelve; en als hij ze gebroken had, gaf hij de brooden den discipelen, en de discipelen *gaven ze* de scharen.

20 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, twaalf volle korven.

21 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

22 En terstond dwong Jezus zijne discipelen in het schip te gaan, en vóór hem af te varen naar de andere zijde, terwijl hij de scharen van zich zoude laten.

23 En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den

sel: and she brought *it* to her mother.

12 And his disciples came, and took up the body, and buried it, and went and told Jesus.

13 ¶ When Jesus heard *of it*, he departed thence by ship into a desert place apart: and when the people had heard *thereof*, they followed him on foot out of the cities.

14 And Jesus went forth, and saw a great multitude, and was moved with compassion toward them, and he healed their sick.

15 ¶ And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time is now past; send the multitude away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals.

16 But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat.

17 And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes.

18 He said, Bring them hither to me.

19 And he commanded the multitude to sit down on the grass, and took the five loaves, and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed, and brake, and gave the loaves to *his* disciples, and the disciples, to the multitude.

20 And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full.

21 And they that had eaten were about five thousand men, beside women and children.

22 ¶ And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away.

23 And when he had sent the multitudes away, he went up into

berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alleen.
24 En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was *hun* tegen.
25 Maar ter vierde wake des nachts, kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.
26 En de discipelen, ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: Het is een spooksel! en zij schreeuwden van vreeze.
27 Maar terstond sprak Jezus hen aan, zeggende: Zijt goeds moeds, ik ben 't, vreest niet.
28 En Petrus antwoordde hem, en zeide: Heere! indien gij het zijt, zoo gebied mij, tot u te komen op het water.
29 En hij zeide: Kom. En Petrus klom neder van het schip, en wandelde op het water, om tot Jezus te komen.
30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken, riep hij, zeggende: Heere, behoud mij!
31 En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan, en zeide tot hem: Gij kleingeloovige! waarom hebt gij gewankeld?
32 En als zij in 't schip geklommen waren, stilde de wind.
33 Die nu in 't schip *waren*, kwamen en aanbaden hem, zeggende: Waarlijk gij zijt Gods Zoon!
34 En overgevaren zijnde, kwamen zij in het land Gennesaret.
35 En als de mannen van die plaatse hem werden kennende, zonden zij in dat geheele omliggende land, en bragten tot hem allen, die kwalijk gesteld waren;
36 En baden hem, dat zij alleenlijk den zoom zijns kleeds zouden mogen aanraken; en zoo velen als *hem* aanraakten, werden gezond.

a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone.
24 But the ship was now in the midst of the sea, tossed with waves: for the wind was contrary.
25 And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea.
26 And when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they cried out for fear.
27 But straightway Jesus spake unto them, saying, Be of good cheer; it is I; be not afraid.
28 And Peter answered him and said, Lord, if it be thou, bid me come unto thee on the water.
29 And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus.
30 But when he saw the wind boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me.
31 And immediately Jesus stretched forth *his* hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt?
32 And when they were come into the ship, the wind ceased.
33 Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God.
34 ¶ And when they were gone over, they came into the land of Gennesaret.
35 And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased;
36 And besought him that they might only touch the hem of his garment: and as many as touched were made perfectly whole.

HOOFDSTUK XV.

TOEN kwamen tot Jezus *eenige* schriftgeleerden en pharizeën, die van Jeruzalem *waren*, zeggende.

2 Waarom overtreden uwe discipelen de inzetting der ouden? want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar hij antwoordende zeide tot hen: Waarom overtreedt ook gij het gebod Gods, door uwe inzetting?

4 Want God heeft geboden, zeggende: Eer uwen vader en moeder; en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5 Maar gij zegt: Zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: *Het is* eene gave, zoo wat u van mij zoude kunnen te nutte komen, en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, *die voldoet*.

6 En gij hebt *alzoo* Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7 Gij geveinsden! wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende:

8 Dit volk genaakt mij met hunnen mond, en eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van mij;

9 Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, *die* geboden van menschen *zijn*.

10 En als hij de schare tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: Hoort en verstaat.

11 't Gene ten monde ingaat, ontreinigt den mensch niet; maar 't gene ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

12 Toen kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden tot hem: Weet gij *wel*, dat de pharizeën, deze rede hoorende, geërgerd zijn geweest?

13 Maar hij antwoordende zeide: Alle plante, die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laat ze varen; zij zijn blinde

CHAPTER XV.

THEN came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying,

2 Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread.

3 But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition?

4 For God commanded, saying, Honour thy father and mother: and, He that curseth father or mother, let him die the death.

5 But ye say, Whosoever shall say to *his* father or *his* mother, *It is* a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me;

6 And honour not his father or his mother, *he shall be free*. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition.

7 *Ye* hypocrites, well did Esaias prophesy of you, saying,

8 This people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with *their* lips; but their heart is far from me.

9 But in vain they do worship me, teaching *for* doctrines the commandments of men.

10 ¶ And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand:

11 Not that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man.

12 Then came his disciples, and said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended after they heard this saying?

13 But he answered and said, Every plant, which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up.

14 Let them alone: they be blind

leidslieden der blinden. Indien nu de blinde den blinde leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen.

15 En Petrus antwoordende zeide tot hem: Verklaar ons deze gelijkenis.

16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden alsnog onwetende?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat, in den buik komt, en in de heimelijkheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen, die ten monde uitgaan, komen voort uit het harte, en dezelve ontreinigen den mensch.

19 Want uit het harte komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen.

20 Deze dingen zijn 't, die den mensch ontreinigen; maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 En Jezus, van daar gaande, vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22 En ziet, eene Kananesche vrouw, uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heere, *gij* Zoon Davids, ontferm u mijner! mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch hij antwoordde haar niet een woord. En zijne discipelen tot hem komende, baden hem, zeggende: Laat ze van u, want zij roept ons na.

24 Maar hij antwoordende zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen des huizes Israëls.

25 En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, help mij!

26 Doch hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk, het brood der kinderen te nemen, en den hondekens *voor* te werpen.

27 En zij zeide: Ja Heere! doch de hondekens eten ook van de brokskens, die daar vallen van de tafel hunner heeren.

leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch.

15 Then answered Peter and said unto him, Declare unto us this parable.

16 And Jesus said, Are ye also yet without understanding?

17 Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth goeth into the belly, and is cast out into the draught?

18 But those things which proceed out of the mouth come forth from the heart; and they defile the man.

19 For out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies:

20 These are *the things* which defile a man: but to eat with unwashen hands defileth not a man.

21 ¶ Then Jesus went thence, and departed into the coasts of Tyre and Sidon.

22 And behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, *thou* son of David; my daughter is grievously vexed with a devil.

23 But he answered her not a word. And his disciples came and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us.

24 But he answered and said, I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel.

25 Then came she and worshipped him, saying, Lord, help me.

26 But he answered and said, It is not meet to take the children's bread and to cast *it* to dogs.

27 And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their master's table.

28 Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: O vrouwe! groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van diezelve ure.

29 En Jezus, van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galilea, en klom op den berg, en zat daar neder.

30 En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen ze voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve,

31 Alzoo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den Gods Israëls.

32 En Jezus, zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide: Ik worde innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten zouden; en ik wil ze niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33 En zijne discipelen zeiden tot hem: Van waar *zullen* wij zoo vele brooden in de woestijn *bekomen*, dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: Hoe veel brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en weinige vischkens.

35 En hij gebood de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als hij gedankt had, brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, en de discipelen *gaven ze* de schare.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, zeven volle manden.

38 En die daar gegeten hadden, waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

28 Then Jesus answered and said unto her, O woman, great *is* thy faith: be it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very hour.

29 And Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; and went up into a mountain, and sat down there.

30 And great multitudes came unto him, having with them *those that were* lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them:

31 Insomuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel.

32 ¶ Then Jesus called his disciples *unto him*, and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them away fasting, lest they faint in the way.

33 And his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude?

34 And Jesus saith unto them, How many loaves have ye? And they said, Seven, and a few little fishes.

35 And he commanded the multitude to sit down on the ground.

36 And he took the seven loaves and the fishes, and gave thanks, and brake *them*, and gave to his disciples, and the disciples to the multitude.

37 And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken *meat* that was left seven baskets full.

38 And they that did eat were four thousand men, beside women and children.

39 En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in het schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

39 And he sent away the multitude, and took ship, and came into the coasts of Magdala.

HOOFDSTUK XVI.

EN de pharizeën en sadduceën tot hem gekomen zijnde, en *hem* verzoekende, begeerden van hem, dat hij hun een teeken uit den hemel zoude toonen.

2 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Als het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder, want de hemel is rood.

3 En des morgens: Heden onweder, want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden! het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet *onderscheiden?*

4 Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jonas, den profeet. En hen verlatende ging hij weg.

5 En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten, brooden *mede* te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der pharizeën en sadduceën.

7 En zij overlegden bij zichzelven, zeggende: *Het is* omdat wij geene brooden *mede* genomen hebben.

8 En Jezus *dat* wetende, zeide tot hen: Wat overlegt gij bij u zelven, gij kleingeloovigen! dat gij geene brooden *mede* genomen hebt?

9 Verstaat gij nog niet? en gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijf duizend *mannen*, en hoe veel korven gij opnaamt?

10 Noch aan de zeven brooden der vier duizend *mannen*, en hoe veel manden gij opnaamt?

11 Hoe verstaat gij niet, dat ik u

CHAPTER XVI.

THE Pharisees also with the Sadducees came, and, tempting, desired him that he would shew them a sign from heaven.

2 He answered and said unto them, When it is evening, ye say, *It will be* fair weather: for the sky is red.

3 And in the morning, *It will be* foul weather to-day: for the sky is red and lowering. O *ye* hypocrites, ye can discern the face of the sky; but can ye not *discern* the signs of the times?

4 A wicked and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas. And he left them, and departed.

5 And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread.

6 ¶ Then Jesus said unto them, Take heed and beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees.

7 And they reasoned among themselves, saying, *It is* because we have taken no bread.

8 *Which* when Jesus perceived, he said unto them, O ye of little faith, why reason ye among yourselves, because ye have brought no bread?

9 Do ye not yet understand, neither remember the five loaves of the five thousand, and how many baskets ye took up?

10 Neither the seven loaves of the four thousand, and how many baskets ye took up?

11 How is it that ye do not un-

van geen brood gesproken heb, *als ik zeide*, dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der pharizeën en sadduceën?

12 Toen verstonden zij, dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leere der pharizeën en sadduceën.

13 Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesarea Philippi, vraagde hij zijnen discipelen, zeggende: Wie zeggen de menschen, dat ik, de Zoon des menschen, ben?

14 En zij zeiden: Sommigen, Johannes de dooper; en anderen, Elias; en anderen, Jeremia, of één van de profeten.

15 Hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij, dat ik ben?

16 En Simon Petrus antwoordende zeide: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hem: *Zalig* zijt gij, Simon, Bar-Jona! want vleesch en bloed heeft u *dat* niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.

18 En ik zegge u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der helle zullen dezelve niet overweldigen.

19 En ik zal u geven de sleutelen van het koningrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20 Toen verbood hij zijnen discipelen, dat zij niemand zeggen zouden, dat hij was Jezus, de Christus.

21 Van toen aan begon Jezus zijnen discipelen te vertoonen, dat hij moest henengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen, en overpriesteren, en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.

22 En Petrus, hem tot zich ge-

derstand that I spake *it* not to you concerning bread, that ye should beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees?

12 Then understood they how that he bade *them* not beware of the leaven of bread, but of the doctrine of the Pharisees and of the Sadducees.

13 ¶ When Jesus came into the coasts of Cesarea Philippi, he asked his disciples, saying, Whom do men say that I, the Son of man, am?

14 And they said, Some *say that thou art* John the Baptist: some, Elias; and others, Jeremias, or one of the prophets.

15 He saith unto them, But whom say ye that I am?

16 And Simon Peter answered and said, Thou art the Christ, the Son of the living God.

17 And Jesus answered and said unto him, Blessed art thou, Simon Bar-jona: for flesh and blood hath not revealed *it* unto thee, but my Father which is in heaven.

18 And I say also unto thee, That thou art Peter, and upon this rock I will build my church; and the gates of hell shall not prevail against it.

19 And I will give unto thee the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou shalt bind on earth, shall be bound in heaven: and whatsoever thou shalt loose on earth, shall be loosed in heaven.

20 Then charged he his disciples that they should tell no man that he was Jesus the Christ.

21 ¶ From that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how that he must go unto Jerusalem, and suffer many things of the elders, and chief priests, and scribes, and be killed, and be raised again the third day.

22 Then Peter took him, and be-

nomen hebbende, begon hem te bestraffen, zeggende: Heere, *zijt* u genadig! dit zal u geenszins geschieden.

23 Maar hij zich omkeerende, zeide tot Petrus: Ga weg achter mij, Satanas! gij zijt mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

24 Toen zeide Jezus tot zijne discipelen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme zijn kruis op, en volge mij.

25 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal 't zelve verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om mijnentwille, die zal 't zelve vinden.

26 Want wat baat het een' mensch, zoo hij de geheele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziele? Of wat zal een mensch geven, tot lossing van zijne ziele?

27 Want de Zoon des menschen zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met zijne engelen, en alsdan zal hij een' iegelijk vergelden naar zijn doen.

28 Voorwaar zegge ik u, daar zijn sommigen van die hier staan, welke den dood niet smaken zullen, tot dat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in zijn koningrijk.

gan to rebuke him, saying, Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee.

23 But he turned, and said unto Peter, Get thee behind me, Satan; thou art an offence unto me: for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men.

24 ¶ Then said Jesus unto his disciples, If any *man* will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

25 For whosoever will save his life, shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake, shall find it.

26 For what is a man profited, if he shall gain the whole world, and lose his own soul? or what shall a man give in exchange for his soul?

27 For the Son of man shall come in the glory of his Father, with his angels; and then he shall reward every man according to his works.

28 Verily I say unto you, There be some standing here, which shall not taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

HOOFDSTUK XVII.

EN na zes dagen nam Jezus met zich Petrus en Jakobus, en Johannes zijnen broeder, en bragt ze op eenen hoogen berg alleen.

2 En hij werd voor hen veranderd van gedaante; en zijn aangezigt blonk gelijk de zon, en zijne kleederen werden wit, gelijk het licht.

3 En ziet, van hen werden gezien Mozes en Elias met hem te zamen sprekende.

4 En Petrus antwoordende zeide tot Jezus: Heere! 't is goed dat wij hier zijn; zoo gij wilt, laat ons

CHAPTER XVII.

AND after six days, Jesus taketh Peter, James, and John his brother, and bringeth them up into an high mountain apart,

2 And was transfigured before them: and his face did shine as the sun, and his raiment was white as the light.

3 And behold, there appeared unto them Moses and Elias talking with him.

4 Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us

hier drie tabernakelen maken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en éénen voor Elias.

5 Terwijl hij nog sprak, ziet, eene luchtige wolke heeft hen overschaduwd; en ziet, eene stem uit de wolke, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken ik mijn welbehagen hebbe, hoort hem!

6 En de discipelen *dit* hoorende vielen op hun aangezigt, en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus bij hen komende raakte ze aan, en zeide: Staat op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende, zagen zij niemand, dan Jezus alleen.

9 En als zij van den berg afkwamen, gebood hun Jezus, zeggende: Zegt niemand dit gezigt, tot dat de Zoon des menschen zal opgestaan zijn uit de dooden.

10 En zijne discipelen vraagden hem zeggende: Wat zeggen dan de schriftgeleerden, dat Elias eerst moet komen?

11 Doch Jezus antwoordende zeide tot hen: Elias zal wel eerst komen, en alles weder oprigten.

12 Maar ik zegge u, dat Elias nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan, al wat zij hebben gewild; alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13 Toen verstonden de discipelen, dat hij hun van Johannes den dooper gesproken had.

14 En als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot hem een mensch, vallende voor hem op de knieën, en zeggende:

15 Heere! ontferm u over mijnen zoon, want hij is maanziek, en is in zwaar lijden; want menigmaal valt hij in 't vuur, en menigmaal in 't water.

16 En ik heb hem tot uwe discipelen gebragt, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus antwoordende zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht-

make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

5 While he yet spake, behold, a bright cloud overshadowed them: and behold, a voice out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom I am well pleased: hear ye him.

6 And when the disciples heard *it*, they fell on their face, and were sore afraid.

7 And Jesus came and touched them, and said, Arise, and be not afraid.

8 And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only.

9 And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead.

10 And his disciples asked him, saying, Why then say the scribes, that Elias must first come?

11 And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things:

12 But I say unto you, that Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed: likewise shall also the Son of man suffer of them.

13 Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist.

14 ¶ And when they were come to the multitude, there came to him a *certain* man kneeling down to him, and saying,

15 Lord, have mercy on my son; for he is lunatic, and sore vexed, for oft-times he falleth into the fire, and oft into the water.

16 And I brought him to thy disciples, and they could not cure him.

17 Then Jesus answered and said, O faithless and perverse genera-

te! hoe lang zal ik nog met ulieden zijn? hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19 Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: Om uws ongeloofs wille; want voorwaar zegge ik u, zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga henen van hier derwaarts! en hij zal henengaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit, dan door bidden en vasten.

22 En als zij in Galilea verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen;

23 En zij zullen hem dooden, en ten derden dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24 En als zij te Kapernaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus die de didrachmen ontvingen, en zeiden: Uw meester, betaalt hij de didrachmen niet?

25 Hij zeide: Ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u, Simon? de koningen der aarde, van wie nemen zij tollen of schatting? van hunne zonen, of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot hem: Van de vreemden. Jezus zeide tot hem: Zoo zijn dan de zonen vrij.

27 Maar opdat wij hun geenen aanstoot geven, ga henen naar de zee, werp den angel *uit*, en neem den eersten visch, die opkomt, en zijnen mond geopend hebbende, zult gij eenen stater vinden; neem dien, en geef hem aan hen, voor mij en u.

tion, how long shall I be with you? how long shall I suffer you? Bring him hither to me.

18 And Jesus rebuked the devil, and he departed out of him: and the child was cured from that very hour.

19 Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out?

20 And Jesus said unto them, Because of your unbelief: for verily I say unto you, If ye have faith as a grain of mustard-seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place; and it shall remove; and nothing shall be impossible unto you.

21 Howbeit, this kind goeth not out, but by prayer and fasting.

22 ¶ And while they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man shall be betrayed into the hands of men:

23 And they shall kill him, and the third day he shall be raised again. And they were exceeding sorry.

24 ¶ And when they were come to Capernaum, they that received tribute-*money*, came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute?

25 He saith, Yes. And when he was come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon? of whom do the kings of the earth take custom or tribute? of their own children, or of strangers?

26 Peter saith unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Then are the children free.

27 Notwithstanding, lest we should offend them, go thou to the sea, and cast an hook, and take up the fish that first cometh up: and when thou hast opened his mouth, thou shalt find a piece of money: that take, and give unto them for me and thee.

HOOFDSTUK XVIII.

TE dierzelver ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: Wie is toch de meeste in 't koningrijk der hemelen?

2 En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in 't midden van hen,

3 En zeide: Voorwaar zegge ik u, indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in 't koningrijk der hemelen geenszins ingaan.

4 Zoo wie dan zich zelven zal vernederen gelijk dit kindeken, deze is de meeste in 't koningrijk der hemelen.

5 En zoo wie zoodanig een kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6 Maar zoo wie een' van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem nutter, dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7 Wee der wereld van de ergernissen! want het is noodzakelijk, dat de ergernissen komen; doch wee dien mensch, door welken de ergernis komt!

8 Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houw ze af en werp ze van u. Het is u beter, tot het leven in te gaan, kreupel of verminkt *zijnde*, dan twee handen of twee voeten hebbende, in 't eeuwige vuur geworpen te worden.

9 En indien uw oog u ergert, trek het uit, en werp het van u. Het is u beter, *maar* één oog hebbende tot het leven in te gaan, dan twee oogen hebbende in 't helsche vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe, dat gij niet een' van deze kleinen veracht; want ik zegge ulieden, dat hunne engelen in de hemelen altijd zien het aangezigt mijns Vaders, die in de hemelen is.

11 Want de Zoon des menschen is gekomen, om zalig te maken dat verloren was.

CHAPTER XVIII.

AT the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of heaven?

2 And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them,

3 And said, Verily I say unto you, Except ye be converted, and become as little children, ye shall not enter into the kingdom of heaven.

4 Whosoever therefore shall humble himself as this little child, the same is greatest in the kingdom of heaven.

5 And whoso shall receive one such little child in my name, receiveth me.

6 But whoso shall offend one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and *that* he were drowned in the depth of the sea.

7 ¶ Wo unto the world because of offences! for it must needs be that offences come; but wo to that man by whom the offence cometh!

8 Wherefore, if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast *them* from thee; it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than having two hands or two feet, to be cast into everlasting fire.

9 And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast *it* from thee: it is better for thee to enter into life with one eye, rather than having two eyes, to be cast into hell-fire.

10 Take heed that ye despise not one of these little ones: for I say unto you, that in heaven their angels do always behold the face of my Father which is in heaven.

11 For the Son of man is come to save that which was lost.

12 Wat dunkt u? indien eenig mensch honderd schapen hadde, en één uit dezelve afgedwaald ware, zal hij niet de negen en negentig laten, en op de bergen henengaande het afgedwaalde zoeken?

13 En indien het geschiedt, dat hij hetzelve vindt, voorwaar ik zegge u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelve, dan over de negen en negentig, die niet afgedwaald zijn geweest.

14 Alzoo is de wille niet uws Vaders, die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren ga.

15 Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga henen en bestraf hem tusschen u en hem alleen; indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.

16 Maar indien hij *u* niet hoort, zoo neem nog één of twee met u: opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17 En indien hij denzelven geen gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente; en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heiden en de tollenaar.

18 Voorwaar zegge ik u, al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.

19 Wederom zegge ik u: Indien er twee van u t' zamenstemmen op de aarde, over eenige zaak, die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader, die in de hemelen is.

20 Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21 Toen kwam Petrus tot hem, en zeide: Heere! hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven? tot zevenmaal?

22 Jezus zeide tot hem: Ik zegge u niet, tot zevenmaal, maar tot zeventigmaal zeven *maal*.

12 How think ye? If a man have an hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray?

13 And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that *sheep*, than of the ninety and nine which went not astray.

14 Even so it is not the will of your Father which is in heaven, that one of these little ones should perish.

15 ¶ Moreover, if thy brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he shall hear thee, thou hast gained thy brother.

16 But if he will not hear *thee*, *then* take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses every word may be established.

17 And if he shall neglect to hear them, tell *it* unto the church: but if he neglect to hear the church, let him be unto thee as an heathen man and a publican.

18 Verily I say unto you, Whatsoever ye shall bind on earth, shall be bound in heaven: and whatsoever ye shall loose on earth, shall be loosed in heaven.

19 Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth, as touching any thing that they shall ask, it shall be done for them of my Father which is in heaven.

20 For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them.

21 ¶ Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive him? till seven times?

22 Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times: but, Until seventy times seven.

23 Daarom wordt het koningrijk der hemelen vergeleken bij een' zeker' koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.
24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebragt één, die hem schuldig was tien duizend talenten.
25 En als hij niet had om te betalen, beval zijn heer, dat men hem zoude verkoopen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat *de schuld* zoude betaald worden.
26 De dienstknecht dan, nedervallende, aanbad hem, zeggende: Heere! wees langmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.
27 En de heer dezes dienstknechts, met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtgescholden.
28 Maar dezelve dienstknecht, uitgaande, heeft gevonden éénen zijner mede-dienstknechten, die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvattende, greep *hem* bij de keel, zeggende: Betaal mij, wat gij schuldig zijt.
29 Zijn mede-dienstknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: Zijt langmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.
30 Doch hij wilde niet; maar ging henen, en wierp hem in de gevangenis tot dat hij de schuld zoude betaald hebben.
31 Als nu zijne mede-dienstknechten zagen 't gene geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden; en komende, verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.
32 Toen heeft zijn heer hem tot zich geroepen, en zeide tot hem: Gij booze dienstknecht! alle die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij gebeden hebt;
33 Behoordet gij ook niet u over uwen mede-dienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

23 ¶ Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king which would take account of his servants.
24 And when he had begun to reckon, one was brought unto him which owed him ten thousand talents.
25 But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold, and his wife and children, and all that he had, and payment to be made.
26 The servant therefore fell down, and worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all.
27 Then the lord of that servant was moved with compassion, and loosed him, and forgave him the debt.
28 But the same servant went out, and found one of his fellow-servants, which owed him an hundred pence: and he laid hands on him, and took *him* by the throat, saying, Pay me that thou owest.
29 And his fellow-servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have patience with me, and I will pay thee all.
30 And he would not: but went and cast him into prison, till he should pay the debt.
31 So when his fellow-servants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done.
32 Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant, I forgave thee all that debt, because thou desiredst me:
33 Shouldest not thou also have had compassion on thy fellow-servant, even as I had pity on thee?

34 En zijn heer, vertoornd zijnde, leverde hem den pijners over, tot dat hij zoude betaald hebben al wat hij hem schuldig was.
35 Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft, een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK XIX.

EN het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Galilea, en kwam over de Jordaan, in de landpalen van Judea.
2 En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.
3 En de pharizeën kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem: Is het een' mensch geoorloofd, zijne vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?
4 Doch hij antwoordende zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, die van den beginne *de menschen* gemaakt heeft, dat hij ze gemaakt heeft man en vrouw?
5 En gezegd heeft: Daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn,
6 Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. 't Gene dan God zamengevoegd heeft, scheide de mensch niet.
7 Zij zeiden tot hem: Waarom heeft dan Mozes geboden, eenen scheidbrief te geven, en haar te verlaten?
8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft van wege de hardigheid uwer harten u toegelaten, uwe vrouwen te verlaten; maar van den beginne is 't alzoo niet geweest.
9 Maar ik zegge u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat, anders dan om hoererij, en eene andere trouwt, *die* doet overspel, en die de verlatene trouwt, doet *ook* overspel.
10 Zijne discipelen zeiden tot

34 And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors, till he should pay all that was due unto him.
35 So likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

CHAPTER XIX.

AND it came to pass, *that* when Jesus had finished these sayings, he departed from Galilee, and came into the coasts of Judea, beyond Jordan:
2 And great multitudes followed him, and he healed them there.
3 ¶ The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause?
4 And he answered and said unto them, Have ye not read, that he which made *them* at the beginning, made them male and female,
5 And said, For this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife: and they twain shall be one flesh?
6 Wherefore they are no more twain, but one flesh. What therefore God hath joined together, let not man put asunder.
7 They say unto him, Why did Moses then command to give a writing of divorcement, and to put her away?
8 He saith unto them, Moses, because of the hardness of your hearts, suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so.
9 And I say unto you, Whosoever shall put away his wife, except *it be* for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away, doth commit adultery.
10 ¶ His disciples say unto him,

hem: Indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is 't niet oorbaar te trouwen.
11 Doch hij zeide tot hen: Allen vatten dit woord niet, maar dien het gegeven is.
12 Want er zijn gesnedenen, die uit moeders lijve alzoo geboren zijn; en er zijn gesnedenen, die van de menschen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zich zelven gesneden hebben om het koningrijk der hemelen. Die dit vatten kan, vatte *het*.
13 Toen werden kinderkens tot hem gebragt, opdat hij de handen hun zoude opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften dezelve.
14 Maar Jezus zeide: Laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot mij te komen; want derzulken is het koningrijk der hemelen.
15 En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.
16 En ziet, daar kwam een tot hem, en zeide tot hem: Goede meester! wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?
17 En hij zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? niemand is goed dan één, *namelijk* God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.
18 Hij zeide tot hem: Welke? En Jezus zeide: Deze: Gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis geven;
19 Eer uwen vader en moeder; en, gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven.
20 De jongeling zeide tot hem: Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid af; wat ontbreekt mij nog?
21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt volmaakt zijn, ga henen, verkoop wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

If the case of the man be so with *his* wife, it is not good to marry.
11 But he said unto them, All *men* cannot receive this saying, save *they* to whom it is given.
12 For there are some eunuchs, which were so born from *their* mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake. He that is able to receive *it*, let him receive *it*.
13 ¶ Then were there brought unto him little children, that he should put *his* hands on them, and pray: and the disciples rebuked them.
14 But Jesus said, Suffer little children, and forbid them not, to come unto me: for of such is the kingdom of heaven.
15 And he laid *his* hands on them, and departed thence.
16 ¶ And behold, one came and said unto him, Good Master, what good thing shall I do that I may have eternal life?
17 And he said unto him, Why callest thou me good? *there is* none good but one, *that is*, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments.
18 He saith unto him, Which? Jesus said, Thou shalt do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness,
19 Honour thy father and *thy* mother: and, Thou shalt love thy neighbour as thyself.
20 The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I yet?
21 Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go *and* sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come *and* follow me.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.
23 En Jezus zeide tot zijne discipelen: Voorwaar ik zegge u, dat een rijke zwaarlijk in het koningrijk der hemelen zal ingaan.
24 En wederom zegge ik u: Het is ligter, dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke inga in het koningrijk Gods.
25 Zijne discipelen nu *dit* hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden?
26 En Jezus, *hen* aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.
27 Toen antwoordde Petrus en zeide tot hem: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd; wat zal ons dan geworden?
28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat gij die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.
29 En zoo wie zal verlaten hebben huizen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijns naams wille, die zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beërven.
30 Maar vele eersten zullen *de* laatsten zijn, en *vele* laatsten *de* eersten.

22 But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions.
23 ¶ Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you, That a rich man shall hardly enter into the kingdom of heaven.
24 And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.
25 When his disciples heard *it*, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved?
26 But Jesus beheld *them*, and said unto them, With men this is impossible, but with God all things are possible.
27 ¶ Then answered Peter, and said unto him, Behold, we have forsaken all, and followed thee; what shall we have therefore?
28 And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me in the regeneration, when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel.
29 And every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive an hundredfold, and shall inherit everlasting life.
30 But many *that are* first shall be last, and the last *shall be* first.

HOOFDSTUK XX.

WANT het koningrijk der hemelen is gelijk een heer des huizes, die met den morgenstond uitging, om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.
2 En als hij met de arbeiders eens geworden was, voor eenen penning des daags, zond hij ze henen in zijnen wijngaard.

CHAPTER XX.

FOR the kingdom of heaven is like unto a man *that is* an householder, which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard.
2 And when he had agreed with the labourers for a penny a day, he sent them into his vineyard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen ledig staande op de markt.
4 En hij zeide tot dezelve: Gaat gij ook henen in den wijngaard, en zoo wat regt is, zal ik u geven. En zij gingen.
5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.
6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?
7 Zij zeiden tot hem: Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij henen in den wijngaard, en zoo wat regt is, zult gij ontvangen.
8 Als het nu avond geworden was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rentmeester: Roep de arbeiders, en geef hun den loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.
9 En als zij kwamen, die ter elfde ure gehuurd waren, ontvingen zij ieder eenen penning.
10 En de eersten komende meenden, dat zij meer ontvangen zouden; en zij zelven ontvingen ook elk eenen penning.
11 En *dien* ontvangen hebbende, murmureerden zij tegen den heer des huizes,
12 Zeggende: Deze laatsten hebben *maar* één uur gearbeid, en gij hebt ze ons gelijk gemaakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.
13 Doch hij antwoordende zeide tot éénen van hen: Vriend! ik doe u geen onregt; zijt gij niet met mij eens geworden voor eenen penning?
14 Neem het uwe en ga henen. Ik wil dezen laatsten ook geven, gelijk als u.
15 Of is 't mij niet geoorloofd te doen met het mijne, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?

3 And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the market-place,
4 And said unto them, Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, I will give you. And they went their way.
5 Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise.
6 And about the eleventh hour he went out, and found others standing idle, and saith unto them, Why stand ye here all the day idle?
7 They say unto him, Because no man hath hired us. He saith unto them, Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, *that* shall ye receive.
8 So when even was come, the lord of the vineyard saith unto his steward, Call the labourers, and give them *their* hire, beginning from the last unto the first.
9 And when they came that *were hired* about the eleventh hour, they received every man a penny.
10 But when the first came, they supposed that they should have received more; and they likewise received every man a penny.
11 And when they had received *it*, they murmured against the good man of the house,
12 Saying, These last have wrought *but* one hour, and thou hast made them equal unto us, which have borne the burden and heat of the day.
13 But he answered one of them, and said, Friend, I do thee no wrong: didst not thou agree with me for a penny?
14 Take *that* thine *is*, and go thy way: I will give unto this last, even as unto thee.
15 Is it not lawful for me to do what I will with mine own? is thine eye evil because I am good?

16 Alzoo zullen *de* laatsten *de* eersten zijn, en *de* eersten *de* laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

17 En Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18 Ziet wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den overpriesteren en schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen;

19 En zij zullen hem den heidenen overleveren, om hem te bespotten en te geeselen, en te kruisigen; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

20 Toen kwam de moeder der zonen van Zebedeüs tot hem met hare zonen, hem aanbiddende, en begeerende wat van hem.

21 En hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot hem: Zeg, dat deze mijne twee zonen zitten mogen, de één tot uwe regter-, en de andere tot uwe linker *hand* in uw koningrijk.

22 Maar Jezus antwoordde en zeide: Gijlieden weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken, dien ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, waarmede ik gedoopt worde? Zij zeiden tot hem: Wij kunnen.

23 En hij zeide tot hen: Mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop, waarmede ik gedoopt worde, zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot mijne regter-, en tot mijne linker *hand*, staat bij mij niet te geven; maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is van mijnen Vader.

24 En als de *overige* tien *dat* hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.

25 En als Jezus hen tot zich geroepen had, zeide hij: Gij weet, dat de oversten der volkeren heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken magt over hen.

16 So the last shall be first, and the first last: for many be called, but few chosen.

17 ¶ And Jesus going up to Jerusalem, took the twelve disciples apart in the way, and said unto them,

18 Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be betrayed unto the chief priests, and unto the scribes, and they shall condemn him to death,

19 And shall deliver him to the Gentiles to mock, and to scourge, and to crucify *him*: and the third day he shall rise again.

20 ¶ Then came to him the mother of Zebedee's children, with her sons, worshipping *him*, and desiring a certain thing of him.

21 And he said unto her, What wilt thou? She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom.

22 But Jesus answered and said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and to be baptized with the baptism that I am baptized with? They say unto him, We are able.

23 And he saith unto them, Ye shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with: but, to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but *it shall be given to them* for whom it is prepared of my Father.

24 And when the ten heard *it*, they were moved with indignation against the two brethren.

25 But Jesus called them *unto him*, and said, Ye know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them.

26 Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u zal willen groot worden, *die* zij uw dienaar;

27 En zoo wie onder u zal willen *de* eerste zijn, *die* zij uw dienstknecht;

28 Gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziel te geven *tot* een rantsoen voor velen.

29 En als zij van Jericho uitgingen, is hem eene groote schare gevolgd.

30 En ziet, twee blinden, zittende aan den weg, als zij hoorden, dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, gij Zone Davids! ontferm u onzer.

31 En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: Ontferm u onzer, Heere, gij Zone Davids!

32 En Jezus, *stille* staande, riep ze en zeide: Wat wilt gij, dat ik u doe?

33 Zij zeiden tot hem: Heere! dat onze oogen geopend worden.

34 En Jezus, innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden hem.

26 But it shall not be so among you: but whosoever will be great among you, let him be your minister;

27 And whosoever will be chief among you, let him be your servant:

28 Even as the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his life a ransom for many.

29 And as they departed from Jericho, a great multitude followed him.

30 ¶ And behold, two blind men sitting by the way-side, when they heard that Jesus passed by, cried out, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* son of David.

31 And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* son of David.

32 And Jesus stood still, and called them, and said, What will ye that I shall do unto you?

33 They say unto him, Lord, that our eyes may be opened.

34 So Jesus had compassion *on them*, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

HOOFDSTUK XXI.

EN als zij nu Jeruzalem genaakten, en gekomen waren te Bethphage, aan den olijfberg, toen zond Jezus twee discipelen, zeggende tot hen:

2 Gaat henen in het vlek, dat tegen u over ligt, en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar; ontbindt ze, en brengt ze tot mij.

3 En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen, dat de Heere dezen van noode heeft, en hij zal ze terstond zenden.

4 Dit alles is nu geschied, opdat

CHAPTER XXI.

AND when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the mount of Olives, then sent Jesus two disciples,

2 Saying unto them, Go into the village over against you, and straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose *them*, and bring *them* unto me.

3 And if any *man* say aught unto you, ye shall say, The Lord hath need of them; and straightway he will send them.

4 All this was done, that it might

vervuld worde 't geen gesproken is door den profeet, zeggende:

5 Zegt der dochter Sions: Zie, uw koning komt tot u, zachtmoedig en gezeten op eene ezelin en een veulen, zijnde een jong eener jukdragende *ezelin*.

6 En de discipelen henengegaan zijnde, en gedaan hebbende gelijk Jezus hun bevolen had,

7 Bragten de ezelin en het veulen, en leiden hunne kleederen op dezelve, en zetteden *hem* daarop.

8 En de meeste scharen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En de scharen, die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna den Zone Davids! Gezegend *is* hij, die komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!*

10 En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: Wie is deze?

11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus, de profeet van Nazareth in Galilea.

12 En Jezus ging in den tempel Gods, en dreef uit, allen die verkochten en kochten in den tempel, en keerde om de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten.

13 En hij zeide tot hen: Daar is geschreven: Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden; maar gij hebt dat tot eenen moordenaarskuil gemaakt.

14 En daar kwamen blinden en kreupelen tot hem in den tempel, en hij genas dezelve.

15 Als nu de overpriesters en schriftgeleerden zagen de wonderheden, die hij deed, en de kinderen, roepende in den tempel, en zeggende: Hosanna den Zone Davids! namen zij dat zeer kwalijk;

16 En zeiden tot hem: Hoort gij *wel*, wat dezen zeggen? En Jezus zeide tot hen: Ja; hebt gij nooit

be fulfilled which was spoken by the prophet, saying,

5 Tell ye the daughter of Sion, Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt the foal of an ass.

6 And the disciples went, and did as Jesus commanded them,

7 And brought the ass and the colt, and put on them their clothes, and they set *him* thereon.

8 And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strewed *them* in the way.

9 And the multitudes that went before, and that followed, cried, saying, Hosanna to the Son of David: Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord: Hosanna in the highest.

10 And when he was come into Jerusalem, all the city was moved, saying, Who is this?

11 And the multitude said, This is Jesus the prophet of Nazareth of Galilee.

12 ¶ And Jesus went into the temple of God, and cast out all them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the money-changers, and the seats of them that sold doves,

13 And said unto them, It is written, My house shall be called the house of prayer, but ye have made it a den of thieves.

14 And the blind and the lame came to him in the temple; and he healed them.

15 And when the chief priests and scribes saw the wonderful things that he did, and the children crying in the temple, and saying, Hosanna to the Son of David; they were sore displeased,

16 And said unto him, Hearest thou what these say? And Jesus saith unto them, Yea; have ye

gelezen: Uit den mond der jonge kinderen en der zogelingen hebt gij *u* lof toebereid?

17 En hen verlatende ging hij van daar uit de stad, naar Bethanië, en overnachtte aldaar.

18 En des morgens vroeg als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.

19 En ziende eenen vijgeboom aan den weg, ging hij naar hem toe, en vond niets aan denzelven, dan alleen bladeren; en zeide tot hem: Uit u worde geen vrucht meer in eeuwigheid! En de vijgeboom verdorde terstond.

20 En de discipelen *dat* ziende verwonderden zich, zeggende: Hoe is de vijgeboom *zoo* terstond verdord?

21 Doch Jezus antwoordende zeide tot hen: Voorwaar zegge ik u, indien gij geloof hadt, en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleen doen 't gene den vijgeboom *is geschied;* maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Word opgeheven en in de zee geworpen! het zoude geschieden.

22 En al wat gij zult begeeren in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen.

23 En als hij in den tempel gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de overpriesters en de ouderlingen des volks, zeggende: Door wat magt doet gij deze dingen? en wie heeft u deze magt gegeven?

24 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, 't welk indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik ook u zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.

25 De doop van Johannes, van waar was *die?* uit den hemel? of uit de menschen? En zij overleiden bij zichzelven en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26 En indien wij zeggen: Uit de

never read, Out of the mouth of babes and sucklings thou hast perfected praise?

17 ¶ And he left them, and went out of the city into Bethany, and he lodged there.

18 Now in the morning, as he returned into the city, he hungered.

19 And when he saw a fig-tree in the way, he came to it, and found nothing thereon, but leaves only, and said unto it, Let no fruit grow on thee henceforward for ever. And presently the fig-tree withered away.

20 And when the disciples saw *it*, they marvelled, saying, How soon is the fig-tree withered away!

21 Jesus answered and said unto them, Verily I say unto you, If ye have faith, and doubt not, ye shall not only do this *which is done* to the fig-tree, but also, if ye shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; it shall be done.

22 And all things whatsoever ye shall ask in prayer, believing, ye shall receive.

23 ¶ And when he was come into the temple, the chief priests and the elders of the people came unto him as he was teaching, and said, By what authority doest thou these things? and who gave thee this authority?

24 And Jesus answered and said unto them, I also will ask you one thing, which if ye tell me, I in like wise will tell you by what authority I do these things.

25 The baptism of John, whence was it? from heaven, or of men? And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say unto us, Why did ye not then believe him?

26 But if we shall say, Of men;

menschen; zoo vreezen wij de schare; want zij houden allen Johannes voor een' profeet.

27 En zij, Jezus antwoordende, zeiden: Wij weten 't niet. En hij zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik dit doe.

28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eersten, zeide hij: Zoon! ga henen, werk heden in mijnen wijngaard.

29 Doch hij antwoordde, en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende, ging hij henen.

30 En gaande tot den tweeden, zeide hij desgelijks; en deze antwoordde en zeide: Ik *ga*, heer! en hij ging niet.

31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: De eerste. Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in 't koningrijk Gods.

32 Want Johannes is tot u gekomen in den weg der geregtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij, *zulks* ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven.

33 Hoort eene andere gelijkenis. Daar was een heer des huizes, die eenen wijngaard plantede, en zettede eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buiten *'s lands*.

34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden, om zijne vruchten te ontvangen.

35 En de landlieden, nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden gesteenigd.

36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer *in getal* dan de eersten, en zij deden hun desgelijks.

we fear the people: for all hold John as a prophet.

27 And they answered Jesus, and said, We cannot tell. And he said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

28 ¶ But what think ye? A *certain* man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go work to-day in my vineyard.

29 He answered and said, I will not; but afterward he repented, and went.

30 And he came to the second, and said likewise. And he answered and said, I *go*, sir: and went not.

31 Whether of them twain did the will of *his* father? They say unto him, The first. Jesus saith unto them, Verily I say unto you, That the publicans and the harlots go into the kingdom of God before you.

32 For John came unto you in the way of righteousness, and ye believed him not: but the publicans and the harlots believed him: and ye, when ye had seen *it*, repented not afterward, that ye might believe him.

33 ¶ Hear another parable; There was a certain householder, which planted a vineyard, and hedged it round about, and digged a wine-press in it, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country:

34 And when the time of the fruit drew near, he sent his servants to the husbandmen, that they might receive the fruits of it.

35 And the husbandmen took his servants, and beat one, and killed another, and stoned another.

36 Again he sent other servants more than the first: and they did unto them likewise.

37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon ontzien.

38 Maar de landlieden, den zoon ziende, zeiden onder malkander: Deze is de erfgenaam, komt, laat ons hem dooden, en zijne erfenis *aan ons* behouden.

39 En hem nemende wierpen zij *hem* uit, buiten den wijngaard, en doodden *hem*.

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?

41 Zij zeiden tot hem: Hij zal den kwaden eenen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard anderen landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de schriften: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

43 Daarom zegge ik ulieden, dat het koningrijk Gods van u zal weggenomen worden, en eenen volke gegeven, dat zijne vruchten voortbrenge.

44 En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

45 En als de overpriesters en pharizeën deze zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij, dat hij van hen sprak.

46 En zoekende hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl deze hem hielden voor een' profeet.

HOOFDSTUK XXII.

EN Jezus antwoordende sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 Het koningrijk der hemelen is gelijk aan een' zeker' koning, die zijnen zoon eene bruiloft bereid had;

37 But last of all, he sent unto them his son, saying, They will reverence my son.

38 But when the husbandmen saw the son, they said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and let us seize on his inheritance.

39 And they caught him, and cast *him* out of the vineyard, and slew *him*.

40 When the lord therefore of the vineyard cometh, what will he do unto those husbandmen?

41 They say unto him, He will miserably destroy those wicked men, and will let out *his* vineyard unto other husbandmen, which shall render him the fruits in their seasons.

42 Jesus saith unto them, Did ye never read in the scriptures, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner: this is the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes?

43 Therefore say I unto you, The kingdom of God shall be taken from you, and given to a nation bringing forth the fruits thereof.

44 And whosoever shall fall on this stone, shall be broken: but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

45 And when the chief priests and Pharisees had heard his parables, they perceived that he spake of them.

46 But when they sought to lay hands on him, they feared the multitude, because they took him for a prophet.

CHAPTER XXII.

AND Jesus answered and spake unto them again by parables, and said,

2 The kingdom of heaven is like unto a certain king, which made a marriage for his son,

3 En hij zond zijne dienstknechten uit, om de genooden ter bruiloft te roepen; en zij wilden niet komen.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: Zegt den genooden: Ziet, ik heb mijn middagmaal bereid, mijne ossen, en de gemeste *beesten* zijn geslagt, en alle dingen zijn gereed; komt tot de bruiloft.

5 Maar zij, *zulks* niet achtende, zijn henengegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap.

6 En de anderen grepen zijne dienstknechten, deden *hun* smaadheid aan, en doodden *ze*.

7 Als nu de koning *dat* hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheiren zendende, heeft hij die doodslagers vernield, en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: De bruiloft is wel bereid, doch de genooden waren 't niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgangen der wegen, en zoo velen als gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft.

10 En dezelve dienstknechten, uitgaande op de wegen, vergaderden allen, die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld met aanzittende *gasten*.

11 En als de koning ingegaan was, om de aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar eenen mensch, niet gekleed *zijnde* met een bruiloftskleed;

12 En zeide tot hem: Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed *aan* hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt *hem* uit, in de buitenste duisternis: daar zal zijn weening en knersing der tanden.

14 Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

15 Toen gingen de pharizeeën

3 And sent forth his servants to call them that were bidden to the wedding: and they would not come

4 Again, he sent forth other servants, saying, Tell them which are bidden, Behold, I have prepared my dinner: my oxen and *my* fatlings *are* killed, and all things *are* ready: come unto the marriage.

5 But they made light of *it*, and went their ways, one to his farm, another to his merchandise.

6 And the remnant took his servants, and entreated *them* spitefully, and slew *them*.

7 But when the king heard *thereof*, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed those murderers, and burned up their city.

8 Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy.

9 Go ye therefore into the highways, and as many as ye shall find, bid to the marriage.

10 So those servants went out into the highways, and gathered together all as many as they found, both bad and good: and the wedding was furnished with guests.

11 ¶ And when the king came in to see the guests, he saw there a man which had not on a wedding garment:

12 And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither, not having a wedding-garment? And he was speechless.

13 Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him away, and cast *him* into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

14 For many are called, but few *are* chosen.

15 ¶ Then went the Pharisees,

henen, en hielden te zamen raad, hoe zij hem verstrikken zouden in *zijne* rede.
16 En zij zonden uit tot hem hunne discipelen, met de Herodianen, zeggende! Meester! wij weten, dat gij waarachtig zijt, en den weg Gods in waarheid leert, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan;
17 Zeg ons dan: Wat dunkt u? is het geoorloofd, den keizer schatting te geven of niet?
18 Maar Jezus, bekennende hunne boosheid, zeide:
19 Gij geveinsden! wat verzoekt gij mij? toont mij den schattingpenning. En zij bragten hem eenen penning.
20 En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift?
21 Zij zeiden tot hem: Des keizers. Toen zeide hij tot hen: Geeft dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Gods is.
22 En zij dit hoorende verwonderden zich, en hem verlatende, zijn zij weggegaan.
23 Te dien zelven dage kwamen tot hem de sadduceën, die zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden hem,
24 Zeggende: Meester! Mozes heeft gezegd: Indien iemand sterft, geene kinderen hebbende, zoo zal zijn broeder deszelfs vrouw trouwen, en zijnen broeder zaad verwekken.
25 Nu waren er bij ons zeven broeders; en de eerste, *eene vrouw* getrouwd hebbende, stierf; en dewijl hij geen zaad had, zoo liet hij zijne vrouw voor zijnen broeder.
26 Desgelijks ook de tweede, en de derde, tot den zevenden toe.
27 Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.
28 In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? want zij hebben ze allen gehad.

and took counsel how they might entangle him in *his* talk.
16 And they sent out unto him their disciples, with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any *man*: for thou regardest not the person of men.
17 Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Cesar, or not?
18 But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, *ye* hypocrites?
19 Shew me the tribute-money. And they brought unto him a penny.
20 And he saith unto them, Whose is this image, and superscription?
21 They say unto him, Cesar's. Then saith he unto them, Render therefore unto Cesar, the things which are Cesar's; and unto God, the things that are God's.
22 When they had heard *these words*, they marvelled, and left him, and went their way.
23 ¶ The same day came to him the Sadducees, which say that there is no resurrection, and asked him,
24 Saying, Master, Moses said, If a man die, having no children, his brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother.
25 Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased; and having no issue, left his wife unto his brother.
26 Likewise the second also, and the third, unto the seventh.
27 And last of all the woman died also.
28 Therefore in the resurrection, whose wife shall she be of the seven? for they all had her.

29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, niet wetende de schriften, noch de kracht Gods.

30 Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk, en worden niet ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als engelen Gods in den hemel.

31 En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen 't gene van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32 Ik ben de God Abrahams, en de God Isaäks, en de God Jakobs! God is niet een God van dooden, maar van levenden.

33 En de scharen *dit* hoorende, werden verslagen over zijne leere.

34 En de pharizeën, gehoord hebbende dat hij den sadduceën den mond gestopt had, zijn te zamen bijeenvergaderd.

35 En één uit hen, *zijnde* een wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36 Meester! welk is het groot gebod in de wet?

37 En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere, uwen God, met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand.

38 Dit is het eerste en het groot gebod.

39 En het tweede, dezen gelijk, *is:* Gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven.

40 Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de profeten.

41 Als nu de pharizeën t' zamenvergaderd waren, vraagde hun Jezus,

42 En zeide: Wat dunkt u van den Christus? wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids *zoon.*

43 Hij zeide tot hen: Hoe noemt hem dan David, in den Geest, *zijnen* Heere? zeggende:

44 De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne regter-

29 Jesus answered and said unto them, Ye do err, not knowing the scriptures, nor the power of God.

30 For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels of God in heaven.

31 But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying,

32 I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead, but of the living.

33 And when the multitude heard *this*, they were astonished at his doctrine.

34 ¶ But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together.

35 Then one of them *which was* a lawyer, asked *him a question*, tempting him, and saying,

36 Master, which *is* the great commandment in the law?

37 Jesus said unto him, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind.

38 This is the first and great commandment.

39 And the second *is* like unto it, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

40 On these two commandments hang all the law and the prophets.

41 ¶ While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them,

42 Saying, What think ye of Christ? whose son is he? They say unto him, *The son* of David.

43 He saith unto them, How then doth David in spirit call him Lord, saying,

44 The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I

hand, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.
45 Indien hem dan David noemt *zijnen* Heere, hoe is hij zijn zoon?
46 En niemand konde hem een woord antwoorden; en niemand durfde hem van dien dage aan *iets* meer vragen.

HOOFDSTUK XXIII.

TOEN sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,
2 Zeggende: De schriftgeleerden en de pharizeën zijn gezeten op den stoel van Mozes:
3 Daarom al wat zij u zeggen, dat gij houden zult, houdt *dat* en doet *het;* maar doet niet naar hunne werken; want zij zeggen 't, en doen 't niet.
4 Want zij binden lasten, die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouderen der menschen; maar zij willen die met hunnen vinger niet verroeren.
5 En alle hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenk-cedels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.
6 En zij beminnen de vooraanzitting op de maaltijden, en de voorgestoelten in de synagogen,
7 Ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genaamd te worden: Rabbi, rabbi!
8 Doch gij zult niet rabbi genaamd worden; want één is uw meester, *namelijk* Christus; en gij zijt allen broeders.
9 En gij zult niemand uwen vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, *namelijk* die in de hemelen is.
10 Noch gij zult meesters genoemd worden; want één is uw meester, *namelijk* Christus.
11 Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.
12 En wie zich zelven verhoogen

make thine enemies thy footstool?
45 If David then call him Lord, how is he his son?
46 And no man was able to answer him a word, neither durst any *man*, from that day forth, ask him any more *questions*.

CHAPTER XXIII.

THEN spake Jesus to the multitude, and to his disciples,
2 Saying, The scribes and the Pharisees sit in Moses' seat:
3 All therefore whatsoever they bid you observe, *that* observe and do: but do not ye after their works: for they say, and do not.
4 For they bind heavy burdens, and grievous to be borne, and lay *them* on men's shoulders; but they *themselves* will not move them with one of their fingers.
5 But all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries, and enlarge the borders of their garments,
6 And love the uppermost rooms at feasts, and the chief seats in the synagogues,
7 And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi.
8 But be not ye called Rabbi: for one is your Master, *even* Christ; and all ye are brethren.
9 And call no *man* your father upon the earth: for one is your Father which is in heaven.
10 Neither be ye called masters: for one is your Master, *even* Christ.
11 But he that is greatest among you, shall be your servant.
12 And whosoever shall exalt him-

zal, *die* zal vernederd worden; en wie zich zelven zal vernederen, *die* zal verhoogd worden.
13 Maar wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij sluit het koningrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij *daar* niet ingaat, noch degenen, die ingaan zouden, niet laat ingaan.
14 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij eet de huizen der weduwen op, en *dat* onder den schijn van lang te bidden; daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.
15 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij omreist zee en land, om éénen Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij *zijt*.
16 Wee u, gij blinde leidslieden! die zegt: Zoo wie gezworen zal hebben bij den tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des tempels, die is schuldig.
17 Gij dwazen en blinden! want welk is meerder? het goud, of de tempel, die het goud heiligt?
18 En zoo wie gezworen zal hebben bij den altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave, die daarop is, die is schuldig.
19 Gij dwazen en blinden! want wat is meerder? de gave, of de altaar, die de gave heiligt?
20 Daarom wie zweert bij den altaar, die zweert bij denzelven, en bij al wat daarop is.
21 En wie zweert bij den tempel, die zweert bij denzelven, en bij dien, die daarin woont.
22 En wie zweert bij den Hemel, die zweert bij den troon Gods, en bij dien, die daarop zit.
23 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij vertient de munte, en de dille,

self, shall be abased; and he that shall humble himself, shall be exalted.
13 ¶ But wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in *yourselves*, neither suffer ye them that are entering, to go in.
14 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses, and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation.
15 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and land to make one proselyte; and when he is made, ye make him two-fold more the child of hell than yourselves.
16 Wo unto you, *ye* blind guides! which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor.
17 *Ye* fools, and blind! for whether is greater, the gold, or the temple that sanctifieth the gold?
18 And whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is guilty.
19 *Ye* fools, and blind! for whether *is* greater, the gift, or the altar that sanctifieth the gift?
20 Whoso therefore shall swear by the altar, sweareth by it, and by all things thereon.
21 And whoso shall swear by the temple, sweareth by it, and by him that dwelleth therein.
22 And he that shall swear by heaven, sweareth by the throne of God, and by him that sitteth thereon.
23 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye pay tithe of mint, and anise, and cum-

en het komijn, en gij laat na het zwaarste der wet, *namelijk* het oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof. Deze dingen moest men doen, en de andere niet nalaten.

24 Gij blinde leidslieden, die de mugge uitzijgt, en den kemel doorzwelgt!

25 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar van binnen zijn ze vol van roof en onmatigheid.

26 Gij blinde pharizeër! reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij zijt den witgepleisterden graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen en alle onreinigheid.

28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten regtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongeregtigheid.

29 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij bouwt de graven der profeten op, en versiert de grafteekenen der regtvaardigen;

30 En zegt: Indien wij in de tijden onzer vaderen waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben aan het bloed der profeten.

31 Aldus getuigt gij *tegen* u zelven, dat gij kinderen zijt dergenen, die de profeten gedood hebben.

32 Gij *dan* ook vervult de mate uwer vaderen.

33 Gij slangen, gij adderengebroedsels! hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?

34 Daarom ziet, ik zende tot u profeten, en wijzen, en schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij *sommigen* dooden en kruisigen, en *sommigen* uit dezelve zult gij gee-

min, and have omitted the weightier *matters* of the law, judgment, mercy, and faith: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

24 *Ye* blind guides, which strain at a gnat, and swallow a camel.

25 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye make clean the outside of the cup and of the platter, but within they are full of extortion and excess.

26 *Thou* blind Pharisee, cleanse first that *which is* within the cup and platter, that the outside of them may be clean also.

27 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are like unto whited sepulchres, which indeed appear beautiful outward, but are within full of dead *men's* bones, and of all uncleanness.

28 Even so ye also outwardly appear righteous unto men, but within ye are full of hypocrisy and iniquity.

29 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! because ye build the tombs of the prophets, and garnish the sepulchres of the righteous,

30 And say, If we had been in the days of our fathers, we would not have been partakers with them in the blood of the prophets.

31 Wherefore ye be witnesses unto yourselves, that ye are the children of them which killed the prophets.

32 Fill ye up then the measure of your fathers.

33 *Ye* serpents, *ye* generation of vipers, how can ye escape the damnation of hell?

34 ¶ Wherefore, behold, I send unto you prophets, and wise men, and scribes; and *some* of them ye shall kill and crucify, and *some* of them shall ye scourge in your

selen in uwe synagogen, en zult ze vervolgen van stad tot stad.

35 Opdat op u kome al het regtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed des regtvaardigen Abels af, tot op het bloed van Zacharia, den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den tempel en den altaar.

36 Voorwaar zegge ik u, alle deze dingen zullen komen over dit geslachte.

37 Jeruzalem, Jeruzalem! gij die de profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn! hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

38 Ziet, uw huis wordt u woest gelaten.

39 Want ik zegge u: Gij zult mij van nu aan niet zien, tot dat gij zeggen zult: Gezegend *is* hij, die komt in den naam des Heeren!

HOOFDSTUK XXIV.

EN Jezus ging uit en vertrok van den tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem, om hem de gebouwen des tempels te toonen.

2 En Jezus zeide tot hen: Ziet gij niet alle deze dingen? Voorwaar zegge ik, hier zal niet *een* steen op den *anderen* steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij op den olijfberg gezeten was, gingen de discipelen tot hem alleen, zeggende: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? en welk *zal* het teeken *zijn* van uwe toekomst, en van de voleinding der wereld?

4 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Ziet toe, dat niemand u verleide.

5 Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus; en zij zullen velen verleiden.

synagogues, and persecute *them* from city to city:

35 That upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abel, unto the blood of Zacharias, son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar.

36 Verily I say unto you, All these things shall come upon this generation.

37 O Jerusalem, Jerusalem, *thou* that killest the prophets, and stonest them which are sent unto thee, how often would I have gathered thy children together, even as a hen gathereth her chickens under *her* wings, and ye would not!

38 Behold, your house is left unto you desolate.

39 For I say unto you, Ye shall not see me henceforth, till ye shall say, Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAPTER XXIV.

AND Jesus went out, and departed from the temple: and his disciples came to *him* for to shew him the buildings of the temple.

2 And Jesus said unto them, See ye not all these things? verily I say unto you, There shall not be left here one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 ¶ And as he sat upon the mount of Olives, the disciples came unto him privately, saying, Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign of thy coming, and of the end of the world?

4 And Jesus answered and said unto them, Take heed that no man deceive you.

5 For many shall come in my name, saying, I am Christ; and shall deceive many.

6 En gij zult hooren van oorlogen,
en geruchten van oorlogen: ziet
toe, wordt niet verschrikt; want alle
die dingen moeten geschieden,
maar nog is het einde niet.
7 Want het *eene* volk zal tegen
het *andere* volk opstaan, en het
eene koningrijk tegen het *andere*
koningrijk; en daar zullen zijn
hongersnooden, en pestilentiën,
en aardbevingen in verscheidene
plaatsen.
8 Doch alle die dingen *zijn maar*
een beginsel der smarten.
9 Alsdan zullen zij u overleveren
in verdrukking, en zullen u dooden,
en gij zult gehaat worden van alle
volkeren, om mijns naams wille.
10 En dan zullen er velen geër-
gerd worden, en zullen malkander
overleveren, en malkander haten.
11 En vele valsche profeten zul-
len opstaan, en zullen er velen
verleiden.
12 En omdat de ongeregtigheid
vermenigvuldigd zal worden, zoo
zal de liefde van velen verkouden.
13 Maar wie volharden zal tot
den einde, die zal zalig worden.
14 En dit evangelie des koning-
rijks zal in de geheele wereld ge-
predikt worden tot een getuigenis
allen volkeren; en dan zal het ein-
de komen.
15 Wanneer gij dan zult zien den
gruwel der verwoesting, waarvan
gesproken is door Daniël, den pro-
feet, staande in de heilige plaatse;
(die *het* leest, die merke daarop)!
16 Dat alsdan die in Judea zijn,
vlieden op de bergen.
17 Die op het dak is, kome niet
af, om iets uit zijn huis weg te
nemen;
18 En die op den akker is, keere
niet weder terug, om zijne klee-
deren weg te nemen.
19 Maar wee de bevruchte en de
zogende *vrouwen* in die dagen!
20 Doch bidt, dat uwe vlugt niet
geschiede des winters, noch op
eenen sabbat.

6 And ye shall hear of wars, and
rumours of wars: see that ye be
not troubled: for all *these things*
must come to pass, but the end is
not yet.
7 For nation shall rise against
nation, and kingdom against king-
dom: and there shall be famines,
and pestilences, and earthquakes
in divers places.
8 All these *are* the beginning of
sorrows.
9 Then shall they deliver you up
to be afflicted, and shall kill you:
and ye shall be hated of all nations
for my name's sake.
10 And then shall many be of-
fended, and shall betray one an-
other, and shall hate one another.
11 And many false prophets shall
rise, and shall deceive many.
12 And because iniquity shall
abound, the love of many shall
wax cold.
13 But he that shall endure unto
the end, the same shall be saved.
14 And this gospel of the king-
dom shall be preached in all the
world, for a witness unto all na-
tions; and then shall the end
come.
15 When ye, therefore, shall see
the abomination of desolation,
spoken of by Daniel the prophet,
stand in the holy place, (whoso
readeth, let him understand,)
16 Then let them which be in
Judea flee into the mountains:
17 Let him which is on the
housetop not come down to take
any thing out of his house:
18 Neither let him which is in
the field return back to take his
clothes.
19 And wo unto them that are
with child, and to them that give
suck in those days!
20 But pray ye that your flight
be not in the winter, neither on
the sabbath-day:

21 Want alsdan zal groote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

22 En zoo die dagen niet verkort wierden, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wille zullen die dagen verkort worden.

23 Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Ziet, hier is de Christus, of daar; gelooft het niet.

24 Want daar zullen valsche Christussen en valsche profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden doen, alzoo dat zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.

25 Ziet, ik heb *het* u voorzegd!

26 Zoo zij dan tot u zullen zeggen: Ziet, hij is in de woestijn; gaat niet uit: Ziet, *hij is* in de binnenkameren; gelooft het niet.

27 Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten, en schijnt tot het Westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28 Want alwaar het doode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29 En terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen; en dan zullen alle de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken des hemels, met groote kracht en heerlijkheid.

31 En hij zal zijne engelen uitzenden met eene bazuine van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de

21 For then shall be great tribulation, such as was not since the beginning of the world to this time, no, nor ever shall be.

22 And except those days should be shortened, there should no flesh be saved: but for the elect's sake those days shall be shortened.

23 Then if any man shall say unto you, Lo, here *is* Christ, or there; believe *it* not.

24 For there shall arise false Christs, and false prophets, and shall shew great signs and wonders; insomuch that, if *it were* possible, they shall deceive the very elect.

25 Behold, I have told you before.

26 Wherefore, if they shall say unto you, Behold, he is in the desert; go not forth: behold, *he is* in the secret chambers; believe *it* not.

27 For as the lightning cometh out of the east, and shineth even unto the west; so shall also the coming of the Son of man be.

28 For wheresoever the carcass is, there will the eagles be gathered together.

29 ¶ Immediately after the tribulation of those days, shall the sun be darkened, and the moon shall not give her light, and the stars shall fall from heaven, and the powers of the heavens shall be shaken:

30 And then shall appear the sign of the Son of man in heaven: and then shall all the tribes of the earth mourn, and they shall see the Son of man coming in the clouds of heaven with power and great glory.

31 And he shall send his angels with a great sound of a trumpet, and they shall gather together his elect from the four winds,

vier winden, van *het eene* uiterste der hemelen tot het *andere* uiterste derzelve.

32 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis; wanneer zijn tak nu teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij, dat de zomer nabij is.

33 Alzoo ook gijlieden, wanneer gij alle deze dingen zult zien, zoo weet, dat *het* nabij is voor de deur.

34 Voorwaar ik zegge u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, tot dat alle deze dingen zullen geschied zijn.

35 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

36 Doch van dien dag en ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan mijn Vader alleen.

37 En gelijk de dagen van Noach *waren*, alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen vóór den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de arke ging;

39 En bekenden 't niet, tot dat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

41 Daar zullen twee *vrouwen* malen in den molen; de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

42 Waakt dan, want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal.

43 Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had, in welke nachtwake de dief komen zoude, hij zoude gewaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

from one end of heaven to the other.

32 Now learn a parable of the fig-tree; When his branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer *is* nigh:

33 So likewise ye, when ye shall see all these things, know that it is near, *even* at the doors.

34 Verily I say unto you, This generation shall not pass, till all these things be fulfilled.

35 Heaven and earth shall pass away, but my words shall not pass away.

36 ¶ But of that day and hour knoweth no *man*, no, not the angels of heaven, but my Father only.

37 But as the days of Noe *were*, so shall also the coming of the Son of man be.

38 For as in the days that were before the flood, they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until the day that Noe entered into the ark,

39 And knew not until the flood came, and took them all away: so shall also the coming of the Son of man be.

40 Then shall two be in the field; the one shall be taken, and the other left.

41 Two *women shall be* grinding at the mill; the one shall be taken, and the other left.

42 ¶ Watch therefore: for ye know not what hour your Lord doth come.

43 But know this, that if the good man of the house had known in what watch the thief would come, he would have watched, and would not have suffered his house to be broken up.

44 Daarom zijt ook gij bereid, want in welke ure gij 't niet meent, zal de Zoon des menschen komen.
45 Wie is dan de getrouwe en voorzigtige dienstknecht, denwelken zijn heer over zijne dienstboden gesteld heeft, om hunlieden *hun* voedsel te geven ter regter tijd?
46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer komende zal vinden alzoo doende.
47 Voorwaar ik zegge u, dat hij hem zal zetten over alle zijne goederen.
48 Maar zoo die kwade dienstknecht in zijn harte zoude zeggen: Mijn heer vertoeft te komen,
49 En zoude beginnen *zijne* mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards;
50 Zoo zal de heer dezes dienstknechts komen ten dage, in welken hij *hem* niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet,
51 En zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden: daar zal weening zijn en knersing der tanden.

44 Therefore be ye also ready: for in such an hour as ye think not, the Son of man cometh.
45 Who then is a faithful and wise servant, whom his lord hath made ruler over his household, to give them meat in due season?
46 Blessed *is* that servant, whom his lord, when he cometh, shall find so doing.
47 Verily I say unto you, That he shall make him ruler over all his goods.
48 But and if that evil servant shall say in his heart, My lord delayeth his coming;
49 And shall begin to smite *his* fellow-servants, and to eat and drink with the drunken;
50 The lord of that servant shall come in a day when he looketh not for *him*, and in an hour that he is not aware of,
51 And shall cut him asunder, and appoint *him* his portion with the hypocrites: there shall be weeping and gnashing of teeth.

HOOFDSTUK XXV.

ALSDAN zal het koningrijk der hemelen gelijk zijn aan tien maagden, welke hare lampen namen en gingen uit, den bruidegom te gemoet.
2 En vijf van haar waren wijzen, en vijf waren dwazen.
3 Die dwaas *waren*, hare lampen nemende, namen geene olie met zich.
4 Maar de wijzen namen olie in hare vaten, met hare lampen.
5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig, en vielen in slaap.
6 En te middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat hem te gemoet!
7 Toen stonden alle die maagden op, en bereidden hare lampen.

CHAPTER XXV.

THEN shall the kingdom of heaven be likened unto ten virgins, which took their lamps, and went forth to meet the bridegroom.
2 And five of them were wise, and five *were* foolish.
3 They that *were* foolish took their lamps, and took no oil with them:
4 But the wise took oil in their vessels with their lamps.
5 While the bridegroom tarried, they all slumbered and slept.
6 And at midnight there was a cry made, Behold, the bridegroom cometh; go ye out to meet him.
7 Then all those virgins arose, and trimmed their lamps.

8 En de dwazen zeiden tot de wijzen: Geeft ons van uwe olie, want onze lampen gaan uit.

8 And the foolish said unto the wise, Give us of your oil: for our lamps are gone out.

9 Doch de wijzen antwoordden, zeggende: *Geenszins*, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers, en koopt voor u zelven.

9 But the wise answered, saying, *Not so;* lest there be not enough for us and you: but go ye rather to them that sell, and buy for yourselves.

10 Als zij nu henengingen om te koopen, kwam de bruidegom; en die gereed *waren*, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten.

10 And while they went to buy, the bridegroom came; and they that were ready, went in with him to the marriage: and the door was shut.

11 Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Heere, Heere, doe ons open!

11 Afterward came also the other virgins, saying, Lord, Lord, open to us.

12 En hij antwoordende zeide: Voorwaar zegge ik u, ik kenne u niet.

12 But he answered and said, Verily I say unto you, I know you not.

13 Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet, noch de ure, in welke de Zoon des menschen komen zal.

13 Watch therefore, for ye know neither the day nor the hour wherein the Son of man cometh.

14 Want *het is* gelijk een mensch, die buiten 's lands reizende zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over.

14 ¶ For *the kingdom of heaven is* as a man travelling into a far country, *who* called his own servants, and delivered unto them his goods.

15 En den eenen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden één, een' iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

15 And unto one he gave five talents, to another two, and to another one; to every man according to his several ability; and straightway took his journey.

16 Die nu de vijf talenten ontvangen had, ging henen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

16 Then he that had received the five talents, went and traded with the same, and made *them* other five talents.

17 Desgelijks ook die de twee *ontvangen had*, die won ook andere twee.

17 And likewise he that *had received* two, he also gained other two.

18 Maar die het éene ontvangen had, ging henen en groef in de aarde, en verbergde het geld zijns heeren.

18 But he that had received one, went and digged in the earth, and hid his lord's money.

19 En na eenen langen tijd kwam de heer van dezelve dienstknechten, en hield rekening met hen.

19 After a long time the lord of those servants cometh, and reckoneth with them.

20 En die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bragt tot hem andere vijf talenten, zeggende: Heere! vijf talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

20 And so he that had received five talents, came and brought other five talents, saying, Lord, thou deliveredst unto me five talents: behold, I have gained besides them five talents more.

21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heeren.

22 En die de twee talenten ontvangen had, kwam ook tot hem en zeide: Heere! uwe twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heeren.

24 Maar die het ééne talent ontvangen had, kwam ook en zeide: Heere! ik kende u, dat gij een hard mensch zijt, maaijende waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, *waar* gij niet gestrooid hebt;

25 En bevreesd zijne, ben ik henengegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde; zie, gij hebt het uwe.

26 Maar zijn heer antwoordende zeide tot hem: Gij booze en luije dienstknecht! gij wist, dat ik maaije waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergadere waar ik niet gestrooid heb.

27 Zoo moest gij dan mijn geld bij de wisselaren gedaan hebben, en ik komende, zoude het mijne wedergenomen hebben met woeker.

28 Neemt dan van hem het talent weg, en geeft het dengenen, die de tien talenten heeft.

29 Want een iegelijk die heeft, *dien* zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengenen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

30 En werpt den onnutten dienstknecht uit, in de buitenste duisternis: daar zal weening zijn en knersing der tanden.

21 His lord said unto him, Well done, *thou* good and faithful servant; thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

22 He also that had received two talents came, and said, Lord, thou deliveredst unto me two talents: behold, I have gained two other talents besides them.

23 His lord said unto him, Well done, good and faithful servant; thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

24 Then he which had received the one talent came, and said, Lord, I knew thee that thou art an hard man, reaping where thou hast not sown, and gathering where thou hast not strewed:

25 And I was afraid, and went and hid thy talent in the earth: lo, *there* thou hast *that is* thine.

26 His lord answered and said unto him, *Thou* wicked and slothful servant, thou knewest that I reap where I sowed not, and gather where I have not strewed:

27 Thou oughtest therefore to have put my money to the exchangers, and *then* at my coming I should have received mine own with usury.

28 Take therefore the talent from him, and give *it* unto him which hath ten talents.

29 For unto every one that hath shall be given, and he shall have abundance: but from him that hath not, shall be taken away even that which he hath.

30 And cast ye the unprofitable servant into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

31 En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en alle de heilige engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid.

32 En voor hem zullen alle de volkeren vergaderd worden, en hij zal ze van malkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.

33 En hij zal de schapen aan zijne regter*hand* zetten, maar de bokken aan *zijne* linker*hand.*

34 Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot zijne regter*hand zijn:* Komt, gij gezegenden mijns Vaders! beërft dat koningrijk, 't welk u bereid is van de grondlegging der wereld.

35 Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij te drinken gegeven; ik was een vreemdeling, en gij hebt mij geherbergd;

36 *Ik was* naakt, en gij hebt mij gekleed; ik ben krank geweest, en gij hebt mij bezocht; ik was in de gevangenis, en gij zijt tot mij gekomen.

37 Dan zullen de regtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespijzigd? of dorstig, en te drinken gegeven?

38 En wanneer hebben wij u een' vreemdeling gezien, en geherbergd? of naakt, en gekleed?

39 En wanneer hebben wij u krank gezien, of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zegge ik u, voor zoo veel gij *dit* één' van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij *dat* mij gedaan.

41 Dan zal hij zeggen ook tot degenen, die ter linker*hand zijn:* Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, 't welk den duivel en zijnen engelen bereid is.

42 Want ik ben hongerig ge-

31 ¶ When the Son of man shall come in his glory, and all the holy angels with him, then shall he sit upon the throne of his glory:

32 And before him shall be gathered all nations: and he shall separate them one from another, as a shepherd divideth *his* sheep from the goats:

33 And he shall set the sheep on his right hand, but the goats on the left.

34 Then shall the King say unto them on his right hand, Come, ye blessed of my Father, inherit the kingdom prepared for you from the foundation of the world:

35 For I was an hungered, and ye gave me meat: I was thirsty, and ye gave me drink: I was a stranger, and ye took me in:

36 Naked, and ye clothed me: I was sick, and ye visited me: I was in prison, and ye came unto me.

37 Then shall the righteous answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungered, and fed *thee?* or thirsty, and gave *thee* drink?

38 When saw we thee a stranger, and took *thee* in? or naked, and clothed *thee?*

39 Or when saw we thee sick, or in prison, and came unto thee?

40 And the King shall answer and say unto them, Verily I say unto you, Inasmuch as ye have done *it* unto one of the least of these my brethren, ye have done *it* unto me.

41 Then shall he say also unto them on the left hand, Depart from me, ye cursed, into everlasting fire, prepared for the devil and his angels:

42 For I was an hungered, and ye

weest, en gij hebt mij niet te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij niet te drinken gegeven;
43 Ik was een vreemdeling, en gij hebt mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en gij hebt mij niet bezocht.
44 Dan zullen ook dezen hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een' vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis; en hebben u niet gediend?
45 Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zegge ik u, voor zoo veel gij *dit* één' van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het mij ook niet gedaan.
46 En dezen zullen gaan in de eeuwige pijne; maar de regtvaardigen in het eeuwige leven.

gave me no meat: I was thirsty, and ye gave me no drink:
43 I was a stranger, and ye took me not in: naked, and ye clothed me not: sick, and in prison, and ye visited me not.
44 Then shall they also answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungered, or athirst, or a stranger, or naked, or sick, or in prison, and did not minister unto thee?
45 Then shall he answer them, saying, Verily I say unto you, Inasmuch as ye did *it* not to one of the least of these, ye did *it* not to me.
46 And these shall go away into everlasting punishment: but the righteous into life eternal.

HOOFDSTUK XXVI.

EN het is geschied, als Jezus alle deze woorden geëindigd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:
2 Gij weet, dat na twee dagen het pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden, om gekruisigd te worden.
3 Toen vergaderden de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de ouderlingen des volks, in de zale des hoogepriesters, die genaamd was Kajafas,
4 En beraadslaagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.
5 Doch zij zeiden: Niet op het feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.
6 Als nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon, den melaatsche,
7 Kwam tot hem eene vrouw, hebbende eene albasten flessche met zeer kostelijke zalve, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan *tafel* zat.

CHAPTER XXVI.

AND it came to pass, when Jesus had finished all these sayings, he said unto his disciples,
2 Ye know that after two days is *the feast of* the passover, and the Son of man is betrayed to be crucified.
3 Then assembled together the chief priests, and the scribes, and the elders of the people, unto the palace of the high priest, who was called Caiaphas,
4 And consulted that they might take Jesus by subtilty, and kill *him*.
5 But they said, Not on the feast-*day*, lest there be an uproar among the people.
6 ¶ Now when Jesus was in Bethany, in the house of Simon the leper,
7 There came unto him a woman having an alabaster-box of very precious ointment, and poured *it* on his head as he sat *at meat*.

8 En zijne discipelen, *dat* ziende, namen 't zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?
9 Want deze zalve had kunnen duur verkocht, en *de penningen* den armen gegeven worden.
10 Maar Jezus, *zulks* verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouwe moeite aan? want zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.
11 Want de armen hebt gij altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.
12 Want als zij deze zalve op mijn ligchaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot *eene voorbereiding van* mijne begrafenis.
13 Voorwaar zegge ik u, al waar dit evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 't gene zij gedaan heeft.
14 Toen ging één van de twaalve, genaamd Judas Iskariot, tot de overpriesters,
15 En zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd dertig zilveren *penningen*.
16 En van toen af zocht hij gelegenheid, dat hij hem overleveren mogte.
17 En op den eersten *dag* der ongezuurde *brooden* kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: Waar wilt gij, dat wij u bereiden het pascha te eten?
18 En hij zeide: Gaat henen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, ik zal bij u het pascha houden met mijne discipelen.
19 En de discipelen deden gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het pascha.
20 En als het avond geworden was, zat hij aan met de twaalve.
21 En toen zij aten, zeide hij: Voorwaar ik zegge u, dat één van u mij zal verraden.

8 But when his disciples saw *it*, they had indignation, saying, To what purpose *is* this waste?
9 For this ointment might have been sold for much, and given to the poor.
10 When Jesus understood *it*, he said unto them, Why trouble ye the woman? for she hath wrought a good work upon me.
11 For ye have the poor always with you; but me ye have not always.
12 For in that she hath poured this ointment on my body, she did *it* for my burial.
13 Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached in the whole world, *there* shall also this, that this woman hath done, be told for a memorial of her.
14 ¶ Then one of the twelve, called Judas Iscariot, went unto the chief priests,
15 And said *unto them*, What will ye give me, and I will deliver him unto you? And they covenanted with him for thirty pieces of silver.
16 And from that time he sought opportunity to betray him.
17 ¶ Now the first *day* of the *feast of* unleavened bread, the disciples came to Jesus, saying unto him, Where wilt thou that we prepare for thee to eat the passover?
18 And he said, Go into the city to such a man, and say unto him, The Master saith, My time is at hand; I will keep the passover at thy house with my disciples.
19 And the disciples did as Jesus had appointed them; and they made ready the passover.
20 Now when the even was come, he sat down with the twelve.
21 And as they did eat, he said, Verily I say unto you, that one of you shall betray me.

22 En zij zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: Ben ik 't, Heere?

23 En hij antwoordende zeide: Die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.

24 De Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door welken de Zoon des menschen verraden wordt! het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.

25 En Judas, die hem verried, antwoordde en zeide: Ben ik 't, Rabbi? Hij zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.

26 En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

27 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun *dien*, zeggende: Drinkt allen daaruit.

28 Want dat is mijn bloed, het *bloed* des Nieuwen Testaments, 't welk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.

29 En ik zegge u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u dezelve nieuw zal drinken in het koningrijk mijns Vaders.

30 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den olijfberg.

31 Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

32 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

33 Doch Petrus antwoordende zeide tot hem: Al wierden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.

34 Jezus zeide tot hem: Voor-

22 And they were exceeding sorrowful, and began every one of them to say unto him, Lord, is it I?

23 And he answered and said, He that dippeth *his* hand with me in the dish, the same shall betray me.

24 The Son of man goeth, as it is written of him: but wo unto that man by whom the Son of man is betrayed! it had been good for that man if he had not been born.

25 Then Judas, which betrayed him, answered and said, Master, is it I? He said unto him, Thou hast said.

26 ¶ And as they were eating, Jesus took bread, and blessed *it*, and brake *it*, and gave *it* to the disciples, and said, Take, eat; this is my body.

27 And he took the cup, and gave thanks, and gave *it* to them, saying, Drink ye all of it;

28 For this is my blood of the new testament, which is shed for many for the remission of sins.

29 But I say unto you, I will not drink henceforth of this fruit of the vine, until that day when I drink it new with you in my Father's kingdom.

30 And when they had sung an hymn, they went out into the mount of Olives.

31 Then saith Jesus unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written, I will smite the Shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered abroad.

32 But after I am risen again, I will go before you into Galilee.

33 Peter answered and said unto him, Though all *men* shall be offended because of thee, *yet* will I never be offended.

34 Jesus said unto him, Verily

waar ik zegge u, dat gij in dezen zelven nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.
35 Petrus zeide tot hem: Al moeste ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen! Desgelijks zeiden ook alle de discipelen.
36 Toen ging Jezus met hen in eene plaatse genaamd Gethsemané, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder tot dat ik henenga, en aldaar zal gebeden hebben.
37 En met zich nemende Petrus, en de twee zonen van Zebedeüs, begon hij droevig en zeer beangst te worden.
38 Toen zeide hij tot hen: Mijne ziele is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt met mij.
39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezigt, biddende en zeggende: Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan! doch niet gelijk ik wil, maar gelijk gij *wilt*.
40 En hij kwam tot de discipelen en vond ze slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gijlieden dan niet één uur met mij waken?
41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.
42 Wederom ten tweeden maal henengaande, bad hij, zeggende: Mijn Vader! indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan, ten zij dat ik hem drinke, uw wille geschiede!
43 En komende *bij hen*, vond hij ze wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.
44 En hen latende, ging hij wederom henen, en bad ten derden maal, zeggende dezelfde woorden.
45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort, en rust; ziet, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des

I say unto thee, That this night, before the cock crow, thou shalt deny me thrice.
35 Peter said unto him, Though I should die with thee, yet will I not deny thee. Likewise also said all the disciples.
36 ¶ Then cometh Jesus with them unto a place called Gethsemane, and saith unto the disciples, Sit ye here, while I go and pray yonder.
37 And he took with him Peter, and the two sons of Zebedee, and began to be sorrowful and very heavy.
38 Then saith he unto them, My soul is exceeding sorrowful, even unto death: tarry ye here, and watch with me.
39 And he went a little further, and fell on his face, and prayed, saying, O my Father, if it be possible, let this cup pass from me: nevertheless, not as I will, but as thou *wilt*.
40 And he cometh unto the disciples, and findeth them asleep, and saith unto Peter, What! could ye not watch with me one hour?
41 Watch and pray, that ye enter not into temptation: the spirit indeed *is* willing, but the flesh *is* weak.
42 He went away again the second time, and prayed, saying, O my Father, if this cup may not pass away from me, except I drink it, thy will be done.
43 And he came and found them asleep again: for their eyes were heavy.
44 And he left them, and went away again, and prayed the third time, saying the same words.
45 Then cometh he to his disciples, and saith unto them, Sleep on now, and take *your* rest: behold, the hour is at hand, and the Son

menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46 Staat op, laat ons gaan, ziet, hij is nabij, die mij verraadt.

47 En als hij nog sprak, ziet, Judas, een van de twaalve, kwam, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, *gezonden* van de overpriesters en ouderlingen des volks.

48 En die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, dezelve is 't, grijpt hem.

49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi! en hij kuste hem.

50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend! waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen hem.

51 En ziet, een van degenen, die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53 Of meent gij, dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten?

54 Hoe zouden dan de schriften vervuld worden, *die zeggen*, dat het alzoo geschieden moet?

55 Ter zelver ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen; dagelijks zat ik bij u, leerende in den tempel, en gij hebt mij niet gegrepen;

56 Doch dit alles is geschied, opdat de schriften der profeten zouden vervuld worden. Toen vlugtten alle de discipelen, hem verlatende.

57 Die nu Jezus gevangen had-

of man is betrayed into the hands of sinners.

46 Rise, let us be going: behold, he is at hand that doth betray me.

47 ¶ And while he yet spake, lo, Judas, one of the twelve, came, and with him a great multitude with swords and staves, from the chief priests and elders of the people.

48 Now he that betrayed him, gave them a sign, saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he; hold him fast.

49 And forthwith he came to Jesus, and said, Hail, Master; and kissed him.

50 And Jesus said unto him, Friend, wherefore art thou come? Then came they, and laid hands on Jesus, and took him.

51 And behold, one of them which were with Jesus, stretched out *his* hand, and drew his sword, and struck a servant of the high priest, and smote off his ear.

52 Then said Jesus unto him, Put up again thy sword into his place: for all they that take the sword, shall perish with the sword.

53 Thinkest thou that I cannot now pray to my Father, and he shall presently give me more than twelve legions of angels?

54 But how then shall the scriptures be fulfilled, that thus it must be?

55 In that same hour said Jesus to the multitudes, Are ye come out as against a thief with swords and staves for to take me? I sat daily with you teaching in the temple, and ye laid no hold on me.

56 But all this was done, that the scriptures of the prophets might be fulfilled. Then all the disciples forsook him, and fled.

57 ¶ And they that had laid

den, leidden *hem* henen tot Kajaphas, den hoogepriester, alwaar de schriftgeleerden en ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zale des hoogepriesters, en binnengegaan zijnde, zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59 En de overpriesters, en de ouderlingen, en de geheele groote raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden megten; en vonden niet.

60 En hoewel daar vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij *toch* niet.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62 En de hoogepriester, opstaande, zeide tot hem: Antwoordt gij niets? wat getuigen dezen tegen u?

63 Doch Jezus zweeg stille. En de hoogepriester antwoordende zeide tot hem: Ik bezwere u bij den levenden God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zoon Gods?

64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Doch ik zegge ulieden: Van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen, zittende ter regter*hand* der kracht *Gods*, en komende op de wolken des hemels.

65 Toen verscheurde de hoogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft *God* gelasterd, wat hebben wij nog getuigen van noode? ziet, nu hebt gij zijne *Gods* lastering gehoord.

66 Wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: Hij is des doods schuldig.

67 Toen spogen zij in zijn aangezigt, en sloegen hem met vuisten.

68 En anderen gaven hem kin-

hold on Jesus, led *him* away to Caiaphas the high priest, where the scribes and the elders were assembled.

58 But Peter followed him afar off, unto the high priest's palace, and went in, and sat with the servants to see the end.

59 Now the chief priests, and elders, and all the council, sought false witness against Jesus, to put him to death;

60 But found none: yea, though many false witnesses came, *yet* found they none. At the last came two false witnesses,

61 And said, This *fellow* said, I am able to destroy the temple of God, and to build it in three days.

62 And the high priest arose, and said unto him, Answerest thou nothing? what *is it which* these witness against thee?

63 But Jesus held his peace. And the high priest answered and said unto him, I adjure thee by the living God, that thou tell us whether thou be the Christ the Son of God.

64 Jesus saith unto him, Thou hast said: nevertheless, I say unto you, Hereafter shall ye see the Son of man sitting on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

65 Then the high priest rent his clothes, saying, He hath spoken blasphemy; what further need have we of witnesses? behold, now ye have heard his blasphemy.

66 What think ye? They answered and said, He is guilty of death.

67 Then did they spit in his face, and buffeted him; and others smote *him* with the palms of their hands,

68 Saying, Prophesy unto us, thou

nebakslagen, zeggende: Profeteer ons, Christus! wie is 't, die u geslagen heeft?
69 En Petrus zat buiten in de zale; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart ook met Jezus den Galileër.
70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: Ik weet niet, wat gij zegt.
71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere *dienstmaagd*, en zeide tot degenen, die aldaar *waren:* Deze was ook met Jezus den Nazarener.
72 En hij loochende het wederom met eenen eed, *zeggende:* Ik kenne den mensch niet.
73 En een weinig daarna, die er stonden, bijkomende, zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt ook van die, want ook uwe sprake maakt u openbaar.
74 Toen begon hij *zich* te vervloeken, en te zweren: Ik kenne den mensch niet.
75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig des woords van Jezus, die tot hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande, weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK XXVII.

ALS het nu morgenstond geworden was, hebben alle de overpriesters en de ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden.
2 En hem gebonden hebbende, leidden zij *hem* weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus, den stadhouder.
3 Toen heeft Judas, die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren *penningen* den overpriesteren en den ouderlingen wedergebragt,

Christ, Who is he that smote thee?
69 ¶ Now Peter sat without in the palace: and a damsel came unto him, saying, Thou also wast with Jesus of Galilee.
70 But he denied before *them* all, saying, I know not what thou sayest.
71 And when he was gone out into the porch, another *maid* saw him, and said unto them that were there, This *fellow* was also with Jesus of Nazareth.
72 And again he denied with an oath, I do not know the man.
73 And after a while came unto *him* they that stood by, and said to Peter, Surely thou also art *one* of them; for thy speech bewrayeth thee.
74 Then began he to curse and to swear, *saying*, I know not the man. And immediately the cock crew.
75 And Peter remembered the word of Jesus, which said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice. And he went out, and wept bitterly.

CHAPTER XXVII.

WHEN the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counsel against Jesus to put him to death.
2 And when they had bound him, they led *him* away, and delivered him to Pontius Pilate the governor.
3 ¶ Then Judas, which had betrayed him, when he saw that he was condemned, repented himself, and brought again the thirty pieces of silver to the chief priests and elders,

4 Zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed! Maar zij zeiden: Wat gaat ons *dat* aan? gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren *penningen* in den tempel geworpen had, vertrok hij, en henengaande verworgde *zich zelven.*

6 En de overpriesters de zilveren *penningen* nemende, zeiden: Het is niet geoorloofd, dezelve in de offerkiste te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En te zamen raad genomen hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottebakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen.

8 Daarom is die akker genaamd de akker des bloeds, tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden 't gene gesproken is door den profeet Jeremia, zeggende: En zij hebben de dertig zilveren *penningen* genomen, de waarde des gewaardeerden van de kinderen Israëls, denwelken zij gewaardeerd hebben;

10 En hebben dezelve gegeven voor den akker des pottebakkers; volgens 't gene mij de Heere bevolen heeft.

11 En Jezus stond voor den stadhouder; en de stadhouder vraagde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? En Jezus zeide hem: Gij zegt het.

12 En als hij van de overpriesters en de ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13 Toen zeide Pilatus tot hem: Hoort gij niet, hoe vele *zaken* zij tegen u getuigen?

14 Maar hij antwoordde hem niet op één eenig woord, alzoo dat de stadhouder zich zeer verwonderde.

15 En op het feest was de stadhouder gewoon, den volke éénen gevangene los te laten, welken zij wilden.

16 En zij hadden toen eenen welbekenden gevangene, genaamd Bar-abbas.

4 Saying, I have sinned in that I have betrayed the innocent blood. And they said, What *is that* to us? see thou *to that.*

5 And he cast down the pieces of silver in the temple, and departed, and went and hanged himself.

6 And the chief priests took the silver pieces, and said, It is not lawful for to put them into the treasury, because it is the price of blood.

7 And they took counsel, and bought with them the potter's field, to bury strangers in.

8 Wherefore that field was called, The field of blood, unto this day.

9 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of him that was valued, whom they of the children of Israel did value;

10 And gave them for the potter's field, as the Lord appointed me.

11 And Jesus stood before the governor: and the governor asked him, saying, Art thou the King of the Jews? And Jesus said unto him, Thou sayest.

12 And when he was accused of the chief priests and elders, he answered nothing.

13 Then saith Pilate unto him, Hearest thou not how many things they witness against thee?

14 And he answered him to never a word; insomuch that the governor marvelled greatly.

15 Now at *that* feast, the governor was wont to release unto the people a prisoner, whom they would.

16 And they had then a notable prisoner, called Barabbas.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: Welken wilt gij, dat ik u zal loslaten, Bar-abbas, of Jezus, die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist, dat zij hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19 En als hij op den regterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: Heb *toch* niets te doen met dien regtvaardige; want ik heb heden veel geleden in den droom om zijnentwille.

20 Maar de overpriesters en de ouderlingen hebben de scharen aangeraden, dat zij zouden Barabbas begeeren, en Jezus dooden.

21 En de stadhouder, antwoordende zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij, dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Barabbas.

22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik dan doen *met* Jezus, die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat hem gekruisigd worden.

23 Doch de stadhouder zeide: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: Laat hem gekruisigd worden!

24 Als nu Pilatus zag, dat hij niet vorderde, maar veel meer, *dat er* oproer werd, nam hij water en wiesch de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig van het bloed dezes regtvaardigen; gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk antwoordende zeide: Zijn bloed *kome* over ons, en over onze kinderen!

26 Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij hem over, om gekruisigd te worden.

27 Toen namen de krijgsknechten des stadhouders Jezus met zich in het regthuis, en vergaderden over hem de gansche bende.

28 En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om;

17 Therefore, when they were gathered together, Pilate said unto them, Whom will ye that I release unto you? Barabbas, or Jesus, which is called Christ?

18 (For he knew that for envy they had delivered him.)

19 ¶ When he was set down on the judgment-seat, his wife sent unto him, saying, Have thou nothing to do with that just man: for I have suffered many things this day in a dream, because of him.

20 But the chief priests and elders persuaded the multitude that they should ask Barabbas, and destroy Jesus.

21 The governor answered and said unto them, Whether of the twain will ye that I release unto you? They said, Barabbas.

22 Pilate saith unto them, What shall I do then with Jesus, which is called Christ? *They* all say unto him, Let him be crucified.

23 And the governor said, Why, what evil hath he done? But they cried out the more, saying, Let him be crucified.

24 ¶ When Pilate saw that he could prevail nothing, but *that* rather a tumult was made, he took water, and washed *his* hands before the multitude, saying, I am innocent of the blood of this just person: see ye *to it*.

25 Then answered all the people, and said, His blood *be* on us, and on our children.

26 ¶ Then released he Barabbas unto them: and when he had scourged Jesus, he delivered *him* to be crucified.

27 Then the soldiers of the governor took Jesus into the common hall, and gathered unto him the whole band *of soldiers*.

28 And they stripped him, and put on him a scarlet robe.

29 En eene kroon van doornen
gevlochten hebbende, zetteden *die*
op zijn hoofd, en eenen rietstok in
zijne regter *hand;* en vallende op
hunne knieën voor hem, bespotte-
den zij hem, zeggende; Wees ge-
groet, gij Koning der Joden!
30 En op hem gespogen hebben-
de, namen zij den rietstok en sloe-
gen op zijn hoofd.
31 En toen zij hem bespot had-
den, deden zij hem den mantel
af, en deden hem zijne kleederen
aan, en leidden hem heen, om te
kruisigen.
32 En uitgaande, vonden zij ee-
nen man van Cyrene, met name
Simon; dezen dwongen zij, dat
hij zijn kruis droege.
33 En gekomen zijnde tot de
plaatse, genaamd Golgotha, welke
is gezegd hoofdscheêl-plaatse,
34 Gaven zij hem te drinken
edik met galle gemengd; en als hij
dien gesmaakt had, wilde hij niet
drinken.
35 Toen zij nu hem gekruisigd
hadden, verdeelden zij zijne klee-
deren, het lot werpende; opdat
vervuld zoude worden 't gene ge-
zegd is door den profeet: Zij heb-
ben mijne kleederen onder zich
verdeeld, en hebben het lot over
mijne kleeding geworpen.
36 En zij, nederzittende, bewaar-
den hem aldaar.
37 En zij stelden boven zijn
hoofd zijne beschuldiging geschre-
ven: DEZE IS JEZUS, DE KONING
DER JODEN.
38 Toen werden met hem twee
moordenaars gekruisigd, één ter
regter-, en één ter linker *zijde*.
39 En die voorbijgingen laster-
den hem, schuddende hunne hoof-
den,
40 En zeggende: Gij die den
tempel afbreekt, en in drie dagen
opbouwt! verlos u zelven. Indien
gij de Zone Gods zijt, zoo kom af
van het kruis.
41 En desgelijks ook de over-

29 ¶ And when they had platted
a crown of thorns, they put *it* upon
his head, and a reed in his right
hand: and they bowed the knee
before him, and mocked him,
saying, Hail, King of the Jews!
30 And they spit upon him, and
took the reed, and smote him on
the head.
31 And after that they had mock-
ed him, they took the robe off
from him, and put his own rai-
ment on him, and led him away
to crucify *him*.
32 And as they came out, they
found a man of Cyrene, Simon by
name: him they compelled to bear
his cross.
33 And when they were come
unto a place called Golgotha, that
is to say, A place of a skull,
34 ¶ They gave him vinegar to
drink, mingled with gall: and
when he had tasted *thereof*, he
would not drink.
35 And they crucified him, and
parted his garments, casting lots:
that it might be fulfilled which
was spoken by the prophet; They
parted my garments among them,
and upon my vesture did they cast
lots.
36 And sitting down, they watch-
ed him there:
37 And set up over his head
his accusation written, THIS IS
JESUS THE KING OF THE
JEWS.
38 Then were there two thieves
crucified with him: one on the
right hand, and another on the
left.
39 ¶ And they that passed by,
reviled him, wagging their heads,
40 And saying, Thou that de-
stroyest the temple, and buildest
it in three days, save thyself. If
thou be the Son of God, come
down from the cross.
41 Likewise also the chief priests

priesters met de schriftgeleerden,
en ouderlingen, en pharizeën, *hem*
bespottende, zeiden:
42 Anderen heeft hij verlost, hij
kan zich zelven niet verlossen.
Indien hij de Koning Israëls is, dat
hij nu afkome van het kruis, en
wij zullen hem gelooven.
43 Hij heeft op God betrouwd;
dat hij hem nu verlosse, indien
hij hem *wel* wil! want hij heeft
gezegd: Ik ben Gods Zoon.
44 En hetzelfde verweten hem
ook de moordenaars, die met hem
gekruisigd waren.
45 En van de zesde ure aan werd
er duisternis over de geheele aar-
de, tot de negende ure toe.
46 En omtrent de negende ure
riep Jezus met eene groote stem-
me, zeggende: ELI, ELI, LAMA
SABACHTHANI! dat is: Mijn
God, mijn God! waarom hebt gij
mij verlaten!
47 En sommigen van die daar
stonden, *zulks* hoorende, zeiden:
Deze roept Elias.
48 En terstond een van hen, *toe-*
loopende, nam eene spons, en *die*
met edik gevuld hebbende, stak
ze op eenen rietstok, en gaf hem
te drinken.
49 Doch de anderen zeiden: Houd
op, laat ons zien, of Elias komt,
om hem te verlossen.
50 En Jezus, wederom met eene
groote stemme roepende, gaf den
geest.
51 En ziet, het voorhangsel des
tempels scheurde in twee, van
boven tot beneden; en de aarde
beefde, en de steenrotsen scheur-
den;
52 En de graven werden geopend,
en vele ligchamen der heiligen,
die ontslapen waren, werden op-
gewekt;
53 En uit de graven uitgegaan
zijnde, na zijne opstanding, kwa-
men zij in de heilige stad, en zijn
velen verschenen.
54 En de hoofdman over hon-
derd, en die met hem Jezus be-

mocking *him*, with the scribes and
elders, said,
42 He saved others; himself he
cannot save. If he be the King of
Israel, let him now come down
from the cross, and we will be-
lieve him.
43 He trusted in God; let him de-
liver him now if he will have him:
for he said, I am the Son of God.
44 The thieves also which were
crucified with him, cast the same
in his teeth.
45 Now from the sixth hour there
was darkness over all the land un-
to the ninth hour.
46 And about the ninth hour
Jesus cried with a loud voice, say-
ing, Eli, Eli, lama sabachthani?
that is to say, My God, my God,
why hast thou forsaken me?
47 Some of them that stood
there, when they heard *that*, said,
This *man* calleth for Elias.
48 And straightway one of them
ran, and took a sponge, and fill-
ed *it* with vinegar, and put *it* on a
reed, and gave him to drink.
49 The rest said, Let be, let us
see whether Elias will come to
save him.
50 ¶ Jesus, when he had cried
again with a loud voice, yielded
up the ghost.
51 And behold, the vail of the
temple was rent in twain from the
top to the bottom: and the earth
did quake, and the rocks rent;
52 And the graves were opened,
and many bodies of the saints
which slept, arose,
53 And came out of the graves
after his resurrection, and went
into the holy city, and appeared
unto many.
54 Now when the centurion, and
they that were with him, watching

waarden, ziende de aardbeving,
en de dingen die geschied waren,
werden zeer bevreesd, zeggende:
Waarlijk deze was Gods Zoon.
55 En aldaar waren vele vrou-
wen, van verre aanschouwende,
die Jezus gevolgd waren van Gali-
lea, om hem te dienen.
56 Onder dewelke was Maria
Magdalena, en Maria, de moeder
van Jakobus en Joses, en de moe-
der der zonen van Zebedeüs.
57 En als het avond geworden
was, kwam een rijk man van Ari-
mathea, met name Jozef, die ook
zelf een discipel van Jezus was.
58 Deze kwam tot Pilatus, en
begeerde het ligchaam van Jezus.
Toen beval Pilatus, dat *hem* het
ligchaam gegeven zoude worden.
59 En Jozef, het ligchaam ne-
mende, wond hetzelve in een zui-
ver fijn lijnwaad;
60 En leide dat in zijn nieuw
graf, 't welk hij in eene steenrotse
uitgehouwen had; en eenen groo-
ten steen *tegen* de deure des grafs
gewenteld hebbende, ging hij
weg.
61 En aldaar was Maria Magda-
lena, en de andere Maria, zittende
tegen over het graf.
62 Des anderen daags nu, welke
is na de voorbereiding, vergader-
den de overpriesters en de phari-
zeën tot Pilatus,
63 Zeggende: Heere! wij zijn
indachtig, dat deze verleider, nog
levende, gezegd heeft: Na drie da-
gen zal ik opstaan.
64 Beveel dan, dat het graf verze-
kerd worde tot den derden dag toe,
opdat zijne discipelen misschien
niet komen bij nacht, en stelen
hem, en zeggen tot het volke: Hij
is opgestaan van de dooden; en
zoo zal de laatste dwaling erger
zijn dan de eerste.
65 En Pilatus zeide tot henlie-
den: Gij hebt eene wacht; gaat
henen, verzekert het, gelijk gij 't
verstaat.
66 En zij henengaande, verzeker-

Jesus, saw the earthquake, and
those things that were done, they
feared greatly, saying, Truly this
was the Son of God.
55 And many women were there
(beholding afar off) which follow-
ed Jesus from Galilee, ministering
unto him:
56 Among which was Mary
Magdalene, and Mary the mother
of James and Joses, and the mo-
ther of Zebedee's children.
57 When the even was come,
there came a rich man of Arima-
thea, named Joseph, who also
himself was Jesus' disciple:
58 He went to Pilate, and beg-
ged the body of Jesus. Then Pi-
late commanded the body to be
delivered.
59 And when Joseph had taken
the body, he wrapped it in a
clean linen cloth,
60 And laid it in his own new
tomb, which he had hewn out in
the rock; and he rolled a great
stone to the door of the sepul-
chre, and departed.
61 And there was Mary Mag-
dalene, and the other Mary, sit-
ting over against the sepulchre.
62 ¶ Now the next day that fol-
lowed the day of the preparation,
the chief priests and Pharisees
came together unto Pilate,
63 Saying, Sir, we remember that
that deceiver said, while he was
yet alive, After three days I will
rise again.
64 Command therefore that the
sepulchre be made sure until the
third day, lest his disciples come
by night, and steal him away, and
say unto the people, He is risen
from the dead: so the last error
shall be worse than the first.
65 Pilate said unto them, Ye
have a watch: go your way, make
it as sure as ye can.
66 So they went and made the

den het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK XXVIII.

EN laat *na* den sabbat, als het begon te lichten, tegen den eersten *dag* der weke, kwam Maria Magdalena, en de andere Maria, om het graf te bezien.

2 En ziet, daar geschiedde eene groote aardbeving; want een engel des Heeren, nederdalende uit den hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deure, en zat op denzelven.

3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne kleeding wit gelijk sneeuw.

4 En uit vreeze van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.

5 Maar de engel antwoordende zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet, dat gij zoekt Jezus, die gekruisigd was.

6 Hij is hier niet; want hij is opgestaan, gelijk hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaatse, waar de Heere gelegen heeft.

7 En gaat haastelijk henen, en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en ziet, hij gaat u voor naar Galilea, daar zult gij hem zien. Ziet, ik heb 't ulieden gezegd.

8 En haastelijk uitgaande van het graf, met vreeze en groote blijdschap, liepen zij henen, om *'t zelve* zijnen discipelen te boodschappen.

9 En als zij henengingen, om zijnen discipelen te boodschappen, ziet, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet! En zij, tot *hem* komende, grepen zijne voeten, en aanbaden hem.

10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet; gaat henen, boodschapt mijnen broederen, dat zij henengaan naar Galilea, en aldaar zullen zij mij zien.

11 En als zij henengingen, ziet,

sepulchre sure, sealing the stone, and setting a watch.

CHAPTER XXVIII.

IN the end of the sabbath, as it began to dawn toward the first *day* of the week, came Mary Magdalene, and the other Mary to see the sepulchre.

2 And behold, there was a great earthquake: for the angel of the Lord descended from heaven, and came and rolled back the stone from the door, and sat upon it.

3 His countenance was like lightning, and his raiment white as snow.

4 And for fear of him the keepers did shake, and became as dead *men*.

5 And the angel answered and said unto the women, Fear not ye: for I know that ye seek Jesus, which was crucified.

6 He is not here: for he is risen, as he said. Come, see the place where the Lord lay.

7 And go quickly, and tell his disciples, that he is risen from the dead, and behold, he goeth before you into Galilee; there shall ye see him: lo, I have told you.

8 And they departed quickly from the sepulchre, with fear and great joy; and did run to bring his disciples word.

9 ¶ And as they went to tell his disciples, behold, Jesus met them, saying, All hail. And they came and held him by the feet, and worshipped him.

10 Then said Jesus unto them Be not afraid: go tell my brethren, that they go into Galilee, and there shall they see me.

11 ¶ Now when they were going,

eenigen van de wacht kwamen in
de stad, en boodschapten den over-
priesters alle de dingen, die ge-
schied waren.
12 En zij vergaderd zijnde met
de ouderlingen, en te zamen raad
genomen hebbende, gaven zij den
krijgsknechten veel geld,
13 En zeiden: Zegt: Zijne disci-
pelen zijn des nachts gekomen, en
hebben hem gestolen, als wij slie-
pen.
14 En indien zulks komt gehoord
te worden van den stadhouder,
wij zullen hem te vreden stellen,
en maken, dat gij zonder zorge
zijt.
15 En zij, het geld genomen heb-
bende, deden gelijk zij geleerd
waren. En dit woord is verbreid
geworden bij de Joden tot op den
huidigen dag.
16 En de elf discipelen zijn he-
nengegaan naar Galilea, naar den
berg, waar Jezus hen bescheiden
had.
17 En als zij hem zagen, baden
zij hem aan; doch sommigen twij-
felden.
18 En Jezus, bij hen komende,
sprak tot hen, zeggende: Mij is
gegeven alle magt in hemel en op
aarde.
19 Gaat dan henen, onderwijst
alle de volkeren, dezelve doopende
in den naam des Vaders, en des
Zoons, en des Heiligen Geestes;
leerende hen onderhouden alles
wat ik u geboden heb.
20 En ziet, ik ben met ulieden
alle de dagen tot de voleindinge
der wereld. Amen.

behold, some of the watch came
into the city, and shewed unto the
chief priests all the things that
were done.
12 And when they were assem-
bled with the elders, and had tak-
en counsel, they gave large money
unto the soldiers,
13 Saying, Say ye, His disciples
came by night, and stole him *away*
while we slept.
14 And if this come to the gov-
ernor's ears, we will persuade
him, and secure you.
15 So they took the money, and
did as they were taught: and this
saying is commonly reported
among the Jews until this day.
16 ¶ Then the eleven disciples
went away into Galilee, into a
mountain where Jesus had ap-
pointed them.
17 And when they saw him,
they worshipped him: but some
doubted.
18 And Jesus came, and spake
unto them, saying, All power is
given unto me in heaven and in
earth.
19 ¶ Go ye therefore and teach
all nations, baptizing them in the
name of the Father, and of the
Son, and of the Holy Ghost;
20 Teaching them to observe all
things whatsoever I have com-
manded you: and lo, I am with
you alway, *even* unto the end of
the world. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR [DE BESCHRIJVING VAN]

MARKUS.

HOOFDSTUK I.

HET begin des evangelies van JEZUS CHRISTUS, den Zoon Gods.

2 Gelijk geschreven is in de profeten: Ziet, ik zende mijnen engel voor uw aangezigt, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

3 De stemme des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt!

4 Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

5 En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem; en werden allen van hem gedoopt in de riviere de Jordaan, belijdende hunne zonden.

6 En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lederen gordel om zijne lendenen, en at sprinkhanen en wilden honig.

7 En hij predikte, zeggende: Na mij komt, die sterker is dan ik; wien ik niet waardig ben, nederbukkende, den riem zijner schoenen te ontbinden.

8 Ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9 En het geschiedde in diezelve dagen, dat Jezus kwam van Nazaret, *gelegen* in Galilea, en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan.

10 En terstond als hij uit het water opklom, zag hij de hemelen opengaan, en den Geest, gelijk eene duive, op hem nederdalen.

THE GOSPEL

ACCORDING TO

ST. MARK.

CHAPTER I.

THE beginning of the gospel of Jesus Christ the Son of God;

2 As it is written in the prophets, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee;

3 The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4 John did baptize in the wilderness, and preach the baptism of repentance, for the remission of sins.

5 And there went out unto him all the land of Judea, and they of Jerusalem, and were all baptized of him in the river of Jordan, confessing their sins.

6 And John was clothed with camel's hair, and with a girdle of a skin about his loins; and he did eat locusts and wild honey;

7 And preached, saying, There cometh one mightier than I after me, the latchet of whose shoes I am not worthy to stoop down and unloose.

8 I indeed have baptized you with water: but he shall baptize you with the Holy Ghost.

9 And it came to pass in those days, that Jesus came from Nazareth of Galilee, and was baptized of John in Jordan.

10 And straightway coming up out of the water, he saw the heavens opened, and the Spirit like a dove descending upon him.

11 En daar geschiedde eene stemme uit de hemelen: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in denwelken ik mijn welbehagen hebbe!
12 En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.
13 En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den Satan; en was bij de wilde gedierten; en de engelen dienden hem.
14 En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galilea, predikende het evangelie van het koningrijk Gods,
15 En zeggende: De tijd is vervuld, en het koningrijk Gods nabij gekomen; bekeert u, en gelooft het evangelie.
16 En wandelende bij de Galileesche zee, zag hij Simon en Andreas, zijnen broeder, werpende het net in de zee (want zij waren visschers);
17 En Jezus zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal maken, dat gij visschers der menschen zult worden.
18 En zij, terstond hunne netten verlatende, zijn hem gevolgd.
19 En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jakobus, den zoon van Zebedeüs, en Johannes, zijnen broeder, en dezelve in 't schip hunne netten vermakende.
20 En terstond riep hij ze; en zij, latende hunnen vader Zebedeüs in het schip, met de huurlingen, zijn hem nagevolgd.
21 En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den sabbatdag in de synagoge gegaan zijnde, leerde hij.
22 En zij versloegen zich over zijne leere; want hij leerde hen als magt hebbende, en niet als de schriftgeleerden.
23 En daar was in hunne synagoge een mensch, met eenen onreinen geest, en hij riep uit,
24 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met u *te doen*, gij Jezus Nazarener! zijt gij gekomen, om

11 And there came a voice from heaven, *saying*, Thou art my beloved Son, in whom I am well pleased.
12 And immediately the Spirit driveth him into the wilderness.
13 And he was there in the wilderness forty days tempted of Satan; and was with the wild beasts; and the angels ministered unto him.
14 Now after that John was put in prison, Jesus came into Galilee, preaching the gospel of the kingdom of God,
15 And saying, The time is fulfilled, and the kingdom of God is at hand: repent ye, and believe the gospel.
16 Now as he walked by the sea of Galilee, he saw Simon, and Andrew his brother, casting a net into the sea: for they were fishers.
17 And Jesus said unto them, Come ye after me, and I will make you to become fishers of men.
18 And straightway they forsook their nets, and followed him.
19 And when he had gone a little further thence, he saw James the son of Zebedee, and John his brother, who also were in the ship mending their nets.
20 And straightway he called them: and they left their father Zebedee in the ship with the hired servants, and went after him.
21 And they went into Capernaum; and straightway on the sabbath-day he entered into the synagogue and taught.
22 And they were astonished at his doctrine: for he taught them as one that had authority, and not as the scribes.
23 And there was in their synagogue a man with an unclean spirit; and he cried out,
24 Saying, Let *us* alone; what have we to do with thee, thou Jesus of Nazareth? art thou come

ons te verderven? Ik kenne u, wie gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.
25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga uit van hem.
26 En de onreine geest, hem scheurende, en roepende met eene groote stemme, ging uit van hem.
27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder malkander vraagden, zeggende: Wat is dit? wat nieuwe leere is deze, dat hij met magt ook den onreinen geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn?
28 En zijn geruchte ging terstond uit, in 't geheele omliggende land van Galilea.
29 En van stonden aan uit de synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andreas, met Jakobus en Johannes.
30 En Simons vrouws moeder lag met de koortse: en terstond zeiden zij hem van haar.
31 En hij, tot haar gaande, vatte hare hand, en rigtte ze op; en terstond verliet haar de koortse, en zij diende henlieden.
32 Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, bragten zij tot hem allen die kwalijk gesteld, en van den duivel bezeten waren.
33 En de geheele stad was bijeenvergaderd omtrent de deure.
34 En hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren; en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kenden.
35 En 's morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde, ging hij uit, en ging henen in eene woeste plaatse, en bad aldaar.
36 En Simon, en die met hem *waren*, zijn hem nagevolgd.
37 En zij, hem gevonden hebbende, zeiden tot hem: Zij zoeken u allen.

to destroy us? I know thee who thou art, the Holy One of God.
25 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him.
26 And when the unclean spirit had torn him, and cried with a loud voice, he came out of him.
27 And they were all amazed, insomuch that they questioned among themselves, saying, What thing is this? what new doctrine *is* this? for with authority commandeth he even the unclean spirits, and they do obey him.
28 And immediately his fame spread abroad throughout all the region round about Galilee.
29 And forthwith, when they were come out of the synagogue, they entered into the house of Simon and Andrew, with James and John.
30 But Simon's wife's mother lay sick of a fever; and anon they tell him of her.
31 And he came and took her by the hand, and lifted her up; and immediately the fever left her, and she ministered unto them.
32 And at even when the sun did set, they brought unto him all that were diseased, and them that were possessed with devils.
33 And all the city was gathered together at the door.
34 And he healed many that were sick of divers diseases, and cast out many devils; and suffered not the devils to speak, because they knew him.
35 And in the morning, rising up a great while before day, he went out and departed into a solitary place, and there prayed.
36 And Simon, and they that were with him, followed after him.
37 And when they had found him, they said unto him, All *men* seek for thee.

38 En hij zeide tot hen: Laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook daar predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39 En hij predikte in hunne synagogen, door geheel Galilea, en wierp de duivelen uit.

40 En tot hem kwam een melaatsche, hem biddende, en voor hem op de knieën vallende, en tot hem zeggende: Indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

41 En Jezus, met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit, en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd!

42 En als hij dit gezegd had, ging de melaatschheid terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als hij hem strengelijk verboden had, deed hij hem terstond van zich gaan,

44 En zeide tot hem: Zie, dat gij niemand iets zegt; maar ga henen en vertoon u zelven den priester, en offer voor uwe reiniging hetgeen Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

45 Maar hij, uitgegaan zijnde, begon vele dingen te verkondigen en dat woord te verbreiden, alzoo dat hij niet meer openbaar in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK II.

EN na *sommige* dagen is hij wederom binnen Kapernaüm gekomen; en het werd gehoord, dat hij in huis was.

2 En terstond vergaderden *daar* velen, alzoo dat ook zelfs de *plaatsen* omtrent de deure *hen* niet meer konden bevatten; en hij sprak het woord tot hen.

3 En daar kwamen *sommigen* tot hem, brengende eenen geraakte, die van vier gedragen werd.

38 And he said unto them, Let us go into the next townes, that I may preach there also: for therefore came I forth.

39 And he preached in their synagogues throughout all Galilee, and cast out devils.

40 And there came a leper to him, beseeching him, and kneeling down to him, and saying unto him, If thou wilt, thou canst make me clean.

41 And Jesus, moved with compassion, put forth *his* hand, and touched him, and saith unto him, I will; be thou clean.

42 And as soon as he had spoken, immediately the leprosy departed from him, and he was cleansed.

43 And he straitly charged him, and forthwith sent him away;

44 And saith unto him, See thou say nothing to any man; but go thy way, shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing those things which Moses commanded, for a testimony unto them.

45 But he went out, and began to publish *it* much, and to blaze abroad the matter, insomuch that Jesus could no more openly enter into the city, but was without in desert places: and they came to him from every quarter.

CHAPTER II.

AND again he entered into Capernaum, after *some* days; and it was noised that he was in the house.

2 And straightway many were gathered together, insomuch that there was no room to receive *them*, no, not so much as about the door: and he preached the word unto them.

3 And they come unto him, bringing one sick of the palsy, which was borne of four.

4 En niet kunnende tot hem genaken van wege de schare, ontdekten zij het dak, waar hij was; en *dat* opgebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder, waar de geraakte op lag.

5 En Jezus, hun geloove ziende, zeide tot den geraakte: Zoon! uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten:

7 Wat spreekt deze aldus *Gods*lasteringen? wie kan de zonden vergeven, dan alleen God?

8 En Jezus, terstond in zijnen geest erkennende, dat zij alzoo in zich zelven overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingin in uwe harten?

9 Wat is ligter, te zeggen tot den geraakte: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op, en neem uw beddeken op, en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde om de zonden te vergeven (zeide hij tot den geraakte):

11 Ik zegge u: Sta op, en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich allen ontzetteden, en God verheerlijkten, zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien!

13 En hij ging wederom uit naar de zee; en de geheele schare kwam tot hem, en hij leerde ze.

14 En voorbijgaande, zag hij Levi, *den zoon* van Alpheüs, in het tolhuis zitten, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande, volgde hem.

15 En het geschiedde, als hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaren en zondaren aanzaten met Jezus en zijne discipelen;

4 And when they could not come nigh unto him for the press, they uncovered the roof where he was: and when they had broken *it* up, they let down the bed wherein the sick of the palsy lay.

5 When Jesus saw their faith, he said unto the sick of the palsy, Son, thy sins be forgiven thee.

6 But there were certain of the scribes sitting there, and reasoning in their hearts,

7 Why doth this *man* thus speak blasphemies? who can forgive sins but God only?

8 And immediately, when Jesus perceived in his spirit that they so reasoned within themselves, he said unto them, Why reason ye these things in your hearts?

9 Whether is it easier to say to the sick of the palsy, *Thy* sins be forgiven thee; or to say, Arise, and take up thy bed, and walk?

10 But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive sins, (he saith to the sick of the palsy,)

11 I say unto thee, Arise, and take up thy bed, and go thy way into thine house.

12 And immediately he arose, took up the bed, and went forth before them all; insomuch that they were all amazed, and glorified God, saying, We never saw it on this fashion.

13 And he went forth again by the sea-side; and all the multitude resorted unto him, and he taught them.

14 And as he passed by, he saw Levi, the *son* of Alpheus, sitting at the receipt of custom, and said unto him, Follow me. And he arose, and followed him.

15 And it came to pass, that as Jesus sat at meat in his house, many publicans and sinners sat also together with Jesus and his

want zij waren velen, en waren hem gevolgd.

16 En de schriftgeleerden en de pharizeën, ziende hem eten met de tollenaren en zondaren, zeiden tot zijne discipelen: Wat *is 't*, dat hij met de tollenaren en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus, *dat* hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen regtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

18 En de discipelen van Johannes en der pharizeën vasteden; en zij kwamen en zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en der pharizeën, en uwe discipelen vasten niet?

19 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruiloftskinderen vasten, terwijl de bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten.

20 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in die dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt deszelfs nieuwe aangenaaide lap *iets* af van het oude *kleed*, en er wordt eene erger scheure.

22 En niemand doet nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders doet de nieuwe wijn de *lederen* zakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de *lederen* zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe *lederen* zakken doen.

23 En het geschiedde, dat hij op eenen sabbatdag door het gezaaide ging, en zijne discipelen begonnen, al gaande, aren te plukken.

24 En de pharizeën zeiden tot hem: Zie, waarom doen zij op den sabbatdag, wat niet geoorloofd is?

disciples; for there were many, and they followed him.

16 And when the scribes and Pharisees saw him eat with publicans and sinners, they said unto his disciples, How is it that he eateth and drinketh with publicans and sinners?

17 When Jesus heard *it*, he saith unto them, They that are whole, have no need of the physician, but they that are sick: I came not to call the righteous, but sinners to repentance.

18 And the disciples of John, and of the Pharisees, used to fast: and they come, and say unto him, Why do the disciples of John, and of the Pharisees fast, but thy disciples fast not?

19 And Jesus said unto them, Can the children of the bridechamber fast, while the bridegroom is with them? As long as they have the bridegroom with them, they cannot fast.

20 But the days will come, when the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast in those days.

21 No man also seweth a piece of new cloth on an old garment: else the new piece that filled it up, taketh away from the old, and the rent is made worse.

22 And no man putteth new wine into old bottles: else the new wine doth burst the bottles, and the wine is spilled, and the bottles will be marred: but new wine must be put into new bottles.

23 And it came to pass, that he went through the corn-fields on the sabbath-day; and his disciples began, as they went, to pluck the ears of corn.

24 And the Pharisees said unto him, Behold, why do they on the sabbath-day that which is not lawful?

25 En hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen, wat David gedaan heeft, als hij nood had, en hem hongerde, en dengenen, die met hem *waren*?

26 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, ten tijde van Abjathar, den hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die niemand zijn geoorloofd te eten, dan den priesteren, en ook gegeven heeft dengenen, die met hem waren?

27 En hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den sabbat.

28 Zoo is dan de Zoon des menschen een Heere ook van den sabbat.

HOOFDSTUK III.

EN hij ging wederom in de synagoge; en aldaar was een mensch, hebbende eene verdorde hand.

2 En zij namen hem waar, of hij op den sabbat hem genezen zoude, opdat zij hem beschuldigen mogten.

3 En hij zeide tot den mensch, die de verdorde hand had: Sta op in het midden.

4 En hij zeide tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen, of kwaad te doen? een mensch te behouden, of te dooden? En zij zwegen stille.

5 En als hij ze met toorne rondom aangezien had, met een bedroefd zijnde over de verharding van hun harte, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit. En hij strekte ze uit; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

6 En de pharizeën, uitgegaan zijnde, hebben terstond met de Herodianen t' zamen raad gehouden tegen hem, hoe zij hem zouden dooden.

7 En Jezus vertrok met zijne discipelen naar de zee, en hem volgde

25 And he said unto them, Have ye never read what David did, when he had need, and was an hungered, he and they that were with him?

26 How he went into the house of God, in the days of Abiathar the high priest, and did eat the shew-bread, which is not lawful to eat, but for the priests, and gave also to them which were with him?

27 And he said unto them, The sabbath was made for man, and not man for the sabbath:

28 Therefore, the Son of man is Lord also of the sabbath.

CHAPTER III.

AND he entered again into the synagogue; and there was a man there which had a withered hand.

2 And they watched him, whether he would heal him on the sabbath-day; that they might accuse him.

3 And he saith unto the man which had the withered hand, Stand forth.

4 And he saith unto them, Is it lawful to do good on the sabbath-days, or to do evil? to save life, or to kill? but they held their peace.

5 And when he had looked round about on them with anger, being grieved for the hardness of their hearts, he saith unto the man, Stretch forth thine hand. And he stretched *it* out: and his hand was restored whole as the other.

6 And the Pharisees went forth, and straightway took counsel with the Herodians against him, how they might destroy him.

7 But Jesus withdrew himself with his disciples to the sea: and

eene groote menigte van Galilea,
en van Judea.
8 En van Jeruzalem, en van Idu-
mea, en *van* over de Jordaan: en
die *van* omtrent Tyrus en Sidon,
eene groote menigte, gehoord heb-
bende, hoe groote dingen hij deed,
kwamen tot hem.
9 En hij zeide tot zijne discipe-
len, dat een scheepken steeds om-
trent hem blijven zoude, om der
scharen wille, opdat zij hem niet
zouden verdringen.
10 Want hij had er velen gene-
zen, alzoo dat hem alle degenen, die
eenige kwalen hadden, overvielen,
opdat zij hem mogten aanraken.
11 En de onreine geesten, als zij
hem zagen, vielen voor hem ne-
der, en riepen, zeggende: Gij zijt
de Zone Gods!
12 En hij gebood hun scherpe-
lijk, dat zij hem niet zouden open-
baar maken.
13 En hij klom op den berg, en
riep tot zich, die hij wilde; en zij
kwamen tot hem.
14 En hij stelde er twaalf, opdat
ze met hem zouden zijn, en opdat
hij dezelve zoude uitzenden om te
prediken;
15 En om magt te hebben, de
ziekten te genezen, en de duivelen
uit te werpen.
16 En Simon gaf hij den *toe*naam
Petrus;
17 En Jakobus, den *zoon* van Ze-
bedeüs, en Johannes, den broeder
van Jakobus; en gaf hun *toe*na-
men, Boanerges, 't welk is zonen
des donders;
18 En Andréas, en Philippus, en
Bartholomeüs, en Mattheüs, en
Thomas, en Jakobus, den *zoon* van
Alpheüs, en Thaddeüs, en Simon
Kananites.
19 En Judas Iskariot, die hem
ook verraden heeft.
20 En zij kwamen in huis; en
daar vergaderde wederom eene
schare, alzoo dat zij ook zelfs niet
konden brood eten.

a great multitude from Galilee fol-
lowed him, and from Judea,
8 And from Jerusalem, and from
Idumea, and *from* beyond Jordan;
and they about Tyre and Sidon, a
great multitude, when they had
heard what great things he did,
came unto him.
9 And he spake to his disciples,
that a small ship should wait on
him, because of the multitude,
lest they should throng him.
10 For he had healed many; in-
somuch that they pressed upon
him for to touch him, as many as
had plagues.
11 And unclean spirits, when
they saw him, fell down before
him, and cried, saying, Thou art
the Son of God.
12 And he straitly charged them,
that they should not make him
known.
13 And he goeth up into a mount-
ain, and calleth *unto him* whom he
would: and they came unto him.
14 And he ordained twelve,
that they should be with him, and
that he might send them forth to
preach,
15 And to have power to heal
sicknesses, and to cast out devils.
16 And Simon he surnamed Pe-
ter.
17 And James the *son* of Zebe-
dee, and John the brother of
James, (and he surnamed them
Boanerges, which is, The sons of
thunder,)
18 And Andrew, and Philip, and
Bartholomew, and Matthew, and
Thomas, and James the *son* of Al-
pheus, and Thaddeus, and Simon
the Canaanite,
19 And Judas Iscariot, which also
betrayed him: and they went in-
to an house.
20 And the multitude cometh
together again, so that they could
not so much as eat bread.

21 En als degenen, die hem bestonden, *dit* hoorden, gingen zij uit, om hem vast te houden; want zij zeiden: Hij is buiten zijne zinnen.

22 En de schriftgeleerden, die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: Hij heeft Beëlzebul, en door den overste der duivelen werpt hij de duivelen uit.

23 En hen tot zich geroepen hebbende, zeide hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de Satan den Satan uitwerpen?

24 En indien een koningrijk tegen zich zelf verdeeld is, zoo kan dat koningrijk niet bestaan.

25 En indien een huis tegen zich zelf verdeeld is, zoo kan dat huis niet bestaan.

26 En indien de Satan tegen zich zelven opstaat, en verdeeld is, zoo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27 Daar kan niemand in des sterken huis ingaan en zijne vaten ontrooven, indien hij niet eerst den sterke bindt; en alsdan zal hij zijn huis berooven.

28 Voorwaar ik zegge u, dat alle de zonden den kinderen der menschen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen, waarmede zij zullen gelasterd hebben;

29 Maar zoo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geene vergeving in eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.

30 Want zij zeiden: Hij heeft eenen onreinen geest.

31 Zoo kwamen dan zijne broeders en zijne moeder; en buiten staande, zonden zij tot hem, en riepen hem.

32 En de schare zat rondom hem; en zij zeiden tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders daar buiten zoeken u.

33 En hij antwoordde hun, zeggende: Wie is mijne moeder, of mijne broeders?

34 En rondom overzien hebben-

21 And when his friends heard *of it*, they went out to lay hold on him: for they said, He is beside himself.

22 ¶ And the scribes which came down from Jerusalem, said, He hath Beelzebub, and by the prince of the devils casteth he out devils.

23 And he called them *unto him*, and said unto them in parables, How can Satan cast out Satan?

24 And if a kingdom be divided against itself, that kingdom cannot stand.

25 And if an house be divided against itself, that house cannot stand.

26 And if Satan rise up against himself, and be divided, he cannot stand, but hath an end.

27 No man can enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he will first bind the strong man; and then he will spoil his house.

28 Verily I say unto you, All sins shall be forgiven unto the sons of men, and blasphemies wherewithsoever they shall blaspheme:

29 But he that shall blaspheme against the Holy Ghost hath never forgiveness, but is in danger of eternal damnation:

30 Because they said, He hath an unclean spirit.

31 ¶ There came then his brethren and his mother, and standing without, sent unto him, calling him.

32 And the multitude sat about him; and they said unto him, Behold, thy mother and thy brethren without seek for thee.

33 And he answered them, saying, Who is my mother, or my brethren?

34 And he looked round about on

de, die om hem zaten, zeide hij: Ziet, mijne moeder en mijne broeders.

35 Want zoo wie den wille Gods doet, die is mijn broeder, en mijne zuster, en moeder.

HOOFDSTUK IV.

EN bij begon wederom te leeren omtrent de zee; en daar vergaderde eene groote schare bij hem, alzoo dat hij, in het schip gegaan zijnde, nederzat op de zee; en de geheele schare was op het land aan de zee.

2 En hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en hij zeide in zijne leering tot hen:

3 Hoort toe! ziet, een zaaijer ging uit om te zaaijen.

4 En het geschiedde in het zaaijen, dat het eene *deel zaad* viel bij den weg; en de vogelen des hemels kwamen, en aten het op.

5 En een ander viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen' wortel had, zoo is het verdord.

7 En een ander viel in de doornen, en de doornen wiessen op, en verstikten hetzelve, en het gaf geene vrucht.

8 En een ander viel in de goede aarde, en gaf vrucht, die opging en wies; en het een droeg dertig, en het ander zestig, en het ander honderd*voud*.

9 En hij zeide tot hen: Wie ooren heeft om te hooren, die hoore!

10 En als hij nu alleen was, vraagden hem degenen, die omtrent hem *waren*, met de twaalve, naar de gelijkenis.

11 En hij zeide tot hen: Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het koningrijk Gods;

them which sat about him, and said, Behold, my mother and my brethren!

35 For whosoever shall do the will of God, the same is my brother, and my sister, and mother.

CHAPTER IV.

AND he began again to teach by the sea-side: and there was gathered unto him a great multitude, so that he entered into a ship, and sat in the sea; and the whole multitude was by the sea, on the land.

2 And he taught them many things by parables, and said unto them in his doctrine,

3 Hearken; Behold, there went out a sower to sow.

4 And it came to pass as he sowed, some fell by the way-side, and the fowls of the air came and devoured it up.

5 And some fell on stony ground, where it had not much earth; and immediately it sprang up, because it had no depth of earth:

6 But when the sun was up, it was scorched; and because it had no root, it withered away.

7 And some fell among thorns, and the thorns grew up, and choked it, and it yielded no fruit.

8 And other fell on good ground, and did yield fruit that sprang up, and increased, and brought forth, some thirty, and some sixty, and some an hundred.

9 And he said unto them, He that hath ears to hear, let him hear.

10 And when he was alone, they that were about him, with the twelve, asked of him the parable.

11 And he said unto them, Unto you it is given to know the mystery of the kingdom of God: but unto

maar dengenen, die buiten zijn, geschieden alle deze dingen door gelijkenissen;

12 Opdat zij ziende zien, en niet bemerken, en hoorende hooren, en niet verstaan; opdat zij zich niet t' eeniger tijd bekeeren, en hun de zonden vergeven worden.

13 En hij zeide tot hen: Weet gij deze gelijkenis niet? en hoe zult gij alle de gelijkenissen verstaan?

14 De zaaijer *is*, *die* het woord zaait.

15 En dezen zijn, die bij den weg *bezaaid worden*, waarin het woord gezaaid wordt; en als zij het gehoord hebben, zoo komt de Satan terstond, en neemt het woord weg, 't welk in hunne harten gezaaid was.

16 En dezen zijn desgelijks, die op de steenachtige *plaatsen* bezaaid worden: welke, als zij het woord gehoord hebben, terstond hetzelve met vreugde ontvangen.

17 En zij hebben geenen wortel in zich zelven, maar zijn voor eenen tijd; daarna, als verdrukking of vervolging komt om des woords wille, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En dezen zijn, die in de doornen bezaaid worden, *namelijk* degenen, die het woord hooren;

19 En de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms, en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen, inkomende, verstikken het woord, en het wordt onvruchtbaar.

20 En dezen zijn, die in de goede aarde bezaaid zijn, welke het woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het een dertig, en het ander zestig, en het ander honderd*voud*.

21 En hij zeide tot hen: Komt ook de kaars, opdat zij onder de koornmaat of onder het bed gezet worde? *is 't* niet, opdat zij op den kandelaar gezet worde?

them that are without, all *these* things are done in parables:

12 That seeing they may see, and not perceive; and hearing they may hear, and not understand; lest at any time they should be converted, and *their* sins should be forgiven them.

13 And he said unto them, Know ye not this parable? and how then will ye know all parables?

14 ¶ The sower soweth the word.

15 And these are they by the way-side, where the word is sown; but when they have heard, Satan cometh immediately, and taketh away the word that was sown in their hearts.

16 And these are they likewise which are sown on stony ground; who, when they have heard the word, immediately receive it with gladness;

17 And have no root in themselves, and so endure but for a time: afterward, when affliction or persecution ariseth for the word's sake, immediately they are offended.

18 And these are they which are sown among thorns; such as hear the word,

19 And the cares of this world, and the deceitfulness of riches, and the lusts of other things entering in, choke the word, and it becometh unfruitful.

20 And these are they which are sown on good ground; such as hear the word, and receive *it*, and bring forth fruit, some thirty-fold, some sixty, and some an hundred.

21 ¶ And he said unto them, Is a candle brought to be put under a bushel, or under a bed? and not to be set on a candlestick?

22 Want daar is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden; en daar is niets geschied *om* verborgen *te zijn*, maar opdat het in 't openbaar zoude komen.

22 For there is nothing hid, which shall not be manifested; neither was any thing kept secret, but that it should come abroad.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore!

23 If any man have ears to hear, let him hear.

24 En hij zeide tot hen: Ziet, wat gij hoort. Met wat mate gij meet, zal u gemeten worden, en u, die hoort, zal *meer* toegelegd worden.

24 And he said unto them, Take heed what ye hear: With what measure ye mete, it shall be measured to you: and unto you that hear, shall more be given.

25 Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

25 For he that hath, to him shall be given: and he that hath not, from him shall be taken even that which he hath.

26 En hij zeide: Alzoo is het koningrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierpe,

26 ¶ And he said, So is the kingdom of God, as if a man should cast seed into the ground;

27 En *voorts* sliepe, en opstonde, nacht en dag, en het zaad uitsproot, en lang wierd, dat hij zelf niet wist, hoe.

27 And should sleep, and rise night and day, and the seed should spring and grow up, he knoweth not how.

28 Want de aarde brengt van zelve vrucht voort; eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

28 For the earth bringeth forth fruit of herself; first the blade, then the ear, after that the full corn in the ear.

29 En als de vrucht *zich* voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.

29 But when the fruit is brought forth, immediately he putteth in the sickle, because the harvest is come.

30 En hij zeide: Waarbij zullen wij het koningrijk Gods vergelijken? of met wat gelijkenis zullen wij hetzelve gelijken?

30 ¶ And he said, Whereunto shall we liken the kingdom of God? or with what comparison shall we compare it?

31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, hetwelk, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van alle de zaden, die op de aarde zijn.

31 *It is* like a grain of mustard-seed, which, when it is sown in the earth, is less than all the seeds that be in the earth:

32 En wanneer het gezaaid is, gaat het op, en wordt het meeste van alle de moeskruiden, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

32 But when it is sown, it groweth up, and becometh greater than all herbs, and shooteth out great branches; so that the fowls of the air may lodge under the shadow of it.

33 En door vele zulke gelijkenissen sprak hij tot hen het woord, naar dat zij het hooren konden.

33 And with many such parables spake he the word unto them, as they were able to hear *it*.

34 En zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet; maar hij verklaarde

34 But without a parable spake he not unto them: and when

alles zijnen discipelen in 't bijzonder.

35 En op denzelven dag, als 't nu avond geworden was, zeide hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.

36 En zij, de schare gelaten hebbende, namen hem mede, gelijk hij in het schip was; en er waren nog andere scheepkens met hem.

37 En daar werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzoo dat het nu vol werd.

38 En hij was in het achterschip, slapende op een oorkussen; en zij wekten hem op, en zeiden tot hem: Meester! bekommert het u niet, dat wij vergaan?

39 En hij, opgewekt zijnde, bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen, en daar werd groote stilte.

40 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met groote vreeze, en zeiden tot malkander: Wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn!

HOOFDSTUK V.

En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarenen.

2 En als hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem uit de graven een mensch met eenen onreinen geest;

3 Dewelke *zijne* woning in de graven had, en niemand konde hem binden, ook zelfs niet met ketenen.

4 Want hij was menigmaal met boeijen en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken, en de boeijen verbrijzeld, en niemand was magtig om hem te temmen.

5 En hij was altijd nacht en dag

they were alone, he expounded all things to his disciples.

35 And the same day, when the even was come, he saith unto them, Let us pass over unto the other side.

36 And when they had sent away the multitude, they took him even as he was in the ship. And there were also with him other little ships.

37 And there arose a great storm of wind, and the waves beat into the ship, so that it was now full.

38 And he was in the hinder part of the ship, asleep on a pillow: and they awake him, and say unto him, Master, carest thou not that we perish?

39 And he arose, and rebuked the wind, and said unto the sea, Peace, be still. And the wind ceased, and there was a great calm.

40 And he said unto them, Why are ye so fearful? how is it that ye have no faith?

41 And they feared exceedingly, and said one to another, What manner of man is this, that even the wind and the sea obey him?

CHAPTER V.

And they came over unto the other side of the sea, into the country of the Gadarenes.

2 And when he was come out of the ship, immediately there met him out of the tombs a man with an unclean spirit,

3 Who had *his* dwelling among the tombs; and no man could bind him, no, not with chains:

4 Because that he had been often bound with fetters and chains, and the chains had been plucked asunder by him, and the fetters broken in pieces: neither could any *man* tame him.

5 And always, night and day, he

op de bergen en in de graven, roepende en slaande zich zelven met steenen.
6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij *toe*, en aanbad hem.
7 En met eene groote stemme roepende, zeide hij : Wat heb ik met u *te doen*, Jezus, gij Zone Gods, des Allerhoogsten! ik bezwere u bij God, dat gij mij niet pijnigt!
8 (Want hij zeide tot hem : Gij onreine geest, ga uit van den mensch!)
9 En hij vraagde hem : Welk is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is legioen, want wij zijn velen.
10 En hij bad hem zeer, dat hij hen buiten dat land niet wegzond.
11 En aldaar aan de bergen was eene groote kudde zwijnen weidende.
12 En alle de duivelen baden hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen.
13 En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee, (daar waren er nu omtrent twee duizend) en versmoorden in de zee.
14 En die de zwijnen weidden, zijn gevlugt, en boodschapten *zulks* in de stad en op het land. En zij gingen uit, om te zien, wat het was, dat er geschied was.
15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende, en gekleed, en wel bij zijn verstand, *namelijk* die het legioen gehad had; en zij werden bevreesd.
16 En die het gezien hadden, vertelden hun, wat den bezetene geschied was, en *ook* van de zwijnen.
17 En zij begonnen hem te bidden, dat hij van hunne landpalen wegginge.
18 En als hij in het schip ging, bad hem degene, die bezeten was

was in the mountains, and in the tombs, crying, and cutting himself with stones.
6 But when he saw Jesus afar off, he ran and worshipped him,
7 And cried with a loud voice, and said, What have I to do with thee, Jesus, *thou* Son of the Most High God? I adjure thee by God, that thou torment me not.
8 (For he said unto him, Come out of the man, *thou* unclean spirit.)
9 And he asked him, What *is* thy name? And he answered, saying, My name *is* Legion: for we are many.
10 And he besought him much that he would not send them away out of the country.
11 Now there was there nigh unto the mountains a great herd of swine feeding.
12 And all the devils besought him, saying, Send us into the swine, that we may enter into them.
13 And forthwith Jesus gave them leave. And the unclean spirits went out, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the sea, (they were about two thousand,) and were choked in the sea.
14 And they that fed the swine fled, and told *it* in the city, and in the country. And they went out to see what it was that was done.
15 And they come to Jesus, and see him that was possessed with the devil, and had the legion, sitting, and clothed, and in his right mind: and they were afraid.
16 And they that saw *it* told them how it befell to him that was possessed with the devil, and *also* concerning the swine.
17 And they began to pray him to depart out of their coasts.
18 And when he was come into the ship, he that had been posses-

geweest, dat hij met hem mogte zijn.

19 Doch Jezus liet hem *dat* niet toe, maar zeide tot hem: Ga henen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun, wat groote dingen u de Heere gedaan heeft, en *hoe* hij zich uwer ontfermd heeft.

20 En hij ging henen, en begon te verkondigen in 't *land* van Dekápolis, wat groote dingen Jezus hem gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde eene groote schare bij hem; en hij was bij de zee.

22 En ziet, daar kwam een van de oversten der synagoge, met name Jaïrus; en hem ziende, viel hij aan zijne voeten,

23 En bad hem zeer, zeggende: Mijn dochterken is in haar uiterste; *ik bidde u*, dat gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24 En hij ging met hem; en eene groote schare volgde hem, en zij verdrongen hem.

25 En eene zekere vrouw, die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

26 En veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare *daaraan* te koste gelegd, en geene bate gevonden had, maar met welke het veeleer erger geworden was;

27 *Deze* van Jezus hoorende, kwam onder de schare van achteren, en raakte zijn kleed aan;

28 Want zij zeide: Indien ik maar zijne kleederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de fonteine hares bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar ligchaam, dat zij van die kwale genezen was.

30 En terstond Jezus, erkennende in zich zelven de kracht, die van hem uitgegaan was, keerde

ed with the devil prayed him that he might be with him.

19 Howbeit Jesus suffered him not, but saith unto him, Go home to thy friends, and tell them how great things the Lord hath done for thee, and hath had compassion on thee.

20 And he departed, and began to publish in Decapolis how great things Jesus had done for him. And all *men* did marvel.

21 And when Jesus was passed over again by ship unto the other side, much people gathered unto him: and he was nigh unto the sea.

22 And behold, there cometh one of the rulers of the synagogue, Jairus by name; and when he saw him, he fell at his feet,

23 And besought him greatly, saying, My little daughter lieth at the point of death: *I pray thee*, come and lay thy hands on her, that she may be healed; and she shall live.

24 And *Jesus* went with him; and much people followed him, and thronged him.

25 And a certain woman which had an issue of blood twelve years,

26 And had suffered many things of many physicians, and had spent all that she had, and was nothing bettered, but rather grew worse,

27 When she had heard of Jesus, came in the press behind, and touched his garment:

28 For she said, If I may touch but his clothes, I shall be whole.

29 And straightway the fountain of her blood was dried up; and she felt in *her* body that she was healed of that plague.

30 And Jesus, immediately knowing in himself that virtue had gone out of him, turned him about in

zich om in de schare, en zeide: Wie heeft mijne kleederen aangeraakt?

31 En zijne discipelen zeiden tot hem: Gij ziet, dat de schare u verdringt, en zegt gij: Wie heeft mij aangeraakt?

32 En hij zag rondom, om haar te zien, die dat gedaan had.

33 En de vrouw, vreezende en bevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem alle de waarheid.

34 En hij zeide tot haar: Dochter! uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede, en wees genezen van deze uwe kwale.

35 Terwijl hij nog sprak, kwamen *eenigen* van *het huis* des oversten der synagoge, zeggende: Uwe dochter is gestorven; wat zijt gij den Meester nog moeijelijk?

36 En Jezus, terstond gehoord hebbende het woord, dat er gesproken werd, zeide tot den overste der synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En hij liet niemand toe hem te volgen, dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, den broeder van Jakobus;

38 En hij kwam in het huis des oversten der synagoge, en zag de beroerte *en degenen*, die zeer weenden en huilden.

39 En ingegaan zijnde, zeide hij tot hen: Wat maakt gij beroerte, en *wat* weent gij? het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten hem; maar hij, als hij hen allen had uitgedreven, nam hij zich den vader en de moeder des kinds, en degenen, die met hem *waren*, en ging binnen, waar het kind lag.

41 En hij vattede de hand des kinds, en zeide tot haar: Talitha kumi! 't welk is, overgezet zijnde: Gij dochterken, (ik zegge u) sta op!

42 En terstond stond het doch-

the press, and said, Who touched my clothes?

31 And his disciples said unto him, Thou seest the multitude thronging thee, and sayest thou, Who touched me?

32 And he looked round about to see her that had done this thing.

33 But the woman, fearing and trembling, knowing what was done in her, came and fell down before him, and told him all the truth.

34 And he said unto her, Daughter, thy faith hath made thee whole; go in peace, and be whole of thy plague.

35 While he yet spake, there came from the ruler of the synagogue's *house certain* which said, Thy daughter is dead: why troublest thou the Master any further?

36 As soon as Jesus heard the word that was spoken, he saith unto the ruler of the synagogue, Be not afraid, only believe.

37 And he suffered no man to follow him, save Peter, and James, and John the brother of James.

38 And he cometh to the house of the ruler of the synagogue, and seeth the tumult, and them that wept and wailed greatly.

39 And when he was come in, he saith unto them, Why make ye this ado, and weep? the damsel is not dead, but sleepeth.

40 And they laughed him to scorn. But when he had put them all out, he taketh the father and the mother of the damsel, and them that were with him, and entereth in where the damsel was lying.

41 And he took the damsel by the hand, and said unto her, Talitha-cumi: which is, being interpreted, Damsel, (I say unto thee) arise.

42 And straightway the damsel

terken op, en wandelde; want het was twaalf jaren *oud*: en zij ontzetteden zich met groote ontzetting.

43 En hij gebood hun zeer, dat niemand datzelve zoude weten; en zeide, dat men haar zoude te eten geven.

HOOFDSTUK VI.

EN hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2 En als het sabbat geworden was, begon hij in de synagoge te leeren; en velen, die *hem* hoorden, ontzetteden zich, zeggende; Van waar *komen* dezen deze dingen? en wat wijsheid is dit, die hem gegeven is, dat ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3 Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jakobus en Joses, en van Judas en Simon? en zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgerd.

4 En Jezus zeide tot hen: Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland, en onder *zijne* magen, en in zijn huis.

5 En hij konde aldaar geene kracht doen; dan hij legde weinigen zieken de handen op, en genas ze.

6 En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken *daar* rondom, leerende.

7 En hij riep tot zich de twaalve, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun magt over de onreine geesten.

8 En hij gebood hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen staf, geene male, geen brood, geen geld in den gordel;

9 Maar dat ze schoenzolen zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

arose, and walked; for she was *of the age* of twelve years. And they were astonished with a great astonishment.

43 And he charged them straitly that no man should know it; and commanded that something should be given her to eat.

CHAPTER VI.

AND he went out from thence, and came into his own country; and his disciples follow him.

2 And when the sabbath-day was come, he began to teach in the synagogue: and many hearing *him* were astonished, saying, From whence hath this *man* these things? and what wisdom *is* this which is given unto him, that even such mighty works are wrought by his hands?

3 Is not this the carpenter, the son of Mary, the brother of James, and Joses, and of Juda, and Simon? and are not his sisters here with us? And they were offended at him.

4 But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, but in his own country, and among his own kin, and in his own house.

5 And he could there do no mighty work, save that he laid his hands upon a few sick folk, and healed *them*.

6 And he marvelled because of their unbelief. And he went round about the villages teaching.

7 ¶ And he called *unto him* the twelve, and began to send them forth by two and two; and gave them power over unclean spirits;

8 And commanded them that they should take nothing for *their* journey, save a staff only; no scrip, no bread, no money in *their* purse:

9 But *be* shod with sandals; and not put on two coats.

10 En hij zeide tot hen: *Zoo* waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar, tot dat gij van daar uitgaat.

10 And he said unto them, In what place soever ye enter into an house, there abide till ye depart from that place.

11 En zoo wie u niet zullen ontvangen, noch u hooren, vertrekkende van daar, schudt het stof af, dat onder aan uwe voeten is, hun tot een getuigenis. Voorwaar zegge ik u, het zal Sodom of Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

11 And whosoever shall not receive you, nor hear you, when ye depart thence, shake off the dust under your feet, for a testimony against them. Verily I say unto you, It shall be more tolerable for Sodom and Gomorrah in the day of judgment, than for that city.

12 En uitgegaan zijnde, predikten zij, dat zij zich zouden bekeeren.

12 And they went out, and preached that men should repent.

13 En zij wierpen vele duivelen uit, en zalfden vele kranken met olie, en maakten ze gezond.

13 And they cast out many devils, and anointed with oil many that were sick, and healed *them.*

14 En de koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden), en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.

14 And king Herod heard *of him,* (for his name was spread abroad,) and he said, That John the Baptist was risen from the dead, and therefore mighty works do shew forth themselves in him.

15 Anderen zeiden: Hij is Elias; en anderen zeiden: Hij is een profeet, of als een der profeten.

15 Others said, That it is Elias. And others said, That it is a prophet, or as one of the prophets.

16 Maar als het Herodes hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt.

16 But when Herod heard *thereof,* he said, It is John, whom I beheaded: he is risen from the dead.

17 Want dezelve Herodes, *eenigen* uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen, en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzake van Herodias, de huisvrouw van zijnen broeder Philippus, omdat hij haar getrouwd had.

17 For Herod himself had sent forth and laid hold upon John, and bound him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife: for he had married her.

18 Want Johannes zeide tot Herodes: Het is u niet geoorloofd, de huisvrouw uws broeders te hebben.

18 For John had said unto Herod, It is not lawful for thee to have thy brother's wife.

19 En Herodias legde op hem toe, en wilde hem dooden, en konde niet;

19 Therefore Herodias had a quarrel against him, and would have killed him; but she could not:

20 Want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een regtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

20 For Herod feared John, knowing that he was a just man and an holy, and observed him: and when he heard him, he did many things, and heard him gladly.

21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes, op den dag zijner geboorte, eenen maaltijd

21 And when a convenient day was come, that Herod on his birthday made a supper to his lords,

aanrigtede voor zijne grooten, en de oversten over duizend, en de voornaamsten van Galilea,

22 En als de dochter van dezelve Herodias inkwam, en danste, en Herodes en dengenen, die mede aanzaten, behaagde, zoo zeide de koning tot het dochterken: Eisch van mij, wat gij ook wilt, en ik zal 't u geven.

23 En hij zwoer haar: Zoo wat gij van mij zult eischen, zal ik u geven, *ook* tot de helft mijns koningrijks!

24 En zij, uitgegaan zijnde, zeide tot hare moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den dooper.

25 En zij, terstond met haast ingaande tot den koning, heeft het geëischt, zeggende: Ik wil, dat gij mij nu terstond, in eenen schotel, geeft het hoofd van Johannes den dooper.

26 En de koning, zeer bedroefd geworden zijnde, *nogtans* om de eeden en degenen, die mede aanzaten, wilde haar *'t zelve* niet afslaan.

27 En de koning zond terstond eenen scherpregter, en gebood zijn hoofd te brengen. Deze nu ging henen, en onthoofde hem in de gevangenis,

28 En bragt zijn hoofd in eenen schotel, en gaf 't zelve het dochterken, en het dochterken gaf 't zelve hare moeder.

29 En als zijne discipelen *dit* hoorden, gingen zij en namen zijn dood ligchaam weg, en leiden dat in een graf.

30 En de apostelen kwamen *weder* te zamen tot Jezus, en boodschapten hem alles, beide wat zij gedaan hadden, en wat zij geleerd hadden.

31 En hij zeide tot hen: Komt gijlieden in eene woeste plaatse hier alleen, en rust een weinig; want daar waren velen, die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geenen gelegenen tijd om te eten.

high captains, and chief *estates* of Galilee;

22 And when the daughter of the said Herodias came in, and danced, and pleased Herod, and them that sat with him, the king said unto the damsel, Ask of me whatsoever thou wilt, and I will give *it* thee.

23 And he sware unto her, Whatsoever thou shalt ask of me, I will give *it* thee, unto the half of my kingdom.

24 And she went forth, and said unto her mother, What shall I ask? And she said, The head of John the Baptist.

25 And she came in straightway with haste unto the king, and asked, saying, I will that thou give me, by and by, in a charger, the head of John the Baptist.

26 And the king was exceeding sorry; *yet* for his oath's sake, and for their sakes which sat with him, he would not reject her.

27 And immediately the king sent an executioner, and commanded his head to be brought: and he went and beheaded him in the prison;

28 And brought his head in a charger, and gave it to the damsel; and the damsel gave it to her mother.

29 And when his disciples heard *of it*, they came and took up his corpse, and laid it in a tomb.

30 And the apostles gathered themselves together unto Jesus, and told him all things, both what they had done, and what they had taught.

31 And he said unto them, Come ye yourselves apart into a desert place, and rest a while: for there were many coming and going, and they had no leisure so much as to eat.

32 En zij vertrokken in een
schip, naar eene woeste plaatse
alleen.
33 En de scharen zagen ze henen
varen, en velen werden hem ken-
nende, en liepen gezamentlijk te
voet van alle steden derwaarts,
en kwamen hun voor, en gingen
te zamen tot hem.
34 En Jezus, uitgaande, zag eene
groote schare, en werd innerlijk
met ontferming bewogen over hen;
want zij waren als schapen, die
geenen herder hebben; en hij be-
gon hun vele dingen te leeren.
35 En als het nu laat op den dag
geworden was, kwamen zijne dis-
cipelen tot hem, en zeiden: Deze
plaatse is woest, en het is nu laat
op den dag;
36 Laat ze van u, opdat zij henen-
gaan in de omliggende dorpen en
vlekken, en brooden voor zich zel-
ven mogen koopen; want zij heb-
ben niet, wat zij eten zullen.
37 Maar hij antwoordende zeide
tot hen: Geeft gij hun te eten. En
zij zeiden tot hem: Zullen wij
henengaan, en koopen voor twee
honderd penningen brood, en hun
te eten geven?
38 En hij zeide tot hen: Hoe veel
brooden hebt gij? gaat henen en
beziet *het*. En toen zij het ver-
nomen hadden, zeiden zij: Vijf,
en twee visschen.
39 En hij gebood hun, dat zij
ze allen zouden doen nederzitten
bij waardschappen, op het groene
gras.
40*En zij zaten neder in gedeel-
ten, bij honderd t' zamen, en bij
vijftig t' zamen.
41 En als hij de vijf brooden en
de twee visschen genomen had,
zag hij op naar den hemel, zegende
en brak de brooden, en gaf ze zij-
nen discipelen, opdat zij ze hun
zouden voorleggen; en de twee
visschen deelde hij voor allen.
42 En zij aten allen, en zijn ver-
zadigd geworden.
43 En zij namen op twaalf volle

32 And they departed into a de-
sert place by ship privately.
33 And the people saw them de-
parting, and many knew him, and
ran afoot thither out of all cities,
and outwent them, and came to-
gether unto him.
34 And Jesus, when he came
out, saw much people, and was
moved with compassion toward
them, because they were as sheep
not having a shepherd: and he
began to teach them many things
35 And when the day was now
far spent, his disciples came unto
him, and said, This is a desert
place, and now the time *is* far
passed:
36 Send them away, that they
may go into the country round
about, and into the villages, and
buy themselves bread: for they
have nothing to eat.
37 He answered and said unto
them, Give ye them to eat. And
they say unto him, Shall we go
and buy two hundred pennyworth
of bread, and give them to eat?
38 He saith unto them, How
many loaves have ye? go and
see. And when they knew, they
say, Five, and two fishes.
39 And he commanded them to
make all sit down by companies
upon the green grass.
40 And they sat down in ranks,
by hundreds, and by fifties.
41 And when he had taken the
five loaves, and the two fishes, he
looked up to heaven, and blessed,
and brake the loaves, and gave
them to his disciples to set before
them; and the two fishes divided
he among them all.
42 And they did all eat, and
were filled.
43 And they took up twelve

korven brokken, en van de visschen.
44 En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.
45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en vóór henen te varen aan de andere zijde tegen *over* Bethsaïda, terwijl hij de schare van zich zoude laten.
46 En als hij dezelve hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.
47 En als het nu avond was geworden, zoo was het schip in 't midden van de zee, en hij was alleen op het land.
48 En hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om *'t schip* voort te krijgen, (want de wind was hun tegen); en omtrent de vierde wake des nachts kwam hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.
49 En zij, ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer;
50 Want zij zagen hem allen, en werden ontroerd; en terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed, ik ben 't, vreest niet.
51 En hij klom tot hen in 't schip, en de wind stilde; en zij ontzetteden zich boven mate zeer in zich zelven, en waren verwonderd.
52 Want zij hadden niet gelet op *het wonder* der brooden; want hun harte was verhard.
53 En als zij overgevaren waren, kwamen zij in 't land Gennesaret, en havenden aldaar.
54 En als zij uit het schip gegaan waren, terstond werden zij hem kennende.
55 *En* het geheele omliggende land doorloopende, begonnen zij, op beddekens, degenen, die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse, waar zij hoorden dat hij was.

baskets full of the fragments, and of the fishes.
44 And they that did eat of the loaves, were about five thousand men.
45 And straightway he constrained his disciples to get into the ship, and to go to the other side before unto Bethsaida, while he sent away the people.
46 And when he had sent them away, he departed into a mountain to pray.
47 And when even was come, the ship was in the midst of the sea, and he alone on the land.
48 And he saw them toiling in rowing; for the wind was contrary unto them: and about the fourth watch of the night he cometh unto them, walking upon the sea, and would have passed by them.
49 But when they saw him walking upon the sea, they supposed it had been a spirit, and cried out.
50 (For they all saw him, and were troubled.) And immediately he talked with them, and saith unto them, Be of good cheer: it is I; be not afraid.
51 And he went up unto them into the ship; and the wind ceased: and they were sore amazed in themselves beyond measure, and wondered.
52 For they considered not *the miracle* of the loaves; for their heart was hardened.
53 And when they had passed over, they came into the land of Gennesaret, and drew to the shore.
54 And when they were come out of the ship, straightway they knew him,
55 And ran through that whole region round about, and began to carry about in beds those that were sick, where they heard he was.

56 En waar hij kwam, in vlekken, of steden, of dorpen, daar leiden zij de kranken op de markten, en baden hem, dat zij maar den zoom zijns kleeds aanraken mogten; en zoo velen als er hem aanraakten, werden gezond.

HOOFDSTUK VII.

EN tot hem vergaderden de pharizeën, en sommige der schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren.

2 En ziende dat sommige van zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschen handen brood aten, berispten zij *hen*.

3 Want de pharizeën en alle de Joden eten niet, ten zij dat zij *eerst* de handen dikmaals wasschen, houdende de inzetting der ouden.

4 En van de markt *komende*, eten zij niet, ten zij dat ze *eerst* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *als namelijk* de wasschingen der drinkbekers, en kannen, en koperen vaten, en bedden.

5 Daarna vraagden hem de pharizeën en de schriftgeleerden? Waarom wandelen uwe discipelen niet naar de inzetting der ouden, maar eten het brood met ongewasschen handen?

6 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesaja van u, geveinsden! geprofeteerd, gelijk geschreven is: Dit volk eert mij met de lippen, maar hun harte houdt zich verre van mij.

7 Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, *die* geboden *zijn* van menschen.

8 Want, nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *als namelijk* wasschingen der kannen en drinkbekers, en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En hij zeide tot hen: wel *ze-*

56 And whithersoever he entered, into villages, or cities, or country, they laid the sick in the streets, and besought him that they might touch, if it were but the border of his garment: and as many as touched him, were made whole.

CHAPTER VII.

THEN came together unto him the Pharisees, and certain of the scribes, which came from Jerusalem.

2 And when they saw some of his disciples eat bread with defiled (that is to say, with unwashen) hands, they found fault.

3 For the Pharisees, and all the Jews, except they wash *their* hands oft, eat not, holding the tradition of the elders.

4 And *when they come* from the market, except they wash, they eat not. And many other things there be, which they have received to hold, *as* the washing of cups, and pots, and brazen vessels, and tables.

5 Then the Pharisees and scribes asked him, Why walk not thy disciples according to the tradition of the elders, but eat bread with unwashen hands?

6 He answered and said unto them, Well hath Esaias prophesied of you hypocrites, as it is written, This people honoureth me with *their* lips, but their heart is far from me.

7 Howbeit, in vain do they worship me, teaching *for* doctrines the commandments of men.

8 For laying aside the commandment of God, ye hold the tradition of men, *as* the washing of pots and cups: and many other such like things ye do.

9 And he said unto them, Full

ker doet gij Gods gebod te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: Eer uwen vader en uwe moeder; en: Wie vader of moeder vloekt, *die* zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: Zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *Het is* korban (dat is *te zeggen*, eene gave), zoo wat u van mij zoude kunnen te nutte komen, *die voldoet;*

12 En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen,

13 Makende *alzoo* Gods woord krachteloos door uwe inzetting, die gij ingezet hebt; en dergelijke dingen doet gij vele.

14 En tot zich de gansche schare geroepen hebbende, zeide hij tot hen: Hoort mij allen en verstaat.

15 Daar is niets, van buiten den mensch in hem ingaande, 't welk hem kan ontreinigen; maar de dingen, die van hem uitgaan, die zijn 't, welke den mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore!

17 En toen hij van de schare in huis gekomen was, vraagden hem zijne discipelen van de gelijkenis.

18 En hij zeide tot hen: Zijt ook gij alzoo onwetende! Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn harte, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende alle de spijzen.

20 En hij zeide: Hetgene uitgaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21 Want van binnenuit het harte der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,

22 Dieverijen, gierigheden, boos-

well ye reject the commandment of God, that ye may keep your own tradition.

10 For Moses said, Honour thy father and thy mother; and, Whoso curseth father or mother, let him die the death:

11 But ye say, If a man shall say to his father or mother, *It is* Corban, that is to say, a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me; *he shall be free.*

12 And ye suffer him no more to do aught for his father or his mother;

13 Making the word of God of none effect through your tradition, which ye have delivered: and many such like things do ye.

14 ¶ And when he had called all the people *unto him*, he said unto them, Hearken unto me every one *of you*, and understand.

15 There is nothing from without a man, that entering into him, can defile him: but the things which come out of him, those are they that defile the man.

16 If any man have ears to hear, let him hear.

17 And when he was entered into the house from the people, his disciples asked him concerning the parable.

18 And he saith unto them, Are ye so without understanding also? Do ye not perceive, that whatsoever thing from without entereth into the man, *it* cannot defile him;

19 Because it entereth not into his heart, but into the belly, and goeth out into the draught, purging all meats?

20 And he said, That which cometh out of the man, that defileth the man.

21 For from within, out of the heart of men, proceed evil thoughts, adulteries, fornications, murders,

22 Thefts, covetousness, wicked-

heden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hoovaardij, onverstand.

23 Alle deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

24 En van daar opstaande, ging hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde hij niet, dat het iemand wist, en hij konde *nogtans* niet verborgen zijn.

25 Want eene vrouwe, welker dochterken eenen onreinen geest had, van hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche vrouw, van geboorte eene Syrophenicische, en zij bad hem, dat hij den duivel uitwierpe uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden; want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme, en den hondekens *voor*werpe.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot hem: Ja, Heere! doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En hij zeide tot haar: Om dezes woords wille ga henen! de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galilea, door het midden der landpalen van Dekápolis.

32 En zij bragten tot hem eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden hem, dat hij de hand op hem leide.

33 En hem van de schare afzonderlijk genomen hebbende, stak hij zijne vingeren in zijne ooren, en gespogen hebbende, raakte hij zijne tong aan:

34 En opwaarts ziende naar den

ness, deceit, lasciviousness, an evil eye, blasphemy, pride, foolishness;

23 All these evil things come from within, and defile the man.

24 ¶ And from thence he arose, and went into the borders of Tyre and Sidon, and entered into an house, and would have no man know *it*: but he could not be hid.

25 For a *certain* woman, whose young daughter had an unclean spirit, heard of him, and came and fell at his feet:

26 (The woman was a Greek, a Syrophenician by nation,) and she besought him that he would cast forth the devil out of her daughter.

27 But Jesus said unto her, Let the children first be filled: for it is not meet to take the children's bread, and to cast *it* unto the dogs.

28 And she answered and said unto him, Yes, Lord: yet the dogs under the table eat of the children's crumbs.

29 And he said unto her, For this saying, go thy way; the devil is gone out of thy daughter.

30 And when she was come to her house, she found the devil gone out, and her daughter laid upon the bed.

31 ¶ And again, departing from the coasts of Tyre and Sidon, he came unto the sea of Galilee, through the midst of the coasts of Decapolis.

32 And they bring unto him one that was deaf, and had an impediment in his speech; and they beseech him to put his hand upon him.

33 And he took him aside from the multitude, and put his fingers into his ears, and he spit, and touched his tongue:

34 And looking up to heaven, he

hemel, zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha! dat is, word geopend!

35 En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak regt.

36 En hij gebood hunlieden, dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat hij hun ook gebood, zoo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetteden zich boven mate zeer, zeggende: Hij heeft alles wél gedaan, en hij maakt, dat de dooven hooren en de stommen spreken.

HOOFDSTUK VIII.

IN dezelve dagen, als er eene geheel groote schare was, en zij niet hadden, wat zij eten zouden, riep Jezus zijne discipelen tot zich, en zeide tot hen:

2 Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare; want zij zijn nu drie dagen bij mij gebleven, en hebben niet wat zij eten zouden.

3 En indien ik ze nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En zijne discipelen antwoordden hem: Van waar zal iemand dezen met brooden hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5 En hij vraagde hun: Hoe veel brooden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En hij gebood de schare neder te zitten op de aarde, en hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen; en zij leiden ze de schare voor.

7 En zij hadden weinige vischkens; en als hij gezegend had, zeide hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten, en zijn

sighed, and saith unto him, Ephphatha, that is, Be opened.

35 And straightway his ears were opened, and the string of his tongue was loosed, and he spake plain.

36 And he charged them that they should tell no man: but the more he charged them, so much the more a great deal they published *it*;

37 And were beyond measure astonished, saying, He hath done all things well; he maketh both the deaf to hear, and the dumb to speak.

CHAPTER VIII.

IN those days the multitude being very great, and having nothing to eat, Jesus called his disciples *unto him*, and saith unto them,

2 I have compassion on the multitude, because they have now been with me three days, and have nothing to eat:

3 And if I send them away fasting to their own houses, they will faint by the way: for divers of them came from far.

4 And his disciples answered him, From whence can a man satisfy these *men* with bread here in the wilderness?

5 And he asked them, How many loaves have ye? And they said, Seven.

6 And he commanded the people to sit down on the ground: and he took the seven loaves, and gave thanks, and brake, and gave to his disciples to set before *them*; and they did set *them* before the people.

7 And they had a few small fishes: and he blessed, and commanded to set them also before *them*.

8 So they did eat, and were

verzadigd geworden, en zij namen
het overschot der brokken op, ze-
ven manden.
9 Die nu gegeten hadden, waren
omtrent vier duizend; en hij liet
ze gaan.
10 En terstond in het schip ge-
gaan zijnde met zijne discipelen,
is hij gekomen in de deelen van
Dalmanûtha.
11 En de pharizeeën gingen uit,
en begonnen met hem te twisten,
begeerende van hem een teeken
van den hemel, hem verzoeken-
de.
12 En hij, zwaarlijk zuchtende
in zijnen geest, zeide: Wat be-
geert dit geslacht een teeken?
Voorwaar ik zegge u, zoo dezen
geslachte een teeken gegeven zal
worden!
13 En hij verliet hen, en weder-
om in 't schip gegaan zijnde, voer
hij weg naar de andere zijde.
14 En *zijne discipelen* hadden
vergeten, brood mede te nemen,
en hadden niet dan één brood bij
zich in het schip.
15 En hij gebood hun, zeggende:
Ziet toe, wacht u van den zuur-
deesem der pharizeeën, en van den
zuurdeesem van Herodes.
16 En zij overleiden onder malk-
ander, zeggende: *Het is* omdat
wij geene brooden hebben.
17 En Jezus *dat* bekennende,
zeide tot hen: Wat overlegt gij,
dat gij geene brooden hebt? be-
merkt gij nog niet, en verstaat gij
niet? hebt gij nog uw verhard
harte?
18 Oogen hebbende, ziet gij niet?
en ooren hebbende, hoort gij niet?
19 En gedenkt gij niet, toen ik
de vijf brooden brak onder de vijf
duizend mannen, hoe veel volle
korven met brokken gij opnaamt?
Zij zeggen hem: Twaalf.
20 En toen ik de zeven *brak* on-
der de vier duizend mannen, hoe
veel volle manden met brokken gij
opnaamt? En zij zeiden: Zeven.

filled: and they took up of the
broken *meat* that was left, seven
baskets.
9 And they that had eaten were
about four thousand: and he sent
them away.
10 ¶ And straightway he enter-
ed into a ship with his disciples,
and came into the parts of Dalma-
nutha.
11 And the Pharisees came forth,
and began to question with him,
seeking of him a sign from heaven,
tempting him.
12 And he sighed deeply in his
spirit, and saith, Why doth this
generation seek after a sign? Ve-
rily I say unto you, There shall no
sign be given unto this generation.
13 And he left them, and enter-
ing into the ship again, departed
to the other side.
14 ¶ Now *the disciples* had for-
gotten to take bread, neither had
they in the ship with them more
than one loaf.
15 And he charged them, saying,
Take heed, beware of the leaven
of the Pharisees, and *of* the leaven
of Herod.
16 And they reasoned among
themselves, saying, *It is* because
we have no bread.
17 And when Jesus knew *it*, he
saith unto them, Why reason ye,
because ye have no bread? per-
ceive ye not yet, neither under-
stand? have ye your heart yet
hardened?
18 Having eyes, see ye not? and
having ears, hear ye not? and do
ye not remember?
19 When I brake the five loaves
among five thousand, how many
baskets full of fragments took ye
up? They say unto him, Twelve.
20 And when the seven among
four thousand, how many baskets
full of fragments took ye up? And
they said, Seven.

21 En hij zeide tot hen: Hoe verstaat gij niet?

22 En hij kwam te Bethsaïda; en zij bragten tot hem eenen blinde, en baden hem, dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, en spoog in zijne oogen, en leide de handen op hem, en vraagde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende zeide: Ik zie de menschen, want ik zie ze als boomen wandelen.

25 Daarna leide hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien. En hij werd hersteld, en zag ze allen verre en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg het niemand in het vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesaréa Philippi. En op den weg vraagde hij zijnen discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen, dat ik ben?

28 En zij antwoordden: Johannes de dooper; en anderen: Elias; en anderen: Eén van de profeten.

29 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide tot hem: Gij zijt de Christus.

30 En hij gebood hun scherpelijk, dat zij 't niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hun te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de ouderlingen, en overpriesteren, en schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederom opstaan.

32 En dit woord sprak hij vrij uit; en Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen;

33 Maar hij, zich omkeerende en zijne discipelen aanziende, be-

21 And he said unto them, How is it that ye do not understand?

22 ¶ And he cometh to Bethsaida; and they bring a blind man unto him, and besought him to touch him.

23 And he took the blind man by the hand, and led him out of the town; and when he had spit on his eyes, and put his hands upon him, he asked him if he saw aught.

24 And he looked up, and said, I see men as trees walking.

25 After that, he put *his* hands again upon his eyes, and made him look up: and he was restored, and saw every man clearly.

26 And he sent him away to his house, saying, Neither go into the town, nor tell *it* to any in the town.

27 ¶ And Jesus went out, and his disciples, into the towns of Cesarea Philippi: and by the way he asked his disciples, saying unto them, Whom do men say that I am?

28 And they answered, John the Baptist: but some *say*, Elias; and others, One of the prophets.

29 And he saith unto them, But whom say ye that I am? And Peter answereth and saith unto him, Thou art the Christ.

30 And he charged them that they should tell no man of him.

31 And he began to teach them, that the Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders, and *of* the chief priests, and scribes, and be killed, and after three days rise again.

32 And he spake that saying openly. And Peter took him, and began to rebuke him.

33 But when he had turned about, and looked on his disciples, he re-

strafte Petrus, zeggende: Ga henen achter mij, Satanas! want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebbende de schare met zijne discipelen, zeide hij tot hen: Zoo wie achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis op, en volge mij.

35 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal 't zelve verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen om mijnentwille, en om des evangelies *wille*, die zal 't zelve behouden.

36 Want wat zoude het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won, en zijner ziele schade leed?

37 Of wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziele?

38 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslachte, diens zal zich de Zoon des menschen ook schamen, wanneer hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met de heilige engelen.

buked Peter, saying, Get thee behind me, Satan: for thou savourest not the things that be of God, but the things that be of men.

34 ¶ And when he had called the people *unto him* with his disciples also, he said unto them, Whosoever will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

35 For whosoever will save his life, shall lose it; but whosoever shall lose his life for my sake and the gospel's, the same shall save it.

36 For what shall it profit a man, if he shall gain the whole world, and lose his own soul?

37 Or what shall a man give in exchange for his soul?

38 Whosoever therefore shall be ashamed of me, and of my words, in this adulterous and sinful generation; of him also shall the Son of man be ashamed, when he cometh in the glory of his Father with the holy angels.

HOOFDSTUK IX.

EN hij zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat er sommigen zijn van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, tot dat zij zullen hebben gezien, dat het koningrijk Gods met kracht gekomen is.

2 En na zes dagen nam Jezus met zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en bragt ze op eenen hoogen berg bezijden alleen; en hij werd voor hen van gedaante veranderd.

3 En zijne kleederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde *zoo* wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elias met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus antwoordende zeide

CHAPTER IX.

AND he said unto them, Verily I say unto you, that there be some of them that stand here which shall not taste of death, till they have seen the kingdom of God come with power.

2 ¶ And after six days, Jesus taketh *with him* Peter, and James, and John, and leadeth them up into an high mountain apart by themselves; and he was transfigured before them.

3 And his raiment became shining, exceeding white as snow; so as no fuller on earth can white them.

4 And there appeared unto them Elias, with Moses: and they were talking with Jesus.

5 And Peter answered and said

tot Jezus: Rabbi! het is goed dat
wij hier zijn, en laat ons drie ta-
bernakelen maken, voor u éénen,
en voor Mozes éénen, en voor
Elias éénen.
6 Want hij wist niet, wat hij
zeide; want zij waren zeer be-
vreesd.
7 En daar kwam eene wolk, die
ze overschaduwde, en eene stemme
kwam uit de wolk, zeggende: Deze
is mijn geliefde Zoon, hoort hem!
8 En haastelijk rondom ziende,
zagen zij niemand meer dan Je-
zus alleen bij zich.
9 En als zij van den berg afkwa-
men, gebood hij hun, dat zij nie-
mand verhalen zouden 't gene zij
gezien hadden, dan wanneer de
Zoon des menschen uit de doo-
den zoude opgestaan zijn.
10 En zij behielden dit woord
bij zich zelven, vragende onder
malkander, wat het was, uit de
dooden opstaan.
11 En zij vraagden hem, zeggen-
de: Waarom zeggen de schriftge-
leerden, dat Elias eerst komen
moet?
12 En hij antwoordende zeide
tot hen: Elias zal wel eerst ko-
men, en alles weder oprigten; en
't zal geschieden, gelijk geschreven
is van den Zoon des menschen,
dat hij veel lijden zal en veracht
worden.
13 Maar ik zegge u, dat ook Elias
gekomen is, en zij hebben hem ge-
daan al wat zij gewild hebben,
gelijk van hem geschreven is.
14 En als hij bij de discipelen
gekomen was, zag hij eene groote
schare rondom hen, en *eenige*
schriftgeleerden met hen twis-
tende.
15 En terstond de geheele schare
hem ziende, werd verbaasd, en
toeloopende groeteden zij hem.
16 En hij vraagde den schriftge-
leerden: Wat twist gij met dezen?
17 En één uit de schare antwoor-

to Jesus, Master, it is good for us
to be here: and let us make three
tabernacles; one for thee, and one
for Moses, and one for Elias.
6 For he wist not what to say:
for they were sore afraid.
7 And there was a cloud that
overshadowed them: and a voice
came out of the cloud, saying,
This is my beloved Son: hear him.
8 And suddenly, when they had
looked round about, they saw no
man any more, save Jesus only
with themselves.
9 And as they came down from
the mountain, he charged them
that they should tell no man what
things they had seen, till the Son
of man were risen from the dead.
10 And they kept that saying
with themselves, questioning one
with another what the rising from
the dead should mean.
11 ¶ And they asked him, say-
ing, Why say the scribes that Eli-
as must first come?
12 And he answered and told
them, Elias verily cometh first,
and restoreth all things; and how
it is written of the Son of man, that
he must suffer many things, and
be set at nought.
13 But I say unto you, That Elias
is indeed come, and they have
done unto him whatsoever they
listed, as it is written of him.
14 ¶ And when he came to his
disciples, he saw a great multi-
tude about them, and the scribes
questioning with them.
15 And straightway all the peo-
ple, when they beheld him, were
greatly amazed, and running to
him, saluted him.
16 And he asked the scribes,
What question ye with them?
17 And one of the multitude an-

dende zeide: Meester! ik heb
mijnen zoon tot u gebragt, die
eenen stommen geest heeft.
18 En waar hij hem ook aan-
grijpt, zoo scheurt hij hem, en
schuimt, en knerst met zijne tan-
den, en verdort; en ik heb uwen
discipelen gezegd, dat hij hem zou-
den uitwerpen, en zij konden niet.
19 En hij antwoordde hem, en
zeide: O ongeloovig geslacht! hoe
lang zal ik nog bij ulieden zijn?
hoe lang zal ik u nog verdragen?
breng hem tot mij.
20 En zij bragten denzelven tot
hem; en als hij hem zag, scheurde
hem terstond de geest; en hij, val-
lende op de aarde, wentelde zich
al schuimende.
21 En hij vraagde zijnen vader:
Hoe langen tijd is 't, dat hem dit
overgekomen is? En hij zeide:
Van *zijne* kindschheid af.
22 En menigmaal heeft hij hem
ook in 't vuur en in 't water gewor-
pen, om hem te verderven; maar
zoo gij iets kunt, zijt met innerlij-
ke ontferming over ons bewogen,
en help ons.
23 En Jezus zeide tot hem: Zoo
gij kunt gelooven, alle dingen zijn
mogelijk dengenen, die gelooft.
24 En terstond de vader des
kinds, roepende met tranen, zeide:
Ik geloof, Heere! kom mijne on-
geloovigheid te hulpe.
25 En Jezus ziende, dat de schare
gezamentlijk toeliep, bestrafte den
onreinen geest, zeggende tot hem:
Gij stomme en doove geest! ik be-
vele u, ga uit van hem, en kom
niet meer in hem.
26 En hij roepende, en hem zeer
scheurende, ging uit; en *het kind*
werd als dood, alzoo dat velen zei-
den, dat het gestorven was.
27 En Jezus, hem bij de hand
grijpende, rigtede hem op; en hij
stond op.
28 En als hij in huis gegaan was,
vraagden hem zijne discipelen af-
zonderlijk: Waarom hebben wij
hem niet kunnen uitwerpen?

swered and said, Master, I have
brought unto thee my son, which
hath a dumb spirit;
18 And wheresoever he taketh
him, he teareth him; and he foam-
eth and gnasheth with his teeth,
and pineth away; and I spake to
thy disciples that they should cast
him out, and they could not.
19 He answereth him, and saith,
O faithless generation, how long
shall I be with you? how long
shall I suffer you? Bring him un-
to me.
20 And they brought him unto
him: and when he saw him,
straightway the spirit tare him;
and he fell on the ground, and
wallowed, foaming.
21 And he asked his father, How
long is it ago since this came unto
him? And he said, Of a child.
22 And oft-times it hath cast him
into the fire, and into the waters
to destroy him: but if thou canst
do any thing, have compassion on
us, and help us.
23 Jesus said unto him, If thou
canst believe, all things *are* possi-
ble to him that believeth.
24 And straightway the father of
the child cried out, and said with
tears, Lord, I believe; help thou
mine unbelief.
25 When Jesus saw that the peo-
ple came running together, he re-
buked the foul spirit, saying unto
him, *Thou* dumb and deaf spirit,
I charge thee, come out of him,
and enter no more into him.
26 And *the spirit* cried, and rent
him sore, and came out of him:
and he was as one dead; inso-
much that many said, He is dead.
27 But Jesus took him by the
hand, and lifted him up; and he
arose.
28 And when he was come into
the house, his disciples asked him
privately, Why could not we cast
him out?

29 En hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten.

29 And he said unto them, This kind can come forth by nothing, but by prayer and fasting.

30 En van daar weggaande, reisden zij door Galilea; en hij wilde niet, dat het iemand wiste.

30 ¶ And they departed thence, and passed through Galilee; and he would not that any man should know *it*.

31 Want hij leerde zijne discipelen, en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem dooden; en gedood zijnde, zal hij ten derden dage weder opstaan.

31 For he taught his disciples, and said unto them, The Son of man is delivered into the hands of men, and they shall kill him; and after that he is killed, he shall rise the third day.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

32 But they understood not that saying, and were afraid to ask him.

33 En hij kwam te Kapernaüm, en in het huis gekomen zijnde, vraagde hij hun: Waarvan hadt gij woorden onder malkander op den weg?

33 ¶ And he came to Capernaum: and being in the house, he asked them, What was it that ye disputed among yourselves by the way?

34 Doch zij zwegen; want zij waren onder malkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste *zoude zijn*.

34 But they held their peace: for by the way they had disputed among themselves, who *should be* the greatest.

35 En nedergezeten zijnde, riep hij de twaalve, en zeide tot hen: Indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

35 And he sat down, and called the twelve, and saith unto them, If any man desire to be first, *the same* shall be last of all, and servant of all.

36 En nemende een kindeken, stelde hij dat midden onder hen, en omving het met zijne armen, en zeide tot hen:

36 And he took a child, and set him in the midst of them: and when he had taken him in his arms, he said unto them,

37 Zoo wie één van zoodanige kinderkens zal ontvangen in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar dien, die mij gezonden heeft.

37 Whosoever shall receive one of such children in my name, receiveth me: and whosoever shall receive me, receiveth not me, but him that sent me.

38 En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester! wij hebben eenen gezien, die de duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben 't hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

38 ¶ And John answered him, saying, Master, we saw one casting out devils in thy name, and he followeth not us; and we forbade him, because he followeth not us.

39 Doch Jezus zeide: Verbiedt hem niet; want daar is niemand, die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastelijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

39 But Jesus said, Forbid him not: for there is no man which shall do a miracle in my name, that can lightly speak evil of me.

40 Want wie tegen ons niet is, die is voor ons.

40 For he that is not against us, is on our part.

41 Want zoo wie uliedén eenen
beker water zal te drinken geven
in mijnen naam, omdat gij *discipe-
len* van Christus zijt, voorwaar
zegge ik u, hij zal zijnen loon
geenszins verliezen.
42 En zoo wie éénen van deze
kleinen, die in mij gelooven, ergert,
het ware hem beter, dat een molen-
steen om zijnen hals gedaan ware,
en dat hij in de zee geworpen ware.
43 En indien uwe hand u ergert,
houw ze af; het is u beter, ver-
minkt tot het leven in te gaan, dan
de twee handen hebbende, henen
te gaan in de helle, in het onuit-
blusschelijk vuur;
44 Waar hun worm niet sterft, en
het vuur niet uitgebluscht wordt.
45 En indien uw voet u ergert,
houw hem af: het is u beter,
kreupel tot het leven in te gaan,
dan de twee voeten hebbende, ge-
worpen te worden in de helle, in
het onuitblusschelijk vuur;
46 Waar hun worm niet sterft, en
het vuur niet uitgebluscht wordt.
47 En indien uw oog u ergert,
werp het uit; het is u beter, maar
één oog hebbende in het koning-
rijk Gods in te gaan, dan twee
oogen hebbende, in het helsche
vuur geworpen te worden;
48 Waar hun worm niet sterft, en
het vuur niet uitgebluscht wordt.
49 Want een ieder zal met vuur
gezouten worden, en iedere offeran-
de zal met zout gezouten worden.
50 Het zout is goed; maar indien
het zout onzout wordt, waarmede
zult gij dat smakelijk maken? Hebt
zout in u zelven, en houdt vrede
onder malkander.

41 For whosoever shall give you
a cup of water to drink in my
name, because ye belong to Christ,
verily I say unto you, he shall not
lose his reward.
42 And whosoever shall offend
one of *these* little ones that believe
in me, it is better for him that a
millstone were hanged about his
neck, and he were cast into the sea.
43 And if thy hand offend thee,
cut it off: it is better for thee to
enter into life maimed, than hav-
ing two hands to go into hell, in-
to the fire that never shall be
quenched:
44 Where their worm dieth not,
and the fire is not quenched.
45 And if thy foot offend thee,
cut it off: it is better for thee to
enter halt into life, than having
two feet to be cast into hell, in-
to the fire that never shall be
quenched:
46 Where their worm dieth not,
and the fire is not quenched.
47 And if thine eye offend thee,
pluck it out: it is better for thee
to enter into the kingdom of God
with one eye, than having two
eyes, to be cast into hell-fire:
48 Where their worm dieth not,
and the fire is not quenched.
49 For every one shall be salted
with fire, and every sacrifice shall
be salted with salt.
50 Salt *is* good: but if the salt
have lost his saltness, wherewith
will ye season it? Have salt in
yourselves, and have peace one
with another.

HOOFDSTUK X.

EN van daar opgestaan zijnde,
ging hij naar de landpalen
van Judea, door de overzijde van
de Jordaan; en de scharen kwa-
men wederom te zamen bij hem,
en gelijk hij gewoon was, leerde
hij ze wederom.

CHAPTER X.

AND he arose from thence, and
cometh into the coasts of Ju-
dea, by the farther side of Jordan:
and the people resort unto him
again; and, as he was wont, he
taught them again.

2 En de pharizeën tot hem komende vraagden hem, of het een' man geoorloofd is, *zijne* vrouw te verlaten; hem verzoekende.
3 Maar hij antwoordende zeide tot hen: Wat heeft u Mozes geboden?
4 En zij zeiden: Mozes heeft toegelaten, eenen scheidbrief te schrijven, en *haar* te verlaten.
5 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Van wege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod *voor* geschreven;
6 Maar van het begin der schepping heeft ze God man en vrouw gemaakt.
7 Daarom zal een mensch zijnen vader en zijne moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen;
8 En die twee zullen tot één vleesch zijn, alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch.
9 't Gene dan God te zamengevoegd heeft, scheide de mensch niet.
10 En in het huis vraagden hem zijne discipelen wederom van hetzelve.
11 En hij zeide tot hen: Zoo wie zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel tegen haar.
12 En indien eene vrouw haren man zal verlaten, en met een' anderen trouwen, die doet overspel.
13 En zij bragten kinderkens tot hem, opdat hij ze aanraken zoude; en de discipelen bestraften degenen, die *ze* tot hem bragten.
14 Maar Jezus, *dat* ziende, nam het zeer kwalijk, en zeide tot hen: Laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert ze niet, want derzulken is het koningrijk Gods.
15 Voorwaar zegge ik u, zoo wie het koningrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in hetzelve geenszins ingaan.
16 En hij omving ze met zijne

2 ¶ And the Pharisees came to him, and asked him, Is it lawful for a man to put away *his* wife? tempting him.
3 And he answered and said unto them, What did Moses command you?
4 And they said, Moses suffered to write a bill of divorcement, and to put *her* away.
5 And Jesus answered and said unto them, For the hardness of your heart, he wrote you this precept:
6 But from the beginning of the creation, God made them male and female.
7 For this cause shall a man leave his father and mother, and cleave to his wife;
8 And they twain shall be one flesh: so then they are no more twain, but one flesh.
9 What therefore, God hath joined together, let not man put asunder.
10 And in the house his disciples asked him again of the same *matter*.
11 And he saith unto them, Whosoever shall put away his wife, and marry another, committeth adultery against her.
12 And if a woman shall put away her husband, and be married to another, she committeth adultery.
13 ¶ And they brought young children to him, that he should touch them; and *his* disciples rebuked those that brought *them*.
14 But when Jesus saw *it*, he was much displeased, and said unto them, Suffer the little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.
15 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child, he shall not enter therein.
16 And he took them up in his

armen, en de handen op hen gelegd hebbende, zegende hij dezelve.

17 En als hij uitging op den weg, liep één tot hem, en voor hem op de knieën vallende, vraagde hem: Goede meester! wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beërve?

18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? niemand is goed dan één, *namelijk* God.

19 Gij weet de geboden: Gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis geven; gij zult niemand te kort doen; eer uwen vader en uwe moeder.

20 Doch hij antwoordende zeide tot hem: Meester! alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid af.

21 En Jezus, hem aanziende, beminde hem, en zeide tot hem: Eén ding ontbreekt u; ga henen, verkoop alles wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis op, en volg mij.

22 Maar hij, treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende, zeide tot zijne discipelen: Hoe zwaarlijk zullen degenen, die goed hebben, in het koningrijk Gods inkomen!

24 En de discipelen werden verbaasd over deze zijne woorden. Maar Jezus, wederom antwoordende, zeide tot hen: Kinderen! hoe zwaar is 't, dat degenen, die op het goed hun betrouwen zetten, in 't koningrijk Gods ingaan!

25 Het is ligter, dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het koningrijk Gods inga.

26 En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot malkander: Wie kan dan zalig worden?

arms, put *his* hands upon them, and blessed them.

17 ¶ And when he was gone forth into the way, there came one running, and kneeled to him, and asked him, Good Master, what shall I do that I may inherit eternal life?

18 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? *there is* none good, but one, *that is* God.

19 Thou knowest the commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Defraud not, Honour thy father and mother.

20 And he answered and said unto him, Master, all these have I observed from my youth.

21 Then Jesus beholding him loved him, and said unto him, One thing thou lackest: go thy way, sell whatsoever thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven; and come, take up the cross, and follow me.

22 And he was sad at that saying, and went away grieved: for he had great possessions.

23 ¶ And Jesus looked round about, and saith unto his disciples, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

24 And the disciples were astonished at his words. But Jesus answereth again, and saith unto them, Children, how hard is it for them that trust in riches to enter into the kingdom of God!

25 It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26 And they were astonished out of measure, saying among themselves, Who then can be saved?

27 Doch Jezus, hen aanziende, zeide: Bij de menschen is 't onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God.
28 En Petrus begon tot hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.
29 En Jezus antwoordende zeide: Voorwaar zegge ik ulieden, daar is niemand, die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijnentwille en des evangelies *wille*,
30 Of hij ontvangt honderdvoud, nu in dezen tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinders, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomende eeuw het eeuwige leven.
31 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en *velen*, die de laatsten *zijn*, de eersten.
32 En zij waren op den weg, gaande op naar Jeruzalem; en Jezus ging vóór hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende, waren zij bevreesd. En de twaalve wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen, die hem overkomen zouden,
33 *Zeggende:* Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den overpriesteren, en den schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den heidenen overleveren;
34 En zij zullen hem bespotten, en hem geeselen, en hem bespuwen, en hem dooden; en ten derden dage zal hij weder opstaan.
35 En tot hem kwamen Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, zeggende: Meester! wij wilden *wel*, dat gij ons deedt, zoo wat wij begeeren zullen.
36 En hij zeide tot hen: Wat wilt gij, dat ik u doe?
37 En zij zeiden tot hem: Geef ons dat wij mogen zitten, de één

27 And Jesus looking upon them, saith, With men *it is* impossible, but not with God: for with God all things are possible.
28 ¶ Then Peter began to say unto him, Lo, we have left all, and have followed thee.
29 And Jesus answered and said, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my sake, and the gospel's,
30 But he shall receive an hundred-fold now in this time, houses, and brethren, and sisters, and mothers, and children, and lands, with persecutions; and in the world to come, eternal life.
31 But many *that are* first shall be last; and the last first.
32 ¶ And they were in the way, going up to Jerusalem; and Jesus went before them: and they were amazed; and as they followed, they were afraid. And he took again the twelve, and began to tell them what things should happen unto him,
33 *Saying*, Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be delivered unto the chief priests, and unto the scribes; and they shall condemn him to death, and shall deliver him to the Gentiles;
34 And they shall mock him, and shall scourge him, and shall spit upon him, and shall kill him: and the third day he shall rise again.
35 ¶ And James and John, the sons of Zebedee, come unto him, saying, Master, we would that thou shouldest do for us whatsoever we shall desire.
36 And he said unto them, What would ye that I should do for you?
37 They said unto him, Grant unto us that we may sit, one on

aan uwe regter-, en de ander aan uwe linker*hand* in uwe heerlijkheid.
38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet niet, wat gij begeert. Kunt gij den drinkbeker drinken, dien ik drinke, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt worde?
39 En zij zeiden tot hem: Wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: Den drinkbeker, dien ik drinke, zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt werde;
40 Maar het zitten tot mijne regter- en tot mijne linker*hand* staat bij mij niet te geven; maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is.
41 En als de *overige* tien *dit* hoorden, begonnen zij het van Jakobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.
42 Maar Jezus, hen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Gij weet dat degenen, die geacht worden oversten te zijn der volken, heerschappij voeren over hen, en hunne grooten gebruiken magt over hen.
43 Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn.
44 En zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.
45 Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziele te geven *tot* een rantsoen voor velen.
46 En zij kwamen te Jericho; en als hij, en zijne discipelen, en eene groote schare van Jericho uitging, zat de zoon van Timeüs, Bar-timeüs de blinde, aan den weg, bedelende.
47 En hoorende dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, gij Zone Davids! ontferm u mijner.

thy right hand, and the other on thy left hand, in thy glory.
38 But Jesus said unto them, Ye know not what ye ask: can ye drink of the cup that I drink of? and be baptized with the baptism that I am baptized with?
39 And they said unto him, We can. And Jesus said unto them, Ye shall indeed drink of the cup that I drink of; and with the baptism that I am baptized withal shall ye be baptized:
40 But to sit on my right hand and on my left hand, is not mine to give; but *it shall be given to them* for whom it is prepared.
41 And when the ten heard *it*, they began to be much displeased with James and John.
42 But Jesus called them *to him*, and saith unto them, Ye know that they which are accounted to rule over the Gentiles, exercise lordship over them; and their great ones exercise authority upon them.
43 But so shall it not be among you: but whosoever will be great among you, shall be your minister:
44 And whosoever of you will be the chiefest, shall be servant of all.
45 For even the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his life a ransom for many.
46 ¶ And they came to Jericho: and as he went out of Jericho with his disciples, and a great number of people, blind Bartimeus, the son of Timeus, sat by the highway side begging.
47 And when he heard that it was Jesus of Nazareth, he began to cry out, and say, Jesus, *thou* son of David, have mercy on me.

48 En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: Gij Zone Davids! ontferm u mijner.

49 En Jezus *stil* staande, zeide dat men hem roepen zoude; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed; sta op, hij roept u.

50 En hij, zijnen mantel afgeworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.

51 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Wat wilt gij, dat ik u doen zal? En de blinde zeide tot hem: Rabboni! dat ik ziende mag worden.

52 En Jezus zeide tot hem: Ga henen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK XI.

EN toen zij Jeruzalem genaakten, te Bethphagé en Bethanië, aan den olijfberg, zond hij twee van zijne discipelen uit,

2 En zeide tot hen: Gaat henen in het vlek, dat tegen u over is; en terstond als gij in 't zelve komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mensch gezeten heeft; ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt, dat de Heere hetzelve van noode heeft; en hij zal 't terstond herwaarts zenden.

4 En zij gingen henen, en vonden het veulen gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij ontbonden hetzelve.

5 En sommigen van degenen, die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6 Doch zij zeiden tot hen gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.

48 And many charged him that he should hold his peace: but he cried the more a great deal, *Thou* son of David, have mercy on me.

49 And Jesus stood still, and commanded him to be called: and they call the blind man, saying unto him, Be of good comfort, rise; he calleth thee.

50 And he, casting away his garment, rose, and came to Jesus.

51 And Jesus answered and said unto him, What wilt thou that I should do unto thee? The blind man said unto him, Lord, that I might receive my sight.

52 And Jesus said unto him, Go thy way; thy faith hath made thee whole. And immediately he received his sight, and followed Jesus in the way.

CHAPTER XI.

AND when they came nigh to Jerusalem, unto Bethphage, and Bethany, at the mount of Olives, he sendeth forth two of his disciples,

2 And saith unto them, Go your way into the village over against you: and as soon as ye be entered into it, ye shall find a colt tied, whereon never man sat; loose him, and bring *him*.

3 And if any man say unto you, Why do ye this? say ye that the Lord hath need of him; and straightway he will send him hither.

4 And they went their way, and found the colt tied by the door without, in a place where two ways met; and they loose him.

5 And certain of them that stood there said unto them, What do ye, loosing the colt?

6 And they said unto them even as Jesus had commanded: and they let them go.

7 En zij bragten het veulen tot Jezus, en wierpen hunne kleederen daarop; en hij zat op hetzelve.

8 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen meijen van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna! gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren!

10 Gezegend *zij* het koningrijk onzes vaders Davids 't welk komt, in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!*

11 En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den tempel; en als hij alles rondom bezien had, en het nu avondstond was, ging hij uit naar Bethanië met de twaalve.

12 En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde hem.

13 En ziende van verre eenen vijgeboom, die bladeren had, ging hij *om te zien,* of hij ook iets op denzelven zoude vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond hij niets dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus antwoordende zeide tot denzelven: Niemand ete *eenige* vrucht meer van u in eeuwigheid! En zijne discipelen hoorden 't.

15 En zij kwamen te Jeruzalem; en Jezus in den tempel gegaan zijnde, begon degenen, die in den tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten, keerde hij om,

16 En liet niet toe, dat iemand eenig vat door den tempel droege.

17 En hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volken? maar gij hebt dat *tot* eenen moordenaarskuil gemaakt.

7 And they brought the colt to Jesus, and cast their garments on him; and he sat upon him.

8 And many spread their garments in the way: and others cut down branches off the trees, and strewed *them* in the way.

9 And they that went before, and they that followed, cried, saying, Hosanna: Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

10 Blessed *be* the kingdom of our father David, that cometh in the name of the Lord: Hosanna in the highest.

11 And Jesus entered into Jerusalem, and into the temple: and when he had looked round about upon all things, and now the eventide was come, he went out unto Bethany, with the twelve.

12 ¶ And on the morrow, when they were come from Bethany, he was hungry.

13 And seeing a fig-tree afar off, having leaves, he came, if haply he might find any thing thereon: and when he came to it, he found nothing but leaves: for the time of figs was not *yet.*

14 And Jesus answered and said unto it, No man eat fruit of thee hereafter for ever. And his disciples heard *it.*

15 ¶ And they come to Jerusalem: and Jesus went into the temple, and began to cast out them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the money-changers, and the seats of them that sold doves;

16 And would not suffer that any man should carry *any* vessel through the temple.

17 And he taught, saying unto them, Is it not written, My house shall be called, of all nations, the house of prayer? but ye have made it a den of thieves.

18 En de schriftgeleerden en
de overpriesters hoorden *dat*, en
zochten, hoe zij hem dooden zouden;
want zij vreesden hem, omdat
de gansche schare ontzet was
over zijne leere.
19 En als het nu laat geworden
was, ging hij uit, buiten de stad.
20 En des morgens vroeg voorbijgaande,
zagen zij, dat de vijgeboom
verdord was, van de wortelen af.
21 En Petrus, *zulks* indachtig
geworden zijnde, zeide tot hem:
Rabbi! zie, de vijgeboom, dien
gij vervloekt hebt, is verdord.
22 En Jezus antwoordende zeide
tot hen: Hebt geloof in God.
23 Want voorwaar zegge ik u,
dat zoo wie tot dezen berg zal zeggen:
Word opgeheven en in de zee
geworpen; en niet zal twijfelen in
zijn harte, maar zal gelooven, dat
't gene hij zegt geschieden zal, het
zal hem geworden, zoo wat hij
zegt.
24 Daarom zegge ik u: Alle dingen,
die gij biddende begeert, gelooft,
dat gij ze ontvangen zult, en
zij zullen u geworden.
25 En wanneer gij staat om te
bidden, vergeeft, indien gij iets
hebt tegen iemand; opdat ook uw
Vader, die in de hemelen is, ulieden
uwe misdaden vergeve.
26 Maar indien gij niet vergeeft,
zoo zal uw Vader, die in de hemelen
is, ook uwe misdaden niet vergeven.
27 En zij kwamen wederom te
Jeruzalem. En als hij in den tempel
wandelde, kwamen tot hem de
overpriesters, en de schriftgeleerden,
en de ouderlingen.
28 En zeiden tot hem: Door wat
magt doet gij deze dingen? En
wie heeft u deze magt gegeven,
dat gij deze dingen doen zoudt?
29 Maar Jezus antwoordende zeide
tot hen: Ik zal u *ook* één woord
vragen; antwoordt mij *ook*, en zoo
zal ik u zeggen, door wat magt ik
deze dingen doe:

18 And the scribes and chief
priests heard *it*, and sought how
they might destroy him: for they
feared him, because all the people
was astonished at his doctrine.
19 And when even was come, he
went out of the city.
20 ¶ And in the morning, as they
passed by, they saw the fig-tree
dried up from the roots.
21 And Peter calling to remembrance,
saith unto him, Master,
behold, the fig-tree which thou
cursedst is withered away.
22 And Jesus answering, saith
unto them, Have faith in God.
23 For verily I say unto you, That
whosoever shall say unto this
mountain, Be thou removed, and
be thou cast into the sea; and
shall not doubt in his heart, but
shall believe that those things
which he saith shall come to pass;
he shall have whatsoever he saith.
24 Therefore I say unto you,
What things soever ye desire when
ye pray, believe that ye receive
them, and ye shall have *them*.
25 And when ye stand praying,
forgive, if ye have aught against
any: that your Father also which
is in heaven may forgive you your
trespasses.
26 But if ye do not forgive, neither
will your Father which is in
heaven forgive your trespasses.
27 ¶ And they come again to Jerusalem:
and as he was walking
in the temple, there come to him
the chief priests, and the scribes,
and the elders,
28 And say unto him, By what
authority doest thou these things?
and who gave thee this authority
to do these things?
29 And Jesus answered and said
unto them, I will also ask of you
one question, and answer me, and
I will tell you by what authority I
do these things.

30 De doop van Johannes, was die uit den hemel, of uit de menschen? antwoordt mij.

31 En zij overleiden onder malkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32 Maar indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo vreezen wij het volk; want zij hielden allen *van* Johannes, dat hij waarlijk een profeet was.

33 En antwoordende zeiden zij tot Jezus: Wij weten 't niet. En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK XII.

EN hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: Een mensch plantede eenen wijngaard, en zettede eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan landlieden, en reisde buiten's lands.

2 En als het de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontvinge van de vrucht des wijngaards.

3 Maar zij namen en sloegen hem, en zonden *hem* ledig henen.

4 En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen, en dien steenigden zij, en wondeden hem het hoofd, en zonden *hem* henen, schandelijk gehandeld zijnde.

5 En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, *waarvan* zij sommigen sloegen, *en* sommigen doodden.

6 Als hij dan nog éénen zoon had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijnen zoon ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder malkander: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, en de erfenis zal onze zijn.

30 The baptism of John, was *it* from heaven, or of men? answer me.

31 And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then did ye not believe him?

32 But if we shall say, Of men; they feared the people: for all *men* counted John, that he was a prophet indeed.

33 And they answered and said unto Jesus, We cannot tell. And Jesus answering saith unto them, Neither do I tell you by what authority I do these things.

CHAPTER XII.

AND he began to speak unto them by parables. A *certain* man planted a vineyard, and set an hedge about *it*, and digged *a place for* the wine-fat, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country.

2 And at the season he sent to the husbandmen a servant, that he might receive from the husbandmen of the fruit of the vineyard.

3 And they caught *him*, and beat him, and sent *him* away empty.

4 And again he sent unto them another servant: and at him they cast stones, and wounded *him* in the head, and sent *him* away shamefully handled.

5 And again he sent another; and him they killed, and many others; beating some, and killing some.

6 Having yet therefore one son, his well-beloved, he sent him also last unto them, saying, They will reverence my son.

7 But those husbandmen said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and the inheritance shall be ours.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen *hem* uit, buiten den wijngaard.
9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen, en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.
10 Hebt gij ook deze schrift niet gelezen; De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot hoofd des hoeks;
11 Van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.
12 En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden, dat hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten hem en gingen weg.
13 En zij zonden tot hem eenige der pharizeën en der Herodianen, opdat zij hem in *zijne* rede vangen zouden.
14 Dezen nu kwamen en zeiden tot hem: Meester! wij weten dat gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in waarheid: is het geoorloofd, den keizer schatting te geven, of niet? zullen wij geven, of niet geven?
15 En hij, wetende hunne geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij? brengt mij eenen penning, dat ik *dien* zie.
16 En zij bragten *eenen*. En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld, en het opschrift? En zij zeiden tot hem: Des keizers.
17 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Geef dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Godes is. En zij verwonderden zich over hem.
18 En de sadduceën kwamen tot hem, welke zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden hem, zeggende:
19 Meester! Mozes heeft ons *voor* geschreven: Indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen nalaat,

8 And they took him, and killed *him*, and cast *him* out of the vineyard.
9 What shall therefore the lord of the vineyard do? He will come and destroy the husbandmen, and will give the vineyard unto others.
10 And have ye not read this scripture; The stone which the builders rejected is become the head of the corner;
11 This was the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes?
12 And they sought to lay hold on him, but feared the people; for they knew that he had spoken the parable against them: and they left him, and went their way.
13 ¶ And they send unto him certain of the Pharisees, and of the Herodians, to catch him in *his* words.
14 And when they were come, they say unto him, Master, we know that thou art true, and carest for no man: for thou regardest not the person of men, but teachest the way of God in truth: Is it lawful to give tribute to Cesar, or not?
15 Shall we give, or shall we not give? But he, knowing their hypocrisy, said unto them, Why tempt ye me? bring me a penny, that I may see *it*.
16 And they brought *it*. And he saith unto them, Whose *is* this image and superscription? And they said unto him, Cesar's.
17 And Jesus answering, said unto them, Render to Cesar the things that are Cesar's, and to God the things that are God's. And they marvelled at him.
18 ¶ Then come unto him the Sadducees, which say there is no resurrection; and they asked him, saying,
19 Master, Moses wrote unto us, If a man's brother die, and leave *his* wife *behind him*, and leave no children, that his brother should

dat zijn broeder deszelfs vrouw
nemen zal, en zijnen broeder zaad
verwekken.
20 Daar waren nu zeven broeders,
en de eerste nam eene vrouw, en
stervende liet geen zaad na.
21 De tweede nam haar ook, en
is gestorven, en ook deze liet geen
zaad na; en de derde desgelijks.
22 En alle de zeven namen de-
zelve, en lieten geen zaad na; de
laatste van allen is ook de vrouw
gestorven.
23 In de opstanding dan, wanneer
zij zullen opgestaan zijn, wiens
vrouw zal zij van dezen zijn? want
die zeven hebben haar tot vrouw
gehad.
24 En Jezus antwoordende zeide
tot hen: Dwaalt gij niet, daarom
dat gij de schriften niet weet, noch
de kracht Gods?
25 Want als zij uit de dooden
zullen opgestaan zijn, zoo trouwen
zij niet, noch worden ten huwelijk
gegeven; maar zij zijn gelijk en-
gelen, die in de hemelen *zijn*.
26 Doch aangaande de dooden,
dat zij opgewekt zullen worden,
hebt gij niet gelezen in het boek
van Mozes, hoe God in den door-
nenbosch tot hem gesproken heeft,
zeggende: Ik ben de God Abra-
hams, en de God Isaäks, en de
God Jakobs?
27 God is niet de God van doo-
den, maar *een God* van levenden.
Gij dwaalt dan zeer.
28 En één der schriftgeleerden
hoorende, dat zij te zamen in woor-
den waren, *en* wetende dat hij hun
wèl geantwoord had, kwam tot
hem, en vraagde hem: Welk is
het eerste gebod van allen?
29 En Jezus antwoordde hem:
Het eerste van alle de geboden is:
Hoor, Israël! de Heere onze God
is een éénig Heer.
30 En gij zult den Heere uwen
God liefhebben uit geheel uw hart,
en uit geheel uwe ziel, en uit ge-
heel uw verstand, en uit geheel uwe
kracht. Dit is het eerste gebod.

take his wife, and raise up seed
unto his brother.
20 Now there were seven breth-
ren: and the first took a wife, and
dying left no seed.
21 And the second took her, and
died, neither left he any seed: and
the third likewise.
22 And the seven had her, and
left no seed: last of all the woman
died also.
23 In the resurrection therefore,
when they shall rise, whose wife
shall she be of them? for the seven
had her to wife.
24 And Jesus answering, said un-
to them, Do ye not therefore err,
because ye know not the scrip-
tures, neither the power of God?
25 For when they shall rise from
the dead, they neither marry, nor
are given in marriage; but are as
the angels which are in heaven.
26 And as touching the dead, that
they rise; have ye not read in the
book of Moses, how in the bush
God spake unto him, saying, I *am*
the God of Abraham, and the God
of Isaac, and the God of Jacob?
27 He is not the God of the dead,
but the God of the living: ye
therefore do greatly err.
28 ¶ And one of the scribes came,
and having heard them reasoning
together, and perceiving that he
had answered them well, asked
him, Which is the first command-
ment of all?
29 And Jesus answered him, The
first of all the commandments *is*,
Hear, O Israel; The Lord our God
is one Lord:
30 And thou shalt love the Lord
thy God with all thy heart, and
with all thy soul, and with all thy
mind, and with all thy strength:
this *is* the first commandment.

31 En het tweede *aan dit* gelijk, *is* dit: Gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven. Er is geen ander gebod grooter dan deze.

32 En de schriftgeleerde zeide tot hem: Meester! gij hebt wel in waarheid gezegd, dat er een eenig God *is*, en er is geen ander dan hij;

33 En hem lief te hebben uit geheel het hart, en uit geheel het verstand, en uit geheel de ziel, en uit geheel de kracht; en den naaste lief te hebben als zich zelven, is meer dan alle de brandofferen en de slagtofferen.

34 En Jezus ziende, dat hij verstandig geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het koningrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

35 En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den tempel: Hoe zeggen de schriftgeleerden, dat de Christus een Zoon Davids is?

36 Want David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne regter *hand*, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

37 David dan zelf noemt hem *zijnen* Heere, en hoe is hij zijn zoon? En de menigte der schare hoorde hem gaarne.

38 En hij zeide tot hen in zijne leere: Wacht u voor de schriftgeleerden, die daar gaarne willen wandelen in lange kleederen, en gegroet zijn op de markten;

39 En de voorgestoelten *hebben* in de synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

40 Welke de huizen der weduwen opeten, en *dat* onder den schijn van lang te bidden. Dezen zullen zwaarder oordeel ontvangen.

41 En Jezus, gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel *daarin*.

31 And the second *is* like, *namely* this, Thou shalt love thy neighbour as thyself: there is none other commandment greater than these.

32 And the scribe said unto him, Well, Master, thou hast said the truth: for there is one God; and there is none other but he:

33 And to love him with all the heart, and with all the understanding, and with all the soul, and with all the strength, and to love *his* neighbour as himself, is more than all whole burnt-offerings and sacrifices.

34 And when Jesus saw that he answered discreetly, he said unto him, Thou art not far from the kingdom of God. And no man after that durst ask him *any question*.

35 ¶ And Jesus answered and said, while he taught in the temple, How say the scribes that Christ is the son of David?

36 For David himself said by the Holy Ghost, The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool.

37 David therefore himself calleth him Lord, and whence is he *then* his son? And the common people heard him gladly.

38 ¶ And he said unto them in his doctrine, Beware of the scribes, which love to go in long clothing, and *love* salutations in the marketplaces,

39 And the chief seats in the synagogues, and the uppermost rooms at feasts:

40 Which devour widows' houses, and for a pretence make long prayers: these shall receive greater damnation.

41 ¶ And Jesus sat over against the treasury, and beheld how the people cast money into the treasury: and many that were rich cast in much.

42 En daar kwam eene arme weduwe, die twee kleine *penningen daarin* wierp, hetwelk is een oort.

43 En *Jezus*, zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen, die in de schatkist geworpen hebben.

44 Want zij allen hebben van hunnen overvloed *daarin* geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had, *daarin* geworpen, haren ganschen leeftogt.

42 And there came a certain poor widow, and she threw in two mites, which make a farthing.

43 And he called *unto him* his disciples, and saith unto them, Verily I say unto you, That this poor widow hath cast more in, than all they which have cast into the treasury.

44 For all *they* did cast in of their abundance: but she of her want did cast in all that she had, *even* all her living.

HOOFDSTUK XIII.

EN als hij uit den tempel ging, zeide één van zijne discipelen tot hem: Meester! zie, hoedanige steenen, en hoedanige gebouwen!

2 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Ziet gij deze groote gebouwen? Daar zal niet *een* steen op den *anderen* steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij gezeten was op den olijfberg, tegen over den tempel, vraagden hem Petrus, en Jakobus, en Johannes, en Andreas, alleen:

4 Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen alle voleindigd zullen worden?

5 En Jezus hun antwoordende begon te zeggen: Ziet toe, dat niemand u verleide.

6 Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus;* en zullen velen verleiden.

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt; want *dit* moet geschieden; maar nog is het einde niet.

8 Want het *eene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan, en het *eene* koningrijk tegen het *andere* koningrijk; en daar zullen aardbe-

CHAPTER XIII.

AND as he went out of the temple, one of his disciples saith unto him, Master, see what manner of stones, and what buildings *are here!*

2 And Jesus answering, said unto him, Seest thou these great buildings? there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 And as he sat upon the mount of Olives, over against the temple, Peter, and James, and John, and Andrew, asked him privately,

4 Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign when all these things shall be fulfilled?

5 And Jesus answering them, began to say, Take heed lest any *man* deceive you:

6 For many shall come in my name, saying, I am *Christ;* and shall deceive many.

7 And when ye shall hear of wars, and rumours of wars, be ye not troubled: for *such things* must needs be; but the end *shall not be* yet.

8 For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be earthquakes in *divers* places, and there shall be

ringen zijn in verscheidene plaatsen, en daar zullen hongersnooden wezen, en beroerten. Deze dingen zijn *maar* beginselen der smarten.

9 Maar ziet gij voor u zelven toe; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in de synagogen; gij zult geslagen worden, en voor stadhouders en koningen zult gij gesteld worden, om mijnentwille, hun tot een getuigenis.

10 En het evangelie moet eerst gepredikt worden onder alle de volken.

11 Doch wanneer zij u leiden zullen, om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd, wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

12 En de *eene* broeder zal den *anderen* broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen ze dooden.

13 En gij zult gehaat worden van allen om mijns naams wille, maar wie volharden zal tot den einde, die zal zalig worden.

14 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den profeet Daniël gesproken is, staande waar het niet behoort, (die het leest, die merke daarop!) alsdan, die in Judea zijn, dat ze vlieden op de bergen.

15 En die op het dak is, kome niet af in het huis, en ga niet in, om iets uit zijn huis weg te nemen.

16 En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijn kleed te nemen.

17 Maar wee de bevruchte en de zogende *vrouwen* in die dagen!

18 Doch bidt, dat uwe vlugt niet geschiede des winters.

19 Want die dagen zullen *zulke* verdrukking zijn, als er niet ge-

famines, and troubles: these *are* the beginnings of sorrows.

9 ¶ But take heed to yourselves: for they shall deliver you up to councils; and in the synagogues ye shall be beaten: and ye shall be brought before rulers and kings for my sake, for a testimony against them.

10 And the gospel must first be published among all nations.

11 But when they shall lead *you*, and deliver you up, take no thought beforehand what ye shall speak, neither do ye premeditate: but whatsoever shall be given you in that hour, that speak ye: for it is not ye that speak, but the Holy Ghost.

12 Now the brother shall betray the brother to death, and the father the son: and children shall rise up against *their* parents, and shall cause them to be put to death.

13 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake: but he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 ¶ But when ye shall see the abomination of desolation, spoken of by Daniel the prophet, standing where it ought not, (let him that readeth understand,) then let them that be in Judea flee to the mountains:

15 And let him that is on the house-top not go down into the house, neither enter *therein*, to take anything out of his house:

16 And let him that is in the field not turn back again for to take up his garment.

17 But wo to them that are with child, and to them that give suck in those days!

18 And pray ye that your flight be not in the winter.

19 For *in* those days shall be affliction, such as was not from the

weest is van den beginne der schep-
selen, die God geschapen heeft, tot
nu toe, en ook niet zijn zal.
20 En indien de Heere de dagen
niet verkort hadde, geen vleesch
zoude behouden worden; maar om
der uitverkorenen wille, die hij
heeft uitverkoren, heeft hij de da-
gen verkort.
21 En alsdan, zoo iemand tot
ulieden zal zeggen: Ziet, hier is
de Christus, of ziet, hij is daar;
gelooft het niet.
22 Want daar zullen valsche
Christussen, en valsche profeten
opstaan, en zullen teekenen en
wonderen doen, om te verleiden,
indien het mogelijk ware, ook de
uitverkorenen.
23 Maar gijlieden, ziet toe; ziet,
ik heb u alles voorzegd!
24 Maar in die dagen, na die ver-
drukking, zal de zon verduisterd
worden, en de maan zal haar
schijnsel niet geven.
25 En de sterren des hemels zul-
len daaruit vallen, en de krachten,
die in de hemelen *zijn*, zullen be-
wogen worden.
26 En alsdan zullen zij den Zoon
des menschen zien, komende in de
wolken, met groote kracht en heer-
lijkheid.
27 En alsdan zal hij zijne enge-
len uitzenden, en zal zijne uitver-
korenen bijeenvergaderen uit de
vier winden, van het uiterste der
aarde tot het uiterste des he-
mels.
28 En leert van den vijgeboom
deze gelijkenis: Wanneer zijn tak
nu teeder is, en de bladeren uit-
spruiten, zoo weet gij, dat de zo-
mer nabij is.
29 Alzoo ook gij, wanneer gij de-
ze dingen zult zien geschieden, zoo
weet, dat *het* nabij voor de deur is.
30 Voorwaar ik zegge u, dat dit
geslacht niet zal voorbijgaan, tot
dat alle deze dingen zullen ge-
schied zijn.
31 De hemel en de aarde zullen

beginning of the creation which
God created unto this time, neither
shall be.
20 And except that the Lord had
shortened those days, no flesh
should be saved: but for the
elect's sake, whom he hath chosen,
he hath shortened the days.
21 And then, if any man shall
say to you, Lo, here *is* Christ; or
lo, *he is* there; believe *him* not.
22 For false Christs, and false
prophets shall rise, and shall shew
signs and wonders, to seduce, if *it
were* possible, even the elect.
23 But take ye heed: behold, I
have foretold you all things.
24 ¶ But in those days, after that
tribulation, the sun shall be dark-
ened, and the moon shall not give
her light,
25 And the stars of heaven shall
fall, and the powers that are in
heaven shall be shaken.
26 And then shall they see the
Son of man coming in the clouds
with great power and glory.
27 And then shall he send his
angels, and shall gather together
his elect from the four winds, from
the uttermost part of the earth to
the uttermost part of heaven.
28 Now learn a parable of the
fig-tree: When her branch is yet
tender, and putteth forth leaves,
ye know that summer is near:
29 So ye in like manner, when
ye shall see these things come to
pass, know that it is nigh, *even* at
the doors.
30 Verily I say unto you, that this
generation shall not pass, till all
these things be done.
31 Heaven and earth shall pass

voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

32 Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33 Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet, wanneer de tijd is.

34 Gelijk een mensch, buiten 's lands reizende, zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten magt gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebood, dat hij zoude waken:

35 Zoo waakt dan (want gij weet niet, wanneer de heere des huizes komen zal, *des avonds* laat, of ter middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond);

36 Opdat hij niet onvoorziens kome, en u slapende vinde.

37 En 't gene ik u zegge, *dat* zeg ik allen: Waakt.

away: but my words shall not pass away.

32 ¶ But of that day and *that* hour knoweth no man, no, not the angels which are in heaven, neither the Son, but the Father.

33 Take ye heed, watch and pray: for ye know not when the time is.

34 *For the Son of man is* as a man taking a far journey, who left his house, and gave authority to his servants, and to every man his work, and commanded the porter to watch.

35 Watch ye therefore: for ye know not when the master of the house cometh, at even, or at midnight, or at the cock-crowing, or in the morning:

36 Lest coming suddenly, he find you sleeping.

37 And what I say unto you, I say unto all, Watch.

HOOFDSTUK XIV.

EN het pascha, en *het feest* der ongezuurde *brooden* was na twee dagen, en de overpriesters en de schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en dooden zouden;

2 Maar zij zeiden: Niet in het feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

3 En als hij te Bethanië was, in het huis van Simon den melaatsche, daar hij aan *tafel* zat, kwam eene vrouw, hebbende eene albasten flessche met zalve van onvervalschten nardus, van grooten prijs; en de albasten flessche gebroken hebbende, goot die op zijn hoofd.

4 En daar waren sommigen, die dat zeer kwalijk namen bij zichzelven, en zeiden: Waartoe is dit verlies der zalve geschied?

5 Want dezelve had kunnen boven de drie honderd penningen verkocht, en *die* den armen gegeven worden; en zij vergrimden tegen haar.

CHAPTER XIV.

AFTER two days was *the feast of* the passover, and of unleavened bread: and the chief priests, and the scribes, sought how they might take him by craft, and put *him* to death.

2 But they said, Not on the feast-*day*, lest there be an uproar of the people.

3 ¶ And being in Bethany, in the house of Simon the leper, as he sat at meat, there came a woman having an alabaster-box of ointment of spikenard, very precious; and she brake the box, and poured *it* on his head.

4 And there were some that had indignation within themselves, and said, Why was this waste of the ointment made?

5 For it might have been sold for more than three hundred pence, and have been given to the poor. And they murmured against her.

6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

7 Want de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun weldoen; maar mij hebt gij niet altijd.

8 Zij heeft gedaan 't geen zij konde; zij is voorgekomen om mijn ligchaam te zalven, *tot eene toebereiding* ter begrafenis.

9 Voorwaar zegge ik u, alwaar dit evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 't gene zij gedaan heeft.

10 En Judas Iskariot, één van de twaalve, ging henen tot de overpriesters, opdat hij hem hun zoude overleveren.

11 En zij, *dat* hoorende, waren verblijd, en beloofden hem geld te geven; en hij zocht, hoe hij hem op een' geschikten tijd overleveren zoude.

12 En op den eersten dag der ongezuurde *brooden*, wanneer zij het pascha slagteden, zeiden zijne discipelen tot hem: Waar wilt gij dat wij henengaan, en bereiden dat gij het pascha eet?

13 En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water, volgt dien;

14 En zoo waar hij ingaat, zegt tot den heere des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal, daar ik het pascha met mijne discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, toegerust *en* gereed; bereidt het ons aldaar.

16 En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

17 En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalve.

6 And Jesus said, Let her alone; why trouble ye her? she hath wrought a good work on me.

7 For ye have the poor with you always, and whensoever ye will ye may do them good: but me ye have not always.

8 She hath done what she could: she is come aforehand to anoint my body to the burying.

9 Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached throughout the whole world, *this* also that she hath done shall be spoken of, for a memorial of her.

10 ¶ And Judas Iscariot, one of the twelve, went unto the chief priests, to betray him unto them.

11 And when they heard *it*, they were glad, and promised to give him money. And he sought how he might conveniently betray him.

12 ¶ And the first day of unleavened bread, when they killed the passover, his disciples said unto him, Where wilt thou that we go and prepare, that thou mayest eat the passover?

13 And he sendeth forth two of his disciples, and saith unto them, Go ye into the city, and there shall meet you a man bearing a pitcher of water: follow him.

14 And wheresoever he shall go in, say ye to the goodman of the house, The Master saith, Where is the guest-chamber, where I shall eat the passover with my disciples?

15 And he will shew you a large upper room furnished *and* prepared: there make ready for us.

16 And his disciples went forth, and came into the city, and found as he had said unto them: and they made ready the passover.

17 And in the evening he cometh with the twelve.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: Voorwaar ik zegge u, dat één van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19 En zij begonnen bedroefd te worden, en de één na den anderen tot hem te zeggen: Ben ik 't? en een ander: Ben ik 't?

20 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: 't *Is* één uit de twaalve, die met mij in den schotel indoopt.

21 De Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door welken de Zoon des menschen verraden wordt! Het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22 En als zij aten, nam Jezus brood, en als hij gezegend had, brak hij het, en gaf het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

23 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun *dien*; en zij dronken allen uit denzelven.

24 En hij zeide tot hen: Dat is mijn bloed, het *bloed* des nieuwen testaments, 't welk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar ik zegge u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve nieuw zal drinken in het koningrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den olijfberg.

27 En Jezus zeide tot hen: Gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

29 En Petrus zeide tot hem: Of *zij* ook allen geërgerd wierden, zoo zal ik toch niet *geërgerd worden.*

30 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zegge u, dat heden in dezen

18 And as they sat, and did eat, Jesus said, Verily I say unto you, One of you which eateth with me, shall betray me.

19 And they began to be sorrowful, and to say unto him one by one, *Is* it I? and another *said, Is* it I?

20 And he answered and said unto them, *It is* one of the twelve that dippeth with me in the dish.

21 The Son of man indeed goeth, as it is written of him: but wo to that man by whom the Son of man is betrayed! good were it for that man if he had never been born.

22 ¶ And as they did eat, Jesus took bread, and blessed, and brake *it*, and gave to them, and said, Take, eat: this is my body.

23 And he took the cup, and when he had given thanks, he gave *it* to them: and they all drank of it.

24 And he said unto them, This is my blood of the new testament, which is shed for many.

25 Verily I say unto you, I will drink no more of the fruit of the vine, until that day that I drink it new in the kingdom of God.

26 ¶ And when they had sung an hymn, they went out into the mount of Olives.

27 And Jesus saith unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written, I will smite the shepherd, and the sheep shall be scattered.

28 But after that I am risen, I will go before you into Galilee.

29 But Peter said unto him, Although all shall be offended, yet *will* not I.

30 And Jesus saith unto him, Verily I say unto thee, That this day,

nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.
31 Maar hij zeide nog des te meer: Al moeste ik met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen! En insgelijks zeiden *zij* ook allen.
32 En zij kwamen in eene plaats, welker naam was Gethsemané, en hij zeide tot zijne discipelen: Zit hier neder, tot dat ik gebeden zal hebben.
33 En hij nam met zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden;
34 En zeide tot hen: Mijne ziele is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt.
35 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbijginge.
36 En hij zeide: Abba, Vader! alle dingen zijn u mogelijk; neem dezen drinkbeker van mij weg! doch niet wat ik wil, maar wat gij wilt.
37 En hij kwam, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon! slaapt gij? kunt gij niet één uur waken?
38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest *is* wel gewillig, maar het vleesch *is* zwak.
39 En wederom henengegaan zijnde, bad hij, sprekende dezelfde woorden.
40 En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij hem antwoorden zouden.
41 En hij kwam ten derden maal, en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort, en rust; het is genoeg, de ure is gekomen; ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.
42 Staat op, laat ons gaan; ziet, die mij verraadt, is nabij.

even in this night, before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice.
31 But he spake the more vehemently, If I should die with thee, I will not deny thee in any wise. Likewise also said they all.
32 And they came to a place which was named Gethsemane: and he saith to his disciples, Sit ye here, while I shall pray.
33 And he taketh with him Peter, and James, and John, and began to be sore amazed, and to be very heavy;
34 And saith unto them, My soul is exceeding sorrowful unto death: tarry ye here, and watch.
35 And he went forward a little, and fell on the ground, and prayed that, if it were possible, the hour might pass from him.
36 And he said, Abba, Father, all things *are* possible unto thee; take away this cup from me: nevertheless, not what I will, but what thou wilt.
37 And he cometh, and findeth them sleeping, and saith unto Peter, Simon, sleepest thou? couldest not thou watch one hour?
38 Watch ye and pray, lest ye enter into temptation. The spirit truly *is* ready, but the flesh *is* weak.
39 And again he went away, and prayed, and spake the same words.
40 And when he returned, he found them asleep again, (for their eyes were heavy;) neither wist they what to answer him.
41 And he cometh the third time, and saith unto them, Sleep on now, and take *your* rest: it is enough, the hour is come; behold, the Son of man is betrayed into the hands of sinners.
42 Rise up, let us go; lo, he that betrayeth me is at hand.

43 En terstond als hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalve, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, *gezonden* van de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de ouderlingen.

43 ¶ And immediately while he yet spake, cometh Judas, one of the twelve, and with him a great multitude with swords and staves, from the chief priests, and the scribes, and the elders.

44 En die hem verried, had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, die is het; grijpt hem, en leidt hem zekerlijk henen.

44 And he that betrayed him, had given them a token, saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he; take him, and lead *him* away safely.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot hem, en zeide: Rabbi! Rabbi! en kuste hem.

45 And as soon as he was come, he goeth straightway to him, and saith, Master, Master; and kissed him.

46 En zij sloegen hunne handen aan hem, en grepen hem.

46 ¶ And they laid their hands on him, and took him.

47 En een dergenen, die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des hoogepriesters, en hieuw hem zijn oor af.

47 And one of them that stood by, drew a sword, and smote a servant of the high priest, and cut off his ear.

48 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar, om mij te vangen?

48 And Jesus answered and said unto them, Are ye come out as against a thief, with swords and *with* staves to take me?

49 Dagelijks was ik bij ulieden in den tempel leerende, en gij hebt mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt*, opdat de schriften vervuld zouden worden.

49 I was daily with you in the temple, teaching, and ye took me not: but the scriptures must be fulfilled.

50 En zij, hem verlatende, zijn allen gevloden.

50 And they all forsook him and fled.

51 En een zeker jongeling volgde hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen hem.

51 And there followed him a certain young man, having a linen cloth cast about *his* naked *body*; and the young men laid hold on him.

52 En hij, het lijnwaad verlatende, is naakt van hen gevloden.

52 And he left the linen cloth, and fled from them naked.

53 En zij leidden Jezus henen tot den hoogepriester; en bij hem vergaderden alle de overpriesters, en de ouderlingen, en de schriftgeleerden.

53 ¶ And they led Jesus away to the high priest: and with him were assembled all the chief priests, and the elders and the scribes.

54 En Petrus volgde hem van verre, tot binnen in de zaal des hoogepriesters, en hij was mede zittende met de dienaren, en zich warmende bij het vuur.

54 And Peter followed him afar off, even into the palace of the high priest: and he sat with the servants, and warmed himself at the fire.

55 En de overpriesters, en de geheele raad, zochten getuigenis

55 And the chief priests, and all the council, sought for witness

tegen Jezus om hem te dooden, en
vonden niet.
56 Want velen getuigden valschelijk tegen hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.
57 En eenigen, opstaande, getuigden valschelijk tegen hem, zeggende:
58 Wij hebben hem hooren zeggen: Ik zal dezen tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.
59 En ook alzoo was hun getuigenis niet eenparig.
60 En de hoogepriester, in 't midden opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt gij niets? Wat getuigen dezen tegen u?
61 Maar hij zweeg stil, en antwoordde niets. Wederom vraagde hem de hoogepriester, en zeide tot hem: Zijt gij de Christus, de Zoon des gezegenden *Gods*?
62 En Jezus zeide: Ik ben 't. En gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter regter *hand* der kracht *Gods*, en komen met de wolken des hemels.
63 En de hoogepriester, verscheurende zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van noode?
64 Gij hebt de *Gods* lastering gehoord; wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden hem des doods schuldig te zijn.
65 En sommigen begonnen hem te bespuwen, en zijn aangezigt te bedekken, en met vuisten te slaan, en tot hem te zeggen: Profeteer. En de dienaars gaven hem kinnebakslagen.
66 En als Petrus beneden in de zaal was, kwam eene van de dienstmaagden des hoogepriesters;
67 En ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan, en zeide: Ook gij waart met Jezus den Nazarener.
68 Maar hij heeft het geloochend, zeggende: Ik ken *hem* niet, en ik

against Jesus to put him to death; and found none.
56 For many bare false witness against him, but their witness agreed not together.
57 And there arose certain, and bare false witness against him, saying,
58 We heard him say, I will destroy this temple that is made with hands, and within three days I will build another made without hands.
59 But neither so did their witness agree together.
60 And the high priest stood up in the midst, and asked Jesus, saying, Answerest thou nothing? what *is it which* these witness against thee?
61 But he held his peace, and answered nothing. Again the high priest asked him, and said unto him, Art thou the Christ, the Son of the Blessed?
62 And Jesus said, I am: and ye shall see the Son of man sitting on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.
63 Then the high priest rent his clothes, and saith, What need we any further witnesses?
64 Ye have heard the blasphemy: what think ye? And they all condemned him to be guilty of death.
65 And some began to spit on him, and to cover his face, and to buffet him, and to say unto him, Prophesy: and the servants did strike him with the palms of their hands.
66 ¶ And as Peter was beneath in the palace, there cometh one of the maids of the high priest:
67 And when she saw Peter warming himself, she looked upon him, and said, And thou also wast with Jesus of Nazareth.
68 But he denied, saying, I know not, neither understand I what thou

weet niet, wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kraaide.

69 En de dienstmaagd, hem wederom ziende, begon te zeggen tot degenen, die daarbij stonden: Deze is *één* van die.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna, die daarbij stonden, zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk, gij zijt *één* van die; want gij zijt ook een Galileër, en uwe sprake gelijkt.

71 En hij begon *zich zelven* te vervloeken en te zweren: Ik ken dezen mensch niet, dien gij zegt.

72 En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd indachtig des woords, 't welk Jezus tot hem gezegd had: Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En hij, *zich* van daar makende, weende.

HOOFDSTUK XV.

EN terstond des morgens vroeg hielden de overpriesters te zamen raad, met de ouderlingen en schriftgeleerden, en den geheelen raad, en Jezus gebonden hebbende, bragten zij *hem* henen, en gaven *hem* aan Pilatus over.

2 En Pilatus vraagde hem: Zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordende zeide tot hem: Gij zegt het.

3 En de overpriesters beschuldigden hem van vele *dingen;* maar hij antwoordde niets.

4 En Pilatus vraagde hem wederom, zeggende: Antwoordt gij niets? zie, hoe vele *dingen* zij tegen u getuigen!

5 En Jezus heeft niets meer geantwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6 En op het feest liet hij hun éénen gevangene los, wien zij ook begeerden.

7 En daar was een, genaamd Bar-abbas, gevangen met *de* mede-

sayest. And he went out into the porch; and the cock crew.

69 And a maid saw him again, and began to say to them that stood by, This is *one* of them.

70 And he denied it again. And a little after, they that stood by said again to Peter, Surely thou art *one* of them: for thou art a Galilean, and thy speech agreeth *thereto.*

71 But he began to curse and to swear, *saying,* I know not this man of whom ye speak.

72 And the second time the cock crew. And Peter called to mind the word that Jesus said unto him, Before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice. And when he thought thereon, he wept.

CHAPTER XV.

AND straightway in the morning the chief priests held a consultation with the elders and scribes, and the whole council, and bound Jesus, and carried *him* away, and delivered *him* to Pilate.

2 And Pilate asked him, Art thou the King of the Jews? And he answering, said unto him, Thou sayest *it.*

3 And the chief priests accused him of many things: but he answered nothing.

4 And Pilate asked him again, saying, Answerest thou nothing? behold how many things they witness against thee.

5 But Jesus yet answered nothing; so that Pilate marvelled.

6 Now at *that* feast he released unto them one prisoner, whomsoever they desired.

7 And there was *one* named Barabbas, *which lay* bound with them

oproermakers, die in het oproer
eenen doodslag gedaan had.

8 En de schare riep uit, en begon
te begeeren, *dat hij dede* gelijk hij
hun altijd gedaan had.
9 En Pilatus antwoordde hun,
zeggende: Wilt gij, dat ik u den
Koning der Joden loslate?
10 (Want hij wist, dat hem de
overpriesters door nijd overgele-
verd hadden).
11 Maar de overpriesters bewo-
gen de schare, dat hij hun liever
Bar-abbas zoude loslaten.
12 En Pilatus antwoordende zeide
wederom tot hen: Wat wilt gij dan,
dat ik *met hem* doen zal, dien gij
den Koning der Joden noemt?
13 En zij riepen wederom: Kruis
hem!
14 Doch Pilatus zeide tot hen:
Wat heeft hij dan kwaads gedaan?
En zij riepen te meer: Kruis hem!

15 Pilatus nu, willende der schare
genoeg doen, heeft hun Bar-abbas
losgelaten, en gaf Jezus over, als
hij *hem* gegeesseld had, om gekruist
te worden.
16 En de krijgsknechten leidden
hem binnen in de zaal, welke is
het regthuis, en riepen de gansche
bende te zamen;
17 En deden hem eenen purpe-
ren mantel aan, en eene doornen
kroon gevlochten hebbende, zette-
den hem *die* op;
18 En begonnen hem te groeten,
zeggende: Wees gegroet, *gij* Ko-
ning der Joden!
19 En sloegen zijn hoofd met
eenen rietstok, en bespogen hem,
en vallende op de knieën, aan-
baden hem.
20 En als zij hem bespot had-
den, deden zij hem den purperen
mantel af, en deden hem zijne
eigene kleederen aan, en leidden
hem uit om hem te kruisigen.
21 En zij dwongen eenen Simon
van Cyrene, die *daar* voorbijging,
komende van den akker, den vader

that had made insurrection with
him, who had committed murder
in the insurrection.
8 And the multitude crying aloud,
began to desire *him to do* as he
had ever done unto them.
9 But Pilate answered them, say-
ing, Will ye that I release unto you
the King of the Jews?
10 (For he knew that the chief
priests had delivered him for envy.)

11 But the chief priests moved
the people that he should rather
release Barabbas unto them.
12 And Pilate answered, and said
again unto them, What will ye then
that I shall do *unto him* whom ye
call the King of the Jews?
13 And they cried out again,
Crucify him.
14 Then Pilate said unto them,
Why, what evil hath he done?
And they cried out the more ex-
ceedingly, Crucify him.
15 ¶ And *so* Pilate, willing to
content the people, released Ba-
rabbas unto them, and delivered
Jesus, when he had scourged *him*,
to be crucified.
16 And the soldiers led him away
into the hall, called Pretorium;
and they called together the whole
band;
17 And they clothed him with
purple, and platted a crown of
thorns, and put it about his *head*,

18 And began to salute him,
Hail, King of the Jews!

19 And they smote him on the
head with a reed, and did spit up-
on him, and bowing *their* knees,
worshipped him.
20 And when they had mocked
him, they took off the purple from
him, and put his own clothes on
him, and led him out to crucify
him.
21 And they compel one Simon a
Cyrenian, who passed by, coming
out of the country, the father of

van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droege.

22 En zij bragten hem tot de plaats Golgotha, 't welk is, overgezet zijnde, hoofdscheêl-plaatse.

23 En zij gaven hem gemirreden wijn te drinken; maar hij nam *dien* niet.

24 En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zoude.

25 En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.

26 En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

27 En zij kruisigden met hem twee moordenaars, éénen aan *zijne* regter-, en éénen aan zijne linker *zijde*.

28 En de schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En hij is met de misdadigen gerekend.

29 En die voorbijgingen, lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha! gij, die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt,

30 Behoud u zelven, en kom af van het kruis.

31 En insgelijks ook de overpriesters, met de schriftgeleerden, zeiden tot malkander al spottende: Hij heeft anderen verlost, zich zelven kan hij niet verlossen.

32 De Christus, de Koning Israëls, kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren, smadeden hem.

33 En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde tot de negende ure toe.

34 En ter negende ure riep Jezus met eene groote stemme, zeggende: ELOÏ, ELOÏ, LAMMA SABACHTHANI! 't welk is, overgezet zijnde: Mijn God! Mijn God! waarom hebt gij mij verlaten?

Alexander and Rufus, to bear his cross.

22 And they bring him unto the place Golgotha, which is, being interpreted, The place of a skull.

23 And they gave him to drink, wine mingled with myrrh: but he received *it* not.

24 And when they had crucified him, they parted his garments, casting lots upon them, what every man should take.

25 And it was the third hour, and they crucified him.

26 And the superscription of his accusation was written over, THE KING OF THE JEWS.

27 And with him they crucify two thieves, the one on his right hand, and the other on his left.

28 And the scripture was fulfilled, which saith, And he was numbered with the transgressors.

29 And they that passed by, railed on him, wagging their heads, and saying, Ah, thou that destroyest the temple, and buildest *it* in three days,

30 Save thyself, and come down from the cross.

31 Likewise also the chief priests mocking, said among themselves with the scribes, He saved others; himself he cannot save.

32 Let Christ the King of Israel descend now from the cross, that we may see and believe. And they that were crucified with him, reviled him.

33 And when the sixth hour was come, there was darkness over the whole land, until the ninth hour.

34 And at the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eloi, Eloi, lama sabachthani? which is, being interpreted, My God, my God, why hast thou forsaken me?

35 En sommigen van die daarbij stonden, *dit* hoorende, zeiden: Ziet, hij roept Elias.
36 En daar liep één, en vulde eene spons met edik, en stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken, zeggende: Houdt stil, laat ons zien, of Elias komt om hem af te nemen.
37 En Jezus, eene groote stemme van *zich* geveven hebbende, gaf den geest.
38 En het voorhangsel des tempels scheurde in twee, van boven tot beneden.
39 En de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende dat hij alzoo roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk deze mensch was Gods Zoon!
40 En daar waren ook vrouwen, van verre *dit* aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdalena, en Maria, de moeder van Jakobus den kleine en van Joses, en Salome;
41 Welke ook, toen hij in Galilea was, hem waren gevolgd, en hem gediend hadden; en vele andere *vrouwen*, die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.
42 En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de vóór-sabbat,
43 Kwam Jozef, die van Arimathea *was*, een eerlijk raadsheer, die ook zelf het koningrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende ging hij in tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.
44 En Pilatus verwonderde zich, dat hij alreede gestorven was; en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vraagde hij hem, of hij lang gestorven was.
45 En als hij 't van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het ligchaam.
46 En hij kocht fijn lijnwaad, en hem afgenomen hebbende, wond *hem* in dat fijne lijnwaad, en lei-

35 And some of them that stood by, when they heard *it*, said, Behold, he calleth Elias.
36 And one ran and filled a sponge full of vinegar, and put *it* on a reed, and gave him to drink, saying, Let alone; let us see whether Elias will come to take him down.
37 And Jesus cried with a loud voice, and gave up the ghost.
38 And the vail of the temple was rent in twain, from the top to the bottom.
39 ¶ And when the centurion which stood over against him, saw that he so cried out, and gave up the ghost, he said, Truly this man was the Son of God.
40 There were also women looking on afar off, among whom was Mary Magdalene, and Mary the mother of James the less, and of Joses, and Salome;
41 Who also, when he was in Galilee, followed him, and ministered unto him; and many other women which came up with him unto Jerusalem.
42 ¶ And now, when the even was come, (because it was the preparation, that is, the day before the sabbath,)
43 Joseph of Arimathea, an honourable counsellor, which also waited for the kingdom of God, came, and went in boldly unto Pilate, and craved the body of Jesus.
44 And Pilate marvelled if he were already dead: and calling *unto him* the centurion, he asked him whether he had been any while dead.
45 And when he knew *it* of the centurion, he gave the body to Joseph.
46 And he bought fine linen, and took him down, and wrapped him in the linen, and laid him in a

de hem in een graf, 't welk uit eene steenrots gehouwen was; en hij wentelde eenen steen tegen de deure des grafs.

47 En Maria Magdalena, en Maria, *de moeder* van Joses, aanschouwden waar hij gelegd werd.

sepulchre which was hewn out of a rock, and rolled a stone unto the door of the sepulchre.

47 And Mary Magdalene and Mary *the mother* of Joses beheld where he was laid.

HOOFDSTUK XVI.

EN als de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalena, en Maria, de *moeder* van Jakobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zalfden.

2 En zeer vroeg op den eersten *dag* der week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging,

3 En zeiden tot malkander: Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?

4 (En opziende zagen zij, dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5 En in 't graf ingegaan zijnde, zagen zij eenen jongeling zittende ter regter *zijde*, bekleed met een wit lang kleed, en zij werden verbaasd.

6 Maar hij zeide tot haar: Zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazarener, die gekruist was; hij is opgestaan, hij is hier niet; ziet de plaats, waar zij hem gelegd hadden.

7 Doch gaat henen, zegt zijnen discipelen, en Petrus, dat hij u voorgaat naar Galilea; aldaar zult gij hem zien, gelijk hij ulieden gezegd heeft.

8 En zij, haastelijk uitgegaan zijnde, vloden van het graf, en beving en ontzetting had haar bevangen; en zij zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

9 En als *Jezus* opgestaan was, 's morgens vroeg op den eersten *dag* der week, verscheen hij eerst aan Maria Magdalena, uit welke hij zeven duivelen uitgeworpen had.

CHAPTER XVI.

AND when the sabbath was past, Mary Magdalene, and Mary the *mother* of James, and Salome, had bought sweet spices, that they might come and anoint him.

2 And very early in the morning, the first *day* of the week, they came unto the sepulchre at the rising of the sun:

3 And they said among themselves, Who shall roll us away the stone from the door of the sepulchre?

4 (And when they looked, they saw that the stone was rolled away,) for it was very great.

5 And entering into the sepulchre, they saw a young man sitting on the right side, clothed in a long white garment; and they were affrighted.

6 And he saith unto them, Be not affrighted: ye seek Jesus of Nazareth, which was crucified: he is risen; he is not here: behold the place where they laid him.

7 But go your way, tell his disciples and Peter, that he goeth before you into Galilee: there shall ye see him, as he said unto you.

8 And they went out quickly, and fled from the sepulchre; for they trembled, and were amazed: neither said they any thing to any *man*; for they were afraid.

9 ¶ Now when *Jesus* was risen early, the first *day* of the week, he appeared first to Mary Magdalene, out of whom he had cast seven devils.

10 Deze henengaande, boodschapte het dengenen, die met hem geweest waren, welke treurden en weenden.
11 En als dezen hoorden, dat hij leefde en van haar gezien was, geloofden zij 't niet.
12 En na dezen is hij geopenbaard in eene andere gedaante aan twee van hen, daar zij wandelden, en in 't veld gingen.
13 Dezen ook henengaande boodschapten het aan de overigen, *maar* zij geloofden ook die niet.
14 Daarna is hij geopenbaard aan de elve, daar zij aanzaten, en verweet *hun* hunne ongeloovigheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen, die hem gezien hadden, nadat hij opgestaan was.
15 En hij zeide tot hen: Gaat henen in de geheele wereld, predikt het evangelie allen creaturen.
16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.
17 En degenen, die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volgen: in mijnen naam zullen zij duivelen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken;
18 Slangen zullen zij opnemen; en al is 't, dat zij iets doodelijks zullen drinken, het zal hun niet schaden; op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.
19 De Heere dan, nadat hij tot hen gesproken had, is opgenomen in den hemel, en is gezeten aan de regter *hand* Gods.
20 En zij, uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Heere werkte mede, en bevestigde het woord door teekenen, die daarop volgden. Amen.

10 *And* she went and told them that had been with him, as they mourned and wept.
11 And they, when they had heard that he was alive, and had been seen of her, believed not.
12 ¶ After that, he appeared in another form unto two of them, as they walked, and went into the country.
13 And they went and told *it* unto the residue: neither believed they them.
14 ¶ Afterward he appeared unto the eleven, as they sat at meat, and upbraided them with their unbelief, and hardness of heart, because they believed not them which had seen him after he was risen.
15 And he said unto them, Go ye into all the world, and preach the gospel to every creature.
16 He that believeth and is baptized, shall be saved; but he that believeth not, shall be damned.
17 And these signs shall follow them that believe: In my name shall they cast out devils; they shall speak with new tongues;
18 They shall take up serpents; and if they drink any deadly thing, it shall not hurt them; they shall lay hands on the sick, and they shall recover.
19 ¶ So then, after the Lord had spoken unto them, he was received up into heaven, and sat on the right hand of God.
20 And they went forth, and preached every where, the Lord working with *them*, and confirming the word with signs following. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR [DE BESCHRIJVING VAN]

LUKAS.

HOOFDSTUK I.

NADEMAAL velen ter hand genomen hebben, om in orde te
stellen een verhaal van de dingen,
die onder ons volkomene zekerheid hebben;
2 Gelijk ons overgeleverd hebben die van den beginne zelven
aanschouwers en dienaars des
woords geweest zijn:
3 Zoo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren
aan naarstig onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theophilus!
4 Opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij
onderwezen zijt.
5 IN de dagen van Herodes, den koning van Judea, was er een zeker priester, met name Zacharias,
van de dagorde van Abía; en zijne vrouw was uit de dochteren Aärons, en haar naam Elizabet.
6 En zij waren beide regtvaardig voor God, wandelende in alle de geboden en regten des Heeren
onberispelijk.
7 En zij hadden geen kind, omdat Elizabet onvruchtbaar was, en zij beide verre op hunne dagen
gekomen waren.
8 En het geschiedde, dat, als hij het priesterambt bediende voor God, in de beurte zijner dagorde,
9 Naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem te lote was gevallen, dat hij zoude ingaan in
den tempel des Heeren om te reukofferen.
10 En alle de menigte des volks was buiten biddende ter ure des reukoffers.

THE GOSPEL

ACCORDING TO

ST. LUKE.

CHAPTER I.

FORASMUCH as many have taken in hand to set forth in order
a declaration of those things which are most surely believed among us
2 Even as they delivered them unto us, which from the beginning
were eye-witnesses, and ministers of the word;
3 It seemed good to me also, having had perfect understanding
of all things from the very first, to write unto thee in order, most excellent Theophilus,
4 That thou mightest know the certainty of those things wherein
thou hast been instructed.
5 ¶ THERE was in the days of Herod the king of Judea,
a certain priest named Zacharias, of the course of Abia: and his
wife *was* of the daughters of Aaron, and her name *was* Elisabeth.
6 And they were both righteous before God, walking in all the commandments and ordinances of the
Lord blameless.
7 And they had no child, because that Elisabeth was barren; and they both were *now* well stricken
in years.
8 And it came to pass, that, while he executed the priest's office before God in the order of his course,
9 According to the custom of the priest's office, his lot was to burn incense when he went into the
temple of the Lord.
10 And the whole multitude of the people were praying without, at the time of incense.

11 En van hem werd gezien een engel des Heeren, staande ter regter *zijde* van den altaar des reukoffers.

12 En Zacharias, *hem* ziende, werd ontroerd, en vreeze is op hem gevallen.

13 Maar de engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias! want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elizabet zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes.

14 En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15 Want hij zal groot zijn voor den Heere; noch wijn, noch sterken drank zal hij drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijn moeders lijve aan.

16 En hij zal velen der kinderen Israëls bekeeren tot den Heere, hunnen God.

17 En hij zal voor hem henen gaan in den geest en de kracht van Elias, om te bekeeren de harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzigtigheid der regtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk.

18 En Zacharias zeide tot den engel: Waarbij zal ik dat weten? want ik ben oud, en mijne vrouw is verre op hare dagen gekomen.

19 En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken, en u deze dingen te verkondigen.

20 En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot op den dag dat deze dingen geschied zullen zijn; om dies wille dat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21 En het volk was wachtende op Zacharias, en zij waren verwonderd, dat hij zoo lang vertoefde in den tempel.

11 And there appeared unto him an angel of the Lord, standing on the right side of the altar of incense.

12 And when Zacharias saw *him*, he was troubled, and fear fell upon him.

13 But the angel said unto him, Fear not, Zacharias: for thy prayer is heard; and thy wife Elisabeth shall bear thee a son, and thou shalt call his name John.

14 And thou shalt have joy and gladness, and many shall rejoice at his birth.

15 For he shall be great in the sight of the Lord, and shall drink neither wine nor strong drink; and he shall be filled with the Holy Ghost, even from his mother's womb.

16 And many of the children of Israel shall he turn to the Lord their God.

17 And he shall go before him in the spirit and power of Elias, to turn the hearts of the fathers to the children, and the disobedient to the wisdom of the just; to make ready a people prepared for the Lord.

18 And Zacharias said unto the angel, Whereby shall I know this? for I am an old man, and my wife well stricken in years.

19 And the angel answering, said unto him, I am Gabriel, that stand in the presence of God; and am sent to speak unto thee, and to shew thee these glad tidings.

20 And behold, thou shalt be dumb, and not able to speak, until the day that these things shall be performed, because thou believest not my words, which shall be fulfilled in their season.

21 And the people waited for Zacharias, and marvelled that he tarried so long in the temple.

22 En als hij uitkwam, kon hij
tot hen niet spreken; en zij bekenden, dat hij een gezigt in den tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom.

23 En het geschiedde, als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24 En na die dagen werd Elizabet, zijne vrouw, bevrucht; en zij verbergde zich vijf maanden, zeggende:

25 Alzoo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen in welke hij *mij* aangezien heeft, om mijne versmaadheid onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maand werd de engel Gabriël van God gezonden naar eene stad in Galilea, genaamd Nazaret,

27 Tot eene maagd, die ondertrouwd was met eenen man, wiens naam was Jozef, uit den huize Davids; en de naam der maagd was Maria.

28 En de engel, tot haar ingekomen zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begenadigde! de Heere *is* met u, gij *zijt* gezegend onder de vrouwen.

29 En als zij *hem* zag, werd zij zeer ontroerd over dit zijn woord, en overleide hoedanig deze groetenis mogte zijn.

30 En de engel zeide tot haar: Vrees niet, Maria! want gij hebt genade bij God gevonden.

31 En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten JEZUS.

32 Deze zal groot zijn, en Zoon des Allerhoogsten genaamd worden; en God de Heer zal hem den troon zijns vaders Davids geven;

33 En hij zal over het huis Jakobs koning zijn in euwigheid, en zijns koningrijks zal geen einde zijn.

22 And when he came out, he could not speak unto them: and they perceived that he had seen a vision in the temple; for he beckoned unto them, and remained speechless.

23 And it came to pass, that as soon as the days of his ministration were accomplished, he departed to his own house.

24 And after those days his wife Elisabeth conceived, and hid herself five months, saying,

25 Thus hath the Lord dealt with me in the days wherein he looked on *me*, to take away my reproach among men.

26 And in the sixth month the angel Gabriel was sent from God unto a city of Galilee, named Nazareth,

27 To a virgin espoused to a man whose name was Joseph, of the house of David; and the virgin's name *was* Mary.

28 And the angel came in unto her, and said, Hail, *thou that art* highly favoured, the Lord *is* with thee: blessed *art* thou among women.

29 And when she saw *him*, she was troubled at his saying, and cast in her mind what manner of salutation this should be.

30 And the angel said unto her, Fear not, Mary: for thou hast found favour with God.

31 And behold, thou shalt conceive in thy womb, and bring forth a son, and shalt call his name JESUS.

32 He shall be great, and shall be called the Son of the Highest; and the Lord God shall give unto him the throne of his father David.

33 And he shall reign over the house of Jacob for ever; and of his kingdom there shall be no end.

34 En Maria zeide tot den engel:
Hoe zal dat wezen, dewijl ik gee-
nen man bekenne?
35 En de engel antwoordende
zeide tot haar: De Heilige Geest
zal over u komen, en de kracht des
Allerhoogsten zal u overschadu-
wen; daarom ook dat Heilige, dat
uit u geboren zal worden, zal Gods
Zoon genaamd worden.
36 En zie, Elizabet, uwe nicht,
is ook zelve bevrucht met eenen
zoon in haren ouderdom; en deze
maand is haar, die onvruchtbaar
genaamd was, de zesde;
37 Want geen ding zal bij God
onmogelijk zijn.
38 En Maria zeide: Zie, de dienst-
maagd des Heeren; mij geschiede
naar uw woord. En de engel ging
weg van haar.
39 En Maria, opgestaan zijnde
in diezelve dagen, reisde met haast
naar het gebergte, in eene stad Ju-
da;
40 En kwam in het huis van Za-
charias, en groetede Elizabet.
41 En het geschiedde, als Eliza-
bet de groetenis van Maria hoorde,
zoo sprong het kindeken op in ha-
ren schoot; en Elizabet werd ver-
vuld met den Heiligen Geest;
42 En riep uit met eene groote
stemme, en zeide: Gezegend *zijt*
gij onder de vrouwen, en gezegend
is de vrucht uws schoots!
43 En van waar *komt* mij dit, dat
de moeder mijns Heeren tot mij
komt?
44 Want zie, als de stemme uwer
groetenis in mijne ooren geschied-
de, zoo sprong het kindeken van
vreugde op in mijnen schoot.
45 En zalig is zij, die geloofd
heeft; want de dingen, die haar
van den Heere gezegd zijn, zullen
volbragt worden.
46 En Maria zeide: Mijne ziele
maakt groot den Heer,
47 En mijn geest verheugt zich
in God, mijnen Zaligmaker,
48 Omdat hij de vernedering zij-
ner dienstmaagd heeft aangezien;

34 Then said Mary unto the an-
gel, How shall this be, seeing I
know not a man?
35 And the angel answered and
said unto her, The Holy Ghost
shall come upon thee, and the
power of the Highest shall over-
shadow thee: therefore also that
holy thing which shall be born of
thee, shall be called the Son of God.
36 And behold, thy cousin Elis-
abeth, she hath also conceived a
son in her old age; and this is the
sixth month with her who was
called barren:
37 For with God nothing shall
be impossible.
38 And Mary said, Behold the
handmaid of the Lord, be it unto
me according to thy word. And
the angel departed from her.
39 And Mary arose in those days,
and went into the hill-country with
haste, into a city of Juda,
40 And entered into the house of
Zacharias, and saluted Elisabeth.
41 And it came to pass, that
when Elisabeth heard the saluta-
tion of Mary, the babe leaped in
her womb: and Elisabeth was
filled with the Holy Ghost.
42 And she spake out with a
loud voice and said, Blessed *art*
thou among women, and blessed
is the fruit of thy womb.
43 And whence *is* this to me,
that the mother of my Lord should
come to me?
44 For lo, as soon as the voice
of thy salutation sounded in mine
ears, the babe leaped in my womb
for joy.
45 And blessed *is* she that be-
lieved: for there shall be a per-
formance of those things which
were told her from the Lord.
46 And Mary said, My soul doth
magnify the Lord,
47 And my spirit hath rejoiced
in God my Saviour.
48 For he hath regarded the low
estate of his handmaiden: for be-

want zie, van nu aan zullen mij
zalig spreken alle de geslachten.
49 Want groote dingen heeft aan
mij gedaan hij die magtig is, en
heilig *is* zijn naam;
50 En zijne barmhartigheid is
van geslachte tot geslachte over
degenen, die hem vreezen.
51 Hij heeft een krachtig werk
gedaan door zijnen arm; hij heeft
verstrooid he hoogmoedigen in de
gedachten hunner harten.
52 Hij heeft magtigen van de
troonen afgetrokken, en nederigen
heeft hij verhoogd.
53 Hongerigen heeft hij met goe-
deren vervuld; en rijken heeft hij
ledig weggezonden.
54 Hij heeft Israël, zijnen knecht,
opgenomen, opdat hij gedachtig
ware der barmhartigheid
55 (Gelijk hij gesproken heeft
tot onze vaderen, *namelijk* tot Abra-
ham en zijn zaad) in eeuwigheid.
56 En Maria bleef bij haar om-
trent drie maanden, en keerde we-
der tot haar huis.
57 En de tijd van Elizabet werd
vervuld, dat zij baren zoude, en
zij baarde eenen zoon.
58 En die daar rondom woonden
en hare magen hoorden, dat de
Heere zijne barmhartigheid groote-
lijks aan haar bewezen had, en
waren met haar verblijd.
59 En het geschiedde, dat zij op
den achtsten dag kwamen om het
kindeken te besnijden, en noem-
den het Zacharias, naar den naam
zijns vaders.
60 En zijne moeder antwoordde
en zeide: Niet *alzoo*, maar hij zal
Johannes heeten.
61 En zij zeiden tot haar: Daar
is niemand in uwe maagschap, die
met dien naam genaamd wordt.
62 En zij wenkten zijnen vader,
hoe hij wilde, dat hij genaamd zou-
de worden.
63 En als hij een schrijf-tafelken
geëischt had, schreef hij, zeggen-
de: Johannes is zijn naam. En
zij verwonderden zich allen.

hold, from henceforth all genera-
tions shall call me blessed.
49 For he that is mighty hath
done to me great things; and holy
is his name.
50 And his mercy *is* on them
that fear him, from generation to
generation.
51 He hath shewed strength with
his arm; he hath scattered the
proud in the imagination of their
hearts.
52 He hath put down the mighty
from *their* seats, and exalted them
of low degree.
53 He hath filled the hungry with
good things, and the rich he hath
sent empty away.
54 He hath holpen his servant
Israel, in remembrance of *his*
mercy;
55 As he spake to our fathers,
to Abraham, and to his seed, for
ever.
56 And Mary abode with her
about three months, and returned
to her own house.
57 Now Elisabeth's full time
came that she should be deliver-
ed; and she brought forth a son.
58 And her neighbours and her
cousins heard how the Lord had
shewed great mercy upon her;
and they rejoiced with her.

59 And it came to pass, that on
the eighth day they came to cir-
cumcise the child; and they call-
ed him Zacharias, after the name
of his father.
60 And his mother answered and
said, Not *so*; but he shall be call-
ed John.
61 And they said unto her, There
is none of thy kindred that is call-
ed by this name.
62 And they made signs to his
father, how he would have him
called.
63 And he asked for a writing-
table, and wrote, saying, His name
is John. And they marvelled all.

64 En terstond werd zijn mond geopend, en zijne tong *losgemaakt;* en hij sprak, God lovende.

65 En daar kwam vreeze over allen, die rondom hen woonden; en in het geheele gebergte van Judea werd veel gesproken van alle deze dingen.

66 En allen, die het hoorden, namen het ter harte, zeggende: Wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met hem.

67 En Zacharias, zijn vader, werd vervuld met den Heiligen Geest, en profeteerde, zeggende:

68 Geloofd *zij* de Heere, de God Israëls; want hij heeft bezocht en verlossing te weeg gebragt zijnen volke,

69 En heeft eenen hoorn der zaligheid ons opgerigt, in het huis Davids zijns knechts,

70 Gelijk hij gesproken heeft door den mond zijner heilige profeten, die van ouds af *geweest zijn*,

71 *Namelijk* eene verlossing van onze vijanden, en van de hand van allen, die ons haten;

72 Opdat hij barmhartigheid dede aan onze vaderen, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond,

73 *En* aan den eed, dien hij Abraham, onzen vader, gezworen heeft, om ons te geven,

74 Dat wij verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, hem dienen zouden zonder vreeze,

75 In heiligheid en geregtigheid voor hem, alle de dagen onzes levens.

76 En gij, kindeken! zult een profeet des Allerhoogsten genaamd worden; want gij zult voor het aangezigt des Heeren vóór henen gaan, om zijne wegen te bereiden;

77 Om zijnen volke kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,

78 Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods,

64 And his mouth was opened immediately, and his tongue *loosed*, and he spake, and praised God.

65 And fear came on all that dwelt round about them: and all these sayings were noised abroad throughout all the hill-country of Judea.

66 And all they that heard *them*, laid *them* up in their hearts, saying, What manner of child shall this be! And the hand of the Lord was with him.

67 And his father Zacharias was filled with the Holy Ghost, and prophesied, saying,

68 Blessed *be* the Lord God of Israel; for he hath visited and re deemed his people,

69 And hath raised up an horn of salvation for us, in the house of his servant David:

70 As he spake by the mouth of his holy prophets, which have been since the world began:

71 That we should be saved from our enemies, and from the hand of all that hate us;

72 To perform the mercy *promised* to our fathers, and to remember his holy covenant;

73 The oath which he sware to our father Abraham,

74 That he would grant unto us, that we, being delivered out of the hand of our enemies, might serve him without fear,

75 In holiness and righteousness before him, all the days of our life.

76 And thou, child, shalt be called the prophet of the Highest, for thou shalt go before the face of the Lord to prepare his ways;

77 To give knowledge of salvation unto his people, by the remission of their sins,

78 Through the tender mercy of our God; whereby the day-

met welke ons bezocht heeft de opgang uit de hoogte;

79 Om te verschijnen dengenen, die gezeten zijn in duisternis, en schaduwe des doods; om onze voeten te rigten op den weg des vredes.

80 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen tot den dag zijner vertooning aan Israël.

HOOFDSTUK II.

EN het geschiedde in die dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden.

2 Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was.

3 En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijne eigene stad.

4 En Jozef ging ook op van Galilea, uit de stad Nazaret, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit den huize en geslachte Davids was)

5 Om beschreven te worden met Maria, zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

6 En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude.

7 En zij baarde haren eerstgeboren' zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geene plaatse was in de herberg.

8 En daar waren herders in dezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en zij hielden de nachtwacht over hunne kudde.

9 En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met groote vreeze.

10 En de engel zeide tot hen: Vreest niet; want ziet, ik verkon-

spring from on high hath visited us,

79 To give light to them that sit in darkness and *in* the shadow of death, to guide our feet into the way of peace.

80 And the child grew, and waxed strong in spirit, and was in the deserts till the day of his shewing unto Israel.

CHAPTER II.

AND it came to pass in those days, that there went out a decree from Cesar Augustus, that all the world should be taxed.

2 (*And* this taxing was first made when Cyrenius was governor of Syria.)

3 And all went to be taxed, every one into his own city.

4 And Joseph also went up from Galilee, out of the city of Nazareth, into Judea, unto the city of David, which is called Bethlehem; (because he was of the house and lineage of David,)

5 To be taxed with Mary his espoused wife, being great with child.

6 And so it was, that while they were there, the days were accomplished that she should be delivered.

7 And she brought forth her firstborn son, and wrapped him in swaddling-clothes, and laid him in a manger; because there was no room for them in the inn.

8 And there were in the same country shepherds abiding in the field, keeping watch over their flock by night.

9 And lo, the angel of the Lord came upon them, and the glory of the Lord shone round about them; and they were sore afraid.

10 And the angel said unto them, Fear not: for behold, I bring you

dige u groote blijdschap, die al
den volke wezen zal:
11 *Namelijk* dat u heden gebo-
ren is de Zaligmaker, welke is
Christus de Heer, in de stad Davids.
12 En dit zal u het teeken zijn:
gij zult het kindeken vinden in
doeken gewonden, en liggende in
de kribbe.
13 En van stonde aan was daar
met den engel eene menigte des
hemelschen heirlegers, prijzende
God en zeggende:
14 Eere *zij* God in de hoogste
hemelen, en vrede op aarde; in de
menschen een welbehagen!
15 En het geschiedde, als de en-
gelen van hen weggevaren waren
naar den hemel, dat de herders tot
malkander zeiden: Laat ons dan
henengaan naar Bethlehem, en laat
ons zien het woord, dat er geschied
is, 't welk de Heere ons heeft ver-
kondigd.
16 En zij kwamen met haaste, en
vonden Maria, en Jozef, en het
kindeken liggende in de kribbe.
17 En als zij het gezien had-
den, maakten zij alom bekend het
woord, dat hun van dit kindeken
gezegd was.
18 En allen, die het hoorden ver-
wonderden zich over hetgene hun
gezegd werd van de herders.
19 Doch Maria bewaarde deze
woorden alle te zamen, overleg-
gende *die* in haar harte.
20 En de herders keerden weder-
om, verheerlijkende en prijzende
God over alles, wat zij gehoord en
gezien hadden, gelijk tot hen ge-
sproken was.
21 En als acht dagen vervuld
waren, dat men het kindeken be-
snijden zoude, zoo werd zijn naam
genaamd JEZUS, welke genaamd
was van den engel, eer hij in den
ligchame ontvangen was.
22 En als de dagen hunner reini-
ging vervuld waren naar de wet
van Mozes, bragten zij hem te Je-
ruzalem, opdat zij *hem* den Heere
voorstelden;

good tidings of great joy, which
shall be to all people.
11 For unto you is born this day,
in the city of David, a Saviour,
which is Christ the Lord.
12 And this *shall be* a sign unto
you; Ye shall find the babe wrap-
ped in swaddling-clothes, lying in
a manger.
13 And suddenly there was with
the angel a multitude of the hea-
venly host praising God, and say-
ing,
14 Glory to God in the highest,
and on earth peace, good will to-
ward men.
15 And it came to pass, as the
angels were gone away from them
into heaven, the shepherds said
one to another, Let us now go even
unto Bethlehem, and see this thing
which is come to pass, which the
Lord hath made known unto us.
16 And they came with haste,
and found Mary and Joseph, and
the babe lying in a manger.
17 And when they had seen *it*,
they made known abroad the say-
ing which was told them concern-
ing this child.
18 And all they that heard *it*,
wondered at those things which
were told them by the shepherds.
19 But Mary kept all these
things, and pondered *them* in her
heart.
20 And the shepherds returned,
glorifying and praising God for all
the things that they had heard
and seen, as it was told unto them.
21 And when eight days were
accomplished for the circumcising
of the child, his name was called
JESUS, which was so named of
the angel before he was conceiv-
ed in the womb.
22 And when the days of her
purification according to the law
of Moses were accomplished, they
brought him to Jerusalem, to pre-
sent *him* to the Lord;

23 (Gelijk geschreven is in de
wet des Heeren: Al wat manne-
lijk is, dat de moeder opent, zal
den Heere heilig genaamd wor-
den.)
24 En opdat zij offerande gaven,
naar hetgene in de wet des Heeren
gezegd is, een paar tortelduiven,
of twee jonge duiven.
25 En ziet, daar was een mensch
te Jeruzalem, wiens naam was Si-
meon; en deze mensch was regt-
vaardig en godvreezende, ver-
wachtende de vertroosting Israëls;
en de Heilige Geest was op hem.
26 En hem was eene goddelijke
openbaring gedaan door den Hei-
ligen Geest, dat hij den dood niet
zien zoude, eer hij den Christus
des Heeren zoude zien.
27 En hij kwam door den Geest
in den tempel. En als de ouders
het kindeken Jezus inbragten, om
naar de gewoonte der wet met
hem te doen;
28 Zoo nam hij het zelf in zijne
armen, en loofde God, en zeide:
29 Nu laat gij, Heere! uwen
dienstknecht gaan in vrede, naar
uw woord;
30 Want mijne oogen hebben
uwe zaligheid gezien,
31 Die gij bereid hebt voor het
aangezigte van alle de volken;
32 Een licht tot verlichting der
heidenen, en tot heerlijkheid uws
volks Israëls.
33 En Jozef en zijne moeder ver-
wonderden zich over hetgene van
hem gezegd werd.
34 En Simeon zegende henlie-
den, en zeide tot Maria, zijne
moeder: Zie, deze wordt gezet tot
eenen val en opstanding van velen
in Israël, en tot een teeken, dat
wedersproken zal worden;
35 (En ook een zwaard zal door
uwe eigene ziele gaan) opdat de
gedachten uit vele harten geopen-
baard worden.
36 En daar was eene profetesse
Anna, eene dochter Phanuëls, uit
den stam van Aser; deze was tot

23 (As it is written in the law of
the Lord, Every male that openeth
the womb shall be called holy to
the Lord;)
24 And to offer a sacrifice ac-
cording to that which is said in
the law of the Lord, A pair of tur-
tle-doves, or two young pigeons.
25 And behold, there was a man
in Jerusalem, whose name was
Simeon; and the same man was
just and devout, waiting for the
consolation of Israel: and the
Holy Ghost was upon him.
26 And it was revealed unto him
by the Holy Ghost, that he should
not see death, before he had seen
the Lord's Christ.
27 And he came by the Spirit in-
to the temple; and when the pa-
rents brought in the child Jesus, to
do for him after the custom of the
law,
28 Then took he him up in his
arms, and blessed God, and said,
29 Lord, now lettest thou thy ser-
vant depart in peace, according to
thy word:
30 For mine eyes have seen thy
salvation,
31 Which thou hast prepared be-
fore the face of all people;
32 A light to lighten the Gen-
tiles, and the glory of thy people
Israel.
33 And Joseph and his mother
marvelled at those things which
were spoken of him.
34 And Simeon blessed them,
and said unto Mary his mother,
Behold, this *child* is set for the
fall and rising again of many in
Israel; and for a sign which shall
be spoken against;
35 (Yea, a sword shall pierce
through thy own soul also;) that
the thoughts of many hearts may
be revealed.
36 And there was one Anna, a
prophetess, the daughter of Pha-
nuel, of the tribe of Aser: she

grooten ouderdom gekomen, welke met *haren* man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af.

37 En zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, welke niet week uit den tempel, met vasten en bidden *God* dienende nacht en dag.

38 En deze, ter zelfder ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachteden.

39 En als zij alles voleindigd hadden, wat naar de wet des Heeren *te doen* was, keerden zij weder naar Galilea, tot hunne stad Nazaret.

40 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid; en de genade Gods was over hem.

41 En zijne ouders reisden alle jaar naar Jeruzalem op het feest van pascha.

42 En toen hij twaalf jaren *oud* geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte des feestdags,

43 En de dagen *aldaar* voleindigd hadden, bleef, toen zij wederkeerden, het kind Jezus te Jeruzalem: en Jozef en zijne moeder wisten het niet;

44 Maar meenende dat hij in 't gezelschap op den weg was, gingen zij eene dagreize, en zochten hem onder de magen, en onder de bekenden.

45 En als zij hem niet vonden, keerden zij wederom naar Jeruzalem, hem zoekende.

46 En het geschiedde na drie dagen, dat zij hem vonden in den tempel, zittende in het midden der leeraren, hen hoorende, en hen ondervragende.

47 En allen, die hem hoorden, ontzetteden zich over zijn verstand en antwoorden.

48 En zij, hem ziende, werden verslagen; en zijne moeder zeide tot hem: Kind! waarom hebt gij

was of a great age, and had lived with an husband seven years from her virginity;

37 And she *was* a widow of about fourscore and four years, which departed not from the temple, but served *God* with fastings and prayers night and day.

38 And she coming in that instant, gave thanks likewise unto the Lord, and spake of him to all them that looked for redemption in Jerusalem.

39 And when they had performed all things according to the law of the Lord, they returned into Galilee, to their own city Nazareth.

40 And the child grew, and waxed strong in spirit, filled with wisdom; and the grace of God was upon him.

41 Now his parents went to Jerusalem every year at the feast of the passover.

42 And when he was twelve years old, they went up to Jerusalem after the custom of the feast.

43 And when they had fulfilled the days, as they returned, the child Jesus tarried behind in Jerusalem; and Joseph and his mother knew not *of it*.

44 But they, supposing him to have been in the company, went a day's journey; and they sought him among *their* kinsfolk and acquaintance.

45 And when they found him not, they turned back again to Jerusalem, seeking him.

46 And it came to pass, that after three days they found him in the temple, sitting in the midst of the doctors, both hearing them, and asking them questions.

47 And all that heard him were astonished at his understanding and answers.

48 And when they saw him, they were amazed: and his mother said unto him, Son, why hast thou thus

ons zoo gedaan? zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

49 En hij zeide tot hen: Wat *is het*, dat gij mij gezocht hebt? wist gij niet, dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

50 En zij verstonden het woord niet, dat hij tot hen sprak.

51 En hij ging met hen af, en kwam te Nazaret, en was hun onderdanig. En zijne moeder bewaarde alle deze dingen in haar harte.

52 En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen.

dealt with us? behold, thy father and I have sought thee sorrowing.

49 And he said unto them, How is *it* that ye sought me? wist ye not that I must be about my Father's business?

50 And they understood not the saying which he spake unto them.

51 And he went down with them, and came to Nazareth, and was subject unto them: but his mother kept all these sayings in her heart.

52 And Jesus increased in wisdom and stature, and in favour with God and man.

HOOFDSTUK III.

EN in het vijftiende jaar der regering des keizers Tiberius, als Pontius Pilatus stadhouder was over Judea, en Herodes viervorst over Galilea, en Philippus, zijn broeder, viervorst over Iturea en over het land Trachonitis, en Lysanias viervorst over Abilene;

2 Onder de hoogepriesters Annas en Kajaphas, geschiedde het woord Gods tot Johannes, den zoon van Zacharias, in de woestijn.

3 En hij kwam in al het omliggende land der Jordaan, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

4 Gelijk geschreven is in het boek der woorden van Jesaja, den profeet, zeggende: De stemme des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt!

5 Alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme *wegen* zullen tot eenen regten *weg* worden, en de oneffene tot effene wegen.

6 En alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7 Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen om van hem gedoopt te worden: Gij adderengebroedsels!

CHAPTER III.

NOW in the fifteenth year of the reign of Tiberius Cesar, Pontius Pilate being governor of Judea, and Herod being tetrarch of Galilee, and his brother Philip tetrarch of Iturea and of the region of Trachonitis, and Lysanias the tetrarch of Abilene,

2 Annas and Caiaphas being the high priests, the word of God came unto John the son of Zacharias in the wilderness.

3 And he came into all the country about Jordan, preaching the baptism of repentance, for the remission of sins;

4 As it is written in the book of the words of Esaias the prophet, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

5 Every valley shall be filled, and every mountain and hill shall be brought low; and the crooked shall be made straight, and the rough ways *shall be* made smooth;

6 And all flesh shall see the salvation of God.

7 Then said he to the multitude that came forth to be baptized of him, O generation of vipers, who

wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig; en begint niet te zeggen bij u zelven: Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zegge u, dat God *zelfs* uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

9 En de bijl ligt ook alreede aan den wortel der boomen; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen, en in 't vuur geworpen.

10 En de scharen vraagden hem, zeggende: Wat zullen wij dan doen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: Die twee rokken heeft, deele hem mede, die geen' heeft; en die spijze heeft, doe desgelijks.

12 En daar kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester! wat zullen wij doen?

13 En hij zeide tot hen: Eischt niet meer dan 't gene u gezet is.

14 En hem vraagden ook de krijgslieden, zeggende: En wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: Doet niemand overlast, en ontvreemdt niemand het zijne met bedrog, en laat u vergenoegen met uwe bezoldingen.

15 En als het volk verwachtede, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware;

16 Zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: Ik doope u wel met water; maar hij komt, die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben, den riem van zijne schoenen te ontbinden; deze zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur.

17 Wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schure t'zamenbrengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits worthy of repentance, and begin not to say within yourselves, We have Abraham to *our* father: for I say unto you, That God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

9 And now also the axe is laid unto the root of the trees: every tree therefore which bringeth not forth good fruit, is hewn down, and cast into the fire.

10 And the people asked him, saying, What shall we do then?

11 He answereth and saith unto them, He that hath two coats, let him impart to him that hath none; and he that hath meat, let him do likewise.

12 Then came also publicans to be baptized, and said unto him, Master, what shall we do?

13 And he said unto them, Exact no more than that which is appointed you.

14 And the soldiers likewise demanded of him, saying, And what shall we do? And he said unto them, Do violence to no man, neither accuse *any* falsely; and be content with your wages.

15 And as the people were in expectation, and all men mused in their hearts of John, whether he were the Christ, or not;

16 John answered, saying unto *them* all, I indeed baptize you with water; but one mightier than I cometh, the latchet of whose shoes I am not worthy to unloose: he shall baptize you with the Holy Ghost, and with fire:

17 Whose fan *is* in his hand, and he will thoroughly purge his floor, and will gather the wheat into his garner; but the chaff he will burn with fire unquenchable.

18 Hij dan ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het evangelie.

19 Maar als Herodes, de viervorst, van hem bestraft werd, om Herodias wille, de vrouw van Philippus, zijnen broeder, en over alle booze *stukken*, die Herodes deed,

20 Zoo heeft hij ook dit nog boven alles daar toegedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd en Jezus *ook* gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd;

22 En dat de Heilige Geest op hem nederdaalde in ligchamelijke gedaante gelijk eene duive; en dat er eene stemme geschiedde uit den hemel, zeggende: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in u heb ik mijn welbehagen!

23 En hij, Jezus, begon omtrent dertig jaren *oud* te wezen, zijnde (alzoo men meende) de zoon van Jozef, den *zoon* van Heli;

24 Den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi, den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Janna, den *zoon* van Jozef;

25 Den *zoon* van Mattathias, den *zoon* van Amos, den *zoon* van Naum, den *zoon* van Esli, den *zoon* van Naggai;

26 Den *zoon* van Maäth, den *zoon* van Mattathias, den *zoon* van Semeï, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Juda;

27 Den *zoon* van Johannas, den *zoon* van Rhesa, den *zoon* van Zorobabel, den *zoon* van Salathiël, den *zoon* van Neri;

28 Den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Addi, den *zoon* van Kosam, den *zoon* van Elmodam, den *zoon* van Er;

29 Den *zoon* van Joses, den *zoon*

18 And many other things in his exhortation preached he unto the people.

19 But Herod the tetrarch, being reproved by him for Herodias his brother Philip's wife, and for all the evils which Herod had done,

20 Added yet this above all, that he shut up John in prison.

21 Now when all the people were baptized, it came to pass, that Jesus also being baptized, and praying, the heaven was opened,

22 And the Holy Ghost descended in a bodily shape like a dove upon him, and a voice came from heaven, which said, Thou art my beloved Son; in thee I am well pleased.

23 And Jesus himself began to be about thirty years of age, being (as was supposed) the son of Joseph, which was *the son* of Heli,

24 Which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi, which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Janna, which was *the son* of Joseph,

25 Which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Amos, which was *the son* of Naum, which was *the son* of Esli, which was *the son* of Nagge,

26 Which was *the son* of Maath, which was *the son* of Mattathias, which was *the son* of Semei, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Juda,

27 Which was *the son* of Joanna, which was *the son* of Rhesa, which was *the son* of Zorobabel, which was *the son* of Salathiel, which was *the son* of Neri,

28 Which was *the son* of Melchi, which was *the son* of Addi, which was *the son* of Cosam, which was *the son* of Elmodam, which was *the son* of Er,

29 Which was *the son* of Jose,

van Eliëzer, den *zoon* van Jorim, den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi;

30 Den *zoon* van Simeon, den *zoon* van Juda, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Jonan, den *zoon* van Eljakim;

31 Den *zoon* van Meleas, den *zoon* van Maïnan, den *zoon* van Mattatha, den *zoon* van Nathan, den *zoon* van David;

32 Den *zoon* van Jesse, den *zoon* van Obed, den *zoon* van Boöz, den *zoon* van Salmon, den *zoon* van Nahasson;

33 Den *zoon* van Aminadab, den *zoon* van Aram, den *zoon* van Esrom, den *zoon* van Phares, den *zoon* van Juda;

34 Den *zoon* van Jakob, den *zoon* van Isaäk, den *zoon* van Abraham, den *zoon* van Thara, den *zoon* van Nachor;

35 Den *zoon* van Saruch, den *zoon* van Ragau, den *zoon* van Phalek, den *zoon* van Heber, den *zoon* van Sala;

36 Den *zoon* van Kaïnan, den *zoon* van Arfaxad, den *zoon* van Sem, den *zoon* van Noach, den *zoon* van Lamech;

37 Den *zoon* van Mathusala, den *zoon* van Enoch, den *zoon* van Jared, den *zoon* van Malaleël, den *zoon* van Kaïnan;

38 Den *zoon* van Enos, den *zoon* van Seth, den *zoon* van Adam, den *zoon* van God.

HOOFDSTUK IV.

En Jezus, vol des Heiligen Geestes, keerde wederom van de

which was *the son* of Eliezer, which was *the son* of Jorim, which was *the son* of Matthat, which was *the son* of Levi,

30 Which was *the son* of Simeon, which was *the son* of Juda, which was *the son* of Joseph, which was *the son* of Jonan, which was *the son* of Eliakim,

31 Which was *the son* of Melea, which was *the son* of Menan, which was *the son* of Mattatha, which was *the son* of Nathan, which was *the son* of David,

32 Which was *the son* of Jesse, which was *the son* of Obed, which was *the son* of Booz, which was *the son* of Salmon, which was *the son* of Naasson,

33 Which was *the son* of Aminadab, which was *the son* of Aram, which was *the son* of Esrom, which was *the son* of Phares, which was *the son* of Juda,

34 Which was *the son* of Jacob, which was *the son* of Isaac, which was *the son* of Abraham, which was *the son* of Thara, which was *the son* of Nachor,

35 Which was *the son* of Saruch, which was *the son* of Ragau, which was *the son* of Phalec, which was *the son* of Heber, which was *the son* of Sala,

36 Which was *the son* of Cainan, which was *the son* of Arphaxad, which was *the son* of Sem, which was *the son* of Noe, which was *the son* of Lamech,

37 Which was *the son* of Mathusala, which was *the son* of Enoch, which was *the son* of Jared, which was *the son* of Maleleel, which was *the son* of Cainan,

38 Which was *the son* of Enos, which was *the son* of Seth, which was *the son* of Adam, which was *the son* of God.

CHAPTER IV.

And Jesus being full of the Holy Ghost, returned from

Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn,

2 En werd veertig dagen verzocht van den duivel, en at gansch niet in die dagen; en als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde hem ten laatste.

3 En de duivel zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen, dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende: Daar is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woords Gods.

5 En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem alle de koningrijken der wereld, in een oogenblik tijds.

6 En de duivel zeide tot hem: Ik zal u al deze magt, en de heerlijkheid van die *koningrijken* geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze, wien ik ook wil;

7 Indien gij dan mij zult aanbidden, zoo zal alles het uwe zijn.

8 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Ga weg van mij, Satan! want daar is geschreven: Gij zult den Heere, uwen God, aanbidden, en hem alleen dienen.

9 En hij leidde hem naar Jeruzalem, en stelde hem op de tinne des tempels, en zeide tot hem: Indien gij de Zoon Gods zijt, werp u zelven van hier nederwaarts;

10 Want daar is geschreven, dat hij zijne engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen;

11 En dat zij u op de handen nemen zullen, opdat gij uwen voet niet te eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Daar is gezegd: Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken.

13 En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van hem voor eenen tijd.

14 En Jezus keerde wederom, door de kracht des Geestes, naar

Jordan, and was led by the Spirit into the wilderness,

2 Being forty days tempted of the devil. And in those days he did eat nothing: and when they were ended, he afterward hungered.

3 And the devil said unto him, If thou be the Son of God, command this stone that it be made bread.

4 And Jesus answered him, saying, It is written, That man shall not live by bread alone, but by every word of God.

5 And the devil, taking him up into an high mountain, shewed unto him all the kingdoms of the world in a moment of time.

6 And the devil said unto him, All this power will I give thee, and the glory of them: for that is delivered unto me, and to whomsoever I will, I give it.

7 If thou therefore wilt worship me, all shall be thine.

8 And Jesus answered and said unto him, Get thee behind me, Satan: for it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

9 And he brought him to Jerusalem, and set him on a pinnacle of the temple, and said unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down from hence.

10 For it is written, He shall give his angels charge over thee, to keep thee:

11 And in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

12 And Jesus answering, said unto him, It is said, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

13 And when the devil had ended all the temptation, he departed from him for a season.

14 ¶ And Jesus returned in the power of the Spirit into Galilee:

Galilea; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15 En hij leerde in hunne synagogen, en werd van allen geprezen.

16 En hij kwam te Nazaret, daar hij opgevoed was, en ging, naar zijne gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge, en stond op om te lezen.

17 En hem werd gegeven het boek van den profeet Jesaja; en als hij het boek opengedaan had, vond hij de plaatse, daar geschreven was:

18 De Geest des Heeren *is* op mij, daarom heeft hij mij gezalfd; hij heeft mij gezonden, om armen het evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van harte;

19 Om gevangenen te prediken loslating, en blinden het gezigt, om verslagenen henen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat hij neder; en de oogen van allen in de synagoge waren op hem geslagen.

21 En hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze schrift in uwe ooren vervuld.

22 En allen gaven hem getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit zijnen mond voortkwamen, en zeiden: Is deze niet de zoon Jozefs?

23 En hij zeide tot hen: Gij zult zonder twijfel tot mij dit spreekwoord zeggen; Medicijnmeester! genees u zelven; al wat wij gehoord hebben, dat in Kapernaüm geschied is, doe *dat* ook hier in uw vaderland.

24 En hij zeide: Voorwaar ik zegge u, dat geen profeet aangenaam is in zijn vaderland.

25 Maar ik zegge u in waarheid:

and there went out a fame of him through all the region round about.

15 And he taught in their synagogues, being glorified of all.

16 ¶ And he came to Nazareth, where he had been brought up: and, as his custom was, he went into the synagogue on the sabbath-day, and stood up for to read.

17 And there was delivered unto him the book of the prophet Esaias. And when he had opened the book, he found the place where it was written,

18 The Spirit of the Lord *is* upon me, because he hath anointed me to preach the gospel to the poor; he hath sent me to heal the broken-hearted, to preach deliverance to the captives, and recovering of sight to the blind, to set at liberty them that are bruised,

19 To preach the acceptable year of the Lord.

20 And he closed the book, and he gave *it* again to the minister, and sat down. And the eyes of all them that were in the synagogue were fastened on him.

21 And he began to say unto them, This day is this scripture fulfilled in your ears.

22 And all bare him witness, and wondered at the gracious words which proceeded out of his mouth. And they said, Is not this Joseph's son?

23 And he said unto them, Ye will surely say unto me this proverb, Physician, heal thyself: whatsoever we have heard done in Capernaum, do also here in thy country.

24 And he said, Verily I say unto you, No prophet is accepted in his own country.

25 But I tell you of a truth, ma-

Daar waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land.
26 En tot geene van haar werd Elias gezonden, dan naar Sarepta van Sidon, tot eene vrouw, *die* weduwe *was*.
27 En er waren vele melaatschen in Israël ten tijde van den profeet Eliza; en geen van hen werd gereinigd, dan Naäman de Syriër.
28 En zij werden allen in de synagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden.
29 En opstaande, wierpen zij hem uit, buiten de stad, en leidden hem op den top des bergs, op denwelken hunne stad gebouwd was, om hem van de steilte af te werpen.
30 Maar hij, door het midden van hen doorgegaan zijnde, ging weg.
31 En hij kwam af te Kapernaüm, eene stad van Galilea, en leerde hen op de sabbatdagen.
32 En zij stonden verslagen over zijne leer, want zijn woord was met magt.
33 En in de synagoge was een mensch, hebbende eenen geest eens onreinen duivels; en hij riep uit met groote stemme,
34 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met u *te doen*, gij Jezus Nazarener! Zijt gij gekomen, om ons te verderven? Ik ken u, wie gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.
35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga van hem uit. En de duivel, hem in 't midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.
36 En er kwam eene verbaasdheid over allen; en zij spraken te zamen tot malkander, zeggende: Wat woord is dit, dat hij met magt en kracht den onreinen geesten gebiedt, en zij varen uit?
37 En het gerucht van hem ging

ny widows were in Israel in the days of Elias, when the heaven was shut up three years and six months, when great famine was throughout all the land:
26 But unto none of them was Elias sent, save unto Sarepta, *a city* of Sidon, unto a woman *that was* a widow.
27 And many lepers were in Israel in the time of Eliseus the prophet; and none of them was cleansed, saving Naaman the Syrian.
28 And all they in the synagogue, when they heard these things, were filled with wrath,
29 And rose up, and thrust him out of the city, and led him unto the brow of the hill, (whereon their city was built,) that they might cast him down headlong.
30 But he, passing through the midst of them, went his way,
31 And came down to Capernaum, a city of Galilee, and taught them on the sabbath-days.
32 And they were astonished at his doctrine: for his word was with power.
33 ¶ And in the synagogue there was a man which had a spirit of an unclean devil; and he cried out with a loud voice,
34 Saying, Let *us* alone; what have we to do with thee, *thou* Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I know thee who thou art, the Holy One of God.
35 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him. And when the devil had thrown him in the midst, he came out of him, and hurt him not.
36 And they were all amazed, and spake among themselves, saying, What a word *is* this! for with authority and power he commandeth the unclean spirits, and they come out.
37 And the fame of him went

uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38 En *Jezus*, opgestaan zijnde uit de synagoge, ging in het huis van Simon; en Simons vrouws moeder was met eene groote koorts bevangen, en zij baden hem voor haar.

39 En staande boven haar, bestrafte hij de koorts, en *de koorts* verliet haar; en zij van stonde aan opstaande, diende henlieden.

40 En als de zon onderging, bragten allen, die kranken hadden, met verscheidene ziekten *bevangen*, die tot hem, en hij leide een' iegelijk van hen de handen op, en genas dezelve.

41 En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende en zeggende: Gij zijt de Christus, de Zone Gods! En *hen* bestraffende, liet hij die niet spreken, omdat zij wisten, dat hij de Christus was.

42 En als het dag werd, ging hij uit, en trok naar eene woeste plaatse; en de scharen zochten hem, en kwamen tot bij hem, en hielden hem op, dat hij van hen niet zoude weggaan.

43 Maar hij zeide tot hen: Ik moet ook andere steden het evangelie van het koningrijk Gods verkondigen; want daartoe ben ik uitgezonden.

44 En hij predikte in de synagogen van Galilea.

HOOFDSTUK V.

En het geschiedde, als de schare op hem aandrong om het woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennesaret.

2 En hij zag twee schepen aan den oever van het meer liggende, en de visschers waren daaruit gegaan, en spoelden de netten.

3 En hij ging in een van die schepen, hetwelk van Simon was, en bad hem, dat hij een weinig van het land afstake; en nederzitten-

out into every place of the country round about.

38 ¶ And he arose out of the synagogue, and entered into Simon's house. And Simon's wife's mother was taken with a great fever; and they besought him for her.

39 And he stood over her, and rebuked the fever; and it left her: and immediately she arose and ministered unto them.

40 ¶ Now when the sun was setting, all they that had any sick with divers diseases, brought them unto him: and he laid his hands on every one of them, and healed them.

41 And devils also came out of many, crying out, and saying, Thou art Christ the Son of God. And he, rebuking *them*, suffered them not to speak: for they knew that he was Christ.

42 And when it was day, he departed, and went into a desert place; and the people sought him, and came unto him, and stayed him, that he should not depart from them.

43 And he said unto them, I must preach the kingdom of God to other cities also, for therefore am I sent.

44 And he preached in the synagogues of Galilee.

CHAPTER V.

AND it came to pass, that as the people pressed upon him to hear the word of God, he stood by the lake of Gennesaret,

2 And saw two ships standing by the lake: but the fishermen were gone out of them, and were washing *their* nets.

3 And he entered into one of the ships, which was Simon's, and prayed him that he would thrust out a little from the land. And he sat

de, leerde hij de scharen uit het
schip.
4 En als hij afliet van spreken,
zeide hij tot Simon: Steek af naar
de diepte, en werp uwe netten uit
om te vangen.
5 En Simon antwoordde en zeide
tot hem: Meester! wij hebben
den geheelen nacht over gearbeid,
en niets gevangen; doch op uw
woord zal ik het net uitwerpen.
6 En als zij dat gedaan hadden,
besloten zij eene groote menigte
visschen, en hun net scheurde.
7 En zij wenkten hunne medege-
nooten, die in het andere schip wa-
ren, dat zij hen zouden komen
helpen. En zij kwamen, en vul-
den beide de schepen, zoodat zij
bijna zonken.
8 En Simon Petrus, *dat* ziende,
viel neder aan de knieën van Je-
zus, zeggende: Heere! ga uit van
mij, want ik ben een zondig
mensch.
9 Want verbaasdheid had hem
bevangen, en allen, die met hem
waren, over de vangst der visschen,
die zij gevangen hadden;
10 En desgelijks ook Jakobus en
Johannes, de zonen van Zebedeüs,
die Simons medegenooten waren.
En Jezus zeide tot Simon: Vrees
niet; van nu aan zult gij men-
schen vangen.
11 En als zij de schepen aan
land gestuurd hadden, verlieten
zij alles, en volgden hem.
12 En het geschiedde, als hij in
eene dier steden was, ziet, daar
was een man vol melaatschheid;
en Jezus ziende, viel hij op het
aangezigt, en bad hem, zeggende:
Heere! zoo gij wilt, gij kunt mij
reinigen.
13 En hij, de hand uitstrekkende,
raakte hem aan, en zeide: Ik wil,
word gereinigd! En terstond ging
de melaatschheid van hem.
14 En hij gebood hem, dat hij
het niemand zeggen zoude: maar
ga henen, *zeide hij*, vertoon u zel-
ven den priester, en offer voor uwe

down, and taught the people out
of the ship.
4 Now when he had left speak-
ing, he said unto Simon, Launch
out into the deep, and let down
your nets for a draught.
5 And Simon answering, said un-
to him, Master, we have toiled all
the night, and have taken nothing;
nevertheless, at thy word I will
let down the net.
6 And when they had this done,
they inclosed a great multitude of
fishes: and their net brake.
7 And they beckoned unto *their*
partners, which were in the other
ship, that they should come and
help them. And they came, and
filled both the ships, so that they
began to sink.
8 When Simon Peter saw *it*, he
fell down at Jesus' knees, saying,
Depart from me; for I am a sinful
man, O Lord.
9 For he was astonished, and
all that were with him, at the
draught of the fishes which they
had taken:
10 And so *was* also James and
John the sons of Zebedee, which
were partners with Simon. And
Jesus said unto Simon, Fear not;
from henceforth thou shalt catch
men.
11 And when they had brought
their ships to land, they forsook
all, and followed him.
12 ¶ And it came to pass, when
he was in a certain city, behold, a
man full of leprosy: who seeing
Jesus, fell on *his* face, and be-
sought him, saying, Lord, if thou
wilt, thou canst make me clean.
13 And he put forth *his* hand
and touched him, saying, I will:
Be thou clean. And immediately
the leprosy departed from him.
14 And he charged him to tell no
man: but go, and shew thyself
to the priest, and offer for thy
cleansing, according as Moses

reiniging, gelijk Mozes geboden
heeft, hun tot een getuigenis.
15 Maar het gerucht van hem
ging te meer voort; en vele scha-
ren kwamen te zamen, om *hem* te
hooren, en door hem genezen te
worden van hunne krankheden.
16 Maar hij vertrok in de woes-
tijnen, en bad *aldaar*.
17 En het geschiedde in één' dier
dagen, dat hij leerde; en *er* zaten
pharizeën en leeraars der wet, die
van alle vlekken van Galilea, en
Judea, en Jeruzalem gekomen
waren: en de kracht des Heeren
was *daar* om hen te genezen.
18 En ziet, *eenige* mannen brag-
ten op een bed eenen mensch, die
geraakt was, en zochten hem in te
brengen, en voor hem te leggen.
19 En niet vindende, waardoor
zij hem inbrengen mogten, over-
mits de schare, zoo klommen zij
op het dak, en lieten hem door de
tichelen neder met het beddeken,
in het midden, voor Jezus.
20 En hij, ziende hun geloof, zei-
de tot hem: Mensch! uwe zonden
zijn u vergeven.
21 En de schriftgeleerden en de
pharizeën begonnen te overden-
ken, zeggende: Wie is deze, die
Gods-lastering spreekt? wie kan de
zonden vergeven dan God alléén?
22 Maar Jezus, hunne overden-
kingen bekennende, antwoordde
en zeide tot hen: Wat overdenkt
gij in uwe harten?
23 Wat is ligter te zeggen: Uwe
zonden zijn u vergeven? of te zeg-
gen: Sta op en wandel?
24 Doch opdat gij moogt weten,
dat de Zoon des menschen magt
heeft op de aarde de zonden te ver-
geven, zeide hij tot den geraakte:
Ik zegge u, sta op, en neem uw
beddeken op, en ga henen naar uw
huis.
25 En hij terstond voor hen op-
staande, en opgenomen hebbende

commanded, for a testimony un-
to them.
15 But so much the more went
there a fame abroad of him: and
great multitudes came together to
hear and to be healed by him of
their infirmities.
16 ¶ And he withdrew himself
into the wilderness, and prayed.
17 And it came to pass on a cer-
tain day, as he was teaching, that
there were Pharisees and doctors
of the law sitting by, which were
come out of every town of Galilee,
and Judea, and Jerusalem: and
the power of the Lord was *present*
to heal them.
18 ¶ And behold, men brought
in a bed a man which was taken
with a palsy: and they sought
means to bring him in, and to lay
him before him.
19 And when they could not find
by what *way* they might bring him
in, because of the multitude, they
went upon the house-top, and let
him down through the tiling with
his couch, into the midst before
Jesus.
20 And when he saw their faith,
he said unto him, Man, thy sins
are forgiven thee.
21 And the scribes and the Pha-
risees began to reason, saying,
Who is this which speaketh blas-
phemies? Who can forgive sins
but God alone?
22 But when Jesus perceived
their thoughts, he answering, said
unto them, What reason ye in your
hearts?
23 Whether is easier, to say, Thy
sins be forgiven thee; or to say,
Rise up and walk?
24 But that ye may know that
the Son of man hath power upon
earth to forgive sins, (he said unto
the sick of the palsy,) I say unto
thee, Arise, and take up thy couch,
and go unto thine house.
25 And immediately he rose
up before them, and took up that

't gene daar hij op gelegen had, ging henen naar zijn huis, God verheerlijkende.
26 En ontzetting heeft *hen* allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vreeze, zeggende: Wij hebben heden ongeloofelijke dingen gezien.
27 En na dezen ging hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg mij.
28 En hij, alles verlatende, stond op en volgde hem.
29 En Levi rigtede hem een' grooten maaltijd aan in zijn huis; en *er* was eene groote schare van tollenaren, en van anderen, die met hen aanzaten.
30 En hunne schriftgeleerden en de pharizeën murmureerden tegen zijne discipelen, zeggende: Waarom eet en drinkt gij met tollenaren en zondaren?
31 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.
32 Ik ben niet gekomen om te roepen regtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.
33 En zij zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikmaals, en doen gebeden, desgelijks ook *de discipelen* der pharizeën, maar eten en drinken de uwen?
34 Doch hij zeide tot hen: Kunt gij de bruiloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?
35 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, dan zullen zij vasten in die dagen.
36 En hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: Niemand zet eenen lap van een nieuw kleed op een oud kleed; anders scheurt ook dat nieuwe *het oude*, en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

whereon he lay, and departed to his own house, glorifying God.
26 And they were all amazed, and they glorified God, and were filled with fear, saying, We have seen strange things to-day.
27 ¶ And after these things he went forth, and saw a publican named Levi, sitting at the receipt of custom: and he said unto him, Follow me.
28 And he left all, rose up, and followed him.
29 And Levi made him a great feast in his own house; and there was a great company of publicans, and of others that sat down with them.
30 But their scribes and Pharisees murmured against his disciples, saying, Why do ye eat and drink with publicans and sinners?
31 And Jesus answering, said unto them, They that are whole need not a physician; but they that are sick.
32 I came not to call the righteous, but sinners to repentance.
33 ¶ And they said unto him, Why do the disciples of John fast often, and make prayers, and likewise *the disciples* of the Pharisees; but thine eat and drink?
34 And he said unto them, Can ye make the children of the bridechamber fast while the bridegroom is with them?
35 But the days will come, when the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast in those days.
36 ¶ And he spake also a parable unto them: No man putteth a piece of a new garment upon an old: if otherwise, then both the new maketh a rent, and the piece that was *taken* out of the new, agreeth not with the old.

37 En niemand doet nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders zal de nieuwe wijn de *lederen* zakken doen bersten, en de *wijn* zal uitgestort worden, en de *lederen* zakken zullen verderven.

38 Maar nieuwen wijn moet men in nieuwe *lederen* zakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39 En niemand, die ouden drinkt, begeert terstond nieuwen; want hij zegt: De oude is beter.

37 And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine will burst the bottles, and be spilled, and the bottles shall perish.

38 But new wine must be put into new bottles, and both are preserved.

39 No man also having drunk old *wine*, straightway desireth new: for he saith, The old is better.

HOOFDSTUK VI.

EN het geschiedde op den tweeden eersten sabbat, dat hij door het gezaaide ging; en zijne discipelen plukten aren, en aten ze, *die* wrijvende met de handen.

2 En sommige der pharizeën zeiden tot hen: Waarom doet gij, wat niet geoorloofd is te doen op de sabbaten?

3 En Jezus hun antwoordende zeide: Hebt gij ook dat niet gelezen, 't welk David deed, wanneer hem hongerde, en dengenen, die met hem waren?

4 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, en de toonbrooden genomen en gegeten heeft, en ook gegeven dengenen, die met hem waren, welke niet zijn geoorloofd te eten dan alléén den priesteren.

5 En hij zeide tot hen: De Zoon des menschen is een Heere ook des sabbats.

6 En het geschiedde ook op eenen anderen sabbat, dat hij in de synagoge ging, en leerde. En aldaar was een mensch, en zijne regterhand was dor.

7 En de schriftgeleerden en de pharizeën namen hem waar, of hij op den sabbat genezen zoude; opdat zij *eenige* beschuldiging tegen hem vinden mogten.

8 Doch hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch, die

CHAPTER VI.

AND it came to pass on the second sabbath after the first, that he went through the cornfields; and his disciples plucked the ears of corn, and did eat, rubbing *them* in *their* hands.

2 And certain of the Pharisees said unto them, Why do ye that which is not lawful to do on the sabbath-days?

3 And Jesus answering them, said, Have ye not read so much as this, what David did, when himself was an hungered, and they which were with him;

4 How he went into the house of God, and did take and eat the shew-bread, and gave also to them that were with him, which it is not lawful to eat but for the priests alone?

5 And he said unto them, That the Son of man is Lord also of the sabbath.

6 And it came to pass also on another sabbath, that he entered into the synagogue, and taught: and there was a man whose right hand was withered:

7 And the scribes and Pharisees watched him, whether he would heal on the sabbath-day; that they might find an accusation against him.

8 But he knew their thoughts, and said to the man which had

de dorre hand had: Rijs op, en sta in het midden. En hij opgestaan zijnde, stond *over einde*.

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u vragen: Wat is geoorloofd op de sabbaten? goed te doen, of kwaad te doen? een' mensch te behouden, of te verderven?

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit. En hij deed alzoo; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

11 En zij werden vervuld met uitzinnigheid, en spraken te zamen met malkander, wat zij Jezus doen zouden.

12 En het geschiedde in die dagen, dat hij uitging naar den berg om te bidden, en hij bleef den nacht over in het gebed tot God.

13 En als het dag was geworden, riep hij zijne discipelen tot zich, en verkoos er twaalf uit hen, die hij ook apostelen noemde:

14 *Namelijk* Simon, welken hij ook Petrus noemde, en Andreas, zijnen broeder, Jakobus en Johannes, Philippus en Bartholomeüs;

15 Mattheüs en Thomas, Jakobus, den *zoon* van Alpheüs, en Simon, genaamd Zelotes;

16 Judas, *den broeder* van Jakobus, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

17 En met hen afgekomen zijnde, stond hij op eene vlakke plaats, en *met hem* de schare zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel Judea en Jeruzalem, en van den zeekant van Tyrus en Sidon;

18 Die gekomen waren om hem te hooren, en om van hunne ziekten genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren; en zij werden genezen.

19 En de gansche schare zocht hem aan te raken; want er ging kracht van hem uit, en hij genas ze allen.

the withered hand, Rise up, and stand forth in the midst. And he arose, and stood forth.

9 Then said Jesus unto them, I will ask you one thing; Is it lawful on the sabbath-days to do good, or to do evil? to save life, or to destroy *it*?

10 And looking round about upon them all, he said unto the man, Stretch forth thy hand. And he did so: and his hand was restored whole as the other.

11 And they were filled with madness; and communed one with another what they might do to Jesus.

12 And it came to pass in those days, that he went out into a mountain to pray, and continued all night in prayer to God.

13 ¶ And when it was day, he called *unto him* his disciples: and of them he chose twelve, whom also he named apostles;

14 Simon (whom he also named Peter) and Andrew his brother, James and John, Philip and Bartholomew,

15 Matthew and Thomas, James the *son* of Alpheus, and Simon called Zelotes,

16 And Judas *the brother* of James, and Judas Iscariot, which also was the traitor.

17 ¶ And he came down with them, and stood in the plain; and the company of his disciples, and a great multitude of people out of all Judea and Jerusalem, and from the sea-coast of Tyre and Sidon, which came to hear him, and to be healed of their diseases;

18 And they that were vexed with unclean spirits: and they were healed.

19 And the whole multitude sought to touch him; for there went virtue out of him, and healed *them* all.

20 En hij, zijne oogen opslaande over zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij armen; want uwer is het koningrijk Gods.
21 Zalig zijt gij, die nu hongert; want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij, die nu weent; want gij zult lagchen.
22 Zalig zijt gij, wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afscheiden, en smaden, en uwen naam als kwaad verwerpen, om des Zoons des menschen wille.

23 Verblijdt u te dien dage, en zijt vrolijk; want, ziet, uw loon is groot in den hemel; want hunne vaders deden desgelijks den profeten.
24 Maar wee u, gij rijken! want gij hebt uwen troost weg.

25 Wee u, die verzadigd zijt! want gij zult hongeren. Wee u, die nu lacht! want gij zult treuren en weenen.
26 Wee u, wanneer alle de menschen wel van u spreken! want hunne vaders deden desgelijks den valschen profeten.
27 Maar ik zeg ulieden, die *dit* hoort: Hebt uwe vijanden lief; doet wel dengenen, die u haten.
28 Zegent degenen, die u vervloeken, en bidt voor degenen, die u geweld doen.
29 Dengenen, die u aan de wang slaat, bied ook de andere; en dengenen, die u den mantel neemt, verhinder ook den rok niet *te nemen*.
30 Maar geef een' iegelijk, die van u begeert; en van dengenen, die het uwe neemt, eisch niet weder.
31 En gelijk gij wilt, dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.
32 En indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat dank hebt gij? want ook de zondaars hebben lief degenen, die hen liefhebben.
33 En indien gij goed doet den-

20 ¶ And he lifted up his eyes on his disciples, and said, Blessed *be ye* poor; for yours is the kingdom of God.
21 Blessed *are ye* that hunger now: for ye shall be filled. Blessed *are ye* that weep now: for ye shall laugh.
22 Blessed are ye when men shall hate you, and when they shall separate you *from their company*, and shall reproach *you*, and cast out your name as evil, for the Son of man's sake.
23 Rejoice ye in that day, and leap for joy: for behold, your reward *is* great in heaven: for in the like manner did their fathers unto the prophets.
24 But wo unto you that are rich! for ye have received your consolation.
25 Wo unto you that are full! for ye shall hunger. Wo unto you that laugh now! for ye shall mourn and weep.
26 Wo unto you, when all men shall speak well of you! for so did their fathers to the false prophets.
27 ¶ But I say unto you which hear, Love your enemies, do good to them which hate you,
28 Bless them that curse you, and pray for them which despitefully use you.
29 And unto him that smiteth thee on the *one* cheek, offer also the other; and him that taketh away thy cloak, forbid not *to take thy* coat also.
30 Give to every man that asketh of thee; and of him that taketh away thy goods, ask *them* not again.
31 And as ye would that men should do to you, do ye also to them likewise.
32 For if ye love them which love you, what thank have ye? for sinners also love those that love them.
33 And if ye do good to them

genen, die u goed doen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars doen hetzelfde.

34 En indien gij leent dengenen, van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars leenen den zondaars, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent, zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn; want hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;

38 Geeft, en u zal gegeven worden; eene goede, neêrgedrukte, en geschudde, en overloopende mate zal men in uwen schoot geven: want met dezelfde mate, waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.

39 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? zullen zij niet beide in de gracht vallen?

40 De discipel is niet boven zijnen meester; maar een iegelijk volmaakt *discipel* zal zijn gelijk zijn meester.

41 En wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is, en den balk, die in uw eigen oog is, merkt gij niet?

42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: Broeder! laat toe dat ik den splinter, die in uw oog is, uitdoe; daar gij zelf den balk, die in uw oog is, niet ziet? Gij geveinsde! doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is.

which do good to you, what thank have ye? for sinners also do even the same.

34 And if ye lend *to them* of whom ye hope to receive, what thank have ye? for sinners also lend to sinners, to receive as much again.

35 But love ye your enemies, and do good, and lend, hoping for nothing again; and your reward shall be great, and ye shall be the children of the Highest: for he is kind unto the unthankful and *to* the evil.

36 Be ye therefore merciful, as your Father also is merciful.

37 Judge not, and ye shall not be judged: condemn not, and ye shall not be condemned: forgive, and ye shall be forgiven:

38 Give, and it shall be given unto you; good measure, pressed down, and shaken together, and running over, shall men give into your bosom. For with the same measure that ye mete withal, it shall be measured to you again.

39 And he spake a parable unto them; Can the blind lead the blind? shall they not both fall into the ditch?

40 The disciple is not above his master: but every one that is perfect, shall be as his master.

41 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but perceivest not the beam that is in thine own eye?

42 Either how canst thou say to thy brother, Brother, let me pull out the mote that is in thine eye, when thou thyself beholdest not the beam that is in thine own eye? Thou hypocrite, cast out first the beam out of thine own eye, and then shalt thou see clearly to pull out the mote that is in thy brother's eye.

43 Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt;
44 Want ieder boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend; want men leest geen vijgen van doornen, en men snijdt geen druive van bramen.
45 De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten; en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten; want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.

46 En wat noemt gij mij: Heere, Heere! en doet niet hetgeen ik zeg?
47 Een iegelijk, die tot mij komt, en mijne woorden hoort, en dezelve doet, ik zal u toonen, wien hij gelijk is.
48 Hij is gelijk een' mensch, die een huis bouwde, en groef, en uitdiepte, en leide het fondament op eene steenrots; als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.
49 Maar die ze gehoord, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een' mensch, die een huis bouwde op de aarde, zonder fondament; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van dat huis was groot.

43 For a good tree bringeth not forth corrupt fruit; neither doth a corrupt tree bring forth good fruit.
44 For every tree is known by his own fruit: for of thorns men do not gather figs, nor of a bramble-bush gather they grapes.
45 A good man out of the good treasure of his heart, bringeth forth that which is good; and an evil man out of the evil treasure of his heart, bringeth forth that which is evil: for of the abundance of the heart his mouth speaketh.
46 ¶ And why call ye me Lord, Lord, and do not the things which I say?
47 Whosoever cometh to me, and heareth my sayings, and doeth them, I will shew you to whom he is like.
48 He is like a man which built an house, and digged deep, and laid the foundation on a rock: and when the flood arose, the stream beat vehemently upon that house, and could not shake it: for it was founded upon a rock.
49 But he that heareth and doeth not, is like a man that without a foundation built an house upon the earth, against which the stream did beat vehemently, and immediately it fell, and the ruin of that house was great.

HOOFDSTUK VII.

NADAT hij nu alle zijne woorden voleindigd had, ten aanhooren des volks, ging hij in te Kapernaüm.
2 En een dienstknecht van een' zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.
3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot hem de ouderlingen der Joden, hem biddende dat

CHAPTER VII.

NOW when he had ended all his sayings in the audience of the people, he entered into Capernaum.
2 And a certain centurion's servant, who was dear unto him, was sick, and ready to die.
3 And when he heard of Jesus, he sent unto him the elders of the Jews, beseeching him that he

hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.
4 Dezen nu, tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstelijk, zeggende: Hij is waardig, dat gij hem dat doet;
5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.
6 En Jezus ging met hen. En als hij nu niet verre van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot hem *eenige* vrienden, en zeide tot hem: Heere! neem de moeite niet; want ik ben niet waardig, dat gij onder mijn dak zoudt inkomen.
7 Daarom heb ik ook mij zelven niet waardig geacht, om tot u te komen; maar zeg *het* met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.
8 Want ik ben ook een mensch onder de magt *van anderen* gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen: Kom! en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat! en hij doet *het*.
9 En Jezus, dit hoorende, verwonderde zich over hem; en zich omkeerende, zeide hij tot de schare, die hem volgde: Ik zeg ulieden, ik heb zoo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden.
10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.
11 En het geschiedde op den volgenden *dag*, dat hij ging naar eene stad, genaamd Naïn, en met hem gingen vele van zijne discipelen, en eene groote schare.
12 En als hij de poort der stad genaakte, ziet daar, een doode werd uitgedragen, *die* een eeniggeboren zoon zijner moeder *was*, en zij *was* weduwe, en eene groote schare van de stad *was* met haar.
13 En de Heere, haar ziende,

would come and heal his servant.
4 And when they came to Jesus, they besought him instantly, saying, That he was worthy for whom he should do this:
5 For he loveth our nation, and he hath built us a synagogue.
6 Then Jesus went with them. And when he was now not far from the house, the centurion sent friends to him, saying unto him, Lord, trouble not thyself: for I am not worthy that thou shouldest enter under my roof;
7 Wherefore neither thought I myself worthy to come unto thee; but say in a word, and my servant shall be healed.
8 For I also am a man set under authority, having under me soldiers, and I say unto one, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth *it*.
9 When Jesus heard these things, he marvelled at him, and turned him about and said unto the people that followed him, I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.
10 And they that were sent, returning to the house, found the servant whole that had been sick.
11 ¶ And it came to pass the day after, that he went into a city called Nain: and many of his disciples went with him, and much people.
12 Now when he came nigh to the gate of the city, behold, there was a dead man carried out, the only son of his mother, and she was a widow: and much people of the city was with her.
13 And when the Lord saw her,

werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: Ween niet.

14 En hij ging toe, en raakte de baar aan; (de dragers nu stonden stil) en hij zeide: Jongeling, ik zegge u, sta op!

15 En de doode zat over einde, en begon te spreken. En hij gaf hem aan zijne moeder.

16 En vreeze beving allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: Een groot profeet is onder ons opgestaan, en God heeft zijn volk bezocht!

17 En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judea, en in al het omliggende land.

18 En de discipelen van Johannes boodschapten hem van alle deze dingen.

19 En Johannes, zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond ze tot Jezus, zeggende: Zijt gij degene, die komen zoude, of verwachten wij een' anderen?

20 En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de dooper heeft ons tot u afgezonden, zeggende: Zijt gij die komen zoude, of verwachten wij een' anderen?

21 En in dezelve ure genas hij er velen van ziekten en kwalen, en booze geesten; en velen blinden gaf hij het gezigt.

22 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Gaat henen en boodschapt Johannes weder de dingen, die gij gezien en gehoord hebt, *namelijk* dat blinden ziende worden, kreupelen wandelen, melaatschen gereinigd worden, dooven hooren, dooden opgewekt worden, aan armen het evangelie verkondigd wordt.

23 En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

24 Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij

he had compassion on her, and said unto her, Weep not.

14 And he came and touched the bier: and they that bare *him* stood still. And he said, Young man, I say unto thee, Arise.

15 And he that was dead sat up, and began to speak: and he delivered him to his mother.

16 And there came a fear on all: and they glorified God, saying, That a great prophet is risen up among us; and, That God hath visited his people.

17 And this rumour of him went forth throughout all Judea, and throughout all the region round about.

18 And the disciples of John shewed him of all these things.

19 ¶ And John, calling *unto him* two of his disciples, sent *them* to Jesus, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

20 When the men were come unto him, they said, John Baptist hath sent us unto thee, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

21 And in that same hour he cured many of *their* infirmities, and plagues, and of evil spirits; and unto many *that were* blind he gave sight.

22 Then Jesus answering, said unto them, Go your way, and tell John what things ye have seen and heard; how that the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the dead are raised, to the poor the gospel is preached.

23 And blessed is *he*, whosoever shall not be offended in me.

24 ¶ And when the messengers of John were departed, he began

tot de scharen aangaande Johannes te zeggen: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? een' mensch met zachte kleederen bekleed? ziet, die in heerlijke kleeding en wellust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? een' profeet? ja, ik zegge u, ook veel meer dan een' profeet.

27 Deze is 't van welken geschreven is: Ziet, ik zende mijnen engel voor uw aangezigt, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

28 Want ik zegge ulieden, onder die van vrouwen geboren zijn, is niemand meerder profeet dan Johannes de dooper, maar de minste in het koningrijk Gods is meerder dan hij.

29 En al het volk, *hem* hoorende, en de tollenaars, die met den doop van Johannes gedoopt waren, regtvaardigden God.

30 Maar de pharizeën en de wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zich zelven verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.

31 En de Heere zeide: Bij wien zal ik dan de menschen van dit geslachte vergelijken? en wien zijn zij gelijk?

32 Zij zijn gelijk aan de kinderen, die op de markt zitten, en malkander toeroepen en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

33 Want Johannes de dooper is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende; en [illegible]zegt: Hij heeft den duivel.

34 De zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en gij zegt: Ziet daar een' mensch, *die* een vraat en wijnzuiper *is*, een vriend van tollenaren en zondaren.

to speak unto the people concerning John, What went ye out into the wilderness for to see? A reed shaken with the wind?

25 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they which are gorgeously apparelled, and live delicately, are in kings' courts.

26 But what went ye out for to see? A prophet? Yea, I say unto you, and much more than a prophet.

27 This is *he*, of whom it is written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

28 For I say unto you, Among those that are born of women, there is not a greater prophet than John the Baptist: but he that is least in the kingdom of God, is greater than he.

29 And all the people that heard *him*, and the publicans, justified God, being baptized with the baptism of John.

30 But the Pharisees and lawyers rejected the counsel of God against themselves, being not baptized of him.

31 ¶ And the Lord said, Whereunto then shall I liken the men of this generation? and to what are they like?

32 They are like unto children sitting in the market-place, and calling one to another, and saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned to you, and ye have not wept.

33 For John the Baptist came neither eating bread, nor drinking wine; and ye say, He hath a devil.

34 The Son of man is come eating and drinking; and ye say, Behold a gluttonous man, and a wine-bibber, a friend of publicans and sinners!

35 Doch de wijsheid is geregtvaardigd geworden van alle hare kinderen.

36 En een der pharizeën bad hem, dat hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des pharizeërs huis, zat hij aan.

37 En ziet, eene vrouwe in de stad, welke eene zondares was, verstaande dat hij in des pharizeërs huis aanzat, bragt eene albasten flesch met zalve;

38 En staande achter aan zijne voeten, weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalfde ze met de zalve.

39 En de pharizeër, die hem genood had, *zulks* ziende, sprak bij zich zelven, zeggende: Deze, indien hij een profeet ware, zoude wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die hem aanraakt; want zij is eene zondares.

40 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Simon! ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester! zeg het.

41 *Jezus zeide:* Een zeker schuldheer had twee schuldenaars; de één was schuldig vijf honderd penningen, en de andere vijftig;

42 En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van dezen zal hem meer liefhebben?

43 En Simon antwoordende zeide: Ik acht dat hij 't *is*, dien hij het meeste kwijt gescholden heeft. En hij zeide tot hem: Gij hebt regt geoordeeld.

44 En hij zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven, maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt mij geen' kus gegeven; maar deze, van dat zij inge-

35 But Wisdom is justified of all her children.

36 ¶ And one of the Pharisees desired him that he would eat with him. And he went into the Pharisee's house, and sat down to meat.

37 And behold, a woman in the city, which was a sinner, when she knew that *Jesus* sat at meat in the Pharisee's house, brought an alabaster-box of ointment,

38 And stood at his feet behind *him* weeping, and began to wash his feet with tears, and did wipe *them* with the hairs of her head, and kissed his feet, and anointed *them* with the ointment.

39 Now when the Pharisee which had bidden him, saw *it*, he spake within himself, saying, This man, if he were a prophet, would have known who, and what manner of woman *this is* that toucheth him: for she is a sinner.

40 And Jesus answering, said unto him, Simon, I have somewhat to say unto thee. And he saith, Master, say on.

41 There was a certain creditor, which had two debtors: the one owed five hundred pence, and the other fifty.

42 And when they had nothing to pay, he frankly forgave them both. Tell me therefore, which of them will love him most?

43 Simon answered and said, I suppose that *he*, to whom he forgave most. And he said unto him, Thou hast rightly judged.

44 And he turned to the woman, and said unto Simon, Seest thou this woman? I entered into thine house, thou gavest me no water for my feet: but she hath washed my feet with tears, and wiped *them* with the hairs of her head.

45 Thou gavest me no kiss: but this woman, since the time I came

komen is, heeft niet afgelaten, mijne voeten te kussen.
46 Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalve gezalfd.
47 Daarom zegge ik u, hare zonden zijn *haar* vergeven, die vele waren; want zij heeft veel liefgehad: maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.
48 En hij zeide tot haar: Uwe zonden zijn *u* vergeven.
49 En die mede aanzaten, begonnen te zeggen bij zich zelven: Wie is deze, die ook de zonden vergeeft?
50 Maar hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden, ga henen in vrede.

in, hath not ceased to kiss my feet.
46 Mine head with oil thou didst not anoint: but this woman hath anointed my feet with ointment.
47 Wherefore, I say unto thee, Her sins, which are many, are forgiven; for she loved much: but to whom little is forgiven, *the same* loveth little.
48 And he said unto her, Thy sins are forgiven.
49 And they that sat at meat with him, began to say within themselves, Who is this that forgiveth sins also?
50 And he said to the woman, Thy faith hath saved thee; go in peace.

HOOFDSTUK VIII.

EN het geschiedde daarna, dat hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het evangelie van het koningrijk Gods; en de twaalve *waren* met hem,
2 En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren, *namelijk* Maria, genaamd Magdalena, van welke zeven duivelen uitgegaan waren,
3 En Johanna, de huisvrouw van Chusas, den rentmeester van Herodes, en Susanna, en vele anderen, die hem dienden van hare goederen.
4 Als nu eene groote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zoo zeide hij door gelijkenis:
5 Een zaaijer ging uit om zijn zaad te zaaijen; en als hij zaaide, viel het eene bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op.
6 En het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geene vochtigheid had.
7 En het andere viel in 't midden van de doornen, en de doornen mede opwassende, verstikten het.

CHAPTER VIII.

AND it came to pass afterward, that he went throughout every city and village, preaching and shewing the glad tidings of the kingdom of God: and the twelve *were* with him,
2 And certain women, which had been healed of evil spirits and infirmities, Mary called Magdalene, out of whom went seven devils,
3 And Joanna the wife of Chuza, Herod's steward, and Susanna, and many others, which ministered unto him of their substance.
4 ¶ And when much people were gathered together, and were come to him out of every city, he spake by a parable:
5 A sower went out to sow his seed: and as he sowed, some fell by the way-side; and it was trodden down, and the fowls of the air devoured it.
6 And some fell upon a rock; and as soon as it was sprung up, it withered away, because it lacked moisture.
7 And some fell among thorns; and the thorns sprang up with it, and choked it.

8 En het andere ziel op de goede
aarde, en opgewassen zijnde, bragt
het honderdvoudige vrucht voort.
Dit zeggende, riep hij: Wie ooren
heeft om te hooren, die hoore!
9 En zijne discipelen vraagden
hem, zeggende: Wat mag deze
gelijkenis wezen?
10 En hij zeide: U is 't gegeven,
de verborgenheden van het ko-
ningrijk Gods te verstaan; maar
tot de anderen *spreek ik* in gelij-
kenissen, opdat zij ziende niet zien,
en hoorende niet verstaan.
11 Dit is nu de gelijkenis: Het
zaad is het woord Gods.
12 En die bij den weg *bezaaid*
worden, zijn zij, die hooren; daar-
na komt de duivel, en neemt het
woord uit hun hart weg, opdat zij
niet zouden gelooven, en zalig
worden.
13 En die op de steenrots *bezaaid*
worden, zijn zij, die, wanneer zij
't gehoord hebben, het woord met
vreugde ontvangen; en dezen heb-
ben geenen wortel, die maar voor
eenen tijd gelooven, en in den tijd
der verzoeking wijken zij af.
14 En dat in de doornen valt,
dezen zijn, die gehoord hebben, en
henengaande verstikt worden door
de zorgvuldigheden, en rijkdom,
en wellusten des levens, en vol-
dragen geene *vrucht*.
15 En dat in de goede aarde *valt*,
dezen zijn, die het woord gehoord
hebbende, *hetzelve* in een eerlijk
en goed hart bewaren, en in vol-
standigheid vruchten voortbren-
gen.
16 En niemand, die eene kaars
ontsteekt, bedekt dezelve met een
vat, of zet ze onder een bed, maar
zet ze op eenen kandelaar, opdat
degenen, die inkomen, het licht
zien mogen.
17 Want er is niet verborgen, dat
niet openbaar zal worden; noch
heimelijk, dat niet bekend zal wor-
den, en in 't openbaar komen.
18 Ziet dan hoe gij hoort; want
zoo wie heeft, dien zal gegeven

8 And other fell on good ground,
and sprang up, and bare fruit an
hundred-fold. And when he had
said these things, he cried, He that
hath ears to hear, let him hear.
9 And his disciples asked him,
saying, What might this parable
be?
10 And he said, Unto you it is
given to know the mysteries of
the kingdom of God: but to others
in parables; that seeing they might
not see, and hearing they might
not understand.
11 Now the parable is this: The
seed is the word of God.
12 Those by the way-side, are
they that hear; then cometh the
devil, and taketh away the word
out of their hearts, lest they should
believe and be saved.
13 They on the rock *are they*,
which, when they hear, receive
the word with joy; and these have
no root, which for a while believe,
and in time of temptation fall
away.
14 And that which fell among
thorns, are they, which, when
they have heard, go forth, and are
choked with cares, and riches, and
pleasures of *this* life, and bring no
fruit to perfection.
15 But that on the good ground
are they, which in an honest and
good heart, having heard the word,
keep *it*, and bring forth fruit with
patience.
16 ¶ No man, when he hath
lighted a candle, covereth it with
a vessel, or putteth *it* under a bed;
but setteth *it* on a candlestick,
that they which enter in may see
the light.
17 For nothing is secret, that shall
not be made manifest; neither *any*
thing hid, that shall not be known,
and come abroad.
18 Take heed therefore how ye
hear: for whosoever hath, to him

worden; en zoo wie niet heeft,
ook hetgeen hij meent te hebben,
zal van hem genomen worden.
19 En zijne moeder en zijne broe-
ders kwamen tot hem, en konden
bij hem niet komen, van wege de
schare.
20 En hem werd geboodschapt
van eenigen, die zeiden: Uwe moe-
der en uwe broeders staan daar
buiten, begeerende u te zien.
21 Maar hij antwoordde en zeide
tot hem: Mijne moeder en mijne
broeders zijn dezen, die Gods woord
hooren en datzelve doen.
22 En het geschiedde in één' van
die dagen. dat hij in een schip
ging, en zijne discipelen *met hem;*
en hij zeide tot hen: Laat ons over-
varen aan de andere zijde des
meers. En zij staken af.
23 En als zij voeren, viel hij in
slaap; en er kwam een storm van
wind op het meer, en zij werden
vol *water*, en waren in nood.

24 En zij gingen tot hem, en
wekten hem op, zeggende; Mee-
ster, Meester! wij vergaan! En
hij, opgestaan zijnde, bestrafte den
wind en de watergolven; en zij
hielden op, en er werd stilte.
25 En hij zeide tot hen: Waar is
uw geloof? Maar zij, bevreesd zijn-
de, verwonderden zich, zeggende
tot malkander: Wie is toch deze,
dat hij ook den winden en het wa-
ter gebiedt; en zij hem gehoor-
zaam zijn?
26 En zij voeren voort naar het
land der Gadarenen, hetwelk is te-
genover Galilea.
27 En als hij aan het land uitge-
gaan was, ontmoette hem een ze-
ker man uit de stad, die van over
langen tijd met duivelen was be-
zeten geweest; en hij was met
geene kleederen gekleed, en bleef
in geen huis, maar in de graven.
28 En hij, Jezus ziende, en zeer
roepende, viel voor hem neder, en
zeide met eene groote stem: Wat
heb ik met u *te doen*, Jezus, gij

shall be given; and whosoever hath
not, from him shall be taken even
that which he seemeth to have.
19 ¶ Then came to him *his* mo-
ther and his brethren, and could
not come at him for the press.

20 And it was told him *by cer-
tain*, which said, Thy mother and
thy brethren stand without, de-
siring to see thee.
21 And he answered and said
unto them, My mother and my
brethren are these which hear the
word of God, and do it.
22 ¶ Now it came to pass on a
certain day, that he went into a
ship with his disciples: and he
said unto them, Let us go over
unto the other side of the lake.
And they launched forth.
23 But as they sailed, he fell
asleep: and there came down a
storm of wind on the lake; and
they were filled *with water*, and
were in jeopardy.
24 And they came to him, and
awoke him, saying, Master, Mas-
ter, we perish. Then he arose,
and rebuked the wind, and the
raging of the water: and they
ceased, and there was a calm.
25 And he said unto them,
Where is your faith? And they
being afraid, wondered, saying
one to another, What manner of
man is this! for he commandeth
even the winds and water, and
they obey him.
26 ¶ And they arrived at the
country of the Gadarenes, which
is over against Galilee.
27 And when he went forth to
land, there met him out of the
city a certain man, which had
devils long time, and ware no
clothes, neither abode in *any*
house, but in the tombs.

28 When he saw Jesus, he cried
out, and fell down before him,
and with a loud voice said, What
have I to do with thee, Jesus, *thou*

Zone Gods, des Allerhoogsten! ik
bid u, dat gij mij niet pijnigt!
29 Want hij had den onreinen
geest geboden, dat hij van den
mensch zoude uitvaren; want hij
had hem menigen tijd bevangen
gehad; en hij werd met ketenen
en met boeijen gebonden, om bewaard
te zijn; en hij verbrak de
banden, en werd van den duivel
gedreven in de woestijnen.
30 En Jezus vraagde hem, zeggende:
Welk is uw naam? En hij
zeide: legioen. Want vele duivelen
waren in hem gevaren.
31 En zij baden hem, dat hij hun
niet gebieden zoude, in den afgrond
henen te varen.
32 En aldaar was eene kudde veler
zwijnen, weidende op den berg;
en zij baden hem, dat hij hun wilde
toelaten, in dezelve te varen.
En hij liet het hun toe.
33 En de duivelen, uitvarende
van den mensch, voeren in de
zwijnen; en de kudde stortte van
de steilte af in het meer, en versmoorde.
34 En die ze weidden, ziende 't
gene geschied was, zijn gevlugt,
en henengaande boodschapten het
in de stad, en op het land.
35 En zij gingen uit om te zien
't gene geschied was, en kwamen
tot Jezus, en vonden den mensch,
van welken de duivelen uitgevaren
waren, zittende aan de voeten
van Jezus, gekleed en wel bij zijn
verstand; en zij werden bevreesd.
36 En ook die het gezien hadden,
verhaalden hun, hoe de bezetene
was verlost geworden.
37 En de geheele menigte van
het omliggende land der Gadarenen
bad hem, dat hij van hen wegginge;
want zij waren met groote
vreeze bevangen. En hij, in het
schip gegaan zijnde, keerde wederom.
38 En de man, van welken de duivelen
uitgevaren waren, bad hem,
dat hij mogt bij hem zijn. Maar

Son of God most high? I beseech
thee torment me not.
29 (For he had commanded the
unclean spirit to come out of the
man. For oftentimes it had caught
him: and he was kept bound with
chains, and in fetters; and he brake
the bands, and was driven of the
devil into the wilderness.)
30 And Jesus asked him, saying,
What is thy name? And he said,
Legion: because many devils were
entered into him.
31 And they besought him, that
he would not command them to go
out into the deep.
32 And there was there an herd
of many swine feeding on the
mountain: and they besought him
that he would suffer them to enter
into them. And he suffered them.
33 Then went the devils out of
the man, and entered into the
swine: and the herd ran violently
down a steep place into the lake,
and were choked.
34 When they that fed *them* saw
what was done, they fled, and
went and told *it* in the city and in
the country.
35 Then they went out to see
what was done; and came to Jesus,
and found the man out of
whom the devils were departed,
sitting at the feet of Jesus, clothed,
and in his right mind: and they
were afraid.
36 They also which saw *it*, told
them by what means he that was
possessed of the devils was healed.
37 ¶ Then the whole multitude
of the country of the Gadarenes
round about, besought him to depart
from them; for they were
taken with great fear. And he
went up into the ship, and returned
back again.
38 Now the man out of whom
the devils were departed, besought
him that he might be with him.

Jezus liet hem van zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel wat groote dingen u God gedaan heeft. En hij ging henen door de geheele stad, verkondigende wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

40 En het geschiedde, als Jezus wederkeerde, dat hem de schare ontving; want zij waren allen hem verwachtende.

41 En ziet, daar kwam een man, wiens naam was Jaïrus, en hij was een overste der synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad hem, dat hij in zijn huis wilde komen.

42 Want hij had eene eenige dochter van omtrent twaalf jaren, en deze lag op haar sterven. En als hij henenging, zoo verdrongen hem de scharen.

43 En eene vrouw, die twaalf jaren lang den vloed des bloeds gehad had, welke al haren leeftogt aan medicijnmeesters te koste gelegd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 Van achteren tot hem komende, raakte den zoom zijns kleeds aan; en terstond stelpte de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: Wie is 't, die mij heeft aangeraakt? En als zij het allen loochenden, zeide Petrus en die met hem waren: Meester! de scharen drukken en verdringen u, en zegt gij: Wie is 't, die mij aangeraakt heeft?

46 En Jezus zeide: Iemand heeft mij aangeraakt; want ik heb bekend, dat kracht van mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu, ziende dat zij niet verborgen was, kwam bevende, en voor hem nedervallende, verklaarde hem voor al het volk, om wat oorzaak zij hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En hij zeide tot haar: Doch-

But Jesus sent him away, saying,

39 Return to thine own house, and shew how great things God hath done unto thee. And he went his way and published throughout the whole city, how great things Jesus had done unto him.

40 And it came to pass, that, when Jesus was returned, the people *gladly* received him: for they were all waiting for him.

41 ¶ And behold, there came a man named Jairus, and he was a ruler of the synagogue: and he fell down at Jesus' feet, and besought him that he would come into his house:

42 For he had one only daughter, about twelve years of age, and she lay a dying. But as he went, the people thronged him.

43 ¶ And a woman having an issue of blood twelve years, which had spent all her living upon physicians, neither could be healed of any,

44 Came behind *him* and touched the border of his garment: and immediately her issue of blood stanched.

45 And Jesus said, Who touched me? When all denied, Peter, and they that were with him, said, Master, the multitude throng thee, and press *thee*, and sayest thou, Who touched me?

46 And Jesus said, Somebody hath touched me: for I perceive that virtue is gone out of me.

47 And when the woman saw that she was not hid, she came trembling, and falling down before him, she declared unto him before all the people for what cause she had touched him, and how she was healed immediately.

48 And he said unto her, Daugh-

ter! zijt welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

49 Als hij nog sprak, kwam er een van *het huis* des oversten der synagoge, zeggende tot hem: Uwe dochter is gestorven; zijt den Meester niet moeijelijk.

50 Maar Jezus *dat* hoorende, antwoordde hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En als hij in het huis kwam, liet hij niemand inkomen dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen, en maakten misbaar over hetzelve. En hij zeide: Schreit niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

53 En zij belachten hem, wetende dat zij gestorven was.

54 Maar als hij ze allen uitgedreven had, greep hij hare hand en riep, zeggende: Kind, sta op!

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en hij gebood, dat men haar te eten geven zoude.

56 En hare ouders ontzetteden zich; en hij beval hun, dat zij niemand zouden zeggen, hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK IX.

EN zijne twaalf discipelen te zamengeroepen hebbende, gaf hij hun kracht en magt over alle de duivelen, en om ziekten te genezen.

2 En hij zond hen henen, om te prediken het koningrijk Gods, en de kranken gezond te maken.

3 En hij zeide tot hen: Neemt niets mede tot den weg, noch staven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5 En zoo wie u niet zullen ont-

ter, be of good comfort: thy faith hath made thee whole; go in peace.

49 ¶ While he yet spake, there cometh one from the ruler of the synagogue's *house*, saying to him, Thy daughter is dead: trouble not the Master.

50 But when Jesus heard *it*, he answered him, saying, Fear not: believe only, and she shall be made whole.

51 And when he came into the house, he suffered no man to go in, save Peter, and James, and John, and the father and the mother of the maiden.

52 And all wept and bewailed her: but he said, Weep not: she is not dead, but sleepeth.

53 And they laughed him to scorn, knowing that she was dead.

54 And he put them all out, and took her by the hand, and called, saying, Maid, arise.

55 And her spirit came again, and she arose straightway: and he commanded to give her meat.

56 And her parents were astonished: but he charged them that they should tell no man what was done.

CHAPTER IX.

THEN he called his twelve disciples together, and gave them power and authority over all devils, and to cure diseases.

2 And he sent them to preach the kingdom of God, and to heal the sick.

3 And he said unto them, Take nothing for *your* journey, neither staves, nor scrip, neither bread, neither money; neither have two coats apiece.

4 And whatsoever house ye enter into, there abide, and thence depart.

5 And whosoever will not re-

vangen, uitgaande van die stad, schudt ook het stof af van uwe voeten, tot een getuigenis tegen hen.

6 En zij uitgaande doorgingen alle de vlekken, verkondigende het evangelie, en genezende *de zieken* overal.

7 En Herodes, de viervorst, hoorde alle de dingen, die van hem geschiedden; en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan;

8 En van sommigen, dat Elias verschenen was; en *van* anderen, dat een profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoore? En hij zocht hem te zien.

10 En de apostelen, wedergekeerd zijnde, verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. En hij nam ze mede en vertrok alléén in eene woeste plaatse der stad, genaamd Bethsaïda.

11 En de scharen, *dat* verstaande, volgden hem; en hij ontving ze, en sprak tot hen van het koningrijk Gods; en die genezing van noode hadden, maakte hij gezond.

12 En de dag begon te dalen; en de twaalve, tot hem komende, zeiden tot hem: Laat de schare van u, opdat zij, henengaande in de omliggende vlekken en in de dorpen, herberg nemen mogen, en spijze vinden; want wij zijn hier in eene woeste plaatse.

13 Maar hij zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf brooden en twee visschen; ten zij dan dat wij henengaan en spijze koopen voor al dit volk;

14 Want er waren omtrent vijf duizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: Doet hen nederzitten bij afdeelingen, elk van vijftig.

ceive you, when ye go out of that city, shake off the very dust from your feet for a testimony against them.

6 And they departed, and went through the towns, preaching the gospel, and healing every where.

7 ¶ Now Herod the tetrarch heard of all that was done by him: and he was perplexed, because that it was said of some, that John was risen from the dead;

8 And of some, that Elias had appeared; and of others, that one of the old prophets was risen again.

9 And Herod said, John have I beheaded; but who is this of whom I hear such things? And he desired to see him.

10 ¶ And the apostles, when they were returned, told him all that they had done. And he took them, and went aside privately into a desert place, belonging to the city called Bethsaida.

11 And the people, when they knew *it*, followed him: and he received them, and spake unto them of the kingdom of God, and healed them that had need of healing.

12 And when the day began to wear away, then came the twelve, and said unto him, Send the multitude away, that they may go into the towns and country round about, and lodge, and get victuals: for we are here in a desert place.

13 But he said unto them, Give ye them to eat. And they said, We have no more but five loaves and two fishes; except we should go and buy meat for all this people.

14 (For they were about five thousand men.) And he said to his disciples, Make them sit down by fifties in a company.

15 En zij deden alzoo, en deden hen allen nederzitten.

16 En hij, de vijf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag op naar den hemel, en zegende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen, om *ze* der schare voor te leggen.

17 En zij aten en werden allen verzadigd; en er werd opgenomen 't gene hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

18 En het geschiedde, als hij alléén was biddende, dat de discipelen met hem waren; en hij vraagde hun, zeggende: Wie zeggen de scharen, dat ik ben?

19 En zij antwoordende zeiden: Johannes de dooper; en anderen, Elias; en anderen, dat eenig profeet van de ouden opgestaan is.

20 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij, dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide: De Christus Gods.

21 En hij gebood hun scherpelijk en beval, dat zij dit niemand zeggen zouden,

22 Zeggende: De Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de ouderlingen, en overpriesters, en schriftgeleerden, en gedood en ten derden dage opgewekt worden.

23 En hij zeide tot allen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis dagelijks op, en volge mij.

24 Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal om mijnentwille, die zal het behouden.

25 Want wat baat het een' mensch, die de geheele wereld zoude winnen, en zich zelven verliezen, of schade *aan zich zelven* lijden?

26 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer

15 And they did so, and made them all sit down.

16 Then he took the five loaves, and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed them, and brake, and gave to the disciples to set before the multitude.

17 And they did eat, and were all filled: and there was taken up of fragments that remained to them twelve baskets.

18 ¶ And it came to pass, as he was alone praying, his disciples were with him; and he asked them, saying, Whom say the people that I am?

19 They answering, said, John the Baptist; but some *say*, Elias; and others *say*, that one of the old prophets is risen again.

20 He said unto them, But whom say ye that I am? Peter answering, said, The Christ of God.

21 And he straitly charged them, and commanded *them* to tell no man that thing,

22 Saying, The Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders, and chief priests, and scribes, and be slain, and be raised the third day.

23 ¶ And he said to *them* all, If any *man* will come after me, let him deny himself, and take up his cross daily, and follow me.

24 For whosoever will save his life, shall lose it: but whosoever will lose his life for my sake, the same shall save it.

25 For what is a man advantaged, if he gain the whole world, and lose himself, or be cast away?

26 For whosoever shall be ashamed of me, and of my words, of him shall the Son of man be ashamed, when he shall come in his

hij komen zal in zijne heerlijkheid,
en *in de heerlijkheid* des Vaders, en
der heilige engelen.
27 En ik zegge u waarlijk, er zijn
sommigen dergenen die hier staan,
die den dood niet zullen smaken,
tot dat zij het koningrijk Gods zul-
len gezien hebben.
28 En het geschiedde omtrent
acht dagen na deze woorden, dat
hij medenam Petrus, en Johannes,
en Jakobus, en klom op den berg
om te bidden.
29 En als hij bad, werd de ge-
daante zijns aangezigts veranderd,
en zijne kleeding wit *en* zeer blin-
kende.
30 En ziet, twee mannen spraken
met hem, welke waren Mozes en
Elias;
31 Welke, gezien zijnde in heer-
lijkheid, zeiden zijnen uitgang,
dien hij zoude volbrengen te Jeru-
zalem.
32 Petrus nu, en die met hem
waren, waren met slaap bezwaard;
en ontwaakt zijnde, zagen zij zijne
heerlijkheid, en de twee mannen,
die bij hem stonden.
33 En het geschiedde, als zij van
hem afscheidden, zoo zeide Petrus
tot Jezus: Meester! het is goed
dat wij hier zijn; en laat ons drie
tabernakelen maken, voor u éénen,
en voor Mozes éénen, en voor
Elias éénen; niet wetende, wat
hij zeide.
34 Als hij nu dit zeide, kwam
eene wolke en overschaduwde
hen; en zij werden bevreesd, als
die in de wolke ingingen.
35 En er geschiedde eene stem
uit de wolke, zeggende: Deze is
mijn geliefde Zoon; hoort hem!
36 En als de stem geschiedde,
zoo werd Jezus alléén gevonden.
En zij zwegen stil, en verhaalden
in die dagen niemand iets van 't
gene zij gezien hadden.
37 En het geschiedde des daags
daaraan, als zij van den berg
afkwamen, dat hem eene groote
schare te gemoet kwam.

own glory, and *in his* Father's, and
of the holy angels.
27 But I tell you of a truth, there
be some standing here which shall
not taste of death till they see the
kingdom of God.
28 ¶ And it came to pass, about
an eight days after these sayings,
he took Peter, and John, and James,
and went up into a mountain to
pray.
29 And as he prayed, the fashion
of his countenance was altered,
and his raiment *was* white *and*
glistering.
30 And behold, there talked with
him two men, which were Moses
and Elias:
31 Who appeared in glory, and
spake of his decease which he
should accomplish at Jerusalem.
32 But Peter and they that were
with him were heavy with sleep:
and when they were awake, they
saw his glory, and the two men
that stood with him.
33 And it came to pass, as they
departed from him, Peter said
unto Jesus, Master, it is good for
us to be here: and let us make
three tabernacles; one for thee,
and one for Moses, and one for
Elias: not knowing what he said.
34 While he thus spake, there
came a cloud, and overshadowed
them: and they feared as they
entered into the cloud.
35 And there came a voice out
of the cloud, saying, This is my
beloved Son: hear him.
36 And when the voice was past,
Jesus was found alone. And they
kept *it* close, and told no man in
those days any of those things
which they had seen.
37 ¶ And it came to pass, that
on the next day, when they were
come down from the hill, much
people met him.

38 En ziet, een man van de
schare riep uit, zeggende: Mees-
ter! ik bid u, zie toch mijnen
zoon aan, want hij is mij een
eeniggeborene.
39 En zie, een geest neemt hem,
en van stonde aan roept hij, en hij
scheurt hem dat hij schuimt, en
wijkt naauwelijks van hem, en ver-
plettert hem.
40 En ik heb uwe discipelen ge-
beden, dat zij hem zouden uitwer-
pen, en zij konden niet.
41 En Jezus antwoordende zeide:
O ongeloovig en verkeerd geslacht!
hoe lang zal ik nog bij ulieden
zijn, en ulieden verdragen? Breng
uwen zoon hier.
42 En nog als hij *naar hem* toe-
kwam, scheurde hem de duivel,
en verscheurde *hem;* maar Jezus
bestrafte den onreinen geest, en
maakte het kind gezond, en gaf
het zijnen vader weder.
43 En zij werden allen verslagen
over de grootdadigheid Gods. En
als zij allen zich verwonderden
over alle de dingen, die Jezus ge-
daan had, zeide hij tot zijne disci-
pelen:
44 Legt gij deze woorden in uwe
ooren; want de Zoon des menschen
zal overgeleverd worden in der
menschen handen.
45 Maar zij verstonden dit woord
niet, en het was voor hen verbor-
gen, alzoo dat zij het niet begrepen;
en zij vreesden, van dat woord
hem te vragen.
46 En daar rees eene overlegging
onder hen, namelijk, wie van hen
de meeste ware.
47 Maar Jezus, ziende de over-
legging hunner harten, nam een
kindeken, en stelde dat bij zich,
48 En zeide tot hen: Zoo wie
dit kindeken ontvangen zal in
mijnen naam, die ontvangt mij;
en zoo wie mij ontvangen zal, die
ontvangt hem, die mij gezonden
heeft. Want die de minste onder
u allen is, die zal groot zijn.
49 En Johannes antwoordde en

38 And behold, a man of the
company cried out, saying, Master,
I beseech thee look upon my son:
for he is mine only child.
39 And lo, a spirit taketh him,
and he suddenly crieth out; and
it teareth him that he foameth
again, and bruising him, hardly
departeth from him.
40 And I besought thy disciples
to cast him out, and they could
not.
41 And Jesus answering, said,
O faithless and perverse genera-
tion, how long shall I be with you,
and suffer you? Bring thy son
hither.
42 And as he was yet a coming,
the devil threw him down, and
tare *him.* And Jesus rebuked the
unclean spirit, and healed the
child, and delivered him again to
his father.
43 ¶ And they were all amazed
at the mighty power of God. But
while they wondered every one at
all things which Jesus did, he said
unto his disciples,
44 Let these sayings sink down
into your ears: for the Son of man
shall be delivered into the hands
of men.
45 But they understood not this
saying, and it was hid from them,
that they perceived it not: and
they feared to ask him of that
saying.
46 ¶ Then there arose a reason-
ing among them, which of them
should be greatest.
47 And Jesus perceiving the
thought of their heart, took a
child, and set him by him,
48 And said unto them, Whoso-
ever shall receive this child in
my name, receiveth me; and
whosoever shall receive me, re-
ceiveth him that sent me: for he
that is least among you all, the
same shall be great.
49 ¶ And John answered and

zeide: Meester! wij hebben eenen
gezien, die in uwen naam de dui-
velen uitwierp, en wij hebben 't
hem verboden, omdat hij *u* met
ons niet volgt.
50 En Jezus zeide tot hem: Ver-
biedt het niet; want wie tegen
ons niet is, die is voor ons.
51 En het geschiedde, als de da-
gen zijner opneming vervuld wer-
den, zoo rigtede hij zijn aangezigt,
om naar Jeruzalem te reizen.
52 En hij zond boden uit voor
zijn aangezigt; en zij, henenge-
reisd zijnde, kwamen in een vlek
der Samaritanen, om voor hem
herberg te bereiden.
53 En zij ontvingen hem niet,
omdat zijn aangezigt was *als* rei-
zende naar Jeruzalem.
54 Als nu zijne discipelen Jako-
bus en Johannes *dat* zagen, zeiden
zij: Heere! wilt gij dat wij zeg-
gen, dat vuur van den hemel ne-
derdale, en dezen verslinde, gelijk
ook Elias gedaan heeft?
55 Maar zich omkeerende bes-
trafte hij hen, en zeide: Gij weet
niet van hoedanigen geest gij zijt.
56 Want de Zoon des menschen
is niet gekomen, om der menschen
zielen te verderven, maar om te
behouden. En zij gingen naar
een ander vlek.
57 En het geschiedde op den
weg, als zij reisden, dat een tot
hem zeide: Heere! ik zal u vol-
gen, waar gij ook henengaat.
58 En Jezus zeide tot hem: De
vossen hebben holen, en de voge-
len des hemels nesten; maar de
Zoon des menschen heeft niet,
waar hij het hoofd nederlegge.
59 En hij zeide tot eenen ande-
ren: Volg mij. Doch hij zeide:
Heere! laat mij toe, dat ik henen-
ga, en eerst mijnen vader begrave.
60 Maar Jezus zeide tot hem:
Laat de dooden hunne dooden be-
graven; doch gij, ga henen en
verkondig het koningrijk Gods.
61 En ook een ander zeide:

said, Master, we saw one casting
out devils in thy name; and we
forbade him, because he followeth
not with us.
50 And Jesus said unto him,
Forbid *him* not: for he that is not
against us, is for us.
51 ¶ And it came to pass, when
the time was come that he should
be received up, he steadfastly set
his face to go to Jerusalem,
52 And sent messengers before
his face: and they went and
entered into a village of the Sa-
maritans, to make ready for him.
53 And they did not receive him,
because his face was as though he
would go to Jerusalem.
54 And when his disciples James
and John saw *this*, they said, Lord,
wilt thou that we command fire
to come down from heaven, and
consume them, even as Elias
did?
55 But he turned, and rebuked
them, and said, Ye know not what
manner of spirit ye are of.
56 For the Son of man is not
come to destroy men's lives, but
to save *them*. And they went to
another village.
57 ¶ And it came to pass, that as
they went in the way, a certain
man said unto him, Lord, I will
follow thee whithersoever thou
goest.
58 And Jesus said unto him,
Foxes have holes, and birds of the
air *have* nests; but the Son of man
hath not where to lay *his* head.
59 And he said unto another,
Follow me. But he said, Lord,
suffer me first to go and bury my
father.
60 Jesus said unto him, Let the
dead bury their dead: but go thou
and preach the kingdom of God.
61 And another also said, Lord,

Heere! ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe, dat ik afscheid neme van degenen, die in mijn huis zijn.

62 En Jezus zeide tot hem: Niemand, die zijne hand aan den ploeg slaat, en ziet naar hetgene achter is, is bekwaam tot het koningrijk Gods.

HOOFDSTUK X.

EN na dezen stelde de Heere nog andere zeventig, en zond ze henen voor zijn aangezigt, twee en twee, in iedere stad en plaats, daar hij komen zoude.

2 Hij zeide dan tot hen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinig; daarom bidt den Heere des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

3 Gaat henen; ziet, ik zende u als lammeren in 't midden der wolven.

4 Draagt geenen buidel, noch male, noch schoenen, en groet niemand op den weg.

5 En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: Vrede *zij* dezen huize!

6 En indien aldaar een zoon des vredes is, zoo zal uwe vrede op hem rusten; maar indien niet, zoo zal *uwe vrede* tot u wederkeeren.

7 En blijft in dat huis, etende en drinkende 't gene van hen *voorgezet wordt;* want de arbeider is zijn loon waardig; gaat niet over van *het ééne* huis in *het andere* huis.

8 En in wat stad gij zult ingaan, en zij u ontvangen, eet hetgene ulieden voorgezet wordt;

9 En geneest de kranken, die daarin zijn, en zegt tot hen: Het koningrijk Gods is nabij u gekomen.

10 Maar in wat stad gij zult ingaan, en zij u niet ontvangen, zoo zegt uitgaande op hare straten:

11 Ook het stof, dat uit uwe stad

I will follow thee; but let me first go bid them farewell which are at home at my house.

62 And Jesus said unto him, No man having put his hand to the plough, and looking back, is fit for the kingdom of God.

CHAPTER X.

AFTER these things, the Lord appointed other seventy also, and sent them two and two before his face into every city, and place, whither he himself would come.

2 Therefore said he unto them, The harvest truly is great, but the labourers *are* few: pray ye therefore the Lord of the harvest, that he would send forth labourers into his harvest.

3 Go your ways: behold, I send you forth as lambs among wolves.

4 Carry neither purse, nor scrip, nor shoes: and salute no man by the way.

5 And into whatsoever house ye enter, first say, Peace *be* to this house.

6 And if the son of peace be there, your peace shall rest upon it: if not, it shall turn to you again.

7 And in the same house remain, eating and drinking such things as they give: for the labourer is worthy of his hire. Go not from house to house.

8 And into whatsoever city ye enter, and they receive you, eat such things as are set before you:

9 And heal the sick that are therein, and say unto them, The kingdom of God is come nigh unto you.

10 But into whatsoever city ye enter, and they receive you not, go your ways out into the streets of the same, and say,

11 Even the very dust of your

aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nogtans zoo weet dit, dat het koningrijk Gods nabij u gekomen is.

12 En ik zegge u, dat het Sodom verdragelijker wezen zal in dien dag dan dezelve stad.
13 Wee u, Chorazin! wee u, Bethsaïda! want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zouden eertijds, in zak en assche zittende, zich bekeerd hebben.

14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in het oordeel dan ulieden.
15 En gij, Kapernaüm! die tot den hemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de helle toe nedergestooten worden.
16 Wie u hoort, die hoort mij; en wie u verwerpt, die verwerpt mij; en wie mij verwerpt, die verwerpt dengenen, die mij gezonden heeft.
17 En de zeventig zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heere! ook de duivelen zijn ons onderworpen in uwen naam.
18 En hij zeide tot hen: Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen.
19 Ziet, ik geve u de magt, om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigzins beschadigen.
20 Doch verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer, dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.
21 Te dier ure verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik danke u, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja Vader! want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

city which cleaveth on us, we do wipe off against you: notwithstanding, be ye sure of this, that the kingdom of God is come nigh unto you.
12 But I say unto you, That it shall be more tolerable in that day for Sodom than for that city.
13 Wo unto thee, Chorazin! wo unto thee, Bethsaida! for if the mighty works had been done in Tyre and Sidon, which have been done in you, they had a great while ago repented, sitting in sackcloth and ashes.
14 But it shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the judgment, than for you.
15 And thou, Capernaum, which art exalted to heaven, shalt be thrust down to hell.

16 He that heareth you, heareth me; and he that despiseth you, despiseth me; and he that despiseth me, despiseth him that sent me.
17 ¶ And the seventy returned again with joy, saying, Lord, even the devils are subject unto us through thy name.
18 And he said unto them, I beheld Satan as lightning fall from heaven.
19 Behold, I give unto you power to tread on serpents and scorpions, and over all the power of the enemy: and nothing shall by any means hurt you.
20 Notwithstanding, in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rather rejoice, because your names are written in heaven.
21 ¶ In that hour Jesus rejoiced in spirit, and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, that thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes: even so, Father; for so it seemed good in thy sight.

22 Alle dingen zijn mij van mijnen Vader overgegeven; en niemand weet, wie de Zoon is, dan de Vader; en wie de Vader is, dan de Zoon, en dien het de Zoon zal willen openbaren.

23 En zich keerende naar de discipelen, zeide hij *tot hen* afzonderlijk: Zalig zijn de oogen, die zien 't gene gij ziet.

24 Want ik zegge u, dat vele profeten en koningen hebben begeerd te zien 't gene gij ziet, en hebben 't niet gezien; en te hooren 't gene gij hoort, en hebben 't niet gehoord.

25 En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, hem verzoekende, en zeggende: Meester! wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

26 En hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? hoe leest gij?

27 En hij antwoordende zeide: Gij zult den Heere, uwen God, liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit geheel uw verstand; en uwen naaste als u zelven.

28 En hij zeide tot hem: Gij hebt regt geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij, willende zich zelven regtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

30 En Jezus antwoordende zeide: Een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke hem ook uitgetogen en daarbij *zware* slagen gegeven hebbende, henengingen, en lieten *hem* half dood liggen.

31 En bij geval kwam een zeker priester denzelfden weg af, en hem ziende, ging hij tegenover *hem* voorbij.

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaatse, kwam hij, en zag *hem*, en ging tegenover *hem* voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan,

22 All things are delivered to me of my Father: and no man knoweth who the Son is, but the Father; and who the Father is, but the Son, and *he* to whom the Son will reveal *him*.

23 ¶ And he turned him unto *his* disciples, and said privately, Blessed *are* the eyes which see the things that ye see.

24 For I tell you, that many prophets and kings have desired to see those things which ye see, and have not seen *them*; and to hear those things which ye hear, and have not heard *them*.

25 ¶ And behold, a certain lawyer stood up, and tempted him, saying, Master, what shall I do to inherit eternal life?

26 He said unto him, What is written in the law? how readest thou?

27 And he answering said, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy strength, and with all thy mind; and thy neighbour as thyself.

28 And he said unto him, Thou hast answered right: this do, and thou shalt live.

29 But he, willing to justify himself, said unto Jesus, And who is my neighbour?

30 And Jesus answering, said, A certain *man* went down from Jerusalem to Jericho, and fell among thieves, which stripped him of his raiment, and wounded *him*, and departed, leaving *him* half dead.

31 And by chance there came down a certain priest that way; and when he saw him, he passed by on the other side.

32 And likewise a Levite, when he was at the place, came and looked *on him*, and passed by on the other side.

33 But a certain Samaritan, as

reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen.
34 En tot *hem* gaande, verbond hij zijne wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg, en verzorgde hem.
35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer *aan hem* te koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik wederkom.
36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?
37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: Ga henen, en doe gij desgelijks.
38 En het geschiedde, als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw, met name Martha, ontving hem in haar huis.
39 En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook, zittende aan de voeten van Jezus, zijn woord hoorde.
40 Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daarbij komende zeide zij: Heere! trekt gij het u niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe.
41 En Jezus antwoordende zeide tot haar: Martha, Martha! gij bekommert en ontrust u over vele dingen;
42 Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

HOOFDSTUK XI.

EN het geschiedde, toen hij in eene zekere plaatse was biddende, dat, als hij ophield, een van zijne discipelen tot hem zeide:

he journeyed, came where he was: and when he saw him, he had compassion *on him*,
34 And went to *him*, and bound up his wounds, pouring in oil and wine, and set him on his own beast, and brought him to an inn, and took care of him.
35 And on the morrow, when he departed, he took out two pence, and gave *them* to the host, and said unto him, Take care of him: and whatsoever thou spendest more, when I come again, I will repay thee.
36 Which now of these three, thinkest thou, was neighbour unto him that fell among the thieves?
37 And he said, He that shewed mercy on him. Then said Jesus unto him, Go, and do thou likewise.
38 ¶ Now it came to pass, as they went, that he entered into a certain village: and a certain woman, named Martha, received him into her house.
39 And she had a sister called Mary, which also sat at Jesus' feet, and heard his word.
40 But Martha was cumbered about much serving, and came to him, and said, Lord, dost thou not care that my sister hath left me to serve alone? bid her therefore that she help me.
41 And Jesus answered, and said unto her, Martha, Martha, thou art careful, and troubled about many things:
42 But one thing is needful; and Mary hath chosen that good part, which shall not be taken away from her.

CHAPTER XI.

AND it came to pass, that as he was praying in a certain place, when he ceased, one of his disciples said unto him, Lord,

Heere! leer ons bidden, gelijk ook
Johannes zijnen discipelen geleerd
heeft.
2 En hij zeide tot hen: Wanneer
gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die
in de hemelen *zijt!* uw naam wor-
de geheiligd. Uw koningrijk kome.
Uw wil geschiede, gelijk in den
hemel, *alzoo* ook op de aarde.
3 Geef ons elken dag ons dage-
lijksch brood.
4 En vergeef ons onze zonden;
want ook wij vergeven aan een' ie-
gelijk, die ons schuldig is. En leid
ons niet in verzoeking, maar ver-
los ons van den booze.
5 En hij zeide tot hen: Wie van
u zal eenen vriend hebben, en zal
ter middernacht tot hem gaan, en
tot hem zeggen: Vriend! leen mij
drie brooden,
6 Overmits mijn vriend van de
reize tot mij gekomen is, en ik heb
niet, dat ik hem voorzette;
7 En dat die van binnen antwoor-
dende zoude zeggen: Doe mij
geene moeite aan; de deur is nu
gesloten, en mijne kinderen zijn
met mij in de slaapkamer; ik kan
niet opstaan om u te geven.
8 Ik zegge ulieden, hoewel hij
niet zoude opstaan en hem geven,
omdat hij zijn vriend is, nogtans
om zijner onbeschaamdheid wille
zal hij opstaan, en hem geven zoo
veel als hij er behoeft.
9 En ik zegge ulieden: Bidt, en
u zal gegeven worden; zoekt, en
gij zult vinden; klopt, en u zal
opengedaan worden.
10 Want een iegelijk die bidt,
die ontvangt; en die zoekt, die
vindt; en die klopt, dien zal open-
gedaan worden.
11 En wat vader onder u, dien de
zoon om brood bidt, zal hem ee-
nen steen geven? of ook om ee-
nen visch, zal hem voor eenen
visch eene slang geven?
12 Of zoo hij ook om een ei zoude
bidden, zal hij hem een' schorpioen
geven?
13 Indien dan gij, die boos zijt,

teach us to pray, as John also
taught his disciples.
2 And he said unto them, When
ye pray, say, Our Father which
art in heaven, Hallowed be thy
name. Thy kingdom come. Thy
will be done, as in heaven, so in
earth.
3 Give us day by day our daily
bread.
4 And forgive us our sins; for
we also forgive every one that is
indebted to us. And lead us not
into temptation; but deliver us
from evil.
5 And he said unto them, Which
of you shall have a friend, and
shall go unto him at midnight,
and say unto him, Friend, lend
me three loaves:
6 For a friend of mine in his
journey is come to me, and I
have nothing to set before him?
7 And he from within shall
answer and say, Trouble me not:
the door is now shut, and my
children are with me in bed; I
cannot rise and give thee.
8 I say unto you, Though he
will not rise and give him, be-
cause he is his friend, yet because
of his importunity he will rise and
give him as many as he needeth.
9 And I say unto you, Ask, and
it shall be given you; seek, and
ye shall find; knock, and it shall
be opened unto you.
10 For every one that asketh,
receiveth; and he that seeketh,
findeth; and to him that knock-
eth, it shall be opened.
11 If a son shall ask bread of
any of you that is a father, will
he give him a stone? or if *he ask*
a fish, will he for a fish give him
a serpent?
12 Or if he shall ask an egg, will
he offer him a scorpion?
13 If ye then, being evil, know

weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven dengenen, die hem bidden?
14 En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom. En het geschiedde, als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak; en de scharen verwonderden zich.
15 Maar sommigen van hen zeiden: Hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul, den overste der duivelen.
16 En anderen, *hem* verzoekende, begeerden van hem een teeken uit den hemel.
17 Maar hij, kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koningrijk, dat tegen zich zelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis, tegen zich zelf *verdeeld zijnde*, valt.
18 Indien nu ook de Satan tegen zich zelven verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl gij zegt, dat ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp.
19 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze uwe zonen uit? Daarom zullen dezen uwe regters zijn.
20 Maar indien ik door den vinger Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het koningrijk Gods tot u gekomen.
21 Wanneer een sterke gewapende zijn hof bewaart, zoo is *al* wat hij heeft in vrede.
22 Maar als een daarover komt, die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting, daar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.
23 Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstrooit.
24 Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaatsen zoekende rust; en die niet vindende, zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis, daar ik uitgevaren ben.

how to give good gifts unto your children: how much more shall *your* heavenly Father give the Holy Spirit to them that ask him?
14 ¶ And he was casting out a devil, and it was dumb. And it came to pass when the devil was gone out, the dumb spake; and the people wondered.
15 But some of them said, He casteth out devils through Beelzebub, the chief of the devils.
16 And others tempting *him*, sought of him a sign from heaven.
17 But he, knowing their thoughts, said unto them, Every kingdom divided against itself, is brought to desolation; and a house *divided* against a house, falleth.
18 If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub.
19 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast *them* out? therefore shall they be your judges.
20 But if I with the finger of God cast out devils, no doubt the kingdom of God is come upon you.
21 When a strong man armed keepeth his palace, his goods are in peace:
22 But when a stronger than he shall come upon him, and overcome him, he taketh from him all his armour wherein he trusted, and divideth his spoils.
23 He that is not with me is against me: and he that gathereth not with me scattereth.
24 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest: and finding none, he saith, I will return unto my house whence I came out.

25 En komende, vindt hij het met bezemen gekeerd en versierd.
26 Dan gaat hij henen, en neemt met zich zeven andere geesten, boozer dan hij zelf is, en ingegaan zijnde, wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.
27 En het geschiedde, als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw, de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: Zalig is de schoot, die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen!
28 Maar hij zeide: Ja zalig zijn degenen, die het woord Gods hooren, en het bewaren!
29 En als de scharen digt bijeenvergaderden, begon hij te zeggen: Dit is een boos geslacht; het verzoekt een teeken, en aan hetzelve zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jonas, den profeet.
30 Want gelijk Jonas den Niniviten een teeken geweest is, alzoo zal ook de Zoon des menschen zijn dezen geslachte.
31 De koninginne van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal ze veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid van Salomo! en ziet, meer dan Salomo is hier;
32 De mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen 't zelve veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier!
33 En niemand, die eene kaars ontsteekt, zie *die* in 't verborgen, noch onder eene koornmaat, maar op eenen kandelaar, opdat degenen, die inkomen, het licht zien mogen.
34 De kaars des ligchaams is het oog: wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele lig-

25 And when he cometh, he findeth *it* swept and garnished.
26 Then goeth he, and taketh *to him* seven other spirits more wicked than himself; and they enter in, and dwell there: and the last *state* of that man is worse than the first.
27 ¶ And it came to pass, as he spake these things, a certain woman of the company lifted up her voice, and said unto him, Blessed *is* the womb that bare thee, and the paps which thou hast sucked.
28 But he said, Yea, rather blessed *are* they that hear the word of God, and keep it.
29 ¶ And when the people were gathered thick together, he began to say, This is an evil generation: they seek a sign; and there shall no sign be given it, but the sign of Jonas the prophet.
30 For as Jonas was a sign unto the Ninevites, so shall also the Son of man be to this generation.
31 The queen of the south shall rise up in the judgment with the men of this generation, and condemn them: for she came from the utmost parts of the earth, to hear the wisdom of Solomon; and behold, a greater than Solomon *is* here.
32 The men of Nineveh shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for they repented at the preaching of Jonas; and behold, a greater than Jonas *is* here.
33 No man when he hath lighted a candle, putteth *it* in a secret place, neither under a bushel, but on a candlestick, that they which come in may see the light.
34 The light of the body is the eye: therefore when thine eye is single, thy whole body also is full

ohaam verlicht: maar zoo het boos is, zoo is ook *geheel* uw ligchaam duister.

35 Zie dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij.

36 Indien dan uw ligchaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel, dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.

37 Als hij nu *dit* sprak, bad hem een zeker pharizeër, dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde, zat hij aan.

38 En de pharizeër, *dit* ziende, verwonderde zich, dat hij niet eerst, vóór het middagmaal, zich gewasschen had.

39 En de Heere zeide tot hem: Nu gij pharizeën! gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels; maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.

40 Gij onverstandigen! die het buitenste heeft gemaakt, heeft hij ook niet het binnenste gemaakt?

41 Doch geeft tot aalmoes hetgene daarin is; en ziet, alles is u rein.

42 Maar wee u, pharizeën! want gij vertient de munte, en de ruite, en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeel en de liefde Gods. Dit moest men doen, en het andere niet nalaten.

43 Wee u, pharizeën! want gij bemint het voorgestoelte in de synagogen, en de begroetingen op de markten.

44 Wee u, gij schriftgeleerden en pharizeën, gij geveinsden! want gij zijt gelijk de graven, die niet openbaar zijn, en de menschen, die daarover wandelen, weten 't niet.

45 En een van de wetgeleerden antwoordende zeide tot hem: Meester! als gij deze dingen zegt, zoo doet gij ook ons smaadheid aan.

46 Doch hij zeide: Wee ook u,

of light; but when *thine eye* is evil, thy body also *is* full of darkness.

35 Take heed therefore, that the light which is in thee be not darkness.

36 If thy whole body therefore *be* full of light, having no part dark, the whole shall be full of light; as when the bright shining of a candle doth give thee light.

37 ¶ And as he spake, a certain Pharisee besought him to dine with him: and he went in and sat down to meat.

38 And when the Pharisee saw *it*, he marvelled that he had not first washed before dinner.

39 And the Lord said unto him, Now do ye Pharisees make clean the outside of the cup and the platter; but your inward part is full of ravening and wickedness.

40 *Ye* fools, did not he that made that which is without, make that which is within also?

41 But rather give alms of such things as ye have; and behold, all things are clean unto you.

42 But wo unto you, Pharisees! for ye tithe mint, and rue, and all manner of herbs, and pass over judgment and the love of God: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

43 Wo unto you, Pharisees! for ye love the uppermost seats in the synagogues, and greetings in the markets.

44 Wo unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are as graves which appear not, and the men that walk over *them* are not aware *of them*.

45 ¶ Then answered one of the lawyers, and said unto him, Master, thus saying, thou reproachest us also.

46 And he said, Wo unto you

wetgeleerden! want gij belast de
menschen met lasten, zwaar om
te dragen, en zelven raakt gij die
lasten niet aan met één' van uwe
vingeren.
47 Wee u! want gij bouwt de
graven der profeten, en uwe va-
ders hebben ze gedood.
48 Zoo getuigt gij dan, dat gij
mede behagen hebt aan de wer-
ken uwer vaderen; want zij heb-
ben ze gedood, en gij bouwt hun-
ne graven.
49 Waarom ook de wijsheid
Gods zegt: Ik zal profeten en apos-
telen tot hen zenden, en van die
zullen zij *sommigen* dooden, en
sommigen zullen zij uitjagen;
50 Opdat van dit geslacht af-
geëischt worde het bloed van alle
de profeten, dat vergoten is van de
grondlegging der wereld af;
51 Van het bloed Abels af tot
het bloed van Zacharia, die gedood
is tusschen het altaar en het huis
Gods; ja zeg ik u, het zal afge-
ëischt worden van dit geslacht!
52 Wee u, gij wetgeleerden!
want gij hebt den sleutel der ken-
nis weggenomen; gij zelven zijt
niet ingegaan, en die ingingen,
hebt gij verhinderd.
53 En als hij deze dingen tot hen
zeide, begonnen de schriftgeleer-
den en pharizeën hard aan te hou-
den, en hem van vele dingen te
doen spreken,
54 Hem lagen leggende, en zoe-
kende iets uit zijnen mond te be-
jagen, opdat zij hem beschuldigen
mogten.

HOOFDSTUK XII.

ALS intusschen vele duizenden
der schare bijeenvergaderd
waren, zoodat zij malkander ver-
traden, begon hij te zeggen tot
zijne discipelen: Wacht u zelven
allereerst voor den zuurdeesem
der pharizeën, welke is geveinsd-
heid.

also, ye lawyers! for ye lade men
with burdens grievous to be borne,
and ye yourselves touch not the
burdens with one of your fingers.
47 Wo unto you! for ye build
the sepulchres of the prophets,
and your fathers killed them.
48 Truly ye bear witness, that ye
allow the deeds of your fathers:
for they indeed killed them, and
ye build their sepulchres.
49 Therefore also said the wis-
dom of God, I will send them
prophets and apostles, and *some*
of them they shall slay and per-
secute:
50 That the blood of all the pro-
phets, which was shed from the
foundation of the world, may be
required of this generation;
51 From the blood of Abel unto
the blood of Zacharias, which pe-
rished between the altar and the
temple: verily I say unto you, It
shall be required of this genera-
tion.
52 Wo unto you, lawyers! for
ye have taken away the key of
knowledge: ye entered not in
yourselves, and them that were
entering in ye hindered.
53 And as he said these things
unto them, the scribes and the
Pharisees began to urge *him* ve-
hemently, and to provoke him to
speak of many things;
54 Laying wait for him, and
seeking to catch something out
of his mouth, that they might ac-
cuse him.

CHAPTER XII.

IN the mean time, when there
were gathered together an in-
numerable multitude of people, in-
somuch that they trode one upon
another, he began to say unto his
disciples first of all, Beware ye of
the leaven of the Pharisees, which
is hypocrisy.

2 En er is niets bedekt, dat niet zal ontdekt worden, en verborgen, dat niet zal geweten worden.

3 Daarom, al wat gij in de duisternis gezegd hebt, zal in 't licht gehoord worden; en wat gij in het oor gesproken hebt, in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.

4 En ik zegge u, mijnen vrienden: Vreest niet voor degenen, die het ligchaam dooden, en daarna niet meer kunnen doen.

5 Maar ik zal u toonen, wien gij vreezen zult; vreest dien, die, nadat hij gedood heeft, *ook* magt heeft, in de helle te werpen; ja ik zegge u, vreest dien!

6 Worden niet vijf muschkens verkocht voor twee penningskens? en niet één van die is voor God vergeten.

7 Ja ook de haren uws hoofds zijn allen geteld. Vreest dan niet; gij gaat vele muschkens te boven.

8 En ik zegge u: Een iegelijk die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de engelen Gods.

9 Maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods.

10 En een iegelijk die *eenig* woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

11 En wanneer zij u henenbrengen zullen in de synagogen, en *tot* de overheden en de magten, zoo zijt niet bezorgd, hoe of wat gij tot verantwoording zeggen, of wat gij spreken zult;

12 Want de Heilige Geest zal u in diezelve ure leeren 't gene gij spreken moet.

13 En iemand uit de schare zeide tot hem: Meester! zeg mijnen

2 For there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3 Therefore, whatsoever ye have spoken in darkness, shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets, shall be proclaimed upon the house-tops.

4 And I say unto you, my friends, Be not afraid of them that kill the body, and after that, have no more that they can do.

5 But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed, hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6 Are not five sparrows sold for two farthings, and not one of them is forgotten before God?

7 But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8 Also I say unto you, Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess before the angels of God.

9 But he that denieth me before men, shall be denied before the angels of God.

10 And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost, it shall not be forgiven.

11 And when they bring you unto the synagogues, and *unto* magistrates, and powers, take ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

12 For the Holy Ghost shall teach you in the same hour what ye ought to say.

13 ¶ And one of the company said unto him, Master, speak to

broeder, dat hij met mij de erfenis deele.

14 Maar hij zeide tot hem: Mensch! wie heeft mij tot één' regter of scheidsman over ulieden gesteld?

15 En hij zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed gelegen, dat iemand leeft van zijne goederen.

16 En hij zeide tot hen eene gelijkenis, en sprak: Eens rijken menschen land had wél gedragen;

17 En hij overleide bij zich zelven, zeggende: Wat zal ik doen? want ik heb niet, waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijne schuren afbreken, en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas en deze mijne goederen;

19 En ik zal tot mijne ziele zeggen: Ziele! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk.

20 Maar God zeide tot hem: Gij dwaas! in dezen nacht zal men uwe ziele van u afeischen; en 't gene gij bereid hebt, wiens zal het zijn?

21 Alzoo *is 't met dien*, die zich zelven schatten vergadert, en niet rijk is in God.

22 En hij zeide tot zijne discipelen: Daarom zegge ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult, noch voor het ligchaam, waarmede gij u kleeden zult.

23 Het leven is meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleeding.

24 Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, welke geene spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve; hoe veel gaat gij de vogelen te boven?

25 Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, ééne elle tot zijne lengte toedoen?

my brother, that he divide the inheritance with me.

14 And he said unto him, Man, who made me a judge, or a divider over you?

15 And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: for a man's life consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16 And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17 And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to bestow my fruits?

18 And he said, This will I do: I will pull down my barns, and build greater; and there will I bestow all my fruits and my goods.

19 And I will say to my soul, Soul, thou hast much goods laid up for many years; take thine ease, eat, drink, *and* be merry.

20 But God said unto him, *Thou* fool, this night thy soul shall be required of thee: then whose shall those things be which thou hast provided?

21 So *is* he that layeth up treasure for himself, and is not rich toward God.

22 ¶ And he said unto his disciples, Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat; neither for the body, what ye shall put on.

23 The life is more than meat, and the body *is more* than raiment.

24 Consider the ravens: for they neither sow nor reap: which neither have store-house, nor barn; and God feedeth them. How much more are ye better than the fowls?

25 And which of you with taking thought can add to his stature one cubit?

26 Indien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor de overige dingen bezorgd?
27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen; zij arbeiden niet, en spinnen niet; en ik zegge u, ook Salomo in alle zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als ééne van deze.
28 Indien nu God het gras, dat heden op het veld is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel meer u, gij kleingeloovigen!
29 En gijlieden, vraagt niet, wat gij eten, of wat gij drinken zult; en weest niet wankelmoedig.
30 Want alle deze dingen zoeken de volken der wereld; doch uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.
31 Maar zoekt het koningrijk Gods, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.
32 Vrees niet, gij klein kuddeken! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koningrijk te geven.
33 Verkoopt hetgene gij hebt, en geeft aalmoes. Maakt u zelven buidels, die niet verouden, eenen schat, die niet afneemt, in de hemelen, daar de dief niet bijkomt, noch de mot verderft.
34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.
35 Laat uwe lenden omgord zijn, en de kaarsen brandende;
36 En zijt gij den menschen gelijk, die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat, als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.
37 Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer, als hij komt, zal wakende vinden. Voorwaar ik zegge u, dat hij zich zal omgorden, en zal ze doen aanzitten, en bijkomende, zal hij hen dienen.
38 En zoo hij komt in de tweede nachtwake, en *zoo hij* komt in de

26 If ye then be not able to do that thing which is least, why take ye thought for the rest?
27 Consider the lilies how they grow: they toil not, they spin not; and yet I say unto you, that Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.
28 If then God so clothe the grass, which is to-day in the field, and to-morrow is cast into the oven; how much more *will he clothe* you, O ye of little faith?
29 And seek not ye what ye shall eat, or what ye shall drink, neither be ye of doubtful mind.
30 For all these things do the nations of the world seek after: and your Father knoweth that ye have need of these things.
31 ¶ But rather seek ye the kingdom of God, and all these things shall be added unto you.
32 Fear not, little flock; for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.
33 Sell that ye have, and give alms: provide yourselves bags which wax not old, a treasure in the heavens that faileth not, where no thief approacheth, neither moth corrupteth.
34 For where your treasure is, there will your heart be also.
35 Let your loins be girded about, and *your* lights burning;
36 And ye yourselves like unto men that wait for their lord, when he will return from the wedding; that, when he cometh and knocketh, they may open unto him immediately.
37 Blessed *are* those servants, whom the lord when he cometh shall find watching: verily I say unto you, that he shall gird himself, and make them to sit down to meat, and will come forth and serve them.
38 And if he shall come in the second watch, or come in the

derde nachtwake, en hij vindt hen alzoo, zalig zijn die dienstknechten.
39 Maar weet dit, dat indien de heer des huizes geweten had in welke ure de dief zoude komen, hij zoude gewaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.
40 Gij dan zijt ook bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.
41 En Petrus zeide tot hem: Heere! zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?
42 En de Heere zeide: Wie is dan de getrouwe en voorzigtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstboden zal zetten, om *hen* ter regter tijd het bescheiden deel spijze te geven?
43 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer, als hij komt, zal vinden alzoo doende.
44 Waarlijk ik zegge ulieden, dat hij hem over alle zijne goederen zetten zal.
45 Maar indien die dienstknecht in zijn hart zoude zeggen: Mijn heer vertoeft te komen; en zoude beginnen de knechten en de dienstmaagden te slaan, en te eten en te drinken, en dronken te worden;
46 Zoo zal de heer deszelven dienstknechts komen ten dage in welken hij hem niet verwacht, en ter ure die hij niet weet; en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.
47 En die dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heeren, en *zich* niet bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele *slagen* geslagen worden;
48 Maar die denzelven niet geweten heeft, en gedaan heeft dingen, die slagen waardig zijn, die zal met weinige *slagen* geslagen worden. En een' iegelijk dien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en dien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

third watch, and find *them* so, blessed are those servants.
39 And this know, that if the good man of the house had known what hour the thief would come, he would have watched, and not have suffered his house to be broken through.
40 Be ye therefore ready also: for the Son of man cometh at an hour when ye think not.
41 ¶ Then Peter said unto him, Lord, speakest thou this parable unto us, or even to all?
42 And the Lord said, Who then is that faithful and wise steward, whom *his* lord shall make ruler over his household, to give *them* *their* portion of meat in due season?
43 Blessed *is* that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.
44 Of a truth I say unto you, that he will make him ruler over all that he hath.
45 But and if that servant say in his heart, My lord delayeth his coming; and shall begin to beat the men-servants, and maidens, and to eat and drink, and to be drunken;
46 The lord of that servant will come in a day when he looketh not for *him*, and at an hour when he is not aware, and will cut him in sunder, and will appoint him his portion with the unbelievers.
47 And that servant which knew his lord's will, and prepared not *himself*, neither did according to his will, shall be beaten with many *stripes*.
48 But he that knew not, and did commit things worthy of stripes, shall be beaten with few *stripes*. For unto whomsoever much is given, of him shall be much required; and to whom men have committed much, of him they will ask the more.

49 Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik, indien het alreede ontstoken is?

50 Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe worde ik geperst, tot dat het volbragt zij!

51 Meent gij, dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen, zegge ik u, maar zelfs verdeeldheid.

52 Want van nu aan zullen er vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie.

53 De vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54 En hij zeide ook tot de scharen: Wanneer gij eene wolk ziet opgaan van het Westen, terstond zegt gijlieden: Daar komt regen: en het geschiedt alzoo.

55 En wanneer gij den zuidewind *ziet* waaijen, zoo zegt gij: Daar zal hitte zijn; en het geschiedt.

56 Gij geveinsden! het aanschijn der aarde en des hemels weet gij te beproeven; en hoe beproeft gij dezen tijd niet?

57 En waarom oordeelt gij ook van u zelven niet hetgene regt is?

58 Want als gij henengaat met uwe wederpartij voor de overheid, zoo benaarstig u op den weg om van hem verlost te worden; opdat hij misschien u niet voor den regter trekke, en de regter u den geregtsdienaar overlevere, en de geregtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59 Ik zegge u: Gij zult van daar geenszins uitgaan, tot dat gij ook het laatste penningsken betaald zult hebben.

49 ¶ I am come to send fire on the earth, and what will I, if it be already kindled?

50 But I have a baptism to be baptized with; and how am I straitened till it be accomplished!

51 Suppose ye that I am come to give peace on earth? I tell you, Nay; but rather division:

52 For from henceforth there shall be five in one house divided, three against two, and two against three.

53 The father shall be divided against the son, and the son against the father; the mother against the daughter, and the daughter against the mother; the mother-in-law against her daughter-in-law, and the daughter-in-law against her mother-in-law.

54 ¶ And he said also to the people, When ye see a cloud rise out of the west, straightway ye say, There cometh a shower; and so it is.

55 And when *ye see* the south wind blow, ye say, There will be heat; and it cometh to pass.

56 *Ye* hypocrites, ye can discern the face of the sky, and of the earth; but how is it, that ye do not discern this time?

57 Yea, and why even of yourselves judge ye not what is right?

58 ¶ When thou goest with thine adversary to the magistrate, *as thou art* in the way, give diligence that thou mayest be delivered from him; lest he hale thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and the officer cast thee into prison.

59 I tell thee, thou shalt not depart thence, till thou hast paid the very last mite.

HOOFDSTUK XIII.

EN daar waren ten zelfden tijde eenigen tegenwoordig, die hem boodschapten van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Meent gij, dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven alle de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zegge u: Neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achttien, op welke de toren in Siloam viel, en doodde ze; meent gij, dat dezen schuldenaars zijn geweest boven alle menschen, die te Jeruzalem wonen?

5 Ik zegge u: Neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

6 En hij zeide deze gelijkenis: Een zeker *man* had eenen vijgeboom geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond *ze* niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, ik kom nu drie jaren zoekende vrucht op dezen vijgeboom, en vind *ze* niet; houw hem uit; waartoe beslaat hij ook nutteloos de aarde?

8 En hij antwoordende zeide tot hem: Heere! laat hem ook *nog* dit jaar, tot dat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9 En indien hij vrucht zal voortbrengen, *laat hem staan;* maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10 En hij leerde op den sabbat in éene der synagogen.

11 En ziet, daar was eene vrouw, die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had, en zij was tezamengebogen, en kon zich ganschelijk niet opregten.

12 En Jezus haar ziende, riep haar tot zich, en zeide tot haar: Vrouw! gij zijt verlost van uwe krankheid.

CHAPTER XIII.

THERE were present at that season some that told him of the Galileans, whose blood Pilate had mingled with their sacrifices.

2 And Jesus answering, said unto them, Suppose ye that these Galileans were sinners above all the Galileans, because they suffered such things?

3 I tell you, Nay; but except ye repent, ye shall all likewise perish.

4 Or those eighteen, upon whom the tower in Siloam fell, and slew them, think ye that they were sinners above all men that dwelt in Jerusalem?

5 I tell you, Nay; but except ye repent, ye shall all likewise perish.

6 ¶ He spake also this parable: A certain *man* had a fig-tree planted in his vineyard; and he came and sought fruit thereon, and found none.

7 Then said he unto the dresser of his vineyard, Behold, these three years I come seeking fruit on this fig-tree, and find none: cut it down; why cumbereth it the ground?

8 And he answering, said unto him, Lord, let it alone this year also, till I shall dig about it, and dung *it*:

9 And if it bear fruit, *well:* and if not, *then* after that thou shalt cut it down.

10 And he was teaching in one of the synagogues on the sabbath.

11 ¶ And behold, there was a woman which had a spirit of infirmity eighteen years, and was bowed together, and could in no wise lift up *herself*.

12 And when Jesus saw her, he called *her to him*, and said unto her, Woman, thou art loosed from thine infirmity.

13 En hij leide de handen op haar; en zij werd terstond weder regt, en verheerlijkte God.
14 En de overste der synagoge, kwalijk nemende dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: Daar zijn zes dagen, in welke men moet werken; komt dan in dezelve, en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.
15 De Heere dan antwoordde hem en zeide: Gij geveinsde! maakt niet een iegelijk van u op den sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt *hem* henen om *hem* te doen drinken?
16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de Satan, ziet, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band op den dag des sabbats?
17 En als hij dit zeide, werden zij allen beschaamd, die zich tegen hem stelden; en de gansche schare verblijdde zich over alle de heerlijke dingen, die van hem geschiedden.
18 En hij zeide: Waaraan is het koningrijk Gods gelijk? en waarbij zal ik 'tzelve vergelijken?
19 Het is gelijk aan een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op, en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.
20 En hij zeide wederom: Waarbij zal ik het koningrijk Gods vergelijken?
21 Het is gelijk aan een' zuurdeesem, welken eene vrouw nam, en verbergde in drie maten meels, tot dat het geheel gezuurd was.
22 En hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, leerende, en rigtende *zijne* reize naar Jeruzalem.
23 En daar zeide een tot hem! Heere! zijn er *ook* weinigen, die zalig worden? En hij zeide tot hen:

13 And he laid *his* hands on her: and immediately she was made straight, and glorified God.
14 And the ruler of the synagogue answered with indignation, because that Jesus had healed on the sabbath-day, and said unto the people, There are six days in which men ought to work: in them therefore come and be healed, and not on the sabbath-day.
15 The Lord then answered him, and said, *Thou* hypocrite, doth not each one of you on the sabbath loose his ox or *his* ass from the stall, and lead *him* away to watering?
16 And ought not this woman being a daughter of Abraham, whom Satan hath bound, lo, these eighteen years, be loosed from this bond on the sabbath-day?
17 And when he had said these things, all his adversaries were ashamed: and all the people rejoiced for all the glorious things that were done by him.
18 ¶ Then said he, Unto what is the kingdom of God like? and whereunto shall I resemble it?
19 It is like a grain of mustard-seed, which a man took, and cast into his garden, and it grew, and waxed a great tree; and the fowls of the air lodged in the branches of it.
20 And again he said, Whereunto shall I liken the kingdom of God?
21 It is like leaven, which a woman took and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.
22 And he went through the cities and villages, teaching, and journeying toward Jerusalem.
23 Then said one unto him, Lord, are there few that be saved? And he said unto them,

24 Strijdt om in te gaan door de enge poorte; want velen, zegge ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25 *Namelijk* nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deure zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deure te kloppen, zeggende: Heere, Heere, doe ons open! en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet, van waar gij zijt.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 En hij zal zeggen: Ik zegge u, ik ken u niet van waar gij zijt; wijkt van mij af, alle gij werkers der ongeregtigheid!

28 Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham, en Isaäk, en Jakob, en alle de profeten, in het koningrijk Gods, maar uliedeu buiten uitgeworpen.

29 En daar zullen er komen van Oosten en Westen, en van Noorden en Zuiden, en zullen aanzitten in het koningrijk Gods.

30 En ziet, er zijn laatsten, die de eersten zullen zijn; en er zijn eersten, die de laatsten zullen zijn.

31 Te dienzelven dage kwamen er eenige pharizeën, zeggende tot hem: Ga weg, en vertrek van hier; want Herodes wil u dooden.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen, en zegt dien vos: Zie, ik werp duivelen uit, en maak gezond, heden en morgen, en ten derden *dage* worde ik voleindigd.

33 Doch ik moet heden, en morgen, en den volgenden *dag* reizen; want het gebeurt niet, dat een profeet gedood wordt buiten Jeruzalem.

34 Jeruzalem! Jeruzalem! gij die de profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn! hoe me-

24 ¶ Strive to enter in at the strait gate: for many, I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.

25 When once the Master of the house is risen up, and hath shut to the door, and ye begin to stand without, and to knock at the door, saying, Lord, Lord, open unto us; and he shall answer and say unto you, I know you not whence ye are:

26 Then shall ye begin to say, We have eaten and drunk in thy presence, and thou hast taught in our streets.

27 But he shall say, I tell you, I know you not whence ye are; depart from me, all *ye* workers of iniquity.

28 There shall be weeping and gnashing of teeth, when ye shall see Abraham, and Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, and you *yourselves* thrust out.

29 And they shall come from the east, and *from* the west, and from the north, and *from* the south, and shall sit down in the kingdom of God.

30 And behold, there are last, which shall be first; and there are first, which shall be last.

31 ¶ The same day there came certain of the Pharisees, saying unto him, Get thee out, and depart hence; for Herod will kill thee.

32 And he said unto them, Go ye and tell that fox, Behold, I cast out devils, and I do cures to-day and to-morrow, and the third *day* I shall be perfected.

33 Nevertheless I must walk to-day and to-morrow, and the *day* following: for it cannot be that a prophet perish out of Jerusalem.

34 O Jerusalem, Jerusalem, which killest the prophets, and stonest them that are sent unto

nigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens onder de vleugelen *vergadert;* en gijlieden hebt niet gewild?

35 Ziet, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zegge u, dat gij mij niet zult zien tot dat *de tijd* zal gekomen zijn, als gij zult zeggen: Gezegend *is* hij, die komt in den naam des Heeren!

HOOFDSTUK XIV.

EN het geschiedde, als hij gekomen was in het huis van een' der oversten der pharizeeën, op den sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnamen.

2 En ziet, daar was een zeker waterzuchtig mensch voor hem.

3 En Jezus antwoordende zeide tot de wetgeleerden en phariseeën, en sprak: Is 't ook geoorloofd, op den sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En hij nam en genas hem, en liet *hem* gaan.

5 En hij hun antwoordende zeide: Wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des sabbats?

6 En zij konden hem daarop niet wederantwoorden.

7 En hij zeide tot de genoodden eene gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooraanzittingen verkozen; zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zoo zet u niet op de eerste zitplaatse, opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij,

9 En hij komende, die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef dezen plaatse; en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaatse te houden.

10 Maar wanneer gij genood zult zijn, ga henen en zet u op de laatste plaatse, opdat, wanneer hij

thee; how often would I have gathered thy children together, as a hen *doth gather* her brood under *her* wings, and ye would not!

35 Behold, your house is left unto you desolate. And verily I say unto you, Ye shall not see me, until *the time* come when ye shall say, Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAPTER XIV.

AND it came to pass, as he went into the house of one of the chief Pharisees to eat bread on the sabbath-day, that they watched him.

2 And behold, there was a certain man before him which had the dropsy.

3 And Jesus answering, spake unto the lawyers and Pharisees, saying, Is it lawful to heal on the sabbath-day?

4 And they held their peace. And he took *him*, and healed him, and let him go:

5 And answered them, saying, Which of you shall have an ass or an ox fallen into a pit, and will not straightway pull him out on the sabbath-day?

6 And they could not answer him again to these things.

7 ¶ And he put forth a parable to those which were bidden, when he marked how they chose out the chief rooms; saying unto them,

8 When thou art bidden of any *man* to a wedding, sit not down in the highest room, lest a more honourable man than thou be bidden of him;

9 And he that bade thee and him come and say to thee, Give this man place; and thou begin with shame to take the lowest room.

10 But when thou art bidden, go and sit down in the lowest room; that when he that bade thee com-

komt, die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend! ga hooger op. Alsdan zal 't u eere zijn voor degenen, die met u aanzitten.

11 Want een iegelijk, die zich zelven verhoogt, zal vernederd worden; en die zich zelven vernedert, zal verhoogd worden.

12 En hij zeide ook tot dengenen, die hem genood had: Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch rijke geburen; opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd weder nooden, en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij een' maaltijd zult houden, zoo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden.

14 En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der regtvaardigen.

15 En als een van degenen, die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: Zalig is hij, die brood eet in 't koningrijk Gods.

16 Maar hij zeide tot hem: Een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen.

17 En hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genooden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En allen begonnen zich eendragtig te ontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig, dat ik uitga en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga henen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: Ik heb eene vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 En dezelve dienstknecht, *weder* gekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen

eth, he may say unto thee, Friend, go up higher: then shalt thou have worship in the presence of them that sit at meat with thee.

11 For whosoever exalteth himself shall be abased, and he that humbleth himself shall be exalted.

12 ¶ Then said he also to him that bade him, When thou makest a dinner or a supper, call not thy friends, nor thy brethren, neither thy kinsmen, nor *thy* rich neighbours; lest they also bid thee again, and a recompense be made thee.

13 But when thou makest a feast, call the poor, the maimed, the lame, the blind;

14 And thou shalt be blessed: for they cannot recompense thee: for thou shalt be recompensed at the resurrection of the just.

15 ¶ And when one of them that sat at meat with him heard these things, he said unto him, Blessed *is* he that shall eat bread in the kingdom of God.

16 Then said he unto him, A certain man made a great supper, and bade many:

17 And sent his servant at supper-time, to say to them that were bidden, Come, for all things are now ready.

18 And they all with one *consent* began to make excuse. The first said unto him, I have bought a piece of ground, and I must needs go and see it: I pray thee have me excused.

19 And another said, I have bought five yoke of oxen, and I go to prove them: I pray thee have me excused.

20 And another said, I have married a wife: and therefore I cannot come.

21 So that servant came, and shewed his lord these things. Then the master of the house being an-

werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haastelijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen, en verminkten, en kreupelen, en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: Heer! het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is daar plaatse.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen, en heggen, en dwing *ze* in te komen, opdat mijn huis vol worde;

24 Want ik zegge ulieden, dat niemand van die mannen, die genood waren, mijn avondmaal smaken zal.

25 En vele scharen gingen met hem; en hij, zich omkeerende, zeide tot hen:

26 Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.

27 En wie zijn kruis niet draagt, en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u, willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent de kosten, of hij ook heeft 't gene tot volmaking *noodig is?*

29 Opdat niet misschien, als hij het fondament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen, die het zien, hem beginnen te bespotten,

30 Zeggende: Deze mensch heeft beginnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat koning, gaande naar den krijg om tegen eenen anderen koning te slaan, zit niet eerst neder en beraadslaagt, of hij magtig is, met tien duizend te ontmoeten dengenen, die met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anderzins zendt hij gezanten uit, terwijl diegene nog verre is,

gry, said to his servant, Go out quickly into the streets and lanes of the city, and bring in hither the poor, and the maimed, and the halt, and the blind.

22 And the servant said, Lord, it is done as thou hast commanded, and yet there is room.

23 And the lord said unto the servant, Go out into the highways and hedges, and compel *them* to come in, that my house may be filled.

24 For I say unto you, that none of those men which were bidden, shall taste of my supper.

25 ¶ And there went great multitudes with him: and he turned, and said unto them,

26 If any *man* come to me, and hate not his father, and mother, and wife, and children, and brethren, and sisters, yea, and his own life also, he cannot be my disciple.

27 And whosoever doth not bear his cross, and come after me, cannot be my disciple.

28 For which of you intending to build a tower, sitteth not down first, and counteth the cost, whether he have *sufficient* to finish *it?*

29 Lest haply after he hath laid the foundation, and is not able to finish *it*, all that behold *it* begin to mock him,

30 Saying, This man began to build, and was not able to finish.

31 Or what king going to make war against another king, sitteth not down first, and consulteth whether he be able with ten thousand to meet him that cometh against him with twenty thousand?

32 Or else, while the other is yet a great way off, he sendeth an

en begeert 't gene tot vrede *dient*.

33 Alzoo dan een iegelijk van u, die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 Het zout is goed; maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal *het* smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch voor het land, noch voor den mesthoop geschikt; men werpt het weg. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore!

ambassage, and desireth conditions of peace.

33 So likewise, whosoever he be of you that forsaketh not all that he hath, he cannot be my disciple.

34 ¶ Salt *is* good: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be seasoned?

35 It is neither fit for the land, nor yet for the dunghill; *but* men cast it out. He that hath ears to hear, let him hear.

HOOFDSTUK XV.

EN alle de tollenaars en de zondaars naderden tot hem om hem te hooren.

2 En de pharizeën en de schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 Wat mensch onder u, hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, tot dat hij het vinde?

5 En als hij 't gevonden heeft, legt hij 't op zijne schouderen, verblijd zijnde.

6 En te huis komende, roept hij de vrienden en de gebaren te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was!

7 Ik zegge ulieden, dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel over éénen zondaar, die zich bekeert, *meer* dan over negen en negentig regtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

8 Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij éénen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis met bezemen, en zoekt naarstig tot dat zij *dien* vindt?

9 En als zij *dien* gevonden heeft,

CHAPTER XV.

THEN drew near unto him all the publicans and sinners for to hear him.

2 And the Pharisees and scribes murmured, saying, This man receiveth sinners, and eateth with them.

3 ¶ And he spake this parable unto them, saying,

4 What man of you having an hundred sheep, if he lose one of them, doth not leave the ninety and nine in the wilderness, and go after that which is lost, until he find it?

5 And when he hath found *it*, he layeth *it* on his shoulders, rejoicing.

6 And when he cometh home, he calleth together *his* friends and neighbours, saying unto them, Rejoice with me; for I have found my sheep which was lost.

7 I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons which need no repentance.

8 ¶ Either what woman having ten pieces of silver, if she lose one piece, doth not light a candle, and sweep the house, and seek diligently till she find *it*?

9 And when she hath found *it*,

roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: Weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden, dien ik verloren had!

10 Alzoo, zegge ik ulieden, is er blijdschap voor de engelen Gods over éénen zondaar, die zich bekeert.

11 En hij zeide: Een zeker mensch had twee zonen.

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: Vader! geef mij het deel des goeds, dat *mij* toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, is de jongste zoon, alles bijeenvergaderd hebbende, weggereisd in een ver *gelegen* land, en heeft aldaar zijn goed doorgebragt, levende overdadig.

14 En als hij alles verteerd had, werd er een groote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden.

15 En hij ging henen, en voegde zich bij één' van de burgers van dat land; en die zond hem op zijn land, om de zwijnen te weiden.

16 En hij begeerde zijnen buik te vullen met den draf, dien de zwijnen aten; en niemand gaf hem dien.

17 En tot zich zelven gekomen zijnde, zeide hij: Hoe vele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger!

18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u,

19 En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als éénen van uwe huurlingen.

20 En opstaande ging hij naar zijnen vader. En toen hij nog ver af was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen; en *toe* loopende, viel hij hem om zijnen hals, en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem:

she calleth *her* friends and *her* neighbours together, saying, Rejoice with me; for I have found the piece which I had lost.

10 Likewise, I say unto you, There is joy in the presence of the angels of God over one sinner that repenteth.

11 ¶ And he said, A certain man had two sons:

12 And the younger of them said to *his* father, Father, give me the portion of goods that falleth *to me*. And he divided unto them *his* living.

13 And not many days after, the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living.

14 And when he had spent all, there arose a mighty famine in that land; and he began to be in want.

15 And he went and joined himself to a citizen of that country; and he sent him into his fields to feed swine.

16 And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat; and no man gave unto him.

17 And when he came to himself he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger!

18 I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee,

19 And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants.

20 And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him.

21 And the son said unto him,

Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig, uw zoon genaamd te worden.
22 Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: Brengt *hier* voort het beste kleed, en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand, en schoenen aan de voeten;
23 En brengt het gemeste kalf, en slagt het; en laat ons eten en vrolijk zijn.
24 Want deze mijn zoon was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden! En zij begonnen vrolijk te zijn.
25 En zijn oudste zoon was in 't veld, en als hij kwam, en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei;
26 En tot zich geroepen hebbende één' van de knechten, vraagde hij, wat dat mogt zijn?
27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslagt, omdat hij hem gezond weder ontvangen heeft.
28 Maar hij werd toornig, en wilde niet ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en bad hem.
29 Doch hij antwoordende zeide tot den vader: Zie, ik dien u *nu* zoo vele jaren, en heb nooit uw gebod overtreden, en gij hebt mij nooit een bokaken gegeven, opdat ik met mijne vrienden mogt vrolijk zijn.
30 Maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hoeren doorgebragt heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslagt.
31 En hij zeide tot hem: Kind! gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe.
32 Men behoorde dan vrolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden.

Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son.
22 But the father said to his servants, bring forth the best robe, and put *it* on him: and put a ring on his hand, and shoes on *his* feet:
23 And bring hither the fatted calf, and kill *it*; and let us eat, and be merry:
24 For this my son was dead, and is alive again; he was lost, and is found. And they began to be merry.
25 Now his elder son was in the field: and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing.
26 And he called one of the servants and asked what these things meant.
27 And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath killed the fatted calf, because he hath received him safe and sound.
28 And he was angry, and would not go in; therefore came his father out, and entreated him.
29 And he answering, said to *his* father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment; and yet thou never gavest me a kid, that I might make merry with my friends:
30 But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast killed for him the fatted calf.
31 And he said unto him, Son, thou art ever with me; and all that I have is thine.
32 It was meet that we should make merry, and be glad: for this thy brother was dead, and is alive again; and was lost, and is found.

HOOFDSTUK XVI.

EN hij zeide ook tot zijne discipelen: Daar was een zeker rijk mensch, die eenen rentmeester had; en deze werd bij hem verklaagd, als die zijne goederen doorbragt.

2 En hij riep hem, en zeide tot hem: Hoe hoor ik dit van u? geef rekenschap van uw rentmeesterschap; want gij zult niet meer kunnen rentmeester zijn.

3 En de rentmeester zeide bij zich zelven: Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4 Ik weet, wat ik doen zal, opdat, wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5 En hij riep tot zich een' iegelijk van de schuldenaren zijns heeren, en zeide tot den eersten: Hoe veel zijt gij mijnen heere schuldig?

6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en nederzittende schrijf haastelijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen: En gij, hoe veel zijt gij schuldig? En hij zeide: Honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en schrijf tachtig.

8 En de heer prees den onregtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzigtig gedaan had; want de kinderen dezer wereld zijn voorzigtiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht.

9 En ik zegge ulieden: Maakt u zelven vrienden uit den onregtvaardigen Mammon, opdat, wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10 Die getrouw is in 't minste, die is ook in 't groote getrouw; en die in het minste onregtvaardig is, die is ook in het groote onregtvaardig.

CHAPTER XVI.

AND he said also unto his disciples, There was a certain rich man, which had a steward; and the same was accused unto him that he had wasted his goods.

2 And he called him, and said unto him, How is it that I hear this of thee? give an account of thy stewardship: for thou mayest be no longer steward.

3 Then the steward said within himself, What shall I do? for my lord taketh away from me the stewardship: I cannot dig; to beg I am ashamed.

4 I am resolved what to do, that when I am put out of the stewardship, they may receive me into their houses.

5 So he called every one of his lord's debtors *unto him*, and said unto the first, How much owest thou unto my lord?

6 And he said, An hundred measures of oil. And he said unto him, Take thy bill, and sit down quickly, and write fifty.

7 Then said he to another, And how much owest thou? And he said, An hundred measures of wheat. And he said unto him, Take thy bill, and write four-score.

8 And the lord commended the unjust steward, because he had done wisely: for the children of this world are in their generation wiser than the children of light.

9 And I say unto you, Make to yourselves friends of the mammon of unrighteousness; that when ye fail, they may receive you into everlasting habitations.

10 He that is faithful in that which is least, is faithful also in much; and he that is unjust in the least, is unjust also in much.

11 Zoo gij dan in den onregtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anders *goed* niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven!

13 Geen huisknecht kan twee heeren dienen; want of hij zal den éénen haten, en den anderen liefhebben; of hij zal den éénen aanhangen, en den anderen verachten; gij kunt Gode niet dienen en den Mammon.

14 En alle deze dingen hoorden ook de pharizeën, die geldgierig waren, en zij beschimpten hem.

15 En hij zeide tot hen: Gij zijt *het*, die u zelven regtvaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten; want dat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16 De wet en de profeten *zijn* tot op Johannes; van dien tijd af wordt het koningrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelve.

17 En het is ligter, dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der wet valle.

18 Een iegelijk, die zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk, die de verlatene van den man trouwt, die doet *ook* overspel.

19 En daar was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig.

20 En daar was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21 En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

22 En het geschiedde, dat de bedelaar stierf, en van de engelen ge-

11 If therefore ye have not been faithful in the unrighteous mammon, who will commit to your trust the true *riches*?

12 And if ye have not been faithful in that which is another man's, who shall give you that which is your own?

13 ¶ No servant can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

14 And the Pharisees also, who were covetous, heard all these things, and they derided him.

15 And he said unto them, Ye are they which justify yourselves before men; but God knoweth your hearts: for that which is highly esteemed among men, is abomination in the sight of God.

16 The law and the prophets *were* until John: since that time the kingdom of God is preached, and every man presseth into it.

17 And it is easier for heaven and earth to pass, than one tittle of the law to fail.

18 Whosoever putteth away his wife, and marrieth another, committeth adultery; and whosoever marrieth her that is put away from *her* husband, committeth adultery.

19 ¶ There was a certain rich man, which was clothed in purple and fine linen and fared sumptuously every day:

20 And there was a certain beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores,

21 And desiring to be fed with the crumbs which fell from the rich man's table: moreover, the dogs came and licked his sores.

22 And it came to pass, that the beggar died, and was carried by

dragen werd in den schoot Abrahams.

23 En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de helle zijne oogen ophief, zijnde in de pijne, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

24 En hij riep en zeide: Vader Abraham! ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doope, en verkoele mijne tong; want ik lijde smarten in deze vlam.

25 Maar Abraham zeide: Kind! gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote klove gevestigd, zoodat degenen, die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die *daar zijn*, van daar tot ons overkomen.

27 En hij zeide: Ik bid u dan, vader! dat gij hem zendt tot mijns vaders huis;

28 Want ik heb vijf broeders; ten einde hij hun *dit* betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaatse der pijniging.

29 Abraham zeide tot hem: Zij hebben Mozes en de profeten; dat ze die hooren!

30 En hij zeide: Neen, vader Abraham! maar zoo iemand van de dooden tot hen henenging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch *Abraham* zeide tot hem: Indien zij Mozes en de profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

the angels into Abraham's bosom. The rich man also died, and was buried:

23 And in hell he lifted up his eyes, being in torments, and seeth Abraham afar off, and Lazarus in his bosom.

24 And he cried, and said, Father Abraham, have mercy on me, and send Lazarus, that he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue: for I am tormented in this flame.

25 But Abraham said, Son, remember that thou in thy lifetime receivedst thy good things, and likewise Lazarus evil things: but now he is comforted, and thou art tormented.

26 And besides all this, between us and you there is a great gulf fixed: so that they which would pass from hence to you, cannot; neither can they pass to us, that *would come* from thence.

27 Then he said, I pray thee therefore, father, that thou wouldest send him to my father's house:

28 For I have five brethren; that he may testify unto them, lest they also come into this place of torment.

29 Abraham saith unto him, They have Moses and the prophets; let them hear them.

30 And he said, Nay, father Abraham: but if one went unto them from the dead, they will repent.

31 And he said unto him, If they hear not Moses and the prophets, neither will they be persuaded, though one rose from the dead.

HOOFDSTUK XVII.

En hij zeide tot de discipelen: Het kan niet wezen, dat er geene ergernissen komen; doch wee *hem*, door wien zij komen!

CHAPTER XVII.

Then said he unto the disciples, It is impossible but that offences will come: but wo *unto him* through whom they come!

2 Het zoude hem nutter zijn, dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij één' van deze kleinen zoude ergeren.
3 Wacht u zelven! En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.
4 En indien hij zevenmaal daags tegen u zondigt, en zevenmaal daags tot u wederkeert, zeggende; Het is mij leed; zoo zult gij 't hem vergeven.
5 En de apostelen zeiden tot den Heere: Vermeerder ons het geloof!
6 En de Heere zeide: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld, en in de zee geplant! en hij zoude u gehoorzaam zijn.
7 En wie van u heeft eenen dienstknecht ploegende, of *de beesten* hoedende, die tot hem, als hij van den akker inkomt, terstond zal zeggen: Kom bij, en zit aan?
8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: Bereid dat ik te avond zal eten, en omgord u, en dien mij, tot dat ik zal gegeten en gedronken hebben; en eet en drink gij daarna?
9 Dankt hij ook dien dienstknecht, omdat hij gedaan heeft 't gene hem bevolen was? Ik meen, neen.
10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgene u bevolen is, zoo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben *maar* gedaan 't gene wij schuldig waren te doen.
11 En het geschiedde, als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door het midden van Samarië en Galilea ging.
12 En als hij in een zeker vlek kwam, ontmoeteden hem tien melaatsche mannen, welke stonden van verre;
13 En zij verhieven *hunne* stem,

2 It were better for him that a millstone were hanged about his neck, and he cast into the sea, than that he should offend one of these little ones.
3 ¶ Take heed to yourselves: If thy brother trespass against thee, rebuke him; and if he repent, forgive him.
4 And if he trespass against thee seven times in a day, and seven times in a day turn again to thee, saying, I repent; thou shalt forgive him.
5 And the apostles said unto the Lord, Increase our faith.
6 And the Lord said, If ye had faith as a grain of mustard-seed, ye might say unto this sycamine-tree, Be thou plucked up by the root, and be thou planted in the sea; and it should obey you.
7 But which of you having a servant ploughing, or feeding cattle, will say unto him by and by, when he is come from the field, Go and sit down to meat?
8 And will not rather say unto him, Make ready wherewith I may sup, and gird thyself, and serve me, till I have eaten and drunken; and afterward thou shalt eat and drink?
9 Doth he thank that servant, because he did the things that were commanded him? I trow not.
10 So likewise ye, when ye shall have done all those things which are commanded you, say, We are unprofitable servants: we have done that which was our duty to do.
11 ¶ And it came to pass, as he went to Jerusalem, that he passed through the midst of Samaria and Galilee.
12 And as he entered into a certain village, there met him ten men that were lepers, which stood afar off:
13 And they lifted up *their* voices,

zeggende: Jezus, Meester, ontferm u onzer!

14 En als hij hen zag, zeide hij tot hen: Gaat henen en vertoont u zelven den priesteren. En het geschiedde, terwijl zij henengingen, dat zij gereinigd werden.

15 En één van hen, ziende dat hij genezen was, keerde weder, met groote stemme God verheerlijkende.

16 En hij viel op het aangezigt voor zijne voeten, hem dankende; en deze was een Samaritaan.

17 En Jezus antwoordende zeide: Zijn niet de tien gereinigd geworden? en waar zijn de negen?

18 En zijn er geene gevonden, die wederkeeren om Gode eere te geven, dan deze vreemdeling?

19 En hij zeide tot hem: Sta op, en ga henen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de pharizeën, wanneer het koningrijk Gods komen zoude, heeft hij hun geantwoord en gezegd: Het koningrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat;

21 En men zal niet zeggen: Ziet hier, of ziet daar! want, ziet, het koningrijk Gods is binnen ulieden.

22 En hij zeide tot de discipelen: Daar zullen dagen komen, wanneer gij zult begeeren, éénen der dagen van den Zoon des menschen te zien, en gij zult *dien* niet zien.

23 En zij zullen tot u zeggen: Ziet hier, of ziet daar is hij; gaat niet henen, en volgt niet.

24 Want gelijk de bliksem, die van het eene *einde* onder den hemel bliksemt, tot het andere onder den hemel schijnt, alzoo zal ook de Zoon des menschen wezen in zijnen dag.

25 Maar eerst moet hij veel lijden, en verworpen worden van dit geslacht.

26 En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzoo zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des menschen.

and said, Jesus, Master, have mercy on us.

14 And when he saw *them*, he said unto them, Go shew yourselves unto the priests. And it came to pass, that, as they went, they were cleansed.

15 And one of them, when he saw that he was healed, turned back, and with a loud voice glorified God,

16 And fell down on *his* face at his feet, giving him thanks: and he was a Samaritan.

17 And Jesus answering, said, Were there not ten cleansed? but where *are* the nine?

18 There are not found that returned to give glory to God, save this stranger.

19 And he said unto him, Arise, go thy way: thy faith hath made thee whole.

20 ¶ And when he was demanded of the Pharisees, when the kingdom of God should come, he answered them and said, The kingdom of God cometh not with observation:

21 Neither shall they say, Lo here! or, Lo there! for behold, the kingdom of God is within you.

22 And he said unto the disciples, The days will come, when ye shall desire to see one of the days of the Son of man, and ye shall not see *it*.

23 And they shall say to you, See here! or, See there! go not after *them*, nor follow *them*.

24 For as the lightning that lighteneth out of the one *part* under heaven, shineth unto the other *part* under heaven; so shall also the Son of man be in his day.

25 But first must he suffer many things, and be rejected of this generation.

26 And as it was in the days of Noe, so shall it be also in the days of the Son of man.

27 Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag op welken Noach in de arke ging, en de zondvloed kwam, en verdierf ze allen.

28 Desgelijks ook, gelijk het geschiedde in de dagen van Lot; zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantteden, zij bouwden;

29 Maar op den dag, op welken Lot van Sodom uitging, regende het vuur en sulfer van den hemel, en verdierf ze allen.

30 Even alzoo zal het zijn in den dag, op welken de Zoon des menschen geopenbaard zal worden.

31 In dien dag, wie op het dak zal zijn, en zijn huisraad in huis, die kome niet af, om hetzelve weg te nemen; en wie op den akker zijn zal, die keere desgelijks niet naar hetgene achter is.

32 Gedenkt aan de vrouw van Lot.

33 Zoo wie zijn leven zal zoeken te behouden, die zal 't verliezen; en zoo wie hetzelve zal verliezen, die zal het behouden.

34 Ik zegge u: In dien nacht zullen twee op één bed zijn; de één zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

35 Twee vrouwen zullen te zamen malen; de éene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

36 Twee zullen op den akker zijn; de één zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

37 En zij antwoordden en zeiden tot hem: Waar, Heere? En hij zeide tot hen: Waar het ligchaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.

27 They did eat, they drank, they married wives, they were given in marriage, until the day that Noe entered into the ark, and the flood came, and destroyed them all.

28 Likewise also as it was in the days of Lot: they did eat, they drank, they bought, they sold, they planted, they builded;

29 But the same day that Lot went out of Sodom, it rained fire and brimstone from heaven, and destroyed *them* all:

30 Even thus shall it be in the day when the Son of man is revealed.

31 In that day, he which shall be upon the house-top, and his stuff in the house, let him not come down to take it away: and he that is in the field, let him likewise not return back.

32 Remember Lot's wife.

33 Whosoever shall seek to save his life, shall lose it; and whosoever shall lose his life, shall preserve it.

34 I tell you, in that night there shall be two *men* in one bed; the one shall be taken, and the other shall be left.

35 Two *women* shall be grinding together; the one shall be taken, and the other left.

36 Two *men* shall be in the field; the one shall be taken, and the other left.

37 And they answered and said unto him, Where, Lord? And he said unto them, Wheresoever the body *is*, thither will the eagles be gathered together.

HOOFDSTUK XVIII.

EN hij zeide ook eene gelijkenis tot hen, daartoe *strekkende*, dat men altijd bidden moet, en niet vertragen;

CHAPTER XVIII.

AND he spake a parable unto them *to this end*, that men ought always *to* pray, and not to faint;

2 Zeggende: Daar was een zeker
regter in eene stad, die God niet
vreesde, en geen' mensch ontzag.
3 En daar was eene zekere we-
duwe in dezelfde stad, en zij kwam
tot hem, zeggende: Doe mij regt
tegen mijne wederpartij.
4 En hij wilde voor eenen tijd
niet; maar daarna zeide hij bij
zich zelven: Hoewel ik God niet
vreeze, en geen' mensch ontzie;
5 Nogtans omdat deze weduwe
mij moeijelijk valt, zoo zal ik haar
regt doen, opdat zij niet eindelijk
kome en mij het hoofd breke.
6 En de Heere zeide: Hoort, wat
de onregtvaardige regter zegt.
7 Zal God dan geen regt doen
zijnen uitverkorenen, die dag en
nacht tot hem roepen, hoewel hij
langmoedig is over hen?
8 Ik zegge u, dat hij hun haas-
telijk regt doen zal. Doch de Zoon
des menschen, als hij komt, zal
hij ook geloof vinden op de aarde?
9 En hij zeide ook tot sommigen,
die bij zich zelven vertrouwden,
dat zij regtvaardig waren, en de
anderen niets achteden, deze ge-
lijkenis:
10 Twee menschen gingen op in
den tempel om te bidden, de één
was een pharizeër, en de ander
een tollenaar.
11 De pharizeër, staande, bad dit
bij zich zelven: O God! ik dank u,
dat ik niet ben gelijk de andere
menschen, roovers, onregtvaardi-
gen, overspelers; of ook gelijk
deze tollenaar.
12 Ik vast tweemaal ter week,
ik geef tienden van alles, wat ik
bezit.
13 En de tollenaar, van verre
staande, wilde ook zelfs de oogen
niet opheffen naar den hemel,
maar sloeg op zijne borst, zeggen-
de: O God! zijt mij zondaar ge-
nadig!
14 Ik zegge ulieden: Deze ging
af geregtvaardigd in zijn huis *meer*
dan die; want een ieder, die zich
zelven verhoogt, zal vernederd

2 Saying, There was in a city a
judge, which feared not God, nei-
ther regarded man.
3 And there was a widow in that
city; and she came unto him, say-
ing, Avenge me of mine adver-
sary.
4 And he would not for a while:
but afterward he said within him-
self, Though I fear not God, nor
regard man,
5 Yet, because this widow trou-
bleth me, I will avenge her, lest
by her continual coming she wea-
ry me.
6 And the Lord said, Hear what
the unjust judge saith.
7 And shall not God avenge his
own elect, which cry day and
night unto him, though he bear
long with them?
8 I tell you that he will avenge
them speedily. Nevertheless when
the Son of man cometh, shall he
find faith on the earth?
9 And he spake this parable unto
certain which trusted in them-
selves that they were righteous,
and despised others:
10 Two men went up into the
temple to pray; the one a Phari-
see, and the other a publican.
11 The Pharisee stood and pray-
ed thus with himself, God, I thank
thee, that I am not as other men
are, extortioners, unjust, adulterers,
or even as this publican.
12 I fast twice in the week, I
give tithes of all that I possess.
13 And the publican, standing
afar off, would not lift up so much
as *his* eyes unto heaven, but smote
upon his breast, saying, God be
merciful to me a sinner.
14 I tell you, this man went down
to his house justified *rather* than the
other: for every one that exalteth
himself shall be abased; and he

worden, en die zich zelven vernedert, zal verhoogd worden.
15 En zij bragten ook de kinderkens tot hem, opdat hij die zoude aanraken; en de discipelen, *dat* ziende, bestraften dezelve.
16 Maar Jezus riep dezelve *kinderkens* tot zich, en zeide: Laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert hen niet; want derzulken is het koningrijk Gods.
17 Voorwaar zegge ik u, zoo wie het koningrijk Gods niet zal ontvangen als een kindeken, die zal geenszins in hetzelve komen.
18 En een zeker overste vraagde hem, zeggende: Goede Meester! wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?
19 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? niemand is goed dan één, *namelijk* God.
20 Gij weet de geboden: Gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsch getuigenis geven; eert uwen vader en uwe moeder.
21 En hij zeide: Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid aan.
22 Doch Jezus, dit hoorende, zeide tot hem: Nog één ding ontbreekt u; verkoop alles, wat gij hebt; en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.
23 Maar als hij dit hoorde, werd hij geheel droevig; want hij was zeer rijk.
24 Jezus nu ziende, dat hij geheel droevig geworden was, zeide: Hoe zwaarlijk zullen degenen, die goed hebben, in het koningrijk Gods ingaan!
25 Want het is ligter, dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het koningrijk Gods inga.
26 En die *dit* hoorden, zeiden: Wie kan dan zalig worden?
27 En hij zeide: De dingen, die

that humbleth himself shall be exalted.
15 And they brought unto him also infants, that he would touch them: but when *his* disciples saw *it*, they rebuked them.
16 But Jesus called them *unto him*, and said, Suffer little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.
17 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child, shall in nowise enter therein.
18 And a certain ruler asked him, saying, Good Master, what shall I do to inherit eternal life?
19 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? none *is* good, save one, *that is* God.
20 Thou knowest the commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Honour thy father and thy mother.
21 And he said, All these have I kept from my youth up.
22 Now when Jesus heard these things, he said unto him, Yet lackest thou one thing: sell all that thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come, follow me.
23 And when he heard this, he was very sorrowful: for he was very rich.
24 And when Jesus saw that he was very sorrowful, he said, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!
25 For it is easier for a camel to go through a needle's eye, than for a rich man to enter into the kingdom of God.
26 And they that heard *it*, said, Who then can be saved?
27 And he said, The things which

onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.

29 En hij zeide tot hen: Voorwaar ik zegge ulieden, dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw, of kinderen, om het koningrijk Gods;

30 Die niet zal veelvoudig wederontvangen in dezen tijd, en in de toekomende eeuw het eeuwige leven.

31 En hij nam de twaalve bij zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbragt worden aan den Zoon des menschen, wat geschreven is door de profeten.

32 Want hij zal den heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespot worden, en smadelijk gehandeld worden, en bespogen worden.

33 En *hem* gegeeseld hebbende, zullen zij hem dooden; en ten derden dage zal hij wederopstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet 't gene gezegd werd.

35 En het geschiedde, als hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bedelende.

36 En deze, hoorende de schare voorbijgaan, vraagde wat dat ware.

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus, gij Zone Davids, ontferm u mijner!

39 En die voorbijgingen, bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude, maar hij riep zoo veel te meer: Zone Davids, ontferm u mijner!

40 En Jezus, *stil* staande, beval dat men denzelven tot hem brengen zoude; en als hij nabij *hem* gekomen was, vraagde hij hem,

are impossible with men, are possible with God.

28 Then Peter said, Lo, we have left all, and followed thee.

29 And he said unto them, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or parents, or brethren, or wife, or children, for the kingdom of God's sake,

30 Who shall not receive manifold more in this present time, and in the world to come life everlasting.

31 ¶ Then he took *unto him* the twelve, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem, and all things that are written by the prophets concerning the Son of man shall be accomplished.

32 For he shall be delivered unto the Gentiles, and shall be mocked, and spitefully entreated, and spitted on;

33 And they shall scourge *him*, and put him to death: and the third day he shall rise again.

34 And they understood none of these things: and this saying was hid from them, neither knew they the things which were spoken.

35 ¶ And it came to pass, that as he was come nigh unto Jericho, a certain blind man sat by the way-side begging;

36 And hearing the multitude pass by, he asked what it meant.

37 And they told him, that Jesus of Nazareth passeth by.

38 And he cried, saying, Jesus, *thou* son of David, have mercy on me.

39 And they which went before rebuked him, that he should hold his peace: but he cried so much the more, *Thou* son of David, have mercy on me.

40 And Jesus stood and commanded him to be brought unto him: and when he was come near, he asked him,

41 Zeggende: Wat wilt gij, dat
ik u doen zal? En hij zeide:
Heere! dat ik ziende mag worden.
42 En Jezus zeide tot hem: Word
ziende; uw geloof heeft u behouden.
43 En terstond werd hij ziende,
en volgde hem, God verheerlijkende.
En al het volk, *dat* ziende,
gaf Gode lof.

HOOFDSTUK XIX.

EN *Jezus* ingekomen zijnde, ging door Jericho.
2 En ziet, daar was een man, met
name geheeten Zaccheüs; en deze
was een overste der tollenaren, en
hij was rijk;
3 En hij zocht Jezus te zien, wie
hij was; en kon niet van wege de
schare, omdat hij klein van persoon was,
4 En vooruitloopende klom hij op
eenen wilden vijgeboom, opdat hij
hem mogte zien; want hij zoude
door dien *weg* voorbijgaan.
5 En als Jezus aan die plaatse
kwam, opwaarts ziende, zag hij
hem, en zeide tot hem: Zaccheüs!
haast u en kom af; want ik moet
heden in uw huis blijven.
6 En hij haastede zich en kwam
af, en ontving hem met blijdschap.
7 En allen, die 't zagen, murmureerden,
zeggende: Hij is tot
eenen zondigen man ingegaan om
te herbergen.
8 En Zaccheüs stond, en zeide
tot den Heere: Zie, de helft van
mijne goederen, Heere! geef ik
den armen; en indien ik iemand
iets door bedrog ontvreemd heb,
dat geef ik vierdubbel weder.
9 En Jezus zeide tot hem: Heden
is dezen huize zaligheid geschied,
nademaal ook deze een zoon
Abrahams is.
10 Want de Zoon des menschen
is gekomen om te zoeken en zalig
te maken, dat verloren was.

41 Saying, What wilt thou that I
shall do unto thee? And he said,
Lord, that I may receive my sight.
42 And Jesus said unto him, Receive
thy sight: thy faith hath
saved thee.
43 And immediately he received
his sight, and followed him,
glorifying God: and all the people,
when they saw *it*, gave praise
unto God.

CHAPTER XIX.

AND *Jesus* entered and passed through Jericho.
2 And behold, *there was* a man
named Zaccheus, which was the
chief among the publicans, and
he was rich.
3 And he sought to see Jesus
who he was; and could not for
the press, because he was little
of stature.
4 And he ran before, and climbed
up into a sycamore-tree to see
him; for he was to pass that *way*.
5 And when Jesus came to the
place, he looked up, and saw
him, and said unto him, Zaccheus,
make haste, and come down:
for to-day I must abide at thy
house.
6 And he made haste, and came
down, and received him joyfully.
7 And when they saw *it*, they
all murmured, saying, That he
was gone to be guest with a man
that is a sinner.
8 And Zaccheus stood, and said
unto the Lord; Behold, Lord, the
half of my goods I give to the
poor; and if I have taken any
thing from any man by false accusation,
I restore *him* four-fold.
9 And Jesus said unto him, This
day is salvation come to this house,
forasmuch as he also is a son of
Abraham.
10 For the Son of man is come
to seek and to save that which
was lost.

11 En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij, en zeide eene gelijkenis; omdat hij nabij Jeruzalem was, en *omdat* zij meenden, dat het koningrijk Gods terstond zoude openbaar worden.

12 Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een ver *gelegen* land, om voor zich zelven een koningrijk te ontvangen, en *dan* weder te keeren.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Doet handeling, tot dat ik kome.

14 En zijne burgers hateden hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet, dat deze over ons koning zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij het koningrijk ontvangen had, dat hij zeide, dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, dien hij het geld gegeven had; opdat hij weten mogt, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam, en zeide: Heer! uw pond heeft tien ponden daarenboven gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij goede dienstknecht! dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb magt over tien steden.

18 En de tweede kwam en zeide: Heer! uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: Heer! zie *hier* uw pond, 't welk ik in eenen zweetdoek weggelegd had;

21 Want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg, wat gij niet gelegd hebt, en gij maait, wat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: Uit uwen mond zal ik u oordeelen, gij booze dienstknecht! gij wist, dat ik een straf mensch ben, nemende

11 And as they heard these things, he added and spake a parable, because he was nigh to Jerusalem, and because they thought that the kingdom of God should immediately appear.

12 He said therefore, A certain nobleman went into a far country to receive for himself a kingdom, and to return.

13 And he called his ten servants, and delivered them ten pounds, and said unto them, Occupy till I come.

14 But his citizens hated him, and sent a message after him, saying, We will not have this *man* to reign over us.

15 And it came to pass, that when he was returned, having received the kingdom, then he commanded these servants to be called unto him, to whom he had given the money, that he might know how much every man had gained by trading.

16 Then came the first, saying, Lord, thy pound hath gained ten pounds.

17 And he said unto him, Well, thou good servant: because thou hast been faithful in a very little, have thou authority over ten cities.

18 And the second came, saying, Lord, thy pound hath gained five pounds.

19 And he said likewise to him, Be thou also over five cities.

20 And another came, saying, Lord, behold *here is* thy pound, which I have kept laid up in a napkin:

21 For I feared thee, because thou art an austere man: thou takest up that thou layedst not down, and reapest that thou didst not sow.

22 And he saith unto him, Out of thine own mouth will I judge thee, *thou* wicked servant. Thou knewest that I was an austere man,

weg, wat ik niet gelegd heb, en
maaijende, wat ik niet gezaaid
heb.
23 Waarom hebt gij dan mijn
geld niet in de bank gegeven, en
ik, komende, had hetzelve met
woeker mogen eischen?
24 En hij zeide tot degenen, die
bij hem stonden: Neemt dat pond
van hem weg, en geeft het dien,
die de tien ponden heeft.
25 En zij zeiden tot hem: Heere!
hij heeft tien ponden.
26 Want ik zegge u, dat een'
iegelijk, die heeft, zal gegeven
worden, maar van dengenen, die
niet heeft, van dien zal genomen
worden ook wat hij heeft.
27 Doch deze mijne vijanden,
die niet hebben gewild, dat ik
over hen koning zoude zijn, brengt
ze hier, en slaat ze voor mij dood.
28 En dit gezegd hebbende,
reisde hij vóór *hen* henen, en ging
op naar Jeruzalem.
29 En het geschiedde, als hij
nabij Bethphage en Bethanië ge-
komen was, aan den berg, ge-
naamd den olijfberg, dat hij twee
van zijne discipelen uitzond,
30 Zeggende: Gaat henen, in
het vlek, dat tegenover is; in 't
welk inkomende, zult gij een veu-
len gebonden vinden, waarop geen
mensch ooit heeft gezeten; ont-
bindt het, en brengt het.
31 En indien iemand u vraagt:
Waarom ontbindt gij *dat?* zoo zult
gij alzoo tot hem zeggen: Omdat
de Heere het van noode heeft.
32 En die uitgezonden waren,
henengegaan zijnde, vonden het
gelijk hij hun gezegd had.
33 En als zij het veulen ontbon-
den, zeiden de heeren van het-
zelve tot hen: Waarom ontbindt
gij het veulen?
34 En zij zeiden: De Heere
heeft het van noode.
35 En zij bragten het tot Jezus.
En hunne kleederen op het veulen
geworpen hebbende, zetteden zij
Jezus daarop.

taking up that I laid not down, and
reaping that I did not sow:
23 Wherefore then gavest not
thou my money into the bank,
that at my coming I might have
required mine own with usury?
24 And he said unto them that
stood by, Take from him the
pound, and give *it* to him that
hath ten pounds.
25 (And they said unto him,
Lord, he hath ten pounds.)
26 For I say unto you, That un-
to every one which hath, shall be
given; and from him that hath
not, even that he hath shall be
taken away from him.
27 But those mine enemies, which
would not that I should reign over
them, bring hither, and slay *them*
before me.
28 ¶ And when he had thus
spoken, he went before, ascend-
ing up to Jerusalem.
29 And it came to pass, when
he was come nigh to Bethphage
and Bethany, at the mount called
the mount of Olives, he sent two
of his disciples,
30 Saying, Go ye into the vil-
lage over against *you;* in the
which at your entering ye shall
find a colt tied, whereon yet never
man sat: loose him, and bring
him hither.
31 And if any man ask you, Why
do ye loose *him?* thus shall ye say
unto him, Because the Lord hath
need of him.
32 And they that were sent went
their way, and found even as he
had said unto them.
33 And as they were loosing the
colt, the owners thereof said unto
them, Why loose ye the colt?
34 And they said, The Lord hath
need of him.
35 And they brought him to Je-
sus: and they cast their garments
upon the colt, and they set Jesus
thereon.

36 En als hij *voort* reisde, spreidden zij hunne kleederen onder *hem* op den weg.

37 En als hij nu genaakte aan den afgang des olijfbergs, begon de geheele menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stemme, van wege alle de krachtige daden, die zij gezien hadden,

38 Zeggende: Gezegend *is* de koning, die daar komt in den naam des Heeren! Vrede *zij* in den hemel, en heerlijkheid in de hoogste *plaatsen*.

39 En sommige der pharizeën uit de schare zeiden tot hem: Meester! bestraf uwe discipelen.

40 En hij antwoordende zeide tot hen: Ik zegge ulieden, dat zoo dezen zwijgen, de steenen haast roepen zullen.

41 En als hij nabij kwam, en de stad zag, weende hij over haar,

42 Zeggende: Och of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, 't gene tot uwen vrede *dient!* Maar nu is het verborgen voor uwe oogen.

43 Want er zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden eene begraving rondom u zullen opwerpen, en zullen u omsingelen, en u van alle zijden benaauwen.

44 En zullen u tot den grond nederwerpen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in u den *eenen* steen op den *anderen* steen niet laten; daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet erkend hebt.

45 En gegaan zijnde in den tempel, begon hij uit te drijven degenen, die daarin verkochten en kochten,

46 Zeggende tot hen: Daar is geschreven: Mijn huis is een huis des gebeds; maar gij hebt dat tot een' moordenaars-kuil gemaakt.

47 En hij leerde dagelijks in den tempel; en de overpriesters, en

36 And as he went, they spread their clothes in the way.

37 And when he was come nigh, even now at the descent of the mount of Olives, the whole multitude of the disciples began to rejoice and praise God with a loud voice, for all the mighty works that they had seen;

38 Saying, Blessed *be* the King that cometh in the name of the Lord: Peace in heaven, and glory in the highest.

39 And some of the Pharisees from among the multitude said unto him, Master, rebuke thy disciples.

40 And he answered and said unto them, I tell you, that if these should hold their peace, the stones would immediately cry out.

41 ¶ And when he was come near, he beheld the city, and wept over it,

42 Saying, If thou hadst known, even thou, at least in this thy day, the things *which belong* unto thy peace! but now they are hid from thine eyes.

43 For the days shall come upon thee, that thine enemies shall cast a trench about thee, and compass thee round, and keep thee in on every side,

44 And shall lay thee even with the ground, and thy children within thee: and they shall not leave in thee one stone upon another: because thou knewest not the time of thy visitation.

45 And he went into the temple, and began to cast out them that sold therein, and them that bought,

46 Saying unto them, It is written, My house is the house of prayer, but ye have made it a den of thieves.

47 And he taught daily in the temple. But the chief priests,

de schriftgeleerden, en de oversten des volks zochten hem te dooden.
48 En zij vonden niet wat zij doen zouden; want al het volk hing hem aan, en hoorde *hem*.

and the scribes, and the chief of the people sought to destroy him,
48 And could not find what they might do: for all the people were very attentive to hear him.

HOOFDSTUK XX.

EN het geschiedde in één van die dagen, als hij in den tempel het volk leerde, en het evangelie verkondigde, dat de overpriesters, en schriftgeleerden, met de ouderlingen daarover kwamen,
2 En spraken tot hem, zeggende: Zeg ons, door wat magt gij deze dingen doet; of wie hij is, die u deze magt heeft gegeven?
3 En hij antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen, en zegt mij:
4 De doop van Johannes, was die uit den hemel, of uit de menschen?
5 En zij overleiden onder malkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?
6 En indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo zal ons al het volk steenigen; want zij houden voor zeker, dat Johannes een profeet was.
7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten, van waar *die was*.
8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.
9 En hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen: Een zeker mensch plantede eenen wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlieden, en trok eenen langen tijd buiten 's lands.
10 En als het tijd was, zond hij tot de landlieden eenen dienstknecht, opdat zij hem van de vrucht des wijngaards geven zouden; maar de landlieden sloegen hem, en zonden *hem* ledig henen.
11 En wederom zond hij nog

CHAPTER XX.

AND it came to pass, *that* on one of those days, as he taught the people in the temple, and preached the gospel, the chief priests and the scribes came upon *him*, with the elders,
2 And spake unto him, saying, Tell us, by what authority doest thou these things? or who is he that gave thee this authority?
3 And he answered and said unto them, I will also ask you one thing; and answer me:
4 The baptism of John, was it from heaven, or of men?
5 And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then believed ye him not?
6 But and if we say, Of men; all the people will stone us: for they be persuaded that John was a prophet.
7 And they answered, that they could not tell whence *it was*.
8 And Jesus said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.
9 Then began he to speak to the people this parable: A certain man planted a vineyard, and let it forth to husbandmen, and went into a far country for a long time.
10 And at the season he sent a servant to the husbandmen, that they should give him of the fruit of the vineyard: but the husbandmen beat him, and sent *him* away empty.
11 And again he sent another

eenen anderen dienstknecht; maar ook dien geslagen en smadelijk gehandeld hebbende, zonden zij *hem* ledig henen.
12 En wederom zond hij nog eenen derden; maar zij verwondden ook dezen, en wierpen *hem* uit.
13 En de heer des wijngaards zeide: Wat zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon zenden; dezen ziende, zullen zij mogelijk *hem* ontzien.
14 Maar als de landlieden hem zagen, overleiden zij onder malkander, en zeiden: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, opdat de erfenis onze worde.
15 En als zij hem buiten den wijngaard uitgeworpen hadden, doodden zij *hem*. Wat zal dan de heer des wijngaards hun doen?
16 Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij *dat* hoorden, zeiden zij: Dat zij verre!
17 Maar hij zag hen aan, en zeide: Wat is dan dit, 't welk geschreven staat: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot hoofd des hoeks geworden?
18 Een iegelijk, die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.
19 En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten te dierzelver ure de handen aan hem te slaan; maar zij vreesden het volk; want zij verstonden, dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.
20 En zij namen *hem* waar, en zonden verspieders uit, die zich zelven veinsden regtvaardig te zijn; opdat zij hem in *zijne* rede vangen mogten, om hem aan de heerschappij en de magt des stadhouders over te leveren.
21 En zij vraagden hem, zeggende: Meester! wij weten, dat

servant: and they beat him also, and entreated *him* shamefully, and sent *him* away empty.
12 And again he sent a third: and they wounded him also, and cast *him* out.
13 Then said the lord of the vineyard, What shall I do? I will send my beloved son: it may be they will reverence *him* when they see him.
14 But when the husbandmen saw him, they reasoned among themselves, saying, This is the heir: come, let us kill him, that the inheritance may be ours.
15 So they cast him out of the vineyard, and killed *him*. What therefore shall the lord of the vineyard do unto them?
16 He shall come and destroy these husbandmen, and shall give the vineyard to others. And when they heard *it*, they said, God forbid.
17 And he beheld them, and said, What is this then that is written, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner?
18 Whosoever shall fall upon that stone, shall be broken: but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.
19 ¶ And the chief priests and the scribes the same hour sought to lay hands on him; and they feared the people: for they perceived that he had spoken this parable against them.
20 And they watched *him*, and sent forth spies, which should feign themselves just men, that they might take hold of his words, that so they might deliver him unto the power and authority of the governor.
21 And they asked him, saying, Master, we know that thou say-

gij regt spreekt en leert, en den
persoon niet aanneemt, maar den
weg Gods leert in waarheid.
22 Is 't ons geoorloofd, den keizer
schatting te geven, of niet?
23 En hij, hunne arglistigheid
bemerkende, zeide tot hen: Wat
verzoekt gij mij?
24 Toont mij eenen penning:
wiens beeld en opschrift heeft hij?
En zij antwoordende zeiden: Des
keizers.
25 En hij zeide tot hen: Geeft
dan den keizer, dat des keizers is,
en Gode, dat Godes *is*.
26 En zij konden hem in *zijn*
woord niet vatten voor het volk;
en zich verwonderende over zijn
antwoord, zwegen zij stil.
27 En tot hem kwamen sommige
der sadduceeën, welke tegenspre-
ken, dat er eene opstanding is, en
vraagden hem,
28 Zeggende: Meester! Mozes
heeft ons *voor* geschreven, zoo
iemands broeder sterft, die eene
vrouw heeft, en hij sterft zonder
kinderen, dat zijn broeder de vrouw
nemen zal, en zijnen broeder zaad
verwekken.
29 Daar waren nu zeven broe-
ders; en de eerste nam eene
vrouw, en hij stierf zonder kinderen.
30 En de tweede nam de vrouw,
en *ook* deze stierf zonder kinderen.
31 En de derde nam haar; en
desgelijks ook de zeven, en zij
hebben geene kinderen nagelaten,
en zijn gestorven.
32 En ten laatste na allen stierf
ook de vrouw.
33 In de opstanding dan, wiens
vrouw van dezen zal zij zijn? want
die zeven hebben haar tot vrouw
gehad.
34 En Jezus antwoordende zeide
tot hen: De kinderen dezer eeuw
trouwen en worden ten huwelijk
uitgegeven.
35 Maar die waardig zullen
geacht zijn, die eeuw te verwer-
ven en de opstanding uit de doo-

est and teachest rightly, neither
acceptest thou the person *of any*,
but teachest the way of God truly:
22 Is it lawful for us to give
tribute unto Cesar, or no?
23 But he perceived their craf-
tiness, and said unto them, Why
tempt ye me?
24 Shew me a penny. Whose
image and superscription hath it?
They answered and said, Cesar's.
25 And he said unto them, Ren-
der therefore unto Cesar the things
which be Cesar's, and unto God the
things which be God's.
26 And they could not take hold
of his words before the people:
and they marvelled at his answer,
and held their peace.
27 ¶ Then came to *him* certain
of the Sadducees (which deny
that there is any resurrection)
and they asked him,
28 Saying, Master, Moses wrote
unto us, If any man's brother die,
having a wife, and he die without
children, that his brother should
take his wife, and raise up seed
unto his brother.
29 There were therefore seven
brethren: and the first took a
wife, and died without children.
30 And the second took her to
wife, and he died childless.
31 And the third took her; and
in like manner the seven also:
and they left no children, and died.
32 Last of all the woman died
also.
33 Therefore in the resurrection,
whose wife of them is she? for
seven had her to wife.
34 And Jesus answering, said
unto them, The children of this
world marry, and are given in
marriage:
35 But they which shall be ac-
counted worthy to obtain that
world, and the resurrection from

den, zullen noch trouwen, noch
ten huwelijk uitgegeven worden.
36 Want zij kunnen niet meer
sterven, want zij zijn den engelen
gelijk; en zij zijn kinderen Gods,
dewijl zij kinderen der opstanding
zijn.
37 En dat de dooden opgewekt
zullen worden, heeft ook Mozes
aangewezen bij den doornenbosch,
als hij den Heere noemt den God
Abrahams, en den God Isaäks, en
den God Jakobs.
38 *God* nu is niet een God van
dooden, maar van levenden; want
zij leven hem allen.
39 En sommige der schriftgeleer-
den antwoordende zeiden: Mees-
ter! gij hebt wél gezegd.
40 En zij durfden hem niet meer
iets vragen.
41 En hij zeide tot hen: Hoe
zeggen zij, dat de Christus Davids
zoon is?
42 En David zelf zegt in het
boek der psalmen: De Heere heeft
gezegd tot mijnen Heere: Zit aan
mijne regter *hand*,
43 Tot dat ik uwe vijanden zal
gezet hebben tot eene voetbank
uwer voeten.
44 David dan noemt hem *zijnen*
Heere; en hoe is hij zijn zoon?
45 En daar al het volk *het* hoor-
de, zeide hij tot zijne discipelen:
46 Wacht u van de schriftgeleer-
den, die daar willen wandelen in
lange kleederen, en beminnen de
groetingen op de markten, en de
voorgestoelten in de synagogen, en
de vooraanzittingen aan de maal-
tijden;
47 Die der weduwen huizen op-
eten, en onder eenen schijn lange
gebeden doen; dezen zullen zwaar-
der oordeel ontvangen.

HOOFDSTUK XXI.

EN opziende, zag hij derijken-
hunnegaven in de schatkist
werpen.

the dead, neither marry, nor are
given in marriage:
36 Neither can they die any
more: for they are equal unto
the angels; and are the children
of God, being the children of the
resurrection.
37 Now that the dead are rais-
ed, even Moses shewed at the
bush, when he calleth the Lord
the God of Abraham, and the God
of Isaac, and the God of Jacob.
38 For he is not a God of the
dead, but of the living: for all
live unto him.
39 ¶ Then certain of the scribes
answering, said, Master, thou hast
well said.
40 And after that, they durst not
ask him any *question at all*.
41 And he said unto them, How
say they that Christ is David's son?
42 And David himself saith in
the book of Psalms, The LORD said
unto my Lord, Sit thou on my
right hand,
43 Till I make thine enemies
thy footstool.
44 David therefore calleth him
Lord, how is he then his son?
45 ¶ Then in the audience of
all the people, he said unto his
disciples,
46 Beware of the scribes, which
desire to walk in long robes, and
love greetings in the markets, and
the highest seats in the syna-
gogues, and the chief rooms at
feasts;
47 Which devour widows' hou-
ses, and for a shew make long
prayers: the same shall receive
greater damnation.

CHAPTER XXI.

AND he looked up and saw the
rich men casting their gifts
into the treasury.

2 En hij zag ook eene zekere arme weduwe twee kleine *penningen* daarin werpen.
3 En hij zeide: Waarlijk ik zegge u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft *in* geworpen.

4 Want die allen hebben van hunnen overvloed geworpen tot de gaven Gods; maar deze heeft van haar gebrek al den leeftogt, dien zij had, *daarin* geworpen.
5 En als sommigen zeiden van den tempel, dat hij met schoone steenen en begiftigingen versierd was, zeide hij:
6 *Wat* deze dingen *aangaat*, die gij aanschouwt, daar zullen dagen komen, in welke niet *een* steen op *den anderen* steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.
7 En zij vraagden hem, zeggende: Meester! wanneer zullen dán deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen zullen geschieden?
8 En hij zeide: Ziet, dat gij niet verleid wordt; want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus;* en de tijd is nabij gekomen! gaat dan hen niet na.
9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroerten, zoo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden; maar nog is niet terstond het einde.
10 Toen zeide hij tot hen: Het *eene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan, en het *eene* koningrijk tegen het *andere.*
11 En daar zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, *en* pestilentiën; daar zullen ook schrikkelijke dingen, en groote teekenen van den hemel geschieden.
12 Maar vóór dit alles zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en *u* vervolgen, *u* overleverende in synagogen en gevangenissen;

2 And he saw also a certain poor widow, casting in thither two mites.
3 And he said, Of a truth I say unto you, that this poor widow hath cast in more than they all.
4 For all these have of their abundance cast in unto the offerings of God: but she of her penury hath cast in all the living that she had.
5 ¶ And as some spake of the temple, how it was adorned with goodly stones, and gifts, he said,

6 *As for* these things which ye behold, the days will come, in the which there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

7 And they asked him, saying, Master, but when shall these things be? and what sign *will there be* when these things shall come to pass?
8 And he said, Take heed that ye be not deceived: for many shall come in my name, saying, I am *Christ;* and the time draweth near: go ye not therefore after them.
9 But when ye shall hear of wars, and commotions, be not terrified: for these things must first come to pass; but the end *is* not by and by.

10 Then said he unto them, Nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom:

11 And great earthquakes shall be in divers places, and famines, and pestilences; and fearful sights, and great signs shall there be from heaven.

12 But before all these they shall lay their hands on you, and persecute *you*, delivering *you* up to the synagogues, and into prisons, be-

en gij zult getrokken worden voor koningen en stadhouders, om mijns naams wille.

13 En *dit* zal u overkomen tot een getuigenis.

14 Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken, *hoe* gij u verantwoorden zult;

15 Want ik zal u mond en wijsheid geven, welke geenen zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan, die zich tegen u zetten.

16 En gij zult overgeleverd worden ook van ouders, en broeders, en magen, en vrienden; en zij zullen er *sommigen* uit u dooden.

17 En gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wille.

18 Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

20 Maar wanneer gij zien zult, dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan, dat hare verwoesting nabij gekomen is.

21 Alsdan die in Judea zijn, dat ze vlieden naar de bergen; en die in het midden daarvan zijn, dat ze daaruit trekken; en die in de velden *buiten Judea* zijn, dat ze daarin niet komen.

22 Want deze zijn dagen der wraak, opdat alles vervuld worde, dat geschreven is.

23 Doch wee de bevruchte en de zogende vrouwen in die dagen! want er zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk.

24 En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de heidenen vertreden worden, tot dat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn.

25 En daar zullen teekenen zijn in zon, en maan, en sterren, en op de aarde benaauwdheid der volken,

ing brought before kings and rulers for my name's sake.

13 And it shall turn to you for a testimony.

14 Settle *it* therefore in your hearts, not to meditate before what ye shall answer.

15 For I will give you a mouth and wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay nor resist.

16 And ye shall be betrayed both by parents, and brethren, and kinsfolks, and friends; and *some* of you shall they cause to be put to death.

17 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake.

18 But there shall not an hair of your head perish.

19 In your patience possess ye your souls.

20 And when ye shall see Jerusalem compassed with armies, then know that the desolation thereof is nigh.

21 Then let them which are in Judea flee to the mountains; and let them which are in the midst of it depart out; and let not them that are in the countries enter thereinto.

22 For these be the days of vengeance, that all things which are written may be fulfilled.

23 But wo unto them that are with child, and to them that give suck in those days! for there shall be great distress in the land, and wrath upon this people.

24 And they shall fall by the edge of the sword, and shall be led away captive into all nations: and Jerusalem shall be trodden down of the Gentiles, until the times of the Gentiles be fulfilled.

25 ¶ And there shall be signs in the sun, and in the moon, and in the stars; and upon the earth dis-

met twijfelmoedigheid, als de zee
en *hare* golven groot geluid zullen
geven;
26 *En* den menschen het harte
zal bezwijken van vrees, en ver-
wachting der dingen, die het aard-
rijk zullen overkomen; want de
krachten der hemelen zullen be-
wogen worden.
27 En alsdan zullen zij den Zoon
des menschen zien komen in eene
wolke, met groote kracht en heer-
lijkheid.
28 Als nu deze dingen beginnen
te geschieden, zoo ziet omhoog, en
heft uwe hoofden opwaarts, omdat
uwe verlossing nabij is.
29 En hij zeide tot hen eene ge-
lijkenis: Ziet den vijgeboom en
alle de boomen.
30 Wanneer zij nu uitspruiten,
en gij *dat* ziet, zoo weet gij uit u
zelven, dat de zomer nu nabij is.
31 Alzoo ook gij, wanneer gij
deze dingen zult zien geschieden,
zoo weet, dat het koningrijk Gods
nabij is.
32 Voorwaar ik zegge u, dat dit
geslacht geenszins zal voorbijgaan,
tot dat alles zal geschied zijn.
33 De hemel en de aarde zullen
voorbijgaan, maar mijne woorden
zullen geenszins voorbijgaan.
34 En wacht u zelven, dat uwe
harten niet te eeniger tijd be-
zwaard worden met brasserij en
dronkenschap, en zorgvuldighe-
den des levens, en dat u die dag
niet onvoorziens overkome.
35 Want gelijk een strik zal hij ko-
men over alle degenen, die op den
ganschen aardbodem gezeten zijn.
36 Waakt dan te aller tijd, bid-
dende, dat gij moogt waardig
geacht worden te ontvlieden alle
deze dingen, die geschieden zul-
len, en te staan voor den Zoon des
menschen.
37 Des daags nu was hij leerende
in den tempel; maar des nachts
ging hij uit, en vernachtte op den
berg, genaamd den olijf *berg*.

tress of nations, with perplexity;
the sea and the waves roaring;
26 Men's hearts failing them for
fear, and for looking after those
things which are coming on the
earth: for the powers of heaven
shall be shaken.
27 And then shall they see the
Son of man coming in a cloud,
with power and great glory.
28 And when these things begin
to come to pass, then look up, and
lift up your heads: for your re-
demption draweth nigh.
29 And he spake to them a para-
ble; Behold the fig-tree, and all
the trees;
30 When they now shoot forth,
ye see and know of your ownselves
that summer is now nigh at hand.
31 So likewise ye, when ye see
these things come to pass, know ye
that the kingdom of God is nigh at
hand.
32 Verily I say unto you, This
generation shall not pass away, till
all be fulfilled.
33 Heaven and earth shall pass
away: but my words shall not pass
away.
34 ¶ And take heed to your-
selves, lest at any time your
hearts be overcharged with sur-
feiting and drunkenness, and cares
of this life, and *so* that day come
upon you unawares.
35 For as a snare shall it come
on all them that dwell on the face
of the whole earth.
36 Watch ye therefore, and pray
always, that ye may be accounted
worthy to escape all these things
that shall come to pass, and to
stand before the Son of man.
37 And in the day-time he was
teaching in the temple; and at
night he went out, and abode in
the mount that is called *the mount*
of Olives.

38 En al het volk kwam 's morgens vroeg tot hem in den tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK XXII.

EN het feest der ongezuurde *brooden*, genaamd pascha, was nabij.
2 En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten, hoe zij hem ombrengen zouden; want zij vreesden het volk.
3 En de Satan voer in Judas, die toegenaamd was Iskariot, zijnde uit het getal der twaalve.
4 En hij ging henen en sprak met de overpriesters en de hoofdmannen, hoe hij hem hun zoude overleveren.
5 En zij waren verblijd, en zijn het eens geworden, dat zij hem geld geven zouden.
6 En hij beloofde het, en zocht gelegenheid om hem hun over te leveren zonder oproer.
7 En de dag der ongezuurde *brooden* kwam, op welken het pascha moest geslagt worden.
8 En hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: Gaat henen, en bereidt ons het pascha, opdat wij het eten mogen.
9 En zij zeiden tot hem: Waar wilt gij, dat wij het bereiden?
10 En hij zeide tot hen: Ziet, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water; volgt hem in het huis daar hij ingaat.
11 En gij zult zeggen tot den heer des huizes: De Meester zegt u: Waar is de eetzaal, daar ik het pascha met mijne discipelen eten zal?
12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen; bereidt het aldaar.
13 En zij henengaande vonden het gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

38 And all the people came early in the morning to him in the temple, for to hear him.

CHAPTER XXII.

NOW the feast of unleavened bread drew nigh, which is called the Passover.
2 And the chief priests and scribes sought how they might kill him: for they feared the people.
3 ¶ Then entered Satan into Judas surnamed Iscariot, being of the number of the twelve.
4 And he went his way, and communed with the chief priests and captains, how he might betray him unto them.
5 And they were glad, and covenanted to give him money.
6 And he promised, and sought opportunity to betray him unto them in the absence of the multitude.
7 ¶ Then came the day of unleavened bread, when the passover must be killed.
8 And he sent Peter and John, saying, Go and prepare us the passover, that we may eat.
9 And they said unto him, Where wilt thou that we prepare?
10 And he said unto them, Behold, when ye are entered into the city, there shall a man meet you, bearing a pitcher of water; follow him into the house where he entereth in.
11 And ye shall say unto the good man of the house, The Master saith unto thee, Where is the guest-chamber, where I shall eat the passover with my disciples?
12 And he shall shew you a large upper room furnished: there make ready.
13 And they went and found as he had said unto them: and they made ready the passover.

14 En als de ure gekomen was, zat hij aan, en de twaalf apostelen met hem.

14 And when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.

15 En hij zeide tot hen: Ik heb grootelijks begeerd, dit pascha met u te eten, eer dat ik lijde;

15 And he said unto them, With desire I have desired to eat this passover with you before I suffer.

16 Want ik zegge u, dat ik niet meer daarvan eten zal, tot dat het vervuld zal zijn in het koningrijk Gods.

16 For I say unto you, I will not any more eat thereof, until it be fulfilled in the kingdom of God.

17 En als hij eenen drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide hij: Neemt dezen, en deelt *hem* onder ulieden.

17 And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide *it* among yourselves.

18 Want ik zegge u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstoks, tot dat het koningrijk Gods zal gekomen zijn.

18 For I say unto you, I will not drink of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.

19 En hij nam brood, en als hij gedankt had, brak hij het, en gaf het hun, zeggende: Dat is mijn ligchaam, 't welk voor u gegeven wordt; doet dat tot mijne gedachtenis.

19 ¶ And he took bread, and gave thanks, and brake *it*, and gave unto them, saying, This is my body which is given for you: this do in remembrance of me.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het avondmaal, zeggende: Deze drinkbeker *is* het nieuwe testament in mijn bloed, 't welk voor u vergoten wordt.

20 Likewise also the cup after supper, saying, This cup *is* the new testament in my blood, which is shed for you.

21 Doch ziet, de hand desgenen, die mij verraadt, is met mij aan de tafel.

21 ¶ But behold, the hand of him that betrayeth me *is* with me on the table.

22 En de Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk besloten is; doch wee dien mensch, door welken hij verraden wordt!

22 And truly the Son of man goeth as it was determined: but wo unto that man by whom he is betrayed!

23 En zij begonnen onder malkander te vragen, wie van hen het toch mogt zijn, die dat doen zoude.

23 And they began to inquire among themselves, which of them it was that should do this thing.

24 En er werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

24 ¶ And there was also a strife among them, which of them should be accounted the greatest.

25 En hij zeide tot hen: De koningen der volken heerschen over hen; en die de magt over hen hebben, worden weldoeners genaamd.

25 And he said unto them, The kings of the Gentiles exercise lordship over them; and they that exercise authority upon them are called benefactors.

26 Doch gij niet alzoo! maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.

26 But ye *shall* not *be* so: but he that is greatest among you, let him be as the younger; and he that is chief, as he that doth serve.

27 Want wie is meerder, die aanzit, of die dient? Is het niet die aanzit? Maar ik ben in 't midden van u, als een die dient.

28 En gij zijt degenen, die met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoekingen.

29 En ik verordineer u het koningrijk, gelijkerwijs mijn vader *dat* mij verordineerd heeft;

30 Opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn koningrijk, en zit op troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

31 En de Heere zeide: Simon! Simon! ziet, de Satan heeft uliеden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe;

32 Maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot hem: Heere! ik ben bereid, met u en in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar hij zeide: Ik zegge u, Petrus! de haan zal heden niet kraaijen, eer gij driemaal zult geloochend hebben, dat gij mij kent.

35 En hij zeide tot hen: Als ik u uitzond zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets.

36 Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook eene male; en die geen heeft, die verkoope zijn kleed, en koope een zwaard.

37 Want ik zegge u, dat nog dit, 't welk geschreven is, in mij moet volbragt worden, namelijk: En hij is met de misdadigers gerekend. Want ook die dingen, die van mij *geschreven zijn*, hebben een einde.

38 En zij zeiden: Heere! zie hier twee zwaarden. En hij zeide tot hen: Het is genoeg.

39 En uitgaande vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den olijfberg; en hem volgden ook zijne discipelen.

27 For whether *is* greater, he that sitteth at meat, or he that serveth? *is* not he that sitteth at meat? but I am among you as he that serveth.

28 Ye are they which have continued with me in my temptations.

29 And I appoint unto you a kingdom, as my Father hath appointed unto me;

30 That ye may eat and drink at my table in my kingdom, and sit on thrones, judging the twelve tribes of Israel.

31 ¶ And the Lord said, Simon, Simon, behold, Satan hath desired *to have* you, that he may sift *you* as wheat:

32 But I have prayed for thee, that thy faith fail not: and when thou art converted, strengthen thy brethren.

33 And he said unto him, Lord, I am ready to go with thee, both into prison, and to death.

34 And he said, I tell thee, Peter, the cock shall not crow this day, before that thou shalt thrice deny that thou knowest me.

35 And he said unto them, When I sent you without purse, and scrip, and shoes, lacked ye any thing? And they said, Nothing.

36 Then said he unto them, But now, he that hath a purse, let him take *it*, and likewise *his* scrip: and he that hath no sword, let him sell his garment, and buy one.

37 For I say unto you, that this that is written must be yet accomplished in me, And he was reckoned among the transgressors: for the things concerning me have an end.

38 And they said, Lord, behold, here *are* two swords. And he said unto them, It is enough.

39 ¶ And he came out, and went, as he was wont, to the mount of Olives; and his disciples also followed him.

40 En als hij aan de plaatse gekomen was, zeide hij tot hen: Bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41 En hij scheidde zich van hen af, omtrent eenen steenworp; en knielde neder en bad,

42 Zeggende: Vader! of gij wildet dezen drinkbeker van mij wegnemen! doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede.

43 En van hem werd gezien een engel uit den hemel, die hem versterkte.

44 En in zwaren strijd zijnde, bad hij te ernstiger. En zijn zweet werd gelijk groote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen.

45 En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid.

46 En hij zeide tot hen: Wat slaapt gij? staat op en bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

47 En als hij nog sprak, ziet daar eene schare; en één van de twaalve, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus om hem te kussen.

48 En Jezus zeide tot hem: Judas! verraadt gij den Zoon des menschen met eenen kus?

49 En die bij hem waren, ziende wat er geschieden zoude, zeiden tot hem: Heere! zullen wij met het zwaard slaan?

50 En één uit hen sloeg den dienstknecht des hoogepriesters, en hieuw *hem* zijn regteroor af.

51 En Jezus antwoordende, zeide: Laat *ze* tot hiertoe *geworden;* en hij raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52 En Jezus zeide tot de overpriesters, en de hoofdmannen des tempels, en ouderlingen, die tegen hem gekomen waren: Als tegen eenen moordenaar zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken.

53 Als ik dagelijks met u was in den tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken; maar

40 And when he was at the place, he said unto them, Pray that ye enter not into temptation.

41 And he was withdrawn from them about a stone's cast, and kneeled down, and prayed,

42 Saying, Father, if thou be willing, remove this cup from me: nevertheless, not my will, but thine, be done.

43 And there appeared an angel unto him from heaven, strengthening him.

44 And being in an agony, he prayed more earnestly: and his sweat was as it were great drops of blood falling down to the ground.

45 And when he rose up from prayer, and was come to his disciples, he found them sleeping for sorrow,

46 And said unto them, Why sleep ye? rise and pray, lest ye enter into temptation.

47 ¶ And while he yet spake, behold a multitude, and he that was called Judas, one of the twelve, went before them, and drew near unto Jesus to kiss him.

48 But Jesus said unto him, Judas, betrayest thou the Son of man with a kiss?

49 When they which were about him, saw what would follow, they said unto him, Lord, shall we smite with the sword?

50 ¶ And one of them smote the servant of the high priest, and cut off his right ear.

51 And Jesus answered and said, Suffer ye thus far. And he touched his ear, and healed him.

52 Then Jesus said unto the chief priests, and captains of the temple, and the elders which were come to him, Be ye come out as against a thief, with swords and staves?

53 When I was daily with you in the temple, ye stretched forth no hands against me: but this is

dit is uwe ure, en de magt der duisternis.

54 En zij grepen hem en leidden *hem weg*, en bragten hem in het huis des hoogepriesters. En Petrus volgde van verre.

55 En als zij vuur ontstoken hadden in 't midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in 't midden van hen.

56 En eene zekere dienstmaagd, ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: Ook deze was met hem.

57 Maar hij verloochende hem, zeggende: Vrouw! ik ken hem niet.

58 En kort daarna een ander, hem ziende, zeide: Ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: Mensch! ik ben niet.

59 En als 't omtrent één uur geleden was, bevestigde *dat* een ander, zeggende: In waarheid ook deze was met hem, want hij is ook een Galileër.

60 Maar Petrus zeide: Mensch! ik weet niet, wat gij zegt. En terstond, als hij nog sprak, kraaide de haan.

61 En de Heere zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig des woords des Heeren, hoe hij hem gezegd had: Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij mij driemaal verloochenen.

62 En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63 En de mannen, die Jezus hielden, bespotteden hem, en sloegen *hem*.

64 En als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op het aangezigt, en vraagden hem, zeggende: Profeteer wie het is, die u geslagen heeft!

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen hem, lasterende.

66 En als het dag geworden was, vergaderden de ouderlingen des volks, overpriesters en schriftgeleerden, en bragten hem in hunnen raad,

your hour, and the power of darkness.

54 ¶ Then took they him, and led *him*, and brought him into the high priest's house. And Peter followed afar off.

55 And when they had kindled a fire in the midst of the hall, and were set down together, Peter sat down among them.

56 But a certain maid beheld him as he sat by the fire, and earnestly looked upon him, and said, This man was also with him.

57 And he denied him, saying, Woman, I know him not.

58 And after a little while another saw him, and said, Thou art also of them. And Peter said, Man, I am not.

59 And about the space of one hour after, another confidently affirmed, saying, Of a truth this *fellow* also was with him; for he is a Galilean.

60 And Peter said, Man, I know not what thou sayest. And immediately, while he yet spake, the cock crew.

61 And the Lord turned, and looked upon Peter. And Peter remembered the word of the Lord, how he had said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

62 And Peter went out and wept bitterly.

63 ¶ And the men that held Jesus, mocked him, and smote *him*.

64 And when they had blindfolded him, they struck him on the face, and asked him, saying, Prophesy, who is it that smote thee?

65 And many other things blasphemously spake they against him.

66 ¶ And as soon as it was day, the elders of the people, and the chief priests, and the scribes came together, and led him into their council, saying,

67 Zeggende: Indien gij de Christus zijt, zeg het ons. En hij zeide tot hen: Indien ik 't u zeg, gij zult het niet gelooven;
68 En indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden, of loslaten.
69 Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de regter-*hand* der kracht Gods.
70 En zij zeiden allen: Zijt gij dan de Zoon Gods? En hij zeide tot hen: Gij zegt, dat ik het ben.
71 En zij zeiden: Wat hebben wij nog getuigenis van noode? want wij zelven hebben 't uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK XXIII.

EN de geheele menigte van hen stond op, en leidde hem tot Pilatus.
2 En zij begonnen hem te beschuldigen, zeggende: Wij hebben bevonden, dat deze het volk verkeert, en verbiedt den keizer schattingen te geven, zeggende, dat hij zelf Christus, de koning is.
3 En Pilatus vraagde hem, zeggende: Zijt gij de koning der Joden? En hij antwoordde hem en zeide: Gij zegt het.
4 En Pilatus zeide tot de overpriesters en de scharen: Ik vind geene schuld in dezen mensch.
5 En zij hielden te sterker aan, zeggende: Hij beroert het volk, leerende door geheel Judea, begonnen hebbende van Galilea tot hier toe.
6 Als nu Pilatus van Galilea hoorde, vraagde hij, of die mensch een Galileër was.
7 En verstaande, dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem henen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.
8 En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was van over lang begeerig geweest hem te zien, omdat hij veel van hem

67 Art thou the Christ? tell us. And he said unto them, If I tell you, ye will not believe.
68 And if I also ask *you*, ye will not answer me, nor let *me* go.
69 Hereafter shall the Son of man sit on the right hand of the power of God.
70 Then said they all, Art thou then the Son of God? And he said unto them, Ye say that I am.
71 And they said, What need we any further witness? for we ourselves have heard of his own mouth.

CHAPTER XXIII.

AND the whole multitude of them arose, and led him unto Pilate.
2 And they began to accuse him, saying, We found this *fellow* perverting the nation, and forbidding to give tribute to Cesar, saying, that he himself is Christ, a King.
3 And Pilate asked him, saying, Art thou the King of the Jews? And he answered him and said, Thou sayest *it*.
4 Then said Pilate to the chief priests, and *to* the people, I find no fault in this man.
5 And they were the more fierce, saying, He stirreth up the people, teaching throughout all Jewry, beginning from Galilee to this place.
6 When Pilate heard of Galilee, he asked whether the man were a Galilean.
7 And as soon as he knew that he belonged unto Herod's jurisdiction, he sent him to Herod, who himself was also at Jerusalem at that time.
8 ¶ And when Herod saw Jesus, he was exceeding glad: for he was desirous to see him of a long *season*, because he had heard many

hoorde; en hij hoopte eenig teeken te zien, dat van hem gedaan zoude worden.

9 En hij vraagde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.

10 En de overpriesters en de schriftgeleerden stonden, en beschuldigden hem heftig.

11 En Herodes met zijne krijgslieden hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem *weder* tot Pilatus.

12 En op denzelfden dag werden Pilatus en Herodes vrienden met malkander; want zij waren te voren in vijandschap tegen den ander.

13 En als Pilatus de overpriesters, en de oversten, en het volk bijeengeroepen had, zeide hij tot hen:

14 Gij hebt dezen mensch tot mij gebragt, als eenen die het volk afkeerig maakt; en ziet, ik heb *hem* in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geene schuld gevonden van 't gene waar gij hem mede beschuldigt;

15 Ja ook Herodes niet; want ik heb ulieden tot hem gezonden, en ziet, er is van hem niets gedaan, dat des doods waardig is.

16 Zoo zal ik hem dan kastijden, en loslaten.

17 En hij moest hun op het feest éénen loslaten.

18 Doch de gansche menigte riep gelijkelijk, zeggende: Weg met dezen! en laat ons Bar-abbas los;

19 Welke om zeker oproer, dat in de stad geschied was, en *om* eenen doodslag, in de gevangenis geworpen was.

20 Pilatus dan riep *hun* wederom toe, willende Jezus loslaten.

21 Maar zij riepen daartegen, zeggende: Kruis *hem*, kruis hem!

22 En hij zeide ten derden maal tot hen: Wat heeft deze dan kwaads gedaan? ik heb geene

things of him; and he hoped to have seen some miracle done by him.

9 Then he questioned with him in many words; but he answered him nothing.

10 And the chief priests and scribes stood and vehemently accused him.

11 And Herod with his men of war set him at nought, and mocked *him*, and arrayed him in a gorgeous robe, and sent him again to Pilate.

12 ¶ And the same day Pilate and Herod were made friends together; for before they were at enmity between themselves.

13 ¶ And Pilate, when he had called together the chief priests, and the rulers, and the people,

14 Said unto them, Ye have brought this man unto me, as one that perverteth the people: and behold, I, having examined *him* before you, have found no fault in this man, touching those things whereof ye accuse him;

15 No, nor yet Herod: for I sent you to him; and lo, nothing worthy of death is done unto him:

16 I will therefore chastise him, and release *him*.

17 (For of necessity he must release one unto them at the feast.)

18 And they cried out all at once, saying, Away with this *man*, and release unto us Barabbas:

19 (Who, for a certain sedition made in the city, and for murder, was cast into prison.)

20 Pilate therefore, willing to release Jesus, spake again to them.

21 But they cried, saying, Crucify *him*, crucify him.

22 And he said unto them the third time, Why, what evil hath he done? I have found no cause

schuld des doods in hem gevonden. Zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.
23 Maar zij hielden aan met groot geroep, eischende dat hij zoude gekruist worden; en hun en der overpriesteren geroep werd geweldiger.
24 En Pilatus oordeelde, dat hun eisch geschieden zoude.
25 En hij liet hun los dengenen, die om oproer en doodslag in de gevangenis geworpen was, welken zij geëischt hadden; maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.
26 En als zij hem wegleidden, namen zij eenen Simon van Cyrene, komende van den akker, en leiden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droege.
27 En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklaagden.
28 En Jezus, zich tot haar keerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem! weent niet over mij, maar weent over u zelven en over uwe kinderen.
29 Want ziet, daar komen dagen, in welke men zeggen zal: Zalig *zijn* de onvruchtbaren, en de schooten, die niet gebaard hebben, en de borsten, die niet gezoogd hebben.
30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons! en tot de heuvelen: Bedekt ons!
31 Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden!
32 En daar werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoeners, geleid om met hem gedood te worden.
33 En toen zij kwamen op de plaatse, genaamd hoofdscheêl *plaatse*, kruisigden zij hem aldaar, en de kwaaddoeners, den éénen ter regter-, en den anderen ter linker*zijde*.
34 En Jezus zeide: Vader! ver-

of death in him; I will therefore chastise him, and let *him* go.
23 And they were instant with loud voices, requiring that he might be crucified: and the voices of them and of the chief priests prevailed.
24 And Pilate gave sentence that it should be as they required.
25 And he released unto them him that for sedition and murder was cast into prison, whom they had desired; but he delivered Jesus to their will.
26 And as they led him away, they laid hold upon one Simon a Cyrenian, coming out of the country, and on him they laid the cross, that he might bear *it* after Jesus.
27 ¶ And there followed him a great company of people, and of women, which also bewailed and lamented him.
28 But Jesus turning unto them, said, Daughters of Jerusalem, weep not for me, but weep for yourselves, and for your children.
29 For behold, the days are coming, in the which they shall say, Blessed *are* the barren, and the wombs that never bare, and the paps which never gave suck.
30 Then shall they begin to say to the mountains, Fall on us; and to the hills, Cover us.
31 For if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry?
32 And there were also two others, malefactors, led with him to be put to death.
33 And when they were come to the place which is called Calvary, there they crucified him, and the malefactors; one on the right hand, and the other on the left.
34 ¶ Then said Jesus, Father, for-

geef het hun, want zij weten niet,
wat zij doen. En verdeelende
zijne kleederen, wierpen zij het
lot.
35 En het volk stond en zag het
aan. En ook de oversten met hen
beschimpten *hem*, zeggende: An-
deren heeft hij verlost; dat hij *nu*
zich zelven verlosse, zoo hij is de
Christus, de uitverkorene Gods!
36 En ook de krijgsknechten tot
hem komende, bespotteden hem,
en bragten hem edik,
37 En zeiden: Indien gij de ko-
ning der Joden zijt, zoo verlos u
zelven.
38 En daar was ook een op-
schrift boven hem geschreven,
met Grieksche, en Romeinsche,
en Hebreeuwsche letters: DEZE
IS DE KONING DER JODEN.
39 En één van de kwaaddoeners,
die gehangen waren, lasterde hem,
zeggende: Indien gij de Christus
zijt, verlos u zelven en ons.
40 Maar de andere antwoordende
bestrafte hem, zeggende: Vreest
gij ook God niet, daar gij in het-
zelfde oordeel zijt?
41 En wij toch regtvaardig;
want wij ontvangen *straffe* waar-
dig 't gene wij gedaan hebben;
maar deze heeft niets onbehoor-
lijks gedaan.
42 En hij zeide tot Jezus: Heere!
gedenk mijner, als gij in uw ko-
ningrijk zult gekomen zijn.
43 En Jezus zeide tot hem:
Voorwaar zegge ik u, heden zult
gij met mij in het paradijs zijn.
44 En het was omtrent de zesde
ure, en daar werd duisternis over
de geheele aarde tot de negende
ure toe.
45 En de zon werd verduisterd,
en het voorhangsel des tempels
scheurde midden *door*.
46 En Jezus, roepende met groote
stemme, zeide: Vader! in uwe
handen bevele ik mijnen geest.
En als hij dat gezegd had, gaf hij
den geest.
47 Als nu de hoofdman over

give them: for they know not what
they do. And they parted his rai-
ment, and cast lots.
35 And the people stood beholding.
And the rulers also with them de-
rided *him*, saying, He saved others;
let him save himself, if he be
Christ, the chosen of God.
36 And the soldiers also mocked
him, coming to him, and offering
him vinegar,
37 And saying, If thou be the
King of the Jews, save thyself.
38 And a superscription also was
written over him, in letters of
Greek, and Latin, and Hebrew,
THIS IS THE KING OF THE
JEWS.
39 ¶ And one of the malefactors,
which were hanged, railed on him,
saying, If thou be Christ, save thy-
self and us.
40 But the other answering, re-
buked him, saying, Dost not thou
fear God, seeing thou art in the
same comdemnation?
41 And we indeed justly; for we
receive the due reward of our
deeds: but this man hath done
nothing amiss.
42 And he said unto Jesus, Lord,
remember me when thou comest
into thy kingdom.
43 And Jesus said unto him, Veri-
ly I say unto thee, To-day shalt
thou be with me in paradise.
44 And it was about the sixth
hour, and there was a darkness
over all the earth until the ninth
hour.
45 And the sun was darkened,
and the vail of the temple was rent
in the midst.
46 ¶ And when Jesus had cried
with a loud voice, he said, Father,
into thy hands I commend my
spirit: and having said thus, he
gave up the ghost.
47 Now when the centurion saw

honderd zag, wat er geschied was, verheerlijkte hij God, en zeide: Waarlijk deze mensch was regtvaardig!
48 En alle de scharen, die zamengekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden wederom slaande op hunne borsten.
49 En alle zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die hem te zamen gevolgd waren van Galilea, en dit aanzagen.
50 En ziet, een man, met name Jozef, zijnde een raadsheer, een goed en regtvaardig man,
51 (Deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel) van Arimathea, eene stad der Joden, en die ook zelf het koningrijk Gods verwachtede;
52 Deze ging tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.
53 En als hij het afgenomen had, wond hij het in een fijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.
54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.
55 En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galilea, volgden na, en aanschouwden het graf, en hoe zijn ligchaam gelegd werd.
56 En wedergekeerd zijnde, bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rusteden zij naar het gebod.

what was done, he glorified God, saying, Certainly this was a righteous man.
48 And all the people that came together to that sight, beholding the things which were done, smote their breasts and returned.
49 And all his acquaintance, and the women that followed him from Galilee, stood afar off, beholding these things.
50 ¶ And behold, *there was* a man named Joseph, a counsellor: *and he was* a good man, and a just:
51 (The same had not consented to the counsel and deed of them:) *he was* of Arimathea, a city of the Jews; who also himself waited for the kingdom of God.
52 This *man* went unto Pilate, and begged the body of Jesus.
53 And he took it down, and wrapped it in linen, and laid it in a sepulchre that was hewn in stone, wherein never man before was laid.
54 And that day was the preparation, and the sabbath drew on.
55 And the women also, which came with him from Galilee, followed after, and beheld the sepulchre, and how his body was laid.
56 And they returned, and prepared spices and ointments; and rested the sabbath-day, according to the commandment.

HOOFDSTUK XXIV.

EN op den eersten *dag* der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen, die zij bereid hadden, en sommigen met haar.
2 En zij vonden den steen afgewenteld van het graf.
3 En ingegaan zijnde, vonden zij het ligchaam des Heeren Jezus niet.

CHAPTER XXIV.

NOW upon the first *day* of the week, very early in the morning, they came unto the sepulchre, bringing the spices which they had prepared, and certain *others* with them.
2 And they found the stone rolled away from the sepulchre.
3 And they entered in, and found not the body of the Lord Jesus.

4 En het geschiedde, als zij daarover twijfelmoedig waren, ziet, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen.
5 En als zij zeer bevreesd werden, en het aangezigt naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den levende bij de dooden?
6 Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt hoe hij tot u gesproken heeft, als hij nog in Galilea was,
7 Zeggende: De Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen van zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage weder opstaan.
8 En zij werden indachtig zijner woorden.
9 En wedergekeerd zijnde van het graf, boodschapten zij alle deze dingen aan de elve, en aan alle de anderen.
10 En *deze* waren Maria Magdalena, en Johanna, en Maria, *de moeder* van Jakobus, en de andere met haar, die dit tot de apostelen zeiden.
11 En hare woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.
12 Doch Petrus opstaande liep tot het graf, en nederbukkende zag hij de linnen doeken, liggende alléén, en ging weg, zich verwonderende bij zich zelven over 't gene geschied was.
13 En ziet, twee van hen gingen op denzelfden dag naar een vlek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs;
14 En zij spraken te zamen onder malkander van alle deze dingen, die er gebeurd waren.
15 En het geschiedde, terwijl zij te zamen spraken, en malkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij *hen* kwam, en met hen ging.
16 En hunne oogen werden gehouden, dat zij hem niet kenden.
17 En hij zeide tot hen: Wat re-

4 And it came to pass, as they were much perplexed thereabout, behold, two men stood by them in shining garments.
5 And as they were afraid, and bowed down *their* faces to the earth, they said unto them, Why seek ye the living among the dead?
6 He is not here, but is risen. Remember how he spake unto you when he was yet in Galilee,
7 Saying, The Son of man must be delivered into the hands of sinful men, and be crucified, and the third day rise again.
8 And they remembered his words,
9 And returned from the sepulchre, and told all these things unto the eleven, and to all the rest.
10 It was Mary Magdalene, and Joanna, and Mary *the mother* of James, and other *women that were* with them, which told these things unto the apostles.
11 And their words seemed to them as idle tales, and they believed them not.
12 Then arose Peter, and ran unto the sepulchre, and stooping down, he beheld the linen clothes laid by themselves, and departed, wondering in himself at that which was come to pass.
13 ¶ And behold, two of them went that same day to a village called Emmaus, which was from Jerusalem *about* threescore furlongs.
14 And they talked together of all these things which had happened.
15 And it came to pass, that, while they communed *together*, and reasoned, Jesus himself drew near, and went with them.
16 But their eyes were holden, that they should not know him.
17 And he said unto them, What

denen zijn dit, die gij wandelende onder malkander verhandelt? en *waarom* ziet gij droevig?

18 En de één, wiens naam was Kleopas, antwoordende zeide tot hem: Zij gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die in deze dagen daarin geschied zijn?

19 En hij zeide tot hen: Welke? En zij zeiden tot hem: De dingen aangaande Jezus den Nazarener, welke een profeet was, krachtig in werken en woorden voor God en al het volk.

20 En hoe onze overpriesters en oversten hem overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21 En wij hoopten, dat hij was degene die Israël verlossen zoude. Doch ook, benevens dit alles, is 't heden de derde dag van dat deze dingen geschied zijn.

22 Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweest zijn;

23 En zijn ligchaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezigt van engelen gezien hadden, die zeggen, dat hij leeft.

24 En sommigen dergenen, die met ons zijn, gingen henen tot het graf, en bevonden 't alzoo gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

25 En hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van harte, om te gelooven al hetgene de profeten gesproken hebben!

26 Moest de Christus niet deze dingen lijden, en *alzoo* in zijne heerlijkheid ingaan?

27 En begonnen hebbende van Mozes en van alle de profeten, leide hij hun uit, in alle de schriften, 't gene van hem *geschreven* was.

28 En zij kwamen nabij het vlek daar zij naar toegingen; en hij hield zich als of hij verder gaan zoude.

manner of communications *are* these that ye have one to another, as ye walk, and are sad?

18 And the one of them, whose name was Cleopas, answering, said unto him, Art thou only a stranger in Jerusalem, and hast not known the things which are come to pass there in these days?

19 And he said unto them, What things? And they said unto him, Concerning Jesus of Nazareth, which was a prophet mighty in deed and word before God, and all the people:

20 And how the chief priests and our rulers delivered him to be condemned to death, and have crucified him.

21 But we trusted that it had been he which should have redeemed Israel: and besides all this, to-day is the third day since these things were done.

22 Yea, and certain women also of our company made us astonished, which were early at the sepulchre.

23 And when they found not his body, they came, saying, that they had also seen a vision of angels, which said that he was alive.

24 And certain of them which were with us, went to the sepulchre, and found *it* even so as the women had said: but him they saw not.

25 Then he said unto them, O fools, and slow of heart to believe all that the prophets have spoken!

26 Ought not Christ to have suffered these things, and to enter into his glory?

27 And beginning at Moses, and all the prophets, he expounded unto them in all the scriptures the things concerning himself.

28 And they drew nigh unto the village whither they went: and he made as though he would have gone further.

29 En zij dwongen hem, zeggende: Blijf met ons, want het is bij den avond, en de dag is gedaald. En hij ging in, om met hen te blijven.

30 En het geschiedde, als hij met hen aanzat, dat hij het brood nam, en het zegende, en als hij het gebroken had, gaf hij het hun.

31 En hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezigt.

32 En zij zeiden tot malkander: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg, en als hij ons de schriften opende?

33 En zij, opstaande ter zelfder ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve te zamen vergaderd, en die met hen waren;

34 Welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35 En zij vertelden 't gene op den weg *geschied was*, en hoe hij hun bekend was geworden in 't breken des broods.

36 En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in 't midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!

37 En zij, verschrikt en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden dat zij eenen geest zagen.

38 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij ontroerd? en waarom klimmen *zulke* overleggingen in uwe harten?

39 Ziet mijne handen en mijne voeten, want ik ben het zelf; tast mij aan, en ziet; want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet dat ik heb.

40 En als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41 En toen zij 't van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zeide hij tot hen: Hebt gij hier iets om te eten?

42 En zij gaven hem een stuk

29 But they constrained him, saying, Abide with us: for it is toward evening, and the day is far spent. And he went in to tarry with them.

30 And it came to pass, as he sat at meat with them, he took bread, and blessed *it*, and brake, and gave to them.

31 And their eyes were opened, and they knew him: and he vanished out of their sight.

32 And they said one to another, Did not our heart burn within us while he talked with us by the way, and while he opened to us the scriptures?

33 And they rose up the same hour, and returned to Jerusalem, and found the eleven gathered together, and them that were with them,

34 Saying, The Lord is risen indeed, and hath appeared to Simon.

35 And they told what things *were done* in the way, and how he was known of them in breaking of bread.

36 ¶ And as they thus spake, Jesus himself stood in the midst of them, and saith unto them, Peace *be* unto you.

37 But they were terrified and affrighted, and supposed that they had seen a spirit.

38 And he said unto them, Why are ye troubled? and why do thoughts arise in your hearts?

39 Behold my hands and my feet, that it is I myself: handle me, and see; for a spirit hath not flesh and bones, as ye see me have.

40 And when he had thus spoken, he shewed them *his* hands and *his* feet.

41 And while they yet believed not for joy, and wondered, he said unto them, Have ye here any meat?

42 And they gave him a piece of

van eenen gebraden visch, en van honigraten.
43 En hij nam het, en at het voor hunne oogen.
44 En hij zeide tot hen: Dit zijn de woorden, die ik tot u sprak, als ik nog met u was, *namelijk* dat het alles moest vervuld worden, wat van mij geschreven is in de wet van Mozes, en de profeten, en psalmen.
45 Toen opende hij hun verstand, opdat zij de schriften verstonden,
46 En zeide tot hen: Alzoo is er geschreven, en alzoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage,
47 En in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.
48 En gij zijt getuigen van deze dingen.
49 En ziet, ik zende de belofte mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, tot dat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.
50 En hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handen opheffende, zegende hij hen.
51 En het geschiedde als hij hen zegende, dat hij van hen scheidde, en werd opgenomen in den hemel.
52 En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.
53 En zij waren te allen tijde in den tempel, lovende en dankende God. Amen.

a broiled fish, and of an honeycomb.
43 And he took *it*, and did eat before them.
44 And he said unto them, These *are* the words which I spake unto you, while I was yet with you, that all things must be fulfilled which were written in the law of Moses, and *in* the prophets, and *in* the psalms, concerning me.
45 Then opened he their understanding, that they might understand the scriptures,
46 And said unto them, Thus it is written, and thus it behooved Christ to suffer, and to rise from the dead the third day:
47 And that repentance and remission of sins should be preached in his name among all nations, beginning at Jerusalem.
48 And ye are witnesses of these things.
49 ¶ And behold, I send the promise of my Father upon you: but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power from on high.
50 ¶ And he led them out as far as to Bethany: and he lifted up his hands, and blessed them.
51 And it came to pass, while he blessed them, he was parted from them, and carried up into heaven.
52 And they worshipped him, and returned to Jerusalem with great joy:
53 And were continually in the temple, praising and blessing God. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR [DE BESCHRIJVING VAN]

JOHANNES.

HOOFDSTUK I.

IN den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2 Dit was in den beginne bij God.

3 Alle dingen zijn door hetzelve gemaakt, en zonder hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

4 In hetzelve was het leven, en het leven was het licht der menschen.

5 En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.

6 Daar was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes.

7 Deze kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het licht niet, maar *was gezonden*, opdat hij van het licht getuigen zoude.

9 *Dit* was het waarachtige licht, 't welk een' iegelijk mensch verlicht, komende in de wereld.

10 Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12 Maar zoo velen hem aangenomen hebben, dien heeft hij magt gegeven, kinderen Gods te worden, *namelijk* die in zijnen naam gelooven;

13 Die niet uit den bloede, noch uit den wille des vleesches, noch uit den wille des mans, maar uit God geboren zijn.

THE GOSPEL

ACCORDING TO

ST. JOHN.

CHAPTER I.

IN the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God.

2 The same was in the beginning with God.

3 All things were made by him; and without him was not any thing made that was made.

4 In him was life; and the life was the light of men.

5 And the light shineth in darkness; and the darkness comprehended it not.

6 ¶ There was a man sent from God, whose name *was* John.

7 The same came for a witness, to bear witness of the Light, that all *men* through him might believe.

8 He was not that Light, but *was sent* to bear witness of that Light.

9 *That* was the true Light, which lighteth every man that cometh into the world.

10 He was in the world, and the world was made by him, and the world knew him not.

11 He came unto his own, and his own received him not.

12 But as many as received him, to them gave he power to become the sons of God, *even* to them that believe on his name:

13 Which were born, not of blood, nor of the will of the flesh, nor of the will of man, but of God.

14 En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des eeniggeborenen van den Vader), vol van genade en waarheid.

15 Johannes getuigt van hem, en heeft geroepen, zeggende: Deze was het, van wien ik zeide: Die na mij komt, is vóór mij geworden, want hij was eer dan ik.

16 En uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

17 Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18 Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft *hem ons* verklaard.

19 En dit is het getuigenis van Johannes, toen de Joden *eenige* priesters en Leviten afzonden uit Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij?

20 En hij beleed en loochende het niet; en beleed: Ik ben de Christus niet.

21 En zij vraagden hem: Wat dan? zijt gij Elias? En hij zeide: Ik ben *die* niet. Zijt gij de profeet? En hij antwoordde: Neen.

22 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen dengenen, die ons gezonden hebben; wat zegt gij van u zelven?

23 Hij zeide: Ik ben de stem des roependen in de woestijne: Maakt den weg des Heeren regt! gelijk Jesaja, de profeet, gesproken heeft.

24 En de afgezondenen waren uit de pharizeën;

25 En zij vraagden hem en spraken tot hem: Waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elias, noch de profeet?

26 Johannes antwoordde hun, zeggende: Ik doope met water, maar hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent;

14 And the Word was made flesh, and dwelt among us, (and we beheld his glory, the glory as of the only begotten of the Father,) full of grace and truth.

15 ¶ John bare witness of him, and cried, saying, This was he of whom I spake, He that cometh after me, is preferred before me; for he was before me.

16 And of his fullness have all we received, and grace for grace.

17 For the law was given by Moses, *but* grace and truth came by Jesus Christ.

18 No man hath seen God at any time; the only begotten Son, which is in the bosom of the Father, he hath declared *him*.

19 ¶ And this is the record of John, when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem, to ask him, Who art thou?

20 And he confessed, and denied not; but confessed, I am not the Christ.

21 And they asked him, What then? Art thou Elias? And he saith, I am not. Art thou that prophet? And he answered, No.

22 Then said they unto him, Who art thou? that we may give an answer to them that sent us. What sayest thou of thyself?

23 He said, I *am* the voice of one crying in the wilderness, Make straight the way of the Lord, as said the prophet Esaias.

24 And they which were sent were of the Pharisees.

25 And they asked him, and said unto him, Why baptizest thou then, if thou be not that Christ, nor Elias, neither that prophet?

26 John answered them, saying, I baptize with water: but there standeth one among you, whom ye know not:

27 Dezelve is 't, die na mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben, dat ik zijnen schoenriem zoude ontbinden.

28 Deze dingen zijn geschied in Bethabara, over de Jordaan, waar Johannes was doopende.

29 Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie, het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt!

30 Deze is 't, van wien ik gezegd heb: Na mij komt een man, die vóór mij geworden is, want hij was eer dan ik.

31 En ik kende hem niet; maar opdat hij aan Israël zoude geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen, doopende met het water.

32 En Johannes getuigde, zeggende: Ik heb den Geest zien nederdalen gelijk eene duive uit den hemel, en hij bleef op hem.

33 En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: Op wien gij den Geest zult zien nederdalen, en op hem blijven, deze is 't, die met den Heiligen Geest doopt.

34 En ik heb gezien, en heb getuigd, dat deze de Zone Gods is.

35 Des anderen daags stond *daar* wederom Johannes, en twee uit zijne discipelen.

36 En ziende op Jezus, *daar* wandelende, zeide hij: Zie, het lam Gods!

37 En die twee discipelen hoorden hem *dat* spreken, en zij volgden Jezus.

38 En Jezus zich omkeerende, en ziende hen volgen, zeide tot hen: Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi! ('t welk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester) waar woont gij?

39 Hij zeide tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen, waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem. En het was omtrent de tiende ure.

27 He it is, who coming after me, is preferred before me, whose shoe's latchet I am not worthy to unloose.

28 These things were done in Bethabara beyond Jordan, where John was baptizing.

29 ¶ The next day John seeth Jesus coming unto him, and saith, Behold the Lamb of God, which taketh away the sin of the world!

30 This is he of whom I said, After me cometh a man which is preferred before me; for he was before me.

31 And I knew him not: but that he should be made manifest to Israel, therefore am I come baptizing with water.

32 And John bare record, saying, I saw the Spirit descending from heaven like a dove, and it abode upon him.

33 And I knew him not: but he that sent me to baptize with water, the same said unto me, Upon whom thou shalt see the Spirit descending and remaining on him, the same is he which baptizeth with the Holy Ghost.

34 And I saw and bare record, that this is the Son of God.

35 ¶ Again the next day after, John stood, and two of his disciples;

36 And looking upon Jesus as he walked, he saith, Behold the Lamb of God!

37 And the two disciples heard him speak, and they followed Jesus.

38 Then Jesus turned, and saw them following, and saith unto them, What seek ye? They said unto him, Rabbi, (which is to say, being interpreted, Master,) where dwellest thou?

39 He saith unto them, Come and see. They came and saw where he dwelt, and abode with him that day: for it was about the tenth hour.

40 Andreas, de broeder van Simon Petrus, was één van de twee, die het van Johannes gehoord hadden, en hem gevolgd waren.
41 Deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem: Wij hebben gevonden den Messias, ('t welk is, overgezet zijnde, de Christus).
42 En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus, hem aanziende, zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jonas, gij zult genaamd worden Cephas, ('t welk overgezet wordt Petrus).
43 Des anderen daags wilde Jezus henengaan naar Galilea, en vond Philippus, en zeide tot hem: volg mij.
44 Philippus nu was van Bethsaïda, uit de stad van Andreas en Petrus.
45 Philippus vond Nathanaël en zeide tot hem: Wij hebben *dien* gevonden, van wien Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten, *namelijk* Jezus, den zoon Jozefs, van Nazareth.
46 En Nathanaël zeide tot hem: Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Philippus zeide tot hem: Kom en zie.
47 Jezus zag Nathanaël tot zich komen, en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in wien geen bedrog is!
48 Nathanaël zeide tot hem: Van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Philippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.
49 Nathanaël antwoordde en zeide tot hem: Rabbi! gij zijt de Zone Gods; gij zijt de koning Israëls!
50 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat ik u gezegd heb: Ik zag u onder den vijgeboom, zoo gelooft gij; gij zult grootere dingen zien dan deze.
51 En hij zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden:

40 One of the two which heard John *speak*, and followed him, was Andrew, Simon Peter's brother.
41 He first findeth his own brother Simon, and saith unto him, We have found the Messias; which is, being interpreted, the Christ.
42 And he brought him to Jesus. And when Jesus beheld him, he said, Thou art Simon the son of Jona: thou shalt be called Cephas; which is, by interpretation, a stone.
43 ¶ The day following Jesus would go forth into Galilee, and findeth Philip, and saith unto him, Follow me.
44 Now Philip was of Bethsaida, the city of Andrew and Peter.
45 Philip findeth Nathanael, and saith unto him, We have found him of whom Moses in the law, and the prophets, did write, Jesus of Nazareth, the son of Joseph.
46 And Nathanael said unto him, Can there any good thing come out of Nazareth? Philip saith unto him, Come and see.
47 Jesus saw Nathanael coming to him, and saith of him, Behold an Israelite indeed, in whom is no guile!
48 Nathanael saith unto him, Whence knowest thou me? Jesus answered and said unto him, Before that Philip called thee, when thou wast under the fig-tree, I saw thee.
49 Nathanael answered and saith unto him, Rabbi, thou art the Son of God; thou art the King of Israel.
50 Jesus answered and said unto him, Because I said unto thee, I saw thee under the fig-tree, believest thou? thou shalt see greater things than these.
51 And he saith unto him, Verily, verily, I say unto you, Hereafter ye

Van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.

HOOFDSTUK II.

EN op den derden dag was er eene bruiloft te Kana in Galilea; en de moeder van Jezus was aldaar.

2 En Jezus was ook genood, en zijne discipelen, tot de bruiloft.

3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: Zij hebben geen' wijn.

4 Jezus zeide tot haar: Vrouwe! wat heb ik met u *te doen*? mijne ure is nog niet gekomen.

5 Zijne moeder zeide tot de dienaars: Zoo wat hij ulieden zal zeggen, doet *dat*.

6 En aldaar waren zes steenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metreten.

7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.

8 En hij zeide tot hen: Schept nu, en draagt het tot den hofmeester; en zij droegen het.

9 Als nu de hofmeester het water, dat wijn geworden was, geproefd had (en hij wist niet, van waar *de wijn* was, maar de dienaren, die het water geschept hadden, wisten het), zoo riep de hofmeester den bruidegom,

10 En zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; *maar* gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.

11 Dit beginsel der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.

12 Daarna ging hij af naar Kapernaüm, hij, en zijne moeder, en

shall see heaven open, and the angels of God ascending and descending upon the Son of man.

CHAPTER II.

AND the third day there was a marriage in Cana of Galilee; and the mother of Jesus was there.

2 And both Jesus was called, and his disciples, to the marriage.

3 And when they wanted wine, the mother of Jesus saith unto him, They have no wine.

4 Jesus saith unto her, Woman, what have I to do with thee? mine hour is not yet come.

5 His mother saith unto the servants, Whatsoever he saith unto you, do *it*.

6 And there were set there six water-pots of stone, after the manner of the purifying of the Jews, containing two or three firkins apiece.

7 Jesus saith unto them, Fill the water-pots with water. And they filled them up to the brim.

8 And he saith unto them, Draw out now, and bear unto the governor of the feast. And they bare *it*.

9 When the ruler of the feast had tasted the water that was made wine, and knew not whence it was, (but the servants which drew the water knew,) the governor of the feast called the bridegroom,

10 And saith unto him, Every man at the beginning doth set forth good wine; and when men have well drunk, then that which is worse: *but* thou hast kept the good wine until now.

11 This beginning of miracles did Jesus in Cana of Galilee, and manifested forth his glory; and his disciples believed on him.

12 ¶ After this he went down to Capernaum, he, and his mother,

zijne broeders, en zijne discipelen; en zij bleven aldaar niet vele dagen.

13 En het pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14 En hij vond in den tempel, die ossen, en schapen, en duiven verkochten, en de wisselaars *daar* zittende.

15 En een' geesel van touwkens gemaakt hebbende, dreef hij ze allen uit den tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafelen om.

16 En hij zeide tot degenen, die de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17 En zijne discipelen werden indachtig, dat er geschreven is: De ijver uws huizes heeft mij verslonden.

18 De Joden antwoordden dan, en zeiden tot hem: Wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?

19 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprigten.

20 De Joden zeiden dan: Zes en veertig jaren is *over* dezen tempel gebouwd, en gij, zult gij denzelven in drie dagen oprigten?

21 Maar hij zeide *dit* van den tempel zijns ligchaams.

22 Daarom, als hij opgestaan was van de dooden, werden zijne discipelen gedachtig, dat hij dit tot hen gezegd had; en zij geloofden de schrift, en het woord, dat Jezus gesproken had.

23 En als hij te Jeruzalem was, op het pascha, in het feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne teekenen, die hij deed.

24 Maar Jezus zelf betrouwde hun zich zelven niet, dewijl hij *ze allen* kende;

and his brethren, and his disciples; and they continued there not many days.

13 ¶ And the Jews' passover was at hand, and Jesus went up to Jerusalem,

14 And found in the temple those that sold oxen, and sheep, and doves, and the changers of money, sitting:

15 And when he had made a scourge of small cords, he drove them all out of the temple, and the sheep, and the oxen; and poured out the changers' money, and overthrew the tables;

16 And said unto them that sold doves, Take these things hence: make not my Father's house an house of merchandise.

17 And his disciples remembered that it was written, The zeal of thine house hath eaten me up.

18 ¶ Then answered the Jews, and said unto him, What sign shewest thou unto us, seeing that thou doest these things?

19 Jesus answered and said unto them, Destroy this temple, and in three days I will raise it up.

20 Then said the Jews, Forty and six years was this temple in building, and wilt thou rear it up in three days?

21 But he spake of the temple of his body.

22 When therefore he was risen from the dead, his disciples remembered that he had said this unto them: and they believed the scripture, and the word which Jesus had said.

23 ¶ Now when he was in Jerusalem at the passover, in the feast *day*, many believed in his name, when they saw the miracles which he did.

24 But Jesus did not commit himself unto them, because he knew all *men*,

25 En omdat hij niet van noode had, dat iemand getuigen zoude van den mensch; want hij zelf wist, wat in den mensch was.

HOOFDSTUK III.

EN daar was een mensch uit de pharizeën, wiens naam was Nicodemus, een overste der Joden.

2 Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem: Rabbi! wij weten, dat gij zijt een leeraar van God gekomen; want niemand kan deze teekenen doen, die gij doet, zoo God met hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, ten zij iemand wederom geboren worde, hij kan het koningrijk Gods niet zien.

4 Nicodemus zeide tot hem: Hoe kan een mensch geboren worden, *nu* oud zijnde? kan hij ook andermaal in zijn moeders schoot ingaan, en geboren worden?

5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.

6 Hetgene uit het vleesch geboren is, *dat* is vleesch; en hetgene uit den Geest geboren is, *dat* is geest.

7 Verwonder u niet, dat ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast, waarhenen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij henen gaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

9 Nicodemus antwoordde en zeide tot hem: Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zijt gij een leeraar Israëls, en weet gij deze dingen niet?

11 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, wij spreken wat wij weten, en

25 And needed not that any should testify of man: for he knew what was in man.

CHAPTER III.

THERE was a man of the Pharisees named Nicodemus, a ruler of the Jews:

2 The same came to Jesus by night, and said unto him, Rabbi, we know that thou art a teacher come from God: for no man can do these miracles that thou doest, except God be with him.

3 Jesus answered and said unto him, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born again, he cannot see the kingdom of God.

4 Nicodemus saith unto him, How can a man be born when he is old? can he enter the second time into his mother's womb, and be born?

5 Jesus answered, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born of water, and *of* the Spirit, he can not enter into the kingdom of God.

6 That which is born of the flesh, is flesh; and that which is born of the Spirit, is spirit.

7 Marvel not that I said unto thee, Ye must be born again.

8 The wind bloweth where it listeth, and thou hearest the sound thereof, but canst not tell whence it cometh, and whither it goeth: so is every one that is born of the Spirit.

9 Nicodemus answered and said unto him, How can these things be?

10 Jesus answered and said unto him, Art thou a master of Israel, and knowest not these things?

11 Verily, verily, I say unto thee, We speak that we do know, and

getuigen wat wij gezien hebben; en gijlieden neemt ons getuigenis niet aan.

12 Indien ik ulieden de aardsche dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien ik ulieden de hemelsche zoude zeggen?

13 En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, *namelijk* de Zoon des menschen, die in den hemel is.

14 En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden;

15 Opdat een iegelijk, die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

16 Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeboren' Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat hij de wereld veroordeelen zoude, maar opdat de wereld door hem zoude behouden worden.

18 Die in hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alreede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den naam des eeniggeboren Zoons van God.

19 En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden.

21 Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22 Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in het land van Judea, en onthield zich aldaar met hem, en doopte.

testify that we have seen; and ye receive not our witness.

12 If I have told you earthly things, and ye believe not, how shall ye believe if I tell you *of* heavenly things?

13 And no man hath ascended up to heaven, but he that came down from heaven, *even* the Son of man which is in heaven.

14 ¶ And as Moses lifted up the serpent in the wilderness, even so must the Son of man be lifted up:

15 That whosoever believeth in him should not perish, but have eternal life.

16 ¶ For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him, should not perish, but have everlasting life.

17 For God sent not his Son into the world to condemn the world, but that the world through him might be saved.

18 ¶ He that believeth on him, is not condemned: but he that believeth not, is condemned already, because he hath not believed in the name of the only begotten Son of God.

19 And this is the condemnation, that light is come into the world, and men loved darkness rather than light, because their deeds were evil.

20 For every one that doeth evil hateth the light, neither cometh to the light, lest his deeds should be reproved.

21 But he that doeth truth, cometh to the light, that his deeds may be made manifest, that they are wrought in God.

22 ¶ After these things came Jesus and his disciples into the land of Judea; and there he tarried with them, and baptized.

23 En ook was Johannes doopen-
de in Enon bij Salim, dewijl aldaar
vele wateren waren; en zij kwa-
men daar en werden gedoopt.
24 Want Johannes was nog niet
in de gevangenis geworpen.
25 Daar rees dan eene vraag *van
eenige* uit de discipelen van Johan-
nes met de Joden over de reini-
ging.
26 En zij kwamen tot Johannes,
en zeiden tot hem: Rabbi! die
met u was over de Jordaan, wien
gij getuigenis gaaft, zie, die doopt,
en allen komen tot hem.

27 Johannes antwoordde en zei-
de: Een mensch kan geen ding
aannemen, zoo het hem uit den
hemel niet gegeven zij.
28 Gij zelven zijt mijne getuigen,
dat ik gezegd heb: Ik ben de
Christus niet; maar dat ik vóór
hem henen uitgezonden ben.
29 Die de bruid heeft, is de brui-
degom, maar de vriend des brui-
degoms, die staat en hem hoort,
verblijdt zich met blijdschap om
de stem des bruidegoms. Zoo is
dan deze mijne blijdschap vervuld
geworden.
30 Hij moet wassen, maar ik min-
der worden.
31 Die van boven komt, is boven
allen; die uit de aarde is, die is
uit de aarde, en spreekt uit de
aarde. Die uit den hemel komt,
is boven allen.
32 En 't gene hij gezien en ge-
hoord heeft, dat getuigt hij; en
zijn getuigenis neemt niemand aan.
33 Die zijn getuigenis aangeno-
men heeft, die heeft bezegeld, dat
God waarachtig is.
34 Want dien God gezonden
heeft, die spreekt de woorden
Gods; want God geeft *hem* den
Geest niet met mate.
35 De Vader heeft den Zoon lief,
en heeft alle dingen in zijne hand
gegeven.
36 Die in den Zoon geloooft, die
heeft het eeuwige leven; maar die

23 ¶ And John also was baptizing
in Ænon, near to Salim, because
there was much water there: and
they came, and were baptized.
24 For John was not yet cast in-
to prison.
25 ¶ Then there arose a ques-
tion between *some* of John's dis-
ciples and the Jews, about purify-
ing.
26 And they came unto John,
and said unto him, Rabbi, he that
was with thee beyond Jordan, to
whom thou barest witness, be-
hold, the same baptizeth, and all
men come to him.
27 John answered and said, A
man can receive nothing, except
it be given him from heaven.

28 Ye yourselves bear me wit-
ness, that I said, I am not the
Christ, but that I am sent before
him.
29 He that hath the bride, is the
bridegroom: but the friend of the
bridegroom, which standeth and
heareth him, rejoiceth greatly, be-
cause of the bridegroom's voice:
this my joy therefore is fulfilled.

30 He must increase, but I must
decrease.
31 He that cometh from above is
above all: he that is of the earth
is earthly, and speaketh of the
earth: he that cometh from hea-
ven is above all.
32 And what he hath seen and
heard, that he testifieth; and no
man receiveth his testimony.
33 He that hath received his tes-
timony, hath set to his seal that
God is true.
34 For he whom God hath sent,
speaketh the words of God: for
God giveth not the Spirit by mea-
sure *unto him*.
35 The Father loveth the Son
and hath given all things into his
hand.
36 He that believeth on the Son
hath everlasting life: and he that

den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDSTUK IV.

ALS dan de Heere verstond, dat de pharizeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes,

2 (Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen),

3 Zoo verliet hij Judea, en ging wederom henen naar Galilea.

4 En hij moest door Samarië gaan.

5 Hij kwam dan in eene stad van Samarië, genaamd Sichar, nabij het stuk lands, 't welk Jakob zijnen zoon Jozef gaf.

6 En aldaar was de fonteine Jakobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reize, zat alzoo neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure.

7 Daar kwam eene vrouw uit Samarië, om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef mij te drinken.

8 (Want zijne discipelen waren henengegaan in de stad, opdat zij spijze zouden koopen).

9 Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die eene Samaritaansche vrouw ben? (want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen).

10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie hij is, die tot u zegt: Geef mij te drinken; zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide tot hem: Heere! gij hebt niets om mede te putten, en de put is diep; van waar hebt gij dan het levend water?

12 Zijt gij meerder dan onze vader Jakob, die ons den put gegeven heeft? en hij zelf heeft daaruit ge-

believeth not the Son, shall not see life; but the wrath of God abideth on him.

CHAPTER IV.

WHEN therefore the Lord knew how the Pharisees had heard that Jesus made and baptized more disciples than John,

2 (Though Jesus himself baptized not, but his disciples,)

3 He left Judea, and departed again into Galilee.

4 And he must needs go through Samaria.

5 Then cometh he to a city of Samaria, which is called Sychar, near to the parcel of ground that Jacob gave to his son Joseph.

6 Now Jacob's well was there. Jesus therefore being wearied with *his* journey, sat thus on the well: *and* it was about the sixth hour.

7 There cometh a woman of Samaria to draw water: Jesus saith unto her, Give me to drink.

8 (For his disciples were gone away unto the city to buy meat.)

9 Then saith the woman of Samaria unto him, How is it that thou, being a Jew, askest drink of me, which am a woman of Samaria? for the Jews have no dealings with the Samaritans.

10 Jesus answered and said unto her, If thou knewest the gift of God, and who it is that saith to thee, Give me to drink; thou wouldest have asked of him, and he would have given thee living water.

11 The woman saith unto him, Sir, thou hast nothing to draw with, and the well is deep: from whence then hast thou that living water?

12 Art thou greater than our father Jacob, which gave us the well, and drank thereof himself,

dronken, en zijne kinderen, en zijn vee.

13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Een' ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten;

14 Maar zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat ik hem zal geven, zal in hem worden eene fonteine van water, springende tot in het eeuwige leven.

15 De vrouw zeide tot hem: Heere! geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet *moet* komen om te putten.

16 Jezus zeide tot haar: Ga henen, roep uwen man, en kom hier.

17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik heb geenen man. Jezus zeide tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geenen man.

18 Want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij met waarheid gezegd.

19 De vrouw zeide tot hem: Heere! ik zie dat gij een profeet zijt.

20 Onze vaders hebben op dezen berg aangebeden; en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden.

21 Jezus zeide tot haar: Vrouw! geloof mij, de ure komt, wanneer gijlieden, noch op dezen berg, noch te Jeruzalem, den Vader zult aanbidden.

22 Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet; wij aanbidden, wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden.

23 Maar de ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook zulken, die hem *alzoo* aanbidden.

24 God is een geest, en die hem aanbidden, moeten *hem* aanbidden in geest en waarheid.

25 De vrouw zeide tot hem: Ik weet, dat de Messias komt (die

and his children, and his cattle?

13 Jesus answered and said unto her, Whosoever drinketh of this water, shall thirst again:

14 But whosoever drinketh of the water that I shall give him, shall never thirst; but the water that I shall give him, shall be in him a well of water springing up into everlasting life.

15 The woman saith unto him, Sir, give me this water, that I thirst not, neither come hither to draw.

16 Jesus saith unto her, Go call thy husband, and come hither.

17 The woman answered and said, I have no husband. Jesus said unto her, Thou hast well said, I have no husband:

18 For thou hast had five husbands, and he whom thou now hast, is not thy husband: in that saidst thou truly.

19 The woman saith unto him, Sir, I perceive that thou art a prophet.

20 Our fathers worshipped in this mountain; and ye say, that in Jerusalem is the place where men ought to worship.

21 Jesus saith unto her, Woman, believe me, the hour cometh, when ye shall neither in this mountain, nor yet at Jerusalem, worship the Father.

22 Ye worship ye know not what: we know what we worship, for salvation is of the Jews.

23 But the hour cometh, and now is, when the true worshippers shall worship the Father in spirit and in truth: for the Father seeketh such to worship him.

24 God *is* a Spirit: and they that worship him, must worship *him* in spirit and in truth.

25 The woman saith unto him, I know that Messias cometh, which

genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.
26 Jezus zeide tot haar: Ik ben 't, die met u spreke.
27 En daarop kwamen zijne discipelen, en verwonderden zich, dat hij met eene vrouwe sprak. Nogtans zeide niemand: Wat vraagt gij? of, wat spreekt gij met haar?
28 Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging henen in de stad, en zeide tot de lieden:
29 Komt, ziet een' mensch, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de Christus?
30 Zij dan gingen uit de stad, en kwamen tot hem.
31 En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet!
32 Maar hij zeide tot hen: Ik heb eene spijze om te eten, die gij niet weet.
33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen malkander: Heeft iemand hem te eten gebragt?
34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijze is, dat ik doe den wil desgenen, die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrenge.
35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden, en *dan* komt de oogst? Ziet, ik zegge u: Heft uwe oogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alreede wit om te oogsten!
36 En die maait, ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven; opdat zich te zamen verblijden beide die zaait en die maait.
37 Want hierin is de spreuk waarachtig: Een ander is 't, die zaait, en een ander, die maait.
38 Ik heb u uitgezonden om te maaijen, 't gene gij niet bearbeid hebt; anderen hebben het bearbeid, en gij zijt tot hunnen arbeid ingegaan.
39 En velen der Samaritanen uit

is called Christ; when he is come, he will tell us all things.
26 Jesus saith unto her, I that speak unto thee am *he*.
27 ¶ And upon this came his disciples, and marvelled that he talked with the woman: yet no man said, What seekest thou? or, Why talkest thou with her?
28 The woman then left her water-pot, and went her way into the city, and saith to the men,
29 Come, see a man which told me all things that ever I did: is not this the Christ?
30 Then they went out of the city, and came unto him.
31 ¶ In the mean while his disciples prayed him, saying, Master, eat.
32 But he said unto them, I have meat to eat that ye know not of.
33 Therefore said the disciples one to another, Hath any man brought him *aught* to eat?
34 Jesus saith unto them, My meat is to do the will of him that sent me, and to finish his work.
35 Say not ye, There are yet four months, and *then* cometh harvest? behold, I say unto you, Lift up your eyes, and look on the fields; for they are white already to harvest.
36 And he that reapeth receiveth wages, and gathereth fruit unto life eternal: that both he that soweth, and he that reapeth, may rejoice together.
37 And herein is that saying true, One soweth, and another reapeth.
38 I sent you to reap that whereon ye bestowed no labour: other men laboured, and ye are entered into their labours.
39 ¶ And many of the Samari-

die stad geloofden in hem, om het
woord der vrouw, die getuigde:
Hij heeft mij gezegd alles wat ik
gedaan heb.
40 Als dan de Samaritanen tot
hem gekomen waren, baden zij
hem, dat hij bij hen bleve; en hij
bleef aldaar twee dagen.
41 En daar geloofden er veel
meer om zijns woords wille,
42 En zeiden tot de vrouw: Wij
gelooven niet meer om uws zeggens
wille; want wij zelven hebben
gehoord, en weten, dat deze
waarlijk is de Zaligmaker der wereld,
de Christus.
43 En na de twee dagen ging hij
van daar, en ging henen naar Galilea;
44 Want Jezus heeft zelf getuigd,
dat een profeet in zijn eigen vaderland
geene eere heeft.
45 Als hij dan in Galilea kwam,
ontvingen hem de Galileërs, gezien
hebbende alle de dingen, die hij
te Jeruzalem op het feest gedaan
had; want ook zij waren tot het
feest gegaan.
46 Zoo kwam dan Jezus wederom
te Kana in Galilea, waar hij het water
wijn gemaakt had. En er was
een zeker koninklijk *hoveling*,
wiens zoon krank was te Kapernaüm.
47 Deze, gehoord hebbende dat
Jezus uit Judea in Galilea kwam,
ging tot hem, en bad hem, dat hij
afkwame, en zijnen zoon gezond
maakte; want hij lag op zijn sterven.
48 Jezus dan zeide tot hem: Ten
zij gijlieden teekenen en wonderen
ziet, zoo zult gij niet gelooven.
49 De koninklijke *hoveling* zeide
tot hem: Heere! kom af, eer mijn
kind sterft.
50 Jezus zeide tot hem: Ga henen,
uw zoon leeft. En de mensch
geloofde het woord, dat Jezus tot
hem zeide, en ging henen.
51 En als hij nu afging, kwamen

tans of that city believed on him
for the saying of the woman, which
testified, He told me all that ever
I did.
40 So when the Samaritans were
come unto him, they besought him
that he would tarry with them:
and he abode there two days.
41 And many more believed, because
of his own word;
42 And said unto the woman,
Now we believe, not because of
thy saying: for we have heard *him*
ourselves, and know that this is
indeed the Christ, the Saviour of
the world.
43 ¶ Now after two days he departed
thence, and went into Galilee.
44 For Jesus himself testified,
that a prophet hath no honour in
his own country.
45 Then when he was come into
Galilee, the Galileans received
him, having seen all the things
that he did at Jerusalem at the
feast: for they also went unto the
feast.
46 So Jesus came again into Cana
of Galilee, where he made the water
wine. And there was a certain
nobleman, whose son was sick
at Capernaum.
47 When he heard that Jesus was
come out of Judea into Galilee, he
went unto him, and besought him
that he would come down, and heal
his son: for he was at the point of
death.
48 Then said Jesus unto him,
Except ye see signs and wonders,
ye will not believe.
49 The nobleman saith unto him,
Sir, come down ere my child die.
50 Jesus saith unto him, Go thy
way; thy son liveth. And the
man believed the word that Jesus
had spoken unto him, and he went
his way.
51 And as he was now going

zijne dienstknechten hem te gemoet, en boodschapten, zeggende: Uw kind leeft!
52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure, in welke het beter met hem geworden was. En zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.
53 De vader erkende dan, dat het in dezelfde ure *was*, in welke Jezus tot hem gezegd had: Uw zoon leeft. En hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.
54 Dit tweede teeken heeft Jezus wederom gedaan, als hij uit Judea in Galilea gekomen was.

HOOFDSTUK V.

NA dezen was er een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.
2 En er is te Jeruzalem, aan de schaaps *poort*, een badwater, hetwelk in 't Hebreeuwsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.
3 In dezelve lag eene groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters.
4 Want een engel daalde neder op zekeren tijd in het badwater, en beroerde het water; die dan eerst daarin kwam, na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.
5 En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.
6 Jezus, ziende dezen liggen, en wetende, dat hij reeds langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?
7 De kranke antwoordde hem: Heere! ik heb geen' mensch, om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kome, zoo daalt een ander vóór mij neder.
8 Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op, en wandel.
9 En terstond werd de mensch

down, his servants met him, and told *him*, saying, Thy son liveth.
52 Then inquired he of them the hour when he began to amend. And they said unto him, Yesterday at the seventh hour the fever left him.
53 So the father knew that *it was* at the same hour, in the which Jesus said unto him, Thy son liveth: and himself believed, and his whole house.
54 This *is* again the second miracle *that* Jesus did, when he was come out of Judea into Galilee.

CHAPTER V.

AFTER this there was a feast of the Jews: and Jesus went up to Jerusalem.
2 Now there is at Jerusalem, by the sheep *market*, a pool, which is called in the Hebrew tongue, Bethesda, having five porches.
3 In these lay a great multitude of impotent folk, of blind, halt, withered, waiting for the moving of the water.
4 For an angel went down at a certain season into the pool, and troubled the water: whosoever then first after the troubling of the water stepped in, was made whole of whatsoever disease he had.
5 And a certain man was there, which had an infirmity thirty and eight years.
6 When Jesus saw him lie, and knew that he had been now a long time *in that case*, he saith unto him, Wilt thou be made whole?
7 The impotent man answered him, Sir, I have no man, when the water is troubled, to put me into the pool: but while I am coming, another steppeth down before me.
8 Jesus saith unto him, Rise, take up thy bed, and walk.
9 And immediately the man was

gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde. En het was sabbat op dien dag.

10 De Joden zeiden dan tot dengenen, die genezen was; Het is sabbat, het is u niet geoorloofd het beddeken te dragen.

11 Hij antwoordde hun: Die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op, en wandel.

12 Zij vraagden hem dan; Wie is de mensch, die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op, en wandel?

13 En die gezond gemaakt was, wist niet, wie hij was; want Jezus was ontweken, alzoo er eene *groote* schare in die plaatse was.

14 Daarna vond Jezus hem in den tempel, en zeide tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15 De mensch ging henen en boodschapte den Joden, dat het Jezus was, die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk *ook*.

18 Daarom zochten dan de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den sabbat brak, maar ook zeide, dat God zijn eigen Vader was, zich zelven Gode evengelijk makende.

19 Jezus dan antwoordde, en zeide tot hen; Voorwaar, voorwaar, zegge ik u, de Zoon kan niets van zich zelven doen, ten zij hij den Vader iets ziet doen; want zoo wat die doet, hetzelve doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en toont hem alles, wat hij doet; en hij zal hem grooter werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend maakt, al-

made whole, and took up his bed, and walked: and on the same day was the sabbath.

10 ¶ The Jews therefore said unto him that was cured, It is the sabbath-day; it is not lawful for thee to carry *thy* bed.

11 He answered them, He that made me whole, the same said unto me, Take up thy bed, and walk.

12 Then asked they him, What man is that which said unto thee, Take up thy bed, and walk?

13 And he that was healed wist not who it was: for Jesus had conveyed himself away, a multitude being in *that* place.

14 Afterward Jesus findeth him in the temple, and said unto him, Behold, thou art made whole: sin no more, lest a worse thing come unto thee.

15 The man departed, and told the Jews that it was Jesus which had made him whole.

16 And therefore did the Jews persecute Jesus, and sought to slay him, because he had done these things on the sabbath-day.

17 ¶ But Jesus answered them, My Father worketh hitherto, and I work.

18 Therefore the Jews sought the more to kill him, because he not only had broken the sabbath, but said also, that God was his Father, making himself equal with God.

19 Then answered Jesus, and said unto them, Verily, verily, I say unto you, The Son can do nothing of himself, but what he seeth the Father do: for what things soever he doeth, these also doeth the Son likewise.

20 For the Father loveth the Son, and sheweth him all things that himself doeth: and he will shew him greater works than these, that ye may marvel.

21 For as the Father raiseth up the dead, and quickeneth them;

zoo maakt ook de Zoon levend, die hij wil.
22 Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven;
23 Opdat allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet, die hem gezonden heeft.

24 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, die mijn woord hoort, en gelooft hem, die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.
25 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de ure komt, en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stemme des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven.
26 Want gelijk de Vader het leven heeft in zich zelven, alzoo heeft hij ook den Zoon gegeven het leven te hebben in zich zelven,
27 En heeft hem magt gegeven ook gerigt te houden, omdat hij des menschen Zoon is.
28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, zijne stemme zullen hooren,
29 En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.
30 Ik kan van mij zelven niets doen. Gelijk ik hoor, oordeel ik, en mijn oordeel is regtvaardig; want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders, die mij gezonden heeft.
31 Indien ik van mij zelven getuig, mijn getuigenis is niet waarachtig.
32 Daar is een ander, die van mij getuigt, en ik weet, dat het getuigenis, 't welk hij van mij getuigt, waarachtig is.
33 Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven.

even so the Son quickeneth whom he will.
22 For the Father judgeth no man; but hath committed all judgment unto the Son:
23 That all *men* should honour the Son, even as they honour the Father. He that honoureth not the Son, honoureth not the Father which hath sent him.
24 Verily, verily, I say unto you, He that heareth my word, and believeth on him that sent me, hath everlasting life, and shall not come into condemnation; but is passed from death unto life.
25 Verily, verily, I say unto you, The hour is coming, and now is, when the dead shall hear the voice of the Son of God: and they that hear shall live.
26 For as the Father hath life in himself, so hath he given to the Son to have life in himself;

27 And hath given him authority to execute judgment also, because he is the Son of man.
28 Marvel not at this: for the hour is coming, in the which all that are in the graves shall hear his voice,
29 And shall come forth; they that have done good, unto the resurrection of life; and they that have done evil, unto the resurrection of damnation.
30 I can of mine own self do nothing: as I hear, I judge: and my judgment is just; because I seek not mine own will, but the will of the Father which hath sent me.
31 If I bear witness of myself, my witness is not true.

32 ¶ There is another that beareth witness of me, and I know that the witness which he witnesseth of me is true.
33 Ye sent unto John, and he bare witness unto the truth.

34 Doch ik neem geen getuigenis van een' mensch; maar dit zeg ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.
35 Hij was eene brandende en lichtende kaars; en gij hebt uliedeu voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen.
36 Maar ik heb een getuigenis meerder dan *dat* van Johannes; want de werken, die mij de Vader gegeven heeft om die te volbrengen, diezelfde werken, die ik doe, getuigen van mij, dat de Vader mij gezonden heeft.
37 En de Vader, die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd. Gij hebt noch zijne stem ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien.
38 En zijn woord hebt gij niet in u blijvende; want gij gelooft dien niet, dien hij gezonden heeft.
39 Onderzoekt de schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben; en die zijn 't, die van mij getuigen.
40 En gij wilt tot mij niet komen, opdat gij 't leven moogt hebben.
41 Ik neem geene eer van menschen;
42 Maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in u zelven niet hebt.
43 Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigen' naam, dien zult gij aannemen.
44 Hoe kunt gij gelooven, gij die eer van malkander neemt, en de eer, die van den eenigen God is, niet zoekt?
45 Meent niet, dat ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt, is Mozes, op wien gij gehoopt hebt.
46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij mij gelooven; want van mij heeft die geschreven.
47 Maar zoo gij zijne schriften niet gelooft, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

34 But I receive not testimony from man: but these things I say, that ye might be saved.
35 He was a burning and a shining light: and ye were willing for a season to rejoice in his light.
36 ¶ But I have greater witness than *that* of John: for the works which the Father hath given me to finish, the same works that I do, bear witness of me, that the Father hath sent me.
37 And the Father himself which hath sent me, hath borne witness of me. Ye have neither heard his voice at any time, nor seen his shape.
38 And ye have not his word abiding in you: for whom he hath sent, him ye believe not.
39 ¶ Search the scriptures; for in them ye think ye have eternal life: And they are they which testify of me.
40 And ye will not come to me, that ye might have life.
41 I receive not honour from men.
42 But I know you, that ye have not the love of God in you.
43 I am come in my Father's name, and ye receive me not: if another shall come in his own name, him ye will receive.
44 How can ye believe, which receive honour one of another, and seek not the honour that *cometh* from God only?
45 Do not think that I will accuse you to the Father: there is *one* that accuseth you, *even* Moses, in whom ye trust.
46 For had ye believed Moses, ye would have believed me: for he wrote of me.
47 But if ye believe not his writings, how shall ye believe my words?

HOOFDSTUK VI.

NA dezen vertrok Jezus over de zee van Galilea, welke is *de zee* van Tiberias.

2 En hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne teekenen zagen, die hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4 En het pascha, het feest der Joden, was nabij.

5 Jezus dan, de oogen opheffende, en ziende dat eene groote schare tot hem kwam, zeide tot Philippus: Van waar zullen wij brooden koopen, opdat dezen eten mogen?

6 (Doch dit zeide hij, hem beproevende; want hij wist zelf, wat hij doen zoude).

7 Philippus antwoordde hem: Voor twee honderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Eén van zijne discipelen, *namelijk* Andreas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9 Hier is een jongsken, dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischkens; maar wat zijn deze onder zoo velen?

10 En Jezus zeide: Doet de menschen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, en gedankt hebbende, deelde hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen, die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischkens, zoo veel zij wilden.

12 En als zij verzadigd waren, zeide hij tot zijne discipelen: Vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga.

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke over-

CHAPTER VI.

AFTER these things Jesus went over the sea of Galilee, which is *the sea* of Tiberias.

2 And a great multitude followed him, because they saw his miracles which he did on them that were diseased.

3 And Jesus went up into a mountain, and there he sat with his disciples.

4 And the passover, a feast of the Jews, was nigh.

5 ¶ When Jesus then lifted up *his* eyes, and saw a great company come unto him, he saith unto Philip, Whence shall we buy bread that these may eat?

6 (And this he said to prove him: for he himself knew what he would do.)

7 Philip answered him, Two hundred pennyworth of bread is not sufficient for them, that every one of them may take a little.

8 One of his disciples, Andrew, Simon Peter's brother, saith unto him,

9 There is a lad here, which hath five barley-loaves, and two small fishes: but what are they among so many?

10 And Jesus said, Make the men sit down. (Now there was much grass in the place.) So the men sat down in number about five thousand.

11 And Jesus took the loaves; and when he had given thanks, he distributed to the disciples, and the disciples to them that were set down; and likewise of the fishes, as much as they would.

12 When they were filled, he said unto his disciples, Gather up the fragments that remain, that nothing be lost.

13 Therefore they gathered *them* together, and filled twelve baskets with the fragments of the five bar-

geschoten waren dengenen, die gegeten hadden.

14 De menschen dan, gezien hebbende het teeken, dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de profeet, die in de wereld komen zoude.

15 Jezus dan wetende, dat zij zouden komen, en hem met geweld nemen, opdat zij hem koning maakten, ontweek wederom op den berg, hij zelf alleen.

16 En als het avond geworden was, gingen zijne discipelen af naar de zee.

17 En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaüm. En het was alreede duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen.

18 En de zee verhief zich, overmits er een groote wind waaide.

19 En als zij omtrent vijf en twintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus, wandelende op de zee, en komende nabij het schip; en zij werden bevreesd.

20 Maar hij zeide tot hen: Ik ben 't, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben dan hem gereedelijk in het schip genomen; en terstond kwam het schip aan het land, daar zij naar toe voeren.

22 Des anderen daags de schare, die aan de overzijde der zee stond, ziende dat aldaar geen anner scheepken was dan dat éénе, daar zijne discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepken niet was gegaan, maar *dat* zijne discipelen alleen weggevaren waren;

23 (Doch er kwamen andere scheepkens van Tiberias, nabij de plaats, waar zij het brood gegeten hadden, als de Heere gedankt had).

24 Toen dan de schare zag, dat Jezus aldaar niet was, noch zijne discipelen, zoo gingen zij ook in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoekende Jezus.

ley-loaves, which remained over and above unto them that had eaten.

14 Then those men, when they had seen the miracle that Jesus did, said, This is of a truth that Prophet that should come into the world.

15 ¶ When Jesus therefore perceived that they would come and take him by force, to make him a king, he departed again into a mountain himself alone.

16 And when even was *now* come, his disciples went down unto the sea,

17 And entered into a ship, and went over the sea toward Capernaum. And it was now dark, and Jesus was not come to them.

18 And the sea arose by reason of a great wind that blew.

19 So when they had rowed about five and twenty or thirty furlongs, they see Jesus walking on the sea, and drawing nigh unto the ship: and they were afraid.

20 But he saith unto them, It is I; be not afraid.

21 Then they willingly received him into the ship: and immediately the ship was at the land whither they went.

22 ¶ The day following, when the people which stood on the other side of the sea saw that there was none other boat there, save that one whereinto his disciples were entered, and that Jesus went not with his disciples into the boat, but *that* his disciples were gone away alone;

23 (Howbeit there came other boats from Tiberias nigh unto the place where they did eat bread, after that the Lord had given thanks:)

24 When the people therefore saw that Jesus was not there, neither his disciples, they also took shipping, and came to Capernaum, seeking for Jesus.

25 En als zij hem gevonden hadden over de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi! wanneer zijt gij hier gekomen?
26 Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, gij zoekt mij, niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt, en verzadigd zijt.
27 Werkt niet *om* de spijze, die vergaat, maar *om* de spijze, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader bezegeld.
28 Zij zeiden dan tot hem: Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?
29 Jezus antwoordde en zeide tot hen; Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in hem, dien hij gezonden heeft.
30 Zij zeiden dan tot hem: Wat teeken doet gij dan, opdat wij het mogen zien, en u gelooven? wat werkt gij?
31 Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn; gelijk geschreven is: Hij gaf hun brood uit den hemel te eten.
32 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel; maar mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel.
33 Want het brood Gods is hij, die uit den hemel nederdaalt, en die der wereld het leven geeft.
34 Zij zeiden dan tot hem: Heere! geef ons altijd dit brood.
35 En Jezus zeide tot hen: Ik ben het brood des levens; die tot mij komt, zal geenszins hongeren, en die in mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.
36 Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet.
37 Al wat mij de Vader geeft, zal tot mij komen; en dien die tot mij komt, zal ik geenszins uitwerpen.

25 And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?
26 Jesus answered them and said, Verily, verily, I say unto you, Ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye did eat of the loaves, and were filled.
27 Labour not for the meat which perisheth, but for that meat which endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him hath God the Father sealed.
28 Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God?
29 Jesus answered and said unto them, This is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent.
30 They said therefore unto him, What sign shewest thou then, that we may see, and believe thee? what dost thou work?
31 Our fathers did eat manna in the desert; as it is written, He gave them bread from heaven to eat.
32 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Moses gave you not that bread from heaven; but my Father giveth you the true bread from heaven.
33 For the bread of God is he which cometh down from heaven, and giveth life unto the world.
34 Then said they unto him, Lord, evermore give us this bread.
35 And Jesus said unto them, I am the bread of life; he that cometh to me, shall never hunger; and he that believeth on me, shall never thirst.
36 But I said unto you, That ye also have seen me, and believe not.
37 All that the Father giveth me, shall come to me; and him that cometh to me, I will in no wise cast out.

38 Want ik ben uit den hemel
nedergedaald, niet opdat ik mijnen
wil zoude doen, maar den wil des-
genen, die mij gezonden heeft.
39 En dit is de wil des Vaders,
die mij gezonden heeft, dat al wat
hij mij gegeven heeft, ik daaruit
niet verlieze, maar hetzelve op-
wekke ten uitersten dage.
40 En dit is de wil desgenen, die
mij gezonden heeft, dat een iege-
lijk, die den Zoon aanschouwt, en
in hem gelooft, het eeuwige leven
hebbe; en ik zal hem opwekken
ten uitersten dage.
41 De Joden dan murmureerden
daarover dat hij gezegd had: Ik
ben het brood, dat uit den hemel
nedergedaald is.
42 En zij zeiden: Is deze niet
Jezus, de zoon Jozefs, wiens vader
en moeder wij kennen? hoe zegt
deze dan: Ik ben uit den hemel
nedergedaald?
43 Jezus antwoordde dan, en zei-
de tot hen: Murmureert niet onder
malkander.
44 Niemand kan tot mij komen,
ten zij de Vader, die mij gezonden
heeft, hem trekke; en ik zal hem
opwekken ten uitersten dage.
45 Daar is geschreven in de pro-
feten: En zij zullen allen van God
geleerd zijn. Een iegelijk dan,
die *het* van den Vader gehoord en
geleerd heeft, die komt tot mij.
46 Niet dat iemand den Vader
gezien heeft, dan die van God is;
deze heeft den Vader gezien.
47 Voorwaar, voorwaar, zegge
ik u, die in mij gelooft, heeft het
eeuwige leven.
48 Ik ben het brood des levens.
49 Uwe vaders hebben het man-
na gegeten in de woestijn, en zij
zijn gestorven.
50 Dit is het brood, dat uit den
hemel nederdaalt, opdat de mensch
daarvan ete, en niet sterve.
51 Ik ben het levende brood, dat
uit den hemel nedergedaald is:
zoo iemand van dit brood eet, die
--l leven in eeuwigheid. En het

38 For I came down from heaven,
not to do mine own will, but the
will of him that sent me.
39 And this is the Father's will
which hath sent me, that of all
which he hath given me, I should
lose nothing, but should raise it up
again at the last day.
40 And this is the will of him
that sent me, that every one which
seeth the Son, and believeth on
him, may have everlasting life:
and I will raise him up at the last
day.
41 The Jews then murmured at
him, because he said, I am the
bread which came down from
heaven.
42 And they said, Is not this Je-
sus the son of Joseph, whose father
and mother we know? how is it
then that he saith, I came down
from heaven?
43 Jesus therefore answered and
said unto them, Murmur not among
yourselves.
44 No man can come to me, ex-
cept the Father which hath sent
me draw him: and I will raise
him up at the last day.
45 It is written in the prophets,
And they shall be all taught of
God. Every man therefore that
hath heard, and hath learned of
the Father, cometh unto me.
46 Not that any man hath seen
the Father, save he which is of
God, he hath seen the Father.
47 Verily, verily, I say unto you,
He that believeth on me hath ever-
lasting life.
48 I am that bread of life.
49 Your fathers did eat manna in
the wilderness, and are dead.
50 This is the bread which com-
eth down from heaven, that a man
may eat thereof, and not die.
51 I am the living bread which
came down from heaven: if any
man eat of this bread, he shall live
for ever: and the bread that I will

brood, dat ik geven zal, is mijn vleesch, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld.
52 De Joden dan streden onder malkander, zeggende: Hoe kan deze ons *zijn* vleesch te eten geven?
53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden: Ten zij gij het vleesch des Zoons des menschen eet, en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelven.
54 Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.
55 Want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.
56 Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die blijft in mij, en ik in hem.
57 Gelijkerwijs de levende Vader mij gezonden heeft, en ik leve door den Vader; alzoo wie mij eet, die zal leven door mij.
58 Dit is het brood, dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uwe vaders het manna gegeten hebben en zijn gestorven. Die dit brood eet, zal leven in eeuwigheid.
59 Deze dingen zeide hij in de synagoge, leerende te Kapernaüm.
60 Velen dan van zijne discipelen, *dit* hoorende, zeiden: Deze rede is hard; wie kan dezelve hooren?
61 Jezus nu, wetende bij zich zelven, dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Ergert ulieden dit?
62 *Wat zoudt 't* dan *zijn*, zoo gij den Zoon des menschen zaagt opvaren, daar hij te voren was?
63 De Geest is 't, die levend maakt; het vleesch is niets nut. De woorden, die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.
64 Maar daar zijn sommigen van ulieden, die niet gelooven. Want

give is my flesh, which I will give for the life of the world.
52 The Jews therefore strove among themselves, saying, How can this man give us *his* flesh to eat?
53 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Except ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you.
54 Whoso eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day.
55 For my flesh is meat indeed, and my blood is drink indeed.
56 He that eateth my flesh, and drinketh my blood, dwelleth in me, and I in him.
57 As the living Father hath sent me, and I live by the Father: so he that eateth me, even he shall live by me.
58 This is that bread which came down from heaven: not as your fathers did eat manna, and are dead: he that eateth of this bread shall live for ever.
59 These things said he in the synagogue, as he taught in Capernaum.
60 Many therefore of his disciples, when they had heard *this*, said, This is an hard saying; who can hear it?
61 When Jesus knew in himself that his disciples murmured at it, he said unto them, Doth this offend you?
62 *What* and if ye shall see the Son of man ascend up where he was before?
63 It is the Spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, *they* are spirit, and *they* are life.
64 But there are some of you that believe not. For Jesus knew from

Jezus wist van den beginne wie zij waren, die niet geloofden, en wie hij was, die hem verraden zoude.

65 En hij zeide: Daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, ten zij het hem gegeven zij van mijnen Vader.

66 Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met hem.

67 Jezus dan zeide tot de twaalve: Wilt gijlieden ook niet weggaan?

68 Simon Petrus dan antwoordde hem: Heere! tot wien zullen wij henengaan? gij hebt de woorden des eeuwigen levens.

69 En wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70 Jezus antwoordde hun: Heb ik niet u twaalf uitverkoren? en één uit u is een duivel.

71 En hij zeide *dit van* Judas, Simons *zoon*, Iskariot; want deze zoude hem verraden, zijnde één van de twaalve.

the beginning who they were that believed not, and who should betray him.

65 And he said, Therefore said I unto you, that no man can come unto me, except it were given unto him of my Father.

66 ¶ From that *time* many of his disciples went back, and walked no more with him.

67 Then said Jesus unto the twelve, Will ye also go away?

68 Then Simon Peter answered him, Lord, to whom shall we go? thou hast the words of eternal life.

69 And we believe, and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God.

70 Jesus answered them, Have not I chosen you twelve, and one of you is a devil?

71 He spake of Judas Iscariot *the son* of Simon: for he it was that should betray him, being one of the twelve.

HOOFDSTUK VII.

En na dezen wandelde Jezus in Galilea; want hij wilde in Judea niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden.

2 En het feest der Joden, *namelijk* de *loof* hutten-zetting, was nabij.

3 Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: Vertrek van hier, en ga henen naar Judea, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen, die gij doet.

4 Want niemand doet iets in 't verborgen, en zoekt zelf, dat men opentlijk van hem spreke. Indien gij deze dingen doet, zoo openbaar u zelven aan de wereld.

5 Want ook zijne broeders geloofden niet in hem.

6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is nog niet daar; maar uw tijd is altijd bereid.

7 De wereld kan ulieden niet ha-

CHAPTER VII.

After these things Jesus walked in Galilee: for he would not walk in Jewry, because the Jews sought to kill him.

2 Now the Jews' feast of tabernacles was at hand.

3 His brethren therefore said unto him, Depart hence, and go into Judea, that thy disciples also may see the works that thou doest.

4 For *there is* no man *that* doeth any thing in secret, and he himself seeketh to be known openly. If thou do these things, shew thyself to the world.

5 (For neither did his brethren believe in him.)

6 Then Jesus said unto them, My time is not yet come: but your time is always ready.

7 The world cannot hate you;

ten, maar mij haat zij, omdat ik
van haar getuig, dat hare werken
boos zijn.
8 Gaat gijlieden op tot dit feest;
ik ga nog niet op tot dit feest;
want mijn tijd is nog niet vervuld.
9 En als hij deze dingen tot hen
gezegd had, bleef hij in Galilea.
10 Maar als zijne broeders opge-
gaan waren, toen ging hij ook zelf
op tot het feest, niet opentlijk,
maar als in 't verborgen.
11 De Joden dan zochten hem op
het feest, en zeiden: Waar is hij?
12 En er was veel gemurmels
van hem onder de scharen. Som-
migen zeiden: Hij is goed; en
anderen zeiden: Neen, maar hij
verleidt de schare.
13 Nogtans sprak niemand vrij-
moedig van hem, om de vreeze
der Joden.
14 Doch als het reeds in het mid-
den van het feest was, zoo ging Je-
zus op in den tempel en leerde.
15 En de Joden verwonderden
zich, zeggende: Hoe weet deze de
schriften, daar hij *ze* niet geleerd
heeft?
16 Jezus antwoordde hun, en zei-
de: Mijne leer is mijne niet, maar
desgenen, die mij gezonden heeft.
17 Zoo iemand wil deszelfs wil
doen, die zal van deze leer beken-
nen, of zij uit God is, dan *of* ik
van mij zelven spreek.
18 Die van zich zelven spreekt,
zoekt zijne eigene eer; maar die
de eer zoekt desgenen, die hem
gezonden heeft, die is waarachtig,
en geene ongeregtigheid is in hem.
19 Heeft Mozes u niet de wet
gegeven? en niemand van u doet
de wet. Wat zoekt gij mij te
dooden?
20 De schare antwoordde en zei-
de: Gij hebt den duivel; wie
zoekt u te dooden?
21 Jezus antwoordde en zeide
tot hen: Eén werk heb ik ge-
daan, en gij verwondert u allen
daarover.
22 Mozes heeft ulieden de be-

but me it hateth, because I testify
of it, that the works thereof are
evil.
8 Go ye up unto this feast: I go
not up yet unto this feast; for my
time is not yet full come.
9 When he had said these words
unto them, he abode *still* in Galilee.
10 ¶ But when his brethren were
gone up, then went he also up un-
to the feast, not openly, but as it
were in secret.
11 Then the Jews sought him at
the feast, and said, Where is he?
12 And there was much murmur-
ing among the people concerning
him: for some said, He is a good
man: others said, Nay; but he de-
ceiveth the people.
13 Howbeit, no man spake open-
ly of him, for fear of the Jews.
14 ¶ Now about the midst of the
feast, Jesus went up into the tem-
ple and taught.
15 And the Jews marvelled, say-
ing, How knoweth this man letters,
having never learned?
16 Jesus answered them, and
said, My doctrine is not mine, but
his that sent me.
17 If any man will do his will,
he shall know of the doctrine,
whether it be of God, or *whether*
I speak of myself.
18 He that speaketh of himself,
seeketh his own glory: but he that
seeketh his glory that sent him,
the same is true, and no unright-
eousness is in him.
19 Did not Moses give you the
law, and *yet* none of you keepeth
the law? Why go ye about to kill
me?
20 The people answered and
said, Thou hast a devil: who
goeth about to kill thee?
21 Jesus answered and said unto
them, I have done one work, and
ye all marvel.
22 Moses therefore gave unto you

snijdenis gegeven, (niet dat zij uit Mozes is, maar uit de vaderen) en gij besnijdt een' mensch op den sabbat.

23 Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den sabbat, opdat de wet van Mozes niet verbroken worde: zijt gij toornig op mij, dat ik eenen geheelen mensch gezond gemaakt heb op den sabbat?

24 Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een regtvaardig oordeel.

25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: Is deze niet, dien zij zoeken te dooden?

26 En ziet, hij spreekt vrijmoedig en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27 Doch dezen weten wij van waar hij is; maar de Christus, wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten, van waar hij is.

28 Jezus dan riep, in den tempel leerende en zeggende: En gij kent mij, en gij weet, van waar ik ben; en ik ben van mij zelven niet gekomen, maar hij is waarachtig, die mij gezonden heeft, dien gijlieden niet kent.

29 Maar ik ken hem, want ik ben van hem, en hij heeft mij gezonden.

30 Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

31 En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: Wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer teekenen doen dan die, welke deze gedaan heeft?

32 De pharizeën hoorden, dat de schare dit van hem murmelde; en de pharizeën en de overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33 Jezus dan zeide tot hen: Nog eenen kleinen tijd ben ik bij u, en ik ga henen tot dengenen, die mij gezonden heeft.

circumcision, (not because it is of Moses, but of the fathers;) and ye on the sabbath-day circumcise a man.

23 If a man on the sabbath-day receive circumcision, that the law of Moses should not be broken; are ye angry at me, because I have made a man every whit whole on the sabbath-day?

24 Judge not according to the appearance, but judge righteous judgment.

25 Then said some of them of Jerusalem, Is not this he whom they seek to kill?

26 But lo, he speaketh boldly, and they say nothing unto him. Do the rulers know indeed that this is the very Christ?

27 Howbeit, we know this man, whence he is: but when Christ cometh, no man knoweth whence he is.

28 Then cried Jesus in the temple, as he taught, saying, Ye both know me, and ye know whence I am: and I am not come of myself, but he that sent me is true, whom ye know not.

29 But I know him; for I am from him, and he hath sent me.

30 Then they sought to take him: but no man laid hands on him, because his hour was not yet come.

31 And many of the people believed on him, and said, When Christ cometh, will he do more miracles than these which this *man* hath done?

32 ¶ The Pharisees heard that the people murmured such things concerning him: and the Pharisees and the chief priests sent officers to take him.

33 Then said Jesus unto them, Yet a little while am I with you, and *then* I go unto him that sent me.

34 Gij zult mij zoeken, en gij zult *mij* niet vinden; en waar ik ben, kunt gij niet komen.

35 De Joden dan zeiden tot malkander: Waar zal deze henengaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36 Wat is dit voor eene rede, die hij gezegd heeft: Gij zult mij zoeken, en niet vinden; en waar ik ben, kunt gij niet komen?

37 En op den laatsten dag, *zijnde* de groote *dag* van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.

38 Die in mij gelooft, gelijkerwijs de schrift zegt, stroomen van levend water zullen uit zijnen buik vloeijen.

39 (En dit zeide hij van den Geest, welken ontvangen zouden, die in hem gelooven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was).

40 Velen dan uit de schare, deze rede hoorende, zeiden: Deze is waarlijk de profeet.

41 Anderen zeiden: Deze is de Christus. En anderen zeiden: Zal dan de Christus uit Galilea komen?

42 Zegt de schrift niet, dat de Christus komen zal uit den zade Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was?

43 Daar werd dan tweedragt onder de schare om zijnentwille.

44 En sommigen van hen wilden hem grijpen; maar niemand sloeg de handen aan hem.

45 De dienaars dan kwamen tot de overpriesters en pharizeën; en die zeiden tot hen: Waarom hebt gij hem niet gebragt?

46 De dienaars antwoordden: Nooit heeft een mensch alzoo gesproken gelijk deze mensch.

47 De pharizeën dan antwoordden hun: Zijt ook gijlieden verleid?

34 Ye shall seek me, and shall not find *me*: and where I am, *thither* ye cannot come.

35 Then said the Jews among themselves, Whither will he go, that we shall not find him? will he go unto the dispersed among the Gentiles, and teach the Gentiles?

36 What *manner of* saying is this that he said, Ye shall seek me, and shall not find *me*: and where I am, *thither* ye cannot come?

37 In the last day, that great *day* of the feast, Jesus stood and cried, saying, If any man thirst, let him come unto me, and drink.

38 He that believeth on me, as the scripture hath said, out of his belly shall flow rivers of living water.

39 (But this spake he of the Spirit, which they that believe on him should receive, for the Holy Ghost was not yet *given*, because that Jesus was not yet glorified.)

40 ¶ Many of the people therefore, when they heard this saying, said, Of a truth this is the Prophet.

41 Others said, This is the Christ. But some said, Shall Christ come out of Galilee?

42 Hath not the scripture said, That Christ cometh of the seed of David, and out of the town of Bethlehem, where David was?

43 So there was a division among the people because of him.

44 And some of them would have taken him; but no man laid hands on him.

45 ¶ Then came the officers to the chief priests and Pharisees; and they said unto them, Why have ye not brought him?

46 The officers answered, Never man spake like this man.

47 Then answered them the Pharisees, Are ye also deceived?

48 Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, of uit de pharizeeën?
49 Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt.
50 Nicodemus, die des nachts tot hem gekomen was, zijnde één uit hen, zeide tot hen:
51 Oordeelt ook onze wet den mensch, ten zij ze eerst van hem gehoord heeft, en verstaat wat hij doet?
52 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Zijt gij ook uit Galilea? Onderzoek en zie, dat uit Galilea geen profeet opgestaan is.
53 En een iegelijk ging henen naar zijn huis.

HOOFDSTUK VIII.

MAAR Jezus ging naar den olijfberg.
2 En des morgens vroeg kwam hij wederom in den tempel, en al het volk kwam tot hem; en nedergezeten zijnde, leerde hij hen.
3 En de schriftgeleerden en de pharizeeën bragten tot hem eene vrouw, in overspel gegrepen;
4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot hem: Meester! deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande.
5 En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gesteenigd zullen worden; gij dan, wat zegt gij?
6 En dit zeiden zij, hem verzoekende, opdat zij *iets* hadden om hem te beschuldigen. Maar Jezus, nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.
7 En als zij hem bleven vragen, rigtede hij zich op, en zeide tot hen: Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar.
8 En wederom nederbukkende, schreef hij in de aarde.
9 Maar zij, *dit* hoorende, en van *hun* geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de één na den anderen,

48 Have any of the rulers, or of the Pharisees believed on him?
49 But this people who knoweth not the law are cursed.
50 Nicodemus saith unto them, (he that came to Jesus by night, being one of them,)
51 Doth our law judge *any* man before it hear him, and know what he doeth?
52 They answered and said unto him, Art thou also of Galilee? Search, and look: for out of Galilee ariseth no prophet.
53 And every man went unto his own house.

CHAPTER VIII.

JESUS went unto the mount of Olives:
2 And early in the morning he came again into the temple, and all the people came unto him; and he sat down and taught them.
3 And the scribes and Pharisees brought unto him a woman taken in adultery: and when they had set her in the midst,
4 They say unto him, Master, this woman was taken in adultery, in the very act.
5 Now Moses in the law commanded us, that such should be stoned: but what sayest thou?
6 This they said, tempting him, that they might have to accuse him. But Jesus stooped down, and with *his* finger wrote on the ground, *as though he heard them not*.
7 So when they continued asking him, he lifted up himself, and said unto them, He that is without sin among you, let him first cast a stone at her.
8 And again he stooped down, and wrote on the ground.
9 And they which heard *it*, being convicted by *their own* conscience, went out one by one, beginning at

beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande.

10 En Jezus, zich oprigtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw! waar zijn zij, uwe beschuldigers? heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere! En Jezus zeide tot haar: Zoo veroordeele ik u ook niet; ga henen, en zondig niet meer.

12 Jezus dan sprak wederom tot henlieden, zeggende: Ik ben het licht der wereld; die mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.

13 De pharizeën dan zeiden tot hem: Gij getuigt van u zelven; uw getuigenis is niet waarachtig.

14 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Hoewel ik van mij zelven getuig, zoo is *nogtans* mijn getuigenis waarachtig; want ik weet, van waar ik gekomen ben, en waar ik henenga; maar gijlieden weet niet, van waar ik kome, en waar ik henenga.

15 Gij oordeelt naar het vleesch; ik oordeel niemand.

16 En indien ik ook oordeele, mijn oordeel is waarachtig; want ik ben niet alleen, maar ik en de Vader, die mij gezonden heeft.

17 En er is ook in uwe wet geschreven, dat het getuigenis van twee menschen waarachtig is.

18 Ik ben 't, die van mij zelven getuig, en de Vader, die mij gezonden heeft, getuigt van mij.

19 Zij dan zeiden tot hem: Waar is uw Vader? Jezus antwoordde: Gij kent noch mij, noch mijnen Vader; indien gij mij kendet, zoo zoudt gij ook mijnen Vader kennen.

20 Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist, leerende in den tempel; en niemand greep hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

the eldest, *even* unto the last: and Jesus was left alone, and the woman standing in the midst.

10 When Jesus had lifted up himself, and saw none but the woman, he said unto her, Woman, where are those thine accusers? hath no man condemned thee?

11 She said, No man, Lord. And Jesus said unto her, Neither do I condemn thee: go, and sin no more.

12 ¶ Then spake Jesus again unto them, saying, I am the light of the world: he that followeth me shall not walk in darkness, but shall have the light of life.

13 The Pharisees therefore said unto him, Thou bearest record of thyself; thy record is not true.

14 Jesus answered and said unto them, Though I bear record of myself, *yet* my record is true: for I know whence I came, and whither I go: but ye cannot tell whence I come, and whither I go.

15 Ye judge after the flesh, I judge no man.

16 And yet if I judge, my judgment is true: for I am not alone, but I and the Father that sent me.

17 It is also written in your law, that the testimony of two men is true.

18 I am one that bear witness of myself; and the Father that sent me, beareth witness of me.

19 Then said they unto him, Where is thy Father? Jesus answered, Ye neither know me, nor my Father: if ye had known me, ye should have known my Father also.

20 These words spake Jesus in the treasury, as he taught in the temple: and no man laid hands on him, for his hour was not yet come.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Ik ga henen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonde zult gij sterven; waar ik henenga, kunt gijlieden niet komen.

22 De Joden dan zeiden: Zal hij ook zich zelven dooden, omdat hij zegt: Waar ik henenga, kunt gijlieden niet komen?

23 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt van beneden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.

24 Ik heb u dan gezegd, dat gij in uwe zonden zult sterven; want indien gij niet gelooft, dat ik *die* ben, zult gij in uwe zonden sterven.

25 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: Wat ik van den beginne ulieden ook zegge.

26 Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft, is waarachtig; en de dingen, die ik van hem gehoord heb, dezelve spreek ik tot de wereld.

27 Zij verstonden niet, dat hij hun van den Vader sprak.

28 Jezus dan zeide tot hen: Wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan, dat ik *die* ben, en *dat* ik van mij zelven niets doe; maar deze dingen spreek ik, gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.

29 En die mij gezonden heeft, is met mij. De Vader heeft mij niet alleen gelaten, want ik doe altijd wat hem behagelijk is.

30 Als hij deze dingen sprak, geloofden velen in hem.

31 Jezus dan zeide tot de Joden die *in* hem geloofden: Indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen;

32 En gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.

33 Zij antwoordden hem: Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij *dan*: Gij zult vrij worden?

21 Then said Jesus again unto them, I go my way, and ye shall seek me, and shall die in your sins: whither I go, ye cannot come.

22 Then said the Jews, Will he kill himself? because he saith, Whither I go, ye cannot come.

23 And he said unto them, Ye are from beneath; I am from above: ye are of this world; I am not of this world.

24 I said therefore unto you, that ye shall die in your sins: for if ye believe not that I am *he*, ye shall die in your sins.

25 Then said they unto him, Who art thou? And Jesus saith unto them, Even *the same* that I said unto you from the beginning.

26 I have many things to say, and to judge of you: but he that sent me, is true; and I speak to the world those things which I have heard of him.

27 They understood not that he spake to them of the Father.

28 Then said Jesus unto them, When ye have lifted up the Son of man, then shall ye know that I am *he*, and *that* I do nothing of myself; but as my Father hath taught me, I speak these things.

29 And he that sent me is with me: the Father hath not left me alone; for I do always those things that please him.

30 As he spake these words, many believed on him.

31 Then said Jesus to those Jews which believed on him, If ye continue in my word, *then* are ye my disciples indeed;

32 And ye shall know the truth, and the truth shall make you free.

33 ¶ They answered him, We be Abraham's seed, and were never in bondage to any man: how sayest thou, Ye shall be made free?

34 Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zegge ik u: Een iegelijk, die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde.
35 En de dienstknecht blijft niet eeuwig in het huis: de zoon blijft er eeuwig.
36 Indien dan de Zoon u zal vrij gemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.
37 Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te dooden, want mijn woord heeft in u geene plaats.
38 Ik spreek, wat ik bij mijnen Vader gezien heb; gij doet dan ook, wat gij bij uwen vader gezien hebt.
39 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: Indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken Abrahams doen.
40 Maar nu zoekt gij mij te dooden, eenen mensch, die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God gehoord heb. Dat deed Abraham niet.
41 Gij doet de werken uws vaders. Zij zeiden dan tot hem: Wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben éénen Vader, *namelijk* God.
42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God uw vader ware, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God uitgegaan, en kome *van hem*. Want ik ben ook van mij zelven niet gekomen, maar hij heeft mij gezonden.
43 Waarom kent gij mijne sprake niet? *Het is* omdat gij mijn woord niet kunt hooren.
44 Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen; die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geene waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit het zijne; want hij is een leugenaar, en de vader derzelve *leugen*.

34 Jesus answered them, Verily, verily, I say unto you, Whosoever committeth sin, is the servant of sin.
35 And the servant abideth not in the house for ever, *but* the Son abideth ever.
36 If the Son therefore shall make you free, ye shall be free indeed.
37 I know that ye are Abraham's seed; but ye seek to kill me, because my word hath no place in you.
38 I speak that which I have seen with my Father: and ye do that which ye have seen with your father.
39 They answered and said unto him, Abraham is our father. Jesus saith unto them, If ye were Abraham's children, ye would do the works of Abraham.
40 But now ye seek to kill me, a man that hath told you the truth, which I have heard of God: this did not Abraham.
41 Ye do the deeds of your father. Then said they to him, We be not born of fornication; we have one Father, *even* God.
42 Jesus said unto them, If God were your Father, ye would love me: for I proceeded forth and came from God; neither came I of myself, but he sent me.
43 Why do ye not understand my speech? *even* because ye cannot hear my word.
44 Ye are of *your* father the devil, and the lusts of your father ye will do: he was a murderer from the beginning, and abode not in the truth; because there is no truth in him. When he speaketh a lie, he speaketh of his own: for he is a liar, and the father of it.

45 Maar mij, omdat ik de waarheid zeg, geloooft gij niet.
46 Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij mij niet?
47 Die uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: Zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt, en den duivel hebt?
49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel niet, maar ik eer mijnen Vader, en gij onteert mij.
50 Doch ik zoek mijne eere niet; daar is een, die ze zoekt en oordeelt.
51 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in eeuwigheid.
52 De Joden dan zeiden tot hem: Nu erkennen wij, dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de profeten; en gij zegt: Zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in eeuwigheid.
53 Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, die gestorven is? en de profeten zijn gestorven; wien maakt gij u zelven?
54 Jezus antwoordde: Indien ik mij zelven eere, zoo is mijne eere niets; mijn Vader is het, die mij eert, dien gijlieden zegt, dat uw God is.
55 En gij kent hem niet, maar ik ken hem; en indien ik zeg, dat ik hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn, *dat is* een leugenaar; maar ik ken hem, en bewaar zijn woord.
56 Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, dat hij mijnen dag zien zoude; en hij heeft *hem* gezien, en is verblijd geweest.
57 De Joden dan zeiden tot hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

45 And because I tell *you* the truth, ye believe me not.
46 Which of you convinceth me of sin? And if I say the truth, why do ye not believe me?
47 He that is of God, heareth God's words: ye therefore hear *them* not, because ye are not of God.
48 Then answered the Jews, and said unto him, Say we not well that thou art a Samaritan, and hast a devil?
49 Jesus answered, I have not a devil; but I honour my Father, and ye do dishonour me.
50 And I seek not mine own glory: there is one that seeketh and judgeth.
51 Verily, verily, I say unto you, If a man keep my saying, he shall never see death.

52 Then said the Jews unto him, Now we know that thou hast a devil. Abraham is dead, and the prophets; and thou sayest, If a man keep my saying, he shall never taste of death.

53 Art thou greater than our father Abraham, which is dead? and the prophets are dead: whom makest thou thyself?
54 Jesus answered, If I honour myself, my honour is nothing: it is my Father that honoureth me, of whom ye say, that he is your God.
55 Yet ye have not known him; but I know him: and if I should say, I know him not, I shall be a liar like unto you: but I know him, and keep his saying.

56 Your father Abraham rejoiced to see my day: and he saw *it*, and was glad.

57 Then said the Jews unto him, Thou art not yet fifty years old, and hast thou seen Abraham?

58 Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u: Eer Abraham was, ben ik.

59 Zij namen dan steenen op, dat zij ze op hem wierpen. Maar Jezus verbergde zich, en ging uit den tempel, gaande door het midden van hen; en ging alzoo voorbij.

HOOFDSTUK IX.

EN voorbijgaande, zag hij eenen mensch, blind van de geboorte af.

2 En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Rabbi! wie heeft er gezondigd, deze, of zijne ouders, dat hij blind zoude geboren worden?

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; maar *dit is geschied*, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4 Ik moet werken de werken desgenen, die mij gezonden heeft, zoo lang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoo lang ik in de wereld ben, ben ik het licht der wereld.

6 Dit gezegd hebbende, spoog hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden,

7 En zeide tot hem: Ga henen, wasch u in het badwater Siloams ('t welk overgezet wordt, uitgezonden). Hij dan ging henen en wiesch zich, en kwam ziende *weder*.

8 De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden: Is deze niet die zat en bedelde?

9 Anderen zeiden: Hij is 't; en anderen: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik ben het.

10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: De mensch, genaamd Jezus, maakte

58 Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Before Abraham was, I am.

59 Then took they up stones to cast at him: but Jesus hid himself, and went out of the temple, going through the midst of them, and so passed by.

CHAPTER IX.

AND as *Jesus* passed by, he saw a man which was blind from *his* birth.

2 And his disciples asked him, saying, Master, who did sin, this man, or his parents, that he was born blind?

3 Jesus answered, Neither hath this man sinned, nor his parents: but that the works of God should be made manifest in him.

4 I must work the works of him that sent me, while it is day: the night cometh, when no man can work.

5 As long as I am in the world, I am the light of the world.

6 When he had thus spoken, he spat on the ground, and made clay of the spittle, and he anointed the eyes of the blind man with the clay,

7 And said unto him, Go, wash in the pool of Siloam, (which is by interpretation, Sent.) He went his way therefore, and washed, and came seeing.

8 ¶ The neighbours therefore, and they which before had seen him that he was blind, said, Is not this he that sat and begged?

9 Some said, This is he: others *said*, He is like him: *but* he said, I am *he*.

10 Therefore said they unto him, How were thine eyes opened?

11 He answered and said, A man that is called Jesus, made clay. and

slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga henen naar het badwater Siloams, en wasch u. En ik ging henen, en wiesch mij; en ik werd ziende.

12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is die? Hij zeide: Ik weet het niet.

13 Zij bragten hem tot de pharizeën, hem *namelijk*, die te voren blind *geweest was*.

14 En het was sabbat als Jezus het slijk maakte, en zijne oogen opende.

15 De pharizeën dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was. En hij zeide tot hen: Hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de pharizeën zeiden: Deze mensch is van God niet, want hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: Hoe kan een mensch, *die* een zondaar is, zulke teekenen doen? En er was tweedragt onder hen.

17 Zij zeiden wederom tot den blinde: Gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: Hij is een profeet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet, dat hij blind geweest was, en ziende was geworden, tot dat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.

19 En zij vraagden hun, zeggende: Is deze uw zoon, welke gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten, dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet; of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hem zelven; hij zal van zich zelven spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders, omdat zij de Joden vreesden; want

anointed mine eyes, and said unto me, Go to the pool of Siloam, and wash: and I went and washed, and I received sight.

12 Then said they unto him, Where is he? He said, I know not.

13 ¶ They brought to the Pharisees him that aforetime was blind.

14 And it was the sabbath-day when Jesus made the clay, and opened his eyes.

15 Then again the Pharisees also asked him how he had received his sight. He said unto them, He put clay upon mine eyes, and I washed, and do see.

16 Therefore said some of the Pharisees, This man is not of God, because he keepeth not the sabbath-day. Others said, How can a man that is a sinner do such miracles? And there was a division among them.

17 They say unto the blind man again, What sayest thou of him, that he hath opened thine eyes? He said, He is a prophet.

18 But the Jews did not believe concerning him, that he had been blind, and received his sight, until they called the parents of him that had received his sight.

19 And they asked them, saying, Is this your son, who ye say was born blind? How then doth he now see?

20 His parents answered them and said, We know that this is our son, and that he was born blind:

21 But by what means he now seeth, we know not; or who hath opened his eyes, we know not: he is of age; ask him: he shall speak for himself.

22 These *words* spake his parents, because they feared the Jews: for

de Joden hadden alreede te zamen
een besluit gemaakt, zoo iemand
hem beleed de Christus te zijn,
dat die uit de synagoge zoude ge-
worpen worden.
23 Daarom zeiden zijne ouders:
Hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt
hem zelven.
24 Zij dan riepen voor de tweede
maal den mensch, die blind ge-
weest was, en zeiden tot hem:
Geef God de eer; wij weten, dat
deze mensch een zondaar is.
25 Hij dan antwoordde en zeide:
Of hij een zondaar is, weet ik niet;
één ding weet ik, dat ik blind was,
en nu zie.
26 En zij zeiden wederom tot
hem: Wat heeft hij u gedaan?
hoe heeft hij uwe oogen geo-
pend?
27 Hij antwoordde hun: Ik heb
het u alreede gezegd, en gij hebt
het niet gehoord; wat wilt gij het
wederom hooren? wilt gijlieden
ook zijne discipelen worden?
28 Zij gaven hem dan scheld-
woorden, en zeiden: Gij zijt zijn
discipel, maar wij zijn Mozes' dis-
cipelen.
29 Wij weten, dat God tot Mo-
zes gesproken heeft; maar dezen
weten wij niet van waar hij is.
30 De mensch antwoordde en
zeide tot hen: Hierin is immers
wat wonders, dat gij niet weet,
van waar hij is, en *nogtans* heeft
hij mijne oogen geopend.
31 En wij weten, dat God de zon-
daars niet hoort; maar zoo iemand
godvruchtig is, en zijnen wil doet,
dien hoort hij.
32 Van *alle* eeuwe is 't niet ge-
hoord, dat iemand eens blindgebo-
renen oogen geopend heeft.
33 Indien deze van God niet ware,
hij zoude niets kunnen doen.
34 Zij antwoordden en zeiden tot
hem: Gij zijt geheel in zonden ge-
boren, en leert gij ons? En zij
wierpen hem uit.
35 Jezus hoorde, dat zij hem uit-
geworpen hadden, en hem vinden-

the Jews had agreed already, that
if any man did confess that he was
Christ, he should be put out of the
synagogue.
23 Therefore said his parents, He
is of age; ask him.
24 Then again called they the
man that was blind, and said unto
him, Give God the praise: we
know that this man is a sinner.
25 He answered and said, Whe-
ther he be a sinner *or no*, I know
not: one thing I know, that, where-
as I was blind, now I see.
26 Then said they to him again,
What did he to thee? how opened
he thine eyes?
27 He answered them, I have
told you already, and ye did not
hear: wherefore would ye hear *it*
again? will ye also be his disciples?
28 Then they reviled him, and
said, Thou art his disciple; but we
are Moses' disciples.
29 We know that God spake unto
Moses; *as for* this *fellow*, we know
not from whence he is.
30 The man answered and said
unto them, Why, herein is a mar-
vellous thing, that ye know not
from whence he is, and *yet* he
hath opened mine eyes.
31 Now we know that God hear-
eth not sinners: but if any man be
a worshipper of God, and doeth his
will, him he heareth.
32 Since the world began was it
not heard that any man opened the
eyes of one that was born blind.
33 If this man were not of God,
he could do nothing.
34 They answered and said unto
him, Thou wast altogether born in
sins, and dost thou teach us? And
they cast him out.
35 Jesus heard that they had cast
him out: and when he had found

de, zeide hij tot hem: Gelooft gij in den Zoon Gods?
36 Hij antwoordde en zeide: Wie is hij, Heere! opdat ik in hem moge gelooven?
37 En Jezus zeide tot hem: En gij hebt hem gezien, en die met u spreekt, dezelve is 't.
38 En hij zeide: Ik geloof, Heere! En hij aanbad hem.
39 En Jezus zeide: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen, die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.
40 En dit hoorden *eenigen* uit de pharizeeën, die bij hem waren, en zeiden tot hem: Zijn wij *dan* ook blind?
41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zoo zoudt gij geene zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zoo blijft dan uwe zonde.

him, he said unto him, Dost thou believe on the Son of God?
36 He answered and said, Who is he, Lord, that I might believe on him?
37 And Jesus said unto him, Thou hast both seen him, and it is he that talketh with thee.
38 And he said, Lord, I believe. And he worshipped him.
39 ¶ And Jesus said, For judgment I am come into this world; that they which see not might see, and that they which see, might be made blind.
40 And *some* of the Pharisees which were with him heard these words, and said unto him, Are we blind also?
41 Jesus said unto them, If ye were blind, ye should have no sin: but now ye say, We see; therefore your sin remaineth.

HOOFDSTUK X.

VOORWAAR, voorwaar zegge ik ulieden, die niet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en moordenaar.
2 Maar die door de deur ingaat, is een herder der schapen.
3 Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem; en hij roept zijne schapen bij name, en leidt ze uit.
4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij vóór hen heen; en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen.
5 Doch eenen vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden; overmits zij de stem der vreemden niet kennen.
6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen; maar zij verstonden niet wat het was, dat hij tot hen sprak.
7 Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u: Ik ben de deur der schapen.

CHAPTER X.

VERILY, verily, I say unto you, He that entereth not by the door into the sheepfold, but climbeth up some other way, the same is a thief and a robber.
2 But he that entereth in by the door, is the shepherd of the sheep.
3 To him the porter openeth; and the sheep hear his voice: and he calleth his own sheep by name, and leadeth them out.
4 And when he putteth forth his own sheep, he goeth before them, and the sheep follow him: for they know his voice.
5 And a stranger will they not follow, but will flee from him: for they know not the voice of strangers.
6 This parable spake Jesus unto them: but they understood not what things they were which he spake unto them.
7 Then said Jesus unto them again, Verily, verily, I say unto you, I am the door of the sheep.

8 Allen, zoo velen als er vóór mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9 Ik ben de deur: indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10 De dief komt niet, dan opdat hij stele, en slagte, en verderve; ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.

11 Ik ben de goede herder; de goede herder stelt zijn leven voor de schapen.

12 Maar de huurling, en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen, en verlaat de schapen, en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstrooit de schapen.

13 En de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en geene zorg heeft voor de schapen.

14 Ik ben de goede herder; en ik ken de mijnen, en word van de mijnen gekend.

15. Gelijkerwijs de Vader mij kent, *alzoo* ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16 Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; die moet ik ook toebrengen: en zij zullen mijne stem hooren; en het zal worden éene kudde, *en* één herder.

17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven afleg, opdat ik het wederom neme.

18 Niemand neemt het van mij, maar ik leg het van mij zelven af; ik heb magt, het af te leggen, en heb magt, het wederom te nemen. Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19 Er werd dan wederom tweedragt onder de Joden om dezer woorden wil.

20 En velen van hen zeiden: Hij heeft den duivel, en is uitzinnig; wat hoort gij hem?

8 All that ever came before me are thieves and robbers; but the sheep did not hear them.

9 I am the door: by me if any man enter in, he shall be saved, and shall go in and out, and find pasture.

10 The thief cometh not, but for to steal, and to kill, and to destroy: I am come that they might have life, and that they might have *it* more abundantly.

11 I am the good shepherd: the good shepherd giveth his life for the sheep.

12 But he that is an hireling, and not the shepherd, whose own the sheep are not, seeth the wolf coming, and leaveth the sheep, and fleeth; and the wolf catcheth them, and scattereth the sheep.

13 The hireling fleeth, because he is an hireling, and careth not for the sheep.

14 I am the good shepherd, and know my *sheep*, and am known of mine.

15 As the Father knoweth me, even so know I the Father: and I lay down my life for the sheep.

16 And other sheep I have, which are not of this fold: them also I must bring, and they shall hear my voice; and there shall be one fold, *and* one shepherd.

17 Therefore doth my Father love me, because I lay down my life, that I might take it again.

18 No man taketh it from me, but I lay it down of myself. I have power to lay it down, and I have power to take it again. This commandment have I received of my Father.

19 ¶ There was a division therefore again among the Jews for these sayings.

20 And many of them said, He hath a devil, and is mad; why hear ye him?

21 Anderen zeiden: Dit zijn geene woorden eens bezetenen; kan ook de duivel der blinden oogen openen?
22 En het was het feest der vernieuwing des tempels te Jeruzalem, en het was winter.
23 En Jezus wandelde in den tempel, in het voorhof van Salomo.
24 De Joden dan omringden hem, en zeiden tot hem: Hoe lang houdt gij onze ziel op? indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.
25 Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd, en gij gelooft het niet. De werken, die ik doe in den naam mijns Vaders, deze getuigen van mij.
26 Maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.
27 Mijne schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij.
28 En ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken.
29 Mijn Vader, die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.
30 Ik en de Vader zijn één.
31 De Joden dan namen wederom steenen op, om hem te steenigen.
32 Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader: om welk van die werken steenigt gij mij?
33 De Joden antwoordden hem, zeggende: Wij steenigen u niet over *eenig* goed werk, maar over *Gods* lastering, en omdat gij, een mensch zijnde, u zelven God maakt.
34 Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uwe wet: Ik heb gezegd; Gij zijt goden?
35 Indien *dan de wet* diegenen goden genaamd heeft, tot welke het woord Gods geschied is, en de schrift niet kan gebroken worden;
36 Hoe zegt gijlieden *tot mij*, dien de Vader geheiligd en in de wereld

21 Others said, These are not the words of him that hath a devil. Can a devil open the eyes of the blind?
22 ¶ And it was at Jerusalem the feast of the dedication, and it was winter.
23 And Jesus walked in the temple in Solomon's porch.
24 Then came the Jews round about him, and said unto him, How long dost thou make us to doubt? If thou be the Christ, tell us plainly.
25 Jesus answered them, I told you, and ye believed not: the works that I do in my Father's name, they bear witness of me.
26 But ye believe not, because ye are not of my sheep, as I said unto you.
27 My sheep hear my voice, and I know them, and they follow me:
28 And I give unto them eternal life; and they shall never perish, neither shall any pluck them out of my hand.
29 My Father, which gave *them* me, is greater than all; and none is able to pluck *them* out of my Father's hand.
30 I and *my* Father are one.
31 Then the Jews took up stones again to stone him.
32 Jesus answered them, Many good works have I shewed you from my Father; for which of those works do ye stone me?
33 The Jews answered him, saying, For a good work we stone thee not; but for blasphemy, and because that thou, being a man, makest thyself God.
34 Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods?
35 If he called them gods, unto whom the word of God came, and the scripture cannot be broken;
36 Say ye of him whom the Father hath sanctified, and sent into

gezonden heeft: Gij lastert *God*; omdat ik gezegd heb: Ik ben Gods zoon?
37 Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo geloofť mij niet;
38 Maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet gelooft, zoo gelooft de werken, opdat gij moogt bekennen en gelooven, dat de Vader in mij is, en ik in hem.
39 Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.
40 En hij ging wederom over de Jordaan, tot de plaats waar Johannes eerst doopte, en hij bleef aldaar.
41 En velen kwamen tot hem, en zeiden: Johannes deed wel geen teeken; maar alles, wat Johannes van dezen zeide, was waar.
42 En velen geloofden aldaar in hem.

the world, Thou blasphemest; because I said, I am the Son of God?
37 If I do not the works of my Father, believe me not.
38 But if I do, though ye believe not me, believe the works: that ye may know and believe that the Father *is* in me, and I in him.
39 Therefore they sought again to take him; but he escaped out of their hand,
40 And went away again beyond Jordan, into the place where John at first baptized; and there he abode.
41 And many resorted unto him, and said, John did no miracle; but all things that John spake of this man were true.
42 And many believed on him there.

HOOFDSTUK XI.

EN er was een zeker *man* krank, *genaamd* Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en hare zuster Martha.
2 (Maria nu was degene, die den Heere gezalfd heeft met zalve, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren; welker broeder Lazarus krank was.)
3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heere! zie, dien gij lief hebt, is krank.
4 En Jezus, *dat* hoorende, zeide: Deze krankheid is niet tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde.
5 Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lazarus lief.
6 Als hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef hij *nog* twee dagen in de plaats waar hij was.
7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judea gaan.
8 De discipelen zeiden tot hem:

CHAPTER XI.

NOW a certain *man* was sick, *named* Lazarus, of Bethany, the town of Mary and her sister Martha.
2 (It was *that* Mary which anointed the Lord with ointment, and wiped his feet with her hair, whose brother Lazarus was sick.)
3 Therefore his sisters sent unto him, saying, Lord, behold, he whom thou lovest is sick.
4 When Jesus heard *that*, he said, This sickness is not unto death, but for the glory of God, that the Son of God might be glorified thereby.
5 Now Jesus loved Martha, and her sister, and Lazarus.
6 When he had heard therefore that he was sick, he abode two days still in the same place where he was.
7 Then after that saith he to *his* disciples, Let us go into Judea again.
8 *His* disciples say unto him,

Rabbi! de Joden hebben u nu *on-*
langs gezocht te steenigen, en gaat
gij wederom derwaarts?
9 Jezus antwoordde: Zijn er niet
twaalf uren in den dag? Indien ie-
mand in den dag wandelt, zoo
stoot hij zich niet, overmits hij het
licht dezer wereld ziet;
10 Maar indien iemand in den
nacht wandelt, zoo stoot hij zich,
overmits het licht in hem niet is.
11 Dit sprak hij; en daarna zeide
hij tot hen: Lazarus, onze vriend,
slaapt; maar ik ga henen, om hem
uit den slaap op te wekken.
12 Zijne discipelen dan zeiden:
Heere! indien hij slaapt, zoo zal
hij gezond worden.
13 Doch Jezus had gesproken van
zijnen dood; maar zij meenden,
dat hij sprak van de ruste des slaaps.
14 Toen zeide dan Jezus tot hen
vrij uit: Lazarus is gestorven.
15 En ik ben blijde om uwent-
wille, dat ik dáár niet geweest ben,
opdat gij gelooven moogt; doch
laat ons tot hem gaan.
16 Thomas dan, genaamd Didy-
mus, zeide tot *zijne* mede-discipe-
len: Laat ons ook gaan, opdat wij
met hem sterven!
17 Jezus dan, gekomen zijnde,
vond dat hij reeds vier dagen in
het graf geweest was.
18 (Bethanië nu was nabij Jeru-
zalem, omtrent vijftien stadiën van
daar.)
19 En velen uit de Joden waren
gekomen tot Martha en Maria, op-
dat zij haar vertroosten zouden over
haren broeder.
20 Martha dan, als zij hoorde dat
Jezus kwam, ging hem te gemoet;
doch Maria bleef in huis zitten.
21 Zoo zeide Martha dan tot Je-
zus: Heere! waart gij hier geweest,
zoo ware mijn broeder niet gestor-
ven;
22 Maar ook nu weet ik, dat al-
les, wat gij van God begeeren zult,
God het u geven zal.

Master, the Jews of late sought to
stone thee; and goest thou thither
again?
9 Jesus answered, Are there not
twelve hours in the day? If any
man walk in the day, he stumbleth
not, because he seeth the light of
this world.
10 But if a man walk in the
night, he stumbleth, because there
is no light in him.
11 These things said he: and af-
ter that he saith unto them, Our
friend Lazarus sleepeth; but I go
that I may awake him out of sleep.
12 Then said his disciples, Lord,
if he sleep, he shall do well.
13 Howbeit Jesus spake of his
death: but they thought that he
had spoken of taking of rest in
sleep.
14 Then said Jesus unto them
plainly, Lazarus is dead.
15 And I am glad for your sakes
that I was not there, to the intent
ye may believe; nevertheless, let
us go unto him.
16 Then said Thomas, which is
called Didymus, unto his fellow-
disciples, Let us also go, that we
may die with him.
17 Then when Jesus came, he
found that he had *lain* in the grave
four days already.
18 (Now Bethany was nigh unto
Jerusalem, about fifteen furlongs
off:)
19 And many of the Jews came
to Martha and Mary, to comfort
them concerning their brother.
20 Then Martha, as soon as she
heard that Jesus was coming, went
and met him: but Mary sat still
in the house.
21 Then said Martha unto Jesus,
Lord, if thou hadst been here, my
brother had not died.
22 But I know that even now,
whatsoever thou wilt ask of God,
God will give it thee.

23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal opstaan.
24 Martha zeide tot hem: Ik weet, dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage.
25 Jezus zeide tot haar: Ik ben de opstanding en het leven; die in mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven;
26 En een iegelijk die leeft, en in mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Gelooft gij dat?
27 Zij zeide tot hem: Ja, Heere! ik heb geloofd, dat gij zijt de Christus, de Zone Gods, die in de wereld komen zoude.
28 En dit gezegd hebbende, ging zij henen, en riep Maria, hare zuster, heimelijk, zeggende: De Meester is daar, en hij roept u.
29 Deze, als zij *dat* hoorde, stond haastelijk op, en kwam tot hem.
30 (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaatse, waar Martha hem te gemoet gekomen was.)
31 De Joden dan, die met haar in het huis waren, en haar vertroosteden, ziende Maria, dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar weene.
32 Maria dan, als zij kwam waar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heere! indien gij hier geweest waart, zoo ware mijn broeder niet gestorven.
33 Jezus dan, als hij haar zag weenen, en de Joden, die met haar kwamen, *ook* weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zich zelven,
34 En zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem: Heere! kom en zie.
35 Jezus weende.
36 De Joden dan zeiden: Ziet, hoe lief hij hem had!
37 En sommigen uit hen zeiden: Kon hij, die de oogen des blinden

23 Jesus saith unto her, Thy brother shall rise again.
24 Martha saith unto him, I know that he shall rise again in the resurrection at the last day.
25 Jesus said unto her, I am the resurrection, and the life: he that believeth in me, though he were dead, yet shall he live:
26 And whosoever liveth, and believeth in me, shall never die. Believest thou this?
27 She saith unto him, Yea, Lord: I believe that thou art the Christ, the Son of God, which should come into the world.
28 And when she had so said, she went her way, and called Mary her sister secretly, saying, The Master is come, and calleth for thee.
29 As soon as she heard *that*, she arose quickly, and came unto him.
30 Now Jesus was not yet come into the town, but was in that place where Martha met him.
31 The Jews then which were with her in the house, and comforted her, when they saw Mary that she rose up hastily, and went out, followed her, saying, She goeth unto the grave to weep there.
32 Then when Mary was come where Jesus was, and saw him, she fell down at his feet, saying unto him, Lord, if thou hadst been here, my brother had not died.
33 When Jesus therefore saw her weeping, and the Jews also weeping which came with her, he groaned in the spirit, and was troubled,
34 And said, Where have ye laid him? They say unto him, Lord, come and see.
35 Jesus wept.
36 Then said the Jews, Behold how he loved him!
37 And some of them said, Could not this man, which opened the

geopend heeft, niet maken, dat ook
deze niet gestorven ware?
38 Jezus dan wederom in zich
zelven zeer bewogen zijnde, kwam
tot het graf; en het was eene spe-
lonk, en een steen was daarop ge-
legd.
39 Jezus zeide: Neemt den steen
weg. Martha, de zuster des ge-
storvenen, zeide tot hem: Heere!
hij riekt nu al, want hij heeft vier
dagen *aldaar gelegen*.
40 Jezus zeide tot haar: Heb ik
u niet gezegd, dat, zoo gij gelooft,
gij de heerlijkheid Gods zien zult?
41 Zij namen dan den steen *van
daar* weg, waar de gestorvene lag.
En Jezus hief de oogen opwaarts,
en zeide: Vader! ik dank u, dat
gij mij gehoord hebt.
42 Doch ik wist, dat gij mij altijd
hoort; maar om der schare wil, die
rondom staat, heb ik *dit* gezegd,
opdat zij zouden gelooven, dat gij
mij gezonden hebt.
43 En als hij dit gezegd had, riep
hij met groote stemme: Lazarus,
kom uit!
44 En de gestorvene kwam uit,
gebonden aan handen en voeten
met grafdoeken, en zijn aangezigt
was omwonden met eenen zweet-
doek. Jezus zeide tot hen: Ont-
bindt hem, en laat hem henengaan.
45 Velen dan uit de Joden, die
tot Maria gekomen waren, en aan-
schouwd hadden 't gene Jezus ge-
daan had, geloofden in hem.
46 Maar sommigen van hen gin-
gen tot de pharizeën, en zeiden tot
hen 't gene Jezus gedaan had.
47 De overpriesters dan en de pha-
rizeën vergaderden den raad, en
zeiden: Wat zullen wij doen?
want deze mensch doet vele tee-
kenen.
48 Indien wij hem alzoo laten
geworden, zullen allen in hem ge-
looven, en de Romeinen zullen ko-
men, en wegnemen beide onze
plaats en volk.
49 En één uit hen, *namelijk* Ka-

eyes of the blind, have caused that
even this man should not have died?
38 Jesus therefore again groaning
in himself, cometh to the grave.
It was a cave, and a stone lay up-
on it.
39 Jesus said, Take ye away the
stone. Martha, the sister of him
that was dead, saith unto him,
Lord, by this time he stinketh:
for he hath been *dead* four days.
40 Jesus saith unto her, Said I
not unto thee, that if thou wouldest
believe, thou shouldest see the glo-
ry of God?
41 Then they took away the stone
from the place where the dead was
laid. And Jesus lifted up *his* eyes,
and said, Father, I thank thee that
thou hast heard me:
42 And I knew that thou hearest
me always: but because of the
people which stand by, I said *it*,
that they may believe that thou
hast sent me.
43 And when he thus had spo-
ken, he cried with a loud voice,
Lazarus, come forth.
44 And he that was dead came
forth, bound hand and foot with
grave-clothes: and his face was
bound about with a napkin. Jesus
saith unto them, Loose him, and
let him go.
45 Then many of the Jews which
came to Mary, and had seen the
things which Jesus did, believed
on him.
46 But some of them went their
ways to the Pharisees, and told
them what things Jesus had done.
47 ¶ Then gathered the chief
priests and the Pharisees a coun-
cil, and said, What do we? for this
man doeth many miracles.
48 If we let him thus alone, all
men will believe on him: and the
Romans shall come, and take away
both our place and nation.
49 And one of them, named

jafas, die deszelven jaars hoogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets;
50 En gij bedenkt niet, dat het ons nut is, dat één mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.
51 En dit zeide hij niet uit zich zelven; maar, zijnde hoogepriester deszelven jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zoude voor het volk;
52 En niet alleen voor het volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zoude vergaderen.
53 Van dien dag dan af beraadslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.
54 Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad, genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.
55 En het pascha der Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem, vóór het pascha, opdat zij zich zelven reinigden.
56 Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder malkander, staande in den tempel: Wat dunkt u? *dunkt u*, dat hij niet komen zal tot het feest?
57 De overpriesters nu en de phariseeën hadden een gebod gegeven, dat, zoo iemand wist waar hij was, hij het zoude te kennen geven, opdat zij hem mogten vangen.

HOOFDSTUK XII.

JEZUS dan kwam zes dagen vóór het pascha te Bethanië, daar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.
2 Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen, die met hem aanzaten.
3 Maria dan, genomen hebben-

aphas, being the high priest that same year, said unto them, Ye know nothing at all,
50 Nor consider that it is expedient for us, that one man should die for the people, and that the whole nation perish not.
51 And this spake he not of himself: but being high priest that year, he prophesied that Jesus should die for that nation;
52 And not for that nation only, but that also he should gather together in one the children of God that were scattered abroad.
53 Then from that day forth they took counsel together for to put him to death.
54 Jesus therefore walked no more openly among the Jews; but went thence unto a country near to the wilderness, into a city called Ephraim, and there continued with his disciples.
55 ¶ And the Jews' passover was nigh at hand: and many went out of the country up to Jerusalem before the passover, to purify themselves.
56 Then sought they for Jesus, and spake among themselves, as they stood in the temple, What think ye, that he will not come to the feast?
57 Now both the chief priests and the Pharisees had given a commandment, that, if any man knew where he were, he should shew *it*, that they might take him.

CHAPTER XII.

THEN Jesus, six days before the passover, came to Bethany, where Lazarus was which had been dead, whom he raised from the dead.
2 There they made him a supper; and Martha served: but Lazarus was one of them that sat at the table with him.
3 Then took Mary a pound of

de een pond zalve van onvervalschten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalve.
4 Zoo zeide dan één van zijne discipelen, *namelijk* Judas, Simons *zoon*, Iskariot, die hem verraden zoude:
5 Waarom is deze zalve niet verkocht voor drie honderd penningen, en den armen gegeven?
6 En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg hetgene gegeven werd.
7 Jezus dan zeide: Laat af van haar; zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.
8 Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.
9 Eene groote schare dan der Joden verstond, dat hij aldaar was; en zij kwamen, niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.
10 En de overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lazarus dooden zouden.
11 Want velen van de Joden gingen henen om zijnentwille en geloofden in Jezus.
12 Des anderen daags, eene groote schare, die tot het feest gekomen was, hoorende dat Jezus naar Jeruzalem kwam,
13 Namen de takken van palmboomen, en gingen uit hem te gemoet, en riepen: Hosanna! gezegend *is* hij, die komt in den naam des Heeren, *hij die is* de koning Israëls!
14 En Jezus vond eenen jongen ezel, en zat daarop; gelijk geschreven is:
15 Vrees niet, gij dochter Sions! zie, uw koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.
16 Doch dit verstonden zijne dis-

ointment of spikenard, very costly, and anointed the feet of Jesus, and wiped his feet with her hair: and the house was filled with the odour of the ointment.
4 Then saith one of his disciples, Judas Iscariot, Simon's *son*, which should betray him,
5 Why was not this ointment sold for three hundred pence, and given to the poor?
6 This he said, not that he cared for the poor; but because he was a thief, and had the bag, and bare what was put therein.
7 Then said Jesus, Let her alone: against the day of my burying hath she kept this.
8 For the poor always ye have with you; but me ye have not always.
9 Much people of the Jews therefore knew that he was there: and they came, not for Jesus' sake only, but that they might see Lazarus also, whom he had raised from the dead.
10 ¶ But the chief priests consulted that they might put Lazarus also to death;
11 Because that by reason of him many of the Jews went away, and believed on Jesus.
12 ¶ On the next day, much people that were come to the feast, when they heard that Jesus was coming to Jerusalem,
13 Took branches of palm-trees, and went forth to meet him, and cried, Hosanna; Blessed *is* the King of Israel that cometh in the name of the Lord.
14 And Jesus, when he had found a young ass, sat thereon; as it is written,
15 Fear not, daughter of Sion: behold, thy King cometh, sitting on an ass's colt.
16 These things understood not his

cipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig, dat dit van hem geschreven was, en *dat* zij hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan, die met hem was, getuigde, dat hij Lazarus uit het graf geroepen, en hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare hem te gemoet, overmits zij gehoord had, dat hij dat teeken gedaan had.

19 De pharizeën dan zeiden onder malkander: Ziet gij *wel*, dat gij ganschniet vordert? ziet, de *geheele* wereld gaat hem na.

20 En er waren sommige Grieken uit degenen, die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden,

21 Dezen dan gingen tot Philippus, die van Beth-saida in Galilea was, en baden hem, zeggende: Heer! wij wilden Jezus *wel* zien.

22 Philippus kwam en zeide het Andreas; en Andreas en Philippus wederom zeiden het Jezus.

23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

24 Voorwaar, voorwaar zegge ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zoo blijft hetzelve alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25 Die zijn leven liefheeft, zal 't zelve verliezen: en die zijn leven haat in deze wereld, zal 't zelve bewaren tot het eeuwige leven.

26 Zoo iemand mij dient, die volge mij; en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27 Nu is mijne ziele ontroerd; en wat zal ik zeggen? Vader! verlos mij uit deze ure? Maar hierom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader! verheerlijk uwen naam. Daar kwam dan eene stemme uit

his disciples at the first: but when Jesus was glorified, then remembered they that these things were written of him, and *that* they had done these things unto him.

17 The people therefore that was with him when he called Lazarus out of his grave, and raised him from the dead, bare record.

18 For this cause the people also met him, for that they heard that he had done this miracle.

19 The Pharisees therefore said among themselves, Perceive ye how ye prevail nothing? behold, the world is gone after him.

20 ¶ And there were certain Greeks among them, that came up to worship at the feast.

21 The same came therefore to Philip, which was of Bethsaida of Galilee, and desired him, saying, Sir, we would see Jesus.

22 Philip cometh and telleth Andrew: and again, Andrew and Philip tell Jesus.

23 ¶ And Jesus answered them, saying, The hour is come, that the Son of man should be glorified.

24 Verily, verily, I say unto you, Except a corn of wheat fall into the ground and die, it abideth alone: but if it die, it bringeth forth much fruit.

25 He that loveth his life shall lose it; and he that hateth his life in this world, shall keep it unto life eternal.

26 If any man serve me, let him follow me; and where I am, there shall also my servant be: if any man serve me, him will *my* Father honour.

27 Now is my soul troubled; and what shall I say? Father, save me from this hour: but for this cause came I unto this hour.

28 Father, glorify thy name. Then came there a voice from

den hemel, *zeggende*: En ik heb
hem verheerlijkt, en ik zal *hem*
wederom verheerlijken.
29 De schare dan, die daar stond,
en *dit* hoorde, zeide, dat er een
donderslag geschied was. Ande-
ren zeiden: Een engel heeft tot
hem gesproken.
30 Jezus antwoordde en zeide:
Niet om mijnentwille is deze stem-
me geschied, maar om uwentwille.
31 Nu is het oordeel dezer wereld;
nu zal de overste dezer wereld
buiten geworpen worden.
32 En ik, zoo wanneer ik van de
aarde zal verhoogd zijn, zal hen al-
len tot mij trekken.
33 (En dit zeide hij, beteekenen-
de hoedanigen dood hij sterven
zoude.)
34 De schare antwoordde hem:
Wij hebben uit de wet gehoord, dat
de Christus blijft in eeuwigheid;
en hoe zegt gij, dat de Zoon des
menschen moet verhoogd worden?
Wie is deze Zoon des menschen?
35 Jezus dan zeide tot hen: Nog
een' kleinen tijd is het licht bij
ulieden; wandelt terwijl gij het
licht hebt, opdat de duisternis u
niet bevange. En die in de duis-
ternis wandelt, weet niet, waar hij
henengaat.
36 Terwijl gij het licht hebt, ge-
looft in het licht, opdat gij kinde-
ren des lichts moogt zijn. Deze
dingen sprak Jezus; en weggaan-
de verbergde hij zich van hen.
37 En hoewel hij zoo vele teeke-
nen voor hen gedaan had, *nogtans*
geloofden zij in hem niet;
38 Opdat het woord van Jesaja,
den profeet, vervuld wierde, dat
hij gesproken heeft: Heere! wie
heeft onze prediking geloofd? en
wien is de arm des Heeren geopen-
baard?
39 Daarom konden zij niet geloo-
ven, dewijl Jesaja wederom ge-
zegd heeft:
40 Hij heeft hunne oogen ver-
blind, en hun harte verhard; op-
dat zij met de oogen niet zien, en

heaven, *saying*, I have both glori-
fied *it*, and will glorify *it* again.
29 The people therefore that
stood by, and heard *it*, said that it
thundered. Others said, An angel
spake to him.
30 Jesus answered and said, This
voice came not because of me, but
for your sakes.
31 Now is the judgment of this
world: now shall the prince of
this world be cast out.
32 And I, if I be lifted up from
the earth, will draw all *men* unto
me.
33 (This he said, signifying what
death he should die.)
34 The people answered him,
We have heard out of the law
that Christ abideth for ever: and
how sayest thou, The Son of man
must be lifted up? Who is this Son
of man?
35 Then Jesus said unto them,
Yet a little while is the light with
you. Walk while ye have the
light, lest darkness come upon you:
for he that walketh in darkness
knoweth not whither he goeth.
36 While ye have light, believe
in the light, that ye may be the
children of light. These things
spake Jesus, and departed, and
did hide himself from them.
37 ¶ But though he had done so
many miracles before them, yet
they believed not on him:
38 That the saying of Esaias the
prophet might be fulfilled, which
he spake, Lord, who hath believed
our report? and to whom hath the
arm of the Lord been revealed?
39 Therefore they could not be-
lieve, because that Esaias said
again,
40 He hath blinded their eyes,
and hardened their heart; that
they should not see with their

met het harte niet verstaan, en zij bekeerd worden, en ik hen geneze.

41 Dit zeide Jesaja, toen hij zijne heerlijkheid zag, en van hem sprak.

42 Nogtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in hem; maar om der pharizeën wil beleden zij 't niet, opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden.

43 Want zij hadden de eere der menschen lief, meer dan de eere Gods.

44 En Jezus riep, en zeide: Die in mij gelooft, gelooft in mij niet, maar in dengenen, die mij gezonden heeft;

45 En die mij ziet, die ziet dengenen, die mij gezonden heeft.

46 Ik ben *tot* een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in mij gelooft, in de duisternis niet blijve.

47 En indien iemand mijne woorden gehoord, en niet geloofd zal hebben, ik oordeel hem niet; want ik ben niet gekomen, opdat ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

48 Die mij verwerpt, en mijne woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt; het woord, dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatsten dage.

49 Want ik heb uit mij zelven niet gesproken; maar de Vader die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal, en wat ik spreken zal.

50 En ik weet, dat zijn gebod het eeuwige leven is. Hetgene ik dan spreek, dat spreek ik alzoo, gelijk mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK XIII.

En vóór het feest van het pascha, Jezus, wetende dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zoude overgaan tot den

eyes, nor understand with *their* heart, and be converted, and I should heal them.

41 These things said Esaias, when he saw his glory, and spake of him.

42 ¶ Nevertheless, among the chief rulers also many believed on him; but because of the Pharisees they did not confess *him*, lest they should be put out of the synagogue:

43 For they loved the praise of men more than the praise of God.

44 ¶ Jesus cried, and said, He that believeth on me, believeth not on me, but on him that sent me:

45 And he that seeth me, seeth him that sent me.

46 I am come a light into the world, that whosoever believeth on me should not abide in darkness.

47 And if any man hear my words, and believe not, I judge him not: for I came not to judge the world, but to save the world.

48 He that rejecteth me, and receiveth not my words, hath one that judgeth him: the word that I have spoken, the same shall judge him in the last day.

49 For I have not spoken of myself; but the Father which sent me, he gave me a commandment, what I should say, and what I should speak.

50 And I know that his commandment is life everlasting: whatsoever I speak therefore, even as the Father said unto me, so I speak.

CHAPTER XIII.

Now before the feast of the passover, when Jesus knew that his hour was come that he should depart out of this world un-

Vader, alzoo hij de zijnen, die in
de wereld waren, liefgehad had,
zoo heeft hij ze liefgehad tot het
einde.
2 En als het avondmaal gedaan
was, (toen de duivel reeds in het
hart van Judas, Simons *zoon*, Iska-
riot, gegeven had, dat hij hem
verraden zoude.)
3 Jezus, wetende dat de Vader
hem alle dingen in de handen ge-
geven had, en dat hij van God uit-
gegaan was, en tot God henenging,
4 Stond op van het avondmaal,
en leide *zijne* kleederen af, en
nemende eenen linnen doek, om-
gordde hij zich zelven.
5 Daarna goot hij water in het
bekken, en begon de voeten der
discipelen te wasschen en af te
droogen met den linnen doek,
waarmede hij omgord was.
6 Hij dan kwam tot Simon Pe-
trus; en die zeide tot hem: Hee-
re! zult gij mij de voeten was-
schen?
7 Jezus antwoordde en zeide tot
hem: Wat ik doe, weet gij nu niet,
maar gij zult het na dezen ver-
staan.
8 Petrus zeide tot hem: Gij zult
mijne voeten niet wasschen in eeu-
wigheid! Jezus antwoordde hem:
Indien ik u niet wassche, gij hebt
geen deel met mij.
9 Simon Petrus zeide tot hem:
Heere! niet alleen mijne voeten,
maar ook de handen en het hoofd.
10 Jezus zeide tot hem: Die ge-
wasschen is, heeft niet van noode
dan dat hem de voeten gewasschen
worden, maar is geheel rein. En
gijlieden zijt rein, doch niet allen.
11 Want hij wist, wie hem verra-
den zoude; daarom zeide hij: Gij
zijn niet allen rein.
12 Als hij dan hunne voeten ge-
wasschen, en zijne kleederen ge-
nomen had, zat hij wederom aan,
en zeide tot hen: Verstaat gij, wat
ik ulieden gedaan heb?
13 Gij heet mij Meester en Heer;
en gij zegt wel, want ik ben 't.

to the Father, having loved his
own which were in the world, he
loved them unto the end.
2 And supper being ended, (the
devil having now put into the heart
of Judas Iscariot, Simon's *son*, to
betray him,)
3 Jesus knowing that the Father
had given all things into his hands,
and that he was come from God,
and went to God;
4 He riseth from supper, and laid
aside his garments; and took a
towel, and girded himself.
5 After that, he poureth water
into a basin, and began to wash
the disciples' feet, and to wipe
them with the towel wherewith he
was girded.
6 Then cometh he to Simon Pe-
ter: and Peter saith unto him,
Lord, dost thou wash my feet?
7 Jesus answered and said unto
him, What I do thou knowest not
now; but thou shalt know here-
after.
8 Peter saith unto him, Thou
shalt never wash my feet. Jesus
answered him, If I wash thee not,
thou hast no part with me.
9 Simon Peter saith unto him,
Lord, not my feet only, but also
my hands and *my* head.
10 Jesus saith to him, He that
is washed needeth not save to
wash *his* feet, but is clean every
whit: and ye are clean, but not
all.
11 For he knew who should be-
tray him: therefore said he, Ye
are not all clean.
12 So after he had washed their
feet, and had taken his garments,
and was set down again, he said
unto them, Know ye what I have
done to you?
13 Ye call me Master and Lord:
and ye say well; for so I am.

14 Indien dan ik, de Heere en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook schuldig, malkanders voeten te wasschen.

15 Want ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat, gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

16 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder, dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zoo gij dezelve doet.

18 Ik zeg niet van u allen; ik weet, welke ik uitverkoren heb; maar *dit geschiedt*, opdat de schrift vervuld worde: Die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijne verzenen opgeheven.

19 Van nu zeg ik het ulieden, eer het geschied is, opdat, wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt, dat ik het ben.

20 Voorwaar, voorwaar zegge ik u: Zoo ik iemand zende, wie *dien* ontvangt, die ontvangt mij; en wie mij ontvangt, die ontvangt hem, die mij gezonden heeft.

21 Jezus, deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde, en zeide: Voorwaar, voorwaar, ik zegge u, dat één van ulieden mij zal verraden.

22 De discipelen dan zagen op malkander, twijfelende van wien hij *dat* zeide.

23 En één van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24 Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zoude, wie hij toch ware, van welken hij *dit* zeide.

25 En deze, vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem: Heere! wie is het?

26 Jezus antwoordde: Deze is't, dien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas, Simons *zoon*, Iskariot.

14 If I then, *your* Lord and Master, have washed your feet; ye also ought to wash one another's feet.

15 For I have given you an example, that ye should do as I have done to you.

16 Verily, verily, I say unto you, The servant is not greater than his lord; neither he that is sent greater than he that sent him.

17 If ye know these things, happy are ye if ye do them.

18 ¶ I speak not of you all; I know whom I have chosen; but that the scripture may be fulfilled, He that eateth bread with me, hath lifted up his heel against me.

19 Now I tell you before it come, that when it is come to pass, ye may believe that I am *he*.

20 Verily, verily, I say unto you, He that receiveth whomsoever I send, receiveth me; and he that receiveth me, receiveth him that sent me.

21 When Jesus had thus said, he was troubled in spirit, and testified, and said, Verily, verily, I say unto you, that one of you shall betray me.

22 Then the disciples looked one on another, doubting of whom he spake.

23 Now there was leaning on Jesus' bosom, one of his disciples, whom Jesus loved.

24 Simon Peter therefore beckoned to him, that he should ask who it should be of whom he spake.

25 He then, lying on Jesus' breast, saith unto him, Lord, who is it?

26 Jesus answered, He it is to whom I shall give a sop, when I have dipped *it*. And when he had dipped the sop, he gave *it* to Judas Iscariot, *the son* of Simon.

27 En na de bete, toen voer de Satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: Wat gij doet, doe het haastelijk.

28 En niemand dergenen, die aanzaten, verstond waartoe hij hem dit zeide.

29 Want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: Koop 't gene wij van noode hebben tot het feest; of, dat hij den armen wat geven zoude.

30 Hij dan, de bete genomen hebbende, ging terstond uit. En het was nacht.

31 Als hij dan uitgegaan was, zeide Jezus: Nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.

32 Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zich zelven, en hij zal hem terstond verheerlijken.

33 Kinderkens! nog eenen kleinen *tijd* ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: Waar ik henenga, kunt gij niet komen; alzoo zeg ik uliedennu.

34 Een nieuw gebod geef ik u, dat gij malkander lief hebt; gelijk ik u liefgehad heb, dat ook gij malkander lief hebt.

35 Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder malkander.

36 Simon Petrus zeide tot hem: Heere! waar gaat gij henen? Jezus antwoordde hem: Waar ik henenga, kunt gij mij nu niet volgen; maar gij zult mij namaals volgen.

37 Petrus zeide tot hem: Heere! waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.

38 Jezus antwoordde hem: Zult gij uw leven voor mij zetten? Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de haan zal niet kraaijen, tot dat gij mij driemaal verloochend zult hebben.

27 And after the sop Satan entered into him. Then said Jesus unto him, That thou doest, do quickly.

28 Now no man at the table knew for what intent he spake this unto him.

29 For some *of them* thought, because Judas had the bag, that Jesus had said unto him, Buy *those things* that we have need of against the feast; or, that he should give something to the poor.

30 He then, having received the sop, went immediately out: and it was night.

31 ¶ Therefore, when he was gone out, Jesus said, Now is the Son of man glorified, and God is glorified in him.

32 If God be glorified in him, God shall also glorify him in himself, and shall straightway glorify him.

33 Little children, yet a little while I am with you. Ye shall seek me; and, as I said unto the Jews, Whither I go, ye cannot come, so now I say to you.

34 A new commandment I give unto you, That ye love one another; as I have loved you, that ye also love one another.

35 By this shall all *men* know that ye are my disciples, if ye have love one to another.

36 ¶ Simon Peter said unto him, Lord, whither goest thou? Jesus answered him, Whither I go, thou canst not follow me now; but thou shalt follow me afterward.

37 Peter said unto him, Lord, why cannot I follow thee now? I will lay down my life for thy sake.

38 Jesus answered him, Wilt thou lay down thy life for my sake? Verily, verily, I say unto thee, The cock shall not crow, till thou hast denied me thrice.

HOOFDSTUK XIV.

UW harte worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.

2 In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderzins zoude ik *het* u gezegd hebben; ik ga henen, om u plaatse te bereiden.

3 En zoo wanneer ik henen zal gegaan zijn, en u plaatse zal bereid hebben, zoo kome ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben.

4 En waar ik henenga weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot hem: Heere! wij weten niet, waar gij henengaat; en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg, en de waarheid, en het leven. Niemand komt tot den Vader dan door mij.

7 Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu kent gij hem, en hebt hem gezien.

8 Philippus zeide tot hem: Heere! toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: Ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend, Philippus? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: Toon ons den Vader?

10 Gelooft gij niet, dat ik in den Vader *ben*, en de Vader in mij is? De woorden, die ik tot ulieden spreek, spreek ik van mij zelven niet, maar de Vader, die in mij blijft, dezelve doet de werken.

11 Gelooft mij, dat ik in den Vader *ben*, en de Vader in mij is; en indien niet, zoo gelooft mij om de werken zelven.

12 Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden: Die in mij gelooft, de werken, die ik doe, zal hij ook doen, en zal meer doen dan deze; want ik ga henen tot mijnen Vader.

CHAPTER XIV.

LET not your heart be troubled: ye believe in God, believe also in me.

2 In my Father's house are many mansions: if *it were* not *so*, I would have told you. I go to prepare a place for you.

3 And if I go and prepare a place for you, I will come again and receive you unto myself; that where I am, *there* ye may be also.

4 And whither I go ye know, and the way ye know.

5 Thomas saith unto him, Lord, we know not whither thou goest; and how can we know the way?

6 Jesus saith unto him, I am the way, and the truth, and the life: no man cometh unto the Father, but by me.

7 If ye had known me, ye should have known my Father also: and from henceforth ye know him, and have seen him.

8 Philip saith unto him, Lord, shew us the Father, and it sufficeth us.

9 Jesus saith unto him, Have I been so long time with you, and yet hast thou not known me, Philip? he that hath seen me, hath seen the Father; and how sayest thou *then*, Shew us the Father?

10 Believest thou not that I am in the Father, and the Father in me? the words that I speak unto you, I speak not of myself: but the Father, that dwelleth in me, he doeth the works.

11 Believe me that I *am* in the Father, and the Father in me: or else believe me for the very works' sake.

12 Verily, verily, I say unto you, He that believeth on me, the works that I do shall he do also; and greater *works* than these shall he do; because I go unto my Father.

13 En zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14 Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15 Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden.

16 En ik zal den Vader bidden, en hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hij bij u blijve in eeuwigheid;

17 *Namelijk* den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet, en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.

18 Ik zal u geene weezen laten, ik kome *weder* tot u.

19 Nog eenen kleinen *tijd*, en de wereld zal mij niet meer zien; maar gij zult mij zien, want ik leef, en gij zult leven.

20 In dien dag zult gij erkennen, dat ik in mijnen Vader *ben*, en gij in mij, en ik in u.

21 Die mijne geboden heeft, en dezelve bewaart, die is 't, die mij liefheeft; en die mij liefheeft, zal van mijnen Vader geliefd worden; en ik zal hem liefhebben, en ik zal mij zelven aan hem openbaren.

22 Judas, niet de Iskariot, zeide tot hem: Heere! wat is het, dat gij u zelven aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?

23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

24 Die mij niet liefheeft, die bewaart mijne woorden niet; en het woord, dat gijlieden hoort, is het mijne niet, maar des Vaders, die mij gezonden heeft.

25 Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende.

26 Maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden

13 And whatsoever ye shall ask in my name, that will I do, that the Father may be glorified in the Son.

14 If ye shall ask any thing in my name, I will do *it*.

15 ¶ If ye love me, keep my commandments:

16 And I will pray the Father, and he shall give you another Comforter, that he may abide with you for ever;

17 *Even* the Spirit of truth; whom the world cannot receive, because it seeth him not, neither knoweth him: but ye know him; for he dwelleth with you, and shall be in you.

18 I will not leave you comfortless: I will come to you.

19 Yet a little while, and the world seeth me no more; but ye see me: because I live, ye shall live also.

20 At that day ye shall know that I *am* in my Father, and ye in me, and I in you.

21 He that hath my commandments, and keepeth them, he it is that loveth me: and he that loveth me, shall be loved of my Father, and I will love him, and will manifest myself to him.

22 Judas saith unto him, (not Iscariot) Lord, how is it that thou wilt manifest thyself unto us, and not unto the world?

23 Jesus answered and said unto him, If a man love me, he will keep my words: and my Father will love him, and we will come unto him, and make our abode with him.

24 He that loveth me not, keepeth not my sayings: and the word which ye hear is not mine, but the Father's which sent me.

25 These things have I spoken unto you, being *yet* present with you.

26 But the Comforter, *which is* the Holy Ghost, whom the Father

zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles wat ik u gezegd heb.

27 Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u: niet gelijkerwijs de wereld *hem* geeft, geef ik *hem* u. Uw harte worde niet ontroerd en zijt niet versaagd.

28 Gij hebt gehoord, dat ik tot u gezegd heb: Ik ga henen, en kom *weder* tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden, omdat ik gezegd heb: Ik ga henen tot den Vader; want mijn Vader is meerder dan ik.

29 En nu heb ik het u gezegd, eer het geschied is; opdat, wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30 Ik zal niet veel meer met u spreken; want de overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets.

31 Maar opdat de wereld wete, dat ik den Vader liefheb, en alzoo doe gelijkerwijs mij de Vader geboden heeft, staat op, laat ons van hier gaan.

will send in my name, he shall teach you all things, and bring all things to your remembrance, whatsoever I have said unto you.

27 Peace I leave with you, my peace I give unto you: not as the world giveth, give I unto you. Let not your heart be troubled, neither let it be afraid.

28 Ye have heard how I said unto you, I go away, and come *again* unto you. If ye loved me, ye would rejoice, because I said, I go unto the Father: for my Father is greater than I.

29 And now I have told you before it come to pass, that when it is come to pass, ye might believe.

30 Hereafter I will not talk much with you: for the prince of this world cometh, and hath nothing in me.

31 But that the world may know that I love the Father; and as the Father gave me commandment, even so I do. Arise, let us go hence.

HOOFDSTUK XV.

IK ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2 Alle ranke, die in mij geene vrucht draagt, die neemt hij weg; en alle welke vrucht draagt, die reinigt hij, opdat zij meer vrucht drage.

3 Gijlieden zijt alreede rein om het woord, dat ik tot u gesproken heb.

4 Blijft in mij, en ik in u. Gelijkerwijs de rank geene vrucht kan dragen van zich zelve, zoo zij niet in den wijnstok blijft: alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5 Ik ben de wijnstok, *en* gij de ranken; die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder mij kunt gij niets doen.

6 Zoo iemand in mij niet blijft,

CHAPTER XV.

I AM the true vine, and my Father is the husbandman.

2 Every branch in me that beareth not fruit, he taketh away: and every *branch* that beareth fruit, he purgeth it, that it may bring forth more fruit.

3 Now ye are clean through the word which I have spoken unto you.

4 Abide in me, and I in you. As the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine: no more can ye, except ye abide in me.

5 I am the vine, ye *are* the branches: He that abideth in me, and I in him, the same bringeth forth much fruit: for without me ye can do nothing.

6 If a man abide not in me, he is

die is buiten geworpen, gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.

7 Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt, zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8 Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9 Gelijkerwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad; blijft in deze mijne liefde.

10 Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven; gelijk ik de geboden mijns Vaders bewaard heb, en blijf in zijne liefde.

11 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12 Dit is mijn gebod, dat gij malkander liefhebt, gelijkerwijs ik u liefgehad heb.

13 Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14 Gij zijt mijne vrienden, zoo gij doet, wat ik u gebiede.

15 Ik heet u niet meer dienstknechten; want de dienstknecht weet niet, wat zijn heer doet: maar ik heb u vrienden genoemd; want al wat ik van mijnen Vader gehoord heb, *dat* heb ik u bekend gemaakt.

16 Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld, dat gij zoudt henengaan en vrucht dragen, en *dat* uwe vrucht blijve; opdat, zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, hij u *dat* geve.

17 Dit gebied ik u, dat gij malkander liefhebt.

18 Indien u de wereld haat, zoo weet, dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19 Indien gij van de wereld waart, zoo zoude de wereld het hare

cast forth as a branch, and is withered; and men gather them, and cast *them* into the fire, and they are burned.

7 If ye abide in me, and my words abide in you, ye shall ask what ye will, and it shall be done unto you.

8 Herein is my Father glorified, that ye bear much fruit; so shall ye be my disciples.

9 As the Father hath loved me, so have I loved you: continue ye in my love.

10 If ye keep my commandments, ye shall abide in my love; even as I have kept my Father's commandments, and abide in his love.

11 These things have I spoken unto you, that my joy might remain in you, and *that* your joy might be full.

12 This is my commandment, That ye love one another, as I have loved you.

13 Greater love hath no man than this, that a man lay down his life for his friends.

14 Ye are my friends, if ye do whatsoever I command you.

15 Henceforth I call you not servants; for the servant knoweth not what his lord doeth: but I have called you friends; for all things that I have heard of my Father, I have made known unto you.

16 Ye have not chosen me, but I have chosen you, and ordained you, that ye should go and bring forth fruit, and *that* your fruit should remain: that whatsoever ye shall ask of the Father in my name, he may give it you.

17 These things I command you, that ye love one another.

18 If the world hate you, ye know that it hated me before *it hated* you.

19 If ye were of the world, the world would love his own; but be-

liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20 Gedenkt des woords, dat ik u gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21 Maar alle deze dingen zullen zij u doen om mijns naams wille, omdat zij hem niet kennen, die mij gezonden heeft.

22 Indien ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken hadde, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde.

23 Die mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24 Indien ik de werken onder hen niet had gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beide mij en mijnen Vader gehaat.

25 Doch *dit geschiedt*, opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26 Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader, *namelijk* de Geest der waarheid, die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen.

27 En gij zult ook getuigen; want gij zijt van den beginne met mij geweest.

HOOFDSTUK XVI.

DEZE dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 Zij zullen u uit de synagogen werpen; ja de ure komt, dat een iegelijk, die u zal dooden, zal meenen Gode eene dienst te doen.

3 En deze dingen zullen zij u

cause ye are not of the world, but I have chosen you out of the world, therefore the world hateth you.

20 Remember the word that I said unto you, The servant is not greater than his lord. If they have persecuted me, they will also persecute you: if they have kept my saying, they will keep yours also.

21 But all these things will they do unto you for my name's sake, because they know not him that sent me.

22 If I had not come and spoken unto them, they had not had sin: but now they have no cloak for their sin.

23 He that hateth me, hateth my Father also.

24 If I had not done among them the works which none other man did, they had not had sin: but now have they both seen, and hated both me and my Father.

25 But *this cometh to pass*, that the word might be fulfilled that is written in their law, They hated me without a cause.

26 But when the Comforter is come, whom I will send unto you from the Father, *even* the Spirit of truth, which proceedeth from the Father, he shall testify of me.

27 And ye also shall bear witness, because ye have been with me from the beginning.

CHAPTER XVI.

THESE things have I spoken unto you, that ye should not be offended.

2 They shall put you out of the synagogues: yea, the time cometh, that whosoever killeth you, will think that he doeth God service.

3 And these things will they do

doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben, noch mij.

4 Maar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat, wanneer de ure zal gekomen zijn, gij dezelve moogt gedenken, dat ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb ik u van het begin niet gezegd, omdat ik bij u was.

5 En nu ga ik henen tot dengenen, die mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt mij: Waar gaat gij henen?

6 Maar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft de droefheid uw harte vervuld.

7 Doch ik zeg u de waarheid: het is u nut, dat ik wegga; want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen, maar indien ik henenga, zoo zal ik hem tot u zenden;

8 En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van geregtigheid, en van oordeel.

9 Van zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10 En van geregtigheid, omdat ik tot mijnen Vader henenga, en gij mij niet meer zien zult;

11 En van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.

12 Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen.

13 Maar wanneer die zal gekomen zijn, *namelijk* de Geest der waarheid, hij zal u in alle de waarheid leiden; want hij zal van zich zelven niet spreken, maar zoo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken, en de toekomende dingen zal hij u verkondigen.

14 Die zal mij verheerlijken; want hij zal 't uit het mijne nemen, en zal 't u verkondigen.

15 Al wat de Vader heeft is mijn, daarom heb ik gezegd, dat hij 't uit het mijne zal nemen, en u verkondigen.

16 Eenen kleinen *tijd*, en gij zult mij niet zien; en wederom eenen

unto you, because they have not known the Father, nor me.

4 But these things have I told you, that when the time shall come, ye may remember that I told you of them. And these things I said not unto you at the beginning because I was with you.

5 But now I go my way to him that sent me, and none of you asketh me, Whither goest thou?

6 But because I have said these things unto you, sorrow hath filled your heart.

7 Nevertheless, I tell you the truth: It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you; but if I depart, I will send him unto you.

8 And when he is come, he will reprove the world of sin, and of righteousness, and of judgment:

9 Of sin, because they believe not on me;

10 Of righteousness, because I go to my Father, and ye see me no more;

11 Of judgment, because the prince of this world is judged.

12 I have yet many things to say unto you, but ye cannot bear them now.

13 Howbeit, when he, the Spirit of truth is come, he will guide you into all truth: for he shall not speak of himself; but whatsoever he shall hear, *that* shall he speak: and he will shew you things to come.

14 He shall glorify me: for he shall receive of mine, and shall shew *it* unto you.

15 All things that the Father hath are mine: therefore said I, that he shall take of mine, and shall shew *it* unto you.

16 A little while, and ye shall not see me: and again, a little while,

kleinen *tijd*, en gij zult mij zien, want ik ga henen tot den Vader.
17 *Sommigen* dan uit zijne discipelen zeiden tot malkander: Wat is dit, dat hij tot ons zegt: Eenen kleinen *tijd*, en gij zult mij niet zien; en wederom eenen kleinen *tijd*, en gij zult mij zien; en: Want ik ga henen tot den Vader?
18 Zij zeiden dan: Wat is dit, dat hij zegt: Eenen kleinen *tijd*? wij weten niet, wat hij zegt.
19 Jezus dan erkende, dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: Vraagt gij daarvan onder malkander dat ik gezegd heb: Eenen kleinen *tijd*, en gij zult mij niet zien; en wederom eenen kleinen *tijd*, en gij zult mij zien?
20 Voorwaar, voorwaar ik zegge u, dat gij zult schreijen, en klagelijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.
21 Eene vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zoo gedenkt zij de benaauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mensch ter wereld geboren is.
22 En gij dan hebt nu wel droefheid; maar ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.
23 En in dien dag zult gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar ik zegge u, al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, *dat* zal hij u geven.
24 Tot nog toe hebt gij om niets gebeden in mijnen naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.
25 Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt, dat ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrij uit van den Vader zal verkondigen.
26 In dien dag zult gij in mijnen

and ye shall see me, because I go to the Father.
17 Then said *some* of his disciples among themselves, What is this that he saith unto us, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me: and, Because I go to the Father?
18 They said therefore, What is this that he saith, A little while? we cannot tell what he saith.
19 Now Jesus knew that they were desirous to ask him, and said unto them, Do ye inquire among yourselves of that I said, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me?
20 Verily, verily, I say unto you, that ye shall weep and lament, but the world shall rejoice: and ye shall be sorrowful, but your sorrow shall be turned into joy.
21 A woman when she is in travail hath sorrow, because her hour is come: but as soon as she is delivered of the child, she remembereth no more the anguish, for joy that a man is born into the world.
22 And ye now therefore have sorrow: but I will see you again, and your heart shall rejoice, and your joy no man taketh from you.
23 And in that day ye shall ask me nothing. Verily, verily, I say unto you, Whatsoever ye shall ask the Father in my name, he will give *it* you.
24 Hitherto have ye asked nothing in my name: ask, and ye shall receive, that your joy may be full.
25 These things have I spoken unto you in proverbs: but the time cometh when I shall no more speak unto you in proverbs, but I shall shew you plainly of the Father.
26 At that day ye shall ask in my

naam bidden; en ik zeg u niet, dat ik den Vader voor u bidden zal;

27 Want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefgehad hebt, en hebt geloofd, dat ik van God ben uitgegaan.

28 Ik ben van den Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat ik de wereld, en ga henen tot den Vader.

29 Zijne discipelen zeiden tot hem: Zie, nu spreekt gij vrij uit, en zegt geene gelijkenis.

30 Nu weten wij, dat gij alle dingen weet, en niet van noode hebt, dat u iemand vrage. Hierom gelooven wij, dat gij van God uitgegaan zijt.

31 Jezus antwoordde hun: Gelooft gij nu?

32 Ziet, de ure komt, en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar het zijne, en gij mij alleen zult laten; en *nogtans* ben ik niet alleen, want de Vader is met mij.

33 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

HOOFDSTUK XVII.

DIT heeft Jezus gesproken, en hij hief zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader! de ure is gekomen, verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon u verheerlijke,

2 Gelijkerwijs gij hem magt gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve.

3 En dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien gij gezonden hebt.

4 Ik heb u verheerlijkt op de aarde; ik heb voleindigd het werk, dat gij mij gegeven hebt om te doen:

name: and I say not unto you, that I will pray the Father for you:

27 For the Father himself loveth you, because ye have loved me, and have believed that I came out from God.

28 I came forth from the Father, and am come into the world: again, I leave the world, and go to the Father.

29 His disciples said unto him, Lo, now speakest thou plainly, and speakest no proverb.

30 Now are we sure that thou knowest all things, and needest not that any man should ask thee: by this we believe that thou camest forth from God.

31 Jesus answered them, Do ye now believe?

32 Behold, the hour cometh, yea, is now come, that ye shall be scattered every man to his own, and shall leave me alone: and yet I am not alone, because the Father is with me.

33 These things I have spoken unto you, that in me ye might have peace. In the world ye shall have tribulation, but be of good cheer: I have overcome the world.

CHAPTER XVII.

THESE words spake Jesus, and lifted up his eyes to heaven, and said, Father, the hour is come; glorify thy Son, that thy Son also may glorify thee:

2 As thou hast given him power over all flesh, that he should give eternal life to as many as thou hast given him.

3 And this is life eternal, that they might know thee the only true God, and Jesus Christ whom thou hast sent.

4 I have glorified thee on the earth: I have finished the work which thou gavest me to do.

5 En nu verheerlijk mij, gij Vader! bij u zelven, met de heerlijkheid, die ik bij u had, eer de wereld was.

6 Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen, die gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren uwe, en gij hebt mij dezelve gegeven; en zij hebben uw woord bewaard.

7 Nu hebben zij bekend, dat alles, wat gij mij gegeven hebt, van u is.

8 Want de woorden, die gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat ik van u uitgegaan ben, en hebben geloofd, dat gij mij gezonden hebt.

9 Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die gij mij gegeven hebt, want zij zijn uwe.

10 En al het mijne is uwe, en het uwe *is* mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11 En ik ben niet meer in de wereld, maar dezen zijn in de wereld, en ik kome tot u. Heilige Vader! bewaar ze in uwen naam, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als wij.

12 Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik ze in uwen naam. Die gij mij gegeven hebt, heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de schrift vervuld wierde.

13 Maar nu kom ik tot u, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in zich zelven.

14 Ik heb hun uw woord gegeven; en de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15 Ik bid niet, dat gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat gij hen bewaart van den booze.

5 And now, O Father, glorify thou me with thine own self, with the glory which I had with thee before the world was.

6 I have manifested thy name unto the men which thou gavest me out of the world: thine they were, and thou gavest them me; and they have kept thy word.

7 Now they have known that all things whatsoever thou hast given me are of thee:

8 For I have given unto them the words which thou gavest me; and they have received *them*, and have known surely that I came out from thee, and they have believed that thou didst send me.

9 I pray for them: I pray not for the world, but for them which thou hast given me; for they are thine.

10 And all mine are thine, and thine are mine; and I am glorified in them.

11 And now I am no more in the world, but these are in the world, and I come to thee. Holy Father, keep through thine own name those whom thou hast given me, that they may be one, as we *are*.

12 While I was with them in the world, I kept them in thy name: those that thou gavest me I have kept, and none of them is lost, but the son of perdition; that the scripture might be fulfilled.

13 And now come I to thee, and these things I speak in the world, that they might have my joy fulfilled in themselves.

14 I have given them thy word; and the world hath hated them, because they are not of the world, even as I am not of the world.

15 I pray not that thou shouldest take them out of the world, but that thou shouldest keep them from the evil.

16 Zij zijn niet van de wereld; gelijkerwijs ik van de wereld niet ben.

17 Heilig ze in uwe waarheid; uw woord is *de* waarheid.

18 Gelijkerwijs gij mij gezonden hebt in de wereld, *alzoo* heb ik hen ook in de wereld gezonden.

19 En ik heilig mij zelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in *de* waarheid.

20 En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in mij gelooven zullen;

21 Opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs gij, Vader! in mij, en ik in u, opdat ook zij in ons één zijn, opdat de wereld geloove, dat gij mij gezonden hebt.

22 En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die gij mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als wij één zijn:

23 Ik in hen, en gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne, dat gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk gij mij liefgehad hebt.

24 Vader! ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die gij mij gegeven hebt; opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die gij mij gegeven hebt, want gij hebt mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.

25 Regtvaardige Vader! de wereld heeft u niet gekend; maar ik heb u gekend, en dezen hebben bekend, dat gij mij gezonden hebt.

26 En ik heb hun uwen naam bekend gemaakt, en zal *hem* bekend maken; opdat de liefde, waarmede gij mij liefgehad hebt, in hen zij, en ik in hen.

16 They are not of the world even as I am not of the world.

17 Sanctify them through thy truth: thy word is truth.

18 As thou hast sent me into the world, even so have I also sent them into the world.

19 And for their sakes I sanctify myself, that they also might be sanctified through the truth.

20 Neither pray I for these alone; but for them also which shall believe on me through their word:

21 That they all may be one; as thou, Father, *art* in me, and I in thee, that they also may be one in us: that the world may believe that thou hast sent me.

22 And the glory which thou gavest me, I have given them; that they may be one, even as we are one;

23 I in them, and thou in me, that they may be made perfect in one; and that the world may know that thou hast sent me, and hast loved them as thou hast loved me.

24 Father, I will that they also whom thou hast given me be with me where I am; that they may behold my glory which thou hast given me: for thou lovedst me before the foundation of the world.

25 O righteous Father, the world hath not known thee; but I have known thee, and these have known that thou hast sent me.

26 And I have declared unto them thy name, and will declare *it:* that the love wherewith thou hast loved me, may be in them, and I in them.

HOOFDSTUK XVIII.

JEZUS, dit gezegd hebbende, ging uit met zijne discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, in welken hij ging, en zijne discipelen.

CHAPTER XVIII.

WHEN Jesus had spoken these words, he went forth with his disciples over the brook Cedron, where was a garden, into the which he entered, and his disciples.

2 En Judas, die hem verried, wist ook de plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3 Judas dan, genomen hebbende de bende *krijgsknechten* en *eenige* dienaars van de overpriesters en pharizeën, kwam aldaar met lantaarnen en fakkelen, en wapenen.

4 Jezus dan, wetende alles wat over hem komen zoude, ging uit, en zeide tot hen: Wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden hem: Jezus den Nazarener. Jezus zeide tot hen: Ik ben 't. En Judas, die hem verried, stond ook bij hen.

6 Als hij dan tot hen zeide: Ik ben 't, gingen zij achterwaarts, en vielen ter aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazarener.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd, dat ik 't ben. Indien gij dan mij zoekt, zoo laat dezen henengaan.

9 Opdat het woord vervuld zoude worden dat hij gezegd had: Uit degenen, die gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren.

10 Simon Petrus dan, hebbende een zwaard, trok het *uit*, en sloeg des hoogepriesters dienstknecht, en hieuw zijn regteroor af. En de naam van den dienstknecht was Malchus.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw zwaard in de scheede. Den drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

12 De bende dan, en de overste over duizend, en de dienaars der Joden namen Jezus gezamenthijk, en bonden hem,

13 En leidden hem henen eerst tot Annas; want hij was de vrouws vader van Kajaphas, welke deszelven jaars hoogepriester was.

14 Kajaphas nu was degene, die den Joden geraden had, dat het

2 And Judas also, which betrayed him, knew the place: for Jesus ofttimes resorted thither with his disciples.

3 Judas then, having received a band *of men* and officers from the chief priests and Pharisees, cometh thither with lanterns, and torches, and weapons.

4 Jesus therefore, knowing all things that should come upon him, went forth, and said unto them, Whom seek ye?

5 They answered him, Jesus of Nazareth. Jesus saith unto them, I am *he*. And Judas also, which betrayed him, stood with them.

6 As soon then as he had said unto them, I am *he*, they went backward, and fell to the ground.

7 Then asked he them again, Whom seek ye? And they said, Jesus of Nazareth.

8 Jesus answered, I have told you that I am *he*. If therefore ye seek me, let these go their way:

9 That the saying might be fulfilled which he spake, Of them which thou gavest me, have I lost none.

10 Then Simon Peter, having a sword, drew it, and smote the high priest's servant, and cut off his right ear. The servant's name was Malchus.

11 Then said Jesus unto Peter Put up thy sword into the sheath: the cup which my Father hath given me, shall I not drink it?

12 Then the band, and the captain, and officers of the Jews took Jesus, and bound him,

13 And led him away to Annas first, (for he was father-in-law to Caiaphas, which was the high priest that same year.)

14 Now Caiaphas was he which gave counsel to the Jews, that it

nut was, dat één mensch voor het volk stierve.

15 En Simon Petrus volgde Jezus, en de andere discipel. Deze discipel nu was den hoogepriester bekend, en ging met Jezus in des hoogepriesters zaal.

16 En Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, die den hoogepriester bekend was, ging uit, en sprak met de deurwaarster, en bragt Petrus in.

17 De dienstmaagd dan, die de deurwaarster was, zeide tot Petrus: Zijt ook gij niet uit de discipelen van dezen mensch? Hij zeide: Ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich. Petrus stond bij hen, en warmde zich.

19 De hoogepriester dan vraagde Jezus van zijne discipelen, en van zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: Ik heb vrij uit gesproken tot de wereld; ik heb allen tijd geleerd in de synagoge en in den tempel, waar de Joden van alle plaatsen 't zamenkomen; en in 't verborgene heb ik niets gesproken.

21 Wat ondervraagt gij mij? ondervraag degegen, die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb; zie, dezen weten, wat ik gezegd heb.

22 En als hij dit zeide, gaf één van de dienaren die daarbij stond, Jezus eenen kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij alzoo den hoogepriester?

23 Jezus antwoordde hem: Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij mij?

24 (Annas dan had hem gebonden gezonden tot Kajaphas, den hoogepriester.)

25 En Simon Petrus stond en

was expedient that one man should die for the people.

15 ¶ And Simon Peter followed Jesus, and *so did* another disciple. That disciple was known unto the high priest, and went in with Jesus, into the palace of the high priest.

16 But Peter stood at the door without. Then went out that other disciple which was known unto the high priest, and spake unto her that kept the door, and brought in Peter.

17 Then saith the damsel that kept the door unto Peter, Art not thou also *one* of this man's disciples? He saith, I am not.

18 And the servants and officers stood there, who had made a fire of coals; (for it was cold) and they warmed themselves: and Peter stood with them, and warmed himself.

19 ¶ The high priest then asked Jesus of his disciples, and of his doctrine.

20 Jesus answered him, I spake openly to the world; I ever taught in the synagogue, and in the temple, whither the Jews always resort; and in secret have I said nothing.

21 Why askest thou me? ask them which heard me, what I have said unto them: behold, they know what I said.

22 And when he had thus spoken, one of the officers which stood by, struck Jesus with the palm of his hand, saying, Answerest thou the high priest so?

23 Jesus answered him, If I have spoken evil, bear witness of the evil: but if well, why smitest thou me?

24 (Now Annas had sent him bound unto Caiaphas the high priest.)

25 And Simon Peter stood and

warmde zich. Zij zeiden dan tot hem: Zijt ook gij niet uit zijne discipelen? Hij loochende het, en zeide: Ik ben niet.
26 Een van de dienstknechten des hoogepriesters, die maagschap was van dengenen, dien Petrus het oor afgehouwen had, zeide: Heb ik u niet gezien in den hof met hem?
27 Petrus dan loochende het wederom. En terstond kraaide de haan.
28 Zij dan leidden Jezus van Kajaphas in het regthuis. En het was 's morgens vroeg; en zij gingen niet in het regthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het pascha eten mogten.
29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?
30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Indien deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.
31 Pilatus dan zeide tot hen: Neemt gij hem, en oordeelt hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd, iemand te dooden.
32 Opdat het woord van Jezus vervuld wierde, dat hij gezegd had, beteekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.
33 Pilatus dan ging wederom in het regthuis, en riep Jezus, en zeide tot hem: Zijt gij de koning der Joden?
34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van u zelven, of hebben anderen het u van mij gezegd?
35 Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? uw volk en de overpriesters, hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt gij gedaan?
36 Jezus antwoordde: Mijn koningrijk is niet van deze wereld. Indien mijn koningrijk van deze wereld ware, zoo zouden mijne dienaars gestreden hebben, opdat ik den

warmed himself. They said therefore unto him, Art not thou also *one* of his disciples? He denied *it*, and said, I am not.
26 One of the servants of the high priest (being *his* kinsman whose ear Peter cut off) saith, Did not I see thee in the garden with him?
27 Peter then denied again: and immediately the cock crew.
28 ¶ Then led they Jesus from Caiaphas unto the hall of judgment: and it was early; and they themselves went not into the judgment-hall, lest they should be defiled; but that they might eat the passover.
29 Pilate then went out unto them, and said, What accusation bring ye against this man?
30 They answered and said unto him, If he were not a malefactor, we would not have delivered him up unto thee.
31 Then said Pilate unto them, Take ye him, and judge him according to your law. The Jews therefore said unto him, It is not lawful for us to put any man to death:
32 That the saying of Jesus might be fulfilled, which he spake, signifying what death he should die.
33 Then Pilate entered into the judgment-hall again, and called Jesus, and said unto him, Art thou the King of the Jews?
34 Jesus answered him, Sayest thou this thing of thyself, or did others tell it thee of me?
35 Pilate answered, Am I a Jew? Thine own nation, and the chief priests, have delivered thee unto me. What hast thou done?
36 Jesus answered, My kingdom is not of this world: if my kingdom were of this world, then would my servants fight, that I should not be delivered to the Jews: but

Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn koningrijk niet van hier.

37 Pilatus dan zeide tot hem: Zijt gij dan een koning? Jezus antwoordde: Gij zegt, dat ik een koning ben. Hiertoe ben ik geboren, en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geven zoude. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort mijne stem.

38 Pilatus zeide tot hem: Wat is waarheid! En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: Ik vind gansch geene schuld in hem.

39 Doch gij hebt eene gewoonte, dat ik u op het pascha éénen loslate. Wilt gij dan, dat ik u den Koning der Joden loslate?

40 Zij dan riepen allen wederom zeggende: Niet dezen, maar Barabbas! En Bar-abbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK XIX.

TOEN nam Pilatus dan Jezus, en geeselde *hem*.

2 En de krijgsknechten, eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetteden *die* op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om,

3 En zeiden: Wees gegroet, gij Koning der Joden! En zij gaven hem kinnebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: Ziet, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik in hem gansch geene schuld vinde.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornen kroon, en het purperen kleed. En *Pilatus* zeide tot hen: Ziet, de mensch!

6 Als hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis *hem*, kruis *hem!* Pilatus zeide tot hen: Neemt gijlieden hem en kruist *hem;* want ik vind in hem geene schuld.

now is my kingdom not from hence.

37 Pilate therefore said unto him, Art thou a king then? Jesus answered, Thou sayest that I am a king. To this end was I born, and for this cause came I into the world, that I should bear witness unto the truth. Every one that is of the truth, heareth my voice.

38 Pilate saith unto him, What is truth? And when he had said this, he went out again unto the Jews, and saith unto them, I find in him no fault *at all*.

39 But ye have a custom that I should release unto you one at the passover: will ye therefore, that I release unto you the King of the Jews?

40 Then cried they all again, saying, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was a robber.

CHAPTER XIX.

THEN Pilate therefore took Jesus, and scourged *him*.

2 And the soldiers platted a crown of thorns, and put *it* on his head, and they put on him a purple robe,

3 And said, Hail, King of the Jews! and they smote him with their hands.

4 Pilate therefore went forth again, and saith unto them, Behold, I bring him forth to you, that ye may know that I find no fault in him.

5 Then came Jesus forth, wearing the crown of thorns, and the purple robe. And *Pilate* saith unto them, Behold the man!

6 When the chief priests therefore and officers saw him, they cried out, saying, Crucify *him*, crucify *him*. Pilate saith unto them, Take ye him, and crucify *him:* for I find no fault in him.

7 De Joden antwoordden hem: Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft zich zelven Gods Zoon gemaakt.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd;

9 En ging wederom in het regthuis, en zeide tot Jezus: Van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot hem: Spreekt gij tot mij niet? weet gij niet, dat ik magt heb u te kruisigen, en magt heb u los te laten?

11 Jezus antwoordde; Gij zoudt geene magt hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom, die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des keizers vriend niet; een iegelijk, die zich zelven koning maakt, wederspreekt den keizer.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bragt hij Jezus uit, en zat neder op den regterstoel, in de plaatse genaamd Lithostrotos, en in het hebreeuwsch Gabbatha,

14 (En het was de voorbereiding van het pascha, en omtrent de zesde ure); en hij zeide tot de Joden: Ziet, uw Koning!

15 Maar zij riepen: Neem weg, neem weg, kruis hem! Pilatus zeide tot hen: Zal ik uwen Koning kruisigen? De overpriesters antwoordden: Wij hebben geenen koning dan den keizer.

16 Toen gaf hij hem dan hun over, opdat hij gekruist zoude worden. En zij namen Jezus, en leidden *hem* weg.

17 En hij, dragende zijn kruis, ging uit naar de *plaatse* genaamd hoofdscheelplaatse, welke in het hebreeuwsch genaamd wordt Golgotha;

7 The Jews answered him, We have a law, and by our law he ought to die, because he made himself the Son of God.

8 ¶ When Pilate therefore heard that saying, he was the more afraid;

9 And went again into the judgment-hall, and saith unto Jesus, Whence art thou? But Jesus gave him no answer.

10 Then saith Pilate unto him, Speakest thou not unto me? knowest thou not, that I have power to crucify thee, and have power to release thee?

11 Jesus answered, Thou couldest have no power *at all* against me, except it were given thee from above: therefore he that delivered me unto thee hath the greater sin.

12 And from thenceforth Pilate sought to release him: but the Jews cried out, saying, If thou let this man go, thou art not Cesar's friend. Whosoever maketh himself a king, speaketh against Cesar.

13 ¶ When Pilate therefore heard that saying, he brought Jesus forth, and sat down in the judgment-seat, in a place that is called the Pavement, but in the Hebrew, Gabbatha.

14 And it was the preparation of the passover, and about the sixth hour: and he saith unto the Jews, Behold your King!

15 But they cried out, Away with *him*, away with *him*, crucify him. Pilate saith unto them, Shall I crucify your King? The chief priests answered, We have no king but Cesar.

16 Then delivered he him therefore unto them to be crucified. And they took Jesus, and led *him* away.

17 And he bearing his cross went forth into a place called *the place* of a skull, which is called in the Hebrew, Golgotha:

18 Alwaar zij hem kruisten, en met hem twee anderen, aan elke zijde éénen, en Jezus in 't midden.

19 En Pilatus schreef ook een opschrift, en zettede *dat* op het kruis; en daar was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20 Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats, waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in 't hebreeuwsch, in 't grieksch, *en* in 't latijn.

21 De overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden; maar dat die gezegd heeft: Ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, *dat* heb ik geschreven.

23 De krijgsknechten dan, als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen (en maakten vier deelen, voor elken krijgsknecht een deel) en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheel geweven.

24 Zij dan zeiden tot malkander: Laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wiens hij zijn zal; opdat de schrift vervuld wierde, die zegt: Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.

25 En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijn moeders zuster, Maria, *de vrouw* van Klopas, en Maria Magdalena.

26 Jezus nu, ziende *zijne* moeder, en den discipel, dien hij liefhad, daarbij staande, zeide tot zijne moeder: Vrouwe! zie, uw zoon.

27 Daarna zeide hij tot den discipel: Zie, uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn *huis*.

28 Hierna Jezus, wetende dat

18 Where they crucified him, and two other with him, on either side one, and Jesus in the midst.

19 ¶ And Pilate wrote a title, and put *it* on the cross. And the writing was, JESUS OF NAZARETH, THE KING OF THE JEWS.

20 This title then read many of the Jews: for the place where Jesus was crucified was nigh to the city: and it was written in Hebrew, *and* Greek, *and* Latin.

21 Then said the chief priests of the Jews to Pilate, Write not, The King of the Jews; but that he said, I am King of the Jews.

22 Pilate answered, What I have written, I have written.

23 ¶ Then the soldiers, when they had crucified Jesus, took his garments, and made four parts, to every soldier a part; and also *his* coat: now the coat was without seam, woven from the top throughout.

24 They said therefore among themselves, Let us not rend it, but cast lots for it whose it shall be: that the scripture might be fulfilled, which saith, They parted my raiment among them, and for my vesture they did cast lots. These things therefore the soldiers did.

25 ¶ Now there stood by the cross of Jesus, his mother, and his mother's sister, Mary the *wife* of Cleophas, and Mary Magdalene.

26 When Jesus therefore saw his mother, and the disciple standing by whom he loved, he saith unto his mother, Woman, behold thy son!

27 Then saith he to the disciple, Behold thy mother! And from that hour that disciple took him unto his own *home*.

28 ¶ After this, Jesus knowing

nu alles volbragt was, opdat de
schrift zoude vervuld worden, zei-
de: Mij dorst.
29 Daar stond dan een vat vol
ediks, en zij vulden eene spons met
edik, en omleiden ze met hysop,
en bragten ze aan zijnen mond.

30 Toen Jezus dan den edik ge-
nomen had, zeide hij: Het is vol-
bragt! En het hoofd buigende,
gaf hij den geest.
31 De Joden dan, opdat de lig-
chamen niet aan het kruis zouden
blijven op den sabbat, dewijl het
voorbereiding was (want die dag
des sabbats was groot), baden Pila-
tus, dat hunne beenen zouden ge-
broken, en zij weggenomen wor-
den.
32 De krijgsknechten dan kwa-
men, en braken wel de beenen
des eersten, en des anderen, die
met hem gekruist was;
33 Maar komende tot Jezus, als
zij zagen, dat hij gestorven was,
zoo braken zij zijne beenen niet.
34 Maar één der krijgsknechten
doorstak zijne zijde met eene
speer, en terstond kwam daar
bloed en water uit.
35 En die het gezien heeft, die
heeft het getuigd, en zijn getuige-
nis is waarachtig; en hij weet, dat
hij zegt hetgeen waar is, opdat
ook gij gelooven moogt.
36 Want deze dingen zijn ge-
schied, opdat de schrift vervuld
wierde: Geen been van hem zal
verbroken worden.
37 En wederom zegt eene ande-
re schrift: Zij zullen zien, in wel-
ken zij gestoken hebben.
38 En Jozef, van Arimathea (die
een discipel van Jezus was, maar
bedekt om de vreeze der Joden),
bad daarna Pilatus, dat hij het lig-
chaam van Jezus mogt wegnemen;
en Pilatus liet het toe. Hij dan
ging, en nam het ligchaam van Je-
zus weg.
39 En Nicodemus kwam ook (die
des nachts tot Jezus eerst gekomen

that all things were now accom-
plished, that the scripture might
be fulfilled, saith, I thirst.
29 Now there was set a vessel
full of vinegar: and they filled a
sponge with vinegar, and put *it*
upon hyssop, and put *it* to his
mouth.
30 When Jesus therefore had re-
ceived the vinegar, he said, It is
finished: and he bowed his head,
and gave up the ghost.
31 The Jews therefore, because
it was the preparation, that the
bodies should not remain upon the
cross on the sabbath-day, (for that
sabbath-day was an high day) be-
sought Pilate that their legs might
be broken, and *that* they might be
taken away.
32 Then came the soldiers, and
brake the legs of the first, and of
the other which was crucified with
him.
33 But when they came to Jesus,
and saw that he was dead already,
they brake not his legs:
34 But one of the soldiers with a
spear pierced his side, and forth-
with came thereout blood and
water.
35 And he that saw *it*, bare re-
cord, and his record is true: and
he knoweth that he saith true, that
ye might believe.

36 For these things were done,
that the scripture should be ful-
filled, A bone of him shall not be
broken.
37 And again another scripture
saith, They shall look on him
whom they pierced.
38 ¶ And after this, Joseph of
Arimathea (being a disciple of
Jesus, but secretly for fear of the
Jews) besought Pilate that he
might take away the body of Je-
sus: and Pilate gave *him* leave.
He came therefore and took the
body of Jesus.
39 And there came also Nico-
demus (which at the first came

was), brengende een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden *gewigts*.

40 Zij namen dan het ligchaam van Jezus, en bonden dat in linnen doeken met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41 En daar was in de plaatse, waar hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.

42 Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK XX.

EN op den eersten *dag* der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf; en zag den steen van het graf weggenomen.

2 Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus, en tot den anderen discipel, dien Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben den Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij hem gelegd hebben.

3 Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf.

4 En deze twee liepen te gelijk; en de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf;

5 En als hij nederbukte, zag hij de doeken liggen; nogtans ging hij er niet in.

6 Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf, en zag de doeken liggen.

7 En den zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, zag *hij* niet bij de doeken liggen, maar afzonderlijk in eene *andere* plaats t'zamengerold.

8 Toen ging dan ook de andere discipel er in, die eerst tot het graf

to Jesus by night) and brought a mixture of myrrh and aloes, about an hundred pound *weight*.

40 Then took they the body of Jesus, and wound it in linen clothes with the spices, as the manner of the Jews is to bury.

41 Now in the place where he was crucified, there was a garden; and in the garden a new sepulchre, wherein was never man yet laid.

42 There laid they Jesus therefore, because of the Jews' preparation-*day;* for the sepulchre was nigh at hand.

CHAPTER XX.

THE first *day* of the week cometh Mary Magdalene early, when it was yet dark, unto the sepulchre, and seeth the stone taken away from the sepulchre.

2 Then she runneth, and cometh to Simon Peter, and to the other disciple whom Jesus loved, and saith unto them, They have taken away the Lord out of the sepulchre, and we know not where they have laid him.

3 Peter therefore went forth, and that other disciple, and came to the sepulchre.

4 So they ran both together: and the other disciple did outrun Peter, and came first to the sepulchre.

5 And he stooping down, and *looking in*, saw the linen clothes lying; yet went he not in.

6 Then cometh Simon Peter following him, and went into the sepulchre, and seeth the linen clothes lie;

7 And the napkin that was about his head, not lying with the linen clothes, but wrapped together in a place by itself.

8 Then went in also that other disciple which came first to the

gekomen was, en zag het, en geloofde.
9 Want zij wisten nog de schrift niet, dat hij van de dooden moest opstaan.
10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.
11 En Maria stond buiten bij het graf, weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf,
12 En zag twee engelen in witte *kleederen* zitten, éénen aan het hoofd, en éénen aan de voeten, waar het ligchaam van Jezus gelegen had.
13 En die zeiden tot haar: Vrouwe! wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar zij hem gelegd hebben.
14 En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan; en zij wist niet, dat het Jezus was.
15 Jezus zeide tot haar: Vrouwe! wat weent gij? wien zoekt gij? Zij, meenende dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer! zoo gij hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.
16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkeerende, zeide tot hem: Rabbouni! ('t welk is gezegd, Meester).
17 Jezus zeide tot haar: Raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader: maar ga henen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vare op tot mijnen Vader en uwen Vader, en *tot* mijnen God en uwen God.
18 Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had, en *dat* hij haar dit gezegd had.
19 Als het dan avond was, op denzelfden eersten dag der week, en als de deuren *des huizes*, waar de discipelen waren vergaderd, gesloten waren uit vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het mid-

sepulchre, and he saw, and believed.
9 For as yet they knew not the scripture, that he must rise again from the dead.
10 Then the disciples went away again unto their own home.
11 ¶ But Mary stood without at the sepulchre weeping: and as she wept she stooped down *and looked* into the sepulchre,
12 And seeth two angels in white, sitting, the one at the head, and the other at the feet, where the body of Jesus had lain.
13 And they say unto her, Woman, why weepest thou? She saith unto them, Because they have taken away my Lord, and I know not where they have laid him.
14 And when she had thus said, she turned herself back, and saw Jesus standing, and knew not that it was Jesus.
15 Jesus saith unto her, Woman, why weepest thou? whom seekest thou? She, supposing him to be the gardener, saith unto him, Sir, if thou have borne him hence, tell me where thou hast laid him, and I will take him away.
16 Jesus saith unto her, Mary. She turned herself, and saith unto him, Rabboni, which is to say, Master.
17 Jesus saith unto her, Touch me not: for I am not yet ascended to my Father: but go to my brethren, and say unto them, I ascend unto my Father and your Father, and *to* my God and your God.
18 Mary Magdalene came and told the disciples that she had seen the Lord, and *that* he had spoken these things unto her.
19 ¶ Then the same day at evening, being the first *day* of the week, when the doors were shut where the disciples were assembled for fear of the Jews, came Jesus and stood in the midst, and

den, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!

20 En dit gezegd hebbende, toonde hij hun zijne handen en *zijne* zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden! gelijkerwijs mij de Vader gezonden heeft, zende ik ook ulieden.

22 En als hij dit gezegd had, blies hij *op hen*, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

23 Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemands *zonden* houdt, *dien* zijn zij gehouden.

24 En Thomas, één van de twaalve, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus *daar* kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien. Doch hij zeide tot hen: Indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steke in het teeken der nagelen, en steke mijne hand in zijne zijde, zoo zal ik geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; *en* Jezus kwam, als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden!

27 Daarna zeide hij tot Thomas: Breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand, en steek ze in mijne zijde; en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde, en zeide tot hem: Mijn Heer en mijn God!

29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij mij gezien hebt, Thomas! zoo hebt gij geloofd; zalig, die niet zullen gezien hebben, en *nogtans* zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel vele andere teekenen in de tegenwoor-

saith unto them, Peace *be* unto you.

20 And when he had so said, he shewed unto them *his* hands and his side. Then were the disciples glad when they saw the Lord.

21 Then said Jesus to them again, Peace *be* unto you: as *my* Father hath sent me, even so send I you.

22 And when he had said this, he breathed on *them*, and saith unto them, Receive ye the Holy Ghost.

23 Whose soever sins ye remit, they are remitted unto them; *and* whose soever *sins* ye retain, they are retained.

24 ¶ But Thomas, one of the twelve, called Didymus, was not with them when Jesus came.

25 The other disciples therefore said unto him, We have seen the Lord. But he said unto them, Except I shall see in his hands the print of the nails, and put my finger into the print of the nails, and thrust my hand into his side, I will not believe.

26 ¶ And after eight days again his disciples were within, and Thomas with them: *then* came Jesus, the doors being shut, and stood in the midst, and said, Peace *be* unto you.

27 Then saith he to Thomas, Reach hither thy finger, and behold my hands; and reach hither thy hand, and thrust *it* into my side; and be not faithless, but believing.

28 And Thomas answered and said unto him, My Lord and my God.

29 Jesus saith unto him, Thomas, because thou hast seen me, thou hast believed: blessed *are* they that have not seen, and *yet* have believed.

30 ¶ And many other sig[illegible] did Jesus in the presence [illegible]

digheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;
31 Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloovet, dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; en opdat gij, geloovende, het leven hebbet in zijnen naam.

HOOFDSTUK XXI.

NA dezen openbaarde Jezus zich zelven wederom den discipelen aan de zee van Tiberias. En hij openbaarde zich aldus:
2 Daar waren te zamen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galilea was, en de *zonen* van Zebedeüs, en twee andere van zijne discipelen.
3 Simon Petrus zeide tot hen: Ik ga visschen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in het schip; en in dien nacht vingen zij niets.
4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was.
5 Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens! hebt gij niet eenige toespijs? Zij antwoordden hem: Neen.
6 En hij zeide tot hen: Werpt het net aan de regterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen 't dan, en konden het niet meer trekken van wege de menigte der visschen.
7 Die discipel dan, dien Jezus liefhad, zeide tot Petrus: Het is de Heere! Simon Petrus dan, hoorende, dat het de Heere was, omgordde het opperkleed, (want hij was naakt) en wierp zich in de zee.
8 En de andere discipelen kwamen met het scheepje, (want zij waren niet verre van het land, maar omtrent twee honderd ellen) slepende het net met de visschen.
9 Als zij dan aan het land ge-

disciples, which are not written in this book.

31 But these are written, that ye might believe that Jesus is the Christ, the Son of God; and that believing ye might have life through his name.

CHAPTER XXI.

AFTER these things Jesus shewed himself again to the disciples at the sea of Tiberias: and on this wise shewed he *himself*.
2 There were together Simon Peter, and Thomas called Didymus, and Nathanael of Cana in Galilee, and the *sons* of Zebedee, and two other of his disciples.
3 Simon Peter saith unto them, I go a fishing. They say unto him, We also go with thee. They went forth, and entered into a ship immediately; and that night they caught nothing.
4 But when the morning was now come, Jesus stood on the shore; but the disciples knew not that it was Jesus.
5 Then Jesus saith unto them, Children, have ye any meat? They answered him, No.
6 And he said unto them, Cast the net on the right side of the ship, and ye shall find. They cast therefore, and now they were not able to draw it for the multitude of fishes.
7 Therefore that disciple whom Jesus loved saith unto Peter, It is the Lord. Now when Simon Peter heard that it was the Lord, he girt *his* fisher's coat *unto him*, (for he was naked) and did cast himself into the sea.
8 And the other disciples came in a little ship (for they were not far from land, but as it were two hundred cubits) dragging the net with fishes.
9 As soon then as they were

gaan waren, zagen zij een kolen-
vuur liggen, en visch daarop lig-
gen, en brood.
10 Jezus zeide tot hen: Brengt
van de visschen, die gij nu gevan-
gen hebt.
11 Simon Petrus ging op, en trok
het net op het land, vol groote vis-
schen, *tot* honderd drie en vijftig;
en hoewel er zoo vele waren, zoo
scheurde het net niet.
12 Jezus zeide tot hen: Komt
herwaarts, houdt het middagmaal.
En niemand van de discipelen
durfde hem vragen: Wie zijt gij?
wetende dat het de Heere was.
13 Jezus dan kwam, en nam het
brood, en gaf het hun, en den visch
desgelijks.
14 Dit was nu de derde maal,
dat Jezus zijnen discipelen geo-
penbaard is, nadat hij van de doo-
den opgewekt was.
15 Toen zij dan het middagmaal
gehouden hadden, zeide Jezus tot
Simon Petrus: Simon, Jona's *zoon!*
hebt gij mij liever dan dezen? Hij
zeide tot hem: Ja, Heere! gij
weet dat ik u liefheb. Hij zeide
tot hem: Weid mijne lammeren.
16 Hij zeide wederom tot hem
ten tweeden maal: Simon, Jona's
zoon! hebt gij mij lief? Hij zei-
de tot hem: Ja, Heere! gij weet
dat ik u liefheb. Hij zeide tot
hem: Hoed mijne schapen.
17 Hij zeide tot hem ten derden
maal: Simon, Jona's *zoon!* hebt
gij mij lief? Petrus werd bedroefd,
omdat hij ten derden maal tot hem
zeide: Hebt gij mij lief? en zeide
tot hem: Heere! gij weet alle
dingen, gij weet dat ik u liefheb.
Jezus zeide tot hem: Weid mijne
schapen.
18 Voorwaar, voorwaar zegge ik
u: Toen gij jonger waart, gorddet
gij u zelven, en wandeldet waar
gij wildet; maar wanneer gij zult
oud geworden zijn, zoo zult gij
uwe handen uitstrekken, en een
ander zal u gorden, en brengen
waar gij niet wilt.

come to land, they saw a fire of
coals there, and fish laid thereon,
and bread.
10 Jesus saith unto them, Bring
of the fish which ye have now
caught.
11 Simon Peter went up, and
drew the net to land full of great
fishes, an hundred and fifty and
three: and for all there were so
many, yet was not the net broken.
12 Jesus saith unto them, Come
and dine. And none of the dis-
ciples durst ask him, Who art
thou? knowing that it was the
Lord.
13 Jesus then cometh, and ta-
keth bread, and giveth them, and
fish likewise.
14 This is now the third time
that Jesus shewed himself to his
disciples, after that he was risen
from the dead.
15 ¶ So when they had dined,
Jesus saith to Simon Peter, Simon
son of Jonas, lovest thou me more
than these? He saith unto him,
Yea, Lord: thou knowest that I
love thee. He saith unto him,
Feed my lambs.
16 He saith to him again the se-
cond time, Simon *son* of Jonas,
lovest thou me? He saith unto
him, Yea, Lord: thou knowest
that I love thee. He saith unto
him, Feed my sheep.
17 He saith unto him the third
time, Simon *son* of Jonas, lovest
thou me? Peter was grieved be-
cause he said unto him the third
time, Lovest thou me? And he
said unto him, Lord, thou know-
est all things; thou knowest that
I love thee. Jesus saith unto
him, Feed my sheep.
18 Verily, verily, I say unto thee,
When thou wast young, thou gird-
edst thyself, and walkedst whither
thou wouldest: but when thou
shalt be old, thou shalt stretch
forth thy hands, and another shall
gird thee, and carry *thee* whither
thou wouldest not.

19 En dit zeide hij, beteekenende met hoedanigen dood hij God verheerlijken zoude. En dit gesproken hebbende, zeide hij tot hem: Volg mij.

20 En Petrus zich omkeerende, zag den discipel volgen, dien Jezus liefhad, die ook aan het avondmaal op zijne borst gevallen was, en gezegd had: Heere! wie is 't, die u verraden zal?

21 Als Petrus dezen zag, zeide hij tot Jezus: Heere! maar wat *zal* deze?

22 Jezus zeide tot hem: Indien ik wil, dat hij blijve, tot dat ik kome, wat gaat het u aan? volg gij mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zoude sterven. En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij niet sterven zoude, maar: Indien ik wil, dat hij blijve, tot dat ik kome, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel, die van deze dingen getuigt, en deze dingen geschreven heeft; en wij weten, dat zijn getuigenis waarachtig is.

25 En daar zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke, zoo zij afzonderlijk beschreven waren, ik acht, dat ook de wereld zelve de geschrevene boeken niet zoude bevatten. Amen.

19 This spake he, signifying by what death he should glorify God. And when he had spoken this, he saith unto him, Follow me.

20 Then Peter, turning about, seeth the disciple whom Jesus loved, following; (which also leaned on his breast at supper, and said, Lord, which is he that betrayeth thee?)

21 Peter seeing him, saith to Jesus, Lord, and what *shall* this man *do*?

22 Jesus saith unto him, If I will that he tarry till I come, what *is that* to thee? Follow thou me.

23 Then went this saying abroad among the brethren, that that disciple should not die: yet Jesus said not unto him, He shall not die; but, If I will that he tarry till I come, what *is that* to thee?

24 This is the disciple which testifieth of these things, and wrote these things: and we know that his testimony is true.

25 And there are also many other things which Jesus did, the which, if they should be written every one, I suppose that even the world itself could not contain the books that should be written. Amen.

DE HANDELINGEN DER HEILIGE APOSTELEN, BESCHREVEN DOOR LUKAS.

HOOFDSTUK I.

HET eerste boek heb ik gemaakt, o Theophilus! van al hetgene Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren,

THE ACTS OF THE APOSTLES.

CHAPTER I.

THE former treatise have I made, O Theophilus, of all that Jesus began both to do and teach,

2 Tot op den dag, in welken hij opgenomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen had gegeven.

3 Aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zich zelven levend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen, die het koningrijk Gods aangaan.

4 En als hij met *hen* vergaderd was, beval hij hun, dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij, *zeide hij*, van mij gehoord hebt.

5 Want Johannes doopte wel met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

6 Zij dan, die zamengekomen waren, vraagden hem, zeggende: Heere! zult gij in dezen tijd aan Israël het koningrijk wederoprigten?

7 En hij zeide tot hen: Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene magt gesteld heeft;

8 Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste der aarde.

9 En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen, daar zij het zagen, en eene wolke nam hem weg van hunne oogen.

10 En alzoo zij hunne oogen naar den hemel hielden, terwijl hij henenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte kleeding;

11 Welke ook zeiden: Gij Galilesche mannen! wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen gelijkerwijs gij hem naar den hemel hebt zien henenvaren.

12 Toen keerden zij weder naar

2 Until the day in which he was taken up, after that he through the Holy Ghost had given commandments unto the apostles whom he had chosen:

3 To whom also he shewed himself alive after his passion, by many infallible proofs, being seen of them forty days, and speaking of the things pertaining to the kingdom of God:

4 And being assembled together with *them*, commanded them that they should not depart from Jerusalem, but wait for the promise of the Father, which, *saith he*, ye have heard of me.

5 For John truly baptized with water; but ye shall be baptized with the Holy Ghost not many days hence.

6 When they therefore were come together, they asked of him, saying, Lord, wilt thou at this time restore again the kingdom to Israel?

7 And he said unto them, It is not for you to know the times or the seasons which the Father hath put in his own power.

8 But ye shall receive power after that the Holy Ghost is come upon you: and ye shall be witnesses unto me, both in Jerusalem, and in all Judea, and in Samaria, and unto the uttermost part of the earth.

9 And when he had spoken these things, while they beheld, he was taken up; and a cloud received him out of their sight.

10 And while they looked stedfastly toward heaven as he went up, behold, two men stood by them in white apparel;

11 Which also said, Ye men of Galilee, why stand ye gazing up into heaven? this same Jesus which is taken up from you into heaven, shall so come in like manner as ye have seen him go into heaven.

12 Then returned they unto Je-

Jeruzalem, van den berg, die genaamd wordt de olijfberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende *van daar* eene sabbats-reize.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op naar de opperzaal, waar zij verbleven, *namelijk* Petrus en Jakobus, en Johannes, en Andreas, Philippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, Jakobus, *de zoon* van Alpheüs, en Simon Zelotes, en Judas, *de broeder* van Jakobus.

14 Deze allen waren eendragtelijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met zijne broederen.

15 En in dezelve dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak: (daar was nu eene schare bijeen van omtrent honderd en twintig personen)

16 Mannen broeders! deze schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest door den mond Davids voorzegd heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen, die Jezus vingen;

17 Want hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker, door den loon der ongeregtigheid, en voorwaarts overgevallen zijnde, is midden opgeborsten, en alle zijne ingewanden zijn uitgestort.

19 En het is bekend geworden allen, die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker in hunne eigene taal genoemd wordt Akeldama, dat is een akker des bloeds.

20 Want daar staat geschreven in het boek der psalmen: Zijne woonstede worde woest, en daar zij niemand, die in dezelve wone; En: Een ander neme zijn opzienersambt.

21 Het is dan noodig, dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd, in welken de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is,

rusalem, from the mount called Olivet, which is from Jerusalem a sabbath-day's journey.

13 And when they were come in, they went up into an upper room, where abode both Peter, and James, and John, and Andrew, Philip, and Thomas, Bartholomew, and Matthew, James *the son* of Alpheus, and Simon Zelotes, and Judas *the brother* of James.

14 These all continued with one accord in prayer and supplication, with the women, and Mary the mother of Jesus, and with his brethren.

15 ¶ And in those days Peter stood up in the midst of the disciples, and said, (the number of the names together were about an hundred and twenty,)

16 Men *and* brethren, this scripture must needs have been fulfilled, which the Holy Ghost by the mouth of David spake before concerning Judas, which was guide to them that took Jesus.

17 For he was numbered with us, and had obtained part of this ministry.

18 Now this man purchased a field with the reward of iniquity; and falling headlong, he burst asunder in the midst, and all his bowels gushed out.

19 And it was known unto all the dwellers at Jerusalem; insomuch as that field is called in their proper tongue, Aceldama, that is to say, The field of blood.

20 For it is written in the book of Psalms, Let his habitation be desolate, and let no man dwell therein: and, His bishoprick let another take.

21 Wherefore of these men which have companied with us, all the time that the Lord Jesus went in and out among us,

22 Beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe, in welken hij van ons opgenomen is, één derzelve met ons getuige worde van zijne opstanding.

23 En zij stelden er twee, Jozef, genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heere! gij kenner der harten van allen, wijs van deze twee éénen aan, dien gij uitverkoren hebt,

25 Om te ontvangen het lot dezer bediening en *des* apostelschaps, waarvan Judas afgeweken is, dat hij henenging in zijne eigene plaats.

26 En zij wierpen hunne loten; en het lot viel op Matthias, en hij werd met gemeene toestemming tot de elf apostelen gekozen.

HOOFDSTUK II.

EN als de dag des pinkster*feestes* vervuld werd, waren zij allen eendragtelijk bijeen.

2 En daar geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het geheele huis, waar zij zaten.

3 En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een' iegelijk van hen.

4 En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken.

5 En daar waren Joden, te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen, van allen volke dergenen, die onder den hemel zijn.

6 En als deze stem geschied was, kwam de menigte te zamen en werd beroerd; want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7 En zij ontzetteden zich allen, en verwonderden zich, zeggende tot malkander: Ziet, zijn niet alle dezen, die daar spreken, Galileërs?

22 Beginning from the baptism of John, unto that same day that he was taken up from us, must one be ordained to be a witness with us of his resurrection.

23 And they appointed two, Joseph called Barsabas, who was surnamed Justus, and Matthias.

24 And they prayed, and said, Thou, Lord, which knowest the hearts of all *men*, shew whether of these two thou hast chosen,

25 That he may take part of this ministry and apostleship, from which Judas by transgression fell, that he might go to his own place.

26 And they gave forth their lots; and the lot fell upon Matthias; and he was numbered with the eleven apostles.

CHAPTER II.

AND when the day of Pentecost was fully come, they were all with one accord in one place.

2 And suddenly there came a sound from heaven, as of a rushing mighty wind, and it filled all the house where they were sitting.

3 And there appeared unto them cloven tongues like as of fire, and it sat upon each of them.

4 And they were all filled with the Holy Ghost, and began to speak with other tongues, as the Spirit gave them utterance.

5 And there were dwelling at Jerusalem Jews, devout men, out of every nation under heaven.

6 Now when this was noised abroad, the multitude came together, and were confounded, because that every man heard them speak in his own language.

7 And they were all amazed, and marvelled, saying one to another, Behold, are not all these which speak, Galileans?

8 En hoe hooren wij hen, een iegelijk in onze eigene taal, in welke wij geboren zijn?

9 Parthers, en Meders, en Elamiten, en die inwoners zijn van Mesopotamië, en Judea, en Cappadocië, Pontus en Azië;

10 En Phrygië, en Pamphylië, Egypte, en de deelen van Libyë, hetwelk bij Cyrene *ligt*, en uitlandsche Romeinen, beide Joden en Jodengenooten;

11 Kretensen en Arabieren, wij hooren hen in onze talen de groote werken Gods spreken.

12 En zij ontzetteden zich allen, en werden twijfelmoedig, zeggende de een tegen den anderen: Wat wil toch dit zijn?

13 En anderen, spottende, zeiden: Zij zijn vol zoeten wijn.

14 Maar Petrus, staande met de elve, verhief zijne stem, en sprak tot hen: Gij Joodsche mannen, en gij allen, die te Jeruzalem woont! dit zij u bekend, en laat mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15 Want dezen zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is *eerst* de derde ure van den dag.

16 Maar dit is het, dat gesproken is door den profeet Joël:

17 En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, *dat* ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteren, en uwe jongelingen zullen gezigten zien, en uwe ouden zullen droomen droomen.

18 En ook op mijne dienstknechten en op mijne dienstmaagden zal ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.

19 En ik zal wonderen geven in den hemel boven, en teekenen op de aarde beneden, bloed, en vuur, en rookdamp.

20 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer de groote en doorluchtige dag des Heeren komt.

8 And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?

9 Parthians, and Medes, and Elamites, and the dwellers in Mesopotamia, and in Judea, and Cappadocia, in Pontus, and Asia,

10 Phrygia, and Pamphylia, in Egypt, and in the parts of Libya about Cyrene, and strangers of Rome, Jews and proselytes,

11 Cretes and Arabians, we do hear them speak in our tongues the wonderful works of God.

12 And they were all amazed, and were in doubt, saying one to another, What meaneth this?

13 Others mocking, said, These men are full of new wine.

14 ¶ But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice, and said unto them, Ye men of Judea, and all *ye* that dwell at Jerusalem, be this known unto you, and hearken to my words:

15 For these are not drunken, as ye suppose, seeing it is *but* the third hour of the day.

16 But this is that which was spoken by the prophet Joel,

17 And it shall come to pass in the last days, saith God, I will pour out of my Spirit upon all flesh: and your sons and your daughters shall prophesy, and your young men shall see visions, and your old men shall dream dreams:

18 And on my servants, and on my hand-maidens, I will pour out in those days of my Spirit; and they shall prophesy:

19 And I will shew wonders in heaven above, and signs in the earth beneath; blood, and fire, and vapour of smoke.

20 The sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before that great and notable day of the Lord come.

21 En het zal zijn, dat een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

22 Gij Israëlitische mannen! hoort deze woorden: Jezus den Nazarener, eenen man, van God onder ulieden betoond door krachten, en wonderen, en teekenen, die God door hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook gij zelven weet;

23 Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onregtvaardigen aan het *kruis* gehecht en gedood.

24 Dien God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzoo het niet mogelijk was, dat hij van denzelven zoude gehouden worden.

25 Want David zegt van hem: Ik zag den Heere allen tijd voor mij; want hij is aan mijne regter*hand*, opdat ik niet bewogen worde.

26 Daarom is mijn harte verblijd, en mijne tonge verheugt zich; ja ook mijn vleesch zal rusten in hope;

27 Want gij zult mijne ziele in de helle niet verlaten, noch zult uwen Heilige *over* geven om verderving te zien.

28 Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt; gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezigt.

29 Gij mannen broeders! het is *mij* geoorloofd, vrij uit tot u te spreken van den patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is; en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.

30 Alzoo hij dan een profeet was, en wist, dat God hem met eede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lendenen, zoo veel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zoude, om *hem* op zijnen troon te zetten;

31 Zoo heeft hij *dit* voorziende

21 And it shall come to pass, that whosoever shall call on the name of the Lord, shall be saved.

22 Ye men of Israel, hear these words; Jesus of Nazareth, a man approved of God among you by miracles, and wonders, and signs, which God did by him in the midst of you, as ye yourselves also know:

23 Him, being delivered by the determinate counsel and foreknowledge of God, ye have taken, and by wicked hands have crucified and slain:

24 Whom God hath raised up, having loosed the pains of death: because it was not possible that he should be holden of it.

25 For David speaketh concerning him, I foresaw the Lord always before my face; for he is on my right hand, that I should not be moved:

26 Therefore did my heart rejoice, and my tongue was glad; moreover also, my flesh shall rest in hope:

27 Because thou wilt not leave my soul in hell, neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.

28 Thou hast made known to me the ways of life; thou shalt make me full of joy with thy countenance.

29 Men *and* brethren, let me freely speak unto you of the patriarch David, that he is both dead and buried, and his sepulchre is with us unto this day.

30 Therefore being a prophet, and knowing that God had sworn with an oath to him, that of the fruit of his loins, according to the flesh, he would raise up Christ to sit on his throne;

31 He seeing this before, spake

gesproken van de opstanding van
Christus, dat zijne ziel niet is ver-
laten in de hel, noch zijn vleesch
verderving heeft gezien.
32 Dezen Jezus heeft God opge-
wekt; waarvan wij allen getuigen
zijn.
33 Hij dan, door de regter *hand*
Gods verhoogd zijnde, en de belof-
te des Heiligen Geestes ontvangen
hebbende van den Vader, heeft
dit uitgestort, dat gij nu ziet en
hoort.
34 Want David is niet opgevaren
in de hemelen; maar hij zegt:
De Heere heeft gesproken tot mij-
nen Heere: Zit aan mijne regter-
hand,
35 Tot dat ik uwe vijanden zal
gezet hebben tot eene voetbank
uwer voeten.
36 Zoo wete dan zekerlijk het
gansche huis Israëls, dat God hem
tot eenen Heer en Christus gemaakt
heeft, *namelijk* dezen Jezus, dien
gij gekruist hebt.
37 En als zij *dit* hoorden, wer-
den zij verslagen in het hart, en
zeiden tot Petrus en de overige
apostelen: Wat zullen wij doen,
mannen broeders?
38 En Petrus zeide tot hen: Be-
keert u, en een iegelijk van u
worde gedoopt in den naam van
Jezus Christus, tot vergeving der
zonden; en gij zult de gave des
Heiligen Geestes ontvangen.
39 Want u komt de belofte toe,
en uwen kinderen, en allen, die
daar verre zijn, zoo velen als er
de Heere onze God toe roepen
zal.
40 En met veel meer andere
woorden betuigde hij, en vermaan-
de *hen*, zeggende: Wordt behou-
den van dit verkeerd geslacht.
41 Die dan zijn woord gaarne
aannamen, werden gedoopt; en
daar worden op dien dag toege-
daan omtrent drie duizend zielen.
42 En zij waren volhardende in
de leere der apostelen, en in de

of the resurrection of Christ, that
his soul was not left in hell, nei-
ther his flesh did see corruption.
32 This Jesus hath God raised up,
whereof we all are witnesses.
33 Therefore being by the right
hand of God exalted, and having
received of the Father the promise
of the Holy Ghost, he hath shed
forth this, which ye now see and
hear.
34 For David is not ascended into
the heavens, but he saith himself,
The LORD said unto my Lord, Sit
thou on my right hand,
35 Until I make thy foes thy
footstool.
36 Therefore let all the house of
Israel know assuredly, that God
hath made that same Jesus whom
ye have crucified, both Lord and
Christ.
37 ¶ Now when they heard *this*,
they were pricked in their heart,
and said unto Peter and to the rest
of the apostles, Men *and* brethren,
what shall we do?
38 Then Peter said unto them,
Repent, and be baptized every one
of you in the name of Jesus Christ,
for the remission of sins, and ye
shall receive the gift of the Holy
Ghost.
39 For the promise is unto you,
and to your children, and to all
that are afar off, *even* as many as
the Lord our God shall call.
40 And with many other words
did he testify and exhort, saying,
Save yourselves from this unto-
ward generation.
41 ¶ Then they that gladly re-
ceived his word, were baptized:
and the same day there were add-
ed *unto them* about three thousand
souls.
42 And they continued steadfast-
ly in the apostles' doctrine and fel-

gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

43 En vreeze kwam over alle ziele; en vele wonderen en teekenen geschiedden door de apostelen.

44 En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen.

45 En zij verkochten *hunne* goederen en have, en verdeelden ze aan allen, naar dat elk van noode had.

46 En dagelijks eendragtelijk in den tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten,

47 En prezen God, en hadden genade bij het gansche volk. En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden.

HOOFDSTUK III.

PETRUS nu en Johannes gingen te zamen op naar den tempel, omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende;

2 En een zeker man, die kreupel was van zijn moeders lijve, werd gedragen, dien zij dagelijks zetteden aan de deur des tempels, genaamd de schoone, om eene aalmoes te begeeren van degenen, die in den tempel gingen.

3 Welke Petrus en Johannes ziende, als zij in den tempel zouden ingaan, bad, dat hij eene aalmoes mogte ontvangen.

4 En Petrus, sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: Zie op ons.

5 En hij hield *de oogen* op hen, verwachtende dat hij iets van hen zoude ontvangen.

6 En Petrus zeide: Zilver en goud heb ik niet; maar 't gene ik heb, dat geve ik u: In den naam van Jezus Christus, den Nazarener, sta op en wandel!

7 En hem grijpende bij de regter-hand, rigtede hij *hem* op; en

lowship, and in breaking of bread, and in prayers.

43 And fear came upon every soul: and many wonders and signs were done by the apostles.

44 And all that believed were together, and had all things common;

45 And sold their possessions and goods, and parted them to all *men*, as every man had need.

46 And they, continuing daily with one accord in the temple, and breaking bread from house to house, did eat their meat with gladness and singleness of heart,

47 Praising God, and having favour with all the people. And the Lord added to the church daily such as should be saved.

CHAPTER III.

NOW Peter and John went up together into the temple, at the hour of prayer, *being* the ninth *hour*.

2 And a certain man lame from his mother's womb was carried, whom they laid daily at the gate of the temple which is called Beautiful, to ask alms of them that entered into the temple;

3 Who, seeing Peter and John about to go into the temple, asked an alms.

4 And Peter fastening his eyes upon him with John, said, Look on us.

5 And he gave heed unto them, expecting to receive something of them.

6 Then Peter said, Silver and gold have I none; but such as I have give I thee: In the name of Jesus Christ of Nazareth, rise up and walk.

7 And he took him by the right hand, and lifted *him* up: and im-

terstond werden zijne voeten en enkelen vast.

8 En hij opspringende stond en wandelde, en ging met hen in den tempel, wandelende en springende, en lovende God.

9 En al het volk zag hem wandelen en God loven.

10 En zij kenden hem, dat hij die was, die om eene aalmoes gezeten had aan de Schoone poort des tempels; en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgene hem geschied was.

11 En als de kreupele, die gezond gemaakt was, Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamentlijk tot hen in het voorhof, 't welk Salomo's *voorhof* genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12 En Petrus, *dat* ziende, antwoordde tot het volk: Gij Israëlitische mannen! wat verwondert gij u hierover? of wat ziet gij *zoo* sterk op ons, als of wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?

13 De God Abrahams, en Isaäks, en Jakobs, de God onzer vaderen, heeft zijn kind Jezus verheerlijkt, dien gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend voor het aangezigt van Pilatus, als hij oordeelde, dat men *hem* zoude loslaten.

14 Maar gij hebt den Heilige en Regtvaardige verloochend, en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was, zoude geschonken worden;

15 En den Vorst des levens hebt gij gedood, dien God opgewekt heeft uit de dooden; waarvan wij getuigen zijn.

16 En door het geloof in zijnen naam, heeft zijn naam dezen gesterkt, dien gij ziet en kent; en het geloof, dat door hem is, heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven, in u aller tegenwoordigheid.

17 En nu, broeders! ik weet, dat gij 't door onwetendheid gedaan hebt, gelijk ook uwe oversten;

mediately his feet and ancle-bones received strength.

8 And he, leaping up, stood, and walked, and entered with them into the temple, walking, and leaping, and praising God.

9 And all the people saw him walking and praising God:

10 And they knew that it was he which sat for alms at the Beautiful gate of the temple: and they were filled with wonder and amazement at that which had happened unto him.

11 And as the lame man which was healed held Peter and John, all the people ran together unto them in the porch that is called Solomon's, greatly wondering.

12 ¶ And when Peter saw *it*, he answered unto the people, Ye men of Israel, why marvel ye at this? or why look ye so earnestly on us, as though by our own power or holiness we had made this man to walk?

13 The God of Abraham, and of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers hath glorified his Son Jesus; whom ye delivered up, and denied him in the presence of Pilate, when he was determined to let *him* go.

14 But ye denied the Holy One, and the Just, and desired a murderer to be granted unto you;

15 And killed the Prince of life, whom God hath raised from the dead; whereof we are witnesses.

16 And his name, through faith in his name, hath made this man strong, whom ye see and know: yea, the faith which is by him, hath given him this perfect soundness in the presence of you all.

17 And now, brethren, I wot that through ignorance ye did *it*, as *did* also your rulers.

18 Maar God heeft alzoo vervuld 't gene hij door den mond van alle zijne profeten te voren verkondigd had, dat de Christus lijden zoude.

19 Betert u dan, en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden; wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezigt des Heeren,

20 En hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u te voren gepredikt is;

21 Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprigting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van alle zijne heilige profeten van ouds af.

22 Want Mozes heeft tot de vaderen gezegd: De Heer, uw God, zal u eenen profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij; dien zult gij hooren in alles, wat hij tot u spreken zal.

23 En het zal geschieden, dat alle ziele, die dezen profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid, zal worden uit den volke.

24 En ook alle de profeten, van Samuël af, en die daarna *gevolgd zijn*, zoo velen als er hebben gesproken, die hebben ook deze dagen te voren verkondigd.

25 Gijlieden zijt kinderen der profeten, en des verbonds, 't welk God met onze vaderen opgerigt heeft, zeggende tot Abraham: En in uwen zade zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26 God, verwekt hebbende zijn kind Jezus, heeft denzelven eerst tot u gezonden, opdat hij ulieden zegenen zoude, daarin dat hij een' iegelijk *van u* afkeerde van uwe boosheden.

HOOFDSTUK IV.

EN terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de priesters, en de hoofdman des tempels, en de sadduceën,

18 But those things which God before had shewed by the mouth of all his prophets, that Christ should suffer, he hath so fulfilled.

19 ¶ Repent ye therefore, and be converted, that your sins may be blotted out, when the times of refreshing shall come from the presence of the Lord;

20 And he shall send Jesus Christ, which before was preached unto you:

21 Whom the heaven must receive, until the times of restitution of all things, which God hath spoken by the mouth of all his holy prophets, since the world began.

22 For Moses truly said unto the fathers, A Prophet shall the Lord your God raise up unto you, of your brethren, like unto me; him shall ye hear in all things, whatsoever he shall say unto you.

23 And it shall come to pass, *that* every soul which will not hear that Prophet, shall be destroyed from among the people.

24 Yea, and all the prophets from Samuel, and those that follow after, as many as have spoken, have likewise foretold of these days.

25 Ye are the children of the prophets, and of the covenant which God made with our fathers, saying unto Abraham, And in thy seed shall all the kindreds of the earth be blessed.

26 Unto you first, God having raised up his Son Jesus, sent him to bless you, in turning away every one of you from his iniquities.

CHAPTER IV.

AND as they spake unto the people, the priests, and the captain of the temple, and the Sadducees came upon them,

2 Zeer te onvreden zijnde, omdat zij het volk leerden, en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden.

3 En zij sloegen de handen aan hen, en zetteden hen in bewaring tot den anderen dag; want het was reeds avond.

4 En velen van degenen, die het woord gehoord hadden, geloofden; en het getal der mannen werd omtrent vijf duizend.

5 En het geschiedde des anderen daags, dat hunne oversten en ouderlingen en schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden,

6 En Annas, de hoogepriester, en Kajafas, en Johannes, en Alexander, en zoo velen er van het hoogepriesterlijk geslacht waren.

7 En als zij hen in het midden gesteld hadden, vraagden zij: Door wat kracht, of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest, tot hen: Gij oversten des volks, en gij ouderlingen van Israël!

9 Alzoo wij heden regterlijk onderzocht worden over de weldaad, aan een' krank' mensch *geschied*, waardoor hij gezond geworden is;

10 Zoo zij u alleen kennelijk, en den ganschen volke Israëls, dat door den naam van Jezus Christus, den Nazarener, dien gij gekruist hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt, door hem, *zeg ik*, deze hier gezond voor u staat.

11 Deze is de steen, die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot hoofd des hoeks geworden is.

12 En de zaligheid is in geenen anderen; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13 Zij nu, ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende, dat zij ongeleerde

2 Being grieved that they taught the people, and preached through Jesus the resurrection from the dead.

3 And they laid hands on them, and put *them* in hold unto the next day: for it was now even-tide.

4 Howbeit, many of them which heard the word, believed; and the number of the men was about five thousand.

5 ¶ And it came to pass on the morrow, that their rulers, and elders, and scribes,

6 And Annas the high priest, and Caiaphas, and John, and Alexander, and as many as were of the kindred of the high priest, were gathered together at Jerusalem.

7 And when they had set them in the midst, they asked, By what power, or by what name have ye done this?

8 Then Peter, filled with the Holy Ghost, said unto them, Ye rulers of the people, and elders of Israel,

9 If we this day be examined of the good deed done to the impotent man, by what means he is made whole;

10 Be it known unto you all, and to all the people of Israel, that by the name of Jesus Christ of Nazareth, whom ye crucified, whom God raised from the dead, *even* by him doth this man stand here before you whole.

11 This is the stone which was set at naught of you builders, which is become the head of the corner.

12 Neither is there salvation in any other: for there is none other name under heaven given among men, whereby we must be saved.

13 ¶ Now when they saw the boldness of Peter and John, and perceived that they were unlearned

en eenvoudige menschen waren,
verwonderden zich, en kenden hen,
dat zij met Jezus geweest waren.

14 En ziende den mensch bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hun geboden hebbende uit te gaan buiten den raad, overleiden zij met malkander,

16 Zeggende: Wat zullen wij dezen menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen is geschied, is openbaar aan allen die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen 't niet loochenen.

17 Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenig' mensch in dezen naam spreken.

18 En als zij hen geroepen hadden, zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken of leeren in den naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes antwoordende zeiden tot hen: Oordeelt gij, of het regt is voor God, ulieden meer te hooren dan God?

20 Want wij kunnen niet laten te spreken 't gene wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten hen gaan, niets vindende hoe zij hen straffen zouden, om des volks wille; want allen verheerlijkten God over hetgeen er geschied was.

22 Want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan wien dit teeken der genezing geschied was.

23 En zij, losgelaten zijnde, kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de overpriesters en de ouderlingen tot hen gezegd hadden.

24 En als dezen *dat* hoorden, hieven zij eendragtelijk *hunne* stem op tot God, en zeiden: Heere! gij zijt de God, die gemaakt

and ignorant men, they marvelled;
and they took knowledge of them,
that they had been with Jesus.

14 And beholding the man which was healed standing with them, they could say nothing against it.

15 But when they had commanded them to go aside out of the council, they conferred among themselves,

16 Saying, What shall we do to these men? for that indeed a notable miracle hath been done by them *is* manifest to all them that dwell in Jerusalem, and we cannot deny *it*.

17 But that it spread no further among the people, let us straitly threaten them, that they speak henceforth to no man in this name.

18 And they called them, and commanded them not to speak at all, nor teach in the name of Jesus.

19 But Peter and John answered and said unto them, Whether it be right in the sight of God to hearken unto you more than unto God, judge ye.

20 For we cannot but speak the things which we have seen and heard.

21 So, when they had further threatened them, they let them go, finding nothing how they might punish them, because of the people: for all *men* glorified God for that which was done.

22 For the man was above forty years old on whom this miracle of healing was shewed.

23 ¶ And being let go, they went to their own company, and reported all that the chief priests and elders had said unto them.

24 And when they heard [illegible]
they lifted up their voice to [illegible]
with one accord, and [illegible]
thou *art* God, which [illegible]

hebt den hemel, en de aarde, en
de zee, en alle dingen, die in de-
zelve zijn;
25 Die door den mond van David,
uwen knecht, gezegd hebt: Waar-
om woeden de heidenen, en heb-
ben de volken ijdele dingen be-
dacht?
26 De koningen der aarde zijn
opgestaan, en de oversten zijn bij-
eenvergaderd, tegen den Heer,
en tegen zijnen Gezalfde.
27 Want in waarheid zijn verga-
derd tegen uw heilig kind Jezus,
dien gij gezalfd hebt, beide He-
rodes en Pontius Pilatus, met de
heidenen en de volken Israëls;
28 Om te doen al, wat uwe hand
en uw raad te voren bepaald had,
dat geschieden zoude.
29 En nu, Heere! zie op hunne
dreigingen, en geef uwen dienst-
knechten met alle vrijmoedigheid
uw woord te spreken,
30 Daarin dat gij uwe hand uit-
strekt tot genezing, en dat teeke-
nen en wonderen geschieden door
den naam van uw heilig kind Jezus.
31 En als zij gebeden hadden,
werd de plaats, in welke zij verga-
derd waren, bewogen. En zij
werden allen vervuld met den
Heiligen Geest, en spraken het
woord Gods met vrijmoedigheid.
32 En de menigte van degenen,
die geloofden, was één hart en
ééne ziel; en niemand zeide, dat
iets van 't gene hij had, zijn eigen
was, maar alle dingen waren hun
gemeen.
33 En de apostelen gaven met
groote kracht getuigenis van de
opstanding des Heeren Jezus; en
er was groote genade over hen al-
len.
34 Want er was ook niemand on-
der hen, die gebrek had; want
zoo velen als er bezitters waren
van landen of huizen, die verkoch-
ten zij, en bragten den prijs der
verkochte *goederen*, en leiden *dien*
aan de voeten der apostelen.

heaven, and earth, and the sea,
and all that in them is;
25 Who, by the mouth of thy
servant David hast said, Why did
the heathen rage, and the people
imagine vain things?
26 The kings of the earth stood
up, and the rulers were gathered
together against the Lord, and
against his Christ.
27 For of a truth against thy
holy child Jesus, whom thou hast
anointed, both Herod, and Pontius
Pilate, with the Gentiles, and the
people of Israel, were gathered
together,
28 For to do whatsoever thy
hand and thy counsel determined
before to be done.
29 And now, Lord, behold their
threatenings: and grant unto thy
servants, that with all boldness
they may speak thy word,
30 By stretching forth thine hand
to heal; and that signs and won-
ders may be done by the name of
thine holy child Jesus.
31 ¶ And when they had pray-
ed, the place was shaken where
they were assembled together;
and they were all filled with the
Holy Ghost, and they spake the
word of God with boldness.
32 And the multitude of them
that believed were of one heart,
and of one soul: neither said any
of them that aught of the things
which he possessed was his own;
but they had all things common.
33 And with great power gave
the apostles witness of the resur-
rection of the Lord Jesus: and
great grace was upon them all.
34 Neither was there any among
them that lacked: for as many as
were possessors of lands or houses
sold them, and brought the prices
of the things that were sold,

35 En aan een' iegelijk werd uitgedeeld, naar dat elk van noode had.

36 En Joses, van de apostelen toegenaamd Barnabas ('t welk is, overgezet zijnde, zoon der vertroosting), een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 Alzoo hij eenen akker had, verkocht *dien*, en bragt het geld, en leide het aan de voeten der apostelen.

35 And laid *them* down at the apostles' feet: and distribution was made unto every man according as he had need.

36 And Joses, who by the apostles was surnamed Barnabas, (which is, being interpreted, The son of consolation,) a Levite, *and* of the country of Cyprus,

37 Having land, sold *it*, and brought the money, and laid *it* at the apostles' feet.

HOOFDSTUK V.

En een zeker man, met name Ananias, met Saffira zijne vrouw, verkocht eene have;

2 En onttrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw; en bragt een zeker deel, en leide *dat* aan de voeten der apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananias! waarom heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt, en onttrekken van den prijs des lands?

4 Zoo het gebleven ware, bleef het niet uwe? en verkocht zijnde, was het niet in uwe magt? Wat is het, dat gij deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt den menschen niet gelogen, maar Gode.

5 En Ananias, deze woorden hoorende, viel neder en gaf den geest. En er kwam groote vreeze over allen, die dit hoorden.

6 En de jongelingen, opstaande, schikten hem toe, en droegen *hem* uit, en begroeven *hem*.

7 En het was omtrent drie uren daarna, dat ook zijne vrouw daar inkwam, niet wetende wat er geschied was.

8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij, hebt gijlieden het land voor zoo veel verkocht? en zij zeide: Ja, voor zoo veel.

9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het, dat gij onder u hebt over-

CHAPTER V.

But a certain man named Ananias, with Sapphira his wife, sold a possession,

2 And kept back *part* of the price, (his wife also being privy *to it*,) and brought a certain part, and laid *it* at the apostles' feet.

3 But Peter said, Ananias, why hath Satan filled thine heart to lie to the Holy Ghost, and to keep back *part* of the price of the land?

4 While it remained, was it not thine own? and after it was sold, was it not in thine own power? why hast thou conceived this thing in thine heart? thou hast not lied unto men, but unto God.

5 And Ananias hearing these words, fell down, and gave up the ghost. And great fear came on all them that heard these things.

6 And the young men arose, wound him up, and carried *him* out, and buried *him*.

7 And it was about the space of three hours after, when his wife, not knowing what was done, came in.

8 And Peter answered unto her, Tell me whether ye sold the land for so much? And she said, Yea, for so much.

9 Then Peter said unto her, How is it that ye have agreed together

aangestemd te verzoeken den
Geest des Heeren? zie, de voeten
dergenen, die uwen man begraven
hebben, zijn voor de deur, en zullen
u uitdragen.
10 En zij viel terstond neder voor
zijne voeten, en gaf den geest.
En de jongelingen, ingekomen
zijnde, vonden haar dood, en droe-
gen haar uit, en begroeven *haar*
bij haren man.
11 En daar kwam groote vreeze
over de geheele gemeente, en over
allen, die dit hoorden.
12 En door de handen der apos-
telen geschiedden vele teekenen
en wonderen onder het volk; en
zij waren allen eendragtelijk in het
voorhof van Salomo.
13 En van de anderen durfde nie-
mand zich bij hen voegen; maar
het volk hield hen in groote achting.
14 En er werden meer en meer
toegedaan, die den Heere geloofden,
menigten beide van mannen en
van vrouwen;
15 Alzoo dat zij de kranken uit-
droegen op de straten, en leiden
op bedden en beddekens, opdat,
als Petrus kwam, ook maar de
schaduw iemand van hen bescha-
duwen mogt.
16 En ook de menigte uit de om-
liggende steden kwam gezament-
lijk te Jeruzalem, brengende kran-
ken, en die van onreine geesten
gekweld waren; welke allen ge-
nezen werden.
17 En de hoogepriester stond op,
en allen, die met hem waren
(welke was de sekte der saddu-
ceën), en werden vervuld met nij-
digheid,
18 En sloegen hunne handen
aan de apostelen, en zetteden hen
in de gemeene gevangenis.
19 Maar de engel des Heeren
opende des nachts de deuren der
gevangenis, en leidde hen uit, en
zeide:
20 Gaat henen, en staat, en
spreekt in den tempel tot het volk
alle de woorden dezes levens.

to tempt the Spirit of the Lord?
behold the feet of them which
have buried thy husband *are* at
the door, and shall carry thee out.
10 Then fell she down straight-
way at his feet, and yielded up
the ghost. And the young men
came in, and found her dead, and
carrying *her* forth, buried *her* by
her husband.
11 And great fear came upon
all the church, and upon as many
as heard these things.
12 ¶ And by the hands of the
apostles were many signs and
wonders wrought among the peo-
ple; (and they were all with one
accord in Solomon's porch.
13 And of the rest durst no man
join himself to them: but the peo-
ple magnified them.
14 And believers were the more
added to the Lord, multitudes both
of men and women;)
15 Insomuch that they brought
forth the sick into the streets, and
laid *them* on beds and couches,
that at the least the shadow of
Peter passing by might oversha-
dow some of them.
16 There came also a multitude
out of the cities round about unto
Jerusalem, bringing sick folks, and
them which were vexed with un-
clean spirits; and they were heal-
ed every *one*.
17 ¶ Then the high priest rose
up, and all they that were with
him, (which is the sect of the
Sadducees,) and were filled with
indignation,
18 And laid their hands on the
apostles, and put them in the com-
mon prison.
19 But the angel of the Lord by
night opened the prison-doors, and
brought them forth, and said,
20 Go, stand and speak in the
temple to the people all the words
of this life.

21 Als zij nu *dit* gehoord hadden, gingen zij tegen den morgenstond in den tempel, en leerden. Maar de hoogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde, riepen den raad te zamen, en alle de oudsten der kinderen Israëls, en zonden naar den kerker om hen te halen.

22 Doch als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden wederom, en boodschapten *dit*,

23 Zeggende: Wij vonden wel den kerker met alle verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren; maar als wij *die* geopend hadden, vonden wij niemand daarbinnen.

24 Toen nu de *hooge* priester, en de hoofdman des tempels, en de overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zoude.

25 En er kwam een, en boodschapte hun, zeggende: Ziet, de mannen, die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in den tempel, en leeren het volk.

26 Toen ging de hoofdman henen, met de dienaren, en bragt hen, *doch* niet met geweld; want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesteenigd wierden.

27 En als zij hen gebragt hadden, stelden zij hen voor den raad; en de hoogepriester vraagde hun, en zeide:

28 Hebben wij u niet ernstelijk aangezegd, dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? en ziet, gij hebt met uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van dezen mensch over ons brengen.

29 Maar Petrus en de apostelen antwoordden, en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan den menschen.

30 De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, dien gij omgebragt hebt, hangende *hem* aan het hout.

21 And when they heard *that*, they entered into the temple early in the morning, and taught. But the high priest came, and they that were with him, and called the council together, and all the senate of the children of Israel, and sent to the prison to have them brought.

22 But when the officers came, and found them not in the prison, they returned, and told,

23 Saying, The prison truly found we shut with all safety, and the keepers standing without before the doors: but when we had opened, we found no man within.

24 Now when the high priest, and the captain of the temple, and the chief priests heard these things, they doubted of them whereunto this would grow.

25 Then came one and told them, saying, Behold, the men whom ye put in prison are standing in the temple, and teaching the people.

26 Then went the captain with the officers, and brought them without violence: for they feared the people, lest they should have been stoned.

27 And when they had brought them, they set *them* before the council: and the high priest asked them,

28 Saying, Did not we straitly command you, that ye should not teach in this name? and behold, ye have filled Jerusalem with your doctrine, and intend to bring this man's blood upon us.

29 ¶ Then Peter and the *other* apostles answered and said, We ought to obey God rather than men.

30 The God of our fathers raised up Jesus, whom ye slew and hanged on a tree:

31 Dezen heeft God door zijne regter *hand* verhoogd *tot* eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.

32 En wij zijn zijne getuigen van deze woorden; en ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft dengenen, die hem gehoorzaam zijn.

33 Als zij nu *dit* hoorden, berstede hun *'t hart*, en zij hielden raad om hen te dooden.

34 Maar een zeker pharizeër stond op in den raad, met name Gamaliël, een leeraar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebood, dat men de apostelen een weinig zoude doen buiten*staan*.

35 En hij zeide tot hen: Gij Israëlitische mannen! ziet voor u toe, wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36 Want vóór deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, dien een getal van omtrent vier honderd mannen aanhing; welke is omgebragt, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en te niet geworden.

37 Na hem stond op Judas, de Galileër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volks afvallig achter zich; en deze is ook vergaan, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.

38 En nu zeg ik ulieden: Houdt af van deze menschen, en laat hen *gaan*; want indien deze raad, of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden;

39 Maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.

40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de apostelen tot zich geroepen hadden, geeselden zij *hen*, en geboden *hun*, dat zij niet zouden spreken in den naam van Jezus; en lieten hen gaan.

41 Zij dan gingen henen van het

31 Him hath God exalted with his right hand *to be* a Prince and a Saviour, for to give repentance to Israel, and forgiveness of sins.

32 And we are his witnesses of these things; and *so is* also the Holy Ghost, whom God hath given to them that obey him.

33 ¶ When they heard *that*, they were cut *to the heart*, and took counsel to slay them.

34 Then stood there up one in the council, a Pharisee, named Gamaliel, a doctor of the law, had in reputation among all the people, and commanded to put the apostles forth a little space;

35 And said unto them, Ye men of Israel, take heed to yourselves what ye intend to do as touching these men:

36 For before these days rose up Theudas, boasting himself to be somebody; to whom a number of men, about four hundred, joined themselves: who was slain; and all, as many as obeyed him, were scattered, and brought to nought.

37 After this man rose up Judas of Galilee, in the days of the taxing, and drew away much people after him: he also perished; and all, *even* as many as obeyed him, were dispersed.

38 And now I say unto you, Refrain from these men, and let them alone: for if this counsel or this work be of men, it will come to nought:

39 But if it be of God, ye cannot overthrow it; lest haply ye be found even to fight against God.

40 And to him they agreed: and when they had called the apostles, and beaten *them*, they commanded that they should not speak in the name of Jesus, and let them go.

41 ¶ And they departed from the

aangezigt des raads, verblijd zijnde, dat zij waren waardig geacht geweest, om zijns naams wille smaadheid te lijden.

42 En zij hielden niet op, alle dagen in den tempel en bij de huizen te leeren, en Jezus Christus te verkondigen.

presence of the council, rejoicing that they were counted worthy to suffer shame for his name.

42 And daily in the temple, and in every house, they ceased not to teach and preach Jesus Christ.

HOOFDSTUK VI.

EN in dezelve dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond eene murmurering der Griekschen tegen de Hebreën, omdat hunne weduwen in de dagelijksche bediening verzuimd werden.

2 En de twaalve riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: Het is niet behoorlijk, dat wij het woord Gods nalaten en de *geld* tafelen dienen.

3 Ziet dan om, broeders! naar zeven mannen uit u, die *goed* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, die wij mogen stellen over deze noodige zaak.

4 Maar wij zullen volharden in het gebed, en in de bediening des woords.

5 En dit woord behaagde aan de gansche menigte; en zij verkoren Stephanus, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Philippus, en Prochorus, en Nicanor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaüs, eenen Jodengenoot van Antiochië,

6 Welken zij voor de apostelen stelden; en *dezen*, als zij gebeden hadden, leiden hun de handen op.

7 En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der priesteren werd den geloove gehoorzaam.

8 En Stephanus, vol van geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En er stonden op sommigen, die waren van de synagoge, ge-

CHAPTER VI.

AND in those days, when the number of the disciples was multiplied, there arose a murmuring of the Grecians against the Hebrews, because their widows were neglected in the daily ministration.

2 Then the twelve called the multitude of the disciples *unto them*, and said, It is not reason that we should leave the word of God, and serve tables.

3 Wherefore, brethren, look ye out among you seven men of honest report, full of the Holy Ghost and wisdom, whom we may appoint over this business.

4 But we will give ourselves continually to prayer, and to the ministry of the word.

5 ¶ And the saying pleased the whole multitude: and they chose Stephen, a man full of faith and of the Holy Ghost, and Philip, and Prochorus, and Nicanor, and Timon, and Parmenas, and Nicolas a proselyte of Antioch,

6 Whom they set before the apostles: and when they had prayed, they laid *their* hands on them.

7 And the word of God increased; and the number of the disciples multiplied in Jerusalem greatly; and a great company of the priests were obedient to the faith.

8 And Stephen, full of faith and power, did great wonders and miracles among the people.

9 ¶ Then there arose certain of the synagogue, which is called the

genaamd der Libertijnen, en der Cyreneërs, en der Alexandrijnen, en dergenen, die van Cilicië en Azië waren, en twisteden met Stephanus.

10 En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door welken hij sprak.

11 Toen maakten zij mannen op, die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God.

12 En zij beroerden het volk, en de ouderlingen en de schriftgeleerden; en *hem* aanvallende grepen zij hem, en leidden *hem* voor den raad,

13 En stelden valsche getuigen, die zeiden: Deze mensch houdt niet op, lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de wet.

14 Want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus, de Nazarener, deze plaats zal verbreken, en de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft.

15 En allen, die in den raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezigt als het aangezigt eens engels.

HOOFDSTUK VII.

En de hoogepriester zeide: Zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders! hoort toe: De God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, *nog* zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Charran,

3 En zeide tot hem: Ga uit uw land en uit uwe maagschap, en kom in een land, dat ik u wijzen zal.

4 Toen ging hij uit het land der Chaldeën, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bragt hij hem over in dit land, daar gijlieden nu in woont.

5 En hij gaf hem geen erfdeel in hetzelve, zelfs niet eenen voetstap;

synagogue of the Libertines, and Cyrenians, and Alexandrians, and of them of Cilicia, and of Asia, disputing with Stephen.

10 And they were not able to resist the wisdom and the spirit by which he spake.

11 Then they suborned men, which said, We have heard him speak blasphemous words against Moses, and *against* God.

12 And they stirred up the people, and the elders, and the scribes, and came upon *him*, and caught him, and brought *him* to the council,

13 And set up false witnesses, which said, This man ceaseth not to speak blasphemous words against this holy place, and the law:

14 For we have heard him say, that this Jesus of Nazareth shall destroy this place, and shall change the customs which Moses delivered us.

15 And all that sat in the council, looking steadfastly on him, saw his face as it had been the face of an angel.

CHAPTER VII.

Then said the high priest, Are these things so?

2 And he said, Men, brethren, and fathers, hearken; The God of glory appeared unto our father Abraham when he was in Mesopotamia, before he dwelt in Charran,

3 And said unto him, Get thee out of thy country, and from thy kindred, and come into the land which I shall shew thee.

4 Then came he out of the land of the Chaldeans, and dwelt in Charran. And from thence, when his father was dead, he removed him into this land wherein ye now dwell.

5 And he gave him none inheritance in it, no, not so much as to

en beloofde, dat hij hem hetzelve tot eene bezitting geven zoude, en zijnen zade na hem, als hij *nog* geen kind had.

6 En God sprak alzoo, dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en *dat* zij het zouden dienstbaar maken en kwalijk handelen, vier honderd jaren.

7 En het volk, dat zij dienen zullen, zal ik oordeelen, sprak God; en daarna zullen zij uitgaan, en zij zullen mij dienen te dezer plaatse.

8 En hij gaf hem het verbond der besnijdenis; en alzoo gewon hij Isaäk, en besneed hem op den achtsten dag; en Isaäk *gewon* Jakob, en Jakob de twaalf patriarchen.

9 En de patriarchen, nijdig zijnde, verkochten Jozef *om* naar Egypte *gebragt te worden;* en God was met hem,

10 En verloste hem uit alle zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Pharao, den koning van Egypte; en hij stelde hem tot een' overste over Egypte, en zijn geheele huis.

11 En daar kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benaauwdheid; en onze vaders vonden geene spijze.

12 Maar als Jakob hoorde, dat in Egypte koorn was, zond hij onze vaders de eerste maal uit.

13 En bij de tweede *reize* werd Jozef zijnen broederen bekend; en het geslacht van Jozef werd aan Pharao openbaar.

14 En Jozef zond henen, en ontbood zijnen vader Jakob, en zijn geheel geslacht, *bestaande* in vijf en zeventig zielen.

15 En Jakob kwam af in Egypte, en stierf, hij zelf en onze vaders.

16 En zij werden overgebragt naar Sichem, en gelegd in het graf, 't welk Abraham gekocht had voor eene somme gelds van de zonen Emmors, *des vaders van* Sichem.

set his foot on: yet he promised that he would give it to him for a possession, and to his seed after him, when *as yet* he had no child.

6 And God spake on this wise, That his seed should sojourn in a strange land; and that they should bring them into bondage, and entreat *them* evil four hundred years.

7 And the nation to whom they shall be in bondage will I judge, said God: and after that shall they come forth, and serve me in this place.

8 And he gave him the covenant of circumcision. And so *Abraham* begat Isaac, and circumcised him the eighth day; and Isaac *begat* Jacob, and Jacob *begat* the twelve patriarchs.

9 And the patriarchs, moved with envy, sold Joseph into Egypt: but God was with him,

10 And delivered him out of all his afflictions, and gave him favour and wisdom in the sight of Pharaoh king of Egypt; and he made him governor over Egypt, and all his house.

11 Now there came a dearth over all the land of Egypt and Chanaan, and great affliction; and our fathers found no sustenance.

12 But when Jacob heard that there was corn in Egypt, he sent out our fathers first.

13 And at the second *time* Joseph was made known to his brethren; and Joseph's kindred was made known unto Pharaoh.

14 Then sent Joseph, and called his father Jacob to *him*, and all his kindred, threescore and fifteen souls.

15 So Jacob went down into Egypt, and died, he, and our fathers,

16 And were carried over into Sychem, and laid in the sepulchre that Abraham bought for a sum of money of the sons of Emmor, *the father* of Sychem.

17 Maar als nu de tijd der belofte, die God aan Abraham gezworen had, genaakte, wies het volk en vermenigvuldigde in Egypte;

18 Tot dat een ander koning opstond, die Jozef niet gekend had.

19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geslacht, en handelde kwalijk met onze vaderen, zoodat zij hunne jonge kinderen moesten wegdoen, opdat zij niet zouden voorttelen.

20 In welken tijd Mozes geboren werd, en hij was uitnemend schoon; welke drie maanden opgevoed werd in het huis zijns vaders.

21 En als hij weggedaan was, nam de dochter van Pharao hem op, en voedde hem voor zich zelve op tot eenen zoon.

22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren; en hij was magtig in woorden en in werken.

23 Als hij nu den tijd van veertig jaren ten volle bereikt had, kwam het in zijn hart, zijne broeders, de kinderen Israëls, te bezoeken.

24 En ziende eenen, die onregt leed, beschermde hij *hem*, en wreekte dengenen, dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.

25 En hij meende, dat zijne broeders zouden verstaan, dat God door zijne hand hun verlossing geven zoude; maar zij hebben 't niet verstaan.

26 En den volgenden dag werd hij van hen gezien, daar zij vochten; en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen! gij zijt broeders: waarom doet gij malkander ongelijk?

27 En die zijnen naaste ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: Wie heeft u tot een' overste en regter over ons gesteld?

28 Wilt gij mij *ook* ombrengen, gelijkerwijs gij gisteren den Egyptenaar omgebragt hebt?

29 En Mozes vlugtte op dat woord, en werd een vreemdeling

17 But when the time of the promise drew nigh, which God had sworn to Abraham, the people grew and multiplied in Egypt,

18 Till another king arose, which knew not Joseph.

19 The same dealt subtilly with our kindred, and evil-entreated our fathers, so that they cast out their young children, to the end they might not live.

20 In which time Moses was born, and was exceeding fair, and nourished up in his father's house three months:

21 And when he was cast out, Pharaoh's daughter took him up, and nourished him for her own son.

22 And Moses was learned in all the wisdom of the Egyptians, and was mighty in words and in deeds.

23 And when he was full forty years old, it came into his heart to visit his brethren the children of Israel.

24 And seeing one *of them* suffer wrong, he defended *him*, and avenged him that was oppressed, and smote the Egyptian:

25 For he supposed his brethren would have understood how that God by his hand would deliver them: but they understood not.

26 And the next day he shewed himself unto them as they strove, and would have set them at one again, saying, Sirs, ye are brethren; why do ye wrong one to another?

27 But he that did his neighbour wrong, thrust him away, saying, Who made thee a ruler and a judge over us?

28 Wilt thou kill me, as thou didst the Egyptian yesterday?

29 Then fled Moses at this saying, and was a stranger in the land

in het land Madiam, waar hij twee zonen gewon.

30 En als *weder* veertig jaren vervuld waren, verscheen hem de engel des Heeren, in de woestijn van den berg Sinai, in vlammig vuur van een' doornenbosch.

31 Mozes nu, *dat* ziende, verwonderde zich over het gezigt; en als hij derwaarts ging, om *dat* te bezien, zoo geschiedde eene stemme des Heeren tot hem,

32 *Zeggende*: Ik ben de God uwer vaderen, de God Abrahams, en de God Isaäks, en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde *het* niet bezien.

33 En de Heere zeide tot hem: Ontbind de schoenen van uwe voeten; want de plaatse, op welke gij staat, is heilig land.

34 Gewisselijk heb ik gezien de mishandeling mijns volks, dat in Egypte is, en ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergekomen, om hen daaruit te verlossen; en nu kom herwaarts, ik zal u naar Egypte zenden.

35 Dezen Mozes, dien zij verloochend hadden, zeggende: Wie heeft u tot een' overste en regter gesteld? dezen, *zeg ik*, heeft God tot eenen overste en verlosser gezonden, door de hand des engels, die hem verschenen was in den doornenbosch.

36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in het land van Egypte, en in de Roode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

37 Deze is die Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: De Heere uw God, zal u eenen profeet verwekken uit uwe broederen gelijk mij; dien zult gij hooren.

38 Deze is het, die in de vergadering *des volks* in de woestijn was met den engel, die tot hem sprak op den berg Sinaï, en *met* onze vaderen; die de levende woorden ontving, om ons *die* te geven.

39 Denwelken onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar ver-

of Madian, where he begat two sons.

30 And when forty years were expired, there appeared to him in the wilderness of mount Sina, an angel of the Lord in a flame of fire in a bush.

31 When Moses saw *it*, he wondered at the sight; and as he drew near to behold *it*, the voice of the Lord came unto him,

32 *Saying*, I *am* the God of thy fathers, the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob. Then Moses trembled, and durst not behold.

33 Then said the Lord to him, Put off thy shoes from thy feet: for the place where thou standest is holy ground.

34 I have seen, I have seen the affliction of my people which is in Egypt, and I have heard their groaning, and am come down to deliver them. And now come, I will send thee into Egypt.

35 This Moses, whom they refused, saying, Who made thee a ruler and a judge? the same did God send *to be* a ruler and a deliverer by the hand of the angel which appeared to him in the bush.

36 He brought them out, after that he had shewed wonders and signs in the land of Egypt, and in the Red sea, and in the wilderness forty years.

37 ¶ This is that Moses, which said unto the children of Israel, A Prophet shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, like unto me; him shall ye hear.

38 This is he, that was in the church in the wilderness with the angel which spake to him in the mount Sina, and *with* our fathers: who received the lively oracles to give unto us:

39 To whom our fathers would not obey, but thrust *him* from them,

wierpen *hem*, en keerden met hunne harten *weder* naar Egypte,

40 Zeggende tot Aäron: Maak ons goden, die voor ons henengaan; want *wat* dezen Mozes *aangaat*, die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet wat hem geschied is.

41 En zij maakten een kalf in die dagen, en bragten offerande aan den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.

42 En God keerde *zich*, en gaf hen over, dat zij het heir des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der profeten: Hebt gij slagtofferen en offeranden mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?

43 Ja, gij hebt opgenomen den tabernakel Molochs, en het gesternte uwes gods Remphan, de afbeeldingen, die gij gemaakt heb om die te aanbidden; en ik zal u overvoeren naar gene *zijde* van Babylon.

44 De tabernakel van het getuigenis was onder onze vaderen in de woestijn, gelijk geordineerd had hij, die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zoude naar de afbeelding, die hij gezien had.

45 Welken ook onze vaders ontvangen hebbende, met Jozua gebragt hebben in het land, dat de heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezigt onzer vaderen, tot de dagen van David toe;

46 Welke voor God genade gevonden heeft, en begeerd heeft te vinden eene woonstede voor den God Jakobs.

47 En Salomo bouwde hem een huis.

48 Maar de Allerhoogste woont niet in tempelen met handen gemaakt; gelijk de profeet zegt:

49 De hemel is mij een troon, en de aarde eene voetbank mijner voeten. Hoedanig huis zult gij mij bouwen? zegt de Heere; of welke is de plaatse mijner ruste?

and in their hearts turned back again into Egypt,

40 Saying unto Aaron, Make us gods to go before us: for *as for* this Moses, which brought us out of the land of Egypt, we wot not what is become of him.

41 And they made a calf in those days, and offered sacrifice unto the idol, and rejoiced in the works of their own hands.

42 Then God turned, and gave them up to worship the host of heaven; as it is written in the book of the prophets, O ye house of Israel, have ye offered to me slain beasts and sacrifices *by the space of* forty years in the wilderness?

43 Yea, ye took up the tabernacle of Moloch, and the star of your God Remphan, figures which ye made to worship them: and I will carry you away beyond Babylon.

44 Our fathers had the tabernacle of witness in the wilderness, as he had appointed, speaking unto Moses, that he should make it according to the fashion that he had seen.

45 Which also our fathers, that came after, brought in with Jesus into the possession of the Gentiles, whom God drave out before the face of our fathers, unto the days of David;

46 Who found favour before God, and desired to find a tabernacle for the God of Jacob.

47 But Solomon built him an house.

48 Howbeit, the Most High dwelleth not in temples made with hands; as saith the prophet,

49 Heaven *is* my throne, and earth *is* my footstool: what house will ye build me? saith the Lord: or what *is* the place of my rest?

50 Heeft niet mijne hand alle deze dingen gemaakt?

51 Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren! gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uwe vaders, *alzoo* ook gij.

52 Wien van de profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? en zij hebben gedood degenen, die te voren verkondigd hebben de komst des regtvaardigen, van wien gijlieden nu verraders en moordenaars geworden zijt.

53 Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en ze niet hebt gehouden!

54 Als zij nu dit hoorden, bersteden hunne harten, en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij, vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus staande ter regter-*hand* Gods.

56 En hij zeide: Ziet, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen staande ter regter *hand* Gods.

57 Maar zij, roepende met groote stemme, stopten hunne ooren, en vielen eendragtelijk op hem aan,

58 En wierpen hem ter stad uit, en steenigden *hem;* en de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus.

59 En zij steenigden Stephanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus! ontvang mijnen geest.

60 En vallende op de knieën, riep hij met groote stemme: Heere! reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had, ontsliep hij.

50 Hath not my hand made all these things?

51 ¶ Ye stiff-necked, and uncircumcised in heart and ears, ye do always resist the Holy Ghost: as your fathers *did*, so *do* ye.

52 Which of the prophets have not your fathers persecuted? and they have slain them which shewed before of the coming of the Just One; of whom ye have been now the betrayers and murderers;

53 Who have received the law by the disposition of angels, and have not kept *it*.

54 ¶ When they heard these things, they were cut to the heart, and they gnashed on him with *their* teeth.

55 But he, being full of the Holy Ghost, looked up steadfastly into heaven, and saw the glory of God, and Jesus standing on the right hand of God,

56 And said, Behold, I see the heavens opened, and the Son of man standing on the right hand of God.

57 Then they cried out with a loud voice, and stopped their ears, and ran upon him with one accord,

58 And cast *him* out of the city, and stoned *him*: and the witnesses laid down their clothes at a young man's feet, whose name was Saul.

59 And they stoned Stephen, calling upon *God*, and saying, Lord Jesus, receive my spirit.

60 And he kneeled down and cried with a loud voice, Lord, lay not this sin to their charge. And when he had said this, he fell asleep.

HOOFDSTUK VIII.

EN Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En er werd te dien dage eene groote vervolging tegen de gemeente, die

CHAPTER VIII.

AND Saul was consenting unto his death. And at that time there was a great persecution against the church which was at Jerusalem

te Jeruzalem was; en zij werden allen verstrooid door de landen van Judea en Samaria, behalve de apostelen.

2 En *eenige* godvruchtige mannen droegen Stephanus te zamen *ten grave*, en maakten grooten rouw over hem.

3 En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis.

4 Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen *het land* door, en verkondigden het woord.

5 En Philippus kwam af in eene stad van Samaria, en predikte hun Christus.

6 En de scharen hielden zich eendragtelijk aan 't gene van Philippus gezegd werd, terwijl zij hoorden en zagen de teekenen, die hij deed.

7 Want van velen, die onreine geesten hadden, gingen *deze* uit, roepende met groote stemme; en vele geraakten en kreupelen werden genezen.

8 En daar werd groote blijdschap in die stad.

9 En een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende tooverij, en verrukkende de zinnen des volks van Samaria, zeggende van zich zelven, dat hij iets groote was.

10 Wien zij allen aanhingen, van den kleine tot den groote, zeggende: Deze is de groote kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Philippus geloofden, die het evangelie van het koningrijk Gods, en *van* den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beide mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef *hij* gedurig bij Philippus; en ziende de teekenen en groote krachten, die er geschiedden, ontzettede hij zich.

and they were all scattered abroad throughout the regions of Judea and Samaria, except the apostles.

2 And devout men carried Stephen *to his burial*, and made great lamentation over him.

3 As for Saul, he made havoc of the church, entering into every house, and haling men and women, committed *them* to prison.

4 Therefore they that were scattered abroad went every where preaching the word.

5 Then Philip went down to the city of Samaria, and preached Christ unto them.

6 And the people with one accord gave heed unto those things which Philip spake, hearing and seeing the miracles which he did.

7 For unclean spirits, crying with loud voice, came out of many that were possessed *with them*: and many taken with palsies, and that were lame, were healed.

8 And there was great joy in that city.

9 But there was a certain man, called Simon, which beforetime in the same city used sorcery, and bewitched the people of Samaria, giving out that himself was some great one:

10 To whom they all gave heed, from the least to the greatest, saying, This man is the great power of God.

11 And to him they had regard, because that of long time he had bewitched them with sorceries.

12 But when they believed Philip, preaching the things concerning the kingdom of God, and the name of Jesus Christ, they were baptized both men and women.

13 Then Simon himself believed also: and when he was baptized, he continued with Philip, and wondered, beholding the miracles and signs which were done.

14 Als nu de apostelen, die te Jeruzalem waren, hoorden, dat Samaria het woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes;

15 Welke afgekomen zijnde, baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mogten.

16 Want hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk gedoopt in den naam des Heeren Jezus.

17 Toen leiden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18 En als Simon zag, dat, door de oplegging van de handen der apostelen, de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan,

19 Zeggende: Geeft ook mij deze magt, opdat, zoo wien ik de handen opleg, hij den Heiligen Geest ontvange.

20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt, dat de gave Gods door geld verkregen wordt!

21 Gij hebt geen deel, noch lot in dit woord; want uw hart is niet regt voor God.

22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven wierde.

23 Want ik zie, dat gij zijt *geworden* tot eene *gansch* bittere gal en zamenknooping van ongeregtigheid.

24 Doch Simon antwoordende zeide: Bidt gijlieden voor mij tot den Heere, opdat niets over mij kome van 't gene gij gezegd hebt.

25 Zij dan nu, als zij het woord des Heeren betuigd en gesproken hadden, keerden wederom naar Jeruzalem, en verkondigden het evangelie in vele vlekken der Samaritanen.

26 En een engel des Heeren sprak tot Philippus, zeggende: Sta op, en ga henen tegen het Zuiden, op

14 Now when the apostles which were at Jerusalem heard that Samaria had received the word of God, they sent unto them Peter and John:

15 Who, when they were come down, prayed for them that they might receive the Holy Ghost:

16 (For as yet he was fallen upon none of them: only they were baptized in the name of the Lord Jesus.)

17 Then laid they *their* hands on them, and they received the Holy Ghost.

18 And when Simon saw that through laying on of the apostles' hands the Holy Ghost was given, he offered them money,

19 Saying, Give me also this power, that on whomsoever I lay hands, he may receive the Holy Ghost.

20 But Peter said unto him, Thy money perish with thee, because thou hast thought that the gift of God may be purchased with money.

21 Thou hast neither part nor lot in this matter: for thy heart is not right in the sight of God.

22 Repent therefore of this thy wickedness, and pray God, if perhaps the thought of thine heart may be forgiven thee.

23 For I perceive that thou art in the gall of bitterness, and in the bond of iniquity.

24 Then answered Simon, and said, Pray ye to the Lord for me, that none of these things which ye have spoken come upon me.

25 And they, when they had testified and preached the word of the Lord, returned to Jerusalem, and preached the gospel in many villages of the Samaritans.

26 And the angel of the Lord spake unto Philip, saying, Arise, and go toward the south, unto the

den weg, die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza; deze is woest.

27 En hij stond op en ging henen; en ziet, een Moorman, een kamerling *en* een magtig heer van Candacé, de koningin der Mooren, die over al haren schat was, en die te Jeruzalem gekomen was om te aanbidden,

28 En hij keerde wederom, en zat op zijnen wagen, en las den profeet Jesaja.

29 En de Geest zeide tot Philippus: Ga toe, en voeg u bij dezen wagen.

30 En Philippus liep toe, en hoorde hem den profeet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat gij ook 't gene gij leest?

31 En hij zeide: Hoe zoude ik toch kunnen, zoo mij niet iemand onderrigt? En hij bad Philippus, dat hij zoude opkomen en bij hem zitten.

32 En de plaatse der schriftuur, die hij las, was deze: Hij is gelijk een schaap ter slagting geleid; en gelijk een lam stemmeloos is voor dien, die het scheert, alzoo doet hij zijnen mond niet open.

33 In zijne vernedering is zijn oordeel weggenomen; en wie zal zijn geslacht verhalen? want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

34 En de kamerling antwoordde Philippus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de profeet dit? van zich zelven, of van iemand anders?

35 En Philippus deed zijnen mond open, en beginnende van deze zelfde schrift, verkondigde hij hem Jezus.

36 En alzoo zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water; en de kamerling zeide: Zie daar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?

37 En Philippus zeide: Indien gij van ganscher harte gelooft, zoo is 't geoorloofd. En hij antwoordende zeide: Ik geloof, dat Jezus Christus de Zone Gods is.

way that goeth down from Jerusalem unto Gaza, which is desert.

27 And he arose, and went: and behold, a man of Ethiopia, an eunuch of great authority under Candace queen of the Ethiopians, who had the charge of all her treasure, and had come to Jerusalem for to worship,

28 Was returning; and sitting in his chariot, read Esaias the prophet.

29 Then the Spirit said unto Philip, Go near and join thyself to this chariot.

30 And Philip ran thither to *him*, and heard him read the prophet Esaias, and said, Understandest thou what thou readest?

31 And he said, How can I, except some man should guide me? And he desired Philip that he would come up, and sit with him.

32 The place of the scripture which he read was this, He was led as a sheep to the slaughter; and like a lamb dumb before his shearer, so opened he not his mouth:

33 In his humiliation his judgment was taken away: and who shall declare his generation? for his life is taken from the earth.

34 And the eunuch answered Philip, and said, I pray thee, of whom speaketh the prophet this? of himself, or of some other man?

35 Then Philip opened his mouth, and began at the same scripture, and preached unto him Jesus.

36 And as they went on *their* way, they came unto a certain water: and the eunuch said, See, *here is* water; what doth hinder me to be baptized?

37 And Philip said, If thou believest with all thine heart, thou mayest. And he answered and said, I believe that Jesus Christ is the Son of God.

38 En hij gebood den wagen stil te houden; en zij daalden beiden af in het water, zoo Philippus als de kamerling, en hij doopte hem.

39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Philippus weg, en de kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijnen weg met blijdschap.

40 Maar Philippus werd gevonden te Azote; en *het land* doorgaande, verkondigde hij het evangelie *in* alle steden, tot dat hij te Cesarea kwam.

38 And he commanded the chariot to stand still: and they went down both into the water, both Philip and the eunuch; and he baptized him.

39 And when they were come up out of the water, the Spirit of the Lord caught away Philip, that the eunuch saw him no more: and he went on his way rejoicing.

40 But Philip was found at Azotus: and passing through, he preached in all the cities, till he came to Cesarea.

HOOFDSTUK IX.

EN Saulus, blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den hoogepriester,

2 En begeerde brieven van hem naar Damaskus, aan de synagogen, opdat, zoo hij eenigen vond, die van dien weg waren, hij *hen*, beide mannen en vrouwen, zoude gebonden brengen naar Jeruzalem.

3 En als hij reisde, is het geschied, dat hij nabij Damaskus kwam, en hem omscheen snellijk een licht van den hemel;

4 En ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij eene stem, die tot hem zeide: Saul! Saul! wat vervolgt gij mij?

5 En hij zeide: Wie zijt gij, Heere? En de Heere zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt. Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan!

6 En hij, bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere! wat wilt gij, dat ik doen zal? en de Heere *zeide* tot hem: Sta op, en ga in de stad, en *aldaar* zal u gezegd worden, wat gij doen moet.

7 En de mannen, die met hem over weg reisden stonden verbaasd, hoorende wel de stem, maar niemand ziende.

8 En Saulus stond op van de aar-

CHAPTER IX.

AND Saul, yet breathing out threatenings and slaughter against the disciples of the Lord, went unto the high priest,

2 And desired of him letters to Damascus to the synagogues, that if he found any of this way, whether they were men or women, he might bring them bound unto Jerusalem.

3 And as he journeyed, he came near Damascus: and suddenly there shined round about him a light from heaven:

4 And he fell to the earth, and heard a voice saying unto him, Saul, Saul, why persecutest thou me?

5 And he said, Who art thou, Lord? And the Lord said, I am Jesus whom thou persecutest. *It is* hard for thee to kick against the pricks.

6 And he trembling, and astonished, said, Lord, what wilt thou have me to do? And the Lord *said* unto him, Arise, and go into the city, and it shall be told thee what thou must do.

7 And the men which journeyed with him stood speechless, hearing a voice, but seeing no man.

8 And Saul arose from the earth;

de; en als zijne oogen opengingen, zag hij niemand. En zij, hem bij de hand leidende, bragten hem te Damaskus.
9 En hij was drie dagen, dat hij niet zag, en niet at, en niet dronk.

10 En er was een zeker discipel te Damaskus, met name Ananias; en de Heere zeide tot hem in een gezigt: Ananias! En hij zeide: Zie, *hier ben* ik, Heere!
11 En de Heere *zeide* tot hem: Sta op, en ga in de straat, genaamd de regte, en vraag in het huis van Judas naar *eenen*, met name Saulus, van Tarsen; want zie, hij bidt;

12 En hij heeft in een gezigt gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij weder ziende wierd.
13 En Ananias antwoordde: Heere! ik heb uit velen gehoord aangaande dezen man, hoe veel kwaad hij uwen heiligen te Jeruzalem gedaan heeft:
14 En hij heeft hier magt van de overpriesters, om te binden allen, die uwen naam aanroepen.
15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga henen; wat deze is mij een uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor volken, en koningen, en de kinderen Israëls.
16 Want ik zal hem toonen, hoe veel hij lijden moet om mijnen naam.
17 En Ananias ging henen en kwam in het huis: en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder! de Heere heeft mij gezonden, *namelijk* Jezus, die u verschenen is op den weg, dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.
18 En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond weder ziende; en stond op, en werd gedoopt.
19 En als hij spijze genomen

and when his eyes were opened, he saw no man: but they led him by the hand, and brought *him* into Damascus.
9 And he was three days without sight, and neither did eat nor drink.
10 ¶ And there was a certain disciple at Damascus, named Ananias; and to him said the Lord in a vision, Ananias. And he said, Behold, I *am here*, Lord.
11 And the Lord *said* unto him, Arise, and go into the street which is called Straight, and inquire in the house of Judas for *one* called Saul of Tarsus: for behold, he prayeth,
12 And hath seen in a vision a man named Ananias, coming in, and putting *his* hand on him, that he might receive his sight.

13 Then Ananias answered, Lord, I have heard by many of this man, how much evil he hath done to thy saints at Jerusalem:

14 And here he hath authority from the chief priests, to bind all that call on thy name.
15 But the Lord said unto him, Go thy way: for he is a chosen vessel unto me, to bear my name before the Gentiles, and kings, and the children of Israel.
16 For I will shew him how great things he must suffer for my name's sake.
17 And Ananias went his way, and entered into the house: and putting his hands on him, said, Brother Saul, the Lord (*even* Jesus that appeared unto thee in the way as thou camest) hath sent me, that thou mightest receive thy sight, and be filled with the Holy Ghost.

18 And immediately there fell from his eyes as it had been scales: and he received sight forthwith, and arose, and was baptized.
19 And when he had received

had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen, die te Damaskus waren.

20 En hij predikte terstond Christus in de synagogen, dat deze de Zoon Gods is.

21 En allen, die het hoorden, ontzetteden zich, en zeiden: Is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde, wie dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij hen gebonden zoude brengen tot de overpriesters?

22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden, die te Damaskus woonden, bewijzende dat deze de Christus is.

23 En als vele dagen verloopen waren, zoo hielden de Joden te zamen raad om hem te dooden.

24 Maar hunne lage werd Saulus bekend; en zij bewaarden de poorten, beide des daags en des nachts, opdat zij hem dooden mogten.

25 Doch des nachts namen hem de discipelen, en lieten *hem* neder door den muur, *hem* aflatende in eene mand.

26 Saulus nu, te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende, dat hij een discipel was.

27 Maar Barnabas, hem tot zich nemende, leidde *hem* tot de apostelen, en verhaalde hun, hoe hij op den weg den Heere gezien had, en dat hij tot hem gesproken had; en hoe hij te Damaskus vrijmoedig gesproken had in den naam van Jezus.

28 En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29 En vrijmoedig sprekende in den naam van den Heere Jezus, sprak hij ook en redetwistede met de Grieksche *Joden;* maar deze trachtteden hem te dooden.

30 Doch de broeders, *dit* verstaande, geleidden hem naar Cesarea, en zonden hem af naar Tarsen.

meat, he was strengthened. Then was Saul certain days with the disciples which were at Damascus.

20 And straightway he preached Christ in the synagogues, that he is the Son of God.

21 But all that heard *him* were amazed, and said, Is not this he that destroyed them which called on this name in Jerusalem, and came hither for that intent, that he might bring them bound unto the chief priests?

22 But Saul increased the more in strength, and confounded the Jews which dwelt at Damascus, proving that this is very Christ.

23 ¶ And after that many days were fulfilled, the Jews took counsel to kill him.

24 But their laying wait was known of Saul. And they watched the gates day and night to kill him.

25 Then the disciples took him by night, and let *him* down by the wall in a basket.

26 And when Saul was come to Jerusalem, he assayed to join himself to the disciples: but they were all afraid of him, and believed not that he was a disciple.

27 But Barnabas took him, and brought *him* to the apostles, and declared unto them how he had seen the Lord in the way, and that he had spoken to him, and how he had preached boldly at Damascus in the name of Jesus.

28 And he was with them coming in and going out at Jerusalem.

29 And he spake boldly in the name of the Lord Jesus, and disputed against the Grecians: but they went about to slay him.

30 *Which* when the brethren knew, they brought him down to Cesarea, and sent him forth to Tarsus.

31 De gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreeze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden zij vermenigvuldigd.

32 En het geschiedde, als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen, die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij een' zeker' mensch, met name Eneas, die sedert acht jaren te bed gelegen had, welke geraakt was.

34 En Petrus zeide tot hem: Eneas! Jezus de Christus maakt u gezond; sta op en spreid u zelven *het bed*. En hij stond terstond op.

35 En allen zagen hem, die te Lydda en *in* Saron woonden, welke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin, met name Tabitha, hetwelk, overgezet zijnde, is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen, die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf; en als zij haar gewasschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen, hoorende, dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op, en ging met hen; wien zij, als hij daar gekomen was, naar de opperzaal geleidden. En alle de weduwen stonden bij hem, weenende, en toonende de rokken en kleederen, die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was.

40 Maar Petrus, hebbende allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het ligchaam, zeide hij: Tabitha, sta op! En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende, zat zij over einde.

31 Then had the churches rest throughout all Judea, and Galilee, and Samaria, and were edified: and walking in the fear of the Lord, and in the comfort of the Holy Ghost, were multiplied.

32 ¶ And it came to pass, as Peter passed throughout all *quarters*, he came down also to the saints which dwelt at Lydda.

33 And there he found a certain man named Eneas, which had kept his bed eight years, and was sick of the palsy.

34 And Peter said unto him, Eneas, Jesus Christ maketh thee whole: arise, and make thy bed. And he arose immediately.

35 And all that dwelt at Lydda and Saron saw him, and turned to the Lord.

36 ¶ Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, which by interpretation is called Dorcas; this woman was full of good works and alms-deeds which she did.

37 And it came to pass in those days, that she was sick, and died: whom when they had washed, they laid *her* in an upper chamber.

38 And forasmuch as Lydda was nigh to Joppa, and the disciples had heard that Peter was there, they sent unto him two men, desiring *him* that he would not delay to come to them.

39 Then Peter arose, and went with them. When he was come, they brought him into the upper chamber: and all the widows stood by him weeping, and shewing the coats and garments which Dorcas made, while she was with them.

40 But Peter put them all forth, and kneeled down, and prayed; and turning *him* to the body, said, Tabitha, arise. And she opened her eyes: and when she saw Peter, she sat up.

41 En hij gaf haar de hand, en rigtte haar op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar levende voor *hen*.

42 En *dit* werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde, dat hij vele dagen te Joppe bleef, bij zekeren Simon, eenen lederbereider.

41 And he gave her *his* hand, and lifted her up; and when he had called the saints and widows, he presented her alive.

42 And it was known throughout all Joppa: and many believed in the Lord.

43 And it came to pass, that he tarried many days in Joppa with one Simon a tanner.

HOOFDSTUK X.

EN daar was een zeker man te Cesarea, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaansche;

2 Godzalig en vreezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God gedurig biddende.

3 *Deze* zag in een gezigt klaarlijk, omtrent de negende ure des daags, eenen engel Gods tot hem inkomende, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij, de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus;

6 Deze ligt te huis bij zekeren Simon, eenen lederbereider, die *zijn* huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen, wat gij doen moet.

7 Als nu de engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht, van degenen, die gedurig bij hem waren;

8 En als hij hun alles verhaald had, zond hij hen naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl dezen reisden, en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

CHAPTER X.

THERE was a certain man in Cesarea, called Cornelius, a centurion of the band called the Italian *band*,

2 *A* devout *man*, and one that feared God with all his house, which gave much alms to the people, and prayed to God always.

3 He saw in a vision evidently, about the ninth hour of the day, an angel of God coming in to him, and saying unto him, Cornelius.

4 And when he looked on him, he was afraid, and said, What is it, Lord? And he said unto him, Thy prayers and thine alms are come up for a memorial before God.

5 And now send men to Joppa, and call for *one* Simon, whose surname is Peter;

6 He lodgeth with one Simon a tanner, whose house is by the sea-side: he shall tell thee what thou oughtest to do.

7 And when the angel which spake unto Cornelius was departed, he called two of his household servants, and a devout soldier of them that waited on him continually;

8 And when he had declared all *these* things unto them, he sent them to Joppa.

9 ¶ On the morrow, as they went on their journey, and drew nigh unto the city, Peter went up upon the house-top to pray, about the sixth hour:

10 En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij *het maal* voor hem bereidden, overviel hem eene verrukking van zinnen,

11 En hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde;

12 In hetwelke waren alle de viervoetige *dieren* der aarde, en de wilde, en de kruipende *dieren*, en de vogelen des hemels.

13 En daar geschiedde eene stemme tot hem: Sta op, Petrus! slagt en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geenszins, Heere! want ik heb nooit iets gegeten, dat gemeen of onrein was.

15 En eene stemme *geschiedde* wederom ten tweeden maal tot hem: Hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot driemaal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En alzoo Petrus bij zich zelven twijfelde, wat toch het gezigt mogte zijn, dat hij gezien had, ziet, zoo stonden de mannen aan de poort, die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon.

18 En *iemand* geroepen hebbende, vraagden zij, of Simon, toegenaamd Petrus, daar te huis lag.

19 En als Petrus over dat gezigt nadacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u;

20 Daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Ziet, ik ben het, dien gij zoekt; wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een regtvaardig man, en vreezende God, en die *goed* getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is

10 And he became very hungry, and would have eaten: but while they made ready, he fell into a trance,

11 And saw heaven opened, and a certain vessel descending unto him, as it had been a great sheet knit at the four corners, and let down to the earth:

12 Wherein were all manner of four-footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

13 And there came a voice to him, Rise, Peter; kill, and eat.

14 But Peter said, Not so, Lord; for I have never eaten any thing that is common or unclean.

15 And the voice *spake* unto him again the second time, What God hath cleansed, *that* call not thou common.

16 This was done thrice: and the vessel was received up again into heaven.

17 Now, while Peter doubted in himself what this vision which he had seen should mean, behold, the men which were sent from Cornelius had made inquiry for Simon's house, and stood before the gate,

18 And called, and asked whether Simon, which was surnamed Peter, were lodged there.

19 ¶ While Peter thought on the vision, the Spirit said unto him, Behold, three men seek thee.

20 Arise therefore, and get thee down, and go with them, doubting nothing: for I have sent them.

21 Then Peter went down to the men which were sent unto him from Cornelius; and said, Behold, I am he whom ye seek: what *is* the cause wherefore ye are come?

22 And they said, Cornelius the centurion, a just man, and one that feareth God, and of good report among all the nation of the Jews, was warned from God by an holy

door goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen engel, dat hij u zoude ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden *der zaligheid* zoude hooren.

23 Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij hen in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen henen, en sommige der broederen, die van Joppe waren, gingen met hem.

24 En des anderen daags kwamen zij te Cesarea. En Cornelius verwachtede hen, zamengeroepen hebbende die *van* zijne maagschap en bijzonderste vrienden.

25 En als het geschiedde, dat Petrus inkwam, ging Cornelius hem te gemoet, en vallende aan *zijne* voeten, aanbad hij.

26 Maar Petrus rigtte hem op, zeggende: Sta op, ook ik zelf ben een mensch.

27 En met hem sprekende, ging hij in, en vond er velen, die zamengekomen waren.

28 En hij zeide tot hen: Gij weet, hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot eenen vreemde; doch God heeft mij getoond, dat ik geen' mensch zoude gemeen of onrein heeten.

29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gij mij hebt ontboden?

30 En Cornelius zeide: Sedert vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis.

31 En ziet, een man stond voor mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius! uw gebed is verhoord, en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32 Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus; in het huis van Simon den lederbereider, aan de zee, ligt deze te huis, welke, hier gekomen zijnde, tot u spreken zal.

angel to send for thee into his house, and to hear words of thee.

23 Then called he them in, and lodged *them*. And on the morrow Peter went away with them, and certain brethren from Joppa accompanied him.

24 And the morrow after they entered into Cesarea. And Cornelius waited for them, and had called together his kinsmen and near friends.

25 And as Peter was coming in, Cornelius met him, and fell down at his feet, and worshipped *him*.

26 But Peter took him up, saying, Stand up: I myself also am a man.

27 And as he talked with him, he went in, and found many that were come together.

28 And he said unto them, Ye know how that it is an unlawful thing for a man that is a Jew to keep company, or come unto one of another nation; but God hath shewed me that I should not call any man common or unclean.

29 Therefore came I *unto you* without gainsaying, as soon as I was sent for: I ask therefore for what intent ye have sent for me?

30 And Cornelius said, Four days ago I was fasting until this hour; and at the ninth hour I prayed in my house, and behold, a man stood before me in bright clothing,

31 And said, Cornelius, thy prayer is heard, and thine alms are had in remembrance in the sight of God.

32 Send therefore to Joppa, and call hither Simon, whose surname is Peter; he is lodged in the house of *one* Simon a tanner, by the sea side: who, when he cometh, shall speak unto thee.

33 Zoo heb ik dan van stonde aan tot u gezonden, en gij hebt wél gedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan nu allen *hier* tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgene u van God bevolen is.

34 En Petrus, den mond opendoende, zeide: Ik verneme in waarheid, dat God geen aannemer is des persoons;

35 Maar *dat* in allen volke, die hem vreest en geregtigheid werkt, hem aangenaam is.

36 *Wat aangaat* het woord, dat hij gezonden heeft den kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus; (deze is een Heere van allen.)

37 Gijlieden weet de zaak, die geschied is door geheel Judea, beginnende van Galilea, na den doop, welken Johannes gepredikt heeft;

38 *Belangende* Jezus van Nazareth, hoe God hem gezalfd heeft met den Heiligen Geest en met kracht; die *het land* doorgegaan is, goed doende, en genezende allen, die van den duivel overweldigd waren; want God was met hem.

39 En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in het Joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, *hem* hangende aan een hout.

40 Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven, dat hij openbaar zoude worden;

41 Niet al den volke, maar den getuigen, die van God te voren verkoren waren, ons *namelijk*, die met hem gegeten en gedronken hebben, nadat hij uit de dooden opgestaan was.

42 En hij heeft ons geboden, den volke te prediken en te betuigen, dat hij is degene, die van God verordend is tot een' Regter van levenden en dooden.

43 Dezen geven getuigenis alle de profeten, dat een iegelijk, die

33 Immediately therefore I sent to thee; and thou hast well done that thou art come. Now therefore are we all here present before God, to hear all things that are commanded thee of God.

34 ¶ Then Peter opened *his* mouth, and said, Of a truth I perceive that God is no respecter of persons:

35 But in every nation, he that feareth him and worketh righteousness, is accepted with him.

36 The word which *God* sent unto the children of Israel, preaching peace by Jesus Christ: (he is Lord of all:)

37 That word, *I say*, ye know, which was published throughout all Judea, and began from Galilee, after the baptism which John preached;

38 How God anointed Jesus of Nazareth with the Holy Ghost and with power: who went about doing good, and healing all that were oppressed of the devil; for God was with him.

39 And we are witnesses of all things which he did, both in the land of the Jews, and in Jerusalem; whom they slew and hanged on a tree:

40 Him God raised up the third day, and shewed him openly;

41 Not to all the people, but unto witnesses chosen before of God, *even* to us, who did eat and drink with him after he rose from the dead.

42 And he commanded us to preach unto the people, and to testify that it is he which was ordained of God *to be* the Judge of quick and dead.

43 To him give all the prophets witness that through his name

in hem gelooft, vergeving der zonden ontvangt door zijnen naam.

44 Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden.

45 En de geloovigen, die uit de besnijdenis waren, zoo velen als er met Petrus waren gekomen, ontzetteden zich, dat de gave des Heiligen Geestes ook op de heidenen uitgestort werd.

46 Want zij hoorden hen spreken met *vreemde* talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus:

47 Kan ook iemand het water weren, dat deze niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk ook wij?

48 En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem, dat hij eenige dagen bij *hen* bleef.

HOOFDSTUK XI.

De apostelen nu, en de broeders, die in Judea waren, hoorden, dat ook de heidenen het woord Gods aangenomen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistteden tegen hem degenen, die uit de besnijdenis waren,

3 Zeggende: Gij zijt ingegaan tot mannen, die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4 Maar Petrus, beginnende, verhaalde het hun achtervolgens, zeggende:

5 Ik was in de stad Joppe biddende; en ik zag in eene verrukking van zinnen een gezigt, *namelijk* een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken nedergelaten uit den hemel, en het kwam tot bij mij.

6 Op welk *laken* als ik de oogen hield, zoo merkte ik, en zag de viervoetige *dieren* der aarde, en de wilde, en de kruipende *dieren*, en de vogelen des hemels.

whosoever believeth in him shall receive remission of sins.

44 ¶ While Peter yet spake these words, the Holy Ghost fell on all them which heard the word.

45 And they of the circumcision which believed, were astonished, as many as came with Peter, because that on the Gentiles also was poured out the gift of the Holy Ghost.

46 For they heard them speak with tongues, and magnify God. Then answered Peter,

47 Can any man forbid water, that these should not be baptized, which have received the Holy Ghost as well as we?

48 And he commanded them to be baptized in the name of the Lord. Then prayed they him to tarry certain days.

CHAPTER XI.

And the apostles and brethren that were in Judea, heard that the Gentiles had also received the word of God.

2 And when Peter was come up to Jerusalem, they that were of the circumcision contended with him,

3 Saying, Thou wentest in to men uncircumcised, and didst eat with them.

4 But Peter rehearsed *the matter* from the beginning, and expounded *it* by order unto them, saying,

5 I was in the city of Joppa praying: and in a trance I saw a vision, A certain vessel descend, as it had been a great sheet, let down from heaven by four corners; and it came even to me:

6 Upon the which when I had fastened mine eyes, I considered, and saw four-footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

7 En ik hoorde eene stemme,
die tot mij zeide: Sta op, Petrus!
slagt en eet.
8 Maar ik zeide: Geenszins,
Heere! want nooit is iets, dat gemeen
of onrein was, in mijnen
mond ingegaan.
9 Doch de stemme antwoordde
mij ten tweeden maal uit den
hemel: Hetgeen God gereinigd
heeft, zult gij niet gemeen maken.
10 En dit geschiedde tot driemaal;
en alles werd wederom opgetrokken
in den hemel.
11 En ziet, ter zelfder *ure* stonden
er drie mannen voor het huis,
daar ik in was, die van Cesarea
tot mij afgezonden waren.
12 En de Geest zeide tot mij, dat
ik met hen gaan zoude, niet twijfelende.
En met mij gingen ook deze
zes broeders, en wij zijn in des
mans huis ingegaan;
13 En hij heeft ons verhaald, hoe
hij den engel gezien had, die in
zijn huis stond, en tot hem zeide:
Zend mannen naar Joppe, en ontbied
Simon, die toegenaamd is Petrus;
14 Die woorden tot u zal spreken,
door welke gij zult zalig worden,
en uw gansche huis.
15 En als ik begon te spreken,
viel de Heilige Geest op hen, gelijk
ook op ons in het begin.
16 En ik werd gedachtig aan het
woord des Heeren, hoe hij zeide:
Johannes doopte wel met water,
maar gijlieden zult gedoopt worden
met den Heiligen Geest.
17 Indien dan God hun evengelijke
gaven gegeven heeft, als ook
ons, die in den Heere Jezus Christus
geloofd hebben, wie was ik
toch, die God konde weren?
18 En als zij dit hoorden, waren
zij te vreden, en verheerlijkten
God, zeggende: Zoo heeft dan
God ook den heidenen de bekeering
gegeven ten leven!
19 Degenen nu, die verstrooid
waren door de verdrukking, die
ten tijde van Stephanus geschied

7 And I heard a voice saying unto
me, Arise, Peter; slay, and eat.
8 But I said, Not so, Lord: for
nothing common or unclean hath
at any time entered into my mouth.
9 But the voice answered me
again from heaven, What God
hath cleansed, *that* call not thou
common.
10 And this was done three times:
and all were drawn up again into
heaven.
11 And behold, immediately there
were three men already come unto
the house where I was, sent
from Cesarea unto me.
12 And the Spirit bade me go with
them, nothing doubting. Moreover,
these six brethren accompanied
me, and we entered into the man's
house:
13 And he shewed us how he had
seen an angel in his house, which
stood and said unto him, Send men
to Joppa, and call for Simon, whose
surname is Peter;
14 Who shall tell thee words,
whereby thou and all thy house
shall be saved.
15 And as I began to speak, the
Holy Ghost fell on them, as on us
at the beginning.
16 Then remembered I the word
of the Lord, how that he said, John
indeed baptized with water; but
ye shall be baptized with the Holy
Ghost.
17 Forasmuch then as God gave
them the like gift as *he did* unto us,
who believed on the Lord Jesus
Christ, what was I, that I could
withstand God?
18 When they heard these things,
they held their peace, and glorified
God, saying, Then hath God also
to the Gentiles granted repentance
unto life.
19 ¶ Now they which were scattered
abroad upon the persecution
that arose about Stephen, travelled

was, gingen *het land* door tot Phênicië toe, en Cyprus, en Antiochië, tot niemand het woord sprekende, dan alleen tot de Joden.

20 En daar waren eenige Cyprische en Cyreneïsche mannen uit hen, welke te Antiochië gekomen zijnde, spraken tot de Griekschen, verkondigende den Heere Jezus.

21 En de hand des Heeren was met hen; en een groot getal geloofde, en bekeerde zich tot den Heere.

22 En het gerucht van hen kwam tot de ooren der gemeente, die te Jeruzalem was; en zij zonden Barnabas uit, dat hij *het land* doorging tot Antiochië toe.

23 Welke, daar gekomen zijnde, en de genade Gods ziende, verblijd werd, en hen allen vermaande, dat zij met een voornemen des harten bij den Heere zouden blijven.

24 Want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes en des geloofs; en er werd eene groote schare den Heere toegevoegd.

25 En Barnabas ging uit naar Tarsen, om Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden had, bragt hij hem te Antiochië.

26 En het geschiedde, dat zij een geheel jaar te *zamen* vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden; en dat de discipelen te Antiochië het eerst Christenen genaamd werden.

27 En in dezelve dagen kwamen *eenige* profeten af van Jeruzalem te Antiochië.

28 En één uit hen, met name Agabus, stond op, en gaf te kennen door den Geest, dat er een groote hongersnood zoude wezen over de geheele wereld; dewelke ook gekomen is onder den keizer Claudius.

29 En naar dat een iegelijk der discipelen vermogt, besloot elk van hen *iets* te zenden ter dienste der broederen, die in Judea woonden.

30 Hetwelk zij ook deden, en

as far as Phenice, and Cyprus, and Antioch, preaching the word to none but unto the Jews only.

20 And some of them were men of Cyprus and Cyrene, which when they were come to Antioch, spake unto the Grecians, preaching the Lord Jesus.

21 And the hand of the Lord was with them: and a great number believed, and turned unto the Lord.

22 ¶ Then tidings of these things came unto the ears of the church which was in Jerusalem: and they sent forth Barnabas, that he should go as far as Antioch.

23 Who, when he came, and had seen the grace of God, was glad, and exhorted them all, that with purpose of heart they would cleave unto the Lord.

24 For he was a good man, and full of the Holy Ghost, and of faith: and much people was added unto the Lord.

25 Then departed Barnabas to Tarsus, for to seek Saul:

26 And when he had found him, he brought him unto Antioch. And it came to pass, that a whole year they assembled themselves with the church, and taught much people. And the disciples were called Christians first in Antioch.

27 ¶ And in these days came prophets from Jerusalem unto Antioch.

28 And there stood up one of them named Agabus, and signified by the Spirit, that there should be great dearth throughout all the world: which came to pass in the days of Claudius Cesar.

29 Then the disciples, every man according to his ability, determined to send relief unto the brethren which dwelt in Judea.

30 Which also they did, and sent

zonden het tot de ouderlingen door de hand van Barnabas en Saulus.

HOOFDSTUK XII.

EN omtrent dien tijd sloeg de koning Herodes de handen aan sommigen van de gemeente, om die kwalijk te handelen.

2 En hij doodde Jakobus, den broeder van Johannes, met het zwaard.

3 En toen hij zag, dat *dit* den Joden behagelijk was, voer hij voort om ook Petrus te vangen; (en het waren de dagen der ongezuurde *brooden*.)

4 Wien hij ook gegrepen hebbende, in de gevangenis zettede, en gaf *hem* over aan vier *wachten*, *elk* van vier krijgsknechten, om hem te bewaren, willende na het paasch *feest* hem voorbrengen voor het volk.

5 Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.

6 Toen nu Herodes hem zoude voorbrengen, was Petrus in dien nacht slapende tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis.

7 En ziet, een engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus, wekte hij hem op, zeggende: Sta haastelijk op. En zijne ketenen vielen af van de handen.

8 En de engel zeide tot hem: Omgord u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp uwen mantel om, en volg mij.

9 En uitgaande volgde hij hem, en hij wist niet, dat het waarachtig was, hetgeen door den engel geschiedde, maar hij meende, dat hij een gezigt zag.

10 En als zij door de eerste en

it to the elders by the hands of Barnabas and Saul.

CHAPTER XII.

NOW about that time, Herod the king, stretched forth *his* hands to vex certain of the church.

2 And he killed James the brother of John with the sword.

3 And because he saw it pleased the Jews, he proceeded further to take Peter also. Then were the days of unleavened bread.

4 And when he had apprehended him, he put *him* in prison, and delivered *him* to four quaternions of soldiers to keep him; intending after Easter to bring him forth to the people.

5 Peter therefore was kept in prison: but prayer was made without ceasing of the Church unto God for him.

6 And when Herod would have brought him forth, the same night Peter was sleeping between two soldiers, bound with two chains; and the keepers before the door kept the prison.

7 And behold, the angel of the Lord came upon *him*, and a light shined in the prison; and he smote Peter on the side, and raised him up, saying, Arise up quickly. And his chains fell off from *his* hands.

8 And the angel said unto him, Gird thyself, and bind on thy sandals: and so he did. And he saith unto him, Cast thy garment about thee, and follow me.

9 And he went out, and followed him, and wist not that it was true which was done by the angel; but thought he saw a vision.

10 When they were past the first

tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort, die naar de stad leidt; welke van zelf hun geopend werd. En uitgegaan zijnde, gingen zij éénе straat voort; en terstond scheidde de engel van hem.

11 En Petrus, tot zich zelven gekomen zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtig, dat de Heere zijnen engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Herodes, en *uit* al de verwachting van het volk der Joden.

12 En als hij *alles* overlegd had, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd was Markus, alwaar velen zamenvergaderd en biddende waren.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd voor, om te luisteren, met name Rhode.

14 En zij, de stem van Petrus herkennende, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen, en boodschapte, dat Petrus voor *aan* de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: Gij raast. Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo was. En zij zeiden: Het is zijn engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem en ontzetteden zich.

17 En als hij hen met de hand gewenkt had, dat zij zwijgen zouden, verhaalde hij hun, hoe de Heere hem uit de gevangenis uitgeleid had, en zeide: Boodschapt dit aan Jakobus en de broederen. En hij uitgegaan zijnde, reisde naar eene andere plaats.

18 En als het dag was geworden, was er geen kleine beroerte onder de krijgsknechten, wat toch aan Petrus mogte geschied zijn.

19 En als Herodes hem gezocht had, en niet vond, en de wachters regterlijk ondervraagd had, gebood hij, dat zij weggeleid zouden wor-

and the second ward, they came unto the iron gate that leadeth unto the city; which opened to them of his own accord: and they went out, and passed on through one street; and forthwith the angel departed from him.

11 And when Peter was come to himself, he said, Now I know of a surety, that the Lord hath sent his angel, and hath delivered me out of the hand of Herod, and *from* all the expectation of the people of the Jews.

12 And when he had considered *the thing*, he came to the house of Mary the mother of John, whose surname was Mark; where many were gathered together, praying.

13 And as Peter knocked at the door of the gate, a damsel came to hearken, named Rhoda.

14 And when she knew Peter's voice, she opened not the gate for gladness, but ran in, and told how Peter stood before the gate.

15 And they said unto her, Thou art mad. But she constantly affirmed that it was even so. Then said they, It is his angel.

16 But Peter continued knocking. And when they had opened *the door*, and saw him, they were astonished.

17 But he beckoning unto them with the hand to hold their peace, declared unto them how the Lord had brought him out of the prison. And he said, Go shew these things unto James, and to the brethren. And he departed, and went into another place.

18 Now as soon as it was day, there was no small stir among the soldiers, what was become of Peter.

19 And when Herod had sought for him, and found him not, he examined the keepers, and commanded that *they* should be put to death.

den. En hij vertrok van Judea naar Cesarea, en onthield zich *aldaar*.
20 En Herodes had in den zin, tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendragtig tot hem, en Blastus, die des konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden zij vrede, omdat hun land gespijzigd werd van des konings *land*.
21 En op eenen gezetten dag hield Herodes, een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den regterstoel gezeten zijnde, eene rede tot hen.
22 En het volk riep *hem* toe: Eene stemme Gods, en niet eens menschen.
23 En van stonde aan sloeg hem een engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en hij werd van de wormen gegeten, en gaf den geest.
24 En het woord Gods wies, en vermenigvuldigde.
25 Barnabas nu en Saulus keerden weder van Jeruzalem, als zij de dienst volbragt hadden, medegenomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Markus.

And he went down from Judea to Cesarea, and *there* abode.
20 ¶ And Herod was highly displeased with them of Tyre and Sidon. But they came with one accord to him, and having made Blastus the king's chamberlain their friend, desired peace, because their country was nourished by the king's *country*.
21 And upon a set day, Herod arrayed in royal apparel, sat upon his throne, and made an oration unto them.
22 And the people gave a shout, *saying*, *It is* the voice of a god, and not of a man.
23 And immediately the angel of the Lord smote him, because he gave not God the glory: and he was eaten of worms, and gave up the ghost.
24 ¶ But the word of God grew and multiplied.
25 And Barnabas and Saul returned from Jerusalem, when they had fulfilled *their* ministry, and took with them John, whose surname was Mark.

HOOFDSTUK XIII.

En er waren te Antiochië, in de gemeente, die daar was, eenige profeten en leeraars, namelijk Barnabas, en Simeon, genaamd Niger, en Lucius van Cyrene, en Manahen, die met Herodes den viervorst opgevoed was, en Saulus.
2 En als zij den Heere dienden, en vasteden, zeide de Heilige Geest: Zondert mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk, waartoe ik hen geroepen heb.
3 Toen vasteden en baden zij, en hun de handen opgelegd hebbende, lieten zij hen gaan.
4 Dezen dan uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, gingen af naar Seleucië, en van daar voeren zij af naar Cyprus.

CHAPTER XIII.

Now there were in the church that was at Antioch certain prophets and teachers; as Barnabas, and Simeon that was called Niger, and Lucius of Cyrene, and Manaen, which had been brought up with Herod the tetrarch, and Saul.
2 As they ministered to the Lord, and fasted, the Holy Ghost said, Separate me Barnabas and Saul, for the work whereunto I have called them.
3 And when they had fasted and prayed, and laid *their* hands on them, they sent *them* away.
4 ¶ So they being sent forth by the Holy Ghost, departed unto Seleucia; and from thence they sailed to Cyprus.

5 En gekomen zijnde te Salamis, verkondigden zij het woord Gods in de synagogen der Joden; en zij hadden ook Johannes tot dienaar.

6 En als zij het eiland doorgegaan waren tot Paphos toe, vonden zij zekeren toovenaar, eenen valschen profeet, eenen Jood, wiens naam was Bar-Jezus;

7 Welke was bij den stadhouder Sergius Paulus, eenen verstandigen man. Deze, Barnabas en Saulus tot zich geroepen hebbende, zocht zeer het woord Gods te hooren.

8 Maar Elymas, de toovenaar, (want alzoo wordt zijn naam overgezet) wederstond hen, zoekende den stadhouder van het geloof af te keeren.

9 Doch Saulus, (die ook Paulus *genaamd is*) vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10 O gij kind des duivels, vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van alle geregtigheid! zult gij niet ophouden te verkeeren de regte wegen des Heeren?

11 En nu zie, de hand des Heeren *is* tegen u, en gij zult blind zijn, en de zon niet zien voor eenen tijd. En van stonde aan viel op hem donkerheid en duisternis; en rondom gaande, zocht hij, die *hem* met de hand mogten leiden.

12 Als de stadhouder zag 't gene geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren.

13 En Paulus en die met hem waren, van Paphos afgevaren zijnde, kwamen te Perge, in Pamphylië. Maar Johannes, van hen scheidende, keerde weder naar Jeruzalem.

14 En zij, van Perge *het land* doorgaande, kwamen te Antiochië, in Pisidië; en gegaan zijnde in de synagoge op den dag des sabbats, zaten zij er neder.

15 En na het lezen der wet en der profeten, zonden de oversten der

5 And when they were at Salamis, they preached the word of God in the synagogues of the Jews. And they had also John to *their* minister.

6 And when they had gone through the isle unto Paphos, they found a certain sorcerer, a false prophet, a Jew, whose name *was* Bar-jesus:

7 Which was with the deputy of the country, Sergius Paulus, a prudent man; who called for Barnabas and Saul, and desired to hear the word of God.

8 But Elymas the sorcerer (for so is his name by interpretation) withstood them, seeking to turn away the deputy from the faith.

9 Then Saul, (who also *is called* Paul) filled with the Holy Ghost, set his eyes on him,

10 And said, O full of all subtilty, and all mischief, *thou* child of the devil, *thou* enemy of all righteousness, wilt thou not cease to pervert the right ways of the Lord?

11 And now behold, the hand of the Lord *is* upon thee, and thou shalt be blind, not seeing the sun for a season. And immediately there fell on him a mist and a darkness; and he went about seeking some to lead him by the hand.

12 Then the deputy, when he saw what was done, believed, being astonished at the doctrine of the Lord.

13 Now when Paul and his company loosed from Paphos, they came to Perga in Pamphylia: And John departing from them, returned to Jerusalem.

14 ¶ But when they departed from Perga, they came to Antioch in Pisidia, and went into the synagogue on the sabbath-day, and sat down.

15 And after the reading of the law and the prophets, the rulers of

synagoge tot hen, zeggende: Mannen broeders! indien er *eenig* woord van vertroosting tot het volk in u is, zoo spreekt.

16 En Paulus stond op, en wenkte met de hand, en zeide: Gij Israëlitische mannen, en gij, die God vreest, hoort toe!

17 De God van dit volk Israël heeft onze vaderen uitverkoren, en het volk verhoogd, als zij vreemdelingen waren in het land van Egypte, en heeft hen met eenen hoogen arm daaruit geleid.

18 En hij heeft omtrent den tijd van veertig jaren hunne zeden verdragen in de woestijn.

19 En zeven volken uitgeroeid hebbende in het land Kanaän, heeft hij hun door het lot derzelver land uitgedeeld.

20 En daarna omtrent vier honderd en vijftig jaren, gaf hij *hun* regters, tot op Samuel, den profeet.

21 En van toen aan begeerden zij eenen koning; en God gaf hun Saul, den zoon van Kis, eenen man uit den stam van Benjamin, veertig jaren.

22 En dezen afgezet hebbende, verwekte hij hun David tot eenen koning; wien hij ook getuigenis gaf, en zeide: Ik heb gevonden David, den *zoon* van Jesse, eenen man naar mijn hart, die al mijnen wil zal doen.

23 Van het zaad van dezen heeft God Israël, naar de belofte, verwekt den Zaligmaker Jezus;

24 Als Johannes eerst, vóór diens aankomst, al den volke Israëls gepredikt had den doop der bekeering.

25 Doch als Johannes den loop volbragt, zeide hij: Wie meent gijlieden, dat ik ben? Ik ben *de Christus* niet; maar ziet, hij komt na mij, wien ik niet waardig ben de schoenen *zijner* voeten te ontbinden.

26 Mannen broeders! kinderen van het geslacht Abrahams, en die

the synagogue sent unto them, saying, *Ye* men *and* brethren, if ye have any word of exhortation for the people, say on.

16 Then Paul stood up, and beckoning with *his* hand, said, Men of Israel, and ye that fear God, give audience.

17 The God of this people of Israel chose our fathers, and exalted the people when they dwelt as strangers in the land of Egypt, and with an high arm brought he them out of it.

18 And about the time of forty years suffered he their manners in the wilderness.

19 And when he had destroyed seven nations in the land of Chanaan, he divided their land to them by lot.

20 And after that, he gave *unto them* judges, about the space of four hundred and fifty years, until Samuel the prophet.

21 And afterward they desired a king: and God gave unto them Saul the son of Cis, a man of the tribe of Benjamin, by the space of forty years.

22 And when he had removed him, he raised up unto them David to be their king: to whom also he gave testimony, and said, I have found David the *son* of Jesse, a man after mine own heart, which shall fulfil all my will.

23 Of this man's seed hath God, according to *his* promise, raised unto Israel a Saviour, Jesus:

24 When John had first preached, before his coming, the baptism of repentance to all the people of Israel.

25 And as John fulfilled his course, he said, Whom think ye that I am? I am not *he*. But behold, there cometh one after me, whose shoes of *his* feet I am not worthy to loose.

26 Men *and* brethren, children of the stock of Abraham, and whoso-

onder u God vreezen! tot u is het
woord dezer zaligheid gezonden.
27 Want die te Jeruzalem wonen,
en hunne oversten, dezen niet ken-
nende, hebben ook de stemmen
der profeten, die op elken sabbat
gelezen worden, *hem* veroordee-
lende, vervuld;
28 En geene oorzaak des doods
vindende, hebben zij *echter* van
Pilatus begeerd, dat hij zoude ge-
dood worden.
29 En als zij alles volbragt had-
den, wat van hem geschreven was,
namen zij *hem* af van het hout, en
leiden *hem* neder in een graf.
30 Maar God heeft hem uit de
dooden opgewekt.
31 Welke gezien is geweest, vele
dagen lang, van degenen, die met
hem opgekomen waren van Galilea
naar Jeruzalem, die zijne getuigen
zijn bij het volk.
32 En wij verkondigen u de be-
lofte, die tot de vaderen geschied
is, dat *namelijk* God dezelve ver-
vuld heeft aan ons, hunne kinde-
ren, als hij Jezus verwekt heeft.
33 Gelijk ook in den tweeden
psalm geschreven staat: Gij zijt
mijn Zoon, heden heb ik u gege-
nereerd.
34 En dat hij hem uit de dooden
heeft opgewekt, alzoo dat hij niet
meer zal tot verderving keeren,
heeft hij aldus gezegd: Ik zal
ulieden de heiligheden Davids
geven, die getrouw zijn.
35 Waarom hij ook in eenen an-
deren *psalm* zegt: Gij zult uwen
Heilige niet *over*-geven, om ver-
derving te zien.
36 Want David, als hij in zijnen
tijd den raad Gods gediend had, is
ontslapen, en is bij zijne vaderen
gelegd, en heeft wel verderving
gezien;
37 Maar hij, dien God opgewekt
heeft, heeft geene verderving ge-
zien.
38 Zoo zij u dan bekend, mannen

ever among you feareth God, to you
is the word of this salvation sent.
27 For they that dwell at Jerusa-
lem, and their rulers, because they
knew him not, nor yet the voices
of the prophets which are read
every sabbath-day, they have ful-
filled *them* in condemning *him*.
28 And though they found no
cause of death *in him*, yet desired
they Pilate that he should be slain.
29 And when they had fulfilled
all that was written of him, they
took *him* down from the tree, and
laid *him* in a sepulchre.
30 But God raised him from the
dead:
31 And he was seen many days
of them which came up with him
from Galilee to Jerusalem, who are
his witnesses unto the people.
32 And we declare unto you glad
tidings, how that the promise
which was made unto the fathers,
33 God hath fulfilled the same
unto us their children, in that he
hath raised up Jesus again; as it is
also written in the second psalm,
Thou art my Son, this day have I
begotten thee.
34 And as concerning that he
raised him up from the dead, now
no more to return to corruption, he
said on this wise, I will give you
the sure mercies of David.
35 Wherefore he saith also in an-
other *psalm*, Thou shalt not suffer
thine Holy One to see corruption.
36 For David, after he had served
his own generation by the will of
God, fell on sleep, and was laid un-
to his fathers, and saw corruption:
37 But he, whom God raised
again, saw no corruption.
38 ¶ Be it known unto you

broeders! dat door dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt;

39 En *dat* van alles, waarvan gij niet kondt geregtvaardigd worden door de wet van Mozes, door dezen een iegelijk, die gelooft, geregtvaardigd wordt.

40 Ziet dan toe, dat over ulieden niet kome 't gene gezegd is in de profeten:

41 Ziet, gij verachters! en verwondert u, en verdwijnt; want ik werk een werk in uwe dagen, een werk 't welk gij niet zult gelooven, zoo het u iemand verhaalt.

42 En als de Joden uitgegaan waren uit de synagoge, baden de heidenen, dat tegen den naastvolgenden sabbat hun deze woorden zouden gesproken worden.

43 En als de synagoge gescheiden was, volgden vele van de Joden en van de godsdienstige Jodengenooten Paulus en Barnabas; welke tot hen spraken, en hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

44 En op den volgenden sabbat kwam bijna de geheele stad te zamen, om het woord Gods te hooren.

45 Doch de Joden, de scharen ziende, werden met nijdigheid vervuld, en wederspraken hetgeen van Paulus gezegd werd, wedersprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Barnabas, vrijmoedigheid gebruikende, zeiden: Het was noodig, dat eerst tot u het woord Gods gesproken zoude worden; doch nademaal gij het verstoot, en u zelven des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, ziet, zoo keeren wij ons tot de heidenen.

47 Want alzoo heeft ons de Heere geboden, *zeggende:* Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gij zoudt zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

48 Als nu de heidenen *dit* hoorden, verblijdden zij zich, en prezen

therefore, men *and* brethren, that through this man is preached unto you the forgiveness of sins;

39 And by him all that believe are justified from all things, from which ye could not be justified by the law of Moses.

40 Beware therefore, lest that come upon you which is spoken of in the prophets;

41 Behold, ye despisers, and wonder, and perish: for I work a work in your days, a work which ye shall in no wise believe, though a man declare it unto you.

42 And when the Jews were gone out of the synagogue, the Gentiles besought that these words might be preached to them the next sabbath.

43 Now when the congregation was broken up, many of the Jews and religious proselytes followed Paul and Barnabas; who speaking to them, persuaded them to continue in the grace of God.

44 ¶ And the next sabbath-day came almost the whole city together to hear the word of God.

45 But when the Jews saw the multitudes, they were filled with envy, and spake against those things which were spoken by Paul, contradicting and blaspheming.

46 Then Paul and Barnabas waxed bold, and said, It was necessary that the word of God should first have been spoken to you: but seeing ye put it from you, and judge yourselves unworthy of everlasting life, lo, we turn to the Gentiles:

47 For so hath the Lord commanded us, *saying*, I have set thee to be a light of the Gentiles, that thou shouldest be for salvation unto the ends of the earth.

48 And when the Gentiles heard this, they were glad, and glorified

het woord des Heeren; en er geloofden zoo velen als er verordend waren tot het eeuwige leven.
49 En het woord des Heeren werd door het geheele land uitgebreid.
50 Maar de Joden maakten óp de godsdienstige en aanzienlijke vrouwen, en de voornaamsten van de stad, en verwekten vervolging tegen Paulus en Barnabas, en wierpen ze uit hunne landpalen.
51 Doch zij schudden het stof van hunne voeten af tegen hen, en kwamen te Iconium.
52 En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

the word of the Lord: and as many as were ordained to eternal life, believed.
49 And the word of the Lord was published throughout all the region.
50 But the Jews stirred up the devout and honourable women, and the chief men of the city, and raised persecution against Paul and Barnabas, and expelled them out of their coasts.
51 But they shook off the dust of their feet against them, and came unto Iconium.
52 And the disciples were filled with joy and with the Holy Ghost.

HOOFDSTUK XIV.

En het geschiedde te Iconium, dat zij te zamen gingen in de synagoge der Joden, en alzoo spraken, dat eene groote menigte, beide van Joden en Grieken, geloofde.
2 Maar de Joden, die ongehoorzaam waren, zetteden óp en verbitterden de zielen der heidenen tegen de broeders.
3 Zij verkeerden dan *aldaar* eenen langen tijd, vrijmoedig sprekende in den Heere, die getuigenis gaf aan het woord zijner genade, en gaf, dat teekenen en wonderen geschiedden door hunne handen.
4 En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de apostelen.
5 En als er een oploop geschiedde, beide van heidenen en van Joden, met hunne oversten, om hun smaadheid aan te doen, en *hen* te steenigen,
6 Zijn zij, *alles* overlegd hebbende, gevlugt naar de steden van Lycaonië, *namelijk* Lystre en Derbe, en het omliggende land,
7 En verkondigden aldaar het evangelie.
8 En een zeker man te Lystre,

CHAPTER XIV.

And it came to pass in Iconium, that they went both together into the synagogue of the Jews, and so spake, that a great multitude, both of the Jews, and also of the Greeks, believed.
2 But the unbelieving Jews stirred up the Gentiles, and made their minds evil-affected against the brethren.
3 Long time therefore abode they speaking boldly in the Lord, which gave testimony unto the word of his grace, and granted signs and wonders to be done by their hands.
4 But the multitude of the city was divided: and part held with the Jews, and part with the apostles.
5 And when there was an assault made both of the Gentiles, and also of the Jews, with their rulers, to use *them* despitefully, and to stone them,
6 They were ware of *it*, and fled unto Lystra and Derbe, cities of Lycaonia, and unto the region that lieth round about:
7 And there they preached the gospel.
8 ¶ And there sat a certain man at

onmagtig aan de voeten, zat neder, kreupel zijnde van zijn moeders lijf, die nooit had gewandeld.
9 Deze hoorde Paulus spreken; welke, de oogen op hem houdende, en ziende, dat hij geloof had om gezond te worden,
10 Zeide met groote stem: Sta regt op uwe voeten! En hij sprong op en wandelde.
11 En de scharen, ziende 't gene Paulus gedaan had, verhieven hunne stemmen, en zeiden in het Lycaonisch: De goden zijn den menschen gelijk geworden, en tot ons nedergekomen.
12 En zij noemden Barnabas Jupiter, en Paulus Mercurius, omdat hij het woord voerde.
13 En de priester *van* Jupiters *tempel*, die voor hunne stad was, bragt stieren en kransen aan de voorpoorten, en wilde offeren met de scharen.
14 Maar de apostelen, Barnabas en Paulus, *dat* hoorende, scheurden hunne kleederen, en sprongen onder de schare, roepende,
15 En zeggende: Mannen! waarom doet gij deze dingen? wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden, dat gij van deze ijdele *dingen* u zoudt bekeeren tot den levenden God, die gemaakt heeft den hemel, en de aarde, en de zee, en al 't gene in dezelve is;
16 Die in de verledene tijden alle de heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen;
17 Hoewel hij zich zelven niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijze en vrolijkheid.
18 En dit zeggende, wederhielden zij naauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.
19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochië en Iconium, en overreedden de scharen, en steenigden Paulus, en sleepten *hem* bui-

Lystra, impotent in his feet, being a cripple from his mother's womb, who never had walked.
9 The same heard Paul speak: who steadfastly beholding him, and perceiving that he had faith to be healed,
10 Said with a loud voice, Stand upright on thy feet. And he leaped and walked.
11 And when the people saw what Paul had done, they lifted up their voices, saying in the speech of Lycaonia, The gods are come down to us in the likeness of men.
12 And they called Barnabas, Jupiter; and Paul, Mercurius, because he was the chief speaker.
13 Then the priest of Jupiter, which was before their city, brought oxen and garlands unto the gates, and would have done sacrifice with the people.
14 *Which* when the apostles, Barnabas and Paul, heard *of*, they rent their clothes, and ran in among the people, crying out,
15 And saying, Sirs, why do ye these things? We also are men of like passions with you, and preach unto you, that ye should turn from these vanities unto the living God, which made heaven, and earth, and the sea, and all things that are therein:
16 Who in times past suffered all nations to walk in their own ways.
17 Nevertheless he left not himself without witness, in that he did good, and gave us rain from heaven, and fruitful seasons, filling our hearts with food and gladness.
18 And with these sayings scarce restrained they the people, that they had not done sacrifice unto them.
19 ¶ And there came thither *certain* Jews from Antioch, and Iconium, who persuaded the people, and having stoned Paul, drew *him*

ten de stad, meenende dat hij dood was.
20 Doch als hem de discipelen omringd hadden, stond hij op en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Barnabas uit naar Derbe.
21 En als zij aan die stad het evangelie verkondigd en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystre, en Iconium, en Antiochië,
22 Versterkende de zielen der discipelen, *en* vermanende, dat zij zouden blijven in het geloof, en *zeggende* dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koningrijk Gods.
23 En als zij hun in elke gemeente, met opsteken der handen, ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij hen den Heere, in wien zij geloofd hadden.
24 En Pisidië doorgereisd hebbende, kwamen zij in Pamphylië.
25 En als zij te Perge het woord gesproken hadden, kwamen zij af naar Attalië.
26 En van daar voeren zij af naar Antiochië, van waar zij der genade Gods aanbevolen waren geweest tot het werk, dat zij volbragt hadden.
27 En daar gekomen zijnde, en de gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij, wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat hij den heidenen de deur des geloofs geopend had.
28 En zij verkeerden aldaar geen' kleinen tijd met de discipelen.

HOOFDSTUK XV.

EN sommigen, die afgekomen waren van Judea, leerden de broederen, *zeggende*: Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.
2 Als er dan geen kleine weder-

out of the city, supposing he had been dead.
20 Howbeit, as the disciples stood round about him, he rose up, and came into the city: and the next day he departed with Barnabas to Derbe.
21 And when they had preached the gospel to that city, and had taught many, they returned again to Lystra, and *to* Iconium, and Antioch,
22 Confirming the souls of the disciples, *and* exhorting them to continue in the faith, and that we must through much tribulation enter into the kingdom of God.
23 And when they had ordained them elders in every church, and had prayed with fasting, they commended them to the Lord, on whom they believed.
24 And after they had passed throughout Pisidia, they came to Pamphylia.
25 And when they had preached the word in Perga, they went down into Attalia:
26 And thence sailed to Antioch, from whence they had been recommended to the grace of God, for the work which they fulfilled.
27 And when they were come, and had gathered the church together, they rehearsed all that God had done with them, and how he had opened the door of faith unto the Gentiles.
28 And there they abode long time with the disciples.

CHAPTER XV.

AND certain men which came down from Judea, taught the brethren, *and said*, Except ye be circumcised after the manner of Moses, ye cannot be saved.
2 When therefore Paul and Bar-

stand en twisting geschiedde bij Paulus en Barnabas tegen hen, zoo hebben zij verordend, dat Paulus en Barnabas, en eenige anderen uit hen, zouden opgaan naar Jeruzalem tot de apostelen en ouderlingen wegens deze vraag.

3 Zij dan, van de gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Phenicië en Samarië, verhalende de bekeering der heidenen; en deden allen den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de gemeente, en de apostelen, en de ouderlingen; en zij verkondigden, wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, *zeiden zij*, daar zijn sommigen opgestaan van die van de sekte der pharizeën, die geloovig zijn geworden, zeggende dat men hen moet besnijden, en *hun* gebieden, de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de apostelen en de ouderlingen vergaderden te zamen, om op deze zaak te letten.

7 En als *daarover* groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: Mannen broeders! gij weet, dat God sedert langen tijd onder ons *mij* verkoren heeft, dat de heidenen door mijnen mond het woord des evangelies zouden hooren, en gelooven.

8 En God, de kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest, gelijk ook ons.

9 En hij heeft geen onderscheid gemaakt tusschen ons en hen, hunne harten gereinigd hebbende door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op den hals der discipelen te leggen, 't welk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?

11 Maar wij gelooven door de genade van den Heere Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij.

nabas had no small dissension and disputation with them, they determined that Paul and Barnabas, and certain other of them, should go up to Jerusalem unto the apostles and elders about this question.

3 And being brought on their way by the church, they passed through Phenice and Samaria, declaring the conversion of the Gentiles: and they caused great joy unto all the brethren.

4 And when they were come to Jerusalem, they were received of the church, and *of* the apostles and elders, and they declared all things that God had done with them.

5 But there rose up certain of the sect of the Pharisees, which believed, saying, That it was needful to circumcise them, and to command *them* to keep the law of Moses.

6 ¶ And the apostles and elders came together for to consider of this matter.

7 And when there had been much disputing, Peter rose up and said unto them, Men *and* brethren, ye know how that a good while ago, God made choice among us, that the Gentiles, by my mouth, should hear the word of the gospel, and believe.

8 And God, which knoweth the hearts, bare them witness, giving them the Holy Ghost, even as *he did* unto us:

9 And put no difference between us and them, purifying their hearts by faith.

10 Now therefore why tempt ye God, to put a yoke upon the neck of the disciples, which neither our fathers nor we were able to bear?

11 But we believe, that through the grace of the Lord Jesus Christ, we shall be saved, even as they.

12 En de gansche menigte zweeg stil, en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

13 En nadat dezen zwegen, antwoordde Jakobus, zeggende: Mannen broeders! hoort mij.

14 Simeon heeft verhaald, hoe God eerst de heidenen heeft bezocht, om uit *hen* een volk aan te nemen voor zijnen naam.

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der profeten, gelijk geschreven is:

16 Na dezen zal ik wederkeeren, en weder opbouwen den tabernakel Davids, die vervallen is, en 't gene daarvan verbroken is, weder opbouwen, en ik zal denzelven weder oprigten;

17 Opdat de overige menschen den Heere zoeken, en alle de heidenen, over welke mijn naam aangeroepen is, spreekt de Heere, die dit alles doet.

18 Gode zijn alle zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik, dat men degenen, die uit de heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere,

20 Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen, die door de afgoden besmet zijn, en van de hoererij, en van het verstikte, en van het bloed.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den apostelen en den ouderlingen, met de geheele gemeente goed gedacht, *eenige* mannen uit zich te verkiezen, en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië, *namelijk* Judas, die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas; mannen, die voorgangers waren onder de broeders.

12 ¶ Then all the multitude kept silence, and gave audience to Barnabas and Paul, declaring what miracles and wonders God had wrought among the Gentiles by them.

13 ¶ And after they had held their peace, James answered, saying, Men *and* brethren, hearken unto me.

14 Simeon hath declared how God at the first did visit the Gentiles, to take out of them a people for his name.

15 And to this agree the words of the prophets; as it is written,

16 After this I will return, and will build again the tabernacle of David which is fallen down; and I will build again the ruins thereof, and I will set it up:

17 That the residue of men might seek after the Lord, and all the Gentiles, upon whom my name is called, saith the Lord, who doeth all these things.

18 Known unto God are all his works from the beginning of the world.

19 Wherefore my sentence is, that we trouble not them, which from among the Gentiles are turned to God:

20 But that we write unto them that they abstain from pollutions of idols, and *from* fornication, and *from* things strangled, and *from* blood.

21 For Moses of old time hath in every city them that preach him, being read in the synagogues every sabbath-day.

22 Then pleased it the apostles and elders, with the whole church, to send chosen men of their own company to Antioch, with Paul and Barnabas; *namely*, Judas surnamed Barsabas, and Silas, chief men among the brethren:

23 En zij schreven *ter bezorging* door derzelver hand, dit *volgende*: De apostelen, en de ouderlingen, en de broeders *wenschen* den broederen uit de heidenen, die in Antiochië, en Syrië, en Cilicië zijn, heil!

24 Nademaal wij gehoord hebben, dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben en uwe zielen wankelende gemaakt, zeggende, dat men moet besneden worden, en de wet onderhouden; aan wie wij *dat* niet bevolen hadden;

25 Zoo heeft het ons, eendragtig te zamen zijnde, goed gedacht, *eenige* mannen te verkiezen, en tot u te zenden, met onze geliefden, Barnabas en Paulus,

26 Menschen, die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam van onzen Heere Jezus Christus.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook bij monde hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen' meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29 *Namelijk*, dat gij u onthoudt van 't gene den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij; van welke dingen indien gij u zelven wacht, zoo zult gij weldoen. Vaart wel.

30 Dezen dan, hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te Antiochië; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij dan brief over.

31 En zij, *dien* gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelven profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden, en versterkten hen.

33 En als zij *daar* eenen tijd*lang* vertoefd hadden, lieten de broederen hen *wederom* met vrede tot de apostelen gaan.

34 Maar het dacht Silas goed, aldaar te blijven.

23 And they wrote *letters* by them after this manner; The apostles, and elders, and brethren, *send* greeting unto the brethren which are of the Gentiles in Antioch, and Syria, and Cilicia.

24 Forasmuch as we have heard, that certain which went out from us, have troubled you with words, subverting your souls, saying, *Ye must* be circumcised, and keep the law; to whom we gave no *such* commandment:

25 It seemed good unto us, being assembled with one accord, to send chosen men unto you, with our beloved Barnabas and Paul:

26 Men that have hazarded their lives for the name of our Lord Jesus Christ.

27 We have sent therefore Judas and Silas, who shall also tell *you* the same things by mouth.

28 For it seemed good to the Holy Ghost, and to us, to lay upon you no greater burden than these necessary things;

29 That ye abstain from meats offered to idols, and from blood, and from things strangled, and from fornication: from which if ye keep yourselves, ye shall do well. Fare ye well.

30 So when they were dismissed, they came to Antioch: and when they had gathered the multitude together, they delivered the epistle.

31 *Which* when they had read, they rejoiced for the consolation.

32 And Judas and Silas, being prophets also themselves, exhorted the brethren with many words, and confirmed *them*.

33 And after they had tarried *there* a space, they were let go in peace from the brethren unto the apostles.

34 Notwithstanding, it pleased Silas to abide there still.

35 En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, leerende en verkondigende, met nog vele anderen, het woord des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: Laat ons nu wederkeeren, en bezoeken onze broeders in elke stad, in welke wij het woord des Heeren verkondigd hebben, *om te zien* hoe zij het hebben.

37 En Barnabas ried, dat zij Johannes, die genaamd is Markus, zouden medenemen.

38 Maar Paulus achtede het billijk, dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamphylië af van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan tot het werk.

39 Daar ontstond dan eene verbittering, alzoo dat zij van malkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Markus medenam, en naar Cyprus afvoer;

40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde henen, der genade Gods van de broederen aan bevolen zijnde.

41 En hij doorreisde Syrië en Cilicië, versterkende de gemeenten.

HOOFDSTUK XVI.

EN hij kwam te Derbe en Lystre. En ziet, aldaar was een zeker discipel, met name Timotheüs, zoon van eene geloovige Joodsche vrouw, maar van eenen Griekschen vader;

2 Wien *goed* getuigenis gegeven werd van de broederen te Lystre en Iconium.

3 Deze wilde Paulus, dat met hem zoude reizen; en hij nam en besneed hem, om der Joden wil, die in die plaatsen waren; want zij kenden allen zijnen vader, dat hij een Griek was.

4 En alzoo zij de steden doorreisden, gaven zij hun de verordeningen over, die van de apostelen en de ouderlingen te Jeruzalem vastgesteld waren, om *die* te onderhouden.

5 De gemeenten dan werden be-

35 Paul also and Barnabas continued in Antioch, teaching and preaching the word of the Lord, with many others also.

36 ¶ And some days after, Paul said unto Barnabas, Let us go again and visit our brethren, in every city where we have preached the word of the Lord, *and see* how they do.

37 And Barnabas determined to take with them John, whose surname was Mark.

38 But Paul thought not good to take him with them, who departed from them from Pamphylia, and went not with them to the work.

39 And the contention was so sharp between them, that they departed asunder one from the other: and so Barnabas took Mark, and sailed unto Cyprus.

40 And Paul chose Silas, and departed, being recommended by the brethren unto the grace of God.

41 And he went through Syria and Cilicia, confirming the churches.

CHAPTER XVI.

THEN came he to Derbe and Lystra: and behold, a certain disciple was there, named Timotheus, the son of a certain woman which was a Jewess, and believed, but his father *was* a Greek:

2 Which was well reported of by the brethren that were at Lystra and Iconium.

3 Him would Paul have to go forth with him; and took and circumcised him, because of the Jews which were in those quarters: for they knew all that his father was a Greek:

4 And as they went through the cities, they delivered them the decrees for to keep, that were ordained of the apostles and elders which were at Jerusalem.

5 And so were the churches es-

vestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal.

6 En als zij Phrygië, en het land van Galatië doorgereisd hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhinderd, het woord in Azië te spreken.

7 En tot bij Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen; en de Geest liet het hun niet toe.

8 En Mysie voorbijgereisd zijnde, gingen zij af naar Troas.

9 En van Paulus werd in den nacht een gezigt gezien: daar was een Macedonisch man staande, die hem bad en zeide: Kom over in Macedonië, en help ons.

10 Als hij nu dit gezigt gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluitende *daaruit*, dat de Heere ons geroepen had, om hun het evangelie te verkondigen.

11 Van Troas dan afgevaren zijnde, liepen wij regt naar Samothrace, en den volgenden *dag* naar Neapolis.

12 En van daar naar Philippi, welke is de eerste stad van dit deel van Macedonië, eene kolonie. En wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

13 En op den dag des sabbats gingen wij buiten de stad aan de rivier, waar het gebed plagt te geschieden; en nedergezeten zijnde, spraken wij tot de vrouwen, die zamengekomen waren.

14 En eene zekere vrouw, met name Lydia, eene purperverkoopster, van de stad Thyatira, die God diende, hoorde *ons;* welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.

15 En als zij gedoopt was, en haar huis, bad zij *ons*, zeggende: Indien gij hebt geoordeeld, dat ik den Heere getrouw ben, zoo komt in mijn huis en blijft er. En zij dwong ons.

16 En het geschiedde, als wij

tablished in the faith, and increased in number daily.

6 Now when they had gone throughout Phrygia, and the region of Galatia, and were forbidden of the Holy Ghost to preach the word in Asia;

7 After they were come to Mysia, they assayed to go into Bithynia: but the Spirit suffered them not.

8 And they passing by Mysia, came down to Troas.

9 And a vision appeared to Paul in the night: There stood a man of Macedonia, and prayed him, saying, Come over into Macedonia, and help us.

10 And after he had seen the vision, immediately we endeavoured to go into Macedonia, assuredly gathering, that the Lord had called us for to preach the gospel unto them.

11 Therefore loosing from Troas, we came with a straight course to Samothracia, and the next *day* to Neapolis;

12 And from thence to Philippi, which is the chief city of that part of Macedonia, *and* a colony: and we were in that city abiding certain days.

13 And on the sabbath we went out of the city by a river side, where prayer was wont to be made; and we sat down, and spake unto the women which resorted *thither*.

14 ¶ And a certain woman named Lydia, a seller of purple, of the city of Thyatira, which worshipped God, heard *us*: whose heart the Lord opened, that she attended unto the things which were spoken of Paul.

15 And when she was baptized, and her household, she besought *us*, saying, If ye have judged me to be faithful to the Lord, come into my house, and abide *there*. And she constrained us.

16 ¶ And it came to pass as we

tot het gebed henengingen, dat eene zekere dienstmaagd, hebbende eenen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haren heeren groot gewin toebragt met waarzeggen.

17 Deze volgde Paulus en ons achterna, en riep, zeggende: Deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, *daarover* ontevreden zijnde, keerde zich om, en zeide tot den geest: Ik gebiede u in den naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat! En hij ging uit ter zelfder ure.

19 Als nu de heeren van dezelve zagen, dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas, en trokken hen naar de markt voor de oversten.

20 En als zij hen tot de hoofdmannen gebragt hadden, zeiden zij: Deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn,

21 En zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen of te volgen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond mede tegen hen op; en de hoofdmannen, hun de kleederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geeselen.

23 En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis, en geboden den stokbewaarder, dat hij hen zekerlijk bewaren zoude,

24 Die, zulk een gebod ontvangen hebbende, hen wierp in den binnensten kerker, en hunne voeten verzekerde in den stok.

25 En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen.

26 En er geschiedde snellijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fondamenten des kerkers be-

went to prayer, a certain damsel possessed with a spirit of divination, met us, which brought her masters much gain by soothsaying:

17 The same followed Paul and us, and cried, saying, These men are the servants of the most high God, which shew unto us the way of salvation.

18 And this did she many days. But Paul being grieved, turned and said to the spirit, I command thee in the name of Jesus Christ to come out of her. And he came out the same hour.

19 ¶ And when her masters saw that the hope of their gains was gone, they caught Paul and Silas, and drew *them* into the marketplace unto the rulers,

20 And brought them to the magistrates, saying, These men, being Jews, do exceedingly trouble our city,

21 And teach customs which are not lawful for us to receive, neither to observe, being Romans.

22 And the multitude rose up together against them: and the magistrates rent off their clothes, and commanded to beat *them*.

23 And when they had laid many stripes upon them, they cast *them* into prison, charging the jailer to keep them safely.

24 Who having received such a charge, thrust them into the inner prison, and made their feet fast in the stocks.

25 ¶ And at midnight Paul and Silas prayed, and sang praises unto God: and the prisoners heard them.

26 And suddenly there was a great earthquake, so that the foundations of the prison were shaken:

wegen werden; en terstond werden alle de deuren geopend, en de banden van alle werden los.
27 En de stokbewaarder, wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zoude zich zelven omgebragt hebben, meenende dat de gevangenen ontvloden waren.
28 Maar Paulus riep met groote stemme, zeggende: Doe u zelven geen kwaad; want wij zijn allen hier.
29 En als hij licht geëischt had, sprong hij binnen, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder.
30 En hen buiten gebragt hebbende, zeide hij: *Lieve* heeren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?
31 En zij zeiden: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.
32 En zij spraken tot hem het woord des Heeren, en tot allen, die in zijn huis waren.
33 En hij nam hen tot zich in dezelfde ure van den nacht, en wiesch *hen* van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, hij en alle de zijnen.
34 En hij bragt hen in zijn huis, en zettede *hun* de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met geheel zijn huis aan God geloovig geworden was.
35 En als het dag geworden was, zonden de hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: Laat die menschen los.
36 En de stokbewaarder boodschapte deze woorden aan Paulus, *zeggende:* De hoofdmannen hebben gezonden, dat gijlieden zoudt losgelaten worden; gaat dan nu uit, en reist henen in vrede.
37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons, die Romeinen zijn, onveroordeeld in het openbaar gegeeseld, en in de gevangenis geworpen, en werpen zij ons nu heimelijk daaruit? Niet alzoo; maar dat zij zelven komen, en ons uitleiden.

and immediately all the doors were opened, and every one's bands were loosed.
27 And the keeper of the prison awaking out of his sleep, and seeing the prison-doors open, he drew out his sword, and would have killed himself, supposing that the prisoners had been fled.
28 But Paul cried with a loud voice, saying, Do thyself no harm: for we are all here.
29 Then he called for a light, and sprang in, and came trembling, and fell down before Paul and Silas;
30 And brought them out, and said, Sirs, what must I do to be saved?
31 And they said, Believe on the Lord Jesus Christ, and thou shalt be saved, and thy house.
32 And they spake unto him the word of the Lord, and to all that were in his house.
33 And he took them the same hour of the night, and washed *their* stripes; and was baptized, he and all his, straightway.
34 And when he had brought them into his house, he set meat before them, and rejoiced, believing in God with all his house.
35 And when it was day, the magistrates sent the sergeants, saying, Let those men go.
36 And the keeper of the prison told this saying to Paul, The magistrates have sent to let you go: now therefore depart, and go in peace.
37 But Paul said unto them, They have beaten us openly uncondemned, being Romans, and have cast *us* into prison; and now do they thrust us out privily? nay verily; but let them come themselves and fetch us out.

38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden weder den hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende dat zij Romeinen waren.

39 En komende, spraken zij hen toe, en als zij hen uitgeleid hadden, begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden.

40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij bij Lydia in; en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij dezelve, en gingen uit *de stad*.

38 And the sergeants told these words unto the magistrates: and they feared when they heard that they were Romans.

39 And they came and besought them, and brought *them* out, and desired *them* to depart out of the city.

40 And they went out of the prison, and entered into *the house of* Lydia: and when they had seen the brethren, they comforted them, and departed.

HOOFDSTUK XVII.

EN door Amphipolis en Apollonia *kunnen* weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonika, alwaar eene synagoge der Joden was.

2 En Paulus ging, gelijk hij gewoon was, bij hen in, en handelde drie sabbaten lang met hen uit de schriften,

3 *Dezelve* openende, en voor *oogen* stellende, dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is de Christus, dien ik, *zeide hij* ulieden verkondige.

4 En sommigen uit hen geloofden, en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van godsdienstige Grieken een groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.

5 Maar de Joden, die ongehoorzaam waren, *dit* benijdende, namen tot zich eenige booze mannen uit de marktboeven, en maakten, dat het volk te hoop liep, en beroerden de stad; en op het huis van Jason aanvallende, zochten zij hen tot het volk te brengen.

6 En als zij hen niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roepende: Dezen, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen,

7 Welke Jason in *zijn huis* genomen heeft; en alle dezen doen te-

CHAPTER XVII.

NOW when they had passed through Amphipolis, and Apollonia, they came to Thessalonica, where was a synagogue of the Jews.

2 And Paul, as his manner was, went in unto them, and three sabbath-days reasoned with them out of the scriptures,

3 Opening and alleging, that Christ must needs have suffered, and risen again from the dead; and that this Jesus, whom I preach unto you, is Christ.

4 And some of them believed, and consorted with Paul and Silas: and of the devout Greeks a great multitude, and of the chief women not a few.

5 ¶ But the Jews which believed not, moved with envy, took unto them certain lewd fellows of the baser sort, and gathered a company, and set all the city on an uproar, and assaulted the house of Jason, and sought to bring them out to the people.

6 And when they found them not, they drew Jason and certain brethren unto the rulers of the city, crying, These that have turned the world upside down, are come hither also;

7 Whom Jason hath received: and these all do contrary to the de-

gen de geboden des keizers, zeggende, dat er een andere koning is, *namelijk* Jezus.

8 En zij beroerden de schare, en de oversten der stad, die dit hoorden.

9 Doch als zij van Jason en de anderen voldoening ontvangen hadden, lieten zij hen gaan.

10 En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke, daar gekomen zijnde, henengingen naar de synagoge der Joden.

11 En dezen waren edeler dan die te Thessalonika, *als* die het woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de schriften, of deze dingen alzoo waren.

12 Velen dan uit hen geloofden, en van de Grieksche aanzienlijke vrouwen en van de mannen niet weinige.

13 Maar als de Joden van Thessalonika verstonden, dat het woord Gods ook te Beréa van Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar en bewogen de scharen.

14 Doch de broeders zonden toen van stonde aan Paulus weg, dat hij ging tot aan de zee; maar Silas en Timotheüs bleven aldaar.

15 En die Paulus geleidden, bragten hem tot Athene toe; en als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timotheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.

16 En terwijl Paulus hen te Athene verwachtede, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende dat de stad zoo zeer afgodisch was.

17 Hij handelde dan in de synagoge met de Joden, en met degenen, die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen, die *hem* voorkwamen.

18 En sommigen van de Epikurische en Stoïsche wijsgeeren streden met hem; en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen *zeiden*: Hij

crees of Cesar, saying, that there is another king, *one* Jesus.

8 And they troubled the people, and the rulers of the city, when they heard these things.

9 And when they had taken security of Jason and of the other, they let them go.

10 ¶ And the brethren immediately sent away Paul and Silas by night unto Berea: who coming *thither*, went into the synagogue of the Jews.

11 These were more noble than those in Thessalonica, in that they received the word with all readiness of mind, and searched the scriptures daily, whether those things were so.

12 Therefore many of them believed; also of honourable women which were Greeks, and of men not a few.

13 But when the Jews of Thessalonica had knowledge that the word of God was preached of Paul at Berea, they came thither also, and stirred up the people.

14 And then immediately the brethren sent away Paul, to go as it were to the sea: but Silas and Timotheus abode there still.

15 And they that conducted Paul brought him unto Athens: and receiving a commandment unto Silas and Timotheus for to come to him with all speed, they departed.

16 ¶ Now while Paul waited for them at Athens, his spirit was stirred in him, when he saw the city wholly given to idolatry.

17 Therefore disputed he in the synagogue with the Jews, and with the devout persons, and in the market daily with them that met with him.

18 Then certain philosophers of the Epicureans, and of the Stoics, encountered him. And some said, What will this babbler say? other some, He seemeth to be a setter

schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden; omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.

19 En zij namen hem, en bragten *hem* op de *plaats, genaamd* Areopagus, zeggende: Kunnen wij *niet* weten, welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?

20 Want gij brengt eenige vreemde dingen tot onze ooren; wij willen dan weten, wat toch dit zijn wil.

21 (Die van Athene nu allen, en de vreemdelingen, die zich daar onthouden, besteden *kunnen* tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)

22 En Paulus, staande in het midden van de *plaats, genaamd* Areopagus, zeide: Gij mannen van Athene! ik bemerke, dat gij allezins als *'t ware* overgodsdienstig zijt.

23 Want *de stad* doorgaande, en uwe heiligdommen aanschouwende, heb ik ook een' altaar gevonden, op welken het opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan, dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

24 De God, die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, deze, zijnde Heer des hemels en der aarde, woont niet in tempelen met handen gemaakt,

25 En wordt ook van menschenhanden niet gediend, *als* iets behoevende, alzoo hij zelf allen het het leven, en den adem, en alle dingen geeft.

26 En hij heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bestemd hebbende de tijden te voren verordend, en de grenspalen van hunne woning;

27 Opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij hem immers tasten en vinden mogten; hoewel hij niet verre is van een' iegelijk van ons.

28 Want in hem leven wij, en

forth of strange gods: because he preached unto them Jesus, and the resurrection.

19 And they took him, and brought him unto Areopagus, saying, May we know what this new doctrine, whereof thou speakest, *is?*

20 For thou bringest certain strange things to our ears: we would know therefore what these things mean.

21 (For all the Athenians and strangers which were there, spent their time in nothing else, but either to tell, or to hear some new thing.)

22 ¶ Then Paul stood in the midst of Mars-hill, and said, *Ye* men of Athens, I perceive that in all things ye are too superstitious.

23 For as I passed by, and beheld your devotions, I found an altar with this inscription, TO THE UNKNOWN GOD. Whom therefore ye ignorantly worship, him declare I unto you.

24 God that made the world, and all things therein, seeing that he is Lord of heaven and earth, dwelleth not in temples made with hands;

25 Neither is worshipped with men's hands, as though he needed any thing, seeing he giveth to all life, and breath, and all things;

26 And hath made of one blood all nations of men for to dwell on all the face of the earth, and hath determined the times before appointed, and the bounds of their habitation;

27 That they should seek the Lord, if haply they might feel after him, and find him, though he be not far from every one of us:

28 For in him we live, and move,

bewegen ons, en zijn wij; gelijk
ook eenigen van uwe dichters ge-
zegd hebben: Want wij zijn ook
zijn geslacht.
29 Wij dan, zijnde Gods geslacht,
moeten niet meenen, dat de God-
heid goud, of zilver, of steen ge-
lijk zij, welke door menschen-
kunst en bedenking gesneden zijn.
30 God dan, de tijden der onwe-
tendheid overgezien hebbende,
verkondigt nu allen menschen
alom, dat zij zich bekeeren.
31 Daarom dat hij eenen dag ge-
steld heeft, op welken hij den aard-
bodem regtvaardig zal oordeelen,
door eenen man, dien hij *daartoe*
verordend heeft, verzekering *daar-
van* doende aan allen, dewijl hij
hem uit de dooden opgewekt heeft.
32 Als zij nu van de opstanding
der dooden hoorden, spotteden
sommigen *daarmede*; en anderen
zeiden: Wij zullen u wederom
hiervan hooren.
33 En alzoo is Paulus uit het
midden van hen weggegaan.
34 Doch sommige mannen hin-
gen hem aan, en geloofden; onder
welke was ook Dionysius, de Areo-
pagiet, en eene vrouw, met name
Damaris, en anderen met hen.

HOOFDSTUK XVIII.

EN na dezen scheidde Paulus
van Athene, en kwam te Ko-
rinthe,
2 En vond er zekeren Jood, met
name Aquila, van geboorte uit
Pontus, die onlangs uit Italië geko-
men was, en Priscilla zijne vrouw,
(omdat Claudius bevolen had, dat
alle de Joden uit Rome vertrekken
zouden) en hij ging tot hen.
3 En omdat hij van hetzelfde
handwerk was, bleef hij bij hen,
en werkte; want zij waren ten-
tenmakers van handwerk.
4 En hij handelde op elken sab-
bat in de synagoge, en bewoog *tot
het geloof* Joden en Grieken.
5 En als Silas en Timotheüs van

and have our being; as certain also
of your own poets have said, For
we are also his offspring.
29 Forasmuch then as we are
the offspring of God, we ought not
to think that the Godhead is like
unto gold, or silver, or stone, gra-
ven by art and man's device.
30 And the times of this ignorance
God winked at; but now com-
mandeth all men everywhere to
repent:
31 Because he hath appointed a
day, in the which he will judge
the world in righteousness, by *that*
man whom he hath ordained:
whereof he hath given assurance
unto all *men*, in that he hath rais-
ed him from the dead.
32 ¶ And when they heard of the
resurrection of the dead, some
mocked: and others said, We will
hear thee again of this *matter*.
33 So Paul departed from among
them.
34 Howbeit, certain men clave
unto him, and believed: among
the which *was* Dionysius the Are-
opagite, and a woman named
Damaris, and others with them.

CHAPTER XVIII.

AFTER these things, Paul de-
parted from Athens, and came
to Corinth;
2 And found a certain Jew nam-
ed Aquila, born in Pontus, lately
come from Italy, with his wife
Priscilla, (because that Claudius
had commanded all Jews to de-
part from Rome) and came unto
them.
3 And because he was of the
same craft, he abode with them,
and wrought, (for by their occupa-
tion they were tent-makers.)
4 And he reasoned in the syna-
gogue every sabbath, and persuad-
ed the Jews and the Greeks.
5 And when Silas and Timothe-

Macedonië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden, dat Jezus de Christus is.

6 Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij *zijne* kleederen af, en zeide tot hen: Uw bloed *zij* op uw hoofd; ik ben rein; *en* van nu af zal ik tot de heidenen henengaan.

7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij in het huis van zekeren *man*, met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de synagoge.

8 En Crispus, de overste der synagoge, geloofde aan den Heere met geheel zijn huis; en velen van de Korinthiërs, *hem* hoorende, geloofden, en werden gedoopt.

9 En de Heere zeide tot Paulus door een gezigt in den nacht: Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet;

10 Want ik ben met u, en niemand zal *de hand* aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volks in deze stad.

11 En hij onthield zich *aldaar* een jaar en zes maanden, leerende onder hen het woord Gods.

12 Maar als Gallio stadhouder van Achaje was, stonden de Joden eendragtig tegen Paulus op, en bragten hem voor den regterstoel,

13 Zeggende: Deze raadt den menschen aan, dat zij God zullen dienen tegen de wet.

14 En als Paulus *zijnen* mond zoude opendoen, zeide Gallio tot de Joden: Indien er eenig ongelijk, of kwaad stuk *begaan* ware, o Joden! zoo zoude ik met reden ulieden verdragen;

15 Maar indien er geschil is over een woord, en namen, en *over* de wet, die onder u is, zoo zult gij zelven toezien; want ik wil over deze dingen geen regter zijn.

16 En hij dreef ze weg van den regterstoel.

17 Maar alle de Grieken namen

as were come from Macedonia, Paul was pressed in the spirit, and testified to the Jews, *that* Jesus *was* Christ.

6 And when they opposed themselves, and blasphemed, he shook *his* raiment, and said unto them, Your blood *be* upon your own heads: I *am* clean: from henceforth I will go unto the Gentiles.

7 ¶ And he departed thence, and entered into a certain *man's* house, named Justus, *one* that worshipped God, whose house joined hard to the synagogue.

8 And Crispus, the chief ruler of the synagogue, believed on the Lord with all his house: and many of the Corinthians hearing, believed, and were baptized.

9 Then spake the Lord to Paul in the night by a vision, Be not afraid, but speak, and hold not thy peace:

10 For I am with thee, and no man shall set on thee, to hurt thee: for I have much people in this city.

11 And he continued *there* a year and six months, teaching the word of God among them.

12 ¶ And when Gallio was the deputy of Achaia, the Jews made insurrection with one accord against Paul, and brought him to the judgment-seat,

13 Saying, This *fellow* persuadeth men to worship God contrary to the law.

14 And when Paul was now about to open *his* mouth, Gallio said unto the Jews, If it were a matter of wrong, or wicked lewdness, O *ye* Jews, reason would that I should bear with you:

15 But if it be a question of words and names, and *of* your law, look ye *to it*: for I will be no judge of such *matters*.

16 And he drave them from the judgment-seat.

17 Then all the Greeks took Sos-

Sosthenes, den overste der synagoge, en sloegen *hem* voor den regterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus daar nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en voer van daar naar Syrië; en met hem Priscilla en Aquila, die *zijn* hoofd te Kenchreën geschoren had, want hij had eene gelofte *gedaan*.

19 En hij kwam te Epheze aan, en liet hen aldaar; maar hij zelf ging in de synagoge, en handelde met de Joden.

20 En als zij baden, dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet:

21 Maar hij nam afscheid van hen, zeggende: Ik moet allezins het toekomende feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, zoo God wil. En hij voer weg van Epheze.

22 En als hij te Cesarea was gekomen, ging hij op *naar Jeruzalem*, en de gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochië.

23 En als hij *aldaar* eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde achtereenvolgens het land van Galatië en Phrygië, versterkende alle de discipelen.

24 En een zekere Jood, met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Epheze, magtig zijnde in de schriften.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstig de zaken des Heeren, kennende alleen den doop van Johannes.

26 En deze begon vrijmoedig te spreken in de synagoge. En als Aquila en Priscilla hem gehoord hadden, namen zij hem tot zich, en leiden hem den weg Gods naauwkeuriger uit.

27 En als hij naar Achaje wilde reizen, schreven de broeders, *hem daartoe* vermaand hebbende, aan de

thenes, the chief ruler of the synagogue, and beat *him* before the judgment-seat. And Gallio cared for none of those things.

18 ¶ And Paul *after this* tarried *there* yet a good while, and then took his leave of the brethren, and sailed thence into Syria, and with him Priscilla, and Aquila; having shorn *his* head in Cenchrea: for he had a vow.

19 And he came to Ephesus, and left them there: but he himself entered into the synagogue, and reasoned with the Jews.

20 When they desired *him* to tarry longer time with them, he consented not:

21 But bade them farewell, saying, I must by all means keep this feast that cometh in Jerusalem: but I will return again unto you, if God will. And he sailed from Ephesus.

22 And when he had landed at Cesarea, and gone up and saluted the church, he went down to Antioch.

23 And after he had spent some time *there*, he departed and went over *all* the country of Galatia and Phrygia in order, strengthening all the disciples.

24 ¶ And a certain Jew, named Apollos, born at Alexandria, an eloquent man, *and* mighty in the scriptures, came to Ephesus.

25 This man was instructed in the way of the Lord: and being fervent in the spirit, he spake and taught diligently the things of the Lord, knowing only the baptism of John.

26 And he began to speak boldly in the synagogue: Whom, when Aquila and Priscilla had heard, they took him unto *them*, and expounded unto him the way of God more perfectly.

27 And when he was disposed to pass into Achaia, the brethren wrote, exhorting the disciples to

discipelen, dat zij hem ontvangen zouden, welke, daar gekomen zijnde, veel heeft toegebragt aan degenen die geloofden door de genade.

28 Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in het openbaar, bewijzende door de schriften, dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK XIX.

En 't geschiedde, terwijl Apollos te Korinthe was, dat Paulus, de bovenste deelen *des lands* doorreisd hebbende, te Epheze kwam; en eenige discipelen *aldaar* vindende,

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen, toen gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord, of er een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waarin zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekeering, zeggende tot het volk, dat zij gelooven zouden in dengenen, die na hem kwam, dat is, in Christus Jezus.

5 En die *hem* hoorden, werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus.

6 En als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken met *vreemde* talen, en profeteerden.

7 En alle dezen waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de synagoge, en sprak vrijmoedig, drie maanden lang *met hen* handelende, en *hun* aanradende de zaken van het koningrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden, en ongehoorzaam waren, kwaad sprekende van den weg *des Heeren* voor de menigte, week hij van hen, en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren

receive him: who, when he was come, helped them much which had believed through grace.

28 For he mightily convinced the Jews, *and that* publicly, shewing by the scriptures, that Jesus was Christ.

CHAPTER XIX.

And it came to pass, that while Apollos was at Corinth, Paul having passed through the upper coasts, came to Ephesus; and finding certain disciples,

2 He said unto them, Have ye received the Holy Ghost since ye believed? And they said unto him, We have not so much as heard whether there be any Holy Ghost.

3 And he said unto them, Unto what then were ye baptized? And they said, Unto John's baptism.

4 Then said Paul, John verily baptized with the baptism of repentance, saying unto the people, that they should believe on him which should come after him, that is, on Christ Jesus.

5 When they heard *this*, they were baptized in the name of the Lord Jesus.

6 And when Paul had laid *his* hands upon them, the Holy Ghost came on them; and they spake with tongues, and prophesied.

7 And all the men were about twelve.

8 And he went into the synagogue, and spake boldly for the space of three months, disputing and persuading the things concerning the kingdom of God.

9 But when divers were hardened, and believed not, but spake evil of that way before the multitude, he departed from them, and separated the disciples, disputing daily in the school of one Tyrannus.

10 And this continued by the

lang, alzoo dat allen, die in Azië woonden, het woord van den Heere Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus;

12 Alzoo dat ook van zijn lijf op de kranken gelegd werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de ziekten van hen weken, en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de omzwervende Joden, zijnde *duivel*-bezweerders, onderwonden zich, den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen, die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt!

14 *Dezen* nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een' Joodschen overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en *wie* Paulus *is*, weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch, in wien de booze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde, kreeg hij de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17 En dit werd allen bekend, beide Joden en Grieken, die te Epheze woonden; en vreeze overviel hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd groot gemaakt.

18 En velen dergenen, die geloofden, kwamen, belijdende en bekend makende hunne daden.

19 Velen ook dergenen, die ijdele *kunsten* gepleegd hadden, bragten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid; en berekenden de waarde derzelve, en bevonden die vijftig duizend zilveren *penningen*.

20 Alzoo wies het woord des Heeren met magt, en nam de overhand.

21 En als deze dingen volbragt waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaje door-

space of two years; so that all they which dwelt in Asia heard the word of the Lord Jesus, both Jews and Greeks.

11 And God wrought special miracles by the hands of Paul:

12 So that from his body were brought unto the sick handkerchiefs, or aprons, and the diseases departed from them, and the evil spirits went out of them.

13 ¶ Then certain of the vagabond Jews, exorcists, took upon them to call over them which had evil spirits the name of the Lord Jesus, saying, We adjure you by Jesus whom Paul preacheth.

14 And there were seven sons of *one* Sceva a Jew, and chief of the priests, which did so.

15 And the evil spirit answered and said, Jesus I know, and Paul I know; but who are ye?

16 And the man in whom the evil spirit was, leaped on them, and overcame them, and prevailed against them, so that they fled out of that house naked and wounded.

17 And this was known to all the Jews and Greeks also dwelling at Ephesus: and fear fell on them all, and the name of the Lord Jesus was magnified.

18 And many that believed came, and confessed, and shewed their deeds.

19 Many of them also which used curious arts, brought their books together, and burned them before all *men*; and they counted the price of them, and found *it* fifty thousand *pieces* of silver.

20 So mightily grew the word of God, and prevailed.

21 ¶ After these things were ended, Paul purposed in the spirit, when he had passed through Mace-

gegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen, die hem dienden, *namelijk* Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd *lang* in Azië.

23 Maar omtrent dien tijd ontstond er geene kleine beroerte, van wege *des Heeren*.

24 Want een, met name Demetrius, een zilversmid, die *kleine* zilveren tempelen van Diana maakte, bragt aan die van deze kunst geen klein gewin toe;

25 Welke zamenvergaderd hebbende, met de handwerkers van dergelijke dingen, zeide hij: Mannen! gij weet, dat wij uit dit handwerk onze welvaart hebben;

26 En gij ziet en hoort, dat deze Paulus veel volk, niet alleen van Epheze, maar ook bijna van geheel Azië, overreed en afgekeerd heeft, zeggende dat het geene goden zijn, die met handen gemaakt worden.

27 En wij zijn niet alleen in gevaar, dat dit *ons* vak in verachting kome, maar ook dat de tempel van de groote godin Diana als niets geacht zal worden, en dat ook hare majesteit zal te ondergaan, aan welke gansch Azië, en de *geheele* wereld godsdienstige eere bewijst.

28 Als zij nu *dit* hoorden, werden zij vol van toornigheid, en riepen, zeggende: Groot is de Diana der Ephezeren!

29 En de geheele stad werd vol verwarring; en zij liepen met gedruisch eendragtig naar de schouwplaats, met zich trekkende Gajus en Aristarchus, Macedoniërs, medgezellen van Paulus op de reis.

30 En als Paulus tot het volk wilde ingaan, lieten de discipelen het hem niet toe.

31 En sommigen ook der oversten van Azië, die zijne vrienden waren, zonden tot hem, en baden,

donia, and Achaia, to go to Jerusalem, saying, After I have been there, I must also see Rome.

22 So he sent into Macedonia two of them that ministered unto him, Timotheus and Erastus; *but* he himself stayed in Asia for a season.

23 And the same time there arose no small stir about that way.

24 For a certain man named Demetrius, a silver-smith, which made silver shrines for Diana, brought no small gain unto the craftsmen;

25 Whom he called together with the workmen of like occupation, and said, Sirs, ye know that by this craft we have our wealth:

26 Moreover, ye see and hear, that not alone at Ephesus, but almost throughout all Asia, this Paul hath persuaded and turned away much people, saying, that they be no gods which are made with hands.

27 So that not only this our craft is in danger to be set at nought; but also that the temple of the great goddess Diana should be despised, and her magnificence should be destroyed, whom all Asia, and the world worshippeth.

28 And when they heard *these sayings*, they were full of wrath, and cried out, saying, Great is Diana of the Ephesians.

29 And the whole city was filled with confusion: and having caught Gaius and Aristarchus, men of Macedonia, Paul's companions in travel, they rushed with one accord into the theatre.

30 And when Paul would have entered in unto the people, the disciples suffered him not.

31 And certain of the chief of Asia, which were his friends, sent unto him, desiring *him* that he

dat hij zich zelven op de schouwplaats niet zoude begeven.

32 Zij riepen dan *de ééne dit*, de andere wat anders; want de vergadering was verward, en het meerder *deel* wist niet, om wat oorzaak zij zamengekomen waren.

33 En zij deden Alexander uit de schare voortkomen, alzoo hem de Joden voortstieten. En Alexander, gewenkt hebbende met de hand, wilde voor het volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden, dat hij een Jood was, werd er ééne stem van allen, roepende omtrent twee uren lang: Groot is de Diana der Ephezeren!

35 En als de *stads*-schrijver de schare gestild had, zeide hij: Gij mannen van Epheze! wat mensch is er toch, die niet weet, dat de stad der Ephezeren de tempelbewaarster zij van de groote godin Diana, en van *het beeld*, dat uit den hemel gevallen is?

36 Dewijl dan deze dingen onwedersprekelijk zijn, zoo is 't behoorlijk, dat gij stil zijt, en niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen *hier* gebragt, die nog tempelroovers zijn, noch uwe godin lasteren.

38 Indien dan nu Demetrius, en die met hem van de kunst zijn, tegen iemand eenige zaak hebben, de regtdagen worden gehouden, en er zijn stadhouders; laat hen malkander verklagen.

39 En indien gij iets van andere dingen versoekt, dat zal in eene wettelijke vergadering beslist worden.

40 Want wij staan in gevaar, dat wij van oproer zullen verklaagd worden om *den dag* van heden, alzoo er geene oorzaak is, waardoor wij reden zullen kunnen geven van dezen oploop.

41 En dit gezegd hebbende, liet hij de vergadering gaan.

would not adventure himself into the theatre.

32 Some therefore cried one thing, and some another: for the assembly was confused, and the more part knew not wherefore they were come together.

33 And they drew Alexander out of the multitude, the Jews putting him forward. And Alexander beckoned with the hand, and would have made his defence unto the people.

34 But when they knew that he was a Jew, all with one voice about the space of two hours cried out, Great *is* Diana of the Ephesians.

35 And when the town-clerk had appeased the people, he said, *Ye* men of Ephesus, what man is there that knoweth not how that the city of the Ephesians is a worshipper of the great goddess Diana, and of the *image* which fell down from Jupiter?

36 Seeing then that these things cannot be spoken against, ye ought to be quiet, and to do nothing rashly.

37 For ye have brought hither these men, which are neither robbers of churches, nor yet blasphemers of your goddess.

38 Wherefore, if Demetrius, and the craftsmen which are with him, have a matter against any man, the law is open, and there are deputies: let them implead one another.

39 But if ye inquire any thing concerning other matters, it shall be determined in a lawful assembly.

40 For we are in danger to be called in question for this day's uproar, there being no cause whereby we may give an account of this concourse.

41 And when he had thus spoken, he dismissed the assembly.

HOOFDSTUK XX.

NADAT nu het oproer gestild was, ging Paulus, de discipelen tot zich geroepen en gegroet hebbende, uit om naar Macedonië te reizen.

2 En als hij die deelen doorgereisd, en hen met vele redenen vermaand had, kwam hij in Griekenland.

3 En als hij *aldaar* drie maanden doorgebragt had, en hem van de Joden eene lage gelegd werd, als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zin, weder te keeren naar Macedonië.

4 En hem vergezelschapte tot in Azië Sopater van Beréa; en van de Thessalonicensen Aristarchus, en Secundus; en Gajus van Derbe, en Timotheüs; en van die van Azië Tychicus en Trophimus.

5 Dezen, vooruitgegaan zijnde, wachtten ons te Troas.

6 Wij nu voeren af van Philippi na de dagen der ongezuurde *brooden*, en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7 En op den eersten *dag* der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen; en hij strekte *zijne* rede uit tot middernacht.

8 En er waren vele lampen in de opperzaal, waar zij vergaderd waren.

9 En een zeker jongeling, met name Eutychus, zat in het venster, en van eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzoo Paulus lang *tot hen* sprak, viel hij, door den slaap nederstortende, van de derde zoldering nederwaarts, en werd dood opgenomen.

10 Doch Paulus, afgekomen zijnde, viel op hem, en *hem* omvangende, zeide hij: Weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11 En als hij *weder* naar boven

CHAPTER XX.

AND after the uproar was ceased, Paul called unto *him* the disciples, and embraced *them*, and departed for to go into Macedonia.

2 And when he had gone over those parts, and had given them much exhortation, he came into Greece,

3 And *there* abode three months. And when the Jews laid wait for him, as he was about to sail into Syria, he purposed to return through Macedonia.

4 And there accompanied him into Asia, Sopater of Berea; and of the Thessalonians, Aristarchus and Secundus; and Gaius of Derbe, and Timotheus; and of Asia, Tychicus and Trophimus.

5 These going before, tarried for us at Troas.

6 And we sailed away from Philippi, after the days of unleavened bread, and came unto them to Troas in five days; where we abode seven days.

7 And upon the first *day* of the week, when the disciples came together to break bread, Paul preached unto them, (ready to depart on the morrow) and continued his speech until midnight.

8 And there were many lights in the upper chamber, where they were gathered together.

9 And there sat in a window a certain young man named Eutychus, being fallen into a deep sleep: and as Paul was long preaching, he sunk down with sleep, and fell down from the third loft, and was taken up dead.

10 And Paul went down, and fell on him, and embracing *him*, said, Trouble not yourselves; for his life is in him.

11 When he therefore was come

gegaan was, en brood gebroken en wat gegeten had, en lang tot den dageraad toe met hen gesproken had, vertrok hij alzoo.
12 En zij bragten den knecht levende, en waren boven mate vertroost.
13 Maar wij, vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Assus, waar wij Paulus zouden innemen; want hij had het alzoo bevolen, en hij zelf zoude te voet gaan.
14 En als hij zich te Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Mitylene.
15 En van daar afgevaren zijnde, kwamen wij den volgenden *dag* tegen over Chios, en des anderen *daags* leiden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllion, en den *dag* daaraan kwamen wij te Milete.
16 Want Paulus had voorgenomen, Epheze voorbij te varen, opdat hij in Azië den tijd niet zoude verslijten; want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op den pinksterdag te Jeruzalem te zijn.
17 Maar hij zond van Milete naar Epheze, en ontbood de ouderlingen der gemeente.
18 En als zij tot hem gekomen waren, zeide hij tot hen: Gijlieden weet, van den eersten dag af, dat ik in Azië ben aangekomen, hoe ik bij u den ganschen tijd geweest ben,
19 Dienende den Heere met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoekingen, die mij overgekomen zijn door de lagen der Joden;
20 Hoe ik niets achtergehouden heb van 't gene nuttig was, dat ik u niet zoude verkondigd en u geleerd hebben in 't openbaar en bij de huizen,
21 Betuigende beide Joden en Grieken de bekeering tot God en het geloof in onzen Heere Jezus Christus.
22 En nu ziet, gebonden zijnde door den Geest, reis ik naar Jeru-

up again, and had broken bread, and eaten, and talked a long while, even till break of day, so he departed.
12 And they brought the young man alive, and were not a little comforted.
13 ¶ And we went before to ship, and sailed unto Assos, there intending to take in Paul: for so had he appointed, minding himself to go afoot.
14 And when he met with us at Assos, we took him in, and came to Mitylene.
15 And we sailed thence, and came the next *day* over against Chios; and the next *day* we arrived at Samos, and tarried at Trogyllium; and the next *day* we came to Miletus.
16 For Paul had determined to sail by Ephesus, because he would not spend the time in Asia: for he hasted, if it were possible for him, to be at Jerusalem the day of Pentecost.
17 ¶ And from Miletus he sent to Ephesus, and called the elders of the church.
18 And when they were come to him, he said unto them, Ye know, from the first day that I came into Asia, after what manner I have been with you at all seasons,
19 Serving the Lord with all humility of mind, and with many tears and temptations, which befell me by the lying in wait of the Jews:
20 *And* how I kept back nothing that was profitable *unto you*, but have shewed you, and have taught you publicly, and from house to house,
21 Testifying both to the Jews, and also to the Greeks, repentance toward God, and faith toward our Lord Jesus Christ.
22 And now behold, I go bound in the spirit unto Jerusalem, not

zalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal;
23 Dan dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigt, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn.
24 Maar ik acht op geen ding, noch houde mijn leven dierbaar voor mij zelven, opdat ik mijnen loop met blijdschap volbrengen moge, en de bediening, welke ik van den Heere Jezus ontvangen heb, om te betuigen het evangelie der genade Gods.
25 En nu ziet, ik weet dat gij allen, bij welke ik doorgereisd ben, predikende het koningrijk Gods, mijn aangezigt niet meer zien zult.
26 Daarom betuig ik ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van *u* allen.
27 Want ik heb niets achtergehouden, dat ik u niet zoude verkondigd hebben den ganschen raad Gods.
28 Zoo hebt dan acht op u zelven, en op de geheele kudde, over welke de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke hij verkregen heeft door zijn eigen bloed.
29 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen.
30 En uit u zelven zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.
31 Daarom waakt, en gedenkt, dat ik drie jaren *lang*, nacht en dag niet opgehouden heb, een' iegelijk met tranen te vermanen.
32 En nu, broeders! ik bevele u Gode, en den woorde zijner genade, die magtig is *u* op te bouwen, en u een erfdeel te geven onder alle de geheiligden.
33 Ik heb niemands zilver, of goud, of kleeding begeerd.
34 En gij zelve weet, dat deze

knowing the things that shall befall me there:
23 Save that the Holy Ghost witnesseth in every city, saying, that bonds and afflictions abide me.
24 But none of these things move me, neither count I my life dear unto myself, so that I might finish my course with joy, and the ministry which I have received of the Lord Jesus, to testify the gospel of the grace of God.
25 And now behold, I know that ye all, among whom I have gone preaching the kingdom of God, shall see my face no more.
26 Wherefore I take you to record this day, that I *am* pure from the blood of all *men*.
27 For I have not shunned to declare unto you all the counsel of God.
28 ¶ Take heed therefore unto yourselves, and to all the flock over the which the Holy Ghost hath made you overseers, to feed the church of God, which he hath purchased with his own blood.
29 For I know this, that after my departing shall grievous wolves enter in among you, not sparing the flock.
30 Also of your own selves shall men arise, speaking perverse things, to draw away disciples after them.
31 Therefore watch, and remember, that by the space of three years I ceased not to warn every one night and day with tears.
32 And now, brethren, I commend you to God, and to the word of his grace, which is able to build you up, and to give you an inheritance among all them which are sanctified.
33 I have coveted no man's silver, or gold, or apparel.
34 Yea, ye yourselves know, that

handen tot mijne nooddruft, en dengenen, die met mij waren, gediend hebben.

35 Ik heb u in alles getoond, dat men, alzoo arbeidende, de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden van den Heere Jezus, dat hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven, dan te ontvangen.

36 En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden.

37 En daar werd een groot geween van allen; en Paulus om den hals vallende, kusten zij hem,

38 Zeer bedroefd zijnde, allermeest over het woord dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezigt niet meer zien zouden; en zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK XXI.

EN als het geschied was, dat wij van hen gescheiden en afgevaren waren, zoo liepen wij regt uit en kwamen te Côs, en den *dag* daaraan te Rhodus, en van daar te Patara.

2 En een schip gevonden hebbende, dat naar Phenicië overvoer, gingen wij er in, en voeren af.

3 En als wij Cyprus in het gezigt gekregen, en dat aan de linker*hand* gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus; want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; die tot Paulus zeiden door den Geest, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

5 Toen het nu geschied was, dat wij deze dagen doorgebragt hadden, gingen wij uit, en reisden *voort;* en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad; en aan den oever nederknielende hebben wij gebeden.

6 En als wij malkander gegroet

these hands have ministered unto my necessities, and to them that were with me.

35 I have shewed you all things, how that so labouring ye ought to support the weak, and to remember the words of the Lord Jesus, how he said, It is more blessed to give than to receive.

36 ¶ And when he had thus spoken, he kneeled down, and prayed with them all.

37 And they all wept sore, and fell on Paul's neck, and kissed him,

38 Sorrowing most of all for the words which he spake, that they should see his face no more. And they accompanied him unto the ship.

CHAPTER XXI.

AND it came to pass, that after we were gotten from them, and had launched, we came with a straight course unto Coos, and the *day* following unto Rhodes, and from thence unto Patara:

2 And finding a ship sailing over unto Phenicia, we went aboard, and set forth.

3 Now when we had discovered Cyprus, we left it on the left hand, and sailed into Syria, and landed at Tyre: for there the ship was to unlade her burden.

4 And finding disciples, we tarried there seven days: who said to Paul through the Spirit, that he should not go up to Jerusalem.

5 And when we had accomplished those days, we departed, and went our way; and they all brought us on our way, with wives and children, till *we were* out of the city: and we kneeled down on the shore, and prayed.

6 And when we had taken our

hadden, gingen wij in het schip,
maar zijlieden keerden wederom,
elk naar het zijne.
7 Wij nu, de scheepvaart vol-
bragt hebbende van Tyrus, kwa-
men aan te Ptolemaïs, en de broe-
ders gegroet hebbende, bleven
éénen dag bij hen.
8 En des anderen *daags* gingen
Paulus en wij, die met hem wa-
ren, van daar en kwamen te Ce-
sarea; en gegaan zijnde in het huis
van Philippus, den evangelist, die
één was van de zeven, bleven wij
bij hem.
9 Deze nu had vier dochters,
maagden, die profeteerden.
10 En als wij *daar* vele dagen
gebleven waren, kwam er een ze-
ker profeet af van Judea, met name
Agabus;
11 En hij kwam tot ons, en nam
den gordel van Paulus, en zich
zelven handen en voeten gebon-
den hebbende, zeide hij: Dit zegt
de Heilige Geest: Den man, wiens
deze gordel is, zullen de Joden al-
zoo te Jeruzalem binden en over-
leveren in de handen der heidenen.
12 Als wij nu dit hoorden, baden
beide wij en die van die plaats
waren, dat hij niet zoude opgaan
naar Jeruzalem.
13 Maar Paulus antwoordde:
Wat doet gij, dat gij weent, en
mijn hart week maakt? want ik
ben bereid, niet alleen gebonden
te worden, maar ook te sterven te
Jeruzalem voor den naam van den
Heere Jezus.
14 En als hij zich niet liet afra-
den, hielden wij ons tevreden, zeg-
gende: De wil des Heeren geschie-
de.
15 En na die dagen maakten wij
ons gereed, en gingen op naar Je-
ruzalem.
16 En met ons gingen ook *som-
migen* der discipelen van Cesarea,
leidende *met zich* zekeren Mnason,
van Cyprus, een' ouden discipel,
bij wien wij zouden t' huis liggen.

leave one of another, we took ship;
and they returned home again.
7 And when we had finished
our course from Tyre, we came
to Ptolemaïs, and saluted the bre-
thren, and abode with them one
day.
8 And the next *day* we that were
of Paul's company departed, and
came unto Cesarea; and we enter-
ed into the house of Philip the
evangelist, which was *one* of the
seven; and abode with him.
9 And the same man had four
daughters, virgins, which did pro-
phesy.
10 And as we tarried *there* many
days, there came down from Ju-
dea a certain prophet, named Aga-
bus.
11 And when he was come unto
us, he took Paul's girdle, and bound
his own hands and feet, and said,
Thus saith the Holy Ghost, So shall
the Jews at Jerusalem bind the
man that owneth this girdle, and
shall deliver *him* into the hands of
the Gentiles.
12 And when we heard these
things, both we, and they of that
place, besought him not to go up
to Jerusalem.
13 Then Paul answered, What
mean ye to weep, and to break
mine heart? for I am ready not to
be bound only, but also to die at
Jerusalem for the name of the Lord
Jesus.
14 And when he would not be
persuaded, we ceased, saying, The
will of the Lord be done.
15 And after those days we took
up our carriages, and went up to
Jerusalem.
16 There went with us also *cer-
tain* of the disciples of Cesarea, and
brought with them one Mnason of
Cyprus, an old disciple, with whom
we should lodge.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen de broeders ons gaarne.

18 En den volgenden *dag* ging Paulus met ons in tot Jakobus; en alle de ouderlingen waren daar gekomen.

19 En als hij hen gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de heidenen door zijne dienst gedaan had.

20 En zij, *dat* gehoord hebbende, loofden den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder! hoe vele duizenden van Joden er zijn, die geloofen; en zij zijn allen ijveraars van de wet.

21 En hun is aangaande u bericht, dat gij alle de Joden, die onder de heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende dat zij de kinderen niet zouden besnijden, noch naar de wijzen *der wet* wandelen.

22 Wat is er dan *te doen*? Het is allezins noodig, dat de menigte samenkome; want zij zullen hooren, dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan 't gene wij u zeggen: Wij hebben vier mannen, die eene gelofte gedaan hebben.

24 Neem dezen tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten voor hen, opdat zij het hoofd bescheren mogen; en alle mogen weten, dat er niets is aan, hetgeen waarvan hun, aangaande u, berigt is; maar *dat* gij *alzoo* wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt.

25 Doch van de heidenen, die gelooven, hebben wij geschreven en goedgevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden, dan dat zij zich wachten van 't gene den afgoden geofferd is, en van het bloed, en van het verstikte, en van hoererij.

26 Toen nam Paulus de mannen met zich, en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den tempel, en verkondigde, dat

17 And when we were come to Jerusalem, the brethren received us gladly.

18 And the *day* following Paul went in with us unto James: and all the elders were present.

19 And when he had saluted them, he declared particularly what things God had wrought among the Gentiles by his ministry.

20 And when they heard *it*, they glorified the Lord, and said unto him, Thou seest, brother, how many thousands of Jews there are which believe; and they are all zealous of the law:

21 And they are informed of thee, that thou teachest all the Jews which are among the Gentiles to forsake Moses, saying, that they ought not to circumcise *their* children, neither to walk after the customs.

22 What is it therefore? the multitude must needs come together: for they will hear that thou art come.

23 Do therefore this that we say to thee: We have four men which have a vow on them;

24 Them take, and purify thyself with them, and be at charges with them, that they may shave *their* heads: and all may know that those things whereof they were informed concerning thee, are nothing; but *that* thou thyself also walkest orderly, and keepest the law.

25 As touching the Gentiles which believe, we have written *and* concluded that they observe no such thing, save only that they keep themselves from *things* offered to idols, and from blood, and from strangled, and from fornication.

26 Then Paul took the men, and the next day purifying himself with them, entered into the temple, to signify the accomplishment of

de dagen der heiliging eerst vervuld zouden zijn, wanneer voor een' iegelijk van hen de offerande geofferd was.

27 Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen de Joden van Azië hem in den tempel, en beroerden het gansche volk, en sloegen de handen aan hem,

28 Roepende: Gij Israëlitische mannen, komt te hulp! Deze is de mensch, die tegen het volk, en de wet, en deze plaats allen overal leert; en bovendien heeft hij ook Grieken in den tempel gebragt, en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29 Want zij hadden te voren Trophimus, den Epheziër, met hem in de stad gezien, dien zij meenden, dat Paulus in den tempel gebragt had.

30 En de geheele stad kwam in roer, en het volk liep zamen; en zij grepen Paulus, en trokken hem buiten den tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den overste der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32 Die terstond krijgsknechten en hoofdmannen over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu, den overste en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33 Toen naderde de overste en greep hem, en beval, dat men *hem* met twee ketenen zoude binden; en vraagde, wie hij was, en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep *de ééne dit*, de andere wat anders. Doch als hij de zekerheid niet kon weten van wege de beroerte, beval hij, dat men hem in de legerplaats zoude brengen.

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het, dat hij van de krijgsknechten gedragen werd, van wege het geweld der schare.

36 Want de menigte des volks

the days of purification, until that an offering should be offered for every one of them.

27 And when the seven days were almost ended, the Jews, which were of Asia, when they saw him in the temple, stirred up all the people, and laid hands on him,

28 Crying out, Men of Israel, help. This is the man that teacheth all *men* every where against the people, and the law, and this place: and further brought Greeks also into the temple, and hath polluted this holy place.

29 (For they had seen before with him in the city, Trophimus, an Ephesian, whom they supposed that Paul had brought into the temple.)

30 And all the city was moved, and the people ran together: and they took Paul and drew him out of the temple. And forthwith the doors were shut.

31 And as they went about to kill him, tidings came unto the chief captain of the band, that all Jerusalem was in an uproar;

32 Who immediately took soldiers and centurions, and ran down unto them. And when they saw the chief captain and the soldiers, they left beating of Paul.

33 Then the chief captain came near and took him, and commanded *him* to be bound with two chains: and demanded who he was, and what he had done.

34 And some cried one thing, some another, among the multitude: and when he could not know the certainty for the tumult, he commanded him to be carried into the castle.

35 And when he came upon the stairs, so it was that he was borne of the soldiers, for the violence of the people.

36 For the multitude of the peo-

volgde, al roepende: Weg met hem!

37 En als Paulus *nu* in de legerplaats zoude geleid worden, zeide hij tot den overste: Is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Doch Paulus zeide: Ik ben een Joodsch man van Tarsen, burger van eene niet onvermaarde stad in Cilicië, en ik bid u, laat mij toe, tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, wenkte Paulus, staande op de trappen, met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij *hen* aan in de Hebreeuwsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK XXII.

MANNEN broeders en vaders! hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordig tot u *doen zal*.

2 (Als zij nu hoorden, dat hij in de Hebreeuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil, en hij zeide:)

3 Ik ben een Joodsch man, te Tarsen in Cilicië geboren, doch opgevoed in deze stad, aan de voeten van Gamaliël onderwezen naar de naauwkeurigste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkerwijs gij allen heden zijt;

4 Die dezen weg vervolgd heb tot den dood, bindende en in de gevangenissen overleverende beide mannen en vrouwen.

5 Gelijk mij ook de hoogepriester getuige is, en de geheele raad der ouderlingen; van welken ik ook brieven ontvangen hebbende aan de broeders, naar Damaskus gereisd ben, om ook degenen, die

ple followed after, crying, Away with him.

37 And as Paul was to be led into the castle, he said unto the chief captain, May I speak unto thee? Who said, Canst thou speak Greek?

38 Art not thou that Egyptian, which before these days madest an uproar, and leddest out into the wilderness four thousand men that were murderers?

39 But Paul said, I am a man *which am* a Jew of Tarsus, *a city* in Cilicia, a citizen *of* no mean city: and I beseech thee, suffer me to speak unto the people.

40 And when he had given him license, Paul stood on the stairs, and beckoned with the hand unto the people. And when there was made a great silence, he spake unto *them* in the Hebrew tongue, saying,

CHAPTER XXII.

MEN, brethren, and fathers, hear ye my defence *which I make* now unto you.

2 (And when they heard that he spake in the Hebrew tongue to them, they kept the more silence: and he saith,)

3 I am verily a man *which am* a Jew, born in Tarsus, *a city* in Cilicia, yet brought up in this city at the feet of Gamaliel, *and* taught according to the perfect manner of the law of the fathers, and was zealous toward God, as ye all are this day.

4 And I persecuted this way unto the death, binding and delivering into prisons both men and women.

5 As also the high priest doth bear me witness, and all the estate of the elders: from whom also I received letters unto the brethren, and went to Damascus, to bring them which were there bound un-

daar waren, gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 Maar het geschiedde mij, als ik reisde, en Damaskus genaakte, omtrent den middag, dat snellijk uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen.

7 En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stemme, tot mij zeggende: Saul! Saul! wat vervolgt gij mij?

8 En ik antwoordde: Wie zijt gij, Heere? en hij zeide tot mij: Ik ben Jezus, de Nazarener, dien gij vervolgt.

9 En die met mij waren, zagen wel het licht, en werden zeer bevreesd; maar de stem desgenen, die tot mij sprak, hoorden zij niet.

10 En ik zeide: Heere! wat zal ik doen? En de Heere zeide tot mij: Sta op, en ga henen naar Damaskus; en aldaar zal met u gesproken worden van al hetgeen u verordend is te doen.

11 En als ik van wege de heerlijkheid van dat licht niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen, die met mij waren, en kwam te Damaskus.

12 En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de wet, *goed* getuigenis hebbende van alle de Joden, die *daar* woonden,

13 Kwam tot mij, en bij *mij* staande, zeide tot mij: Saul, broeder! word weder ziende. En ter zelfder ure zag ik weder op hem.

14 En hij zeide: De God onzer vaderen heeft u te voren verordend om zijnen wil te kennen, en den Regtvaardige te zien, en eene stem uit zijnen mond te hooren.

15 Want gij zult hem een getuige zijn bij alle menschen, van 't gene gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu, wat vertoeft gij? sta op, en laat u doopen, en uwe zonden afwasschen, aanroepende den naam des Heeren.

17 En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was,

to Jerusalem, for to be punished.

6 And it came to pass, that, as I made my journey, and was come nigh unto Damascus about noon, suddenly there shone from heaven a great light round about me.

7 And I fell unto the ground, and heard a voice saying unto me, Saul, Saul, why persecutest thou me?

8 And I answered, Who art thou, Lord? And he said unto me, I am Jesus of Nazareth, whom thou persecutest.

9 And they that were with me saw indeed the light, and were afraid; but they heard not the voice of him that spake to me.

10 And I said, What shall I do, Lord? And the Lord said unto me, Arise, and go into Damascus; and there it shall be told thee of all things which are appointed for thee to do.

11 And when I could not see for the glory of that light, being led by the hand of them that were with me, I came into Damascus.

12 And one Ananias, a devout man according to the law, having a good report of all the Jews which dwelt *there*,

13 Came unto me, and stood, and said unto me, Brother Saul, receive thy sight. And the same hour I looked up upon him.

14 And he said, The God of our fathers hath chosen thee, that thou shouldest know his will, and see that Just One, and shouldest hear the voice of his mouth.

15 For thou shalt be his witness unto all men of what thou hast seen and heard.

16 And now why tarriest thou? arise, and be baptized, and wash away thy sins, calling on the name of the Lord.

17 And it came to pass, that, when I was come again to Jerusalem,

en in den tempel bad, dat ik in
eene verrukking van zinnen was,
18 En dat ik hem zag, en hij tot
mij zeide: Spoed u, en ga in der
haast uit Jeruzalem; want zij zullen
uw getuigenis aangaande mij
niet aannemen.
19 En ik zeide: Heere! zij weten,
dat ik in de gevangenis wierp
en in de synagogen geesselde, die
in u geloofden.
20 En toen het bloed van Stephanus,
uwen getuige, vergoten werd,
dat ik daar ook bijstond, en mede
een welbehagen had in zijnen
dood, en de kleederen bewaarde
dergenen, die hem doodden.
21 En hij zeide tot mij: Ga henen;
want ik zal u ver tot de
heidenen afzenden.
22 Zij hoorden hem nu tot dit
woord toe; en zij verhieven hunne
stem, zeggende: Weg van de
aarde met zulk eenen! want het
is niet behoorlijk, dat hij leve.
23 En als zij riepen, en de kleederen
van zich smeten, en stof in de
lucht wierpen;
24 Zoo beval de overste, dat men
hem in de legerplaats zoude brengen,
en zeide, dat men hem met
geeselen onderzoeken zoude, opdat
hij verstaan mogt, om wat oorzaak
zij alzoo over hem riepen.
25 En alzoo zij hem met de riemen
uitrekten, zeide Paulus tot
den hoofdman over honderd, die
daar stond: Is het ulieden geoorloofd
eenen Romeinschen mensch,
en dien onveroordeeld, te geeselen?
26 Als nu de hoofdman over honderd
dat hoorde, ging hij toe en
boodschapte het den overste, zeggende:
Zie, wat gij te doen hebt;
want deze mensch is een Romein.
27 En de overste kwam toe, en
zeide tot hem: Zeg mij, zijt gij
een Romein? En hij zeide: Ja.
28 En de overste antwoordde: Ik
heb dit burgerregt voor eene groote
som *geld* verkregen. En Paulus
zeide: Maar ik ben zelfs *een burger*
geboren.

him, even while I prayed in the
temple, I was in a trance;
18 And saw him saying unto me,
Make haste, and get thee quickly
out of Jerusalem; for they will not
receive thy testimony concerning
me.
19 And I said, Lord, they know
that I imprisoned, and beat in
every synagogue them that believed
on thee:
20 And when the blood of thy
martyr Stephen was shed, I also
was standing by, and consenting
unto his death, and kept the raiment
of them that slew him.
21 And he said unto me, Depart:
for I will send thee far hence unto
the Gentiles.
22 And they gave him audience
unto this word, and *then* lifted up
their voices, and said, Away with
such a *fellow* from the earth: for
it is not fit that he should live.
23 And as they cried out, and
cast off *their* clothes, and threw
dust into the air,
24 The chief captain commanded
him to be brought into the castle,
and bade that he should be
examined by scourging; that he
might know wherefore they cried
so against him.
25 And as they bound him with
thongs, Paul said unto the centurion
that stood by, Is it lawful for
you to scourge a man that is a Roman,
and uncondemned?
26 When the centurion heard *that*,
he went and told the chief captain,
saying, Take heed what thou doest;
for this man is a Roman.
27 Then the chief captain came,
and said unto him, Tell me, art
thou a Roman? He said, Yea.
28 And the chief captain answered,
With a great sum obtained I
this freedom. And Paul said, But
I was *free*-born.

29 Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden ondervocht hebben. En de overste werd ook bevreesd, toen hij verstond, dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30 En des anderen *daags*, willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval, dat de overpriesters en hun geheele raad zouden komen, en Paulus afgebragt hebbende, stelde hij *hem* voor hen.

HOOFDSTUK XXIII.

EN Paulus, de oogen op den raad houdende, zeide: Mannen broeders! ik heb met alle goed geweten voor God gewandeld tot op dezen dag.

2 Maar de hoogepriester Ananias beval dengenen, die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij gewitte wand! Zit gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij, tegen de wet, dat men mij zal slaan?

4 En die daarbij stonden, zeiden: Scheldt gij den hoogepriester Gods?

5 En Paulus zeide: Ik wist niet, broeders! dat het de hoogepriester was; want er is geschreven: Den overste uws volks zult gij niet vloeken.

6 En Paulus wetende, dat het eene deel *van de raadslieden* was van de sadduceën, en het andere van de pharizeën, riep in den raad: Mannen broeders! ik ben een pharizeër, eens pharizeërs zoon; over de hoop en opstanding der dooden word ik geoordeeld!

7 En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedragt tusschen de pharizeën en de sadduceën, en de menigte werd verdeeld.

8 Want de sadduceën zeggen, dat er geene opstanding is, noch en-

29 Then straightway they departed from him which should have examined him: and the chief captain also was afraid, after he knew that he was a Roman, and because he had bound him.

30 On the morrow, because he would have known the certainty wherefore he was accused of the Jews, he loosed him from *his* bands, and commanded the chief priests and all their council to appear, and brought Paul down, and set him before them.

CHAPTER XXIII.

AND Paul, earnestly beholding the council, said, Men *and* brethren, I have lived in all good conscience before God until this day.

2 And the high priest Ananias commanded them that stood by him, to smite him on the mouth.

3 Then said Paul unto him, God shall smite thee, *thou* whited wall: for sittest thou to judge me after the law, and commandest me to be smitten contrary to the law?

4 And they that stood by, said, Revilest thou God's high priest?

5 Then said Paul, I wist not, brethren, that he was the high priest: for it is written, Thou shalt not speak evil of the ruler of thy people.

6 But when Paul perceived that the one part were Sadducees, and the other Pharisees, he cried out in the council, Men *and* brethren, I am a Pharisee, the son of a Pharisee: of the hope and resurrection of the dead I am called in question.

7 And when he had so said, there arose a dissension between the Pharisees and the Sadducees: and the multitude was divided.

8 For the Sadducees say that there is no resurrection, neither

geel noch geest; maar de pharizeën belijden het beide.

9 En er geschiedde een groot geroep; en de schriftgeleerden van de zijde der pharizeën stonden op, en streden, zeggende: Wij vinden niets kwaads in dezen mensch: en indien een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laat ons tegen God niet strijden.

10 En als er groote tweedragt ontstaan was, gebood de overste, vreezende dat Paulus van hen verscheurd mogt worden, dat het krijgsvolk zoude afkomen, en hem uit het midden van hen wegrukken, en in de legerplaats brengen.

11 En den volgenden nacht stond de Heere bij hem, en zeide: Heb goeden moed, Paulus! want gelijk gij te Jeruzalem van mij betuigd hebt, alzoo moet gij ook te Rome getuigen.

12 En als het dag geworden was, maakten sommigen van de Joden eene zamenrotting, en vervloekten zich zelven, zeggende, dat zij noch eten, noch drinken zouden, tot dat zij Paulus zouden gedood hebben.

13 En zij waren meer dan veertig, die dezen eed te zamen gedaan hadden.

14 Welke gingen tot de overpriesters en de ouderlingen, en zeiden: Wij hebben ons zelven met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen, tot dat wij Paulus zullen gedood hebben.

15 Gij dan nu laat den overste weten met den raad, dat hij hem morgen tot u afbrenge, als of gij nadere kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid, hem om te brengen, eer hij bij u komt.

16 En als de zoon van Paulus' zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.

17 En Paulus riep tot zich één' van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling henen tot den overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.

angel, nor spirit: but the Pharisees confess both.

9 And there arose a great cry: and the scribes *that were* of the Pharisees' part arose, and strove, saying, We find no evil in this man: but if a spirit or an angel hath spoken to him, let us not fight against God.

10 And when there arose a great dissension, the chief captain, fearing lest Paul should have been pulled in pieces of them, commanded the soldiers to go down, and to take him by force from among them, and to bring *him* into the castle.

11 And the night following the Lord stood by him, and said, Be of good cheer Paul: for as thou hast testified of me in Jerusalem, so must thou bear witness also at Rome.

12 And when it was day, certain of the Jews banded together, and bound themselves under a curse, saying, that they would neither eat nor drink till they had killed Paul.

13 And they were more than forty which had made this conspiracy.

14 And they came to the chief priests and elders, and said, We have bound ourselves under a great curse, that we will eat nothing until we have slain Paul.

15 Now therefore ye with the council signify to the chief captain, that he bring him down unto you to-morrow, as though ye would inquire something more perfectly concerning him: and we, or ever he come near, are ready to kill him.

16 And when Paul's sister's son heard of their lying in wait, he went and entered into the castle, and told Paul.

17 Then Paul called one of the centurions unto *him*, and said, Bring this young man unto the chief captain; for he hath a certain thing to tell him.

18 Deze dan nam hem en bragt *hem* tot den overste, en zeide: Paulus, de gevangene, heeft mij tot zich geroepen, en begeerd, dat ik dezen jongeling tot u zoude brengen, die u wat heeft te zeggen.

19 De overste nu nam hem bij de hand, en ter zijde gegaan zijnde, vraagde hij: Wat is 't, dat gij mij hebt te boodschappen?

20 En hij zeide: De Joden zijn overeengekomen om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen in den raad zoudt afbrengen, als of zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21 Doch geloof gij hun niet; want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, die zich zelven met eene vervloeking verbonden hebben, noch te eten, noch te drinken, tot dat zij hem zullen omgebragt hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.

22 De overste dan liet den jongeling gaan, *hem* gebiedende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: Maakt twee honderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesarea trekken, en zeventig ruiters, en twee honderd schutters, tegen de derde ure van den nacht;

24 En laat ze *zadel*-beesten bestellen, opdat zij Paulus daarop zetten, en behouden overbrengen tot den stadhouder Felix.

25 En hij schreef eenen brief, hebben de dezen inhoud:

26 Claudius Lysias aan den magtigsten stadhouder Felix groetenis.

27 Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebragt zoude geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem *hem* ontnomen, onderrigt zijnde, dat hij een Romein is.

18 So he took him, and brought *him* to the chief captain, and said, Paul the prisoner called me unto *him*, and prayed me to bring this young man unto thee, who hath something to say unto thee.

19 Then the chief captain took him by the hand and went with *him* aside privately, and asked *him*, What is that thou hast to tell me?

20 And he said, The Jews have agreed to desire thee, that thou wouldest bring down Paul to-morrow into the council, as though they would inquire somewhat of him more perfectly.

21 But do not thou yield unto them: for there lie in wait for him of them more than forty men, which have bound themselves with an oath, that they will neither eat nor drink till they have killed him: and now are they ready, looking for a promise from thee.

22 So the chief captain *then* let the young man depart, and charged *him*, *See thou* tell no man that thou hast shewed these things to me.

23 And he called unto *him* two centurions, saying, Make ready two hundred soldiers to go to Cesarea, and horsemen threescore and ten, and spearmen two hundred, at the third hour of the night;

24 And provide *them* beasts, that they may set Paul on, and bring *him* safe unto Felix the governor.

25 And he wrote a letter after this manner:

26 Claudius Lysias, unto the most excellent governor Felix, *sendeth* greeting.

27 This man was taken of the Jews, and should have been killed of them: then came I with an army, and rescued him, having understood that he was a Roman.

28 En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigden, bragt ik hem af in hunnen raad:

29 Wien ik bevond, beschuldigd te worden over vragen hunner wet, maar geene beschuldiging *tegen zich* te hebben, die den dood of banden waardig is.

30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene lage tegen dezen man *gelegd* zoude worden, zoo heb ik *hem* terstond aan u gezonden, gebiedende ook den beschuldigers voor u te zeggen, 't gene zij tegen hem hadden. Vaar wel.

31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus, en bragten hem des nachts tot Antipatris.

32 En des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij weder naar de legerplaats.

33 Dewelke, als zij te Cesarea binnengekomen waren, en den brief den stadhouder overgegeven hadden, ook Paulus voor hem gesteld hebben.

34 En de stadhouder, *den brief* gelezen hebbende, vraagde, uit wat provincie hij was; en verstaande, dat hij van Cilicië was,

35 Zeide hij: Ik zal u verhooren, als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval, dat hij in het regthuis van Herodes zoude bewaard worden.

HOOFDSTUK XXIV.

EN vijf dagen daarna kwam de hoogepriester Ananias af met de ouderlingen, en zekeren voorspraak, *genaamd* Tertullus, welke verschenen voor den stadhouder tegen Paulus.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus *hem* te beschuldigen, zeggende:

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat loffelijke diensten dezen volke geschieden door uwe voorzorge, magtigste Felix! ne-

28 And when I would have known the cause wherefore they accused him, I brought him forth into their council:

29 Whom I perceived to be accused of questions of their law, but to have nothing laid to his charge worthy of death, or of bonds.

30 And when it was told me how that the Jews laid wait for the man, I sent straightway to thee, and gave commandment to his accusers also, to say before thee what *they had* against him. Farewell.

31 Then the soldiers, as it was commanded them, took Paul, and brought *him* by night to Antipatris.

32 On the morrow they left the horsemen to go with him, and returned to the castle:

33 Who, when they came to Cesarea, and delivered the epistle to the governor, presented Paul also before him.

34 And when the governor had read *the letter*, he asked of what province he was. And when he understood that *he was* of Cilicia;

35 I will hear thee, said he, when thine accusers are also come. And he commanded him to be kept in Herod's judgment-hall.

CHAPTER XXIV.

AND after five days, Ananias the high priest descended with the elders, and *with* a certain orator *named* Tertullus, who informed the governor against Paul.

2 And when he was called forth, Tertullus began to accuse *him*, saying, Seeing that by thee we enjoy great quietness, and that very worthy deeds are done unto this nation by thy providence,

3 We accept *it* always, and in

men wij altijd en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet langer ophoude, ik bid *u*, dat gij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn eene pest, en eenen, die oproer verwekt onder alle de Joden door de *gansche* wereld, en eenen oppersten voorstander van de sekte der Nazarenen;

6 Die ook gepoogd heeft, den tempel te ontheiligen; dien wij ook gegrepen hebben, en naar onze wet hebben willen oordeelen.

7 Maar Lysias, de overste, daarover komende, heeft *hem* met groot geweld uit onze handen weggebragt,

8 Gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen; van wien gij zelf, onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen, waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als de stadhouder hem gewenkt had, dat hij zoude spreken, antwoordde: Dewijl ik weet, dat gij nu vele jaren over dit volk regter geweest zijt, zoo verantwoorde ik mij zelven met *des* te beteren moed;

11 Alzoo gij kunt weten, dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem;

12 En zij hebben mij noch in den tempel gevonden tot iemand sprekende, of *eenige* zamenrotting van volk makende, noch in de synagogen, noch in de stad;

13 En zij kunnen niet bewijzen, waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo diene geloovende alles, wat

all places, most noble Felix, with all thankfulness.

4 Notwithstanding, that I be not further tedious unto thee, I pray thee, that thou wouldest hear us of thy clemency a few words.

5 For we have found this man *a* pestilent *fellow*, and a mover of sedition among all the Jews throughout the world, and a ring-leader of the sect of the Nazarenes:

6 Who also hath gone about to profane the temple: whom we took, and would have judged according to our law:

7 But the chief captain Lysias came *upon us*, and with great violence took *him* away out of our hands,

8 Commanding his accusers to come unto thee: by examining of whom, thyself mayest take knowledge of all these things whereof we accuse him.

9 And the Jews also assented, saying, That these things were so.

10 Then Paul, after that the governor had beckoned unto him to speak, answered, Forasmuch as I know that thou hast been of many years a judge unto this nation, I do the more cheerfully answer for myself:

11 Because that thou mayest understand, that there are yet but twelve days since I went up to Jerusalem for to worship.

12 And they neither found me in the temple disputing with any man, neither raising up the people, neither in the synagogues, nor in the city:

13 Neither can they prove the things whereof they now accuse me.

14 But this I confess unto thee, that after the way which they call heresy, so worship I the God of my fathers, believing all things which

in de wet en in de profeten geschreven is;

15 Hebbende hope op God, *naar* welke dezen ook zelven verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide van regtvaardigen en van onregtvaardigen.

16 En hierin oefen ik mij zelven, altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen te doen aan mijn volk, en offeranden;

18 Waarin mij, geheiligd zijnde, *bezig* gevonden hebben in den tempel, niet met volk noch met beroerte, eenige Joden uit Azië;

19 Die voor u behoorden tegenwoordig te zijn, *en mij* te beschuldigen, indien zij iets tegen mij hadden.

20 Of dat dezen zelven zeggen, of zij eenig onregt in mij gevonden hebben, als ik voor den raad stond,

21 Dan wegens dit éene woord, 't welk ik riep, staande onder hen: Over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld!

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij hen uit, zeggende: Als ik naauwkeurige wetenschap van dezen weg zal hebben, zoo zal ik van uwe zaken volle kennis nemen, wanneer Lysias, de overste, zal afgekomen zijn.

23 En hij beval den hoofdman over honderd, dat Paulus zoude bewaard worden, en verligting hebben, en dat hij niemand van de zijnen zoude beletten, *hem* te dienen, of tot hem te komen.

24 En Felix, na sommige dagen daar gekomen zijnde met Drusilla, zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van regtvaardigheid, en matigheid, en *van* het toekomend oordeel, antwoordde Felix, zeer bevreesd geworden

are written in the law and in the prophets:

15 And have hope toward God, which they themselves also allow, that there shall be a resurrection of the dead, both of the just and unjust.

16 And herein do I exercise myself, to have always a conscience void of offence toward God, and *toward* men.

17 Now, after many years, I came to bring alms to my nation, and offerings.

18 Whereupon certain Jews from Asia found me purified in the temple, neither with multitude, nor with tumult:

19 Who ought to have been here before thee, and object, if they had aught against me.

20 Or else let these same *here* say, if they have found any evildoing in me, while I stood before the council,

21 Except it be for this one voice, that I cried, standing among them, Touching the resurrection of the dead I am called in question by you this day.

22 And when Felix heard these things, having more perfect knowledge of *that* way, he deferred them, and said, When Lysias the chief captain shall come down, I will know the uttermost of your matter.

23 And he commanded a centurion to keep Paul, and to let *him* have liberty, and that he should forbid none of his acquaintance to minister, or come unto him.

24 And after certain days, when Felix came with his wife Drusilla, which was a Jewess, he sent for Paul, and heard him concerning the faith in Christ.

25 And as he reasoned of righteousness, temperance, and judgment to come, Felix trembled, and answered, Go thy way for this

zijnde: Voor ditmaal ga henen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen;

26 Te gelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zoude worden, opdat hij hem losliet; waarom hij hem ook dikwijls ontbood, en met hem sprak.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix, willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

HOOFDSTUK XXV.

FESTUS dan, in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesarea op naar Jeruzalem.

2 En de hoogepriester, en de voornaamsten der Joden, verschenen voor hem tegen Paulus, en baden hem,

3 Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zoude doen komen te Jeruzalem; *en* leggende eene lage, om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Cesarea bewaard werd, en dat hij zelf haast *derwaarts* zoude verreizen.

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen doorgebragt had, kwam hij af naar Cesarea; en des anderen daags, op den regterstoel gezeten zijnde, beval hij, dat Paulus zoude voorgebragt worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom *hem*, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus inbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 Dewijl hij zich verantwoordende, zeide: Ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den

time; when I have a convenient season, I will call for thee.

26 He hoped also that money should have been given him of Paul, that he might loose him: wherefore he sent for him the oftener, and communed with him.

27 But after two years Porcius Festus came into Felix' room: and Felix, willing to shew the Jews a pleasure, left Paul bound.

CHAPTER XXV.

NOW when Festus was come into the province, after three days he ascended from Cesarea to Jerusalem.

2 Then the high priest and the chief of the Jews informed him against Paul, and besought him,

3 And desired favour against him, that he would send for him to Jerusalem, laying wait in the way to kill him.

4 But Festus answered, that Paul should be kept at Cesarea, and that he himself would depart shortly *thither*.

5 Let them therefore, said he, which among you are able, go down with *me*, and accuse this man, if there be any wickedness in him.

6 And when he had tarried among them more than ten days, he went down unto Cesarea; and the next day sitting on the judgment seat, commanded Paul to be brought.

7 And when he was come, the Jews which came down from Jerusalem stood round about, and laid many and grievous complaints against Paul, which they could not prove;

8 While he answered for himself, Neither against the law of the Jews, neither against the temple, nor yet

tempel, noch tegen den keizer iets gezondigd.

9 Maar Festus, willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus en zeide: Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10 En Paulus zeide: Ik sta voor den regterstoel des keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onregt gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.

11 Want indien ik onregt doe, en iets des doods waardig gedaan heb, weiger ik niet te sterven; maar indien er niets *aan* is van 't gene waarvan dezen mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den keizer.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den raad gesproken had: Gij hebt u op den keizer beroepen: gij zult tot den keizer gaan.

13 En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de koning Agrippa en Bernice te Cesarea, om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen doorgebragt hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den koning verhaald, zeggende: *Hier* is een zeker man van Felix gevangen gelaten;

15 Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de overpriesters en de ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem.

16 Aan wie ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben, eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenover zich heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17 Als zij dan gezamentlijk alhier gekomen waren, zoo heb ik, geen uitstel nemende, *en* des *daags* daaraan op den regterstoel gezeten, bevolen, dat de man zoude voorgebragt worden;

against Cesar have I offended any thing at all.

9 But Festus, willing to do the Jews a pleasure, answered Paul, and said, Wilt thou go up to Jerusalem, and there be judged of these things before me?

10 Then said Paul, I stand at Cesar's judgment-seat, where I ought to be judged: to the Jews have I done no wrong, as thou very well knowest.

11 For if I be an offender, or have committed any thing worthy of death, I refuse not to die: but if there be none of these things whereof these accuse me, no man may deliver me unto them. I appeal unto Cesar.

12 Then Festus, when he had conferred with the council, answered, Hast thou appealed unto Cesar? unto Cesar shalt thou go.

13 And after certain days, king Agrippa and Bernice came unto Cesarea, to salute Festus.

14 And when they had been there many days, Festus declared Paul's cause unto the king, saying, There is a certain man left in bonds by Felix:

15 About whom, when I was at Jerusalem, the chief priests and the elders of the Jews informed *me*, desiring *to have* judgment against him.

16 To whom I answered, It is not the manner of the Romans to deliver any man to die, before that he which is accused have the accusers face to face, and have licence to answer for himself concerning the crime laid against him.

17 Therefore, when they were come hither, without any delay on the morrow I sat on the judgment-seat, and commanded the man to be brought forth;

18 Omtrent wien de beschuldigers, *hier* staande, geene aanklagt hebben ingebragt van dingen, welke ik vermoedde;

19 Maar zij hadden tegen hem eenige vragen van hunne Godsdienst, en van zekeren Jezus, die gestorven was, wie Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij naar Jeruzalem wilde gaan, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des keizers bewaren zoude, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard zoude worden ter tijd toe, dat ik hem tot den keizer zenden zoude.

22 En Agrippa zeide tot Festus: Ik wilde ook zelf dien mensch *wel* hooren. En hij zeide: Morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen daags dan, als Agrippa gekomen was en Bernice met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het regthuis, met de oversten over duizend, en de mannen, die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus, op bevel van Festus, voorgebragt.

24 En Festus zeide: Koning Agrippa, en alle gij mannen, die met ons *hier* tegenwoordig zijt! gij ziet dezen, aangaande wien de gansche menigte der Joden mij heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende dat hij niet meer behoort te leven.

25 Maar ik, bevonden hebbende dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden.

26 Van welken ik niets zekers heb aan den heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voorgebragt, en meest voor u, koning Agrippa! opdat ik, na gedane onderzoeking, wat hebbe te schrijven.

27 Want het dunkt mij tegen re-

18 Against whom, when the accusers stood up, they brought none accusation of such things as I supposed:

19 But had certain questions against him of their own superstition, and of one Jesus, which was dead, whom Paul affirmed to be alive.

20 And because I doubted of such manner of questions, I asked *him* whether he would go to Jerusalem, and there be judged of these matters.

21 But when Paul had appealed to be reserved unto the hearing of Augustus, I commanded him to be kept till I might send him to Cesar.

22 Then Agrippa said unto Festus, I would also hear the man myself. To-morrow, said he, thou shalt hear him.

23 And on the morrow, when Agrippa was come, and Bernice, with great pomp, and was entered into the place of hearing, with the chief captains and principal men of the city, at Festus' commandment Paul was brought forth.

24 And Festus said, King Agrippa, and all men which are here present with us, ye see this man about whom all the multitude of the Jews have dealt with me, both at Jerusalem, and *also* here, crying that he ought not to live any longer.

25 But when I found that he had committed nothing worthy of death, and that he himself hath appealed to Augustus, I have determined to send him.

26 Of whom I have no certain thing to write unto my lord. Wherefore I have brought him forth before you, and specially before thee, O king Agrippa, that after examination had, I might have somewhat to write.

27 For it seemeth to me unreasonable

de, eenen gevangene te zenden, *en* niet ook de beschuldigingen, die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK XXVI.

EN Agrippa zeide tot Paulus: Het is u geoorloofd, voor u zelven te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit, en verantwoordde zich *aldus*:

2 Ik acht mij zelven gelukkig, o koning Agrippa! dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles, waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3 Allermeest dewijl gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen, die onder de Joden zijn. Daarom bid ik u, dat gij mij langmoedig hoort.

4 Mijn leven dan van der jongheid aan, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten alle de Joden;

5 Als die van over lang mij gekend hebben, indien zij het wilden getuigen, dat ik naar de naauwgezetste sekte van onze Godsdienst, *als* een pharizeër geleefd heb.

6 En nu sta ik, en word geoordeeld over de hope der belofte, die van God aan de vaderen geschied is;

7 Tot welke onze twaalf geslachten, gedurig nacht en dag *God* dienende, hopen te komen; over welke hope ik, o koning Agrippa! van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? wordt het bij ulieden ongeloofelijk geoordeeld, dat God dooden opwekt?

9 Ik meende waarlijk bij mij zelven, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazaret vele wederpartijdige dingen moest doen.

10 Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangenissen gesloten, de magt *daartoe* van de overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebragt werden, stemde ik het toe.

able to send a prisoner, and not withal to signify the crimes *laid* against him.

CHAPTER XXVI.

THEN Agrippa said unto Paul, Thou art permitted to speak for thyself. Then Paul stretched forth the hand, and answered for himself:

2 I think myself happy, king Agrippa, because I shall answer for myself this day before thee, touching all the things whereof I am accused of the Jews:

3 Especially, *because I know* thee to be expert in all customs and questions which are among the Jews: wherefore I beseech thee to hear me patiently.

4 My manner of life from my youth, which was at the first among mine own nation at Jerusalem, know all the Jews,

5 Which knew me from the beginning, (if they would testify,) that after the most straitest sect of our religion, I lived a Pharisee.

6 And now I stand, and am judged for the hope of the promise made of God unto our fathers:

7 Unto which *promise* our twelve tribes, instantly serving *God* day and night, hope to come. For which hope's sake, king Agrippa, I am accused of the Jews.

8 Why should it be thought a thing incredible with you, that God should raise the dead?

9 I verily thought with myself, that I ought to do many things contrary to the name of Jesus of Nazareth.

10 Which thing I also did in Jerusalem: and many of the saints did I shut up in prison, having received authority from the chief priests; and when they were put to death, I gave my voice against *them*.

11 En door alle de synagogen heb ik hen dikmaals gestraft, en gedwongen te lasteren; en boven mate tegen hen woedende, heb ik *hen* vervolgd ook tot in de buiten*landsche* steden.

12 En als ik, hierin bezig, ook naar Damaskus reisde, met magt en last, welke *ik* van de overpriesters *had*,

13 Zag ik, o koning! in het midden van den dag, op den weg een licht, dat boven den glans der zon, van den hemel mij en degenen, die met mij reisden, omscheen.

14 En als wij allen ter aarde nedergevallen waren, hoorde ik eene stem tot mij sprekende, en zeggende in de Hebreeuwsche taal: Saul! Saul! wat vervolgt gij mij? het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan.

15 En ik zeide: Wie zijt gij, Heere? En hij zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

16 Maar rigt u op, en sta op uwe voeten; want hiertoe ben ik u verschenen, om u te stellen tot een dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke ik u *nog* zal verschijnen;

17 Verlossende u van dit volk, en *van* de heidenen, tot welke ik u nu zende,

18 Om hunne oogen te openen, en *hen* te bekeeren van de duisternis tot het licht, en *van* de magt des Satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in mij.

19 Daarom, o koning Agrippa! ben ik dat hemelsch gezigt niet ongehoorzaam geweest,

20 Maar heb eerst dengenen, die te Damaskus waren, en te Jeruzalem, en in het geheele land van Judea, en den heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren, en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21 Om dezer zaken wil hebben

11 And I punished them oft in every synagogue, and compelled *them* to blaspheme; and being exceedingly mad against them, I persecuted *them* even unto strange cities.

12 Whereupon, as I went to Damascus, with authority and commission from the chief priests,

13 At mid-day, O king, I saw in the way a light from heaven, above the brightness of the sun, shining round about me, and them which journeyed with me.

14 And when we were all fallen to the earth, I heard a voice speaking unto me, and saying in the Hebrew tongue, Saul, Saul, why persecutest thou me? *It is* hard for thee to kick against the pricks.

15 And I said, Who art thou, Lord? And he said, I am Jesus whom thou persecutest.

16 But rise, and stand upon thy feet: for I have appeared unto thee for this purpose, to make thee a minister and a witness both of these things which thou hast seen, and of those things in the which I will appear unto thee;

17 Delivering thee from the people, and *from* the Gentiles, unto whom now I send thee,

18 To open their eyes, *and* to turn *them* from darkness to light, and *from* the power of Satan unto God, that they may receive forgiveness of sins, and inheritance among them which are sanctified by faith that is in me.

19 Whereupon, O king Agrippa, I was not disobedient unto the heavenly vision:

20 But shewed first unto them of Damascus, and at Jerusalem, and throughout all the coasts of Judea, and *then* to the Gentiles, that they should repent and turn to God, and do works meet for repentance.

21 For these causes the Jews

mij de Joden in den tempel gegrepen, en gepoogd om te brengen.
22 Dan, hulpe van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beiden klein en groot; niets zeggende buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben, dat geschieden zoude:
23 *Namelijk* dat de Christus lijden moest, *en* dat hij, de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zoude verkondigen dezen volke en den heidenen.
24 En als hij deze dingen tot *zijne* verantwoording sprak, zeide Festus met groote stemme: Gij raast, Paulus! de groote geleerdheid brengt u tot razernij.
25 Maar hij zeide: Ik raas niet, magtigste Festus! maar ik spreek woorden van waarheid en van gezond verstand;
26 Want de koning weet van deze dingin, tot wien ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek; want ik geloof niet, dat iets van deze dingen hem verborgen is, want dit is in geen' hoek geschied.
27 Gelooft gij, o koning Agrippa! de profeten? Ik weet, dat gij ze gelooft.
28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt mij bijna, een christen te worden.
29 En Paulus zeide: Ik wenschte wel van God, dat, en bijna en geheellijk, niet alleen gij, maar ook allen die mij heden hooren, zoodanigen wierden gelijk ik ben, uitgenomen deze banden.
30 En als hij dit gezegd had, stond de koning op, en de stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;
31 En ter zijde gegaan zijnde, spraken zij tot malkander, zeggende: Deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.
32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze mensch konde losgelaten worden, indien hij zich niet op den keizer beroepen had.

caught me in the temple, and went about to kill *me*.
22 Having therefore obtained help of God, I continue unto this day, witnessing both to small and great, saying none other things than those which the prophets and Moses did say should come:
23 That Christ should suffer, *and* that he should be the first that should rise from the dead, and should shew light unto the people, and to the Gentiles.
24 And as he thus spake for himself, Festus said with a loud voice, Paul, thou art beside thyself; much learning doth make thee mad.
25 But he said, I am not mad, most noble Festus; but speak forth the words of truth and soberness.
26 For the king knoweth of these things, before whom also I speak freely. For I am persuaded that none of these things are hidden from him; for this thing was not done in a corner.
27 King Agrippa, believest thou the prophets? I know that thou believest.
28 Then Agrippa said unto Paul, Almost thou persuadest me to be a Christian.
29 And Paul said, I would to God, that not only thou, but also all that hear me this day, were both almost, and altogether such as I am, except these bonds.
30 And when he had thus spoken, the king rose up, and the governor, and Bernice, and they that sat with them:
31 And when they were gone aside, they talked between themselves, saying, This man doeth nothing worthy of death, or of bonds.
32 Then said Agrippa unto Festus, This man might have been set at liberty, if he had not appealed unto Cesar.

HOOFDSTUK XXVII.

EN als het besloten was, dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus, en eenige andere gevangenen, over aan eenen hoofdman over honderd, met name Julius, van de keizerlijke bende.

2 En in een Adramyttenischschip gegaan zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus de Macedoniër van Thessalonika was met ons.

3 En des anderen *daags* kwamen wij aan te Sidon. En Julius, vriendelijk met Paulus handelende, liet *hem* toe, tot de vrienden te gaan, om *van hen* verzorgd te worden.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus henen, omdat de winden *ons* tegen waren.

5 En de zee, die langs Cilicië en Pamphylië is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de hoofdman, aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelve overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren, en naauwelijks tegenover Cnidus gekomen waren, overmits de wind het ons niet toeliet, zoo voeren wij onder Creta henen, tegenover Salmone.

8 En hetzelve naauwelijks voorbijzeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoonehavens, waar de stad Lasea nabij was.

9 En als veel tijd verloopen, en de vaart reeds zorgelijk was, omdat ook de vasten reeds voorbij was, vermaande hen Paulus,

10 En zeide tot hen: Mannen! ik zie, dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade, niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

CHAPTER XXVII.

AND when it was determined, that we should sail into Italy, they delivered Paul and certain other prisoners unto *one* named Julius, a centurion of Augustus' band.

2 And entering into a ship of Adramyttium, we launched, meaning to sail by the coasts of Asia, *one* Aristarchus, a Macedonian of Thessalonica, being with us.

3 And the next *day* we touched at Sidon. And Julius courteously entreated Paul, and gave *him* liberty to go unto his friends to refresh himself.

4 And when we had launched from thence, we sailed under Cyprus, because the winds were contrary.

5 And when we had sailed over the sea of Cilicia and Pamphylia, we came to Myra, *a city* of Lycia.

6 And there the centurion found a ship of Alexandria sailing into Italy; and he put us therein.

7 And when we had sailed slowly many days, and scarce were come over against Cnidus, the wind not suffering us, we sailed under Crete, over against Salmone;

8 And hardly passing it, came unto a place which is called, The Fair Havens; nigh whereunto was the city *of* Lasea.

9 Now when much time was spent, and when sailing was now dangerous, because the fast was now already past, Paul admonished *them*,

10 And said unto them, Sirs, I perceive that this voyage will be with hurt and much damage, not only of the lading and ship, but also of our lives.

11 Doch de hoofdman geloofde den stuurman en den schipper meer, dan 't gene van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerder-*deel* geraden, ook van daar te varen, of zij mogelijk te Phenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Creta, strekkende tegen het Zuidwesten en tegen het Noordwesten.

13 En alzoo de zuidewind zachtelijk waaide, meenden zij hun voornemen bereikt te hebben, en afgevaren zijnde, zeilden zij digt voorbij Creta henen.

14 Maar niet lang daarna sloeg tegen hetzelve een stormwind, genaamd Euroclydon.

15 En als het schip mede *daardoor* weggerukt werd, en niet tegen den wind konde opzeilen, gaven wij het op, en dreven henen.

16 En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Clauda, konden wij naauwelijks de boot magtig worden.

17 Dewelke opgehaald hebbende, gebruikten zij *alle* behulpselen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden, dat zij op de *droogte* Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil, en dreven alzoo henen.

18 En alzoo wij van 't onweder geweldig geslingerd werden, deden zij den volgenden *dag* eenen uitworp;

19 En den derden *dag* wierpen wij met onze eigene handen het scheepsgereedschap uit.

20 En als noch zon, noch gesternten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder *ons* drukte, zoo werd *ons* voorts alle hoop van behouden te worden benomen.

21 En als men langen tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus *op* in het midden van hen, en zeide: O mannen! men behoorde

11 Nevertheless, the centurion believed the master and the owner of the ship more than those things which were spoken by Paul.

12 And because the haven was not commodious to winter in, the more part advised to depart thence also, if by any means they might attain to Phenice, *and there* to winter; *which is* an haven of Crete, and lieth toward the south-west and north-west.

13 And when the south wind blew softly, supposing that they had obtained *their* purpose, loosing *thence*, they sailed close by Crete.

14 But not long after there arose against it a tempestuous wind, called Euroclydon.

15 And when the ship was caught, and could not bear up into the wind, we let *her* drive.

16 And running under a certain island which is called Clauda, we had much work to come by the boat:

17 Which when they had taken up, they used helps, undergirding the ship; and fearing lest they should fall into the quicksands, strake sail, and so were driven.

18 And we being exceedingly tossed with a tempest, the next *day* they lightened the ship;

19 And the third *day* we cast out with our own hands the tackling of the ship.

20 And when neither sun nor stars in many days appeared, and no small tempest lay on *us*, all hope that we should be saved was then taken away.

21 But after long abstinence, Paul stood forth in the midst of them, and said, Sirs, ye should have hearkened unto me, and not

mij wel gehoor gegeven te hebben, en van Creta niet afgevaren te zijn, en dezen hinder en deze schade verhoed te hebben;

22 Doch alsnu vermaan ik ulieden goeds moeds te zijn want er zal geen verlies geschieden van *iemands* leven onder u, maar alleen van het schip.

23 Want dezen zelfden nacht heeft bij mij gestaan een engel Gods, wiens ik ben, dien ook ik diene,

24 Zeggende: Vrees niet, Paulus! gij moet voor den keizer gesteld worden; en zie, God heeft u geschonken allen, die met u varen.

25 Daarom zijt goeds moeds, mannen! want ik geloof Gode, dat het alzoo zijn zal, gelijkerwijs het mij gezegd is;

26 Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27 Als nu de veertiende nacht gekomen was, dat wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, vermoedden de scheepslieden omtrent het midden van den nacht, dat hun eenig land naderde.

28 En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vademen; en een weinig voortgevaren zijnde, wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vademen.

29 En vreezende, dat zij ergens op harde plaatsen vervallen mogten, wierpen zij vier ankers uit het achterschip, en wenschten dat het dag wierd.

30 Maar als de scheepslieden zochten uit het schip te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn, als of zij uit het voorschip ankers zouden uitbrengen,

31 Zeide Paulus tot den hoofdman en tot de krijgsknechten: Indien dezen in het schip niet blijven, kunt gij niet behouden worden.

32 Toen hieuwen de krijgsknech-

have loosed from Crete, and to have gained this harm and loss.

22 And now I exhort you to be of good cheer: for there shall be no loss of *any man's* life among you, but of the ship.

23 For there stood by me this night the angel of God, whose I am, and whom I serve,

24 Saying, Fear not, Paul; thou must be brought before Cesar: and lo, God hath given thee all them that sail with thee.

25 Wherefore, sirs, be of good cheer: for I believe God, that it shall be even as it was told me.

26 Howbeit, we must be cast upon a certain island.

27 But when the fourteenth night was come, as we were driven up and down in Adria, about midnight the shipmen deemed that they drew near to some country;

28 And sounded, and found *it* twenty fathoms: and when they had gone a little further, they sounded again, and found *it* fifteen fathoms.

29 Then fearing lest they should have fallen upon rocks, they cast four anchors out of the stern, and wished for the day.

30 And as the shipmen were about to flee out of the ship, when they had let down the boat into the sea, under colour as though they would have cast anchors out of the foreship,

31 Paul said to the centurion, and to the soldiers, Except these abide in the ship, ye cannot be saved.

32 Then the soldiers cut off the

ten de touwen af van de boot en lieten haar afvallen.

33 En tot dat het dag zoude worden, vermaande Paulus *hen* allen, dat zij spijze zouden nemen, en zeide: Het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtende blijft zonder eten, en niets hebt genomen.

34 Daarom vermaan ik u, spijze te nemen, want dat dient tot uwe behoudenis; want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

35 En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller tegenwoordigheid; en *hetzelve* gebroken hebbende, begon hij te eten.

36 En zij allen, goeds moeds geworden zijnde, namen ook zelven spijze.

37 Wij waren nu in het schip in alles twee honderd zes en zeventig zielen.

38 En als zij met spijze verzadigd waren, ligteden zij het schip, en wierpen het koorn uit in de zee.

39 En toen het dag werd, kenden zij het land niet; maar zij bemerkten eenen zekeren inham, die eenen oever had, tegen welken zij geraden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40 En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij *het schip* aan de zee over, meteen de roerbanden losmakende; en het razeil naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41 Maar vervallende op eene plaats, die de zee aan beide zijden had, zetteden zij het schip daarop; en het voorschip, vastzittende, bleef onbewegelijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42 De raadslag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden dooden, opdat niemand, ontzwommen zijnde, zoude ontvlieden.

43 Maar de hoofdman, willende Paulus behouden, belette hun dat voornemen, en beval dat degenen,

ropes of the boat, and let her fall off.

33 And while the day was coming on, Paul besought *them* all to take meat, saying, This day is the fourteenth day that ye have tarried, and continued fasting, having taken nothing.

34 Wherefore I pray you to take *some* meat; for this is for your health: for there shall not an hair fall from the head of any of you.

35 And when he had thus spoken, he took bread, and gave thanks to God in presence of them all; and when he had broken *it*, he began to eat.

36 Then were they all of good cheer, and they also took *some* meat.

37 And we were in all in the ship two hundred threescore and sixteen souls.

38 And when they had eaten enough, they lightened the ship, and cast out the wheat into the sea.

39 And when it was day, they knew not the land: but they discovered a certain creek with a shore, into the which they were minded, if it were possible, to thrust in the ship.

40 And when they had taken up the anchors, they committed *themselves* unto the sea, and loosed the rudder-bands, and hoised up the mainsail to the wind, and made toward shore.

41 And falling into a place where two seas met, they ran the ship aground; and the fore-part stuck fast, and remained unmoveable, but the hinder part was broken with the violence of the waves.

42 And the soldiers' counsel was to kill the prisoners, lest any of them should swim out, and escape.

43 But the centurion, willing to save Paul, kept them from *their* purpose, and commanded that they

die zwemmen konden, zich eerst zouden afwerpen, en aan het land komen;

44 En de anderen, sommigen op planken, en sommigen op eenige *stukken van* het schip. En alzoo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn.

HOOFDSTUK XXVIII.

EN als zij ontkomen waren, toen verstonden zij, dat het eiland Melite heette.

2 En de barbaren bewezen ons eene niet gemeene vriendelijkheid; want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die inviel, en om de koude.

3 En als Paulus eenen hoop rijzen bijeengeraapt en op het vuur gelegd had, kwam er eene adder uit door de hitte, en vatte zijne hand.

4 En als de barbaren het beest aan zijne hand zagen hangen, zeiden zij tot malkander: Deze mensch is gewisselijk een doodslager, dien de wraak niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5 Maar hij schudde het beest af in het vuur, en leed niet kwaads.

6 En zij verwachteden, dat hij zoude opzwellen, of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang gewacht hadden, en zagen, dat geen ongemak hem overkwam, werden zij veranderd, en zeiden, dat hij een god was.

7 En in den omtrek dier plaats had de voornaamste van het eiland, met name Publius, *zijne* landhoeven, die ons ontving, en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde, dat de vader van Publius, met koortsen en den rooden loop bevangen zijnde, te bed lag; tot wien Paulus inging, en als hij gebeden had, leide hij hem de handen op, en maakte hem gezond.

which could swim, should cast *themselves* first *into the sea*, and get to land:

44 And the rest, some on boards, and some on *broken pieces* of the ship. And so it came to pass, that they escaped all safe to land.

CHAPTER XXVIII.

AND when they were escaped, then they knew that the island was called Melita.

2 And the barbarous people shewed us no little kindness: for they kindled a fire, and received us every one, because of the present rain, and because of the cold.

3 And when Paul had gathered a bundle of sticks, and laid *them* on the fire, there came a viper out of the heat, and fastened on his hand.

4 And when the barbarians saw the *venomous* beast hang on his hand, they said among themselves, No doubt this man is a murderer, whom, though he hath escaped the sea, yet vengeance suffereth not to live.

5 And he shook off the beast into the fire, and felt no harm.

6 Howbeit, they looked when he should have swollen, or fallen down dead suddenly: but after they had looked a great while, and saw no harm come to him, they changed their minds, and said that he was a god.

7 In the same quarters were possessions of the chief man of the island, whose name was Publius; who received us, and lodged us three days courteously.

8 And it came to pass, that the father of Publius lay sick of a fever, and of a bloody-flux: to whom Paul entered in, and prayed, and laid his hands on him and healed him.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen, die krankheden hadden op het eiland, en werden genezen.

10 Die ons ook eerden met vele eer, en als wij vertrekken zouden, beschikten zij *ons* 't gene van noode was.

11 En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat op het eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracuse aangekomen waren, bleven wij *aldaar* drie dagen;

13 Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Rhegium; en alzoo, na éénen dag, de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Putéoli,

14 Alwaar wij broeders vonden, en werden verzocht, zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appiusmarkt, en de drie tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdman de gevangenen over aan den overste des legers; maar aan Paulus werd toegelaten, op zich zelven te wonen met den krijgsknecht, die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus zamenriep degenen, die de voornaamsten der Joden waren. En als zij zamengekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders! ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen;

18 Dewelke, mij onderzocht hebbende, *mij* wilden loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was.

19 Maar als de Joden *zulks* te-

9 So when this was done, others also which had diseases in the island, came, and were healed:

10 Who also honoured us with many honours; and when we departed, they laded *us* with such things as were necessary.

11 And after three months we departed in a ship of Alexandria, which had wintered in the isle, whose sign was Castor and Pollux.

12 And landing at Syracuse, we tarried *there* three days.

13 And from thence we fetched a compass, and came to Rhegium: and after one day the south wind blew, and we came the next day to Puteoli:

14 Where we found brethren, and were desired to tarry with them seven days: and so we went toward Rome.

15 And from thence, when the brethren heard of us, they came to meet us as far as Appii-forum, and The Three Taverns; whom when Paul saw, he thanked God, and took courage.

16 And when we came to Rome, the centurion delivered the prisoners to the captain of the guard: but Paul was suffered to dwell by himself, with a soldier that kept him.

17 And it came to pass, that after three days, Paul called the chief of the Jews together. And when they were come together, he said unto them, Men *and* brethren, though I have committed nothing against the people, or customs of our fathers, yet was I delivered prisoner from Jerusalem into the hands of the Romans:

18 Who when they had examined me, would have let *me* go, because there was no cause of death in me.

19 But when the Jews spake

gesproken, werd ik genoodzaakt, mij op den keizer te beroepen; *doch* niet als of ik mijn volk van iets had te beschuldigen.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om u te zien en aan te spreken; want van wege de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven u aangaande van Judea ontvangen, noch iemand van de broeders, hier gekomen zijnde, heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken;

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in *zijne* woonplaats; denwelken hij het koningrijk Gods uitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, beide uit de wet van Mozes en de profeten, van des morgens vroeg, tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden wel hetgeen gezegd werd, maar sommigen geloofden niet.

25 En tegen malkander oneens zijnde, scheidden zij, als Paulus *dit* éène woord gezegd had, *namelijk:* Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja, den profeet, tot onze vaderen,

26 Zeggende: Ga henen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

27 Want het harte dezes volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het harte verstaan, en zij zich bekeeren, en ik hen geneze.

against *it*, I was constrained to appeal unto Cesar; not that I had aught to accuse my nation of.

20 For this cause therefore have I called for you, to see *you*, and to speak with *you*: because that for the hope of Israel I am bound with this chain.

21 And they said unto him, We neither received letters out of Judea concerning thee, neither any of the brethren that came shewed or spake any harm of thee.

22 But we desire to hear of thee, what thou thinkest: for as concerning this sect, we know that every where it is spoken against.

23 And when they had appointed him a day, there came many to him into *his* lodging: to whom he expounded and testified the kingdom of God, persuading them concerning Jesus, both out of the law of Moses, and *out of* the prophets, from morning till evening.

24 And some believed the things which were spoken, and some believed not.

25 And when they agreed not among themselves, they departed, after that Paul had spoken one word, Well spake the Holy Ghost by Esaias the prophet unto our fathers,

26 Saying, Go unto this people, and say, Hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and not perceive.

27 For the heart of this people is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes have they closed; lest they should see with *their* eyes, and hear with *their* ears, and understand with *their* heart, and should be converted, and I should heal them.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den heidenen gezonden is, en dezelve zullen hooren.
29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twisting hebbende onder malkander.
30 En Paulus bleef twee geheele jaren in zijne eigene gehuurde woning, en ontving allen, die tot hem kwamen;
31 Predikende het koningrijk Gods, en leerende van den Heere Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

28 Be it known therefore unto you, that the salvation of God is sent unto the Gentiles, and *that* they will hear it.
29 And when he had said these words, the Jews departed, and had great reasoning among themselves.
30 And Paul dwelt two whole years in his own hired house, and received all that came in unto him,
31 Preaching the kingdom of God, and teaching those things which concern the Lord Jesus Christ, with all confidence, no man forbidding him.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

ROMEINEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het evangelie van God,
2 (Hetwelk hij te voren beloofd had door zijne profeten, in de heilige schriften,)
3 Van zijnen Zoon, (die geworden is uit den zade Davids, naar het vleesch;
4 Die krachtig bewezen is te zijn de Zoon Gods, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der dooden) *namelijk*, Jezus Christus, onzen Heere:
5 (Door welken wij hebben ontvangen genade en het apostelschap, tot gehoorzaamheid des geloofs onder alle de heidenen, voor zijnen naam;
6 Onder welke gij ook zijt, geroepenen van Jezus Christus!)
7 Allen, die te Rome zijt, gelief-

THE EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

ROMANS.

CHAPTER I.

PAUL, a servant of Jesus Christ, called *to be* an apostle, separated unto the gospel of God,
2 (Which he had promised afore by his prophets in the holy scriptures,)
3 Concerning his Son Jesus Christ our Lord, which was made of the seed of David according to the flesh;
4 And declared *to be* the Son of God with power, according to the Spirit of holiness, by the resurrection from the dead:
5 By whom we have received grace and apostleship, for obedience to the faith among all nations, for his name:
6 Among whom are ye also the called of Jesus Christ:
7 To all that be in Rome, beloved

den Gode, geroepene heiligen! genade zij u, en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!
8 Eerstelijk dank ik mijnen God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.
9 Want God is mijn getuige, welken ik diene in mijnen geest, in het evangelie zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenke;
10 Allen tijd in mijne gebeden biddende, of mogelijk mij nog te eeniger tijd goede gelegenheid gegeven wierd, door den wille Gods, om tot u te komen.
11 Want ik verlang u te zien, opdat ik u eenige geestelijke gave moge mededeelen, ten einde gij versterkt zoudt worden:
12 Dat is, om mede vertroost te worden onder u, door het onderling geloof, zoo het uwe als het mijne.
13 Doch ik wil niet, dat u onbekend zij, broeders! dat ik menigmaal voorgenomen heb, tot u te komen, (en ben tot nog toe verhinderd geweest) opdat ik ook onder u eenige vrucht zoude hebben, gelijk als ook onder de andere heidenen.
14 Beide Grieken en barbaren, beide wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar.
15 Alzoo is, hetgeen in mij is, volvaardig om u ook, die te Rome zijt, het evangelie te verkondigen.
16 Want ik schaam mij het evangelie van Christus niet; want het is eene kracht Gods tot zaligheid een' iegelijk die gelooft, eerst den Jood, en *ook* den Griek.
17 Want de regtvaardigheid Gods wordt in 't zelve geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de regtvaardige zal uit het geloof leven.
18 Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongeregtig-

of God, called *to be* saints: Grace to you, and peace from God our Father, and the Lord Jesus Christ.
8 First, I thank my God through Jesus Christ for you all, that your faith is spoken of throughout the whole world.
9 For God is my witness, whom I serve with my spirit in the gospel of his Son, that without ceasing I make mention of you always in my prayers.
10 Making request (if by any means now at length I might have a prosperous journey by the will of God) to come unto you.
11 For I long to see you, that I may impart unto you some spiritual gift, to the end ye may be established;
12 That is, that I may be comforted together with you, by the mutual faith both of you and me.
13 Now I would not have you ignorant, brethren, that oftentimes I purposed to come unto you (but was let hitherto) that I might have some fruit among you also, even as among other Gentiles.
14 I am debtor both to the Greeks, and to the Barbarians; both to the wise, and to the unwise.
15 So, as much as in me is, I am ready to preach the gospel to you that are at Rome also.
16 For I am not ashamed of the gospel of Christ: for it is the power of God unto salvation to every one that believeth; to the Jew first, and also to the Greek.
17 For therein is the righteousness of God revealed from faith to faith: as it is written, The just shall live by faith.
18 For the wrath of God is revealed from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men,

heid der menschen, als die de waarheid in ongeregtigheid te onder houden.
19 Overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard.
20 Want zijne onzienlijke dingen, beide zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn;
21 Omdat zij, God kennende, *hem* als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, maar zij zijn verijdeld geworden in hunne overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.
22 Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden,
23 En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een' verderfelijk' mensch, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende *gedierten*.
24 Daarom heeft God hen ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hunne ligchamen onder malkander te onteeren;
25 *Als* die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper, die te prijzen is in eeuwigheid. Amen.
26 Hierom heeft God hen overgegeven tot oneerbare bewegingen; want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijk gebruik veranderd in het *gebruik* tegen nature;
27 En insgelijks ook de mannen, nalatende het natuurlijk gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunnen lust tegen malkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende, en de vergelding van hunne dwaling, die behoorde, in zich zelven ontvangende.
28 En gelijk het hun niet goed

who hold the truth in unrighteousness.
19 Because that which may be known of God, is manifest in them; for God hath showed *it* unto them.
20 For the invisible things of him from the creation of the world are clearly seen, being understood by the things that are made, *even* his eternal power and Godhead; so that they are without excuse:
21 Because that when they knew God, they glorified *him* not as God, neither were thankful, but became vain in their imaginations, and their foolish heart was darkened.
22 Professing themselves to be wise, they became fools;
23 And changed the glory of the uncorruptible God into an image made like to corruptible man, and to birds, and four-footed beasts, and creeping things.
24 Wherefore God also gave them up to uncleanness, through the lusts of their own hearts, to dishonour their own bodies between themselves:
25 Who changed the truth of God into a lie, and worshipped and served the creature more than the Creator, who is blessed for ever. Amen.
26 For this cause God gave them up unto vile affections. For even their women did change the natural use into that which is against nature:
27 And likewise also the men, leaving the natural use of the woman, burned in their lust one toward another; men with men working that which is unseemly, and receiving in themselves that recompense of their error which was meet.
28 And even as they did not like

gedacht heeft, God in erkentenis te houden, zoo heeft God hen overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen, die niet betamen;

29 Vervuld zijnde met alle ongeregtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid;

30 Oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hoovaardigen, laatdunkenden, uitvinders van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam,

31 Onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen.

32 Welke, daar zij het regt Gods weten, (*namelijk*, dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn) niet alleen dezelve doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen, die ze doen.

HOOFDSTUK II.

DAAROM zijt gij niet te verontschuldigen, o mensch! wie gij zijt, die *anderen* oordeelt; want waarin gij eenen ander oordeelt, veroordeelt gij u zelven; want gij, die *anderen* oordeelt, doet dezelfde dingen.

2 En wij weten, dat het oordeel Gods naar waarheid is over degenen, die zulke dingen doen.

3 En denkt gij dit, o mensch! die oordeelt degenen, die zulke dingen doen, en dezelve doet, dat gij het oordeel Gods zult ontvlieden?

4 Of veracht gij den rijkdom zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en langmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt?

5 Maar naar uwe hardigheid, en onbekeerlijk hart, vergadert gij u zelven toorn als eenen schat, in den dag des toorns en der openbaring van het regtvaardig oordeel Gods,

to retain God in their knowledge, God gave them over to a reprobate mind, to do those things which are not convenient:

29 Being filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder, debate, deceit, malignity; whisperers,

30 Backbiters, haters of God, despiteful, proud, boasters, inventors of evil things, disobedient to parents,

31 Without understanding, covenant-breakers, without natural affection, implacable, unmerciful:

32 Who, knowing the judgment of God, that they which commit such things are worthy of death; not only do the same, but have pleasure in them that do them.

CHAPTER II.

THEREFORE thou art inexcusable, O man, whosoever thou art, that judgest: for wherein thou judgest another, thou condemnest thyself; for thou that judgest, doest the same things.

2 But we are sure that the judgment of God is according to truth, against them which commit such things.

3 And thinkest thou this, O man, that judgest them which do such things, and doest the same, that thou shalt escape the judgment of God?

4 Or despisest thou the riches of his goodness, and forbearance, and long-suffering; not knowing that the goodness of God leadeth thee to repentance?

5 But after thy hardness and impenitent heart, treasurest up unto thyself wrath against the day of wrath, and revelation of the righteous judgment of God;

6 Die een iegelijk vergelden zal naar zijne werken:

7 Dengenen wel, die met volharding in goeddoen, heerlijkheid en eer, en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven;

8 Maar dengenen, die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongeregtigheid gehoorzaam zijn, zal verbolgenheid en toorn *vergolden worden*:

9 Verdrukking en benaauwdheid over alle ziele des menschen, die het kwade werkt, eerst van den Jood, en *ook* van den Griek;

10 Maar heerlijkheid, en eer, en vrede een' iegelijk, die het goede werkt, eerst den Jood, en *ook* den Griek.

11 Want er is geene aanneming des persoons bij God.

12 Want zoo velen, als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zoo velen, als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden,

13 (Want niet de hoorders der wet zijn regtvaardig voor God, maar de daders der wet zullen geregtvaardigd worden;

14 Want wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen, die der wet zijn, dezen, de wet niet hebbende, zijn zich zelven eene wet;

15 *Als* die betoonen het werk der wet geschreven te hebben in hunne harten, hun geweten mede getuigende, en de gedachten onder malkander *hen* beschuldigende, of ook ontschuldigende.)

16 In den dag, wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn evangelie.

17 Zie, gij wordt een Jood genaamd, en rust op de wet, en roemt in God.

18 En gij weet *zijnen* wil, en beproeft de dingen, die *daarvan* verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

6 Who will render to every man according to his deeds:

7 To them who by patient continuance in well-doing, seek for glory, and honour, and immortality; eternal life:

8 But unto them that are contentious, and do not obey the truth, but obey unrighteousness; indignation and wrath,

9 Tribulation and anguish, upon every soul of man that doeth evil; of the Jew first, and also of the Gentile;

10 But glory, honour, and peace, to every man that worketh good; to the Jew first, and also to the Gentile;

11 For there is no respect of persons with God.

12 For as many as have sinned without law, shall also perish without law: and as many as have sinned in the law, shall be judged by the law,

13 (For not the hearers of the law *are* just before God, but the doers of the law shall be justified.

14 For when the Gentiles, which have not the law, do by nature the things contained in the law, these having not the law, are a law unto themselves.

15 Which shew the work of the law written in their hearts, their conscience also bearing witness, and *their* thoughts the meanwhile accusing, or else excusing one another;)

16 In the day when God shall judge the secrets of men by Jesus Christ, according to my gospel.

17 Behold, thou art called a Jew, and restest in the law, and makest thy boast of God,

18 And knowest *his* will, and approvest the things that are more excellent, being instructed out of the law,

19 En gij betrouwt u zelven te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen, die in duisternis zijn;

20 Een onderrigter der onwijzen, een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet.

21 Die dan eenen ander leert, leert gij u zelven niet? die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij?

22 Die zegt, dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? die van de afgoden een' gruwel hebt, berooft gij het heilige?

23 Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet?

24 Want de naam Gods wordt om uwentwille gelasterd onder de heidenen; gelijk geschreven is.

25 Want de besnijdenis is wel nuttig, indien gij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de regten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot besnijdenis gerekend worden?

27 En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u niet oordeelen, die door letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

28 Want niet hij is een Jood, die het in 't openbaar is; noch die is de besnijdenis, die het in 't openbaar in het vleesch is;

29 Maar die is een Jood, die het in 't verborgen is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet *in* de letter, *zij is de besnijdenis*, wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.

HOOFDSTUK III.

WELK is dan het voordeel van den Jood? of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

19 And art confident that thou thyself art a guide of the blind, a light of them which are in darkness,

20 An instructor of the foolish, a teacher of babes, which hast the form of knowledge and of the truth in the law:

21 Thou therefore which teachest another, teachest thou not thyself? thou that preachest, a man should not steal, dost thou steal?

22 Thou that sayest, a man should not commit adultery, dost thou commit adultery? thou that abhorrest idols, dost thou commit sacrilege?

23 Thou that makest thy boast of the law, through breaking the law dishonourest thou God?

24 For the name of God is blasphemed among the Gentiles, through you, as it is written.

25 For circumcision verily profiteth, if thou keep the law; but if thou be a breaker of the law, thy circumcision is made uncircumcision.

26 Therefore, if the uncircumcision keep the righteousness of the law, shall not his uncircumcision be counted for circumcision?

27 And shall not uncircumcision which is by nature, if it fulfil the law, judge thee, who by the letter and circumcision dost transgress the law?

28 For he is not a Jew, which is one outwardly; neither is *that* circumcision, which is outward in the flesh:

29 But he is a Jew which is one inwardly; and circumcision is that of the heart, in the spirit, *and* not in the letter; whose praise is not of men, but of God.

CHAPTER III.

WHAT advantage then hath the Jew? or what profit is *there* of circumcision?

2 Veel in alle manier; want *dit* is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd.

3 Want wat is het, al zijn sommigen ongeloovig geweest? zal hunne ongeloovigheid het geloof Gods te niet doen?

4 Dat zij verre. Doch God zij waarachtig, maar alle mensch leugenachtig; gelijk geschreven is: Opdat gij geregtvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint wanneer men u oordeelt.

5 Indien nu onze ongeregtigheid Gods geregtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onregtvaardig, als hij toorn over *ons* brengt? (Ik spreek naar den mensch.)

6 Dat zij verre; anderzins hoe zal God de wereld oordeelen?

7 Want indien de waarheid Gods door mijne leugen overvloediger is geworden, tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld?

8 En *zeggen wij* niet *liever* (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen, dat wij zeggen:) Laat ons het kwade doen; opdat het goede *daaruit* kome? wier verdoemenis regtvaardig is.

9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet; want wij hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn.

10 Gelijk geschreven is: Daar is niemand regtvaardig, ook niet één;

11 Daar is niemand, die verstandig is; daar is niemand, die God zoekt.

12 Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; daar is niemand, die goed doet, daar is er *ook* niet tot één toe.

13 Hunne keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangen-venijn is onder hunne lippen.;

14 Wier mond vol is van vervloeking en bitterheid;

2 Much every way: chiefly, because that unto them were committed the oracles of God.

3 For what if some did not believe? shall their unbelief make the faith of God without effect?

4 God forbid: yea, let God be true, but every man a liar; as it is written, That thou mightest be justified in thy sayings, and mightest overcome when thou art judged.

5 But if our unrighteousness commend the righteousness of God, what shall we say? *Is* God unrighteous who taketh vengeance? (I speak as a man,)

6 God forbid: for then how shall God judge the world?

7 For if the truth of God hath more abounded through my lie unto his glory; why yet am I also judged as a sinner?

8 And not *rather* (as we be slanderously reported, and as some affirm that we say) Let us do evil, that good may come? whose damnation is just.

9 What then? are we better *than they*? No, in no wise: for we have before proved both Jews and Gentiles, that they are all under sin;

10 As it is written, There is none righteous, no, not one:

11 There is none that understandeth, there is none that seeketh after God.

12 They are all gone out of the way, they are together become unprofitable: there is none that doeth good, no, not one.

13 Their throat *is* an open sepulchre; with their tongues they have used deceit; the poison of asps *is* under their lips:

14 Whose mouth *is* full of cursing and bitterness:

15 Hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;
16 Vernieling en ellende is in hunne wegen,
17 En den weg des vredes hebben zij niet gekend;
18 Daar is geene vreeze Gods voor hunne oogen.
19 Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde, en de geheele wereld voor God verdoemelijk zij.
20 Daarom zal uit de werken der wet geen vleesch geregtvaardigd worden voor hem; want door de wet is de kennis der zonde.
21 Maar nu is de regtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten;
22 Namelijk de regtvaardigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, tot allen, en over allen die gelooven; want daar is geen onderscheid.
23 Want allen hebben gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods,
24 En worden om niet geregtvaardigd, uit zijne genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is;
25 Dien God voorgesteld heeft tot verzoening, door het geloof, in zijn bloed, tot betooning van zijne regtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn, onder de verdraagzaamheid Gods;
26 Tot betooning van zijne regtvaardigheid in den tegenwoordigen tijd; opdat hij zij regtvaardig, en regtvaardigende dengenen, die uit het geloof in Jezus is.
27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.
28 Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.
29 Is God *een God* der Joden

15 Their feet *are* swift to shed blood.
16 Destruction and misery *are* in their ways:
17 And the way of peace have they not known.
18 There is no fear of God before their eyes.
19 Now we know that what things soever the law saith, it saith to them who are under the law: that every mouth may be stopped, and all the world may become guilty before God.
20 Therefore by the deeds of the law there shall no flesh be justified in his sight: for by the law is the knowledge of sin.
21 But now the righteousness of God without the law is manifested, being witnessed by the law and the prophets;
22 Even the righteousness of God, *which is* by faith of Jesus Christ unto all, and upon all them that believe; for there is no difference:
23 For all have sinned, and come short of the glory of God;
24 Being justified freely by his grace, through the redemption that is in Christ Jesus:
25 Whom God hath set forth *to be* a propitiation, through faith in his blood, to declare his righteousness for the remission of sins that are past, through the forbearance of God;
26 To declare, *I say*, at this time his righteousness: that he might be just, and the justifier of him which believeth in Jesus.
27 Where is boasting then? It is excluded. By what law? of works? Nay; but by the law of faith.
28 Therefore we conclude, that a man is justified by faith without the deeds of the law.
29 *Is he* the God of the Jews on-

alleen? en is hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen;

30 Nademaal hij een eenig God is, die de besnijdenis regtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK IV.

WAT zullen wij dan zeggen, dat Abraham, onze vader, verkregen heeft naar het vleesch?

2 Want indien Abraham uit de werken geregtvaardigd is, zoo heeft hij roem; maar *dien heeft hij* niet bij God.

3 Want wat zegt de schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot regtvaardigheid.

4 Nu dengenen die werkt, wordt de loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld.

5 Doch dengenen, die niet werkt, maar gelooft in hem, die den goddeloozen regtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot regtvaardigheid.

6 Gelijk ook David den mensch zalig spreekt, wien God de regtvaardigheid toerekent zonder werken,

7 *Zeggende:* Zalig zijn zij, wier ongeregtigheden vergeven zijn, en wier zonden bedekt zijn;

8 Zalig is de man, wien de Heere de zonde niet toerekent.

9 Deze zaligspreking dan, is die *alleen* over de besnijdenis, of ook over de voorhuid? Want wij zeggen, dat aan Abraham het geloof gerekend is tot regtvaardigheid.

10 Hoe is 't *hem* dan toegerekend? als hij in de besnijdenis was, of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen *tot* een zegel der regtvaardigheid des geloofs, hetwelk hij in de voorhuid had; opdat hij zoude zijn een va-

ly? *is he* not also of the Gentiles? Yes, of the Gentiles also:

30 Seeing *it is* one God which shall justify the circumcision by faith, and uncircumcision through faith.

31 Do we then make void the law through faith? God forbid: yea, we establish the law.

CHAPTER IV.

WHAT shall we then say that Abraham, our father as pertaining to the flesh, hath found?

2 For if Abraham were justified by works, he hath *whereof* to glory, but not before God.

3 For what saith the scripture? Abraham believed God, and it was counted unto him for righteousness.

4 Now to him that worketh, is the reward not reckoned of grace, but of debt.

5 But to him that worketh not, but believeth on him that justifieth the ungodly, his faith is counted for righteousness.

6 Even as David also describeth the blessedness of the man unto whom God imputeth righteousness without works,

7 *Saying,* Blessed *are* they whose iniquities are forgiven, and whose sins are covered.

8 Blessed *is* the man to whom the Lord will not impute sin.

9 *Cometh* this blessedness then upon the circumcision *only,* or upon the uncircumcision also? For we say that faith was reckoned to Abraham for righteousness.

10 How was it then reckoned? when he was in circumcision, or in uncircumcision? Not in circumcision, but in uncircumcision.

11 And he received the sign of circumcision, a seal of the righteousness of the faith which *he had yet* being uncircumcised: that he might be the father of all them

der van allen, die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de regtvaardigheid toegerekend worde;

12 En een vader der besnijdenis, dengenen *namelijk*, die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onzen vader Abraham, 't welk *hij* in de voorhuid had.

13 Want de belofte *is* niet door de wet aan Abraham of zijn zaad *geschied*, namelijk, dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de regtvaardigheid des geloofs.

14 Want indien degenen, die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de beloftenis te niet gedaan.

15 Want de wet werkt toorn; want waar geene wet is, *daar* is ook geene overtreding.

16 Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij; ten einde de belofte vast zij al den zade, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke een vader is van ons allen;

17 (Gelijk geschreven staat; Ik heb u *tot* een vader van vele volken gesteld) voor hem, aan wien hij geloofd heeft, *namelijk* God, die de dooden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, als of ze waren;

18 Die tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij zoude worden een vader van vele volken; volgens 't gene gezegd was: Alzoo zal uw zaad wezen.

19 En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen ligchaam niet aangemerkt, dat alreede verstorven was, alzoo hij omtrent honderd jaren oud was, *noch* ook, dat de baarmoeder in Sara verstorven was.

20 En hij heeft aan de beloftenis Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer,

that believe, though they be not circumcised, that righteousness might be imputed unto them also;

12 And the father of circumcision to them who are not of the circumcision only, but who also walk in the steps of that faith of our father Abraham, which *he had* being *yet* uncircumcised.

13 For the promise that he should be the heir of the world *was* not to Abraham, or to his seed, through the law, but through the righteousness of faith.

14 For if they which are of the law *be* heirs, faith is made void, and the promise made of none effect:

15 Because the law worketh wrath: for where no law is, *there is* no transgression.

16 Therefore *it is* of faith, that *it might be* by grace; to the end the promise might be sure to all the seed; not to that only which is of the law, but to that also which is of the faith of Abraham, who is the father of us all,

17 (As it is written, I have made thee a father of many nations) before him whom he believed, *even* God, who quickeneth the dead, and calleth those things which be not, as though they were.

18 Who against hope believed in hope, that he might become the father of many nations; according to that which was spoken, So shall thy seed be.

19 And being not weak in faith, he considered not his own body now dead, when he was about an hundred years old, neither yet the deadness of Sarah's womb.

20 He staggered not at the promise of God through unbelief; but was strong in faith, giving glory to God;

21 En ten volle verzekerd zijnde, dat hij ook magtig was te doen hetgeen beloofd was.

22 Daarom is het hem ook tot regtvaardigheid gerekend.

23 Nu is 't niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is;

24 Maar ook om onzentwil, aan wie het zal toegerekend worden, namelijk aan degenen, die gelooven in hem, die Jezus, onzen Heere, uit de dooden opgewekt heeft;

25 Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze regtvaardigmaking.

HOOFDSTUK V.

WIJ dan, geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus;

2 Door wien wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hope der heerlijkheid Gods.

3 En niet alleen *dit*, maar wij roemen ook in de verdrukkingen; wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,

4 En de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop.

5 En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

6 Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te *zijner* tijd voor de goddeloozen gestorven.

7 Want naauwelijks zal iemand voor eenen regtvaardige sterven; want voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven;

8 Maar God bevestigt zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.

9 Veel meer dan zullen wij, nu geregtvaardigd zijnde door zijn bloed, door hem behouden worden van den toorn.

21 And being fully persuaded, that what he had promised, he was able also to perform.

22 And therefore it was imputed to him for righteousness.

23 Now it was not written for his sake alone, that it was imputed to him;

24 But for us also, to whom it shall be imputed, if we believe on him that raised up Jesus our Lord from the dead,

25 Who was delivered for our offences, and was raised again for our justification.

CHAPTER V.

THEREFORE being justified by faith, we have peace with God, through our Lord Jesus Christ:

2 By whom also we have access by faith into this grace wherein we stand, and rejoice in hope of the glory of God.

3 And not only *so*, but we glory in tribulations also; knowing that tribulation worketh patience;

4 And patience, experience; and experience, hope:

5 And hope maketh not ashamed; because the love of God is shed abroad in our hearts by the Holy Ghost which is given unto us.

6 For when we were yet without strength, in due time Christ died for the ungodly.

7 For scarcely for a righteous man will one die: yet peradventure for a good man some would even dare to die.

8 But God commendeth his love toward us, in that while we were yet sinners, Christ died for us.

9 Much more then, being now justified by his blood, we shall be saved from wrath through him.

10 Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veelmeer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven.
11 En niet alleen dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door wien wij nu de verzoening gekregen hebben.
12 Daarom, gelijk door éénen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzoo de dood tot alle menschen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben.
13 Want tot de wet was de zonde in de wereld; de zonde nu wordt niet toegerekend, als er geene wet is.
14 Maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen, die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding van Adam, welke een voorbeeld is desgenen, die komen zoude.
15 Doch niet gelijk de misdaad, alzoo is ook de genadegift; want indien door de misdaad van éénen zoo velen gestorven zijn, zoo is veelmeer de genade Gods, en de gave door de genade, die daar is van éénen mensch Jezus Christus, overvloedig geweest over zoo velen.
16 En niet gelijk *de schuld was* door den éénen, die gezondigd heeft, *alzoo is* de gift; want de schuld is wel uit ééne *misdaad* tot verdoemenis, maar de genadegift is uit vele misdaden tot regtvaardigmaking.
17 Want indien door de misdaad van éénen de dood geheerscht heeft door dien éénen, veelmeer zullen degenen, die den overvloed der genade en der gave der regtvaardigheid ontvangen, in het leven heerschen door dien éénen, *namelijk* Jezus Christus.
18 Zoo dan gelijk door ééne misdaad *de schuld gekomen is* over alle menschen tot verdoemenis,

10 For if when we were enemies, we were reconciled to God by the death of his Son; much more, being reconciled, we shall be saved by his life.
11 And not only *so*, but we also joy in God through our Lord Jesus Christ, by whom we have now received the atonement.
12 Wherefore as by one man sin entered into the world, and death by sin; and so death passed upon all men, for that all have sinned:
13 (For until the law, sin was in the world: but sin is not imputed when there is no law.
14 Nevertheless, death reigned from Adam to Moses, even over them that had not sinned after the similitude of Adam's transgression, who is the figure of him that was to come.
15 But not as the offence, so also *is* the free gift. For if through the offence of one many be dead, much more the grace of God, and the gift by grace, *which is* by one man, Jesus Christ, hath abounded unto many.
16 And not as *it was* by one that sinned, *so is* the gift. For the judgment *was* by one to condemnation, but the free gift *is* of many offences unto justification.
17 For if by one man's offence death reigned by one; much more they which receive abundance of grace, and of the gift of righteousness, shall reign in life by one, Jesus Christ.)
18 Therefore, as by the offence of one *judgment came* upon all men to condemnation, even so by the

alzoo komt ook door éêne regtvaar-
digheid *de genade* over alle men-
schen tot regtvaardigmaking des
levens.
19 Want, gelijk door de ongehoor-
zaamheid van dien éénen mensch,
zoo velen *tot* zondaars gesteld zijn
geworden, alzoo zullen ook, door de
gehoorzaamheid van éénen, zoo ve-
len *tot* regtvaardigen gesteld wor-
den.
20 Maar de wet is bovendien in-
gekomen, opdat de misdaad te
meerder wierd; en waar de zonde
meerder geworden is, *daar* is de
genade veel meer overvloedig ge-
weest;
21 Opdat, gelijk de zonde ge-
heerscht heeft in den dood, alzoo
ook de genade zoude heerschen
door regtvaardigheid tot het eeu-
wige leven, door Jezus Christus,
onzen Heere.

righteousness of one *the free gift*
came upon all men unto justification
of life.
19 For as by one man's disobe-
dience many were made sinners,
so by the obedience of one shall
many be made righteous.
20 Moreover the law entered,
that the offence might abound.
But where sin abounded, grace
did much more abound:
21 That as sin hath reigned unto
death, even so might grace reign
through righteousness unto eternal
life, by Jesus Christ our Lord.

HOOFDSTUK VI.

WAT zullen wij dan zeggen?
zullen wij in de zonde blij-
ven, opdat de genade te meerder
worde?
2 Dat zij verre. Wij, die der
zonde gestorven zijn, hoe zullen
wij nog in dezelve leven?
3 Of weet gij niet, dat, zoo velen
wij in Christus Jezus gedoopt zijn,
wij in zijnen dood gedoopt zijn?
4 Wij zijn dan met hem begra-
ven door den doop in den dood,
opdat, gelijk Christus uit de dooden
opgewekt is tot de heerlijkheid des
Vaders, alzoo ook wij in nieuwig-
heid des levens wandelen zou-
den.
5 Want indien wij met hem éêne
plant geworden zijn in de gelijk-
making zijns doods, dan zullen wij
het ook zijn *in de gelijkmaking*
zijner opstanding;
6 Dit wetende, dat onze oude
mensch met *hem* gekruisigd is, op-
dat het ligchaam der zonde te niet
gedaan wierd, opdat wij niet meer
de zonde dienen zouden.

CHAPTER VI.

WHAT shall we say then?
Shall we continue in sin,
that grace may abound?
2 God forbid: how shall we, that
are dead to sin, live any longer
therein?
3 Know ye not that so many of us
as were baptized into Jesus Christ,
were baptized into his death?
4 Therefore we are buried with
him by baptism into death: that
like as Christ was raised up from
the dead by the glory of the Fa-
ther, even so we also should walk
in newness of life.
5 For if we have been planted
together in the likeness of his
death, we shall be also *in the like-*
ness of *his* resurrection:
6 Knowing this, that our old man
is crucified with *him*, that the body
of sin might be destroyed, that
henceforth we should not serve
sin.

7 Want die gestorven is, die is geregtvaardigd van de zonde.

8 Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook met hem zullen leven;

9 Wetende dat Christus, opgewekt zijnde uit de dooden, niet meer sterft; de dood heerscht niet meer over hem.

10 Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde éénmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode.

11 Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere.

12 Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk ligchaam, om haar te gehoorzamen in deszelfs begeerlijkheden.

13 En stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongeregtigheid; maar stelt u zelven Gode, als uit de dooden levende *geworden* zijnde, en *stelt* uwe leden Gode tot wapenen der geregtigheid.

14 Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.

15 Wat dan? zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre.

16 Weet gij niet, dat wien gij u zelven stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen, dien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot geregtigheid?

17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel* dienstknechten der zonde waart, maar *dat* gij *nu* van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer, aan hetwelk gij overgegeven zijt.

18 En vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gij gemaakt dienstknechten der geregtigheid.

19 Ik spreek op menschelijke wijze, om der zwakheid uws vlee-

7 For he that is dead is freed from sin.

8 Now if we be dead with Christ, we believe that we shall also live with him:

9 Knowing that Christ, being raised from the dead, dieth no more; death hath no more dominion over him.

10 For in that he died, he died unto sin once: but in that he liveth, he liveth unto God.

11 Likewise reckon ye also yourselves to be dead indeed unto sin, but alive unto God through Jesus Christ our Lord.

12 Let not sin therefore reign in your mortal body, that ye should obey it in the lusts thereof.

13 Neither yield ye your members as instruments of unrighteousness unto sin: but yield yourselves unto God, as those that are alive from the dead, and your members *as* instruments of righteousness unto God.

14 For sin shall not have dominion over you: for ye are not under the law, but under grace.

15 What then? shall we sin, because we are not under the law, but under grace? God forbid.

16 Know ye not, that to whom ye yield yourselves servants to obey, his servants ye are to whom ye obey; whether of sin unto death, or of obedience unto righteousness?

17 But God be thanked, that ye were the servants of sin, but ye have obeyed from the heart that form of doctrine which was delivered you.

18 Being then made free from sin, ye became the servants of righteousness.

19 I speak after the manner of men, because of the infirmity of

sches wil; want gelijk gij uwe leden gesteld hebt, *om* dienstbaar *te zijn* der onreinheid en der ongeregtigheid tot ongeregtigheid, alzoo stelt nu uwe leden, *om* dienstbaar *te zijn* der geregtigheid tot heiligmaking.

20 Want toen gij dienstknechten waart der zonde, waart gij vrij van de geregtigheid.

21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt? want het einde derzelve is de dood.

22 Maar nu, van de zonde vrijgemaakt zijnde, doch Gode dienstbaar gemaakt, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23 Want de bezolding der zonde is de dood, maar de genadegifte Gods is het eeuwige leven in Jezus Christus, onzen Heere.

HOOFDSTUK VII.

Of weet gij niet, broeders! (want ik spreek tot degenen, die de wet verstaan) dat de wet heerscht over den mensch zoo langen tijd als hij leeft?

2 Want eene vrouw, die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

3 Daarom dan, indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geene overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt.

4 Zoo dan, mijne broeders! gij zijt ook der wet gedood door het ligchaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *namelijk* desgenen, die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5 Want toen wij in het vleesch waren, werkten de bewegingen

your flesh: for as ye have yielded your members servants to uncleanness and to iniquity, unto iniquity; even so now yield your members servants to righteousness, unto holiness.

20 For when ye were the servants of sin, ye were free from righteousness.

21 What fruit had ye then in those things whereof ye are now ashamed? for the end of those things *is* death.

22 But now being made free from sin, and become servants to God, ye have your fruit unto holiness, and the end everlasting life.

23 For the wages of sin *is* death: but the gift of God *is* eternal life, through Jesus Christ our Lord.

CHAPTER VII.

Know ye not, brethren, (for I speak to them that know the law) how that the law hath dominion over a man as long as he liveth?

2 For the woman which hath an husband, is bound by the law to *her* husband so long as he liveth; but if the husband be dead, she is loosed from the law of *her* husband.

3 So then, if while *her* husband liveth, she be married to another man, she shall be called an adulteress: but if her husband be dead, she is free from that law; so that she is no adulteress, though she be married to another man.

4 Wherefore, my brethren, ye also are become dead to the law by the body of Christ; that ye should be married to another, *even* to him who is raised from the dead, that we should bring forth fruit unto God.

5 For when we were in the flesh, the motions of sins, which were by

der zonden, die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen.

6 Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder wien wij gehouden waren; alzoo dat wij dienen in nieuwheid van geest, en niet *in* oudheid van letter.

7 Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre. Maar ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten *zonde te zijn*, indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeeren.

8 Maar de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewerkt; want zonder de wet is de zonde dood.

9 Ik nu leefde eertijds zonder wet, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven.

10 En het gebod, dat ten leven was, hetzelve is mij ten dood bevonden.

11 Want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid en door hetzelve gedood.

12 Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en regtvaardig, en goed.

13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde *is mij de dood geworden*; opdat zij zoude openbaar worden zonde *te zijn*, werkende mij door het goede den dood; opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod.

14 Want wij weten, dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeschelijk verkocht onder de zonde.

15 Want hetgeen ik doe, *dat* ken ik niet; want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik.

16 En indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe, dat zij goed is.

the law, did work in our members to bring forth fruit unto death:

6 But now we are delivered from the law, that being dead wherein we were held; that we should serve in newness of spirit, and not *in* the oldness of the letter.

7 What shall we say then? *Is* the law sin? God forbid. Nay, I had not known sin, but by the law: for I had not known lust, except the law had said, Thou shalt not covet.

8 But sin, taking occasion by the commandment, wrought in me all manner of concupiscence. For without the law sin *was* dead.

9 For I was alive without the law once: but when the commandment came, sin revived, and I died.

10 And the commandment which *was ordained* to life, I found *to be* unto death.

11 For sin, taking occasion by the commandment, deceived me, and by it slew *me*.

12 Wherefore the law *is* holy, and the commandment holy, and just, and good.

13 Was then that which is good made death unto me? God forbid. But sin, that it might appear sin, working death in me by that which is good; that sin by the commandment might become exceeding sinful.

14 For we know that the law is spiritual: but I am carnal, sold under sin.

15 For that which I do, I allow not: for what I would, that do I not; but what I hate, that do I.

16 If then I do that which I would not, I consent unto the law that *it is* good.

17 Ik dan doe datzelve nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

18 Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vleesch, geen goed woont; want het willen is *wel* bij mij, maar het goed te doen, dat vind ik niet.

19 Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik nu hetgene doe, dat ik niet wil, zoo doe ik hetzelve niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet *in mij*, als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt.

22 Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch;

23 Maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.

24 Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het ligchaam dezes doods?

25 (Ik danke God door Jezus Christus, onzen Heere.)

26 Zoo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK VIII.

ZOO is er dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

2 Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.

3 Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleesches, en *dat* voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch;

17 Now then it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

18 For I know that in me (that is, in my flesh,) dwelleth no good thing: for to will is present with me; but *how* to perform that which is good, I find not.

19 For the good that I would, I do not; but the evil which I would not, that I do.

20 Now if I do that I would not, it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

21 I find then a law, that when I would do good, evil is present with me.

22 For I delight in the law of God, after the inward man:

23 But I see another law in my members warring against the law of my mind, and bringing me into captivity to the law of sin which is in my members.

24 O wretched man that I am! who shall deliver me from the body of this death?

25 I thank God, through Jesus Christ our Lord. So then, with the mind I myself serve the law of God; but with the flesh the law of sin.

CHAPTER VIII.

THERE *is* therefore now no condemnation to them which are in Christ Jesus, who walk not after the flesh, but after the Spirit.

2 For the law of the Spirit of life in Christ Jesus, hath made me free from the law of sin and death.

3 For what the law could not do, in that it was weak through the flesh, God sending his own Son in the likeness of sinful flesh, and for sin, condemned sin in the flesh:

4 Opdat het regt der wet vervuld zoude worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

5 Want die naar het vleesch zijn, bedenken dat des vleesches is; maar die naar den Geest zijn, *bedenken* dat des Geestes is.

6 Want het bedenken des vleesches is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 Daarom dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet.

8 En die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.

9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het ligchaam dood om der zonde wil; maar de geest is leven om der geregtigheid wil.

11 En indien de Geest desgenen, die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, zoo zal hij, die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke ligchamen levend maken door zijnen Geest, die in u woont.

12 Zoo dan, broeders! wij zijn schuldenaars, niet aan het vleesch, om naar het vleesch te leven;

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des ligchaams doodt, zoo zult gij leven.

14 Want zoo velen er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

15 Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader!

16 Dezelve Geest getuigt met on-

4 That the righteousness of the law might be fulfilled in us, who walk not after the flesh, but after the Spirit.

5 For they that are after the flesh, do mind the things of the flesh: but they that are after the Spirit, the things of the Spirit.

6 For to be carnally minded *is* death; but to be spiritually minded *is* life and peace:

7 Because the carnal mind *is* enmity against God: for it is not subject to the law of God, neither indeed can be.

8 So then they that are in the flesh cannot please God.

9 But ye are not in the flesh, but in the Spirit, if so be that the Spirit of God dwell in you. Now, if any man have not the Spirit of Christ, he is none of his.

10 And if Christ *be* in you, the body *is* dead because of sin; but the Spirit *is* life because of righteousness.

11 But if the Spirit of him that raised up Jesus from the dead dwell in you, he that raised up Christ from the dead shall also quicken your mortal bodies by his Spirit that dwelleth in you.

12 Therefore, brethren, we are debtors not to the flesh, to live after the flesh.

13 For if ye live after the flesh, ye shall die: but if ye through the Spirit do mortify the deeds of the body, ye shall live.

14 For as many as are led by the Spirit of God, they are the sons of God.

15 For ye have not received the spirit of bondage again to fear; but ye have received the Spirit of adoption, whereby we cry, Abba, Father.

16 The Spirit itself beareth wit-

zen geest, dat wij kinderen Gods zijn.
17 En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus; zoo wij anders met *hem* lijden, opdat wij ook met *hem* verheerlijkt worden.
18 Want ik houde 't daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.
19 Want het schepsel verwacht, *als* met opgestoken hoofde, de openbaring der kinderen Gods.
20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen; niet gewillig, maar om diens wil, die het *der ijdelheid* onderworpen heeft;
21 Op hope dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods.
22 Want wij weten, dat het gansche schepsel te zamen zucht, en te zamen *als* in barensnood is tot nu toe.
23 En niet alleen *dit*, maar ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven zuchten in ons zelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, *namelijk* de verlossing onzes ligchaams.
24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geene hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij 't ook hopen?
25 Maar indien wij hopen 't gene wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.
26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet, wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.
27 En die de harten doorzoekt, weet, welke de meening des Gees-

ness with our spirit, that we are the children of God:
17 And if children, then heirs: heirs of God, and joint-heirs with Christ; if so be that we suffer with *him*, that we may be also glorified together.
18 For I reckon, that the sufferings of this present time *are* not worthy *to be compared* with the glory which shall be revealed in us.
19 For the earnest expectation of the creature waiteth for the manifestation of the sons of God.
20 For the creature was made subject to vanity, not willingly, but by reason of him who hath subjected *the same* in hope;
21 Because the creature itself also shall be delivered from the bondage of corruption, into the glorious liberty of the children of God.
22 For we know that the whole creation groaneth, and travaileth in pain together until now:
23 And not only *they*, but ourselves also, which have the firstfruits of the Spirit, even we ourselves groan within ourselves, waiting for the adoption, *to wit*, the redemption of our body.
24 For we are saved by hope. But hope that is seen, is not hope: for what a man seeth, why doth he yet hope for?
25 But if we hope for that we see not, *then* do we with patience wait for *it*.
26 Likewise the Spirit also helpeth our infirmities: for we know not what we should pray for as we ought: but the Spirit itself maketh intercession for us with groanings which cannot be uttered.
27 And he that searcheth the hearts knoweth what *is* the mind

tes zij, dewijl hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, *namelijk* dengenen, die naar *zijn* voornemen geroepen zijn.

29 Want die hij te voren gekend heeft, heeft hij ook te voren verordineerd den beelde zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat hij de eerstgeborene zij onder vele broederen.

30 En die hij te voren verordineerd heeft, dezen heeft hij ook geroepen; en die hij geroepen heeft, dezen heeft hij ook geregtvaardigd; en die hij geregtvaardigd heeft, dezen heeft hij ook verheerlijkt.

31 Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

32 Die ook zijnen eigenen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven; hoe, zal hij ons ook met hem niet alle dingen schenken?

33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God *is 't*, die regtvaardig maakt.

34 Wie is het, die verdoemt? Christus *is 't*, die gestorven is; ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter regter-*hand* Gods is, die ook voor ons bidt.

35 Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benaauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

36 (Gelijk geschreven is: Want om uwentwil worden wij den ganschen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slagting.)

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door hem, die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch magten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen,

of the Spirit, because he maketh intercession for the saints, according to *the will of* God.

28 And we know that all things work together for good, to them that love God, to them who are the called according to *his* purpose.

29 For whom he did foreknow, he also did predestinate *to be* conformed to the image of his Son, that he might be the first-born among many brethren.

30 Moreover, whom he did predestinate, them he also called: and whom he called, them he also justified: and whom he justified, them he also glorified.

31 What shall we then say to these things? If God *be* for us, who *can be* against us?

32 He that spared not his own Son, but delivered him up for us all, how shall he not with him also freely give us all things?

33 Who shall lay any thing to the charge of God's elect? *It is* God that justifieth:

34 Who *is* he that condemneth? *It is* Christ that died, yea rather, that is risen again, who is even at the right hand of God, who also maketh intercession for us.

35 Who shall separate us from the love of Christ? *shall* tribulation, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword?

36 As it is written, For thy sake we are killed all the day long; we are accounted as sheep for the slaughter.

37 Nay, in all these things we are more than conquerors, through him that loved us.

38 For I am persuaded, that neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor powers, nor things present, nor things to come,

39 Noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.

HOOFDSTUK IX.

IK zeg de waarheid in Christus, ik liege niet, (mijn geweten mij mede getuigenis gevende door den Heiligen Geest)

2 Dat het mij eene groote droefheid, en mijn hart eene aanhoudende smart is.

3 Want ik zou zelf *wel* wenschen verbannen te zijn van Christus voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn naar het vleesch;

4 Welke Israëliten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst *van God*, en de beloftenissen;

5 Welker zijn de vaders, en uit welke Christus is, zoo veel het vleesch aangaat; dewelke is God boven allen te prijzen in eeuwigheid. Amen.

6 Doch *het is* niet, als of het woord Gods ware uitgevallen; want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn.

7 Noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen; maar: In Isaäk zal u het zaad genoemd worden.

8 Dat is, niet de kinderen des vleesches, die zijn kinderen Gods; maar de kinderen der beloftenis worden voor het zaad gerekend.

9 Want dit is het woord der beloftenis; Omtrent dezen tijd zal ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.

10 En niet alleen *deze*, maar ook Rebekka *is daarvan een bewijs*, als zij uit éénen bevrucht was, *namelijk* Isaäk, onzen vader.

11 Want als *Jakob en Esau* nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat

39 Nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of God which is in Christ Jesus our Lord.

CHAPTER IX.

I SAY the truth in Christ, I lie not, my conscience also bearing me witness in the Holy Ghost,

2 That I have great heaviness and continual sorrow in my heart.

3 For I could wish that myself were accursed from Christ, for my brethren, my kinsmen according to the flesh:

4 Who are Israelites; to whom *pertaineth* the adoption, and the glory, and the covenants, and the giving of the law, and the service *of God*, and the promises;

5 Whose *are* the fathers, and of whom, as concerning the flesh, Christ *came*, who is over all, God blessed for ever. Amen.

6 Not as though the word of God hath taken none effect. For they *are* not all Israel, which are of Israel:

7 Neither, because they are the seed of Abraham, *are they* all children: but, In Isaac shall thy seed be called.

8 That is, They which are the children of the flesh, these *are* not the children of God; but the children of the promise are counted for the seed.

9 For this *is* the word of promise, At this time will I come, and Sarah shall have a son.

10 And not only *this*; but when Rebecca also had conceived by one, *even* by our father Isaac,

11 (For *the children* being not yet born, neither having done any good or evil, that the purpose of

het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, *vast* bleve, niet uit de werken, maar uit den roepende,

12 Zoo werd tot haar gezegd: De meerdere zal den mindere dienen;

13 Gelijk geschreven is: Jakob heb ik liefgehad, en Esau heb ik gehaat.

14 Wat zullen wij dan zeggen? Is er onregtvaardigheid bij God? Dat zij verre.

15 Want hij zegt tot Mozes: Ik zal mij ontfermen, diens ik mij ontferme, en zal barmhartig zijn, dien ik barmhartig ben.

16 Zoo *is 't* dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.

17 Want de schrift zegt tot Pharao: Tot ditzelve heb ik u verwekt, opdat ik in u mijne kracht bewijzen zoude, en opdat mijn naam verkondigd wierd op de gansche aarde.

18 Zoo ontfermt hij zich dan diens hij wil, en verhardt dien hij wil.

19 Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt hij *dan* nog? want wie heeft zijnen wil wederstaan?

20 Maar toch, o mensch! wie zijt gij, die tegen God antwoordt? zal ook het maaksel tot dengenen, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij alzoo gemaakt?

21 Of heeft de pottebakker geene magt over het leem, om uit denzelfden klomp te maken het eene een vat ter eere, en het andere ter oneere?

22 En *wat*, indien God, willende *zijnen* toorn bewijzen, en zijne magt bekend maken, met vele langmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf toebereid;

23 En opdat hij zoude bekend maken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24 Welke hij ook geroepen heeft,

God, according to election might stand, not of works, but of him that calleth;)

12 It was said unto her, The elder shall serve the younger.

13 As it is written, Jacob have I loved, but Esau have I hated.

14 What shall we say then? Is *there* unrighteousness with God? God forbid.

15 For he saith to Moses, I will have mercy on whom I will have mercy, and I will have compassion on whom I will have compassion.

16 So then, *it is* not of him that willeth, nor of him that runneth, but of God that sheweth mercy.

17 For the scripture saith unto Pharaoh, Even for this same purpose have I raised thee up, that I might shew my power in thee, and that my name might be declared throughout all the earth.

18 Therefore hath he mercy on whom he will *have mercy*, and whom he will he hardeneth.

19 Thou wilt say then unto me, Why doth he yet find fault? for who hath resisted his will?

20 Nay but, O man, who art thou that repliest against God? Shall the thing formed say to him that formed *it*, Why hast thou made me thus?

21 Hath not the potter power over the clay, of the same lump to make one vessel unto honour, and another unto dishonour?

22 *What* if God, willing to shew *his* wrath, and to make his power known, endured with much longsuffering the vessels of wrath fitted to destruction:

23 And that he might make known the riches of his glory on the vessels of mercy, which he had afore prepared unto glory,

24 Even us, whom he hath call-

namelijk ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen.

25 Gelijk hij ook in Hosea zegt: Ik zal hetgeen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was, *mijne* beminde.

26 En het zal zijn, in de plaats waar tot hen gezegd was: Gijlieden zijt mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genaamd worden.

27 En Jesaja roept over Israël: Al ware het getal der kinderen Israëls gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden.

28 Want hij voleindt eene zaak en snijdt ze af in regtvaardigheid; want de Heere zal eene afgesnedene zaak doen op de aarde.

29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: Indien de Heer Sebaoth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de heidenen, die de regtvaardigheid niet zochten, de regtvaardigheid verkregen hebben, doch de regtvaardigheid, die uit het geloof is.

31 Maar Israël, die de wet der regtvaardigheid zocht, is tot de wet der regtvaardigheid niet gekomen.

32 Waarom? Omdat zij *die zochten* niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet; want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots;

33 Gelijk geschreven is: Ziet ik leg in Sion eenen steen des aanstoots, en eene rots der ergernis; en een iegelijk, die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK X.

BROEDERS! de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat *ik* tot God voor Israël *doe*, is tot *hunne* zaligheid.

ed, not of the Jews only, but also of the Gentiles?

25 As he saith also in Osee, I will call them My people, which were not my people; and her beloved, which was not beloved.

26 And it shall come to pass, *that* in the place where it was said unto them, Ye *are* not my people; there shall they be called, The children of the living God.

27 Esaias also crieth concerning Israel, Though the number of the children of Israel be as the sand of the sea, a remnant shall be saved:

28 For he will finish the work, and cut *it* short in righteousness: because a short work will the Lord make upon the earth.

29 And as Esaias said before, Except the Lord of Sabaoth had left us a seed, we had been as Sodoma, and been made like unto Gomorrah.

30 What shall we say then? That the Gentiles which followed not after righteousness, have attained to righteousness, even the righteousness which is of faith:

31 But Israel, which followed after the law of righteousness, hath not attained to the law of righteousness.

32 Wherefore? Because *they sought it* not by faith, but as it were by the works of the law. For they stumbled at that stumbling-stone;

33 As it is written, Behold, I lay in Sion a stumbling-stone, and rock of offence: and whosoever believeth on him shall not be ashamed.

CHAPTER X.

BRETHREN, my heart's desire and prayer to God for Israel is, that they might be saved.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.
3 Want alzoo zij de regtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene geregtigheid zoeken op te rigten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.
4 Want het einde der wet is Christus, tot regtvaardigheid een' iegelijk die gelooft.
5 Want Mozes beschrijft de regtvaardigheid, die uit de wet is, *zeggende:* De mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.
6 Maar de regtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? dat is Christus *van boven* afbrengen.
7 Of, wie zal in den afgrond nederdalen? dat is Christus uit de dooden opbrengen.
8 Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken.
9 *Namelijk,* indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven, dat God hem uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden.
10 Want met het hart gelooft men ter regtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.
11 Want de schrift zegt: Een iegelijk, die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.
12 Want er is geen onderscheid noch van Jood, noch van Griek; want dezelfde is Heer van allen, rijk zijnde over allen; die hem aanroepen.
13 Want een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.
14 Hoe zullen zij dan *hem* aanroepen, in wien zij niet geloofd hebben? en hoe zullen zij *in hem* gelooven, van wien zij niet ge-

2 For I bear them record that they have a zeal of God, but not according to knowledge.
3 For they, being ignorant of God's righteousness, and going about to establish their own righteousness, have not submitted themselves unto the righteousness of God.
4 For Christ *is* the end of the law for righteousness to every one that believeth.
5 For Moses describeth the righteousness which is of the law, That the man which doeth those things shall live by them.
6 But the righteousness which is of faith speaketh on this wise, Say not in thine heart, Who shall ascend into heaven? (that is, to bring Christ down *from above*:)
7 Or, Who shall descend into the deep? (that is, to bring up Christ again from the dead.)
8 But what saith it? The word is nigh thee, *even* in thy mouth, and in thy heart: that is, the word of faith, which we preach:
9 That if thou shalt confess with thy mouth the Lord Jesus, and shalt believe in thine heart that God hath raised him from the dead, thou shalt be saved.
10 For with the heart, man believeth unto righteousness; and with the mouth, confession is made unto salvation.
11 For the scripture saith, Whosoever believeth on him shall not be ashamed.
12 For there is no difference between the Jew and the Greek: for the same Lord over all, is rich unto all that call upon him.
13 For whosoever shall call upon the name of the Lord shall be saved.
14 How then shall they call on him in whom they have not believed? and how shall they believe in him of whom they have

hoord hebben? en hoe zullen zij
hooren, zonder die *hun* predikt?
15 En hoe zullen zij prediken,
indien zij niet gezonden worden?
Gelijk geschreven is: Hoe liefelijk
zijn de voeten dergenen, die vrede
verkondigen, dergenen, die het
goede verkondigen!
16 Doch niet allen zijn het evan-
gelie gehoorzaam geweest; want
Jesaja zegt: Heere! wie heeft on-
ze prediking geloofd?
17 Zoo is dan het geloof uit het
gehoor, en het gehoor door het
woord Gods.
18 Maar ik zeg: Hebben zij 't
niet gehoord? Ja toch, hun geluid
is over de geheele aarde uitgegaan,
en hunne woorden tot de einden
der wereld.
19 Maar ik zeg: Heeft Israël het
niet verstaan? Eerst zegt Mozes:
Ik zal ulieden tot jaloerschheid
verwekken door *degenen, die* geen
volk *zijn;* door een onverstandig
volk zal ik u tot toorn verwekken.
20 En Jesaja verstout zich, en
zegt: Ik ben gevonden van degenen,
die mij niet zochten; ik ben
openbaar geworden dengenen, die
naar mij niet vraagden.
21 Maar tegen Israël zegt hij:
Den geheelen dag heb ik mijne
handen uitgestrekt tot een onge-
hoorzaam en tegensprekend volk.

not heard? and how shall they
hear without a preacher?
15 And how shall they preach,
except they be sent? as it is writ-
ten, How beautiful are the feet of
them that preach the gospel of
peace, and bring glad tidings of
good things!
16 But they have not all obeyed
the gospel. For Esaias saith,
Lord, who hath believed our re-
port?
17 So then, faith *cometh* by hear-
ing, and hearing by the word of
God.
18 But I say, Have they not
heard? Yes verily, their sound
went into all the earth, and their
words unto the ends of the world.
19 But I say, Did not Israel
know? First, Moses saith, I will
provoke you to jealousy by *them
that are* no people, *and* by a foolish
nation I will anger you.
20 But Esaias is very bold, and
saith, I was found of them that
sought me not; I was made mani-
fest unto them that asked not after
me.
21 But to Israel he saith, All day
long I have stretched forth my
hands unto a disobedient and gain-
saying people.

HOOFDSTUK XI.

IK zeg dan: Heeft God zijn volk
verstooten? Dat zij verre; want
ik ben ook een Israëliet, uit het
zaad Abrahams, van den stam
Benjamin.
2 God heeft zijn volk niet ver-
stooten, hetwelk hij te voren ge-
kend heeft. Of weet gij niet, wat
de schrift zegt van Elia? hoe hij
God aanspreekt tegen Israël, zeg-
gende:
3 Heere! zij hebben uwe profe-
ten gedood, en uwe altaren omge-
worpen; en ik ben alleen overge-
bleven, en zij zoeken mijne ziel.

CHAPTER XI.

I SAY then, Hath God cast away
his people? God forbid. For
I also am an Israelite, of the seed
of Abraham, *of* the tribe of Ben-
jamin.
2 God hath not cast away his
people which he foreknew. Wot
ye not what the scripture saith of
Elias? how he maketh interces-
sion to God against Israel, saying,
3 Lord, they have killed thy pro-
phets, and digged down thine al-
tars; and I am left alone, and they
seek my life.

4 Maar wat zegt tot hem het goddelijk antwoord? Ik heb mij zelven *nog* zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het *beeld* van Baäl niet gebogen hebben.

5 Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade.

6 En indien het door genade is, zoo is 't niet meer uit de werken; anderzins is de genade geene genade meer: en indien het is uit de werken, zoo is 't geene genade meer; anderzins is het werk geen werk meer.

7 Wat dan? Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de overigen zijn verhard geworden.

8 Gelijk geschreven is: God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps; oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren tot op den huidigen dag.

9 En David zegt: Hunne tafel worde tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot eene vergelding voor hen.

10 Dat hunne oogen verduisterd worden om niet te zien; en verkrom hunnen rug allen tijd.

11 Ik zeg dan: Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *is* de zaligheid den heidenen *geworden*, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der heidenen, hoe veel te meer hunne volheid!

13 Want ik spreek tot u, heidenen; voor zoo veel ik der heidenen apostel ben, maak ik mijne bediening heerlijk.

14 Of ik eenigzins mijn vleesch tot jaloerschheid verwekken, en sommigen uit hen behouden mogt.

4 But what saith the answer of God unto him? I have reserved to myself seven thousand men, who have not bowed the knee to *the image of* Baal.

5 Even so then at this present time also there is a remnant according to the election of grace.

6 And if by grace, then *is it* no more of works: otherwise grace is no more grace. But if *it be* of works, then is it no more grace: otherwise work is no more work.

7 What then? Israel hath not obtained that which he seeketh for; but the election hath obtained it, and the rest were blinded,

8 (According as it is written, God hath given them the spirit of slumber, eyes that they should not see, and ears that they should not hear;) unto this day.

9 And David saith, Let their table be made a snare, and a trap, and a stumbling-block, and a recompense unto them:

10 Let their eyes be darkened, that they may not see, and bow down their back always.

11 I say then, Have they stumbled that they should fall? God forbid: but *rather* through their fall salvation *is come* unto the Gentiles, for to provoke them to jealousy.

12 Now if the fall of them *be* the riches of the world, and the diminishing of them the riches of the Gentiles; how much more their fulness?

13 For I speak to you Gentiles, inasmuch as I am the apostle of the Gentiles, I magnify mine office:

14 If by any means I may provoke to emulation *them which are* my flesh, and might save some of them.

15 Want indien hunne verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de dooden?
16 En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg *heilig*; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken *heilig*.
17 En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij, een wilde olijfboom zijnde, in derzelver *plaats* zijt ingeënt, en des wortels en der vettigheid des olijfbooms mede deelachtig zijt geworden,
18 Zoo roem niet tegen de takken; doch indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.
19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn afgebroken, opdat ik zoude ingeënt worden.
20 Het is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelende, maar vrees.
21 Want is het, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, *zie toe*, dat hij ook mogelijk u niet spare.
22 Zie dan de goedertierenheid en de gestrengheid Gods: de gestrengheid wel over degenen, die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anderzins zult gij ook afgehouwen worden.
23 Maar ook zij, indien zij in het ongeloof niet blijven, zullen ingeënt worden; want God is magtig, hen weder in te enten.
24 Want indien gij afgehouwen zijt uit den olijfboom, die van nature wild was, en tegen nature in een' goeden olijfboom ingeënt; hoe veel te meer zullen deze, die natuurlijke *takken* zijn, in hunnen eigen' olijfboom geënt worden?
25 Want ik wil niet, broeders! dat deze verborgenheid u onbekend zij, (opdat gij niet wijs zijt bij u zelven) dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, tot

15 For if the casting away of them *be* the reconciling of the world, what *shall* the receiving *of them be*, but life from the dead?
16 For if the first fruit *be* holy, the lump *is* also *holy*: and if the root *be* holy, so *are* the branches.
17 And if some of the branches be broken off, and thou, being a wild olive-tree, wert graffed in among them, and with them partakest of the root and fatness of the olive-tree;
18 Boast not against the branches. But if thou boast, thou bearest not the root, but the root thee.
19 Thou wilt say then, The branches were broken off, that I might be graffed in.
20 Well; because of unbelief they were broken off, and thou standest by faith. Be not highminded, but fear:
21 For if God spared not the natural branches, *take heed* lest he also spare not thee.
22 Behold therefore the goodness and severity of God: on them which fell, severity; but toward thee, goodness, if thou continue in *his* goodness: otherwise thou also shalt be cut off.
23 And they also, if they abide not still in unbelief, shall be graffed in: for God is able to graff them in again.
24 For if thou wert cut out of the olive-tree which is wild by nature, and wert graffed contrary to nature into a good olive-tree; how much more shall these, which be the natural *branches*, be graffed into their own olive-tree?
25 For I would not, brethren, that ye should be ignorant of this mystery, (lest ye should be wise in your own conceits) that blindness in part is happened to Israel,

dat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn.
26 En alzoo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.
27 En dit is hun een verbond van mij, als ik hunne zonden zal wegnemen.
28 Zoo zijn zij wel vijanden, wat aangaat het evangelie, om uwentwil, maar wat aangaat de verkiezing, zijn zij beminden, om der vaderen wil;
29 Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk.
30 Want gelijk ook gijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid;
31 Alzoo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geweest, opdat door uwe barmhartigheid zij ook barmhartigheid verkrijgen zouden.
32 Want God heeft allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat hij allen zoude barmhartig zijn.
33 O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en *hoe* onnaspeurlijk zijne wegen!
34 Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadsman geweest?
35 Of wie heeft hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergolden worden?
36 Want uit hem, en door hem, en tot hem zijn alle dingen. Hem *zij* de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

until the fulness of the Gentiles be come in.
26 And so all Israel shall be saved: as it is written, There shall come out of Sion the Deliverer, and shall turn away ungodliness from Jacob:
27 For this *is* my covenant unto them, when I shall take away their sins.
28 As concerning the gospel, *they are* enemies for your sakes: but as touching the election, *they are* beloved for the fathers' sakes.
29 For the gifts and calling of God *are* without repentance.
30 For as ye in times past have not believed God, yet have now obtained mercy through their unbelief;
31 Even so have these also now not believed, that through your mercy they also may obtain mercy.
32 For God hath concluded them all in unbelief, that he might have mercy upon all.
33 O the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God! how unsearchable *are* his judgments, and his ways past finding out!
34 For who hath known the mind of the Lord? or who hath been his counsellor?
35 Or who hath first given to him, and it shall be recompensed unto him again?
36 For of him, and through him, and to him *are* all things: to whom *be* glory for ever. Amen.

HOOFDSTUK XII.

IK bid u dan, broeders! door de ontfermingen Gods, dat gij uwe ligchamen stelt tot eene levende, heilige *en* Gode welbehagelijke offerande, *welke* *is* uwe redelijke Godsdienst.

CHAPTER XII.

I BESEECH you therefore, brethren, by the mercies of God, that ye present your bodies a living sacrifice, holy, acceptable unto God, *which* *is* your reasonable service.

2 En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven, welke de goede, en welbehagelijke, en volmaakte wille Gods zij.

3 Want door de genade, die mij gegeven is, zeg ik een' iegelijk, die onder u is, dat hij niet wijs zij boven hetgeen men behoort wijs te zijn; maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk God een' iegelijk de mate des geloofs toegedeeld heeft.

4 Want gelijk wij in één ligchaam vele leden hebben, en de leden alle niet dezelfde werking hebben;

5 Alzoo zijn wij velen één ligchaam in Christus, maar elkeen zijn wij malkanders leden.

6 Hebbende nu verscheidene gaven, naar de genade, die ons gegeven is,

7 [*Zoo laat ons die gaven besteden*], het zij profetie, naar de mate des geloofs; het zij bediening, in het bedienen; het zij die leert, in het leeren;

8 Het zij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid.

9 De liefde zij ongeveinsd. Hebt eenen afkeer van het booze en hangt het goede aan.

10 Hebt malkander hartelijk lief met broederlijke liefde; met eere de één den anderen voorgaande.

11 Zijt niet traag in het benaarstigen. Zijt vurig van geest. Dient den Heere.

12 Verblijdt u in de hope. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in den gebede.

13 Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid.

14 Zegent hen, die u vervolgen; zegent en vervloekt niet

2 And be not conformed to this world: but be ye transformed by the renewing of your mind, that ye may prove what *is* that good, and acceptable, and perfect will of God.

3 For I say, through the grace given unto me, to every man that is among you, not to think *of himself* more highly than he ought to think; but to think soberly, according as God hath dealt to every man the measure of faith.

4 For as we have many members in one body, and all members have not the same office:

5 So we, *being* many, are one body in Christ, and every one members one of another.

6 Having then gifts, differing according to the grace that is given to us, whether prophecy, *let us prophesy* according to the proportion of faith;

7 Or ministry, *let us wait* on *our* ministering: or he that teacheth, on teaching:

8 Or he that exhorteth, on exhortation: he that giveth, *let him do it* with simplicity: he that ruleth, with diligence; he that sheweth mercy, with cheerfulness.

9 *Let* love be without dissimulation. Abhor that which is evil; cleave to that which is good.

10 *Be* kindly affectioned one to another with brotherly love; in honour preferring one another;

11 Not slothful in business; fervent in spirit; serving the Lord;

12 Rejoicing in hope; patient in tribulation; continuing instant in prayer;

13 Distributing to the necessity of saints; given to hospitality.

14 Bless them which persecute you; bless, and curse not.

15 Verblijdt u met de blijden; en weent met de weenenden.

16 Weest eensgezind onder malkander. Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs bij u zelven.

17 Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18 Indien het mogelijk is, zoo veel in u is, houdt vrede met alle menschen.

19 Wreekt u zelven niet, beminden! maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: Mij *komt* de wrake *toe*, ik zal het vergelden, zegt de Heere.

20 Indien dan uwen vijand hongert, zoo spijzig hem; indien hem dorst, zoo geef hem te drinken; want dat doende, zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21 Word van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede.

HOOFDSTUK XIII.

ALLE ziele zij der magten, over *haar* gesteld, onderworpen; want er is geene magt dan van God, en de magten, die er zijn, zijn van God verordend.

2 Alzoo dat die zich tegen de magt stelt, de verordening van God wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zich zelven een oordeel halen.

3 Want de overheden zijn niet *tot* vreeze den goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de magt niet vreezen, doe het goede, en gij zult lof van haar hebben.

4 Want zij is Gods dienaresse, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienaresse, eene wreekster tot straf dengenen, die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig, onder-

15 Rejoice with them that do rejoice, and weep with them that weep.

16 *Be* of the same mind one toward another. Mind not high things, but condescend to men of low estate. Be not wise in your own conceits.

17 Recompense to no man evil for evil. Provide things honest in the sight of all men.

18 If it be possible, as much as lieth in you, live peaceably with all men.

19 Dearly beloved, avenge not yourselves, but *rather* give place unto wrath: for it is written, Vengeance *is* mine; I will repay, saith the Lord.

20 Therefore, if thine enemy hunger, feed him; if he thirst, give him drink: for in so doing thou shalt heap coals of fire on his head.

21 Be not overcome of evil, but overcome evil with good.

CHAPTER XIII.

LET every soul be subject unto the higher powers. For there is no power but of God: the powers that be, are ordained of God.

2 Whosoever therefore resisteth the power, resisteth the ordinance of God: and they that resist shall receive to themselves damnation.

3 For rulers are not a terror to good works, but to the evil. Wilt thou then not be afraid of the power? do that which is good, and thou shalt have praise of the same:

4 For he is the minister of God to thee for good. But if thou do that which is evil, be afraid; for he beareth not the sword in vain: for he is the minister of God, a revenger to *execute* wrath upon him that doeth evil.

5 Wherefore ye must needs be

worpen te zijn, niet alleen om der straffe, maar ook om des gewetens wille.

6 Want daarom betaalt gij ook schattingen; want zij zijn dienaars van God, in ditzelfde gedurig bezig zijnde.

7 Zoo geeft dan een' iegelijk, wat gij schuldig zijt: schatting, dien gij de schatting, tol, dien gij den tol, vreeze, dien gij de vreeze, eere, dien gij de eere *schuldig zijt*.

8 Zijt niemand iets schuldig, dan malkander lief te hebben; want die den ander liefheeft, heeft de wet vervuld.

9 Want dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet dooden, gij zult niet stelen, gij zult geen valsch getuigenis geven, gij zult niet begeeren; en zoo er eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naaste lief hebben gelijk u zelven.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 En dit *zeg ik te meer*, dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij *eerst* geloofd hebben.

12 De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts.

13 Laat ons, als in den dag, betamelijk wandelen; niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkameren en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid;

14 Maar doet aan den Heere Jezus Christus, en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

HOOFDSTUK XIV.

DENGENEN nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, *maar* niet tot twistige zamensprekingen.

subject, not only for wrath, but also for conscience' sake.

6 For, for this cause pay ye tribute also: for they are God's ministers, attending continually upon this very thing.

7 Render therefore to all their dues: tribute to whom tribute *is due;* custom to whom custom; fear to whom fear; honour to whom honour.

8 Owe no man any thing, but to love one another: for he that loveth another hath fulfilled the law.

9 For this, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not kill, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness, Thou shalt not covet; and if *there be* any other commandment, it is briefly comprehended in this saying, namely, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

10 Love worketh no ill to his neighbour: therefore love *is* the fulfilling of the law.

11 And that, knowing the time, that now *it is* high time to awake out of sleep: for now *is* our salvation nearer than when we believed.

12 The night is far spent, the day is at hand: let us therefore cast off the works of darkness, and let us put on the armour of light.

13 Let us walk honestly, as in the day: not in rioting and drunkenness, not in chambering and wantonness, not in strife and envying.

14 But put ye on the Lord Jesus Christ, and make not provision for the flesh, to *fulfil* the lusts *thereof*.

CHAPTER XIV.

HIM that is weak in the faith receive ye, *but* not to doubtful disputations.

2 De één gelooft wel, dat men alles eten mag, maar die zwak is, eet moeskruiden.

3 Die daar eet, verachte hem niet, die niet eet; en die niet eet, oordeele hem niet, die daar eet; want God heeft hem aangenomen.

4 Wie zijt gij, die eens anders huisknecht oordeelt? Hij staat, of hij valt zijnen eigenen heer: doch hij zal vastgesteld worden, want God is magtig, hem vast te stellen.

5 De één acht wel den *éénen* dag boven den *anderen* dag; maar de andere acht alle de dagen *gelijk*. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

6 Die den dag waarneemt, die neemt *hem* waar den Heere; en die den dag niet waarneemt, die neemt *hem* niet waar den Heere. Die daar eet, die eet den Heere, want hij dankt God; en die niet eet, die eet den Heere niet, en hij dankt God.

7 Want niemand van ons leeft zich zelven, en niemand sterft zich zelven;

8 Want het zij dat wij leven, wij leven den Heere; het zij dat wij sterven, wij sterven den Heere. Het zij dan dat wij leven, het zij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weder levend geworden, opdat hij beide over dooden en levenden heerschen zoude.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? Want wij zullen allen voor den regterstoel van Christus gesteld worden.

11 Want er is geschreven: Ik leef, zegt de Heere; voor mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

12 Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zich zelven Gode rekenschap geven.

2 For one believeth that he may eat all things; another, who is weak, eateth herbs.

3 Let not him that eateth, despise him that eateth not; and let not him which eateth not, judge him that eateth: for God hath received him.

4 Who art thou that judgest another man's servant? to his own master he standeth or falleth: yea, he shall be holden up: for God is able to make him stand.

5 One man esteemeth one day above another: another esteemeth every day *alike*. Let every man be fully persuaded in his own mind.

6 He that regardeth the day, regardeth *it* unto the Lord: and he that regardeth not the day, to the Lord he doth not regard *it*. He that eateth, eateth to the Lord, for he giveth God thanks; and he that eateth not, to the Lord he eateth not, and giveth God thanks.

7 For none of us liveth to himself, and no man dieth to himself.

8 For whether we live, we live unto the Lord; and whether we die, we die unto the Lord: whether we live therefore, or die, we are the Lord's.

9 For to this end Christ both died, and rose, and revived, that he might be Lord both of the dead and living.

10 But why dost thou judge thy brother? or why dost thou set at nought thy brother? for we shall all stand before the judgment-seat of Christ.

11 For it is written, *As* I live, saith the Lord, every knee shall bow to me, and every tongue shall confess to God.

12 So then every one of us shall give account of himself to God.

13 Laat ons dan malkander niet meer oordeelen; maar oordeelt dit liever, namelijk, dat gij den broeder geenen aanstoot of ergernis geeft.

14 Ik weet en ben verzekerd in den Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zich zelf; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15 Maar indien uw broeder om der spijze wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderf dien niet met uwe spijze, voor wien Christus gestorven is.

16 Dat dan uw goed niet gelasterd worde.

17 Want het koningrijk Gods is niet spijs en drank, maar regtvaardigheid, en vrede, en blijdschap, door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehagelijk, en aangenaam den menschen.

19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en hetgeen tot de stichting onder malkander *dient*.

20 Verbreek het werk van God niet om der spijze wil. Alle dingen zijn wel rein; maar het is kwaad voor den mensch, die met aanstoot eet.

21 Het is goed, geen vleesch te eten, noch wijn te drinken, noch *iets*, waaraan uw broeder zich stoot, of geërgerd wordt, of *waarin* hij zwak is.

22 Hebt gij geloof? Heb *dat* bij u zelven voor God. Zalig is hij, die zich zelven niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt.

23 Maar die twijfelt, indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof *eet*. En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK XV.

MAAR wij, die sterk zijn, zijn schuldig, de zwakheden der onsterken te dragen, en niet ons zelven te behagen.

13 Let us not therefore judge one another any more: but judge this rather, that no man put a stumbling-block, or an occasion to fall in *his* brother's way.

14 I know, and am persuaded by the Lord Jesus, that *there is* nothing unclean of itself: but to him that esteemeth any thing to be unclean, to him *it is* unclean.

15 But if thy brother be grieved with *thy* meat, now walkest thou not charitably. Destroy not him with thy meat, for whom Christ died.

16 Let not then your good be evil spoken of:

17 For the kingdom of God is not meat and drink, but righteousness, and peace, and joy in the Holy Ghost.

18 For he that in these things serveth Christ, *is* acceptable to God, and approved of men.

19 Let us therefore follow after the things which make for peace, and things wherewith one may edify another.

20 For meat destroy not the work of God. All things indeed *are* pure; but *it is* evil for that man who eateth with offence.

21 *It is* good neither to eat flesh, nor to drink wine, nor *any thing* whereby thy brother stumbleth, or is offended, or is made weak.

22 Hast thou faith? have *it* to thyself before God. Happy *is* he that condemneth not himself in that thing which he alloweth.

23 And he that doubteth is damned if he eat, because *he eateth* not of faith: for whatsoever *is* not of faith is sin.

CHAPTER XV.

WE then that are strong ought to bear the infirmities of the weak, and not to please ourselves.

2 Dat dan een iegelijk van ons *zijnen* naaste behage ten goede, tot stichting.

3 Want ook Christus heeft zich zelven niet behaagd, maar, gelijk geschreven is: De smadingen dergenen, die u smaden, zijn op mij gevallen.

4 Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven; opdat wij, door de lijdzaamheid en de vertroosting der schriften, hope hebben zouden.

5 De God nu der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder malkander naar Christus Jezus;

6 Opdat gij eendragtig, met éénen mond, moogt verheerlijken den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus.

7 Daarom neemt malkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot heerlijkheid Gods.

8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis van wege de waarheid Gods, opdat hij bevestigen zoude de beloftenissen der vaderen,

9 En de heidenen God van wege *zijne* barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is: Daarom zal ik u belijden onder de heidenen, en uwen naam lofzingen.

10 En wederom zegt hij: Weest vrolijk, gij heidenen, met zijn volk!

11 En wederom: Looft den Heere, alle gij heidenen! en prijst hem, alle gij volken!

12 En wederom zegt Jesaja: Daar zal zijn de wortel van Jesse, en die opstaat om over de heidenen te gebieden; op hem zullen de heidenen hopen.

13 De God nu der hope vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hope, door de kracht des Heiligen Geestes.

14 Doch, mijne broeders! ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt van goedheid,

2 Let every one of us please *his* neighbour for *his* good to edification.

3 For even Christ pleased not himself; but, as it is written, The reproaches of them that reproached thee fell on me.

4 For whatsoever things were written aforetime, were written for our learning, that we through patience and comfort of the scriptures might have hope.

5 Now the God of patience and consolation grant you to be likeminded one toward another according to Christ Jesus:

6 That ye may with one mind *and* one mouth glorify God, even the Father of our Lord Jesus Christ.

7 Wherefore receive ye one another, as Christ also received us, to the glory of God.

8 Now I say that Jesus Christ was a minister of the circumcision for the truth of God, to confirm the promises *made* unto the fathers:

9 And that the Gentiles might glorify God for *his* mercy; as it is written, For this cause I will confess to thee among the Gentiles, and sing unto thy name.

10 And again he saith, Rejoice, ye Gentiles, with his people.

11 And again, Praise the Lord, all ye Gentiles; and laud him, all ye people.

12 And again Esaias saith, There shall be a root of Jesse, and he that shall rise to reign over the Gentiles; in him shall the Gentiles trust.

13 Now the God of hope fill you with all joy and peace in believing, that ye may abound in hope, through the power of the Holy Ghost.

14 And I myself also am persuaded of you, my brethren, that ye also are full of goodness, filled with

vervuld met alle kennis, magtig om ook malkander te vermanen.
15 Maar ik heb u eenigzins stouter geschreven, broeders! u als weder *dit* indachtig makende, om de genade, die mij van God gegeven is;
16 Opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de heidenen, het evangelie van God bedienende, opdat de offerande der heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.
17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in die dingen, die God aangaan.
18 Want ik zoude niet durven iets zeggen, 't welk Christus door mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid der heidenen, met woord en werk,
19 Door kracht van teekenen en wonderen, *en* door de kracht van den Geest Gods, zoodat ik, van Jeruzalem af, en rondom, tot Illyricum toe, het evangelie van Christus vervuld heb.
20 En alzoo ben ik zeer begeerig geweest om het evangelie te verkondigen, niet waar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anders fondament zoude bouwen;
21 Maar, gelijk geschreven is: Wien van hem niet was geboodschapt, die zullen het zien; en die het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.
22 Waarom ik ook menigmaal verhinderd geweest ben, tot u te komen.
23 Maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en van voor vele jaren groot verlangen hebbende om tot u te komen,
24 Zoo zal ik, wanneer ik naar Spanje reis, tot u komen; want ik hoop, in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder tegenwoordigheid eenigzins verzadigd zal zijn.
25 Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende den heiligen.

all knowledge, able also to admonish one another.
15 Nevertheless, brethren, I have written the more boldly unto you in some sort, as putting you in mind, because of the grace that is given to me of God,
16 That I should be the minister of Jesus Christ to the Gentiles, ministering the gospel of God, that the offering up of the Gentiles might be acceptable, being sanctified by the Holy Ghost.
17 I have therefore whereof I may glory through Jesus Christ, in those things which pertain to God.
18 For I will not dare to speak of any of those things which Christ hath not wrought by me, to make the Gentiles obedient, by word and deed,
19 Through mighty signs and wonders, by the power of the Spirit of God; so that from Jerusalem, and round about unto Illyricum, I have fully preached the gospel of Christ.
20 Yea, so have I strived to preach the gospel, not where Christ was named, lest I should build upon another man's foundation:
21 But as it is written, To whom he was not spoken of, they shall see: and they that have not heard shall understand.
22 For which cause also I have been much hindered from coming to you.
23 But now having no more place in these parts, and having a great desire these many years to come unto you;
24 Whensoever I take my journey into Spain, I will come to you: for I trust to see you in my journey, and to be brought on my way thitherward by you, if first I be somewhat filled with your *company*.
25 But now I go unto Jerusalem to minister unto the saints.

26 Want het heeft *dien van* Macedonië en Achaje goed gedacht, eene gemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen, die te Jeruzalem zijn.
27 Want het heeft hun *zoo* goed gedacht: ood zijn zij hunne schuldenaars; want indien de heidenen hunne geestelijke *goederen* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig, hun van ligchamelijke *goederen* te dienen.
28 Als ik dan dit volbragt, en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door ulieder *stad* naar Spanje afreizen.
29 En ik weet, dat ik, tot u komende, met vollen zegen des evangelies van Christus komen zal.
30 En ik bid u, broeders! door onzen Heere Jezus Christus, en door de liefde des Geestes, dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij;
31 Opdat ik mag bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judea, en opdat deze mijne dienst, die *ik* aan Jeruzalem *doe*, aangenaam zij den heiligen;
32 Opdat ik door den wille Gods met blijdschap tot u mag komen, en met u verkwikt worden.
33 De God nu des vredes zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK XVI.

VOORTS bevele ik u Phebe, onze zuster, die eene dienaresse is der gemeente, die te Kenchreën is;
2 Opdat gij haar ontvangt in den Heere, gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat in wat zake zij u zoude mogen van doen hebben; want zij is eene voorstanderes geweest van velen, ook van mij zelven.
3 Groet Priscilla en Aquila, mijne medearbeiders in Christus Jezus;
4 Die voor mijn leven hunnen

26 For it hath pleased them of Macedonia and Achaia to make a certain contribution for the poor saints which are at Jerusalem.
27 It hath pleased them verily; and their debtors they are. For if the Gentiles have been made partakers of their spiritual things, their duty is also to minister unto them in carnal things.
28 When therefore I have performed this, and have sealed to them this fruit, I will come by you into Spain.
29 And I am sure that when I come unto you, I shall come in the fulness of the blessing of the gospel of Christ.
30 Now I beseech you, brethren, for the Lord Jesus Christ's sake, and for the love of the Spirit, that ye strive together with me in *your* prayers to God for me;
31 That I may be delivered from them that do not believe in Judea; and that my service which *I have* for Jerusalem, may be accepted of the saints;
32 That I may come unto you with joy by the will of God, and may with you be refreshed.
33 Now the God of peace *be* with you all. Amen.

CHAPTER XVI.

I COMMEND unto you Phebe our sister, which is a servant of the church which is at Cenchrea:
2 That ye receive her in the Lord, as becometh saints, and that ye assist her in whatsoever business she hath need of you: for she hath been a succourer of many, and of myself also.
3 Greet Priscilla and Aquila, my helpers in Christ Jesus:
4 Who have for my life laid

hals gesteld hebben; welken niet alleen ik danke, maar ook alle de gemeenten der heidenen.
5 *Groet* ook de gemeenten in hun huis. Groet Epenetus, mijnen beminde, die een eersteling is van Achaje in Christus.
6 Groet Maria, die veel voor ons gearbeid heeft.
7 Groet Andronicus en Junias: mijne magen en mijne medegevangenen, die vermaard zijn onder de apostelen, die ook vóór mij in Christus geweest zijn.
8 Groet Amplias, mijnen beminde in den Heere.
9 Groet Urbanus, onzen medearbeider in Christus, en Stachys, mijnen beminde.
10 Groet Apelles, die beproefd is in Christus. Groet hen, die van Aristobulus' *huisgezin zijn*.
11 Groet Herodion, die van mijne maagschap is. Groet hen, die van Narcissus' *huisgezin zijn*, degenen *namelijk*, die in den Heere zijn.
12 Groet Tryphena en Tryphosa, *vrouwen* die in den Heere arbeiden. Groet Persis, de beminde *zuster*, die veel gearbeid heeft in den Heere.
13 Groet Rufus, den uitverkorene in den Heere, en zijne moeder en de mijne.
14 Groet Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders, die met hen zijn.
15 Groet Philologus en Julia, Nereus en zijne zuster, en Olympas, en alle de heiligen, die met hen zijn.
16 Groet malkander met eenen heiligen kus. De gemeenten van Christus groeten ulieden.
17 En ik bidde u, broeders! neemt acht op degenen, die tweedragt en ergernisse aanrigten tegen de leer, die gij *van ons* geleerd hebt; en wijkt af van hen.
18 Want dezulken dienen onzen Heere Jezus Christus niet, maar hunnen buik; en verleiden, door

down their own necks: unto whom not only I give thanks, but also all the churches of the Gentiles.
5 Likewise *greet* the church that is in their house. Salute my wellbeloved Epenetus, who is the firstfruits of Achaia unto Christ.
6 Greet Mary, who bestowed much labour on us.
7 Salute Andronicus and Junia, my kinsmen, and my fellow-prisoners, who are of note among the apostles, who also were in Christ before me.
8 Greet Amplias my beloved in the Lord.
9 Salute Urbane, our helper in Christ, and Stachys my beloved.
10 Salute Apelles approved in Christ. Salute them which are of Aristobulus' *household*.
11 Salute Herodion my kinsman. Greet them that be of the *household* of Narcissus, which are in the Lord.
12 Salute Tryphena and Tryphosa, who labour in the Lord. Salute the beloved Persis, which laboured much in the Lord.
13 Salute Rufus chosen in the Lord, and his mother and mine.
14 Salute Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, and the brethren which are with them.
15 Salute Philologus, and Julia, Nereus, and his sister, and Olympas, and all the saints which are with them.
16 Salute one another with an holy kiss. The churches of Christ salute you.
17 Now I beseech you, brethren, mark them which cause divisions and offences, contrary to the doctrine which ye have learned; and avoid them.
18 For they that are such serve not our Lord Jesus Christ, but their own belly; and by good words

schoonspreken en prijzen, de harten der eenvoudigen.
19 Want uwe gehoorzaamheid is tot *kennis van* allen gekomen. Ik verblijde mij dan uwenthalve; en ik wil, dat gij wijs zijt in het goede, doch onnoozel in het kwade.
20 De God nu des vredes zal den Satan haast onder uwe voeten verpletteren. De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met ulieden. Amen.
21 U groeten Timotheüs, mijn medearbeider, en Lucius, en Jason, en Sosipater, mijne bloedverwanten.
22 Ik, Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heere.
23 U groet Gajus, de huiswaard van mij en van de geheele gemeente. U groet Erastus, de rentmeester der stad, en de broeder Quartus.
24 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.
25 Hem nu, die magtig is, u te bevestigen, naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring der verborgenheid, die de tijden der eeuwen door verzwegen is geweest,
26 Maar nu geopenbaard is, en door de profetische schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder alle de heidenen bekend is gemaakt;
27 Den alleen wijzen God *zij* door Jezus Christus de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

and fair speeches deceive the hearts of the simple.
19 For your obedience is come abroad unto all *men*. I am glad therefore on your behalf: but yet I would have you wise unto that which is good, and simple concerning evil.
20 And the God of peace shall bruise Satan under your feet shortly. The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you. Amen.
21 Timotheus my work-fellow, and Lucius, and Jason, and Sosipater, my kinsmen, salute you.
22 I Tertius, who wrote *this* epistle, salute you in the Lord.
23 Gaius mine host, and of the whole church, saluteth you. Erastus the chamberlain of the city saluteth you, and Quartus a brother.
24 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.
25 Now to him that is of power to stablish you according to my gospel, and the preaching of Jesus Christ, according to the revelation of the mystery, which was kept secret since the world began,
26 But now is made manifest, and by the scriptures of the prophets, according to the commandment of the everlasting God, made known to all nations for the obedience of faith:
27 To God only wise, *be* glory through Jesus Christ for ever. Amen.

¶ Written to the Romans from Corinthus, *and* sent by Phebe servant of the church at Cenchrea.

DE EERSTE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een geroepen apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, en Sosthenes, de broeder,
2 Aan de gemeente Gods, die te Korinthe is, den geheiligden in Christus Jezus, den geroepenen heiligen, met allen, die den naam van onzen Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaatse, beide hunnen en onzen *Heere*.
3 Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!
4 Ik danke mijne God allen tijd over u, van wege de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus,
5 Dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle rede en alle kennis;
6 Gelijk het getuigenis van Christus bevestigd is onder u;
7 Alzoo dat het u aan geene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus;
8 Welke *God* u ook zal bevestigen tot het einde toe, *om* onstraffelijk *te zijn* in den dag onzes Heeren Jezus Christus.
9 God is getrouw, door wien gij geroepen zijt tot de gemeenschap van zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heere.
10 Maar ik bidde u, broeders! door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt, en *dat* onder u geene scheuringen zijn, maar *dat* gij za-

THE I. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

CORINTHIANS.

CHAPTER I.

PAUL, called *to be* an apostle of Jesus Christ through the will of God, and Sosthenes *our* brother,
2 Unto the church of God which is at Corinth, to them that are sanctified in Christ Jesus, called *to be* saints, with all that in every place call upon the name of Jesus Christ our Lord, both theirs and ours:
3 Grace *be* unto you, and peace from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.
4 I thank my God always on your behalf, for the grace of God which is given you by Jesus Christ;
5 That in every thing ye are enriched by him, in all utterance, and *in* all knowledge;
6 Even as the testimony of Christ was confirmed in you:
7 So that ye come behind in no gift; waiting for the coming of our Lord Jesus Christ:
8 Who shall also confirm you unto the end, *that ye may be* blameless in the day of our Lord Jesus Christ.
9 God *is* faithful, by whom ye were called unto the fellowship of his Son Jesus Christ our Lord.
10 Now I beseech you, brethren, by the name of our Lord Jesus Christ, that ye all speak the same thing, and *that* there be no divisions among you; but *that* ye be per-

mengevoegd zijt in denzelfden zin, en in hetzelfde gevoelen.

11 Want mij is aangaande u bekend gemaakt, mijne broeders! door die van *het huisgezin* van Chloë, dat er twisten onder u zijn.

12 En dit zeg ik, dat een iegelijk van u zegt: Ik ben van Paulus; en ik van Apollos; en ik van Cephas; en ik van Christus.

13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus' naam gedoopt?

14 Ik dank God, dat ik niemand van u gedoopt heb, dan Crispus en Gajus;

15 Opdat niet iemand zegge, dat ik in mijnen naam gedoopt heb.

16 Doch ik heb ook het huisgezin van Stephanas gedoopt; voorts weet ik niet, of ik iemand anders gedoopt heb.

17 Want Christus heeft mij niet gezonden om te doopen, maar om het evangelie te verkondigen; niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18 Want het woord des kruises is wel dengenen, die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het eene kracht Gods.

19 Want er is geschreven: Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20 Waar is de wijze? waar is de schriftgeleerde? waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21 Want nademaal in de wijsheid Gods, de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die gelooven;

22 Vermits de Joden een teeken begeeren, en de Grieken wijsheid zoeken;

23 Doch wij prediken Christus, den gekruisigde, den Joden wel

fectly joined together in the same mind, and in the same judgment.

11 For it hath been declared unto me of you, my brethren, by them *which are of the house* of Chloe, that there are contentions among you.

12 Now this I say, that every one of you saith, I am of Paul; and I of Apollos; and I of Cephas; and I of Christ.

13 Is Christ divided? was Paul crucified for you? or were ye baptized in the name of Paul?

14 I thank God that I baptized none of you, but Crispus and Gaius;

15 Lest any should say that I had baptized in mine own name.

16 And I baptized also the household of Stephanas; besides, I know not whether I baptized any other.

17 For Christ sent me not to baptize, but to preach the gospel: not with wisdom of words, lest the cross of Christ should be made of none effect.

18 For the preaching of the cross is to them that perish, foolishness; but unto us which are saved, it is the power of God.

19 For it is written, I will destroy the wisdom of the wise, and will bring to nothing the understanding of the prudent.

20 Where is the wise? where is the scribe? where is the disputer of this world? hath not God made foolish the wisdom of this world?

21 For after that in the wisdom of God the world by wisdom knew not God, it pleased God by the foolishness of preaching to save them that believe.

22 For the Jews require a sign, and the Greeks seek after wisdom:

23 But we preach Christ crucified, unto the Jews a stumblingblock

eene ergernis en den Grieken
eene dwaasheid;
24 Maar hun, die geroepen zijn,
beiden Joden en Grieken, *prediken*
wij Christus, de kracht Gods, en de
wijsheid Gods.
25 Want het dwaze Gods is wij-
zer dan de menschen; en het
zwakke Gods is sterker dan de
menschen.
26 Want ziet uwe roeping, broe-
ders! dat gij niet vele wijzen *zijt*
naar het vleesch, niet vele magti-
gen, niet vele edelen.
27 Maar het dwaze der wereld
heeft God uitverkoren, opdat hij
de wijzen beschamen zoude, en
het zwakke der wereld heeft God
uitverkoren, opdat hij het sterke
zoude beschamen;
28 En het onedele der wereld, en
het verachte heeft God uitverko-
ren, en hetgeen niets is, opdat hij,
hetgeen *iets* is, te niet zoude ma-
ken,
29 Opdat geen vleesch zoude
roemen voor hem.
30 Maar uit hem zijt gij in Chris-
tus Jezus, die ons geworden is wijs-
heid van God, en regtvaardigheid,
en heiligmaking, en verlossing.
31 Opdat *het zij*, gelijk geschre-
ven is: Die roemt, roeme in den
Heere.

HOOFDSTUK II.

EN ik, broeders! als ik tot u ben
gekomen, ben niet gekomen
met uitnemendheid van woorden,
of van wijsheid, u verkondigende
het getuigenis Gods.
2 Want ik heb niet voorgenomen,
iets te weten onder u dan Jezus
Christus, en dien gekruisigd.
3 En ik was bij ulieden in zwak-
heid, en in vreeze, en in vele be-
ving.
4 En mijne rede, en mijne pre-
diking was niet in bewegelijke
woorden der menschelijke wijs-
heid, maar in betooning des gees-
tes en der kracht;

block, and unto the Greeks fool-
ishness;
24 But unto them which are
called, both Jews and Greeks,
Christ the power of God, and the
wisdom of God.
25 Because the foolishness of
God is wiser than men; and the
weakness of God is stronger than
men.
26 For ye see your calling, bre-
thren, how that not many wise
men after the flesh, not many
mighty, not many noble *are called:*
27 But God hath chosen the fool-
ish things of the world to confound
the wise; and God hath chosen
the weak things of the world to
confound the things which are
mighty;
28 And base things of the world,
and things which are despised,
hath God chosen, *yea*, and things
which are not, to bring to nought
things that are:
29 That no flesh should glory in
his presence.
30 But of him are ye in Christ
Jesus, who of God is made unto us
wisdom, and righteousness, and
sanctification, and redemption:
31 That, according as it is writ-
ten, He that glorieth, let him glory
in the Lord.

CHAPTER II.

AND I, brethren, when I came
to you, came not with excel-
lency of speech, or of wisdom, de-
claring unto you the testimony of
God.
2 For I determined not to know
any thing among you, save Jesus
Christ, and him crucified.
3 And I was with you in weak-
ness, and in fear, and in much
trembling.
4 And my speech and my preach-
ing *was* not with enticing words of
man's wisdom, but in demonstra-
tion of the Spirit, and of power:

5 Opdat uw geloof niet zoude zijn in wijsheid der menschen, maar in de kracht Gods.

6 Wij nu spreken wijsheid onder de volmaakten; doch eene wijsheid, niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld, die te niet worden;

7 Maar wij spreken de wijsheid Gods, *bestaande* in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordend heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was.

8 Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft; want indien zij ze gekend hadden, zij zouden den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben.

9 Maar, gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die hem liefhebben.

10 Doch God heeft *het* ons geopenbaard door zijnen Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

11 Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen, die in hem is? alzoo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.

12 Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest, die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn;

13 Dewelke wij ook spreken, niet met woorden, die de menschelijke wijsheid leert, maar met *woorden*, die de Heilige Geest leert, met geestelijke dingen geestelijke *woorden* zamenvoegende.

14 Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

15 Doch de geestelijke *mensch* on-

5 That your faith should not stand in the wisdom of men, but in the power of God.

6 Howbeit, we speak wisdom among them that are perfect: yet not the wisdom of this world, nor of the princes of this world, that come to nought:

7 But we speak the wisdom of God in a mystery, *even* the hidden *wisdom* which God ordained before the world unto our glory;

8 Which none of the princes of this world knew: for had they known *it*, they would not have crucified the Lord of glory.

9 But as it is written, Eye hath not seen, nor ear heard, neither have entered into the heart of man, the things which God hath prepared for them that love him.

10 But God hath revealed *them* unto us by his Spirit; for the Spirit searcheth all things, yea, the deep things of God.

11 For what man knoweth the things of a man, save the spirit of man which is in him? even so the things of God knoweth no man, but the Spirit of God.

12 Now we have received, not the spirit of the world, but the Spirit which is of God; that we might know the things that are freely given to us of God.

13 Which things also we speak, not in the words which man's wisdom teacheth, but which the Holy Ghost teacheth; comparing spiritual things with spiritual.

14 But the natural man receiveth not the things of the Spirit of God: for they are foolishness unto him: neither can he know *them*, because they are spiritually discerned.

15 But he that is spiritual judg-

derscheidt wel alle dingen, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden.

16 Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die hem zoude onderrigten? Maar wij hebben den zin van Christus.

HOOFDSTUK III.

EN ik, broeders! konde tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met vaste spijze; want gij vermogt *toen* nog niet; ja gij vermoogt ook nu nog niet.

3 Want gij zijt nog vleeschelijk; want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedragt, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt *gij niet* naar den mensch?

4 Want als de een zegt: Ik ben van Paulus; en een ander: Ik *ben* van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk?

5 Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt, en *dat*, gelijk de Heere aan een' iegelijk gegeven heeft?

6 Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den wasdom gegeven.

7 Zoo is dan noch hij die plant, iets, noch hij die nat maakt, maar God, die den wasdom geeft.

8 En die plant, en die nat maakt, zijn één; maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.

9 Want wij zijn Gods medearbeiders: Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.

10 Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fondament gelegd; en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe, hoe hij daarop bouwe.

11 Want niemand kan een ander

eth all things, yet he himself is judged of no man.

16 For who hath known the mind of the Lord, that he may instruct him? But we have the mind of Christ.

CHAPTER III.

AND I, brethren, could not speak unto you as unto spiritual, but as unto carnal, *even* as unto babes in Christ.

2 I have fed you with milk, and not with meat: for hitherto ye were not able *to bear it*, neither yet now are ye able.

3 For ye are yet carnal: for whereas *there is* among you envying, and strife, and divisions, are ye not carnal, and walk as men?

4 For while one saith, I am of Paul; and another, I *am* of Apollos; are ye not carnal?

5 Who then is Paul, and who *is* Apollos, but ministers by whom ye believed, even as the Lord gave to every man?

6 I have planted, Apollos watered; but God gave the increase.

7 So then, neither is he that planteth any thing, neither he that watereth; but God that giveth the increase.

8 Now he that planteth and he that watereth are one: and every man shall receive his own reward, according to his own labour.

9 For we are labourers together with God: ye are God's husbandry, *ye are* God's building.

10 According to the grace of God which is given unto me, as a wise master-builder, I have laid the foundation, and another buildeth thereon. But let every man take heed how he buildeth thereupon.

11 For other foundation can no

fondament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

12 En indien iemand op dit fondament bouwt, goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen;

13 Eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.

14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen.

15 Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal *des loons* schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.

16 Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in u woont?

17 Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, die gij zijt.

18 Niemand bedriege zich zelven. Zoo iemand onder u dunkt, dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden.

19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God; want er is geschreven: Hij vangt de wijzen in hunne arglistigheid;

20 En wederom: De Heere kent de overleggingen der wijzen, dat zij ijdel zijn.

21 Niemand dan roeme op menschen, want alles is het uwe.

22 Het zij Paulus, het zij Apollos, het zij Cephas, het zij de wereld, het zij leven, het zij dood, het zij tegenwoordige, het zij toekomende dingen, zij zijn allen uwe.

23 Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.

HOOFDSTUK IV.

ALZOO houde ons een *ieder* mensch als dienaars van Chris-

man lay than that is laid, which is Jesus Christ.

12 Now if any man build upon this foundation, gold, silver, precious stones, wood, hay, stubble;

13 Every man's work shall be made manifest: for the day shall declare it, because it shall be revealed by fire; and the fire shall try every man's work, of what sort it is.

14 If any man's work abide which he hath built thereupon, he shall receive a reward.

15 If any man's work shall be burned, he shall suffer loss: but he himself shall be saved; yet so as by fire.

16 Know ye not that ye are the temple of God, and *that* the Spirit of God dwelleth in you?

17 If any man defile the temple of God, him shall God destroy: for the temple of God is holy, which *temple* ye are.

18 Let no man deceive himself. If any man among you seemeth to be wise in this world, let him become a fool, that he may be wise.

19 For the wisdom of this world is foolishness with God. For it is written, He taketh the wise in their own craftiness.

20 And again, The Lord knoweth the thoughts of the wise, that they are vain.

21 Therefore let no man glory in men: for all things are yours;

22 Whether Paul, or Apollos, or Cephas, or the world, or life, or death, or things present, or things to come; all are yours;

23 And ye are Christ's; and Christ *is* God's.

CHAPTER IV.

LET a man so account of us, as of the ministers of Christ,

tus, en uitdeelers der verborgen-
heden Gods.
2 En voorts wordt in de uitdee-
lers vereischt, dat elk getrouw be-
vonden worde.
3 Doch mij geldt het voor het
minste, dat ik van ulieden geoor-
deeld worde, of van eenig men-
schelijk oordeel; ja ik oordeel ook
mij zelven niet;
4 Want ik ben mij zelven van
geen ding bewust; doch niet daar-
door ben ik geregtvaardigd; maar
die mij oordeelt, is de Heere.
5 Zoo dan oordeelt niets vóór
den tijd, tot dat de Heere zal ge-
komen zijn, die ook in het licht zal
brengen hetgeen in de duisternis
verborgen is, en openbaren de
raadslagen der harten; en alsdan
zal een iegelijk lof hebben van
God.
6 En deze dingen, broeders! heb
ik op mij zelven en Apollos bij
gelijkenis toegepast, om uwent-
wil; opdat gij aan ons zoudt lee-
ren, niet te gevoelen boven het-
geen geschreven is, dat gij niet,
de één om eens anders wil, opge-
blazen wordet tegen den anderen.
7 Want wie onderscheidt u? en
wat hebt gij, dat gij niet hebt ont-
vangen? en zoo gij het ook ont-
vangen hebt, wat roemt gij, als of
gij het niet ontvangen hadt?
8 Alreede zijt gij verzadigd, al-
reede zijt gij rijk geworden, zon-
der ons hebt gij geheerscht; en
och of gij heerschtet, opdat ook
wij met u heerschen mogten!
9 Want ik achte, dat God ons,
die de laatste apostelen zijn, ten
toon heeft gesteld als tot den dood
verwezen: want wij zijn een
schouwspel geworden der wereld,
en den engelen, en den menschen.
10 Wij *zijn* dwazen om Christus
wil, maar gij zijt wijzen in Chris-
tus; wij zijn zwakken, maar gij
sterken; gij zijt geëerden, maar
wij verachten.
11 Tot op deze tegenwoordige

and stewards of the mysteries of
God.
2 Moreover, it is required in
stewards that a man be found
faithful.
3 But with me it is a very small
thing that I should be judged of
you, or of man's judgment: yea,
I judge not mine own self.
4 For I know nothing by myself;
yet am I not hereby justified: but
he that judgeth me is the Lord.
5 Therefore judge nothing before
the time, until the Lord come, who
both will bring to light the hidden
things of darkness, and will make
manifest the counsels of the hearts:
and then shall every man have
praise of God.
6 And these things, brethren, I
have in a figure transferred to my-
self, and *to* Apollos, for your sakes:
that ye might learn in us not to
think *of men* above that which is
written, that no one of you be puff-
ed up for one against another.
7 For who maketh thee to differ
from another? and what hast thou
that thou didst not receive? now
if thou didst receive *it*, why dost
thou glory, as if thou hadst not re-
ceived *it?*
8 Now ye are full, now ye are
rich, ye have reigned as kings
without us: and I would to God
ye did reign, that we also might
reign with you.
9 For I think that God hath set
forth us the apostles last, as it
were appointed to death: for we
are made a spectacle unto the
world, and to angels, and to men.
10 We *are* fools for Christ's sake,
but ye *are* wise in Christ; we *are*
weak, but ye *are* strong; ye *are*
honourable, but we *are* despised.
11 Even unto this present hour

we lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geene vaste woonplaats;

12 En arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden, en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen;

13 Wij worden gelasterd, en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld *en* aller afschrapsel tot nu toe.

14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen, maar als mijne lieve kinderen vermaan ik u.

15 Want al hadt gij tien duizend leermeesters in Christus, zoo *hebt* gij toch niet vele vaders: want in Christus Jezus heb ik u door het evangelie geteeld.

16 Zoo vermaan ik u dan, wordt mijne navolgers.

17 Daarom heb ik Timotheüs tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heere, *en* die u zal indachtig maken mijne wegen, die in Christus zijn, gelijk ik alom in alle gemeenten leer.

18 Doch sommigen zijn opgeblazen, als of ik tot ulieden niet komen zoude.

19 Maar ik zal haast tot u komen, zoo de Heere wil, en ik zal *dan* verstaan, niet de woorden dergenen, die opgeblazen zijn, maar de kracht.

20 Want het koningrijk Gods is niet *gelegen* in woorden, maar in kracht.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in liefde en *in* den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK V.

MEN hoort algemeen *dat er* hoererij onder u *is*, en *wel* zoodanige hoererij, die ook onder de heidenen niet genoemd wordt, alzoo dat er een zijns vaders huisvrouw heeft.

we both hunger, and thirst, and are naked, and are buffetted, and have no certain dwelling-place;

12 And labour, working with our own hands. Being reviled, we bless; being persecuted, we suffer it;

13 Being defamed, we entreat: we are made as the filth of the world, *and are* the off-scouring of all things unto this day.

14 I write not these things to shame you, but as my beloved sons I warn *you*.

15 For though ye have ten thousand instructers in Christ, yet *have ye* not many fathers: for in Christ Jesus I have begotten you through the gospel.

16 Wherefore, I beseech you, be ye followers of me.

17 For this cause have I sent unto you Timotheus, who is my beloved son, and faithful in the Lord, who shall bring you into remembrance of my ways which be in Christ, as I teach every where in every church.

18 Now some are puffed up, as though I would not come to you.

19 But I will come to you shortly, if the Lord will, and will know, not the speech of them which are puffed up, but the power.

20 For the kingdom of God *is* not in word, but in power.

21 What will ye? shall I come unto you with a rod, or in love, and *in* the spirit of meekness?

CHAPTER V.

IT is reported commonly *that there is* fornication among you, and such fornication as is not so much as named among the Gentiles, that one should have his father's wife.

2 En zijt gij nog opgeblazen, en hebt gij niet veeleer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan wierd, die deze daad begaan heeft?

3 Want ik, als wel met het ligchaam afwezig, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreede, als *of ik* tegenwoordig *ware*, dengenen, die dat alzoo bedreven heeft, besloten,

4 In den naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest te zamen vergaderd zullen zijn, met de kracht onzes Heeren Jezus Christus,

5 Denzulken over te geven den Satan, tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden moge worden in den dag des Heeren Jezus.

6 Uw roem is niet goed. Weet gij niet, dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt?

7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons pascha is voor ons geslagt, *namelijk* Christus.

8 Zoo dan laat ons feest houden, niet in ouden zuurdeesem, noch in zuurdeesem van kwaadheid en van boosheid, maar in ongezuurde *brooden* van opregtheid en van waarheid.

9 Ik heb u geschreven in den *vroegeren brief*, dat gij u niet vermengen zoudt met hoereerders;

10 Doch niet geheel met hoereerders dezer wereld, of met gierigaards, of met roovers, of met afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.

11 Zoo heb ik u dan geschreven, dat gij u niet zult vermengen met iemand, indien hij een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover; dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.

12 Want wat heb ik ook die bui-

2 And ye are puffed up, and have not rather mourned, that he that hath done this deed might be taken away from among you.

3 For I verily, as absent in body, but present in spirit, have judged already as though I were present, *concerning* him that hath so done this deed,

4 In the name of our Lord Jesus Christ, when ye are gathered together, and my spirit, with the power of our Lord Jesus Christ,

5 To deliver such an one unto Satan for the destruction of the flesh, that the spirit may be saved in the day of the Lord Jesus.

6 Your glorying *is* not good. Know ye not, that a little leaven leaveneth the whole lump?

7 Purge out therefore the old leaven, that ye may be a new lump, as ye are unleavened. For even Christ our passover is sacrificed for us:

8 Therefore let us keep the feast, not with old leaven, neither with the leaven of malice and wickedness; but with the unleavened *bread* of sincerity and truth.

9 I wrote unto you in an epistle, not to company with fornicators:

10 Yet not altogether with the fornicators of this world, or with the covetous, or extortioners, or with idolaters: for then must ye needs go out of the world.

11 But now I have written unto you not to keep company, if any man that is called a brother be a fornicator, or covetous, or an idolater, or a railer, or a drunkard, or an extortioner: with such an one no not to eat.

12 For what have I to do to judge

ten zijn, te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet, die binnen zijn?

13 Maar die buiten zijn, oordeelt God. En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

HOOFDSTUK VI.

DURFT iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een' ander, te regt gaan voor de onregtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste geregtzaken?

3 Weet gij niet, dat wij de engelen oordeelen zullen? hoe veel te meer de zaken, die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan geregtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet gij die *daarover*, die in de gemeente veracht zijn?

5 Ik zeg u *dit* tot schaamte. Is er *dan* alzoo onder u geen, die wijs is, ook niet één, die zoude kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de *ééne* broeder gaat met den *anderen* broeder te regt, en dat voor ongeloovigen.

7 Zoo is het dan nu ganschelijk een gebrek onder u, dat gij met malkander regtzaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk, en doet schade, en dat den broederen.

9 Of weet gij niet, dat de onregtvaardigen het koningrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen,

10 Noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers zullen het koningrijk Gods beërven.

them also that are without? do not ye judge them that are within?

13 But them that are without God judgeth. Therefore put away from among yourselves that wicked person.

CHAPTER VI.

DARE any of you, having a matter against another, go to law before the unjust, and not before the saints?

2 Do ye not know that the saints shall judge the world? and if the world shall be judged by you, are ye unworthy to judge the smallest matters?

3 Know ye not that we shall judge angels? how much more, things that pertain to this life?

4 If then ye have judgments of things pertaining to this life, set them to judge who are least esteemed in the church.

5 I speak to your shame. Is it so, that there is not a wise man among you? no, not one that shall be able to judge between his brethren?

6 But brother goeth to law with brother, and that before the unbelievers.

7 Now therefore there is utterly a fault among you, because ye go to law one with another. Why do ye not rather take wrong? why do ye not rather *suffer yourselves to* be defrauded?

8 Nay, ye do wrong, and defraud, and that *your* brethren.

9 Know ye not that the unrighteous shall not inherit the kingdom of God? Be not deceived; neither fornicators, nor idolaters, nor adulterers, nor effeminate, nor abusers of themselves with mankind,

10 Nor thieves, nor covetous, nor drunkards, nor revilers, nor extortioners, shall inherit the kingdom of God.

11 En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd, in den naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.

12 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder geenes magt mij laten brengen.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik *is* voor de spijzen; maar God zal beide dezen en die te niet doen. Doch het ligchaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heere, en de Heere voor het ligchaam.

14 God nu heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet, dat uwe ligchamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoere? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoere aanhangt, één ligchaam *met haar* is? Want die twee, zegt hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die den Heere aanhangt, is één geest *met hem*.

18 Vliedt de hoererij. Alle zonde, die de mensch doet, is buiten het ligchaam; maar die hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen ligchaam.

19 Of weet gij niet, dat uliedér ligchaam een tempel is des Heiligen Geestes, die in u is, dien gij van God hebt, en *dat* gij uws zelfs niet zijt?

20 Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw ligchaam en in uwen geest, welke Godes zijn.

HOOFDSTUK VII.

AANGAANDE nu de dingen, waarvan gij mij geschreven hebt; het is een' mensch goed, geene vrouw aan te raken.

11 And such were some of you: but ye are washed, but ye are sanctified, but ye are justified in the name of the Lord Jesus, and by the Spirit of our God.

12 All things are lawful unto me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but I will not be brought under the power of any.

13 Meats for the belly, and the belly for meats: but God shall destroy both it and them. Now the body *is* not for fornication, but for the Lord; and the Lord for the body.

14 And God hath both raised up the Lord, and will also raise up us by his own power.

15 Know ye not, that your bodies are the members of Christ? shall I then take the members of Christ, and make *them* the members of an harlot? God forbid.

16 What! know ye not that he which is joined to an harlot is one body? for two, saith he, shall be one flesh.

17 But he that is joined unto the Lord is one spirit.

18 Flee fornication. Every sin that a man doeth, is without the body; but he that committeth fornication, sinneth against his own body.

19 What! know ye not that your body is the temple of the Holy Ghost *which is* in you, which ye have of God, and ye are not your own?

20 For ye are bought with a price: therefore glorify God in your body, and in your spirit, which are God's.

CHAPTER VII.

NOW concerning the things whereof ye wrote unto me: *It is* good for a man not to touch a woman.

2 Maar om der hoererijen wil hebbe een iegelijk *man* zijne eigene vrouw, en eene iegelijke *vrouw* hebbe haren eigen' man.

3 De man betale aan de vrouw de schuldige goedwilligheid; en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de magt niet over haar eigen ligchaam, maar de man; en desgelijks heeft ook de man de magt niet over zijn eigen ligchaam, maar de vrouw.

5 Onttrekt u malkander niet, ten zij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de Satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 Want ik wilde, dat alle menschen waren gelijk ik zelf *ben*; maar een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de een wel aldus, maar de ander alzoo.

8 Doch ik zeg den ongetrouwden, en de weduwen: Het is hun goed, indien zij blijven gelijk als ik.

9 Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat zij trouwen; want het is beter, te trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwden gebiede niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheide.

11 En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.

12 Den overigen nu zeg ik, niet de Heere: Indien eenig broeder eene ongeloovige vrouw heeft, en dezelve tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;

13 En eene vrouw, die eenen ongeloovigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloovige man is geheiligd door de vrouw, en de on-

2 Nevertheless, *to avoid* fornication, let every man have his own wife, and let every woman have her own husband.

3 Let the husband render unto the wife due benevolence: and likewise also the wife unto the husband.

4 The wife hath not power of her own body, but the husband: and likewise also the husband hath not power of his own body, but the wife.

5 Defraud ye not one the other, except *it be* with consent for a time, that ye may give yourselves to fasting and prayer; and come together again, that Satan tempt you not for your incontinency.

6 But I speak this by permission, *and* not of commandment.

7 For I would that all men were even as I myself. But every man hath his proper gift of God, one after this manner, and another after that.

8 I say therefore to the unmarried and widows, It is good for them if they abide even as I.

9 But if they cannot contain, let them marry: for it is better to marry than to burn.

10 And unto the married I command, *yet* not I, but the Lord, Let not the wife depart from *her* husband:

11 But and if she depart, let her remain unmarried, or be reconciled to *her* husband: and let not the husband put away *his* wife.

12 But to the rest speak I, not the Lord, If any brother hath a wife that believeth not, and she be pleased to dwell with him, let him not put her away.

13 And the woman which hath an husband that believeth not, and if he be pleased to dwell with her, let her not leave him.

14 For the unbelieving husband is sanctified by the wife, and the

ongeloovige vrouw is geheiligd door den man; anders toch waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloovige scheidt, dat hij scheide. De broeder of de zuster wordt in zoodanige *gevallen* niet dienstbaar gemaakt; maar God heeft ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gij, vrouw! of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij, man! of gij de vrouw zult zalig maken?

17 Doch gelijk God aan een' iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een' iegelijk geroepen heeft, dat hij alzoo wandele; en alzoo verordene ik in alle de gemeenten.

18 Is iemand, besneden zijnde, geroepen, die late zich geene *voorhuid* aantrekken; is iemand, in de voorhuid zijnde, geroepen, die late zich niet besnijden.

19 De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods *is alles*.

20 Een iegelijk blijve in die roeping, waarmede hij geroepen is.

21 Zijt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen, laat u *dat* niet bekommeren; maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik *dat* liever.

22 Want die in den Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook, die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

23 Gij zijt duur gekocht: wordt geene dienstknechten van menschen.

24 Een iegelijk, waarin hij geroepen is, broeders! die blijve in hetzelve bij God.

25 Aangaande de maagden nu, heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg *mijn* gevoelen, als die barmhartigheid van den Heere gekregen heb om getrouw te zijn.

unbelieving wife is sanctified by the husband: else were your children unclean; but now are they holy.

15 But if the unbelieving depart, let him depart. A brother or a sister is not under bondage in such *cases*; but God hath called us to peace.

16 For what knowest thou, O wife, whether thou shalt save *thy* husband? or how knowest thou, O man, whether thou shalt save *thy* wife?

17 But as God hath distributed to every man, as the Lord hath called every one, so let him walk. And so ordain I in all churches.

18 Is any man called being circumcised? let him not become uncircumcised. Is any called in uncircumcision? let him not be circumcised.

19 Circumcision is nothing, and uncircumcision is nothing, but the keeping of the commandments of God.

20 Let every man abide in the same calling wherein he was called.

21 Art thou called *being* a servant? care not for it; but if thou mayest be made free, use *it* rather.

22 For he that is called in the Lord, *being* a servant, is the Lord's freeman: likewise also he that is called, *being* free, is Christ's servant.

23 Ye are bought with a price; be not ye the servants of men.

24 Brethren, let every man, wherein he is called, therein abide with God.

25 Now concerning virgins, I have no commandment of the Lord: yet I give my judgment as one that hath obtained mercy of the Lord to be faithful.

26 Ik houde dan dit goed te zijn om den aanstaanden nood, dat het, *zeg ik*, den mensch goed is, alzoo te zijn.

27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden, zoek geene ontbinding; zijt gij niet verbonden aan eene vrouw, zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet; en indien eene maagd trouwt, zij zondigt niet. Doch dezulken zullen verdrukking hebben in het vleesch; maar ik spare ulieden.

29 Dit nu zeg ik, broeders! dat de tijd voorts kort is; opdat ook, die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende;

30 En die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende;

31 En die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

32 En ik wil, dat gij zonder bekommernis zijt. De ongetrouwde bekommert zich over de dingen des Heeren, hoe hij den Heere zal behagen;

33 Maar die getrouwd is, bekommert zich over de dingen der wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

34 Eene vrouw en eene maagd zijn onderscheiden. De ongetrouwde bekommert zich over de dingen des Heeren, opdat zij heilig zij, beide naar ligchaam en naar geest; maar die getrouwd is, bekommert zich over de dingen der wereld, hoe zij den man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel; niet opdat ik eenen strik over u zoude werpen, maar *om u te leiden* tot hetgeen wel voegt, en geschikt is om den Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht, dat hij

26 I suppose therefore that this is good for the present distress; I *say*, that *it is* good for a man so to be.

27 Art thou bound unto a wife? seek not to be loosed. Art thou loosed from a wife? seek not a wife.

28 But and if thou marry, thou hast not sinned: and if a virgin marry she hath not sinned. Nevertheless, such shall have trouble in the flesh; but I spare you.

29 But this I say, brethren, The time is short. It remaineth, that both they that have wives, be as though they had none;

30 And they that weep, as though they wept not; and they that rejoice, as though they rejoiced not; and they that buy, as though they possessed not;

31 And they that use this world, as not abusing *it*. For the fashion of this world passeth away.

32 But I would have you without carefulness. He that is unmarried, careth for the things that belong to the Lord, how he may please the Lord:

33 But he that is married, careth for the things that are of the world, how he may please *his* wife.

34 There is difference *also* between a wife and a virgin. The unmarried woman careth for the things of the Lord, that she may be holy, both in body and in spirit: but she that is married, careth for the things of the world, how she may please *her* husband.

35 And this I speak for your own profit; not that I may cast a snare upon you, but for that which is comely, and that ye may attend upon the Lord without distraction.

36 But if any man think that he

ongevoegelijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden; die doe wat hij wil, hij zondigt niet; dat zij trouwen.

37 Doch die vast staat in zijn hart, geene noodzake hebbende, maar magt heeft over zijnen eigen wil, en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38 Alzoo dan, die *haar* ten huwelijk uitgeeft, die doet wel; en die *ze* ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 Eene vrouw is door de wet verbonden, zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heere.

40 Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK VIII.

AANGAANDE nu de dingen, die den afgoden geofferd zijn, wij weten, dat wij allen te zamen kennis hebben. (De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is van hem gekend.)

4 Aangaande dan het eten der dingen, die den afgoden geofferd zijn, wij weten, dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen ander God is dan één.

5 Want hoewel er ook zijn, die goden genaamd worden, het zij in den hemel, het zij op de aarde, (gelijk er vele goden en vele heeren zijn;)

6 Nogtans hebben wij *maar* éénen God, den Vader, uit wien alle dingen zijn, en wij tot hem:

behaveth himself uncomely toward his virgin, if she pass the flower of *her* age, and need so require, let him do what he will, he sinneth not: let them marry.

37 Nevertheless, he that standeth steadfast in his heart, having no necessity, but hath power over his own will, and hath so decreed in his heart that he will keep his virgin, doeth well.

38 So then he that giveth *her* in marriage doeth well; but he that giveth *her* not in marriage doeth better.

39 The wife is bound by the law as long as her husband liveth; but if her husband be dead, she is at liberty to be married to whom she will; only in the Lord.

40 But she is happier if she so abide, after my judgment: and I think also that I have the Spirit of God.

CHAPTER VIII.

NOW as touching things offered unto idols, we know that we all have knowledge. Knowledge puffeth up, but charity edifieth.

2 And if any man think that he knoweth any thing, he knoweth nothing yet as he ought to know.

3 But if any man love God, the same is known of him.

4 As concerning therefore the eating of those things that are offered in sacrifice unto idols, we know that an idol *is* nothing in the world, and that *there is* none other God but one.

5 For though there be that are called gods, whether in heaven or in earth, (as there be gods many, and lords many;)

6 But to us *there is but* one God, the Father, of whom *are* all things, and we in him; and one Lord

en maar éénen Heer, Jezus Christus, door wien alle dingen zijn, en wij door hem.

7 Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen, met een geweten des afgods tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden geofferd is; en hun geweten zwak zijnde, wordt bevlekt.

8 De spijze nu maakt ons Gode niet aangenaam; want het zij dat wij eten, wij hebben er geen voordeel door; en het zij dat wij niet eten, wij staan er niet door achter.

9 Maar ziet toe, dat deze uwe magt niet eeniger wijze een aanstoot worde dengenen, die zwak zijn.

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in den afgodstempel aanzitten, zal het geweten van hem, die zwak is, niet gestijfd worden om te eten, hetgeen den afgoden geofferd is?

11 En zal de broeder, die zwak is, door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gijlieden, alzoo tegen de broeders zondigende, en hun zwak geweten kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom indien de spijze mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK IX.

BEN ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus, onzen Heere, gezien? Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heere?

2 Zoo ik anderen geen apostel ben, nogtans ben ik het ulieden; want het zegel mijns apostelschaps zijt gijlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen, die onderzoek over mij doen, is deze.

4 Hebben wij niet magt, om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet magt, om eene

Jesus Christ, by whom *are* all things, and we by him.

7 Howbeit, *there is* not in every man that knowledge: for some with conscience of the idol unto this hour eat *it* as a thing offered unto an idol: and their conscience, being weak, is defiled.

8 But meat commendeth us not to God: for neither if we eat are we the better; neither if we eat not, are we the worse.

9 But take heed lest by any means this liberty of yours become a stumbling-block to them that are weak.

10 For if any man see thee, which hast knowledge, sit at meat in the idol's temple, shall not the conscience of him which is weak be emboldened to eat those things which are offered to idols;

11 And through thy knowledge shall the weak brother perish, for whom Christ died?

12 But when ye sin so against the brethren, and wound their weak conscience, ye sin against Christ.

13 Wherefore, if meat make my brother to offend, I will eat no flesh while the world standeth, lest I make my brother to offend.

CHAPTER IX.

AM I not an apostle? am I not free? have I not seen Jesus Christ our Lord? are not ye my work in the Lord?

2 If I be not an apostle unto others, yet doubtless I am to you: for the seal of mine apostleship are ye in the Lord.

3 Mine answer to them that do examine me is this;

4 Have we not power to eat and to drink?

5 Have we not power to lead

vrouw, eene zuster zijnde, *met ons* om te leiden, gelijk ook de andere apostelen, en de broeders des Heeren, en Cephas?

6 Of hebben alleen ik en Barnabas geene magt van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den krijg op eigene bezolding? wie plant eenen wijngaard, en eet niet van zijne vrucht? of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8 Spreek ik dit naar den mensch? of zegt ook de wet hetzelfde niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: Gij zult eenen dorschenden os niet muilbanden. Zorgt ook God voor de ossen?

10 Of zegt hij *dat* ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is *dat* geschreven; overmits die ploegt, op hope moet ploegen, en die op hope dorscht, *moet* zijne hope deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote *zake*, zoo wij het uwe, dat ligchamelijk is, maaijen?

12 Indien anderen deze magt over u deelachtig zijn, *waarom* niet veel meer wij? Doch wij hebben deze magt niet gebruikt, maar wij verdragen het alles, opdat wij niet eenige verhindering geven aan het evangelie van Christus.

13 Weet gij niet, dat degenen, die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten? *en* die steeds bij den altaar zijn, met den altaar deelen?

14 Alzoo heeft ook de Heere verordend voor degenen, die het evangelie verkondigen, dat zij van het evangelie leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven, opdat het alzoo aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zoude ijdel maken.

about a sister, a wife, as well as other apostles, and *as* the brethren of the Lord, and Cephas?

6 Or I only and Barnabas, have not we power to forbear working?

7 Who goeth a warfare any time at his own charges? who planteth a vineyard, and eateth not of the fruit thereof? or who feedeth a flock, and eateth not of the milk of the flock?

8 Say I these things as a man? or saith not the law the same also?

9 For it is written in the law of Moses, Thou shalt not muzzle the mouth of the ox that treadeth out the corn. Doth God take care for oxen?

10 Or saith he *it* altogether for our sakes? For our sakes, no doubt, *this* is written: that he that plougheth should plough in hope; and that he that thresheth in hope should be partaker of his hope.

11 If we have sown unto you spiritual things, *is it* a great thing if we shall reap your carnal things?

12 If others be partakers of *this* power over you, *are* not we rather? Nevertheless we have not used this power: but suffer all things, lest we should hinder the gospel of Christ.

13 Do ye not know that they which minister about holy things live *of the things* of the temple, and they which wait at the altar are partakers with the altar?

14 Even so hath the Lord ordained that they which preach the gospel should live of the gospel.

15 But I have used none of these things: neither have I written these things, that it should be so done unto me: for *it were* better for me to die, than that any man should make my glorying void.

16 Want indien ik het evangelie verkondige, het is mij geen roem, want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het evangelie niet verkondig!

17 Want indien ik dit gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.

18 Welk loon heb ik dan? *Dezen*, dat ik, het evangelie verkondigende, het evangelie van Christus kosteloos stelle, om mijne magt in het evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mij zelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; dengenen, die onder de wet zijn, *ben ik geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen, die onder de wet zijn, winnen zoude.

21 Dengenen, die zonder de wet zijn, *ben ik geworden* als zonder de wet zijnde, (voor God *nogtans* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet) opdat ik degenen, die zonder de wet zijn, winnen zoude.

22 Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude; allen ben ik alles geworden opdat ik immers eenigen behouden zoude.

23 En dit doe ik om des evangelies wil, opdat ik hetzelve mede deelachtig zoude worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar *dat* één den prijs ontvangt? loopt alzoo, dat gij *dien* moogt verkrijgen.

25 En een iegelijk, die *om prijs* strijdt, onthoudt zich in alles. Dezen dan *doen* wel *dit*, opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op

16 For though I preach the gospel, I have nothing to glory of: for necessity is laid upon me; yea, wo is unto me, if I preach not the gospel!

17 For if I do this thing willingly, I have a reward: but if against my will, a dispensation *of the gospel* is committed unto me.

18 What is my reward then? *Verily* that, when I preach the gospel, I may make the gospel of Christ without charge, that I abuse not my power in the gospel.

19 For though I be free from all *men*, yet have I made myself servant unto all, that I might gain the more.

20 And unto the Jews I became as a Jew, that I might gain the Jews; to them that are under the law, as under the law, that I might gain them that are under the law;

21 To them that are without law, as without law, (being not without law to God, but under the law to Christ,) that I might gain them that are without law.

22 To the weak became I as weak, that I might gain the weak: I am made all things to all *men*, that I might by all means save some.

23 And this I do for the gospel's sake, that I might be partaker thereof with *you*.

24 Know ye not, that they which run in a race, run all, but one receiveth the prize? So run, that ye may obtain.

25 And every man that striveth for the mastery is temperate in all things. Now they *do it* to obtain a corruptible crown; but we an incorruptible.

26 I therefore so run, not as un-

het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande;

27 Maar ik bedwing mijn ligchaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet eenigzins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK X.

EN ik wil niet, broeders! dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn,
2 En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee,
3 En allen denzelfde geestelijke spijs gegeten hebben,
4 En allen dezelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots, die hen volgde; en de steenrots was Christus.
5 Maar in het meerder *deel* van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ter neder geslagen.
6 En deze dingen zijn geschied ons tot verbeelden, opdat wij geenen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijk zij lust gehad hebben.
7 En wordt geene afgodendienaars, gelijk sommigen van hen, zoo als geschreven staat: Het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.
8 En laat ons niet hoereren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en er vielen op éénen dag drie en twintig duizend.
9 En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.
10 En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.
11 En alle deze dingen zijn hun-

certainly; so fight I, not as one that beateth the air:

27 But I keep under my body, and bring *it* into subjection: lest that by any means when I have preached to others, I myself should be a cast-away.

CHAPTER X.

MOREOVER, brethren, I would not that ye should be ignorant how that all our fathers were under the cloud, and all passed through the sea;
2 And were all baptized unto Moses in the cloud and in the sea;
3 And did all eat the same spiritual meat;
4 And did all drink the same spiritual drink: (For they drank of that spiritual Rock that followed them: and that Rock was Christ.)
5 But with many of them God was not well pleased: for they were overthrown in the wilderness.
6 Now these things were our examples, to the intent we should not lust after evil things, as they also lusted.
7 Neither be ye idolaters, as *were* some of them: as it is written, The people sat down to eat and drink, and rose up to play.
8 Neither let us commit fornication, as some of them committed, and fell in one day three and twenty thousand.
9 Neither let us tempt Christ, as some of them also tempted, and were destroyed of serpents.
10 Neither murmur ye, as some of them also murmured, and were destroyed of the destroyer.
11 Now all these things happen-

lieden overgekomen als voorbeelden; en zijn beschreven ter waarschuwing van ons, tot welke de einden der eeuwen gekomen zijn.

12 Zoo dan die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.

13 Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch God is getrouw, die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

14 Daarom, mijne geliefden! vliedt van de afgodendienst.

15 Als tot verstandigen spreek ik, oordeelt gij 't gene ik zeg.

16 De drinkbeker der dankzegging, dien wij dankzeggende zegenen, is die niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des ligchaams van Christus?

17 Want één brood *is het, zoo* zijn wij velen één ligchaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn.

18 Ziet Israël, dat naar het vleesch is. Hebben niet degenen, die de offeranden eten, gemeenschap met den altaar?

19 Wat zeg ik dan? dat een afgod iets is? of dat een afgodenoffer iets is?

20 Maar *ik zeg*, dat hetgeen de heidenen offeren, zij het den duivelen offeren, en niet Gode; en ik wil niet, dat gij met de duivelen gemeenschap hebt.

21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn der tafel des Heeren, en der tafel der duivelen.

22 Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan hij?

23 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet.

ed unto them for ensamples: and they are written for our admonition, upon whom the ends of the world are come.

12 Wherefore let him that thinketh he standeth, take heed lest he fall.

13 There hath no temptation taken you but such as is common to man: but God *is* faithful, who will not suffer you to be tempted above that ye are able; but will with the temptation also make a way to escape, that ye may be able to bear *it*.

14 Wherefore, my dearly beloved, flee from idolatry.

15 I speak as to wise men; judge ye what I say.

16 The cup of blessing which we bless, is it not the communion of the blood of Christ? The bread which we break, is it not the communion of the body of Christ?

17 For we *being* many are one bread, *and* one body: for we are all partakers of that one bread.

18 Behold Israel after the flesh: are not they which eat of the sacrifices, partakers of the altar?

19 What say I then? that the idol is any thing, or that which is offered in sacrifice to idols is any thing?

20 But *I say*, that the things which the Gentiles sacrifice, they sacrifice to devils, and not to God: and I would not that ye should have fellowship with devils.

21 Ye cannot drink the cup of the Lord, and the cup of devils: ye cannot be partakers of the Lord's table, and of the table of devils.

22 Do we provoke the Lord to jealousy? are we stronger than he?

23 All things are lawful for me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but all things edify not.

24 Niemand zoeke, dat zijn zelfs is, maar een iegelijk *zoeke*, dat des anderen is.

25 Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets onderzoekende, om des gewetens wil;

26 Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

27 En indien u iemand van de ongeloovigen noodt, en gij er gaan wilt, eet al wat ulieden voorgezet wordt, niets onderzoekende, om des gewetens wil.

28 Maar zoo iemand tot ulieden zegt: Dat is afgodenoffer; eet *het* niet, om desgenen wil, die *u dat* te kennen gegeven heeft, en *om* des gewetens wil. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29 Doch ik zeg, *om* het geweten, niet van u zelven, maar des anderen; want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van een ander geweten?

30 En indien ik door genade *der spijze* deelachtig ben, waarom word ik gelasterd over hetgeen waarvoor ik dankzeg?

31 Het zij dan dat gijlieden eet, het zij gij drinkt, het zij gij iets *anders* doet, doet het al ter eere Gods.

32 Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken en der gemeente Gods.

33 Gelijk ik ook in alles allen behage, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het *voordeel* van velen, opdat zij mogen behouden worden.

HOOFDSTUK XI.

WEEST mijne navolgers, gelijk ik ook van Christus.

2 En ik prijs u, broeders! dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik u *die* overgegeven heb.

3 Doch ik wil, dat gij weet, dat Christus het hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd

24 Let no man seek his own, but every man another's *wealth*.

25 Whatsoever is sold in the shambles, *that* eat, asking no question for conscience' sake:

26 For the earth *is* the Lord's, and the fulness thereof.

27 If any of them that believe not bid you *to a feast*, and ye be disposed to go; whatsoever is set before you, eat, asking no question for conscience' sake.

28 But if any man say unto you, This is offered in sacrifice unto idols, eat not for his sake that shewed it, and for conscience' sake: for the earth *is* the Lord's, and the fulness thereof:

29 Conscience, I say, not thine own, but of the other: for why is my liberty judged of another *man's* conscience?

30 For if I by grace be a partaker, why am I evil spoken of for that for which I give thanks?

31 Whether therefore ye eat or drink, or whatsoever ye do, do all to the glory of God:

32 Give none offence, neither to the Jews, nor to the Gentiles, nor to the church of God.

33 Even as I please all *men* in all *things*, not seeking mine own profit, but the *profit* of many, that they may be saved.

CHAPTER XI.

BE ye followers of me, even as I also *am* of Christ.

2 Now I praise you, brethren, that ye remember me in all things, and keep the ordinances, as I delivered *them* to you.

3 But I would have you know, that the head of every man is Christ; and the head of the wo-

der vrouw, en God het hoofd van
Christus.
4 Een iegelijk man, die bidt of
profeteert, hebbende *iets* op het
hoofd, die onteert zijn hoofd;
5 En eene iegelijke vrouw, die
bidt of profeteert met ongedekten
hoofde, onteert haar hoofd; want
het is één en hetzelfde, als of *haar*
het haar afgesneden ware.
6 Want indien eene vrouw niet
gedekt is, dat zij ook geschoren
worde; maar indien het leelijk is
voor eene vrouw, geschoren te zijn,
of het haar afgesneden te hebben,
dat zij zich dekke.
7 Want de man moet het hoofd
niet dekken, overmits hij het beeld
en de heerlijkheid Gods is; maar
de vrouw is de heerlijkheid des
mans.
8 Want de man is uit de vrouw
niet, maar de vrouw uit den man.
9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de
vrouw om den man.
10 Daarom moet de vrouw eene
magt op het hoofd hebben, om
der engelen wil.
11 Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heere.
12 Want gelijk de vrouw uit den
man is, alzoo is ook de man door
de vrouw; en alle dingen *zijn* uit
God.
13 Oordeelt bij u zelven: is het
betamelijk, dat de vrouw ongedekt
God bidde?
14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang
haar draagt, het hem eene oneer
is;
15 Maar zoo eene vrouw lang
haar draagt, dat het haar eene eer
is, omdat haar het lange haar voor
een deksel is gegeven?
16 Doch indien iemand schijnt
twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods.

man *is* the man; and the head of
Christ *is* God.
4 Every man praying or prophesying, having *his* head covered,
dishonoureth his head.
5 But every woman that prayeth
or prophesieth with *her* head uncovered, dishonoureth her head: for
that is even all one as if she were
shaven.
6 For if the woman be not covered, let her also be shorn: but if it
be a shame for a woman to be
shorn or shaven, let her be covered.
7 For a man indeed ought not to
cover *his* head, forasmuch as he
is the image and glory of God: but
the woman is the glory of the
man.
8 For the man is not of the
woman, but the woman of the
man.
9 Neither was the man created
for the woman, but the woman for
the man.
10 For this cause ought the woman to have power on *her* head,
because of the angels.
11 Nevertheless, neither is the
man without the woman, neither
the woman without the man, in
the Lord.
12 For as the woman *is* of the
man, even so *is* the man also by
the woman; but all things of
God.
13 Judge in yourselves: Is it
comely that a woman pray unto
God uncovered?
14 Doth not even nature itself
teach you, that if a man have long
hair, it is a shame unto him?
15 But if a woman have long
hair, it is a glory to her: for *her*
hair is given her for a covering.
16 But if any man seem to be
contentious, we have no such custom, neither the churches of God.

17 Dit nu, hetgeen ik u aanzegge, prijs ik niet, *namelijk* dat gij niet tot beter, maar tot erger zamenkomt.

18 Want eerstelijk, als gij zamenkomt in de gemeente, zoo hoor ik, dat er scheuringen zijn onder u; en ik geloof het ten deele:

19 Want er moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen, die opregt zijn, openbaar mogen worden onder u.

20 Als gij dan zamen bijeenkomt, *dat* is niet des Heeren avondmaal eten.

21 Want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerig, en de andere is dronken.

22 Hebt gij dan geene huizen, om er te eten en te drinken? of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen, die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? zal ik u prijzen? In dezen prijs ik *u* niet.

23 Want ik heb van den Heere ontvangen 't geen ik ook u overgegeven heb, dat de Heere Jezus, in den nacht, in welken hij verraden werd, het brood nam;

24 En als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: Neemt, eet; dat is mijn ligchaam, dat voor u gebroken wordt; doet dit tot mijne gedachtenis.

25 Desgelijks *nam* hij ook den drinkbeker, na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in mijnen bloede. Doet dat, zoo dikwijls als gij *dien* zult drinken, tot mijne gedachtenis.

26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, tot dat hij komt.

27 Zoo dan wie onwaardig het brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het ligchaam en bloed des Heeren.

17 Now in this that I declare *unto you*, I praise *you* not, that ye come together not for the better, but for the worse.

18 For first of all, when ye come together in the church, I hear that there be divisions among you; and I partly believe it.

19 For there must be also heresies among you, that they which are approved may be made manifest among you.

20 When ye come together therefore into one place, *this* is not to eat the Lord's supper.

21 For in eating every one taketh before *other* his own supper: and one is hungry, and another is drunken.

22 What! have ye not houses to eat and to drink in? or despise ye the church of God, and shame them that have not? What shall I say to you? shall I praise you in this? I praise *you* not.

23 For I have received of the Lord, that which also I delivered unto you, That the Lord Jesus, the *same* night in which he was betrayed, took bread:

24 And when he had given thanks, he brake *it*, and said, Take, eat: this is my body, which is broken for you: this do in remembrance of me.

25 After the same manner also *he took* the cup, when he had supped, saying, This cup is the new testament in my blood: this do ye, as oft as ye drink *it*, in remembrance of me.

26 For as often as ye eat this bread, and drink this cup, ye do shew the Lord's death till he come.

27 Wherefore, whosoever shall eat this bread, and drink *this* cup of the Lord, unworthily, shall be guilty of the body and blood of the Lord.

28 Maar de mensch beproeve zich zelven, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker.

29 Want die onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zich zelven een oordeel, niet onderscheidende het ligchaam des Heeren.

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken; en menigen zijn ontslapen.

31 Want indien wij ons zelven beoordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.

32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33 Zoo dan, mijne broeders! als gij zamenkomt om te eten, verwacht malkander.

34 Doch zoo iemand hongert, dat hij te huis ete, opdat gij niet tot een oordeel zamenkomt. De overige dingen nu zal ik verordenen, als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK XII.

EN aangaande de geestelijke *gaven*, broeders! wil ik niet, dat gij onwetende zijt.

2 Gij weet, dat gij heidenen waart, tot de stomme afgoden henengetrokken, naar dat gij geleid werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, dat niemand, die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen, Jezus den Heere *te zijn*, dan door den Heiligen Geest.

4 En er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5 En er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere;

6 En er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt.

7 Maar aan een' iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot 't geen oorbaar is.

8 Want dezen wordt door den

28 But let a man examine himself, and so let him eat of *that* bread, and drink of *that* cup.

29 For he that eateth and drinketh unworthily, eateth and drinketh damnation to himself, not discerning the Lord's body.

30 For this cause many *are* weak and sickly among you, and many sleep.

31 For if we would judge ourselves, we should not be judged.

32 But when we are judged, we are chastened of the Lord, that we should not be condemned with the world.

33 Wherefore, my brethren, when ye come together to eat, tarry one for another.

34 And if any man hunger, let him eat at home: that ye come not together unto condemnation. And the rest will I set in order when I come.

CHAPTER XII.

NOW concerning spiritual *gifts*, brethren, I would not have you ignorant.

2 Ye know that ye were Gentiles, carried away unto these dumb idols, even as ye were led.

3 Wherefore I give you to understand, that no man speaking by the Spirit of God, calleth Jesus accursed: and *that* no man can say that Jesus is the Lord, but by the Holy Ghost.

4 Now there are diversities of gifts, but the same Spirit.

5 And there are differences of administrations, but the same Lord.

6 And there are diversities of operations, but it is the same God which worketh all in all.

7 But the manifestation of the Spirit is given to every man to profit withal.

8 For to one is given by the Spi-

Geest gegeven het woord der wijsheid, en eenen ander het woord der kennis door denzelfden Geest;
9 En eenen ander het geloof, door denzelfden Geest; en eenen ander de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;
10 En eenen ander de werkingen der krachten; en eenen ander profetie; en eenen ander onderscheidingen der geesten; en eenen ander menigerlei talen; en eenen ander uitlegging der talen.
11 Doch alle deze dingen werkt één en dezelfde Geest, deelende aan een' iegelijk in het bijzonder gelijk hij wil.
12 Want gelijk het ligchaam één is, en vele leden heeft, en alle de leden van dit éene ligchaam, vele zijnde, *maar* één ligchaam zijn, alzoo ook Christus.
13 Want ook wij allen zijn door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt, het zij Joden, het zij Grieken, het zij dienstknechten, het zij vrijen; en wij zijn allen tot éénen Geest gedrenkt.
14 Want ook het ligchaam is niet één lid, maar vele *leden*.
15 Indien de voet zeide: Dewijl ik geen hand ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is hij daarom niet van het ligchaam?
16 En indien het oor zeide: Dewijl ik geen oog ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is het daarom niet van het ligchaam?
17 Ware het geheele ligchaam oog, waar *zoude* het gehoor *zijn*? Ware het geheele *ligchaam* gehoor, waar *zoude* de reuk *zijn*?
18 Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve, in het ligchaam, gelijk hij gewild heeft.
19 Waren zij allen *maar* één lid, waar *zoude* het ligchaam *zijn*?
20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch *maar* één ligchaam.
21 En het oog kan niet zeggen tot de hand: Ik heb u niet van

rit the word of wisdom; to another, the word of knowledge by the same Spirit;
9 To another, faith by the same Spirit; to another, the gifts of healing by the same Spirit;
10 To another, the working of miracles; to another, prophecy; to another, discerning of spirits; to another, *divers* kinds of tongues; to another, the interpretation of tongues:
11 But all these worketh that one and the self-same Spirit, dividing to every man severally as he will.
12 For as the body is one, and hath many members, and all the members of that one body, being many, are one body: so also *is* Christ.
13 For by one Spirit are we all baptized into one body, whether *we be* Jews or Gentiles, whether *we be* bond or free; and have been all made to drink into one Spirit.
14 For the body is not one member, but many.
15 If the foot shall say, Because I am not the hand, I am not of the body; is it therefore not of the body?
16 And if the ear shall say, Because I am not the eye, I am not of the body; is it therefore not of the body?
17 If the whole body *were* an eye, where *were* the hearing? If the whole *were* hearing, where *were* the smelling?
18 But now hath God set the members every one of them in the body, as it hath pleased him.
19 And if they were all one member, where *were* the body?
20 But now *are they* many members, yet but one body.
21 And the eye cannot say unto the hand, I have no need of thee:

noode; of wederom het hoofd tot de voeten: Ik heb u niet van noode.

22 Ja veeleer, de leden die *ons* dunken, de zwakste des ligchaams te zijn, die zijn noodig;

23 En die ons dunken, de minst aanzienlijke *leden* des ligchaams te zijn, deze doen wij overvloediger eer aan; en onze onsierlijke *leden* hebben overvloediger versiering.

24 Doch onze sierlijke hebben *die* niet van noode; maar God heeft het ligchaam *alzoo* zamengevoegd, gevende overvloediger eer aan hetgeen *daaraan* gebrek heeft;

25 Opdat geene tweedragt in het ligchaam zij, maar de leden voor malkander gelijke zorge zouden dragen.

26 En het zij één lid lijdt, zoo lijden alle de leden mede; het zij één lid geëerd wordt, zoo verblijden zich alle de leden mede.

27 En gijlieden zijt *te zamen* het ligchaam van Christus, en leden *elk* afzonderlijk.

28 En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, hulpbewijzingen, regeringen, menigerlei talen.

29 Zijn ze allen apostelen? Zijn ze allen profeten? Zijn ze allen leeraars? Zijn ze allen krachten?

30 Hebben ze allen gaven der gezondmakingen? Spreken ze allen met *menigerlei* talen? Zijn ze allen uitleggers?

31 Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u *daartoe* eenen weg, die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK XIII.

AL ware het, dat ik de talen der menschen en der engelen sprake, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden.

nor again the head to the feet, I have no need of you.

22 Nay, much more those members of the body, which seem to be more feeble, are necessary:

23 And those *members* of the body, which we think to be less honourable, upon these we bestow more abundant honour; and our uncomely *parts* have more abundant comeliness.

24 For our comely *parts* have no need: but God hath tempered the body together, having given more abundant honour to that *part* which lacked:

25 That there should be no schism in the body; but *that* the members should have the same care one for another.

26 And whether one member suffer, all the members suffer with it; or one member be honoured, all the members rejoice with it.

27 Now ye are the body of Christ, and members in particular.

28 And God hath set some in the church, first apostles, secondarily prophets, thirdly teachers, after that miracles, then gifts of healings, helps, governments, diversities of tongues.

29 *Are* all apostles? *are* all prophets? *are* all teachers? *are* all workers of miracles?

30 Have all the gifts of healing? do all speak with tongues? do all interpret?

31 But covet earnestly the best gifts. And yet shew I unto you a more excellent way.

CHAPTER XIII.

THOUGH I speak with the tongues of men and of angels, and have not charity, I am become *as* sounding brass, or a tinkling cymbal.

2 En al ware het, dat ik de *gave* der profetie had, en wist alle de verborgenheden en alle de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3 En al ware het, dat ik alle mijne goederen tot onderhoud *der armen* uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn ligchaam overgaf, opdat ik verbrand zoude worden, en had de liefde niet, zoo zoude het mij geene nuttigheid geven.

4 De liefde is langmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet ligtvaardig, zij is niet opgeblazen;

5 Zij handelt niet ongeschikt, zij zoekt zich zelve niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

6 Zij verblijdt zich niet in de ongeregtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7 Zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen.

8 De liefde vergaat nimmermeer; maar het zij profetiën, zij zullen te niet gedaan worden; het zij talen, zij zullen ophouden; het zij kennis, zij zal te niet gedaan worden.

9 Want wij kennen ten deele, en wij profeteren ten deele;

10 Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten deele is, te niet gedaan worden.

11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan hetgeen eens kinds was.

12 Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede, maar alsdan *zullen wij zien* aangezigt tot aangezigt; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben.

13 Nu dan blijft geloof, hoop *en* liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

2 And though I have *the gift of* prophecy, and understand all mysteries, and all knowledge; and though I have all faith, so that I could remove mountains, and have not charity, I am nothing.

3 And though I bestow all my goods to feed *the poor*, and though I give my body to be burned, and have not charity, it profiteth me nothing.

4 Charity suffereth long, *and* is kind; charity envieth not; charity vaunteth not itself, is not puffed up,

5 Doth not behave itself unseemly, seeketh not her own, is not easily provoked, thinketh no evil;

6 Rejoiceth not in iniquity, but rejoiceth in the truth;

7 Beareth all things, believeth all things, hopeth all things, endureth all things.

8 Charity never faileth: but whether *there be* prophecies, they shall fail; whether *there be* tongues, they shall cease; whether *there be* knowledge, it shall vanish away.

9 For we know in part, and we prophesy in part.

10 But when that which is perfect is come, then that which is in part shall be done away.

11 When I was a child, I spake as a child, I understood as a child, I thought as a child: but when I became a man, I put away childish things.

12 For now we see through a glass, darkly; but then face to face: now I know in part; but then shall I know even as also I am known.

13 And now abideth faith, hope, charity, these three; but the greatest of these is charity.

HOOFDSTUK XIV.

JAAGT de liefde na, en ijvert om de geestelijke *gaven*, maar meest, dat gij moogt profeteren.

2 Want die eene *vreemde* taal spreekt, spreekt niet den menschen, maar Gode: want niemand verstaat *het*, doch door den geest spreekt hij verborgenheden.

3 Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning en vertroosting.

4 Die eene *vreemde* taal spreekt, die sticht zich zelven; maar die profeteert, sticht de gemeente.

5 En ik wil *wel*, dat gij allen *vreemde* talen spreekt, maar meer, dat gij profeteert; want die profeteert, is meer dan die *vreemde* talen spreekt, ten zij dan dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders! indien ik tot u kwam, en sprak *vreemde* talen, wat nuttigheid zoude ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profétie, of in leering?

7 Zelfs ook de levenlooze dingen, die geluid geven, het zij fluit, het zij citer, zoo zij geen onderscheid met *hunnen* klank geven, hoe zal gekend worden hetgeen gefluit of op de citer gespeeld wordt?

8 Want indien ook de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9 Alzoo ook indien gijlieden niet door de taal eene duidelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden 't gene gesproken wordt, want gij zult zijn *als* die in de lucht spreekt.

10 Daar zijn, naar het voorkomt, zoo vele soorten van stemmen in de wereld, en geene derzelve is zonder stem.

11 Indien ik dan de kracht der stem niet ken, zoo zal ik hem, die spreekt, barbaarsch zijn; en hij, die spreekt, zal bij mij barbaarsch zijn.

CHAPTER XIV.

FOLLOW after charity, and desire spiritual *gifts*, but rather that ye may prophesy.

2 For he that speaketh in an *unknown* tongue, speaketh not unto men, but unto God: for no man understandeth *him;* howbeit in the spirit he speaketh mysteries.

3 But he that prophesieth, speaketh unto men *to* edification, and exhortation, and comfort.

4 He that speaketh in an *unknown* tongue edifieth himself; but he that prophesieth edifieth the church.

5 I would that ye all spake with tongues, but rather that ye prophesied: for greater *is* he that prophesieth than he that speaketh with tongues, except he interpret, that the church may receive edifying.

6 Now, brethren, if I come unto you speaking with tongues, what shall I profit you, except I shall speak to you either by revelation, or by knowledge, or by prophesying, or by doctrine?

7 And even things without life giving sound, whether pipe or harp, except they give a distinction in the sounds, how shall it be known what is piped or harped?

8 For if the trumpet give an uncertain sound, who shall prepare himself to the battle?

9 So likewise ye, except ye utter by the tongue words easy to be understood, how shall it be known what is spoken? for ye shall speak into the air.

10 There are, it may be, so many kinds of voices in the world, and none of them *is* without signification.

11 Therefore, if I know not the meaning of the voice, I shall be unto him that speaketh a barbarian, and he that speaketh *shall be* a barbarian unto me.

12 Zoekt alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt naar geestelijke gaven, dat gij moogt overvloedig zijn tot stichting der gemeente.

13 Daarom, die eene *vreemde* taal spreekt, die bidde, dat hij het moge uitleggen.

14 Want indien ik in eene *vreemde* taal bid, zoo bidt mijn geest *wel*, maar mijn verstand is onvruchtbaar.

15 Wat is het dan? Ik zal *wel* met den geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden; ik zal *wel* met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

16 Anderzins, indien gij dankzegt met den geest, hoe zal degene, die de plaats eens ongeleerden vervult, amen zeggen op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet, wat gij zegt?

17 Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God, dat ik meer *vreemde* talen spreke, dan gij allen;

19 Maar ik wil *liever* in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik ook anderen moge onderwijzen, dan tien duizend woorden in eene *vreemde* taal.

20 Broeders! wordt geene kinderen in het verstand; maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in het verstand volwassen.

21 In de wet is geschreven: Ik zal door lieden van andere talen, en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij mij niet hooren, zegt de Heere.

22 Zoo zijn dan de *vreemde* talen tot een teeken, niet dengenen die gelooven, maar den ongeloovigen; en de profetie niet den ongeloovigen, maar dengenen die gelooven.

23 Indien dan de geheele gemeente bijeenvergaderd ware, en allen *vreemde* talen spraken, en er ongeleerden of ongeloovigen inkwa-

12 Even so ye, forasmuch as ye are zealous of spiritual *gifts*, seek that ye may excel to the edifying of the church.

13 Wherefore let him that speaketh in an *unknown* tongue, pray that he may interpret.

14 For if I pray in an *unknown* tongue, my spirit prayeth, but my understanding is unfruitful.

15 What is it then? I will pray with the spirit, and I will pray with the understanding also: I will sing with the spirit, and I will sing with the understanding also.

16 Else, when thou shalt bless with the spirit, how shall he that occupieth the room of the unlearned say Amen at thy giving of thanks, seeing he understandeth not what thou sayest?

17 For thou verily givest thanks well, but the other is not edified.

18 I thank my God, I speak with tongues more than ye all:

19 Yet in the church I had rather speak five words with my understanding, that *by my voice* I might teach others also, than ten thousand words in an *unknown* tongue.

20 Brethren, be not children in understanding: howbeit, in malice be ye children, but in understanding be men.

21 In the law it is written, With *men of* other tongues and other lips will I speak unto this people; and yet for all that will they not hear me, saith the Lord.

22 Wherefore tongues are for a sign, not to them that believe, but to them that believe not: but prophesying *serveth* not for them that believe not, but for them which believe.

23 If therefore the whole church be come together into one place, and all speak with tongues, and there come in *those that are* un-

men, zouden zij niet zeggen, dat gij uitzinnig waart?

24 Maar indien allen profeteerden. en een ongeloovige of ongeleerde inkwame, hij wordt van allen overtuigd, hij wordt van allen beoordeeld.

25 En alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar; en alzoo, vallende op *zijn* aangezigt, zal hij God aanbidden, en verkondigen, dat God waarlijk onder u is.

26 Wat is het dan, broeders? Wanneer gij zamenkomt, een iegelijk van u, heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft hij eene *vreemde* taal, heeft hij eene openbaring, heeft hij eene uitlegging; laat alle dingen geschieden tot stichting;

27 En zoo iemand eene *vreemde* taal spreekt, *dat* het bij twee, of ten meeste drie *geschiede*, en bij beurte; en dat één het uitlegge.

28 Maar indien er geen uitlegger is, dat hij zwijge in de gemeente; doch dat hij voor zich zelven spreke, en voor God.

29 En dat twee of drie profeten spreken, en dat de anderen oordeelen.

30 Doch indien eenen ander, die er zit, *iets* geopenbaard is, dat de eerste zwijge.

31 Want gij kunt allen de één na den ander profeteren, opdat allen leeren, en allen getroost worden.

32 En de geesten der profeten zijn den profeten onderworpen.

33 Want God is geen *God* van verwarring, maar van vrede. Gelijk in alle de gemeenten der heiligen,

34 Dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar *bevolen* onderworpen te zijn, gelijk ook de wet zegt.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat haar te huis hare eigene man-

learned, or unbelievers, will they not say that ye are mad?

24 But if all prophesy, and there come in one that believeth not, or *one* unlearned, he is convinced of all, he is judged of all:

25 And thus are the secrets of his heart made manifest; and so falling down on *his* face, he will worship God, and report that God is in you of a truth.

26 How is it then, brethren? when ye come together, every one of you hath a psalm, hath a doctrine, hath a tongue, hath a revelation, hath an interpretation. Let all things be done unto edifying.

27 If any man speak in an *unknown* tongue, *let it be* by two, or at the most *by* three, and *that* by course; and let one interpret.

28 But if there be no interpreter, let him keep silence in the church; and let him speak to himself, and to God.

29 Let the prophets speak two or three, and let the other judge.

30 If *any thing* be revealed to another that sitteth by, let the first hold his peace.

31 For ye may all prophesy one by one, that all may learn, and all may be comforted.

32 And the spirits of the prophets are subject to the prophets.

33 For God is not *the author* of confusion, but of peace, as in all churches of the saints.

34 Let your women keep silence in the churches; for it is not permitted unto them to speak: but *they are commanded* to be under obedience, as also saith the law.

35 And if they will learn any thing, let them ask their husbands

men vragen; want het staat leelijk voor de vrouwen, dat zij in de gemeente spreken.

36 Is het woord Gods of van u uitgegaan, of is het tot u alleen gekomen?

37 Indien iemand meent een profeet te zijn, of geestelijk, die erkenne, dat hetgeen ik u schrijf des Heeren geboden zijn.

38 Maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders! ijvert om te profeteren, en verhindert niet *vreemde* talen te spreken.

40 Laat alle dingen betamelijk en met orde geschieden.

at home; for it is a shame for women to speak in the church.

36 What! came the word of God out from you? or came it unto you only?

37 If any man think himself to be a prophet, or spiritual, let him acknowledge that the things that I write unto you are the commandments of the Lord.

38 But if any man be ignorant, let him be ignorant.

39 Wherefore, brethren, covet to prophesy, and forbid not to speak with tongues.

40 Let all things be done decently, and in order.

HOOFDSTUK XV.

VOORTS, broeders! maak ik u bekend het evangelie, dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat;

2 Door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt op zoodanige wijze, als ik het u verkondigd heb; ten zij dan dat gij te vergeefs geloofd hebt.

3 Want ik heb ulieden ten eerste overgegeven 't geen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de schriften;

4 En dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de schriften;

5 En dat hij is van Cephas gezien, daarna van de twaalve.

6 Daarna is hij gezien van meer dan vijf honderd broederen op eenmaal, waarvan het meerder *deel* nog overig is, en sommigen ook ontslapen zijn.

7 Daarna is hij gezien van Jakobus, daarna van alle de apostelen.

8 En het laatst van allen is hij ook van mij, als van een' ontijdig geborene, gezien.

9 Want ik ben de minste van de apostelen, die niet waardig ben

CHAPTER XV.

MOREOVER, brethren, I declare unto you the gospel which I preached unto you, which also ye have received, and wherein ye stand;

2 By which also ye are saved, if ye keep in memory what I preached unto you, unless ye have believed in vain.

3 For I delivered unto you first of all, that which I also received, how that Christ died for our sins according to the scriptures;

4 And that he was buried, and that he rose again the third day according to the scriptures:

5 And that he was seen of Cephas, then of the twelve:

6 After that, he was seen of above five hundred brethren at once; of whom the greater part remain unto this present, but some are fallen asleep.

7 After that, he was seen of James; then of all the apostles.

8 And last of all he was seen of me also, as of one born out of due time.

9 For I am the least of the apostles, that am not meet to be

een apostel genaamd te worden, daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

called an apostle, because I persecuted the church of God.

10 Doch door de genade Gods ben ik, dat ik ben; en zijne genade, die *aan* mij *bewezen is*, is niet ijdel geweest; maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods, die met mij is.

10 But by the grace of God I am what I am: and his grace which *was bestowed* upon me, was not in vain; but I laboured more abundantly than they all: yet not I, but the grace of God which was with me.

11 Het zij dan ik, het zij zijlieden, alzoo prediken wij, en alzoo hebt gij geloofd.

11 Therefore whether *it were* I or they, so we preach, and so ye believed.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt, dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u, dat er geene opstanding der dooden is?

12 Now if Christ be preached that he rose from the dead, how say some among you that there is no resurrection of the dead?

13 En indien er geene opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt.

13 But if there be no resurrection of the dead, then is Christ not risen:

14 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel ook uw geloof;

14 And if Christ be not risen, then *is* our preaching vain, and your faith *is* also vain.

15 En zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods: want wij hebben van God getuigd, dat hij Christus opgewekt heeft, dien hij niet heeft opgewekt, indien namelijk de dooden niet opgewekt worden.

15 Yea, and we are found false witnesses of God; because we have testified of God that he raised up Christ: whom he raised not up, if so be that the dead rise not.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt.

16 For if the dead rise not, then is not Christ raised:

17 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden.

17 And if Christ be not raised, your faith *is* vain; ye are yet in your sins.

18 Zoo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn.

18 Then they also which are fallen asleep in Christ are perished.

19 Indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.

19 If in this life only, we have hope in Christ, we are of all men most miserable.

20 Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, *en* is de eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

20 But now is Christ risen from the dead, *and* become the firstfruits of them that slept.

21 Want dewijl de dood door een' mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een' mensch.

21 For since by man *came* death, by man *came* also the resurrection of the dead.

22 Want gelijk allen in Adam sterven, alzoo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden.

22 For as in Adam all die, even so in Christ shall all be made alive.

23 Maar een iegelijk in zijne orde; de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in zijne toekomst.
24 Daarna zal het einde zijn, wanneer hij het koningrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben; wanneer hij zal te niet gedaan hebben alle heerschappij, en alle magt en kracht;
25 Want hij moet als koning heerschen, tot dat hij alle de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben.
26 De laatste vijand, die te niet gedaan wordt, is de dood.
27 Want hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer hij zegt, dat *hem* alle dingen onderworpen zijn, zoo is het openbaar, dat hij uitgenomen wordt, die hem alle dingen onderworpen heeft.
28 En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.
29 Anders wat zullen zij doen, die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?
30 Waarom zijn ook wij alle uur in gevaar?
31 Ik sterf allen dage, *'t welk ik betuig* bij onzen roem, dien ik heb in Christus Jezus, onzen Heere.
32 Zoo ik, naar den mensch, tegen de beesten gevochten heb te Epheze, wat nuttigheid is het mij, indien de dooden niet opgewekt worden? Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.
33 Dwaalt niet. Kwade zamensprekingen bederven goede zeden.
34 Waakt op regtvaardiglijk, en zondigt niet. Want sommigen hebben de kennis van God niet. Ik zeg het u tot schaamte.

23 But every man in his own order: Christ the first-fruits; afterward they that are Christ's at his coming.
24 Then *cometh* the end, when he shall have delivered up the kingdom to God, even the Father; when he shall have put down all rule, and all authority, and power.
25 For he must reign, till he hath put all enemies under his feet.
26 The last enemy *that* shall be destroyed *is* death.
27 For he hath put all things under his feet. But when he saith all things are put under *him, it is* manifest that he is excepted which did put all things under him.
28 And when all things shall be subdued unto him, then shall the Son also himself be subject unto him that put all things under him, that God may be all in all.
29 Else what shall they do, which are baptized for the dead, if the dead rise not at all? why are they then baptized for the dead?
30 And why stand we in jeopardy every hour?
31 I protest by your rejoicing which I have in Christ Jesus our Lord, I die daily.
32 If after the manner of men I have fought with beasts at Ephesus, what advantageth it me, if the dead rise not? let us eat and drink; for to-morrow we die.
33 Be not deceived: Evil communications corrupt good manners.
34 Awake to righteousness, and sin not; for some have not the knowledge of God. I speak *this* to your shame.

35 Maar, zal iemand zeggen: Hoe zullen de dooden opgewekt worden? en met hoedanig een ligchaam zullen zij komen?
36 Gij dwaas! hetgeen gij zaait wordt niet levend, ten zij het gestorven zij;
37 En 't geen gij zaait, *daarvan* zaait gij het ligchaam niet dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorkomt, van tarwe, of van eenig der andere *granen*.
38 Maar God geeft hetzelve een ligchaam gelijk hij gewild heeft, en aan een iegelijk zaad zijn eigen ligchaam.
39 Niet alle vleesch is hetzelfde vleesch; maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen.
40 En er zijn hemelsche ligchamen, en er zijn aardsche ligchamen; maar eene andere is de heerlijkheid der hemelsche, en eene andere die der aardsche.
41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de *eene* ster verschilt in heerlijkheid van de *andere* ster.
42 Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *ligchaam* wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid;
43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.
44 Een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk ligchaam, en er is een geestelijk ligchaam.
45 Alzoo is er ook geschreven: De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziele; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.
46 Doch het geestelijke is niet

35 But some *man* will say, How are the dead raised up? and with what body do they come?
36 *Thou* fool, that which thou sowest is not quickened except it die:
37 And that which thou sowest, thou sowest not that body that shall be, but bare grain; it may chance of wheat, or of some other *grain*:
38 But God giveth it a body as it hath pleased him, and to every seed his own body.
39 All flesh *is* not the same flesh; but *there is* one *kind of* flesh of men, another flesh of beasts, another of fishes, *and* another of birds.
40 *There are* also celestial bodies, and bodies terrestrial: but the glory of the celestial *is* one, and the *glory* of the terrestrial *is* another.
41 *There is* one glory of the sun, and another glory of the moon, and another glory of the stars; for *one* star differeth from *another* star in glory.
42 So also *is* the resurrection of the dead. It is sown in corruption, it is raised in incorruption:
43 It is sown in dishonour, it is raised in glory: it is sown in weakness, it is raised in power:
44 It is sown a natural body, it is raised a spiritual body. There is a natural body, and there is a spiritual body.
45 And so it is written, The first man Adam was made a living soul; the last Adam *was made* a quickening spirit.
46 Howbeit, that *was* not first

eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47 De eerste mensch is uit de aarde, aardsch; de tweede mensch is de Heer uit den hemel.

48 Hoedanig de aardsche *is*, zoodanige zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche *is*, zoodanige zijn ook de hemelschen.

49 En gelijk wij het beeld des aardschen gedragen hebben, *alzoo* zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

50 Doch dit zeg ik, broeders! dat vleesch en bloed het koningrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet.

51 Ziet, ik zeg u eene verborgenheid: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,

52 In een punt des *tijds*, in een oogenblik, met de laatste bazuin; want *de* bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke *moet* onsterfelijkheid aandoen.

54 En wanneer dit verderfelijke onverderfelijkheid zal aangedaan hebben, en dit sterfelijke onsterfelijkheid zal aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning.

55 Dood! waar is uw prikkel? Hel! waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde; en de kracht der zonde is de wet.

57 Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.

58 Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet,

which is spiritual, but that which is natural; and afterward that which is spiritual.

47 The first man *is* of the earth, earthy: the second man *is* the Lord from heaven.

48 As *is* the earthy, such *are* they also that are earthy: and as *is* the heavenly, such *are* they also that are heavenly.

49 And as we have borne the image of the earthy, we shall also bear the image of the heavenly.

50 Now this I say, brethren, that flesh and blood cannot inherit the kingdom of God; neither doth corruption inherit incorruption.

51 Behold, I shew you a mystery; We shall not all sleep, but we shall all be changed,

52 In a moment, in the twinkling of an eye, at the last trump: for the trumpet shall sound, and the dead shall be raised incorruptible, and we shall be changed.

53 For this corruptible must put on incorruption, and this mortal *must* put on immortality.

54 So when this corruptible shall have put on incorruption, and this mortal shall have put on immortality, then shall be brought to pass the saying that is written, Death is swallowed up in victory.

55 O death, where *is* thy sting? O grave, where *is* thy victory?

56 The sting of death *is* sin; and the strength of sin *is* the law.

57 But thanks *be* to God, which giveth us the victory, through our Lord Jesus Christ.

58 Therefore, my beloved brethren, be ye steadfast, unmoveable, always abounding in the work of the Lord, forasmuch as ye know

dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

that your labour is not in vain in the Lord.

HOOFDSTUK XVI.

AANGAANDE nu de inzameling, die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk ik aan de gemeenten in Galatië verordend heb, doet ook gij alzoo.

2 Op elken eersten *dag* der week, legge een iegelijk van u *iets* bij zich zelven weg, vergaderende eenen schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de inzamelingen alsdan niet *eerst* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3 En wanneer ik zal overgekomen zijn, zal ik hen, die gij zult bekwaam achten, door brieven zenden, om uwe gave naar Jeruzalem over te dragen.

4 En indien het *der moeite* waardig mogt zijn, dat ik ook *zelf* reizen zoude, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch ik zal tot u komen, wanneer ik Macedonië zal doorgereisd zijn (want ik zal door Macedonië gaan);

6 En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook overwinteren, opdat gij mij moogt uitgeleiden, waar ik zal henenreizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heere zal toelaten.

8 Maar ik zal te Epheze blijven tot den pinkster*dag*.

9 Want mij is eene groote en krachtige deure geopend, en er zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timotheüs komt, ziet, dat hij buiten vreeze bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren, gelijk ook ik.

11 Dat dan niemand hem verachte; maar geleidt hem uit in vrede, opdat hij tot mij kome: want ik verwacht hem met de broederen.

12 En wat aangaat Apollos, den broeder, ik heb hem zeer gebeden,

CHAPTER XVI.

NOW concerning the collection for the saints, as I have given order to the churches of Galatia, even so do ye.

2 Upon the first *day* of the week let every one of you lay by him in store, as *God* hath prospered him, that there be no gatherings when I come.

3 And when I come, whomsoever ye shall approve by *your* letters, them will I send to bring your liberality unto Jerusalem.

4 And if it be meet that I go also, they shall go with me.

5 Now I will come unto you, when I shall pass through Macedonia: for I do pass through Macedonia.

6 And it may be that I will abide, yea, and winter with you, that ye may bring me on my journey whithersoever I go.

7 For I will not see you now by the way; but I trust to tarry a while with you, if the Lord permit.

8 But I will tarry at Ephesus until Pentecost.

9 For a great door and effectual is opened unto me, and *there are* many adversaries.

10 Now if Timotheus come, see that he may be with you without fear: for he worketh the work of the Lord, as I also *do*.

11 Let no man therefore despise him: but conduct him forth in peace, that he may come unto me: for I look for him with the brethren.

12 As touching *our* brother Apollos, I greatly desired him to come

dat hij met de broederen tot u ko-
men zoude; maar het was ganschelijk
lijk *zijn* wil niet, dat hij nu zoude
komen; doch hij zal komen, wan-
neer het hem welgelegen zal zijn.
13 Waakt, staat in het geloof,
houdt u mannelijk, zijt sterk.
14 Dat alle uwe dingen in liefde
geschieden.
15 En ik bid u, broeders! gij
kent het huis van Stephanas, dat
het is de eersteling van Achaje, en
dat zij zich zelven den heiligen
ter dienst hebben geschikt;
16 Dat gij ook u aan de zoodani-
gen onderwerpt, en aan een' iege-
lijk, die medewerkt en arbeidt.
17 En ik verblijde mij over de
aankomst van Stephanas, en For-
tunatus, en Achaicus, want dezen
hebben vervuld hetgeen *mij* aan
u ontbrak;
18 Want zij hebben mijnen geest
verkwikt, en *ook* den uwen. Er-
kent dan de zoodanigen.
19 U groeten de gemeenten van
Azië. U groeten zeer in den Hee-
re Aquila en Priscilla, met de ge-
meente, die te hunnen huize is.
20 U groeten alle de broeders.
Groet malkander met eenen heili-
gen kus.
21 De groetenis met de hand van
mij, Paulus.
22 Indien iemand den Heere Je-
zus Christus niet liefheeft, die zij
eene vervloeking; Maranatha!
23 De genade van den Heere Je-
zus Christus zij met u!
24 Mijne liefde zij met u allen in
Christus Jezus! Amen.

unto you with the brethren: but
his will was not at all to come at
this time; but he will come when
he shall have convenient time.
13 Watch ye, stand fast in the
faith, quit you like men, be strong.
14 Let all your things be done
with charity.
15 I beseech you, brethren, (ye
know the house of Stephanas, that
it is the first-fruits of Achaia, and
that they have addicted themselves
to the ministry of the saints,)
16 That ye submit yourselves
unto such, and to every one that
helpeth with *us*, and laboureth.
17 I am glad of the coming of
Stephanas, and Fortunatus, and
Achaicus: for that which was
lacking on your part, they have
supplied.
18 For they have refreshed my
spirit and yours: therefore acknow-
ledge ye them that are such.
19 The churches of Asia salute
you. Aquila and Priscilla salute
you much in the Lord, with the
church that is in their house.
20 All the brethren greet you.
Greet ye one another with an holy
kiss.
21 The salutation of *me* Paul with
mine own hand.
22 If any man love not the Lord
Jesus Christ, let him be Anathema,
Maran-atha.
23 The grace of our Lord Jesus
Christ *be* with you.
24 My love *be* with you all in
Christ Jesus. Amen.

¶ The first *epistle* to the Corinthians was written from Philippi, by Stephanas, and Fortunatus, and Achaicus, and Timotheus.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, en Timotheus, de broeder, aan de gemeente Gods, die te Korinthe is, met alle de heiligen, die in geheel Achaje zijn:

2 Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

3 Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden, en de God aller vertroosting;

4 Die ons vertroost in alle onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, met welke wij zelven van God vertroost worden.

5 Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch het zij wij verdrukt worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de verdraagzaamheid van hetzelfde lijden, hetwelk wij ook lijden; het zij wij vertroost worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid;

7 En onze hope van u is vast, als die weten, dat, gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden, *gij* ook alzoo *gemeenschap hebt* aan de vertroosting.

8 Want wij willen niet, broeders! dat gij onwetende zijt van onze verdrukking, die ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend zeer

THE II. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

CORINTHIANS.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, and Timothy *our* brother, unto the church of God which is at Corinth, with all the saints which are in all Achaia:

2 Grace *be* to you and peace from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.

3 Blessed *be* God, even the Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies, and the God of all comfort;

4 Who comforteth us in all our tribulation, that we may be able to comfort them which are in any trouble by the comfort wherewith we ourselves are comforted of God.

5 For as the sufferings of Christ abound in us, so our consolation also aboundeth by Christ.

6 And whether we be afflicted, *it is* for your consolation and salvation, which is effectual in the enduring of the same sufferings which we also suffer: or whether we be comforted, *it is* for your consolation and salvation.

7 And our hope of you is steadfast, knowing, that as ye are partakers of the sufferings, so *shall ye be* also of the consolation.

8 For we would not, brethren, have you ignorant of our trouble which came to us in Asia, that we were pressed out of measure, above

bezwaard zijn geweest boven magte, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook over het leven.
9 Ja wij hadden al zelven in ons zelven het vonnis des doods, opdat wij niet op ons zelven vertrouwen zouden, maar op God, die de dooden opwekt;
10 Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en *nog* verlost; op wien wij hopen, dat hij *ons* ook nog verlossen zal;
11 Alzoo ook gij voor ons medearbeidt door het gebed, opdat voor de gave, door vele personen aan ons toegebragt, *ook* voor ons dankzegging door velen gedaan worde.
12 Want onze roem is deze, *namelijk* het getuigenis van ons geweten, dat wij in eenvoudigheid en opregtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods, in de wereld verkeerd hebben, en allermeest bij ulieden.
13 Want wij schrijven u geene andere dingen, dan die gij kent, of ook erkent; en ik hoop, dat gij ze ook tot het einde toe erkennen zult;
14 Gelijk gij ook ten deele ons erkend hebt, dat wij uw roem zijn, zoo als gij ook de onze zijt, in den dag des Heeren Jezus.
15 En op dit betrouwen wilde ik eerder tot u komen, opdat gij een tweede genade- *blijk* zoudt hebben;
16 En door uwe *stad* naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judea uitgeleid worden.
17 Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook ligtvaardigheid gebruikt? of neem ik het naar den vleesche voor, hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zoude wezen ja, ja, en neen, neen?
18 Doch God is getrouw, dat ons woord, hetwelk tot u *is gaschied*, niet is geweest ja en neen.

strength, insomuch that we despaired even of life:
9 But we had the sentence of death in ourselves, that we should not trust in ourselves, but in God which raiseth the dead:
10 Who delivered us from so great a death, and doth deliver: in whom we trust that he will yet deliver *us;*
11 Ye also helping together by prayer for us, that for the gift *bestowed* upon us by the means of many persons, thanks may be given by many on our behalf.
12 For our rejoicing is this, the testimony of our conscience, that in simplicity and godly sincerity, not with fleshly wisdom, but by the grace of God, we have had our conversation in the world, and more abundantly to you-ward.
13 For we write none other things unto you, than what ye read or acknowledge; and I trust ye shall acknowledge even to the end;
14 As also ye have acknowledged us in part, that we are your rejoicing, even as ye also *are* ours in the day of the Lord Jesus.
15 And in this confidence I was minded to come unto you before, that ye might have a second benefit;
16 And to pass by you into Macedonia, and to come again out of Macedonia unto you, and of you to be brought on my way toward Judea.
17 When I therefore was thus minded, did I use lightness? or the things that I purpose, do I purpose according to the flesh, that with me there should be yea, yea, and nay, nay?
18 But *as* God *is* true, our word toward you was not yea and nay.

19 Want de Zone Gods, Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, *namelijk* door mij, en Silvanus, en Timotheüs, was niet ja en neen, maar is geweest ja in hem.

20 Want zoo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem ja, en zijn in hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons.

21 Die ons nu met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God;

22 Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

23 Doch ik roepe God aan tot een' getuige over mijne ziel, dat ik, om u te sparen, nog niet te Korinthe gekomen ben.

24 Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want gij staat door het geloof.

HOOFDSTUK II.

VOORTS heb ik dit bij mij zelven voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zoude.

2 Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch, die mij zal vrolijk maken, dan degene, die van mij bedroefd is geworden?

3 En ditzelfde heb ik u geschreven, opdat ik, *bij u* komende, niet zoude droefheid hebben van degenen, van welke ik moest verblijd worden; vertrouwende van u allen, dat mijne blijdschap u aller *blijdschap* is.

4 Want ik heb ulieden uit vele verdrukking en benaauwdheid des harten, met vele tranen geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd worden, maar opdat gij de liefde zoudt verstaan, die ik overvloedig tot u heb.

5 Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik *hem* niet bezware) ulieden allen.

19 For the Son of God, Jesus Christ, who was preached among you by us, *even* by me, and Silvanus, and Timotheus, was not yea and nay, but in him was yea.

20 For all the promises of God in him *are* yea, and in him Amen, unto the glory of God by us.

21 Now he which establisheth us with you in Christ, and hath anointed us, *is* God;

22 Who hath also sealed us, and given the earnest of the Spirit in our hearts.

23 Moreover, I call God for a record upon my soul, that to spare you I came not as yet unto Corinth.

24 Not for that we have dominion over your faith, but are helpers of your joy: for by faith ye stand.

CHAPTER II.

BUT I determined this with myself, that I would not come again to you in heaviness.

2 For if I make you sorry, who is he then that maketh me glad, but the same which is made sorry by me?

3 And I wrote this same unto you, lest, when I came, I should have sorrow from them of whom I ought to rejoice; having confidence in you all, that my joy is *the joy* of you all.

4 For out of much affliction and anguish of heart I wrote unto you with many tears; not that ye should be grieved, but that ye might know the love which I have more abundantly unto you.

5 But if any have caused grief, he hath not grieved me, but in part: that I may not overcharge you all.

6 Den zoodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen *geschied is.*

7 Alzoo dat gij daarentegen *hem* liever *moet* vergeven en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet misschien verslonden worde.

8 Daarom bid ik u, dat gij de liefde aan hem bevestigt.

9 Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproeving mogt verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.

10 Dien gij nu iets vergeeft, *dien vergeef* ik ook: want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb, *heb ik het vergeven* om uwentwil, voor het aangezigt van Christus, opdat de Satan op ons geen voordeel krijge;

11 Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.

12 Voorts als ik te Troas kwam, om het evangelie van Christus *te prediken*, en als mij eene deure geopend was in den Heere,

13 Zoo heb ik geene rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus, mijnen broeder, niet vond; maar afscheid van hen genomen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.

14 Gode nu zij dank, die ons allen tijd doet triomferen in Christus, en den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt aan alle plaatsen.

15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in degenen die verloren gaan;

16 Dezen wel een reuk des doods ten doode; maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?

17 Want wij dragen niet, gelijk zoo velen, het woord Gods te koop, maar als uit opregtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij *het* in Christus.

6 Sufficient to such a man *is* this punishment, which *was inflicted* of many.

7 So that contrariwise, ye *ought* rather to forgive *him*, and comfort *him*, lest perhaps such an one should be swallowed up with overmuch sorrow.

8 Wherefore I beseech you that ye would confirm *your* love toward him.

9 For to this end also did I write, that I might know the proof of you, whether ye be obedient in all things.

10 To whom ye forgive any thing, I *forgive* also: for if I forgave any thing, to whom I forgave *it*, for your sakes *forgave I it* in the person of Christ;

11 Lest Satan should get an advantage of us: for we are not ignorant of his devices.

12 Furthermore, when I came to Troas to *preach* Christ's gospel, and a door was opened unto me of the Lord,

13 I had no rest in my spirit, because I found not Titus my brother: but taking my leave of them, I went from thence into Macedonia.

14 Now thanks *be* unto God, which always causeth us to triumph in Christ, and maketh manifest the savour of his knowledge by us in every place.

15 For we are unto God a sweet savour of Christ, in them that are saved, and in them that perish:

16 To the one *we are* the savour of death unto death; and to the other the savour of life unto life. And who *is* sufficient for these things?

17 For we are not as many, which corrupt the word of God: but as of sincerity, but as of God, in the sight of God speak we in Christ.

HOOFDSTUK III.

BEGINNEN wij ons zelven wederom aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of *brieven* van voorschrijving van u?
2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen;
3 Als die openbaar zijt geworden, dat gij een brief van Christus zijt, *en* door onze dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet in steenen tafelen, maar in vleeschen tafelen des harten.
4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.
5 Niet dat wij van ons zelven bekwaam zijn iets te denken, als uit ons zelven; maar onze bekwaamheid is uit God;
6 Die ons ook ik bekwaam gemaakt heeft, *om te zijn* dienaars des nieuwen testaments, niet der letter, maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.
7 En indien de bediening des doods in letteren *bestaande, en* in steenen ingegrift, in heerlijkheid *is geweest,* alzoo dat de kinderen Israëls het aangezigt van Mozes niet sterk konden aanzien, om de heerlijkheid zijns aangezigts, die te niet gedaan zoude worden;
8 Hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?
9 Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der regtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.
10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt te dezen deele, van wege deze uitnemender heerlijkheid.
11 Want indien 't gene te niet gedaan wordt, in heerlijkheid was, veel meer *is* hetgeen blijft, in heerlijkheid.
12 Dewijl wij dan zoodanige hope

CHAPTER III.

DO we begin again to commend ourselves? or need we, as some *others,* epistles of commendation to you, or *letters* of commendation from you?
2 Ye are our epistle written in our hearts, known and read of all men:
3 *Forasmuch as ye are* manifestly declared to be the epistle of Christ ministered by us, written not with ink, but with the Spirit of the living God; not in tables of stone, but in fleshly tables of the heart.
4 And such trust have we through Christ to God-ward:
5 Not that we are sufficient of ourselves to think any thing as of ourselves; but our sufficiency is of God;
6 Who also hath made us able ministers of the new testament; not of the letter, but of the spirit: for the letter killeth, but the spirit giveth life.
7 But if the ministration of death, written *and* engraven in stones, was glorious, so that the children of Israel could not steadfastly behold the face of Moses for the glory of his countenance; which *glory* was to be done away:
8 How shall not the ministration of the spirit be rather glorious?
9 For if the ministration of condemnation *be* glory, much more doth the ministration of righteousness exceed in glory.
10 For even that which was made glorious had no glory in this respect, by reason of the glory that excelleth.
11 For if that which is done away *was* glorious, much more that which remaineth *is* glorious.
12 Seeing then that we have such

hebben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedigheid in het spreken;
13 En *doen niet* gelijk Mozes, *die* een deksel op zijn aangezigt leide, opdat de kinderen Israëls niet sterk zouden zien op het einde van hetgeen te niet gedaan wordt;
14 Maar hunne zinnen zijn verhard geworden; want tot op *den dag* van heden blijft hetzelfde deksel op het lezen des ouden testaments, zonder ontdekt te worden, hetwelk in Christus te niet gedaan wordt.
15 Maar tot den huidigen *dag* toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart.
16 Doch wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.
17 De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.
18 En wij allen, met ongedekten aangezigte de heerlijkheid des Heeren *als* in eenen spiegel aanschouwende, worden *naar* hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

HOOFDSTUK IV.

DAAROM dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid, die ons geschied is, zoo vertragen wij niet;
2 Maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid ons zelven aangenaam makende bij aller menschen geweten, in de tegenwoordigheid Gods.
3 Doch indien ook ons evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, die verloren gaan;
4 In welke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, *namelijk* der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het

hope, we use great plainness of speech:
13 And not as Moses, *which* put a vail over his face, that the children of Israel could not steadfastly look to the end of that which is abolished:
14 But their minds were blinded: for until this day remaineth the same vail untaken away in the reading of the old testament; which *vail* is done away in Christ.
15 But even unto this day, when Moses is read, the vail is upon their heart.
16 Nevertheless, when it shall turn to the Lord, the vail shall be taken away.
17 Now the Lord is that Spirit: and where the Spirit of the Lord *is*, there *is* liberty.
18 But we all, with open face beholding as in a glass the glory of the Lord, are changed into the same image from glory to glory, *even* as by the Spirit of the Lord.

CHAPTER IV.

THEREFORE, seeing we have this ministry, as we have received mercy, we faint not;
2 But have renounced the hidden things of dishonesty, not walking in craftiness, nor handling the word of God deceitfully; but, by manifestation of the truth, commending ourselves to every man's conscience in the sight of God.
3 But if our gospel be hid, it is hid to them that are lost:
4 In whom the god of this world hath blinded the minds of them which believe not, lest the light of the glorious gospel of Christ, who

evangelie der heerlijkheid van
Christus, die het beeld Gods is.
5 Want wij prediken niet ons
zelven, maar Christus Jezus, den
Heere; en ons zelven, *dat wij* uwe
dienaars *zijn* om Jezus wil.
6 Want God, die gezegd heeft,
dat het licht uit de duisternis schij-
nen zoude, is degene, die in onze
harten geschenen heeft, om *te ge-
ven* verlichting der kennis der
heerlijkheid Gods in het aangezigt
van Jezus Christus.
7 Maar wij hebben dezen schat
in aarden vaten, opdat de uitne-
mendheid der kracht zij Godes, en
niet uit ons;
8 *Als* die in alles verdrukt wor-
den, doch niet benaauwd; twijfel-
moedig, doch niet mismoedig;
9 Vervolgd, doch niet *daar* in
verlaten; nedergeworpen, doch
niet verdorven;
10 Altijd de dooding van den
Heere Jezus in het ligchaam om-
dragende, opdat ook het leven van
Jezus in ons ligchaam zoude ge-
openbaard worden.
11 Want wij, die leven, worden
altijd in den dood overgegeven om
Jezus wil; opdat ook het leven
van Jezus in ons sterfelijk vleesch
zoude geopenbaard worden.
12 Zoo dan werkt de dood wel
in ons, maar het leven in ulie-
den.
13 Dewijl wij nu denzelfden
Geest des geloofs hebben, gelijk
er geschreven is: Ik heb geloofd,
daarom heb ik gesproken; zoo ge-
looven wij ook, daarom spreken
wij ook,
14 Wetende dat hij die den Hee-
re Jezus opgewekt heeft, ook ons
door Jezus zal opwekken, en met
ulieden zal voor *zich* stellen.
15 Want alle deze dingen zijn om
uwentwil, opdat de vermenigvul-
digde genade, door de dankzegging
van velen, overvloedig worde ter
heerlijkheid Gods.
16 Daarom vertragen wij niet;
maar hoewel onze uitwendige

is the image of God, should shine
unto them.
5 For we preach not ourselves,
but Christ Jesus the Lord; and
ourselves your servants for Jesus'
sake.
6 For God, who commanded the
light to shine out of darkness, hath
shined in our hearts, to *give* the
light of the knowledge of the glory
of God in the face of Jesus Christ.
7 But we have this treasure in
earthern vessels, that the excellen-
cy of the power may be of God,
and not of us.
8 *We are* troubled on every side,
yet not distressed; *we are* per-
plexed, but not in despair;
9 Persecuted, but not forsaken;
cast down, but not destroyed;
10 Always bearing about in the
body the dying of the Lord Jesus,
that the life also of Jesus might
be made manifest in our body.
11 For we which live are always
delivered unto death for Jesus'
sake, that the life also of Jesus
might be made manifest in our
mortal flesh.
12 So then death worketh in us,
but life in you.
13 We having the same spirit of
faith, according as it is written, I
believed, and therefore have I
spoken; we also believe, and
therefore speak;
14 Knowing, that he which rais-
ed up the Lord Jesus, shall raise
up us also by Jesus, and shall pre-
sent *us* with you.
15 For all things *are* for your
sakes, that the abundant grace
might through the thanksgiving of
many redound to the glory of God.
16 For which cause we faint not;
but though our outward man perish,

mensch verderven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

17 Want onze ligte verdrukking, die zeer haast voorbij-*gaat*, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt van heerlijkheid;

18 Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet: want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.

HOOFDSTUK V.

WANT wij weten, dat zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis, niet met handen gemaakt, *maar* eeuwig in de hemelen.

2 Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden.

3 Zoo wij ook bekleed *en* niet naakt zullen gevonden worden.

4 Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.

5 Die ons nu tot ditzelfde bereid heeft, is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.

6 Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten, dat wij, inwonende in het ligchaam, uitwonen van den Heere;

7 Want wij wandelen door geloof, niet door aanschouwen.

8 Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het ligchaam uit te wonen, en bij den Heere in te wonen.

9 Daarom zijn wij ook zeer begeerig, het zij inwonende, het zij uitwonende, om hem welbehagelijk te zijn.

10 Want wij allen moeten geo-

yet the inward *man* is renewed day by day.

17 For our light affliction, which is but for a moment, worketh for us a far more exceeding *and* eternal weight of glory;

18 While we look not at the things which are seen, but at the things which are not seen: for the things which are seen *are* temporal; but the things which are not seen *are* eternal.

CHAPTER V.

FOR we know that if our earthly house of *this* tabernacle were dissolved, we have a building of God, an house not made with hands, eternal in the heavens.

2 For in this we groan, earnestly desiring to be clothed upon with our house which is from heaven:

3 If so be that being clothed we shall not be found naked.

4 For we that are in *this* tabernacle do groan, being burdened: not for that we would be unclothed, but clothed upon, that mortality might be swallowed up of life.

5 Now he that hath wrought us for the self-same thing *is* God, who also hath given unto us the earnest of the Spirit.

6 Therefore *we are* always confident, knowing that, whilst we are at home in the body, we are absent from the Lord:

7 (For we walk by faith, not by sight:)

8 We are confident, *I say*, and willing rather to be absent from the body, and to be present with the Lord.

9 Wherefore we labour, that, whether present or absent, we may be accepted of him.

10 For we must all appear before

[op]enbaard worden voor den regterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het ligchaam *geschiedt*, naar dat hij gedaan heeft, het zij goed, het zij kwaad.

11 Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe geweten geopenbaard te zijn.

12 Want wij prijzen ons zelven u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij *stof* zoudt hebben tegen degenen, die in het aangezigt roemen, en niet in het hart.

13 Want het zij wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode; het zij wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.

14 Want de liefde van Christus dringt ons; Als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn.

15 En hij is voor allen gestorven, opdat degenen die leven, niet meer zich zelven zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is.

16 Zoo dan kennen wij van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wij *hem* nu niet meer *naar het vleesch*.

17 Zoo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.

18 En alle deze dingen zijn uit God, die ons met zich zelven verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.

19 Want God was in Christus de wereld met zich zelven verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

20 Zoo zijn wij dan gezanten van Christus wege, als of God door

the judgment-seat of Christ; that every one may receive the things *done* in *his* body, according to that he hath done, whether *it be* good or bad.

11 Knowing therefore the terror of the Lord, we persuade men; but we are made manifest unto God; and I trust also are made manifest in your consciences.

12 For we commend not ourselves again unto you, but give you occasion to glory on our behalf, that ye may have somewhat to *answer* them which glory in appearance, and not in heart.

13 For whether we be beside ourselves, *it is* to God: or whether we be sober, *it is* for your cause.

14 For the love of Christ constraineth us; because we thus judge, that if one died for all, then were all dead:

15 And *that* he died for all, that they which live should not henceforth live unto themselves, but unto him which died for them, and rose again.

16 Wherefore henceforth know we no man after the flesh: yea, though we have known Christ after the flesh, yet now henceforth know we *him* no more.

17 Therefore, if any man *be* in Christ, *he is* a new creature: old things are passed away; behold, all things are become new.

18 And all things *are* of God, who hath reconciled us to himself by Jesus Christ, and hath given to us the ministry of reconciliation;

19 To wit, that God was in Christ, reconciling the world unto himself, not imputing their trespasses unto them; and hath committed unto us the word of reconciliation.

20 Now then we are ambassadors for Christ, as though God did be-

ons bade: wij bidden van Chris-
tus wege, laat u met God verzoe-
nen.
21 Want dien, die geene zonde
gekend heeft, heeft hij zonde voor
ons gemaakt, opdat wij zouden wor-
den regtvaardigheid Gods in hem.

HOOFDSTUK VI.

EN wij, *als* medearbeidende,
bidden *u* ook, dat gij de gena-
de Gods niet te vergeefs moogt
ontvangen hebben.
2 Want hij zegt: In den aange-
namen tijd heb ik u verhoord, en
in den dag der zaligheid heb ik u
geholpen. Ziet, nu is het de wel-
aangename tijd, ziet, nu is het de
dag der zaligheid!
3 Wij geven geenen aanstoot in
eenig ding, opdat de bediening
niet gelasterd worde.
4 Maar wij, als dienaren Gods,
maken ons zelven in alles aange-
naam, in vele verdraagzaamheid,
in verdrukkingen, in nooden, in
benaauwdheden;
5 In slagen, in gevangenissen, in
beroerten, in arbeid, in waken, in
vasten;
6 In reinheid, in kennis, in lang-
moedigheid, in goedertierenheid,
in den Heiligen Geest, in onge-
veinsde liefde;
7 In het woord der waarheid, in
de kracht Gods, door de wapenen
der geregtigheid aan de regter- en
aan de linker-*zijde;*
8 Door eer en oneer, door kwaad
gerucht en goed gerucht; als ver-
leiders, en *nogtans* waarachtigen;
9 Als onbekenden, en *nogtans*
bekend; als stervende, en ziet,
wij leven; als getuchtigd, en niet
gedood;
10 Als droevig zijnde, doch altijd
blijde; als arm, doch velen rijk
makende; als niets hebbende, en
nogtans alles bezittende.
11 Onze mond is opengedaan te-
gen u, o Korinthiërs! ons hart is
uitgebreid.

seech *you* by us: we pray *you* in
Christ's stead, be ye reconciled to
God.
21 For he hath made him *to be*
sin for us, who knew no sin; that
we might be made the righteous-
ness of God in him.

CHAPTER VI.

WE then, *as* workers together
with him, beseech *you* also
that ye receive not the grace of
God in vain.
2 (For he saith, I have heard
thee in a time accepted, and in the
day of salvation have I succoured
thee: behold, now is the accepted
time; behold, now *is* the day of
salvation.)
3 Giving no offence in any thing,
that the ministry be not blamed:
4 But in all *things* approving our-
selves as the ministers of God, in
much patience, in afflictions, in
necessities, in distresses,
5 In stripes, in imprisonments, in
tumults, in labours, in watchings,
in fastings;
6 By pureness, by knowledge, by
long-suffering, by kindness, by the
Holy Ghost, by love unfeigned,
7 By the word of truth, by the
power of God, by the armour of
righteousness on the right hand
and on the left,
8 By honour and dishonour, by
evil report and good report; as de-
ceivers, and *yet* true;
9 As unknown, and *yet* well
known; as dying, and behold, we
live; as chastened, and not killed;
10 As sorrowful, yet always re-
joicing; as poor, yet making many
rich; as having nothing, and *yet*
possessing all things.
11 O *ye* Corinthians, our mouth is
open unto you, our heart is enlarg-
ed.

12 Gij zijt niet naauw in ons, maar gij zijt naauw in uwe ingewanden.

13 Nu, *om* dezelfde vergelding *te doen*, (ik spreek als tot *mijne* kinderen) zoo wordt gij ook uitgebreid.

14 Trekt niet een ongelijk juk aan met de ongeloovigen; want wat deelgenootschap heeft de geregtigheid met de ongeregtigheid? en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat zamenstemming heeft Christus met Belial? of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige?

16 Of wat zamenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijk Gods gezegd heeft: Ik zal in hen wonen, en ik zal onder *hen* wandelen; en ik zal hun God zijn, en zij zullen mij een volk zijn.

17 Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is; en ik zal ulieden aannemen,

18 En ik zal u tot een' vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almagtige.

HOOFDSTUK VII.

DEWIJL wij dan deze beloften hebben, geliefden! laat ons ons zelven reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

2 Geeft ons plaatse: wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand bedorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg *dit* niet tot *uwe* veroordeeling: want ik heb te voren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om te zamen te sterven en te zamen te leven.

4 Ik heb vele vrijmoedigheid in het spreken tegen u, ik heb veel

12 Ye are not straitened in us, but ye are straitened in your own bowels.

13 Now for a recompense in the same (I speak as unto *my* children,) be ye also enlarged.

14 Be ye not unequally yoked together with unbelievers: for what fellowship hath righteousness with unrighteousness? and what communion hath light with darkness?

15 And what concord hath Christ with Belial? or what part hath he that believeth with an infidel?

16 And what agreement hath the temple of God with idols? for ye are the temple of the living God; as God hath said, I will dwell in them, and walk in *them;* and I will be their God, and they shall be my people.

17 Wherefore come out from among them, and be ye separate, saith the Lord, and touch not the unclean *thing;* and I will receive you;

18 And will be a Father unto you, and ye shall be my sons and daughters, saith the Lord Almighty.

CHAPTER VII.

HAVING therefore these promises, dearly beloved, let us cleanse ourselves from all filthiness of the flesh and spirit, perfecting holiness in the fear of God.

2 Receive us; we have wronged no man, we have corrupted no man, we have defrauded no man.

3 I speak not *this* to condemn *you:* for I have said before, that ye are in our hearts to die and live with *you.*

4 Great *is* my boldness of speech toward you, great *is* my glorying

roems over u; ik ben vervuld met
vertroosting, ik ben zeer overvloe-
dig in blijdschap bij alle onze ver-
drukking.
5 Want ook, toen wij in Mace-
donië gekomen zijn, heeft ons
vleesch geene rust gehad, maar
wij waren in alles verdrukt: van
buiten was strijd, van binnen
vreeze.
6 Doch God, die de nederigen
vertroost, heeft ons getroost door
de komst van Titus.
7 En niet alleen door zijne komst,
maar ook door de vertroosting, met
welke hij over u vertroost is ge-
weest, als hij ons verhaalde uw
verlangen, uw kermen, uwen ijver
voor mij; alzoo dat ik te meer
verblijd ben geweest.
8 Want hoewel ik u in dien zend-
brief bedroefd heb, het berouwt mij
niet, hoewel het mij berouwd
heeft; want ik zie, dat dezelve
zendbrief, hoewel voor eenen
kleinen tijd, u bedroefd heeft.
9 Nu verblijde ik mij, niet omdat
gij bedroefd zijt geweest, maar om-
dat gij bedroefd zijt geweest tot be-
keering; want gij zijt bedroefd
geweest naar God, opdat gij in geen
ding van ons schade lijden zoudt.
10 Want de droefheid naar God
werkt eene onberouwelijke bekee-
ring tot zaligheid; maar de droef-
heid der wereld werkt den dood.
11 Want ziet, ditzelfde, dat gij
naar God zijt bedroefd geworden,
hoe groote naarstigheid heeft het
in u gewerkt! ja verantwoording,
ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja
ijver, ja straf: in alles hebt gij u
zelven bewezen rein te zijn in de-
ze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschre-
ven heb, *dat* is niet om diens wil
die onregt gedaan had, noch om
diens wil dien onregt gedaan was;
maar opdat onze naarstigheid voor
u bij u openbaar zoude worden, in
de tegenwoordigheid Gods.

of you: I am filled with comfort,
I am exceeding joyful in all our
tribulation.

5 For when we were come into
Macedonia, our flesh had no rest,
but we were troubled on every
side; without *were* fightings, with-
in *were* fears.

6 Nevertheless God, that comfort-
eth those that are cast down, com-
forted us by the coming of Titus;
7 And not by his coming only,
but by the consolation wherewith
he was comforted in you, when he
told us your earnest desire, your
mourning, your fervent mind to-
ward me; so that I rejoiced the
more.
8 For though I made you sorry
with a letter, I do not repent,
though I did repent: for I per-
ceive that the same epistle hath
made you sorry, though *it were*
but for a season.
9 Now I rejoice, not that ye were
made sorry, but that ye sorrowed
to repentance: for ye were made
sorry after a godly manner, that
ye might receive damage by us in
nothing.
10 For godly sorrow worketh
repentance to salvation not to be
repented of: but the sorrow of the
world worketh death.
11 For behold this self-same
thing, that ye sorrowed after a
godly sort, what carefulness it
wrought in you, yea, *what* clearing
of yourselves, yea, *what* indigna-
tion, yea, *what* fear, yea, *what* ve-
hement desire, yea, *what* zeal, yea,
what revenge! In all *things* ye
have approved yourselves to be
clear in this matter.
12 Wherefore, though I wrote
unto you, *I did it* not for his cause
that had done the wrong, nor for
his cause that suffered wrong, but
that our care for you in the sight of
God might appear unto you.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben, alzoo is ook onze roem, dien *ik* bij Titus *geroemd heb*, waarheid geworden.

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vreeze en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijde mij dan, dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK VIII.

VOORTS maken wij u bekend, broeders, de genade Gods, die in de gemeenten van Macedonië gegeven is;

2 Dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap, en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.

3 Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het) ja boven vermogen gewillig geweest,

4 Ons met vele vermaning biddende, dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezer bediening, die voor de heiligen *geschiedt*.

5 En *zij deden* niet *alleen* gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zich zelven eerst aan den Heere en *daarna* aan ons, door den wille Gods;

6 Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat, gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleindigen zoude.

7 Zoo dan, gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof, en in woord,

13 Therefore we were comforted in your comfort: yea, and exceedingly the more joyed we for the joy of Titus, because his spirit was refreshed by you all.

14 For if I have boasted any thing to him of you, I am not ashamed; but as we spake all things to you in truth, even so our boasting, which *I made* before Titus, is found a truth.

15 And his inward affection is more abundant toward you, whilst he remembereth the obedience of you all, how with fear and trembling ye received him.

16 I rejoice therefore that I have confidence in you in all *things*.

CHAPTER VIII.

MOREOVER, brethren, we do you to wit of the grace of God bestowed on the churches of Macedonia;

2 How that in a great trial of affliction, the abundance of their joy, and their deep poverty, abounded unto the riches of their liberality.

3 For to *their* power, I bear record, yea, and beyond *their* power, *they were* willing of themselves;

4 Praying us with much entreaty, that we would receive the gift, and *take upon us* the fellowship of the ministering to the saints.

5 And *this they did*, not as we hoped, but first gave their own selves to the Lord, and unto us by the will of God:

6 Insomuch that we desired Titus, that as he had begun, so he would also finish in you the same grace also.

7 Therefore, as ye abound in every *thing, in* faith, and utter-

en in kennis, en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, ziet, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8 Ik zeg *dit* niet *als* gebiedende, maar *als* door de naarstigheid van anderen ook de opregtheid uwer liefde beproevende.

9 Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat hij om uwentwil is arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10 En ik zeg in dezen *mijne* meening; want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen, maar ook het willen sints een jaar te voren hebt begonnen.

11 Maar nu, voleindigt ook het doen; opdat, gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen gij hebt.

12 Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zoo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft.

13 Want *dit zeg ik* niet, opdat anderen zouden verligting hebben, en gij verdrukking;

14 Maar *opdat* uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed *zij* om hun gebrek *te vervullen;* opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek *te vervullen*, opdat er gelijkheid werde.

15 Gelijk geschreven is: Die veel *verzameld had*, had niet over; en die weinig *verzameld had*, had niet te weinig.

16 Doch Gode zij dank, die dezelfde naarstigheid voor u in het hart van Titus gegeven heeft;

17 Dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde, gewillig tot u gereisd is.

18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het evangelie bij alle de gemeenten.

19 En *dat* niet alleen, maar hij

ance, and knowledge, and *in* all diligence, and *in* your love to us, *see* that ye abound in this grace also.

8 I speak not by commandment, but by occasion of the forwardness of others, and to prove the sincerity of your love.

9 For ye know the grace of our Lord Jesus Christ, that though he was rich, yet for your sakes he became poor, that ye through his poverty might be rich.

10 And herein I give my advice: for this is expedient for you, who have begun before, not only to do, but also to be forward a year ago.

11 Now therefore perform the doing *of it;* that as *there was* a readiness to will, so *there may be* a performance also out of that which ye have.

12 For if there be first a willing mind, *it* is accepted according to that a man hath, *and* not according to that he hath not.

13 For *I mean* not that other men be eased, and you burdened:

14 But by an equality, *that* now at this time your abundance *may be a supply* for their want, that their abundance also may be *a supply* for your want: that there may be equality:

15 As it is written, He that *had gathered* much had nothing over; and he that *had gathered* little had no lack.

16 But thanks *be* to God, which put the same earnest care into the heart of Titus for you.

17 For indeed he accepted the exhortation; but being more forward, of his own accord he went unto you.

18 And we have sent with him the brother, whose praise *is* in the gospel throughout all the churches;

19 And not *that* only, but who

is ook van de gemeenten verkoren, om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelven, en de volvaardigheid uws gemoeds;

20 Dit verhoedende, dat ons niemand moge lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend;

21 Als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heere, maar ook voor de menschen.

22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, dien wij in vele dingen dikwijls beproefd bevonden hebben, dat hij naarstig is; en nu veel naarstiger, door het groot vertrouwen, dat *hij heeft* tot ulieden.

23 Het zij *dan* Titus aangaande, hij is mijn medgezel en medearbeider bij u; het zij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten, eene eere van Christus.

24 Betoont dan aan hen de bewijzing uwer liefde, en van onzen roem van u, ook voor het aangezigt der gemeenten.

was also chosen of the churches to travel with us with this grace, which is administered by us to the glory of the same Lord, and *declaration of* your ready mind:

20 Avoiding this, that no man should blame us in this abundance which is administered by us:

21 Providing for honest things, not only in the sight of the Lord, but also in the sight of men.

22 And we have sent with them our brother, whom we have oftentimes proved diligent in many things, but now much more diligent, upon the great confidence which *I have* in you.

23 Whether *any do inquire* of Titus, *he is* my partner and fellow-helper concerning you: or our brethren *be inquired of, they are* the messengers of the churches, *and* the glory of Christ.

24 Wherefore shew ye to them, and before the churches, the proof of your love, and of our boasting on your behalf.

HOOFDSTUK IX.

WANT van de bediening, die voor de heiligen *geschiedt*, heb ik niet noodig aan u te schrijven.

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, over welke ik u roeme bij de Macedoniërs, dat Achaje sints een jaar te voren bereid is geweest; en de ijver, van u *begonnen*, heeft er velen opgewekt.

3 Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem, dien *wij* over u *hebben*, niet zoude ijdel gemaakt worden te dezen deele: opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn;

4 *En* dat niet mogelijk, zoo de Macedoniërs met mij kwamen, en u onbereid vonden, wij (opdat wij niet zeggen, gij) beschaamd zouden worden in dezen vasten grond der roeming.

CHAPTER IX.

FOR as touching the ministering to the saints, it is superfluous for me to write to you:

2 For I know the forwardness of your mind, for which I boast of you to them of Macedonia, that Achaia was ready a year ago; and your zeal hath provoked very many.

3 Yet have I sent the brethren, lest our boasting of you should be in vain in this behalf; that, as I said, ye may be ready;

4 Lest haply if they of Macedonia come with me, and find you unprepared, we (that we say not, ye) should be ashamed in this same confident boasting.

5 Ik heb dan noodig geacht, deze
broeders te vermanen, dat zij eerst
tot u zouden komen, en voorberei-
den uwen te voren aangekondig-
den zegen; opdat die gereed zij,
altoos als een zegen, en niet als
eene vrekheid.

6 En dit *zeg ik:* Die spaarzaam
zaait, zal ook spaarzaam maaijen;
en die in zegeningen zaait, zal
ook in zegeningen maaijen.
7 Een iegelijk *doe*, gelijk hij in
zijn harte voorneemt; niet uit
droefheid, of uit nooddwang;
want God heeft een' blijmoedi-
gen gever lief.
8 En God is magtig alle genade
overvloedig te doen zijn in u; op-
dat gij in alles te allen tijd alle
genoegzaamheid hebbende, tot al-
le goed werk overvloedig moogt
zijn.
9 Gelijk er geschreven is: Hij
heeft gestrooid, hij heeft den ar-
men gegeven; zijne geregtigheid
blijft in eeuwigheid.
10 Hij nu die het zaad den zaai-
jer verleent, die verleene ook brood
tot spijze, en vermenigvuldige uw
gezaaisel, en vermeerdere de
vruchten uwer geregtigheid;
11 Dat gij in alles rijk wordt tot
alle goeddadigheid, welke door ons
werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van deze
liefde-dienst vervult niet alleen het
gebrek der heiligen, maar is ook
overvloedig door vele dankzeggin-
gen tot God;
13 (Dewijl zij door de beproeving
dezer bediening God verheerlijken
over de onderwerping uwer be-
lijdenis onder het evangelie van
Christus, en *over* de goeddadigheid
der mededeeling aan hen en aan
allen)
14 En door het gebed voor u van
hen, die naar u verlangen, om de
uitnemende genade Gods over u.
15 Gode nu zij dank voor zijne
onuitsprekelijke gave!

5 Therefore I thought it neces-
sary to exhort the brethren, that
they would go before unto you,
and make up beforehand your
bounty, whereof ye had notice be-
fore, that the same might be ready,
as *a matter of* bounty, and not as
of covetousness.
6 But this *I say*, He which soweth
sparingly, shall reap also sparing-
ly; and he which soweth bounti-
fully, shall reap also bountifully.
7 Every man according as he
purposeth in his heart, *so let him
give;* not grudgingly, or of neces-
sity: for God loveth a cheerful
giver.
8 And God *is* able to make all
grace abound toward you; that ye,
always having all sufficiency in
all *things*, may abound to every
good work:

9 (As it is written, He hath dis-
persed abroad; he hath given to
the poor: his righteousness re-
maineth for ever.
10 Now he that ministereth seed
to the sower, both minister bread
for *your* food, and multiply your
seed sown, and increase the fruits
of your righteousness;)
11 Being enriched in every thing
to all bountifulness, which caus-
eth through us thanksgiving to
God.
12 For the administration of this
service not only supplieth the
want of the saints, but is abundant
also by many thanksgivings unto
God;
13 While by the experiment of
this ministration they glorify God
for your professed subjection unto
the gospel of Christ, and *for your*
liberal distribution unto them, and
unto all *men;*

14 And by their prayer for you,
which long after you, for the ex-
ceeding grace of God in you.
15 Thanks *be* unto God for his
unspeakable gift.

HOOFDSTUK X.

VOORTS bid ik u, door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus, ik Paulus zelf, die, tegenwoordig zijnde, wel gering ben onder u, maar afwezend, stout ben tegen u;

2 Ik bid dan, dat ik, tegenwoordig zijnde, niet stout moge zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten, als of wij naar het vleesch wandelden.

3 Want wandelende in het vleesch, voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4 Want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten;

5 Dewijl wij de overleggingen ter neder werpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus,

6 En gereed hebben *hetgeen dient* om te straffen alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij aan wat voor oogen is? Indien iemand bij zich zelven betrouwt, dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zich zelven, dat gelijk hij van Christus is, alzoo ook wij van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger roemde van onze magt, welke de Heere ons gegeven heeft tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden;

9 Opdat ik niet zoude schijnen, als of ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewigtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des ligchaams is zwak, en de rede is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoe-

CHAPTER X.

NOW I Paul myself beseech you by the meekness and gentleness of Christ, who in presence am base among you, but being absent am bold toward you:

2 But I beseech you, that I may not be bold when I am present with that confidence, wherewith I think to be bold against some, which think of us as if we walked according to the flesh.

3 For though we walk in the flesh, we do not war after the flesh:

4 (For the weapons of our warfare are not carnal, but mighty through God to the pulling down of strong holds;)

5 Casting down imaginations, and every high thing that exalteth itself against the knowledge of God, and bringing into captivity every thought to the obedience of Christ;

6 And having in a readiness to revenge all disobedience, when your obedience is fulfilled.

7 Do ye look on things after the outward appearance? If any man trust to himself that he is Christ's, let him of himself think this again, that, as he is Christ's, even so are we Christ's.

8 For though I should boast somewhat more of our authority, which the Lord hath given us for edification, and not for your destruction, I should not be ashamed:

9 That I may not seem as if I would terrify you by letters.

10 For *his* letters (say they) are weighty and powerful; but *his* bodily presence is weak, and *his* speech contemptible.

11 Let such an one think this,

danigen wij zijn in den woorde door brieven, als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.

12 Want wij durven ons zelven niet rekenen of vergelijken met sommigen, die zich zelven prijzen; maar dezen verstaan niet, dat zij zich zelven met zich zelven meten, en zich zelven met zich zelven vergelijken.

13 Doch wij zullen niet roemen buiten de maat; maar derwijs, dat wij, naar de maat des regels, welke maat God ons toegedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14 Want wij strekken ons zelven niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; want wij zijn ook gekomen tot u toe in het evangelie van Christus,

15 Niet roemende buiten de maat in anderer *lieden* arbeid, maar hebbende hoop, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onder ulieden overvloedig zullen vergroot worden naar onzen regel,

16 Om het evangelie te verkondigen op de *plaatsen*, die aan gene zijde van u *gelegen* zijn; niet om te roemen over hetgeen in eens anders regel *alreede* bereid is.

17 Doch wie roemt, die roeme in den Heere.

18 Want niet die zich zelven prijst, maar dien de Heere prijst, die is beproefd.

HOOFDSTUK XI.

OCH of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja ook verdraagt mij!

2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods; want ik heb ulieden toebereid, om *u als* eene reine maagd aan éénen man voor te stellen, *namelijk* aan Christus.

3 Doch ik vrees, dat niet welligt, gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzoo

that such as we are in word by letters when we are absent, such *will we be* also in deed when we are present.

12 For we dare not make ourselves of the number, or compare ourselves with some that commend themselves: but they, measuring themselves by themselves, and comparing themselves among themselves, are not wise.

13 But we will not boast of things without *our* measure, but according to the measure of the rule which God hath distributed to us, a measure to reach even unto you.

14 For we stretch not ourselves beyond *our measure*, as though we reached not unto you: for we are come as far as to you also in *preaching* the gospel of Christ:

15 Not boasting of things without *our* measure, *that is*, of other men's labours; but having hope, when your faith is increased, that we shall be enlarged by you according to our rule abundantly,

16 To preach the gospel in the *regions* beyond you, *and* not to boast in another man's line of things made ready to our hand.

17 But he that glorieth, let him glory in the Lord.

18 For not he that commendeth himself is approved, but whom the Lord commendeth.

CHAPTER XI.

WOULD to God ye could bear with me a little in my folly: and indeed bear with me.

2 For I am jealous over you with godly jealousy: for I have espoused you to one husband, that I may present *you as* a chaste virgin to Christ.

3 But I fear, lest by any means, as the serpent beguiled Eve through his subtilty, so your minds should

uwe zinnen bedorven worden, *om af te wijken* van de eenvoudigheid, die in Christus is.

4 Want indien degene, die kwam, eenen anderen Jezus predikte, dien wij niet gepredikt hebben, of *indien* gij eenen anderen geest ontvingt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt gij *hem* met regt.

5 Want ik acht, dat ik nergens minder in ben geweest dan de uitnemendste apostelen.

6 En indien ik ook slecht ben in woorden, nogtans ben ik het niet in wetenschap; maar allezins zijn wij in alle dingen onder u openbaar geworden.

7 Of heb ik zonde gedaan, als ik mij zelven vernederd heb, opdat gij zoudt verhoogd worden, overmits ik u het evangelie Gods om niet verkondigd heb?

8 Ik heb andere gemeenten beroofd, bezolding *van haar* nemende, om u te bedienen;

9 En als ik bij u tegenwoordig was en gebrek had, ben ik niemand lastig gevallen. Want mijn gebrek hebben de broeders vervuld, die van Macedonië kwamen; en ik heb mij zelven in alles gehouden zonder u te bezwaren, en zal *mij nog alzoo* houden.

10 De waarheid van Christus is in mij, dat deze roem in de gewesten van Achaje aan mij niet zal verhinderd worden.

11 Waarom? Is het omdat ik u niet lief heb? God weet het!

12 Maar wat ik doe, dat zal ik nog doen, om de oorzaak af te snijden dengenen, die oorzaak *hebben* willen, opdat zij, in hetgeen zij roemen, bevonden mogten worden gelijk als wij.

13 Want zulke valsche apostelen zijn bedriegelijke arbeiders, zich veranderende in apostelen van Christus.

14 En het is geen wonder; want

be corrupted from the simplicity that is in Christ.

4 For if he that cometh preacheth another Jesus, whom we have not preached, or *if* ye receive another spirit, which ye have not received, or another gospel, which ye have not accepted, ye might well bear with *him*.

5 For I suppose I was not a whit behind the very chiefest apostles.

6 But though *I be* rude in speech, yet not in knowledge; but we have been thoroughly made manifest among you in all things.

7 Have I committed an offence in abasing myself that ye might be exalted, because I have preached to you the gospel of God freely?

8 I robbed other churches, taking wages *of them*, to do you service.

9 And when I was present with you, and wanted, I was chargeable to no man: for that which was lacking to me the brethren which came from Macedonia supplied: and in all *things* I have kept myself from being burdensome unto you, and *so* will I keep myself.

10 As the truth of Christ is in me, no man shall stop me of this boasting in the regions of Achaia.

11 Wherefore? because I love you not? God knoweth.

12 But what I do, that I will do, that I may cut off occasion from them which desire occasion; that wherein they glory, they may be found even as we.

13 For such *are* false apostles, deceitful workers, transforming themselves into the apostles of Christ.

14 And no marvel; for Satan him-

de Satan zelf verandert zich in eenen engel des lichts.

15 Zoo is het dan niets groots, indien ook zijne dienaars zich veranderen, als *waren zij* dienaars der geregtigheid; wier einde zal zijn naar hunne werken.

16 Ik zeg wederom, dat niemand meene, dat ik onwijs ben; doch zoo niet, neemt mij *dan* aan als eenen onwijze, opdat ik ook een weinig moge roemen.

17 Dat ik spreek, spreek ik niet naar den Heere, maar als in onwijsheid, in dezen vasten grond der roeming.

18 Dewijl velen roemen naar het vleesch, zoo zal ik ook roemen.

19 Want gij verdraagt gaarne de onwijzen, dewijl gij wijs zijt.

20 Want gij verdraagt het, zoo iemand u dienstbaar maakt, zoo iemand *u* opeet, zoo iemand *van u* neemt, zoo iemand zich verheft, zoo iemand u in het aangezigt slaat.

21 Ik zeg *dit* tot oneer, als of wij zwak waren geweest; maar waarin iemand stout is, (ik spreek in onwijsheid) *daarin* ben ik ook stout.

22 Zijn zij Hebreërs? ik ook. Zijn zij Israëliten? ik ook. Zijn zij het zaad Abrahams? ik ook.

23 Zijn zij dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde) ik ben boven *hen:* in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenissen overvloediger, in doods*gevaar* menigmaal.

24 Van de Joden heb ik veertig *slagen* min één, vijfmaal ontvangen.

25 Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest, eens ben ik gesteenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, eenen *ganschen* nacht en dag heb ik in de diepte doorgebragt.

26 In het reizen menigmaal, in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren van de heidenen, in gevaren in de stad,

self is transformed into an angel of light.

15 Therefore *it is* no great thing if his ministers also be transformed as the ministers of righteousness; whose end shall be according to their works.

16 I say again, Let no man think me a fool; if otherwise, yet as a fool receive me, that I may boast myself a little.

17 That which I speak, I speak *it* not after the Lord, but as it were foolishly, in this confidence of boasting.

18 Seeing that many glory after the flesh, I will glory also.

19 For ye suffer fools gladly, seeing ye *yourselves* are wise.

20 For ye suffer, if a man bring you into bondage, if a man devour *you*, if a man take *of you*, if a man exalt himself, if a man smite you on the face.

21 I speak as concerning reproach, as though we had been weak. Howbeit, whereinsoever any is bold, (I speak foolishly) I am bold also.

22 Are they Hebrews? so *am* I. Are they Israelites? so *am* I. Are they the seed of Abraham? so *am* I.

23 Are they ministers of Christ? (I speak as a fool) I *am* more; in labours more abundant, in stripes above measure, in prisons more frequent, in deaths oft.

24 Of the Jews five times received I forty *stripes* save one.

25 Thrice was I beaten with rods, once was I stoned, thrice I suffered shipwreck, a night and a day I have been in the deep;

26 *In* journeyings often, *in* perils of waters, *in* perils of robbers, *in* perils by *mine own* countrymen, *in* perils by the heathen, *in* perils in the city, *in* perils in the wilder-

in gevaren in de woestijn, in gevaren op zee, in gevaren onder valsche broeders;
27 In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid.
28 Behalve de dingen, die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks de zorg van alle de gemeenten.

29 Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?
30 Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid.
31 De God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die geprezen is in eeuwigheid, weet dat ik niet liege.
32 De stadhouder des konings Aretas in Damaskus bezette de stad der Damascenen, willende mij vangen;
33 En ik werd door een venster in eene mand over den muur nedergelaten, en ontvlood zijne handen.

HOOFDSTUK XII.

Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar; want ik zal komen tot gezigten en openbaringen des Heeren.
2 Ik ken een' mensch in Christus, vóór veertien jaren, (of het *geschied zij* in het ligchaam, weet ik niet, of buiten het ligchaam, weet ik niet; God weet het) dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;
3 En ik ken een' zoodanig' mensch, (of het in het ligchaam, of buiten het ligchaam *geschied zij*, weet ik niet; God weet het.)
4 Dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken.
5 Van den zoodanige zal ik roe-

ness, in perils in the sea, in perils among false brethren;
27 In weariness and painfulness, in watchings often, in hunger and thirst, in fastings often, in cold and nakedness.
28 Besides those things that are without, that which cometh upon me daily, the care of all the churches.
29 Who is weak, and I am not weak? who is offended, and I burn not?
30 If I must needs glory, I will glory of the things which concern mine infirmities.
31 The God and Father of our Lord Jesus Christ, which is blessed for evermore, knoweth that I lie not.
32 In Damascus the governor under Aretas the king kept the city of the Damascenes with a garrison, desirous to apprehend me:
33 And through a window in a basket was I let down by the wall, and escaped his hands.

CHAPTER XII.

It is not expedient for me doubtless to glory. I will come to visions and revelations of the Lord.
2 I knew a man in Christ above fourteen years ago, (whether in the body, I cannot tell; or whether out of the body, I cannot tell: God knoweth;) such an one caught up to the third heaven.
3 And I knew such a man, (whether in the body, or out of the body, I cannot tell: God knoweth;)
4 How that he was caught up into paradise, and heard unspeakable words, which it is not lawful for a man to utter.
5 Of such an one will I glory:

roemen; doch van mij zelven zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn, want ik zal de waarheid zeggen; maar ik onthoude er mij van, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *namelijk* een engel des Satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen.

8 Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zoude wijken.

9 En hij heeft tot mij gezegd: Mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheid volbragt. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benaauwdheden, om Christus wil; want als ik zwak ben, dan ben ik magtig.

11 Ik ben roemende onwijs geworden, gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste apostelen, hoewel ik niets ben.

12 De merkteekenen van eenen apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen, en wonderen, en krachten.

13 Want wat is er, waarin gij minder geweest zijt dan de andere gemeenten, anders dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? Vergeeft mij dit ongelijk.

14 Ziet, ik ben ten derden maal gereed om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn; want ik zoek niet het uwe, maar u; want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

yet of myself I will not glory, but in mine infirmities.

6 For though I would desire to glory, I shall not be a fool; for I will say the truth: but *now* I forbear, lest any man should think of me above that which he seeth me *to be*, or *that* he heareth of me.

7 And lest I should be exalted above measure through the abundance of the revelations, there was given to me a thorn in the flesh, the messenger of Satan to buffet me, lest I should be exalted above measure.

8 For this thing I besought the Lord thrice, that it might depart from me.

9 And he said unto me, My grace is sufficient for thee: for my strength is made perfect in weakness. Most gladly therefore will I rather glory in my infirmities, that the power of Christ may rest upon me.

10 Therefore I take pleasure in infirmities, in reproaches, in necessities, in persecutions, in distresses for Christ's sake: for when I am weak, then am I strong.

11 I am become a fool in glorying; ye have compelled me: for I ought *to* have been commended of you: for in nothing am I behind the very chiefest apostles, though I be nothing.

12 Truly the signs of an apostle were wrought among you in all patience, in signs, and wonders, and mighty deeds.

13 For what is it wherein ye were inferior to other churches, except *it be* that I myself was not burdensome to you? forgive me this wrong.

14 Behold, the third time I am ready to come to you; and I will not be burdensome to you: for I seek not yours, but you. For the children ought not to lay up for the parents, but the parents for the children.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen te koste gegeven worden; hoewel ik, u overvloediger beminnende, minder bemind worde.
16 Doch het zij zoo, ik heb u niet bezwaard; maar alzoo ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen.
17 Heb ik door iemand dergenen, die ik tot u gezonden heb, van u mijn voordeel gezocht?
18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder medegezonden; heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? hebben wij niet in denzelfden geest gewandeld? *hebben wij* niet *gewandeld* in dezelfde voetstappen?
19 Meent gij wederom, dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid Gods in Christus; en dit alles, geliefden! tot uwe stichting.
20 Want ik vrees, dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet misschien zal vinden zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat er niet misschien *zijn* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, beroerten;
21 Dat wederom, als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen, die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen hebben van de onreinigheid, en hoererij, en ontuchtigheid, die zij gedaan hebben.

15 And I will very gladly spend and be spent for you; though the more abundantly I love you, the less I be loved.
16 But be it so, I did not burden you: nevertheless, being crafty, I caught you with guile.
17 Did I make a gain of you by any of them whom I sent unto you?
18 I desired Titus, and with *him* I sent a brother. Did Titus make a gain of you? walked we not in the same spirit? *walked we* not in the same steps?
19 Again, think ye that we excuse ourselves unto you? we speak before God in Christ: but *we do* all things, dearly beloved, for your edifying.
20 For I fear, lest, when I come, I shall not find you such as I would, and *that* I shall be found unto you such as ye would not: lest *there be* debates, envyings, wraths, strifes, backbitings, whisperings, swellings, tumults:
21 *And* lest, when I come again, my God will humble me among you, and *that* I shall bewail many which have sinned already, and have not repented of the uncleanness, and fornication, and lasciviousness, which they have committed.

HOOFDSTUK XIII.

DIT is de derde maal, *dat* ik tot u kom: in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan.
2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de tweede maal, en ik schrijf het nu afwezende aan degenen, die te voren gezondigd hebben, en aan alle de anderen, dat, zoo ik wederom kome, ik *hen* niet zal sparen;

CHAPTER XIII.

THIS *is* the third *time* I am coming to you: In the mouth of two or three witnesses shall every word be established.
2 I told you before, and foretell you, as if I were present, the second time; and being absent now I write to them which heretofore have sinned, and to all other, that, if I come again, I will not spare:

3 Dewijl gij zoekt eene proeve, dat Christus in mij spreekt, welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft hij nogtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in hem, maar zullen met hem leven door de kracht Gods in u.

5 Onderzoekt u zelven, of gij in het geloof zijt, beproeft u zelven. Of kent gij u zelven niet, dat Jezus Christus in u is? ten zij gij eenigzins verwerpelijk zijt.

6 Doch ik hoop, dat gij zult verstaan, dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God, dat gij niets kwaads doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen, en wij als verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons, wanneer wij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij wenschen ook dit, *namelijk* uwe volmaking.

10 Daarom schrijf ik afwezende deze dingen, opdat ik niet, tegenwoordig zijnde, strengheid zoude gebruiken, naar de magt, die mij de Heere gegeven heeft tot opbouwing, en niet tot nederwerping.

11 Voorts, broeders! zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede; en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.

12 Groet malkander met eenen heiligen kus.

13 U groeten alle de heiligen.

14 De genade des Heeren Jezus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen! Amen.

3 Since ye seek a proof of Christ speaking in me, which to you-ward is not weak, but is mighty in you.

4 For though he was crucified through weakness, yet he liveth by the power of God. For we also are weak in him, but we shall live with him by the power of God toward you.

5 Examine yourselves, whether ye be in the faith; prove your own selves. Know ye not your own selves, how that Jesus Christ is in you, except ye be reprobates?

6 But I trust that ye shall know that we are not reprobates.

7 Now I pray to God that ye do no evil; not that we should appear approved, but that ye should do that which is honest, though we be as reprobates.

8 For we can do nothing against the truth, but for the truth.

9 For we are glad, when we are weak, and ye are strong: and this also we wish, *even* your perfection.

10 Therefore I write these things being absent, lest being present I should use sharpness, according to the power which the Lord hath given me to edification, and not to destruction.

11 Finally, brethren, farewell. Be perfect, be of good comfort, be of one mind, live in peace; and the God of love and peace shall be with you.

12 Greet one another with an holy kiss.

13 All the saints salute you.

14 The grace of the Lord Jesus Christ, and the love of God, and the communion of the Holy Ghost, *be* with you all. Amen.

¶ The second *epistle* to the Corinthians was written from Philippi, *a city* of Macedonia, by Titus and Lucas.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

GALATEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel, (*geroepen* niet van menschen, noch door een' mensch, maar door Jezus Christus, en God den Vader, die hem uit de dooden opgewekt heeft,)
2 En alle de broeders, die met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië.
3 Genade zij u en vrede van God den Vader, en onzen Heere Jezus Christus;
4 Die zich zelven gegeven heeft voor onze zonden, opdat hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil van onzen God en Vader;
5 Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.
6 Ik verwonder mij, dat gij zoo haast *wijkende* van dengenen, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebragt wordt tot een ander evangelie;
7 Daar er geen ander is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren, en het evangelie van Christus willen verkeeren.
8 Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit den hemel, u een evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.
9 Gelijk wij te voren gezegd hebben, *zoo* zeg ik ook nu wederom: Indien u iemand een evangelie verkondigt, buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt.
10 Want predik ik nu de menschen, of God? Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik

THE EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

GALATIANS.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle, (not of men, neither by man, but by Jesus Christ, and God the Father, who raised him from the dead;)
2 And all the brethren which are with me, unto the churches of Galatia;
3 Grace *be* to you, and peace from God the Father, and *from* our Lord Jesus Christ,
4 Who gave himself for our sins, that he might deliver us from this present evil world, according to the will of God and our Father:
5 To whom *be* glory for ever and ever. Amen.
6 I marvel that ye are so soon removed from him that called you into the grace of Christ, unto another gospel:
7 Which is not another; but there be some that trouble you, and would pervert the gospel of Christ.
8 But though we, or an angel from heaven, preach any other gospel unto you than that which we have preached unto you, let him be accursed.
9 As we said before, so say I now again, If any *man* preach any other gospel unto you than that ye have received, let him be accursed.
10 For do I now persuade men, or God? or do I seek to please men? for if I yet pleased men,

nog menschen behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

11 Maar ik maak u bekend, broeders! dat het evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

12 Want ik heb ook hetzelve niet van een' mensch ontvangen, noch geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus.

13 Want gij hebt mijnen omgang gehoord, die eertijds in het Jodendom was, dat ik de gemeente Gods boven mate vervolgde, en dezelve verwoestte;

14 En dat ik in het Jodendom toenam boven velen van mijnen leeftijd in mijn geslacht, zijnde overvloedig ijverig voor mijne vaderlijke inzettingen.

15 Maar wanneer het Gode behaagd heeft, die mij van mijn moeders lijve aan afgezonderd heeft, en geroepen door zijne genade,

16 Zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik denzelven door het evangelie onder de heidenen zoude verkondigen, zoo ben ik terstond niet te rade gegaan met vleesch en bloed,

17 En ik ben niet weder gegaan naar Jeruzalem tot degenen, die vóór mij apostelen waren; maar ik ging henen naar Arabië, en keerde wederom naar Damaskus.

18 Daarna kwam ik na drie jaren weder te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen.

19 En ik zag geenen anderen van de apostelen, dan Jakobus, den broeder des Heeren.

20 Hetgeen ik u schrijve, ziet, *ik betuig* voor God, dat ik niet liege!

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië.

22 En ik was van aangezigt onbekend aan de gemeenten in Judea, die in Christus zijn;

23 Maar zij hadden alleen ge-

I should not be the servant of Christ.

11 But I certify you, brethren, that the gospel which was preached of me is not after man:

12 For I neither received it of man, neither was I taught *it*, but by the revelation of Jesus Christ.

13 For ye have heard of my conversation in time past in the Jews' religion, how that beyond measure I persecuted the church of God, and wasted it;

14 And profited in the Jews' religion above many my equals in mine own nation, being more exceedingly zealous of the traditions of my fathers.

15 But when it pleased God, who separated me from my mother's womb, and called *me* by his grace,

16 To reveal his Son in me, that I might preach him among the heathen; immediately I conferred not with flesh and blood:

17 Neither went I up to Jerusalem to them which were apostles before me; but I went into Arabia, and returned again unto Damascus.

18 Then after three years I went up to Jerusalem to see Peter, and abode with him fifteen days.

19 But other of the apostles saw I none, save James the Lord's brother.

20 Now the things which I write unto you, behold, before God, I lie not.

21 Afterwards I came into the regions of Syria and Cilicia;

22 And was unknown by face unto the churches of Judea which were in Christ:

23 But they had heard only, That

hoord, *dat* men zeide: Degene, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, 't welk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God in mij.

he which persecuted us in times past, now preacheth the faith which once he destroyed.

24 And they glorified God in me.

HOOFDSTUK II.

DAARNA ben ik, na veertien jaren, wederom naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, ook Titus medegenomen hebbende.

2 En ik ging op volgens eene openbaring, en stelde hun het evangelie voor, dat ik predik onder de heidenen; en in het bijzonder aan degenen, die in achting waren, opdat ik niet eenigzins te vergeefs zoude loopen, of geloopen hebben.

3 Maar ook Titus, die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

4 En *dat* om der ingekropene valsche broederen wil, die van ter zijden ingekomen waren, om te verspieden onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen;

5 Denwelken wij ook niet een uur hebben geweken met onderwerping, opdat de waarheid van het evangelie bij u zoude verblijven.

6 En van degenen, die geacht waren wat te zijn, (hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet; God neemt den persoon des menschen niet aan;) want die geacht waren, hebben mij niets toegebragt.

7 Maar daarentegen, als zij zagen, dat aan mij het evangelie der voorhuid toebetrouwd was, gelijk aan Petrus *dat* der besnijdenis;

8 (Want die in Petrus krachtig werkte tot het apostelschap der besnijdenis, die werkte ook krachtig in mij onder de heidenen.)

CHAPTER II.

THEN fourteen years after I went up again to Jerusalem with Barnabas, and took Titus with *me* also.

2 And I went up by revelation, and communicated unto them that gospel which I preach among the Gentiles, but privately to them which were of reputation, lest by any means I should run, or had run, in vain.

3 But neither Titus, who was with me, being a Greek, was compelled to be circumcised:

4 And that because of false brethren unawares brought in, who came in privily to spy out our liberty which we have in Christ Jesus, that they might bring us into bondage:

5 To whom we gave place by subjection, no, not for an hour; that the truth of the gospel might continue with you.

6 But of those, who seemed to be somewhat, whatsoever they were, it maketh no matter to me: God accepteth no man's person: for they who seemed *to be somewhat*, in conference added nothing to me:

7 But contrariwise, when they saw that the gospel of the uncircumcision was committed unto me, as *the gospel* of the circumcision *was* unto Peter;

8 (For he that wrought effectually in Peter to the apostleship of the circumcision, the same was mighty in me toward the Gentiles;)

9 En als Jakobus, en Cephas, en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade, die mij gegeven was, erkenden, gaven zij mij en Barnabas de regter-*hand* der gemeenschap, opdat wij tot de heidenen, en zij tot de besnijdenis *zouden gaan*;

10 Alleenlijk, dat wij den armen zouden gedenken; hetwelk zelve ik mij ook benaarstigd heb te doen.

11 En toen Petrus te Antochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezigt, omdat hij te bestraffen was.

12 Want eer sommigen van Jakobus gekomen waren, at hij mede met de heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij *zich* en scheidde zich zelven af, vreezende degenen, die uit de besnijdenis waren.

13 En ook de andere Joden veinsden met hem; alzoo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hunne veinzing.

14 Maar als ik zag, dat zij niet regt wandelden naar de waarheid van het evangelie, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: Indien gij, die een Jood zijt, naar heidensche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de heidenen naar Joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van afkomst Joden, en niet zondaars uit de heidenen;

16 *Doch* wetende, dat de mensch niet geregtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden geregtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden.

17 Maar indien wij, die in Christus zoeken geregtvaardigd te worden, ook zelven zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

9 And when James, Cephas, and John, who seemed to be pillars, perceived the grace that was given unto me, they gave to me and Barnabas the right hands of fellowship; that we *should go* unto the heathen, and they unto the circumcision.

10 Only *they would* that we should remember the poor; the same which I also was forward to do.

11 But when Peter was come to Antioch, I withstood him to the face, because he was to be blamed.

12 For before that certain came from James, he did eat with the Gentiles: but when they were come, he withdrew, and separated himself, fearing them which were of the circumcision.

13 And the other Jews dissembled likewise with him; insomuch that Barnabas also was carried away with their dissimulation.

14 But when I saw that they walked not uprightly according to the truth of the gospel, I said unto Peter before *them* all, If thou, being a Jew, livest after the manner of Gentiles, and not as do the Jews, why compellest thou the Gentiles to live as do the Jews?

15 We *who are* Jews by nature, and not sinners of the Gentiles,

16 Knowing that a man is not justified by the works of the law, but by the faith of Jesus Christ, even we have believed in Jesus Christ, that we might be justified by the faith of Christ, and not by the works of the law: for by the works of the law shall no flesh be justified.

17 But if, while we seek to be justified by Christ, we ourselves also are found sinners, *is* therefore Christ the minister of sin? God forbid.

18 Want indien ik datzelve, wat
ik afgebroken heb, wederom op-
bouw, zoo stel ik mij zelven tot
een overtreder.
19 Want ik ben door de wet der
wet gestorven, opdat ik Gode le-
ven zoude.
20 Ik ben met Christus gekruist;
en ik leef, *doch* niet meer ik, maar
Christus leeft in mij; en hetgeen
ik nu in het vleesch leef, dat leef
ik door het geloof des Zoons Gods,
die mij liefgehad heeft, en zich
zelven voor mij overgegeven heeft.
21 Ik doe de genade Gods niet te
niet: want indien de regtvaardig-
heid door de wet is, zoo is dan
Christus te vergeefs gestorven.

HOOFDSTUK III.

O gij uitzinnige Galaten! wie
heeft u betooverd, dat gij der
waarheid niet zoudt gehoorzaam
zijn; aan wie Jezus Christus voor
de oogen te voren geschilderd is
geweest, onder u gekruist zijnde?
2 Dit alleen wil ik van u verstaan:
Hebt gij den Geest ontvangen uit
de werken der wet, of uit de pre-
diking des geloofs?
3 Zijt gij zoo uitzinnig? daar gij
met den Geest begonnen zijt, vol-
eindigt gij nu met het vleesch?
4 Hebt gij zoo veel te vergeefs ge-
leden? Indien ook maar te vergeefs!
5 Die u dan den Geest verleent,
en krachten in u werkt, *doet hij*
dat uit de werken der wet, of uit
de prediking des geloofs?

6 Gelijk Abraham Gode geloofd
heeft, en het is hem tot regtvaar-
digheid gerekend.
7 Zoo verstaat dan, dat degenen,
die uit het geloof zijn, Abrahams
kinderen zijn.
8 En de schrift, te voren ziende,
dat God de heidenen uit het geloof
zoude regtvaardigen, heeft te vo-
ren aan Abraham het evangelie
verkondigd, *zeggende*: In u zullen
alle de volken gezegend worden.

18 For if I build again the things
which I destroyed, I make myself
a transgressor.

19 For I through the law am
dead to the law, that I might live
unto God.
20 I am crucified with Christ:
nevertheless, I live; yet not I, but
Christ liveth in me: and the life
which I now live in the flesh, I
live by the faith of the Son of God,
who loved me, and gave himself
for me.
21 I do not frustrate the grace of
God: for if righteousness *come* by
the law, then Christ is dead in
vain.

CHAPTER III.

O FOOLISH Galatians, who hath
bewitched you, that ye should
not obey the truth, before whose
eyes Jesus Christ hath been evi-
dently set forth, crucified among
you?
2 This only would I learn of you,
Received ye the Spirit by the
works of the law, or by the hear-
ing of faith?
3 Are ye so foolish? having be-
gun in the Spirit, are ye now made
perfect by the flesh?
4 Have ye suffered so many
things in vain? if *it be* yet in vain.
5 He therefore that ministereth
to you the Spirit, and worketh
miracles among you, *doeth he it* by
the works of the law, or by the
hearing of faith?
6 Even as Abraham believed
God, and it was accounted to him
for righteousness.
7 Know ye therefore, that they
which are of faith, the same are
the children of Abraham.
8 And the scripture, foreseeing
that God would justify the heathen
through faith, preached before the
gospel unto Abraham, *saying*, In
thee shall all nations be blessed.

9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegend met den geloovigen Abraham.

10 Want zoo velen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

11 En dat niemand door de wet geregtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de regtvaardige zal uit het geloof leven.

12 Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; (want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt).

14 Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zoude in Christus Jezus, *en* opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders! ik spreek naar den mensch: Zelfs eens menschen verbond, dat bevestigd is, doet niemand te niet, of *niemand* doet er toe.

16 Nu zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uwen zade; hetwelk is Christus.

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die na vier honderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de beloftenis te niet te doen.

18 Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is zij niet meer uit de beloftenis; maar God heeft ze Abraham door de beloftenis genadig gegeven.

19 Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, tot dat het zaad zoude gekomen zijn, aan wien het beloofd

9 So then they which be of faith are blessed with faithful Abraham.

10 For as many as are of the works of the law, are under the curse: for it is written, Cursed is every one that continueth not in all things which are written in the book of the law to do them.

11 But that no man is justified by the law in the sight of God, it is evident: for, The just shall live by faith.

12 And the law is not of faith: but, The man that doeth them shall live in them.

13 Christ hath redeemed us from the curse of the law, being made a curse for us: for it is written, Cursed is every one that hangeth on a tree:

14 That the blessing of Abraham might come on the Gentiles through Jesus Christ; that we might receive the promise of the Spirit through faith.

15 Brethren, I speak after the manner of men; Though *it be* but a man's covenant, yet *if it be* confirmed, no man disannulleth or addeth thereto.

16 Now to Abraham and his seed were the promises made. He saith not, And to seeds, as of many; but as of one, And to thy seed, which is Christ.

17 And this I say, *That* the covenant that was confirmed before of God in Christ, the law, which was four hundred and thirty years after, cannot disannul, that it should make the promise of none effect.

18 For if the inheritance *be* of the law, *it is* no more of promise: but God gave *it* to Abraham by promise.

19 Wherefore then *serveth* the law? It was added because of transgressions, till the seed should come to whom the promise was

was; en zij is door de engelen besteld in de hand des middelaars.
20 En de middelaar is niet *middelaar* van éénen, maar God is één.
21 Is dan de wet tegen de beloftenissen Gods? Dat zij verre; want indien er eene wet gegeven ware, die magtig was levend te maken, zoo zoude waarlijk de regtvaardigheid uit de wet zijn.
22 Maar de schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus aan de geloovigen zoude gegeven worden.
23 Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zoude worden.
24 Zoo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden geregtvaardigd worden.
25 Maar nu het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.
26 Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.
27 Want zoo velen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.
28 Daarin is noch Jood noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw: want gij allen zijt één in Christus Jezus.
29 En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfgenamen.

HOOFDSTUK IV.

DOCH ik zeg, zoo langen tijd de erfgenaam een kind is, verschilt hij niets van een' dienstknecht, *hoewel* hij een heer is van alles;
2 Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd, van den vader te voren gesteld.
3 Alzoo waren ook wij, toen wij

made; *and it was* ordained by angels in the hand of a mediator.
20 Now a mediator is not *a mediator* of one; but God is one.
21 *Is* the law then against the promises of God? God forbid: for if there had been a law given which could have given life, verily righteousness should have been by the law.
22 But the scripture hath concluded all under sin, that the promise by faith of Jesus Christ might be given to them that believe.
23 But before faith came, we were kept under the law, shut up unto the faith which should afterwards be revealed.
24 Wherefore the law was our schoolmaster *to bring us* unto Christ, that we might be justified by faith.
25 But after that faith is come, we are no longer under a schoolmaster.
26 For ye are all the children of God by faith in Christ Jesus.
27 For as many of you as have been baptized into Christ, have put on Christ.
28 There is neither Jew nor Greek, there is neither bond nor free, there is neither male nor female: for ye are all one in Christ Jesus.
29 And if ye *be* Christ's, then are ye Abraham's seed, and heirs according to the promise.

CHAPTER IV.

NOW I say, *That* the heir, as long as he is a child, differeth nothing from a servant, though he be lord of all;
2 But is under tutors and governors until the time appointed of the father.
3 Even so we, when we were

kinderen waren, dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld.

4 Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet,

5 Opdat hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zoude, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader!

7 Zoo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen, die van nature geene goden zijn;

9 En nu, als gij God kent, ja wat meer is, van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik niet misschien te vergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders! ik bid u; gij hebt mij in niets ongelijk gedaan.

13 En gij weet, dat ik u bij zwakheid des vleesches het evangelie de eerste maal verkondigd heb;

14 En mijne verzoeking, die in mijn vleesch *geschiedde*, hebt gij niet veracht, noch verfoeid; maar gij naamt mij aan als eenen engel Gods, *ja* als Christus Jezus.

15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.

children, were in bondage under the elements of the world:

4 But when the fulness of the time was come, God sent forth his Son, made of a woman, made under the law,

5 To redeem them that were under the law, that we might receive the adoption of sons.

6 And because ye are sons, God hath sent forth the Spirit of his Son into your hearts, crying, Abba, Father.

7 Wherefore thou art no more a servant, but a son; and if a son, then an heir of God through Christ.

8 Howbeit then, when ye knew not God, ye did service unto them which by nature are no gods.

9 But now, after that ye have known God, or rather are known of God, how turn ye again to the weak and beggarly elements, whereunto ye desire again to be in bondage?

10 Ye observe days, and months, and times, and years.

11 I am afraid of you, lest I have bestowed upon you labour in vain.

12 Brethren, I beseech you, be as I *am*; for I *am* as ye *are*: ye have not injured me at all.

13 Ye know how through infirmity of the flesh I preached the gospel unto you at the first.

14 And my temptation which was in my flesh ye despised not, nor rejected; but received me as an angel of God, *even* as Christ Jesus.

15 Where is then the blessedness ye spake of? for I bear you record, that, if *it had been* possible, ye would have plucked out your own eyes, and have given them to me.

16 Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?

17 Zij ijveren niet regt over u; maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.

18 Doch in het goede te allen tijd te ijveren is goed, en niet alleen als ik bij u tegenwoordig ben.

19 Mijne kinderkens! die ik wederom arbeide te baren, tot dat Christus eene gestalte in u krijge.

20 Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mogt veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21 Zegt mij, gij die onder de wet wilt zijn! hoort gij de wet niet?

22 Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, éénen uit de dienstmaagd, en éénen uit de vrije.

23 Maar gene, die uit de dienstmaagd was, werd naar het vleesch geboren; doch deze, die uit de vrije was, door de beloftenis.

24 Hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden; het éène van den berg Sina, tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Agar;

25 Want dit, *namelijk* Agar, is Sina, een berg in Arabië, en komt overeen met het Jeruzalem, dat nu is, en dienstbaar is met zijne kinderen.

26 Maar het Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is ons aller moeder.

27 Want er is geschreven: Zijt vrolijk, gij onvruchtbare, die niet baart! breek uit en roep, gij die geenen barensnood hebt! want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergene, die den man heeft.

28 Maar wij broeders! zijn kinderen der belofte, zoo als Isaäk was.

29 Doch gelijk toen, die naar het vleesch geboren was, vervolgde dengenen, die naar den geest *geboren was*, alzoo ook nu.

16 Am I therefore become your enemy, because I tell you the truth?

17 They zealously affect you, *but* not well; yea, they would exclude you, that ye might affect them.

18 But *it is* good to be zealously affected always in *a* good *thing*, and not only when I am present with you.

19 My little children, of whom I travail in birth again, until Christ be formed in you,

20 I desire to be present with you now, and to change my voice; for I stand in doubt of you.

21 Tell me, ye that desire to be under the law, do ye not hear the law?

22 For it is written, that Abraham had two sons; the one by a bond-maid, the other by a free-woman.

23 But he *who was* of the bond-woman, was born after the flesh; but he of the free-woman *was* by promise.

24 Which things are an allegory: for these are the two covenants; the one from the mount Sinai, which gendereth to bondage, which is Agar.

25 For this Agar is mount Sinai in Arabia, and answereth to Jerusalem which now is, and is in bondage with her children.

26 But Jerusalem which is above is free, which is the mother of us all.

27 For it is written, Rejoice, *thou* barren that bearest not; break forth and cry, thou that travailest not: for the desolate hath many more children than she which hath an husband.

28 Now we, brethren, as Isaac was, are the children of promise.

29 But as then he that was born after the flesh persecuted him *that was born* after the Spirit, even so *it is* now.

30 Maar wat zegt de schrift? Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31 Zoo dan, broeders! wij zijn niet kinderen eener dienstmaagd, maar der vrije.

HOOFDSTUK V.

STAAT dan in de vrijheid, met welke Christus ons vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met een juk van dienstbaarheid bevangen.

2 Ziet, ik Paulus zegge u, zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.

3 En ik betuig wederom aan een' iegelijk mensch, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is om de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden, die door de wet geregtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest, uit het geloof, de hope der regtvaardigheid.

6 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende.

7 Gij liept wél: wie heeft u verhinderd der waarheid niet gehoorzaam te zijn?

8 Dit gevoelen is niet uit hem, die u roept.

9 Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10 Ik vertrouw van u in den Heere, dat gij niet anders zult gevoelen; maar die u ontroert, zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11 Maar ik, broeders! indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan de ergernis des kruises vernietigd.

12 Och of zij ook afgesneden wierden, die u onrustig maken!

30 Nevertheless, what saith the scripture? Cast out the bond-woman and her son: for the son of the bond-woman shall not be heir with the son of the free-woman.

31 So then, brethren, we are not children of the bond-woman, but of the free.

CHAPTER V.

STAND fast therefore in the liberty wherewith Christ hath made us free, and be not entangled again with the yoke of bondage.

2 Behold, I Paul say unto you, that if ye be circumcised, Christ shall profit you nothing.

3 For I testify again to every man that is circumcised, that he is a debtor to do the whole law.

4 Christ is become of no effect unto you, whosoever of you are justified by the law; ye are fallen from grace.

5 For we through the Spirit wait for the hope of righteousness by faith.

6 For in Christ Jesus neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision; but faith which worketh by love.

7 Ye did run well; who did hinder you that ye should not obey the truth?

8 This persuasion *cometh* not of him that calleth you.

9 A little leaven leaveneth the whole lump.

10 I have confidence in you through the Lord, that ye will be none otherwise minded: but he that troubleth you shall bear *his* judgment, whosoever he be.

11 And I, brethren, if I yet preach circumcision, why do I yet suffer persecution? then is the offence of the cross ceased.

12 I would they were even cut off which trouble you.

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders! alleen *gebruikt* de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch; maar dient malkander door de liefde.

14 Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naaste liefhebben gelijk u zelven.

15 Maar, indien gij malkander bijt en opeet, ziet toe, dat gij van malkander niet verteerd wordt.

16 En ik zeg: Wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesches niet.

17 Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen malkander, alzoo dat gij niet doet, hetgeen gij wilt.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 De werken des vleesches nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid,

20 Afgoderij, vergiftiging, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedragt, ketterijen,

21 Nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat, die zulke dingen doen, het koningrijk Gods niet zullen beërven.

22 Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, langmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23 Tegen de zoodanigen is de wet niet.

24 Maar die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25 Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, malkander tergende, malkander benijdende.

13 For, brethren, ye have been called unto liberty; only *use* not liberty for an occasion to the flesh, but by love serve one another.

14 For all the law is fulfilled in one word, *even* in this; Thou shalt love thy neighbour as thyself.

15 But if ye bite and devour one another, take heed that ye be not consumed one of another.

16 *This* I say then, Walk in the Spirit, and ye shall not fulfil the lust of the flesh.

17 For the flesh lusteth against the Spirit, and the Spirit against the flesh: and these are contrary the one to the other; so that ye cannot do the things that ye would.

18 But if ye be led by the Spirit, ye are not under the law.

19 Now the works of the flesh are manifest, which are *these*, Adultery, fornication, uncleanness, lasciviousness,

20 Idolatry, witchcraft, hatred, variance, emulations, wrath, strife, seditions, heresies,

21 Envyings, murders, drunkenness, revellings, and such like: of the which I tell you before, as I have also told *you* in time past, that they which do such things shall not inherit the kingdom of God.

22 But the fruit of the Spirit is love, joy, peace, long-suffering, gentleness, goodness, faith,

23 Meekness, temperance: against such there is no law.

24 And they that are Christ's have crucified the flesh, with the affections and lusts.

25 If we live in the Spirit, let us also walk in the Spirit.

26 Let us not be desirous of vain glory, provoking one another, envying one another.

HOOFDSTUK VI.

BROEDERS! indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt den zoodanige te regt met den geest der zachtmoedigheid; ziende op u zelven, opdat ook gij niet verzocht wordt.

2 Draagt malkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus.

3 Want zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zich zelven in *zijn* gemoed.

4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen werk; en alsdan zal hij aan zich zelven alleen roem hebben, en niet aan eenen ander.

5 Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6 En die onderwezen wordt in het woord, deele mede van alle goederen dengenen, die hem onderwijst.

7 Dwaalt niet: God laat zich niet bespotten; want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaijen.

8 Want die in zijn eigen vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaijen; maar die in den geest zaait, zal uit den geest het eeuwige leven maaijen.

9 Doch laat ons, goed doende, niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaijen, zoo wij niet verslappen.

10 Zoo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet, hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12 Alle degenen, die een schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzaken u, besneden te worden, alleen opdat zij van wege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13 Want ook zij zelven, die besneden worden, houden de wet niet; maar zij willen, dat gij be-

CHAPTER VI.

BRETHREN, if a man be overtaken in a fault, ye which are spiritual, restore such an one in the spirit of meekness; considering thyself, lest thou also be tempted.

2 Bear ye one another's burdens, and so fulfil the law of Christ.

3 For if a man think himself to be something, when he is nothing, he deceiveth himself.

4 But let every man prove his own work, and then shall he have rejoicing in himself alone, and not in another.

5 For every man shall bear his own burden.

6 Let him that is taught in the word, communicate unto him that teacheth in all good things.

7 Be not deceived; God is not mocked: for whatsoever a man soweth, that shall he also reap.

8 For he that soweth to his flesh, shall of the flesh reap corruption: but he that soweth to the Spirit, shall of the Spirit reap life everlasting.

9 And let us not be weary in well-doing: for in due season we shall reap if we faint not.

10 As we have therefore opportunity, let us do good unto all *men*, especially unto them who are of the household of faith.

11 Ye see how large a letter I have written unto you with mine own hand.

12 As many as desire to make a fair shew in the flesh, they constrain you to be circumcised; only lest they should suffer persecution for the cross of Christ.

13 For neither they themselves who are circumcised keep the law; but desire to have you cir-

sneden wordt, opdat zij in uw vleesch roemen zouden.

14 Maar het zij verre van mij, dat ik zoude roemen, anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.

15 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel.

16 En zoo velen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve zal *zijn* vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.

17 Voorts, niemand doe mij moeite aan; want ik draag de lidteekenen des Heeren Jezus in mijn ligchaam.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest, broeders! Amen.

cumcised, that they may glory in your flesh.

14 But God forbid that I should glory, save in the cross of our Lord Jesus Christ, by whom the world is crucified unto me, and I unto the world.

15 For in Christ Jesus neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision, but a new creature.

16 And as many as walk according to this rule, peace *be* on them, and mercy, and upon the Israel of God.

17 From henceforth let no man trouble me: for I bear in my body the marks of the Lord Jesus.

18 Brethren, the grace of our Lord Jesus Christ *be* with your spirit. Amen.

¶ Unto the Galatians, written from Rome.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DIE VAN EPHEZE.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, aan de heiligen, die te Epheze zijn, en geloovigen in Christus Jezus;

2 Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

3 Gezegend zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus.

4 Gelijk hij ons uitverkoren heeft in hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en

THE EPISTLE OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE EPHESIANS.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, to the saints which are at Ephesus, and to the faithful in Christ Jesus:

2 Grace *be* to you, and peace, from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.

3 Blessed *be* the God and Father of our Lord Jesus Christ, who hath blessed us with all spiritual blessings in heavenly *places* in Christ:

4 According as he hath chosen us in him, before the foundation of the world, that we should be holy

onberispelijk zijn voor hem in liefde:
5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in zich zelven, naar het welbehagen van zijnen wil,
6 Tot prijs der heerlijkheid zijner genade, door welke hij ons begenadigd heeft in den Geliefde:
7 In wien wij hebben de verlossing door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,
8 Met welke hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzigtigheid;
9 Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, hetwelk hij voorgenomen had in zich zelven,
10 Om in de bedeeling van de volheid der tijden alles weder tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;
11 In hem, in wien wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordineerd waren naar het voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil;
12 Opdat wij zouden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, wij die eerst op Christus gehoopt hebben.
13 In wien ook gij *zijt*, nadat gij het woord der waarheid, *namelijk* het evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in wien gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte;
14 Die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregene verlossing tot prijs zijner heerlijkheid.
15 Daarom ook, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot alle de heiligen,
16 Houde ik niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden;

and without blame before him in love:
5 Having predestinated us unto the adoption of children by Jesus Christ to himself, according to the good pleasure of his will,
6 To the praise of the glory of his grace, wherein he hath made us accepted in the Beloved:
7 In whom we have redemption through his blood, the forgiveness of sins, according to the riches of his grace;
8 Wherein he hath abounded toward us in all wisdom and prudence;
9 Having made known unto us the mystery of his will, according to his good pleasure, which he hath purposed in himself:
10 That in the dispensation of the fulness of times he might gather together in one all things in Christ, both which are in heaven, and which are on earth; *even* in him:
11 In whom also we have obtained an inheritance, being predestinated according to the purpose of him who worketh all things after the counsel of his own will:
12 That we should be to the praise of his glory, who first trusted in Christ.
13 In whom ye also *trusted*, after that ye heard the word of truth, the gospel of your salvation: in whom also, after that ye believed, ye were sealed with that Holy Spirit of promise,
14 Which is the earnest of our inheritance until the redemption of the purchased possession, unto the praise of his glory.
15 Wherefore I also, after I heard of your faith in the Lord Jesus, and love unto all the saints,
16 Cease not to give thanks for you, making mention of you in my prayers;

17 Opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring, in zijne kennis;

18 *Namelijk* verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hope van zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis in de heiligen;

19 En welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte zijner magt,

20 Die hij gewrocht heeft in Christus, als hij hem uit de dooden heeft opgewekt; en hij heeft *hem* gezet tot zijne regter- *hand* in den hemel;

21 Verre boven alle overheid, en magt, en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende;

22 En hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een hoofd boven alle dingen;

23 Welke zijn ligchaam is, *en* de vervulling desgenen, die alles in allen vervult.

17 That the God of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, may give unto you the spirit of wisdom and revelation in the knowledge of him:

18 The eyes of your understanding being enlightened; that ye may know what is the hope of his calling, and what the riches of the glory of his inheritance in the saints,

19 And what *is* the exceeding greatness of his power to us-ward who believe, according to the working of his mighty power,

20 Which he wrought in Christ, when he raised him from the dead, and set *him* at his own right hand in the heavenly *places*,

21 Far above all principality, and power, and might, and dominion, and every name that is named, not only in this world, but also in that which is to come:

22 And hath put all *things* under his feet, and gave him *to be* the head over all *things* to the church,

23 Which is his body, the fulness of him that filleth all in all.

HOOFDSTUK II.

EN u *heeft hij mede levend gemaakt*, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden;

2 In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de magt der lucht, van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid;

3 Onder welke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesches, doende den wil des vleesches en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen:

4 Maar God, die rijk is in barm-

CHAPTER II.

AND you *hath he quickened*, who were dead in trespasses and sins;

2 Wherein in time past ye walked according to the course of this world, according to the prince of the power of the air, the spirit that now worketh in the children of disobedience:

3 Among whom also we all had our conversation in times past in the lusts of our flesh, fulfilling the desires of the flesh and of the mind; and were by nature the children of wrath, even as others.

4 But God, who is rich in mercy,

barmhartigheid, heeft door zijne groote liefde, waarmede hij ons liefgehad heeft,

5 Ook toen wij dood waren door de misdaden, *ons* levend gemaakt met Christus, (uit genade zijt gij zalig geworden.)

6 En heeft *ons* mede opgewekt, en heeft *ons* mede gezet in den hemel in Christus Jezus,

7 Opdat hij zoude betoonen in de toekomende eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u, het is Gods gave;

9 Niet uit de werken, opdat niemand roeme.

10 Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

11 Daarom gedenkt dat gij, die eertijds heidenen waart in het vleesch, en die voorhuid genaamd werdt van degenen, die genaamd zijn besnijdenis in het vleesch, die met handen geschiedt;

12 Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geene hope hebbende, en zonder God in de wereld.

13 Maar nu in Christus Jezus, zijt gij, die eertijds verre waart, nabij geworden door het bloed van Christus.

14 Want hij is onze vrede, die beide één gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

15 Heeft hij de vijandschap in zijn vleesch teniet gemaakt, *namelijk* de wet der geboden in inzettingen *bestaande*; opdat hij die twee in zich zelven tot éénen nieuwen mensch zoude scheppen, vrede makende,

16 En *opdat* hij die beiden in één ligchaam met God zoude ver-

for his great love wherewith he loved us,

5 Even when we were dead in sins, hath quickened us together with Christ; (by grace ye are saved;)

6 And hath raised *us* up together, and made *us* sit together in heavenly *places*, in Christ Jesus:

7 That in the ages to come he might shew the exceeding riches of his grace in *his* kindness toward us, through Christ Jesus.

8 For by grace are ye saved, through faith; and that not of yourselves: *it is* the gift of God:

9 Not of works, lest any man should boast.

10 For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God hath before ordained that we should walk in them.

11 Wherefore remember, that ye *being* in time past Gentiles in the flesh who are called Uncircumcision by that which is called the Circumcision in the flesh made by hands;

12 That at that time ye were without Christ, being aliens from the commonwealth of Israel, and strangers from the covenants of promise, having no hope, and without God in the world:

13 But now, in Christ Jesus, ye who sometimes were far off, are made nigh by the blood of Christ.

14 For he is our peace, who hath made both one, and hath broken down the middle wall of partition *between us*;

15 Having abolished in his flesh the enmity, *even* the law of commandments *contained* in ordinances: for to make in himself of twain one new man, *so* making peace;

16 And that he might reconcile both unto God in one body by the

zoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelve gedood hebbende.
17 En komende, heeft hij door het evangelie vrede verkondigd u, die verre waart, en hun, die nabij waren.
18 Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.
19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods,
20 Gebouwd op het fondament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen;
21 Op wien het geheele gebouw, bekwamelijk te zamengevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen tempel in den Heere;
22 Op welken ook gij mede gebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.

HOOFDSTUK III.

OM deze oorzake *ben* ik Paulus de gevangene van Christus Jezus voor u, die heidenen zijt.
2 Indien gij maar gehoord hebt van de bedeeling der genade Gods, die mij gegeven is aan u;
3 Dat hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt de verborgenheid, (gelijk ik met weinige *woorden* te voren geschreven heb;
4 Waaraan gij, *dit* lezende, kunt bemerken mijne wetenschap in de verborgenheid van Christus.)
5 Welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, gelijk zij nu is geopenbaard aan zijne heilige apostelen en profeten, door den Geest;
6 *Namelijk* dat de heidenen zijn mede-erfgenamen, en van hetzelfde ligchaam, en mede-deelgenooten zijner beloftte in Christus, door het evangelie;
7 Waarvan ik een dienaar geworden ben, naar de gave der genade

cross, having slain the enmity thereby:
17 And came and preached peace to you which were afar off, and to them that were nigh.
18 For through him we both have an access by one Spirit unto the Father.
19 Now therefore ye are no more strangers and foreigners, but fellow-citizens with the saints, and of the household of God;
20 And are built upon the foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief corner-*stone;*
21 In whom all the building fitly framed together, groweth unto an holy temple in the Lord;
22 In whom ye also are builded together, for an habitation of God through the Spirit.

CHAPTER III.

FOR this cause, I Paul, the prisoner of Jesus Christ for you Gentiles,
2 If ye have heard of the dispensation of the grace of God which is given me to you-ward:
3 How that by revelation he made known unto me the mystery, as I wrote afore in few words;
4 Whereby, when ye read, ye may understand my knowledge in the mystery of Christ,
5 Which in other ages was not made known unto the sons of men, as it is now revealed unto his holy apostles and prophets by the Spirit;
6 That the Gentiles should be fellow-heirs, and of the same body, and partakers of his promise in Christ by the gospel:
7 Whereof I was made a minister, according to the gift of the

Gods die mij gegeven is, naar de
werking zijner kracht.
8 Mij, den allerminsten van alle
de heiligen, is deze genade gegeven,
onder de heidenen door het
evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken
rijkdom van Christus,
9 En allen te verlichten, *dat zij
mogen verstaan* welke de gemeenschap
der verborgenheid zij, die
van *alle* eeuwen verborgen is geweest
in God, die alle dingen geschapen
heeft door Jezus Christus;
10 Opdat nu, door de gemeente,
bekend gemaakt worde aan de
overheden en de magten in den hemel
de veelvuldige wijsheid Gods;
11 Naar het eeuwig voornemen,
dat hij gemaakt heeft in Christus
Jezus, onzen Heere;
12 In wien wij hebben de vrijmoedigheid,
en den toegang met
vertrouwen, door het geloof aan
hem.
13 Daarom bid ik, dat gij niet
vertraagt bij mijne verdrukkingen
voor u, hetwelk is uwe heerlijkheid.
14 Om deze oorzake buig ik mijne
knieën tot den Vader onzes
Heeren Jezus Christus,
15 Uit wien al het geslachte in de
hemelen en op de aarde genoemd
wordt,
16 Opdat hij u geve, naar den
rijkdom zijner heerlijkheid, met
kracht versterkt te worden door
zijnen Geest in den inwendigen
mensch;
17 Opdat Christus door het geloof
in uwe harten wone, en gij in
de liefde geworteld en gegrond zijt;
18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen
met alle de heiligen, welke
de breedte, en lengte, en diepte, en
hoogte zij,
19 En bekennen de liefde van
Christus, die de kennis te boven
gaat, opdat gij vervuld wordt tot
alle de volheid Gods.
20 Hem nu, die magtig is meer
dan overvloedig te doen boven al

grace of God given unto me by the
effectual working of his power.
8 Unto me, who am less than
the least of all saints, is this grace
given, that I should preach among
the Gentiles the unsearchable
riches of Christ;
9 And to make all *men* see what
is the fellowship of the mystery,
which from the beginning of the
world hath been hid in God, who
created all things by Jesus Christ:
10 To the intent that now unto
the principalities and powers in
heavenly *places* might be known
by the church the manifold wisdom
of God,
11 According to the eternal purpose
which he purposed in Christ
Jesus our Lord:
12 In whom we have boldness
and access with confidence by the
faith of him.
13 Wherefore I desire that ye
faint not at my tribulations for you,
which is your glory.
14 For this cause I bow my knees
unto the Father of our Lord Jesus
Christ,
15 Of whom the whole family in
heaven and earth is named,
16 That he would grant you, according
to the riches of his glory,
to be strengthened with might by
his Spirit in the inner man;
17 That Christ may dwell in your
hearts by faith; that ye, being
rooted and grounded in love,
18 May be able to comprehend
with all saints what *is* the breadth,
and length, and depth, and height;
19 And to know the love of Christ,
which passeth knowledge, that ye
might be filled with all the fulness
of God.
20 Now unto him that is able to
do exceeding abundantly above all

wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt,

21 Hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid! Amen.

that we ask or think, according to the power that worketh in us,

21 Unto him *be* glory in the church by Christ Jesus throughout all ages, world without end. Amen.

HOOFDSTUK IV.

ZOO bid ik u dan, ik de gevangene in den Heere, dat gij wandelt waardig der roeping, met welke gij geroepen zijt;

2 Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met langmoedigheid, verdragende malkander in liefde;

3 U benaarstigende te behouden de eenigheid des Geestes door den band des vredes.

4 Eén ligchaam is het, en één Geest, gelijk gij ook geroepen zijt tot éene hope uwer roeping;

5 Eén Heere, één geloof, één doop,

6 Eén God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.

7 Maar aan elk een van ons is de genade gegeven, naar de mate der gave van Christus.

8 Daarom zegt hij: Als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9 Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de benedenste deelen der aarde?

10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook, die opgevaren is verre boven alle de hemelen, opdat hij alle dingen vervullen zoude.

11 En dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leeraars:

12 Tot de volmaking der heiligen tot het werk der bediening, tot opbouwing des ligchaams van Christus.

CHAPTER IV.

I THEREFORE, the prisoner of the Lord, beseech you that ye walk worthy of the vocation wherewith ye are called,

2 With all lowliness and meekness, with long-suffering, forbearing one another in love;

3 Endeavouring to keep the unity of the Spirit in the bond of peace.

4 *There is* one body, and one Spirit, even as ye are called in one hope of your calling;

5 One Lord, one faith, one baptism,

6 One God and Father of all, who is above all, and through all, and in you all.

7 But unto every one of us is given grace according to the measure of the gift of Christ.

8 Wherefore he saith, When he ascended up on high, he led captivity captive, and gave gifts unto men.

9 (Now that he ascended, what is it but that he also descended first into the lower parts of the earth?

10 He that descended is the same also that ascended up far above all heavens, that he might fill all things.)

11 And he gave some, apostles; and some, prophets; and some, evangelists; and some, pastors and teachers;

12 For the perfecting of the saints, for the work of the ministry, for the edifying of the body of Christ:

13 Tot dat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;

14 Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leere, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid, om listig tot dwaling te brengen;

15 Maar de waarheid betrachtende in liefde, allezins zouden opwassen in hem, die het hoofd is, *namelijk* Christus;

16 Uit wien het geheele ligchaam, bekwamelijk te zamengevoegd en te zamen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in *zijne* mate, den wasdom des ligchaams bekomt, tot zijne opbouwing in de liefde.

17 Ik zeg dan dit, en betuig het in den Heere, dat gij niet meer wandelt gelijk de overige heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds,

18 Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten.

19 Die, ongevoelig geworden zijnde, zich zelven hebben overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gierig te bedrijven.

20 Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd;

21 Indien gij maar hem gehoord hebt, en door hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is:

22 *Te weten*, dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding;

23 En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds,

24 En den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is

13 Till we all come in the unity of the faith, and of the knowledge of the Son of God, unto a perfect man, unto the measure of the stature of the fulness of Christ:

14 That we *henceforth* be no more children, tossed to and fro, and carried about with every wind of doctrine, by the sleight of men, *and* cunning craftiness, whereby they lie in wait to deceive:

15 But speaking the truth in love, may grow up into him in all things, which is the head, *even* Christ:

16 From whom the whole body fitly joined together and compacted by that which every joint supplieth, according to the effectual working in the measure of every part, maketh increase of the body unto the edifying of itself in love.

17 This I say therefore, and testify in the Lord, that ye henceforth walk not as other Gentiles walk, in the vanity of their mind,

18 Having the understanding darkened, being alienated from the life of God through the ignorance that is in them, because of the blindness of their heart:

19 Who, being past feeling, have given themselves over unto lasciviousness, to work all uncleanness with greediness.

20 But ye have not so learned Christ;

21 If so be that ye have heard him, and have been taught by him, as the truth is in Jesus:

22 That ye put off concerning the former conversation the old man, which is corrupt according to the deceitful lusts;

23 And be renewed in the spirit of your mind;

24 And that ye put on the new man, which after God is created

in ware regtvaardigheid en heilig-
heid.
25 Daarom legt af de leugen, en
spreekt de waarheid, een iegelijk
met zijnen naaste; want wij zijn
malkanders leden.
26 Wordt toornig, en zondigt
niet; de zon ga niet onder over
uwe toornigheid;
27 En geeft den duivel geene
plaats.
28 Die gestolen heeft, stele niet
meer, maar arbeide liever, wer-
kende wat goed is met de handen,
opdat hij hebbe mede te deelen
dengenen, die nood heeft.
29 Geene vuile rede ga uit uwen
mond, maar zoo er eenige goede
rede is tot noodige stichting, opdat
zij genade geve dien, die dezelve
hooren.
30 En bedroeft den Heiligen
Geest Gods niet, door welken gij
verzegeld zijt tot den dag der ver-
lossing.
31 Alle bitterheid, en toornig-
heid, en gramschap, en geroep, en
lastering, zij van u geweerd, met
alle boosheid;
32 Maar zijt jegens malkander
goedertieren, barmhartig, verge-
vende malkander, gelijk ook God
in Christus ulieden vergeven heeft.

HOOFDSTUK V.

ZIJT dan navolgers Gods, als ge-
liefde kinderen;
2 En wandelt in de liefde, gelijk
ook Christus ons lief gehad heeft,
en zich zelven voor ons heeft over-
gegeven tot eene offerande en een
slagtoffer, Gode tot eenen welrie-
kenden reuk.
3 Maar hoererij en alle onreinig-
heid, of gierigheid laat zelfs onder
u niet genoemd werden, gelijk
den heiligen betaamt;
4 Noch oneerbaarheid, noch zot
geklap, of gekkernij, welke niet
betamen; maar veel meer dank-
zegging.
5 Want dit weet gij, dat geen

in righteousness and true holi-
ness.
25 Wherefore putting away lying,
speak every man truth with his
neighbour: for we are members
one of another.
26 Be ye angry, and sin not: let
not the sun go down upon your
wrath:
27 Neither give place to the de-
vil.
28 Let him that stole, steal no
more: but rather let him labour,
working with *his* hands the thing
which is good, that he may have
to give to him that needeth.
29 Let no corrupt communication
proceed out of your mouth, but
that which is good to the use of
edifying, that it may minister grace
unto the hearers.
30 And grieve not the Holy Spirit
of God, whereby ye are sealed un-
to the day of redemption.
31 Let all bitterness, and wrath,
and anger, and clamour, and evil-
speaking, be put away from you,
with all malice:
32 And be ye kind one to another,
tender-hearted, forgiving one an-
other, even as God for Christ's sake
hath forgiven you.

CHAPTER V.

BE ye therefore followers of God,
as dear children;
2 And walk in love, as Christ also
hath loved us, and hath given him-
self for us an offering and a sacri-
fice to God for a sweet-smelling
savour.
3 But fornication, and all unclean-
ness, or covetousness, let it not be
once named among you, as be-
cometh saints;
4 Neither filthiness, nor foolish
talking, nor jesting, which are not
convenient; but rather giving of
thanks.
5 For this ye know, that no whore-

hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het koningrijk van Christus en van God.

6 Dat u niemand verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

7 Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.

8 Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere; wandelt als kinderen des lichts,

9 (Want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid, en regtvaardigheid, en waarheid.)

10 Beproevende wat den Heere welbehagelijk zij.

11 En hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer.

12 Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13 Maar alle deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar; want al wat openbaar maakt, is licht.

14 Daarom zegt hij: Ontwaak, gij die slaapt! en sta op uit de dooden; en Christus zal over u lichten!

15 Ziet dan, hoe gij voorzigtig wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen,

16 Den tijd uitkoopende, dewijl de dagen boos zijn.

17 Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat, welke de wil des Heeren zij.

18 En wordt niet dronken van wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest;

19 Sprekende onder malkander met psalmen, en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heere in uw hart;

20 Dankende te allen tijd over alle dingen God en den Vader, in den naam onzes Heeren Jezus Christus;

monger, nor unclean person, nor covetous man, who is an idolater, hath any inheritance in the kingdom of Christ and of God.

6 Let no man deceive you with vain words: for because of these things cometh the wrath of God upon the children of disobedience.

7 Be not ye therefore partakers with them.

8 For ye were sometime darkness, but now *are ye* light in the Lord: walk as children of light;

9 (For the fruit of the Spirit *is* in all goodness, and righteousness, and truth;)

10 Proving what is acceptable unto the Lord.

11 And have no fellowship with the unfruitful works of darkness, but rather reprove *them*.

12 For it is a shame even to speak of those things which are done of them in secret.

13 But all things that are reproved, are made manifest by the light: for whatsoever doth make manifest is light.

14 Wherefore he saith, Awake, thou that sleepest, and arise from the dead, and Christ shall give thee light.

15 See then that ye walk circumspectly, not as fools, but as wise,

16 Redeeming the time, because the days are evil.

17 Wherefore be ye not unwise, but understanding what the will of the Lord *is*.

18 And be not drunk with wine, wherein is excess; but be filled with the Spirit;

19 Speaking to yourselves in psalms, and hymns, and spiritual songs, singing and making melody in your heart to the Lord,

20 Giving thanks always for all things unto God and the Father, in the name of our Lord Jesus Christ;

21 Malkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

22 Gij vrouwen! weest uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk den Heere;

23 Want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het hoofd der gemeente is; en hij is de behouder des ligchaams.

24 Maar gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen haren eigenen mannen in alles.

25 Gij mannen! hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en zich zelven voor haar heeft overgegeven;

26 Opdat hij haar heiligen zoude, *haar* gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord;

27 Opdat hij haar zich zelven heerlijk zoude voorstellen, eene gemeente, die geene vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zoude heilig zijn en onberispelijk.

28 Alzoo zijn de mannen schuldig, hunne eigene vrouwen lief te hebben, gelijk hunne eigene ligchamen. Die zijne eigene vrouw liefheeft, die heeft zich zelven lief.

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het, en onderhoudt het, gelijk ook de Heere de gemeente.

30 Want wij zijn leden zijns ligchaams, van zijn vleesch en van zijn gebeente.

31 Daarom zal een mensch zijnen vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg *dit*, *ziende* op Christus en op de gemeente.

33 Doch ook gijlieden, elk in het bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene vrouw zoo lief als zich zelven; en de vrouw *zie*, dat zij den man vreeze.

21 Submitting yourselves one to another in the fear of God.

22 Wives, submit yourselves unto your own husbands, as unto the Lord.

23 For the husband is the head of the wife, even as Christ is the head of the church: and he is the Saviour of the body.

24 Therefore as the church is subject unto Christ, so *let* the wives *be* to their own husbands in every thing.

25 Husbands, love your wives, even as Christ also loved the church, and gave himself for it;

26 That he might sanctify and cleanse it with the washing of water by the word,

27 That he might present it to himself a glorious church, not having spot or wrinkle, or any such thing; but that it should be holy and without blemish.

28 So ought men to love their wives, as their own bodies. He that loveth his wife loveth himself.

29 For no man ever yet hated his own flesh; but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church:

30 For we are members of his body, of his flesh, and of his bones.

31 For this cause shall a man leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two shall be one flesh.

32 This is a great mystery: but I speak concerning Christ and the church.

33 Nevertheless, let every one of you in particular so love his wife even as himself; and the wife *see* that she reverence *her* husband.

HOOFDSTUK VI.

GIJ kinderen! zijt uwen ouderen gehoorzaam in den Heere; want dat is regt.
2 Eer uwen vader en moeder, (hetwelk het eerste gebod is met eene belofte)
3 Opdat het u welga, en *dat* gij lang leeft op de aarde.
4 En gij vaders! verwekt uwe kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de leering en vermaning des Heeren.
5 Gij dienstknechten! zijt gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, met vreeze en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk aan Christus;
6 Niet naar oogendienst, als menschenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wille Gods van harte;
7 Dienende met goedwilligheid den Heere, en niet de menschen;
8 Wetende dat, zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat van den Heere zal ontvangen, het zij dienstknecht, het zij vrije.
9 En gij heeren! doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging; als die weet, dat ook uw eigen Heere in de hemelen is, en *dat* geene aanneming des persoons bij hem is.
10 Voorts, mijne broeders! wordt krachtig in den Heere, en in de sterkte zijner magt.
11 Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.
12 Want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, tegen de magten, tegen de wereldbeheerschers der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.
13 Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verrigt hebbende, staande blijven.

CHAPTER VI.

CHILDREN, obey your parents in the Lord: for this is right.
2 Honour thy father and mother, (which is the first commandment with promise,)
3 That it may be well with thee, and thou mayest live long on the earth.
4 And, ye fathers, provoke not your children to wrath: but bring them up in the nurture and admonition of the Lord.
5 Servants, be obedient to them that are *your* masters according to the flesh, with fear and trembling, in singleness of your heart, as unto Christ;
6 Not with eye-service, as menpleasers; but as the servants of Christ, doing the will of God from the heart;
7 With good will doing service, as to the Lord, and not to men:
8 Knowing that whatsoever good thing any man doeth, the same shall he receive of the Lord, whether *he be* bond or free.
9 And, ye masters, do the same things unto them, forbearing threatening: knowing that your Master also is in heaven; neither is there respect of persons with him.
10 Finally, my brethren, be strong in the Lord, and in the power of his might.
11 Put on the whole armour of God, that ye may be able to stand against the wiles of the devil.
12 For we wrestle not against flesh and blood, but against principalities, against powers, against the rulers of the darkness of this world, against spiritual wickedness in high *places*.
13 Wherefore take unto you the whole armour of God, that ye may be able to withstand in the evil day, and having done all, to stand.

14 Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der geregtigheid;
15 En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het evangelie des vredes;
16 Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij alle de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen.
17 En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, 't welk is Gods woord;
18 Met alle bidding en smeeking, te allen tijd biddende in den geest, en daartoe wakende met alle gedurigheid en smeeking voor alle de heiligen;
19 En voor mij, opdat mij het woord gegeven werde bij het openen mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des evangelies bekend te maken;
20 Om welks wille ik een gezant ben in eene keten, opdat ik in hetzelve vrijmoedig moge spreken, gelijk mij betaamt te spreken.
21 En opdat ook gij moogt weten, 't gene mij aangaat, en wat ik doe, *dat* alles zal u Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar in den Heere, bekend maken;
22 Dien ik tot datzelfde einde tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken zoudt weten, en hij uwe harten zoude vertroosten.
23 Vrede *zij* den broederen, en liefde met geloof, van God den Vader, en den Heere Jezus Christus!
24 De genade *zij* met alle degenen, die onzen Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid! Amen.

14 Stand therefore, having your loins girt about with truth, and having on the breast-plate of righteousness;
15 And your feet shod with the preparation of the gospel of peace;
16 Above all, taking the shield of faith, wherewith ye shall be able to quench all the fiery darts of the wicked.
17 And take the helmet of salvation, and the sword of the Spirit, which is the word of God:
18 Praying always with all prayer and supplication in the Spirit, and watching thereunto with all perseverance and supplication for all saints;
19 And for me, that utterance may be given unto me, that I may open my mouth boldly, to make known the mystery of the gospel,
20 For which I am an ambassador in bonds: that therein I may speak boldly, as I ought to speak.
21 But that ye also may know my affairs, *and* how I do, Tychicus, a beloved brother and faithful minister in the Lord, shall make known to you all things:
22 Whom I have sent unto you for the same purpose, that ye might know our affairs, and *that* he might comfort your hearts.
23 Peace *be* to the brethren, and love with faith from God the Father and the Lord Jesus Christ.
24 Grace *be* with all them that love our Lord Jesus Christ in sincerity. Amen.

¶ Written from Rome unto the Ephesians, by Tychicus.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

PHILIPPENSEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, aan alle de heiligen in Christus Jezus, die te Philippi zijn, met de opzieners en diakenen:
2 Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.
3 Ik danke mijnen God, zoo dikwijls ik uwer gedenk,
4 (Te allen tijd in al mijn gebed voor u allen met blijdschap het gebed doende)
5 Over uwe gemeenschap aan het evangelie, van den eersten dag af tot nu toe;
6 Vertrouwende ditzelve, dat hij, die in u een goed werk begonnen heeft, *dat* voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;
7 Gelijk het bij mij regt is, dat ik van u allen dit gevoele, omdat ik in *mijn* hart houde dat gij, beide in mijne banden, en *in mijne* verantwoording en bevestiging van het evangelie, gij allen zeg ik, mijne genade mede deelachtig zijt.
8 Want God is mijn getuige, hoezeer ik begeerig ben naar u allen, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus.
9 En dit bid ik *God*, dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoel,
10 Om te beproeven de dingen, die *daarvan* verschillen; opdat gij opregt zijt, en zonder aanstoot te geven, tegen den dag van Christus,
11 Vervuld met vruchten der geregtigheid, die door Jezus Christus

THE EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

PHILIPPIANS.

CHAPTER I.

PAUL and Timotheus, the servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus which are at Philippi, with the bishops and deacons:
2 Grace *be* unto you, and peace, from God our Father, and *from* the Lord Jesus Christ.
3 I thank my God upon every remembrance of you,
4 Always in every prayer of mine for you all making request with joy,
5 For your fellowship in the gospel from the first day until now;
6 Being confident of this very thing, that he which hath begun a good work in you, will perform *it* until the day of Jesus Christ:
7 Even as it is meet for me to think this of you all, because I have you in my heart; inasmuch as both in my bonds, and in the defence and confirmation of the gospel, ye all are partakers of my grace.
8 For God is my record, how greatly I long after you all in the bowels of Jesus Christ.
9 And this I pray, that your love may abound yet more and more in knowledge and *in* all judgment;
10 That ye may approve things that are excellent; that ye may be sincere and without offence till the day of Christ;
11 Being filled with the fruits of righteousness, which are by Jesus

zijn, tot heerlijkheid en prijs van God.

12 En ik wil, dat gij weet, broeders! dat hetgeen aan mij *is geschied*, meer tot bevordering van het evangelie gekomen is;

13 Alzoo dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in het gansche regthuis, en aan alle de anderen;

14 En *dat* het meerder-*deel* der broederen in den Heere, door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediger het woord onbevreesd durven spreken.

15 Sommigen prediken ook wel Christus uit nijd en twist, maar sommigen ook uit goedwilligheid.

16 Genen verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiver, meenende aan mijne banden verdrukking toe te brengen;

17 Doch dezen uit liefde, dewijl zij weten, dat ik tot verantwoording van het evangelie gezet ben.

18 Wat dan? Negtans wordt Christus op allerlei wijze, het zij onder een deksel, het zij in waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja zal ik mij ook verblijden.

19 Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid gedijen zal, door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus;

20 Volgens mijne ernstige verwachting en hope, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden; maar *dat* in alle vrijmoedigheid, gelijk te allen tijd, alzoo ook nu, Christus zal groot gemaakt worden in mijn ligchaam, het zij door het leven, het zij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is *mij* gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, dit mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want *dat* is zeer verre het beste;

Christ, unto the glory and praise of God.

12 But I would ye should understand, brethren, that the things *which happened* unto me have fallen out rather unto the furtherance of the gospel;

13 So that my bonds in Christ are manifest in all the palace, and in all other *places;*

14 And many of the brethren in the Lord, waxing confident by my bonds, are much more bold to speak the word without fear.

15 Some indeed preach Christ even of envy and strife; and some also of good will.

16 The one preach Christ of contention, not sincerely, supposing to add affliction to my bonds:

17 But the other of love, knowing that I am set for the defence of the gospel.

18 What then? notwithstanding, every way, whether in pretence or in truth, Christ is preached; and I therein do rejoice, yea, and will rejoice.

19 For I know that this shall turn to my salvation through your prayer, and the supply of the Spirit of Jesus Christ,

20 According to my earnest expectation, and *my* hope, that in nothing I shall be ashamed, but *that* with all boldness, as always, *so* now also, Christ shall be magnified in my body, whether *it be* by life, or by death.

21 For to me to live *is* Christ, and to die *is* gain.

22 But if I live in the flesh, this *is* the fruit of my labour: yet what I shall choose I wot not.

23 For I am in a strait betwixt two, having a desire to depart, and to be with Christ; which is far better:

24 Maar in het vleesch te blijven, is noodiger om uwentwil.
25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven, en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering en blijdschap des geloofs;
26 Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij over mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.
27 Alleen wandelt waardig het evangelie van Christus, opdat, het zij ik kom en u zie, het zij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in éénen geest, met één gemoed gezamentlijk strijdende door het geloof des evangelies;
28 En dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen, die tegenstaan; hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.
29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in hem te gelooven, maar ook voor hem te lijden,
30 Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

24 Nevertheless, to abide in the flesh *is* more needful for you.
25 And having this confidence, I know that I shall abide and continue with you all for your furtherance and joy of faith;
26 That your rejoicing may be more abundant in Jesus Christ for me by my coming to you again.
27 Only let your conversation be as it becometh the gospel of Christ: that whether I come and see you, or else be absent, I may hear of your affairs, that ye stand fast in one spirit, with one mind striving together for the faith of the gospel;
28 And in nothing terrified by your adversaries: which is to them an evident token of perdition, but to you of salvation, and that of God.
29 For unto you it is given in the behalf of Christ, not only to believe on him, but also to suffer for his sake;
30 Having the same conflict which ye saw in me, *and* now hear *to be* in me.

HOOFDSTUK II.

INDIEN er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn;
2 Zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moogt eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed *en* van één gevoelen zijnde.
3 *Doet* geen ding uit twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zich zelven.
4 Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk *zie* ook op hetgeen der anderen is.
5 Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was;
6 Die in de gestaltenis Gods zijn-

CHAPTER II.

IF *there be* therefore any consolation in Christ, if any comfort of love, if any fellowship of the Spirit, if any bowels and mercies,
2 Fulfil ye my joy, that ye be like-minded, having the same love, *being* of one accord, of one mind.
3 *Let* nothing *be done* through strife or vain-glory; but in lowliness of mind let each esteem other better than themselves.
4 Look not every man on his own things, but every man also on the things of others.
5 Let this mind be in you, which was also in Christ Jesus:
6 Who, being in the form of God,

de, geenen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn,

7 Maar heeft zich zelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 En in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

9 Daarom heeft God hem ook uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10 Opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11 En alle tong zoude belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders.

12 Alzoo dan, mijne geliefden! gelijk gij te allen tijd gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezen, werkt uwe eigene zaligheid met vreeze en beven;

13 Want het is God, die in u werkt beide het willen en het werken, naar *zijn* welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureren en tegenspreken;

15 Opdat gij moogt onberispelijk en opregt zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welken gij schijnt als lichten in de wereld;

16 Voorhoudende het woord des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet te vergeefs hebbe geloopen, noch te vergeefs gearbeid.

17 Ja indien ik ook tot een plengoffer geofferd worde bij de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijde ik mij, en verblijde mij met u allen.

18 En om datzelfde verblijdt gij u ook, en verblijdt u *ook* met mij.

19 En ik hoop in den Heere Je-

thought it not robbery to be equal with God:

7 But made himself of no reputation, and took upon him the form of a servant, and was made in the likeness of men:

8 And being found in fashion as a man, he humbled himself, and became obedient unto death, even the death of the cross.

9 Wherefore God also hath highly exalted him, and given him a name which is above every name:

10 That at the name of Jesus every knee should bow, of *things* in heaven, and *things* in earth, and *things* under the earth;

11 And *that* every tongue should confess that Jesus Christ is Lord, to the glory of God the Father.

12 Wherefore, my beloved, as ye have always obeyed, not as in my presence only, but now much more in my absence, work out your own salvation with fear and trembling.

13 For it is God which worketh in you both to will and to do of *his* good pleasure.

14 Do all things without murmurings and disputings:

15 That ye may be blameless and harmless, the sons of God, without rebuke, in the midst of a crooked and perverse nation, among whom ye shine as lights in the world;

16 Holding forth the word of life; that I may rejoice in the day of Christ, that I have not run in vain, neither laboured in vain.

17 Yea, and if I be offered upon the sacrifice and service of your faith, I joy, and rejoice with you all.

18 For the same cause also do ye joy, and rejoice with me.

19 But I trust in the Lord Jesus

zus, Timotheüs haast tot u te zenden, opdat ik ook welgemoed moge zijn, als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20 Want ik heb niemand, even zoo gezind, die opregtelijk uwe zaken zal bezorgen.

21 Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22 En gij weet zijne beproefdheid, dat hij, als een kind *zijnen* vader, met mij gediend heeft voor het evangelie.

23 Ik hoop dan wel dezen van stonde aan te zenden, zoo *haast* ik mijne zaken zal afgezien hebben;

24 Doch ik vertrouw in den Heere, dat ik ook zelf haast *tot u* komen zal.

25 Maar ik heb noodig geacht tot u te zenden Epaphroditus, mijnen broeder, en medearbeider, en medestrijder, en uwen afgezondene, en bedienaar mijner nooddruft;

26 Dewijl hij zeer begeerig was naar u allen, en zeer beangst was, omdat gij gehoord hadt, dat hij krank was.

27 En hij is ook krank geweest tot nabij den dood; maar God heeft zich zijner ontfermd; en niet alleen zijner, maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben.

28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij, hem ziende, wederom u zoudt verblijden, en ik minder zoude droevig zijn.

29 Ontvangt hem dan in den Heere, met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde.

30 Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, *zijn* leven niet achtende, opdat hij het ontbreken uwer bediening aan mij vervullen zoude.

HOOFDSTUK III.

VOORTS, mijne broeders! verblijdt u in den Heere. De-

to send Timotheus shortly unto you, that I also may be of good comfort, when I know your state.

20 For I have no man like-minded, who will naturally care for your state.

21 For all seek their own, not the things which are Jesus Christ's.

22 But ye know the proof of him, that as a son with the father, he hath served with me in the gospel.

23 Him therefore I hope to send presently, so soon as I shall see how it will go with me.

24 But I trust in the Lord that I also myself shall come shortly.

25 Yet I supposed it necessary to send to you Epaphroditus, my brother, and companion in labour, and fellow-soldier, but your messenger, and he that ministered to my wants.

26 For he longed after you all, and was full of heaviness, because that ye had heard that he had been sick.

27 For indeed he was sick nigh unto death: but God had mercy on him; and not on him only, but on me also, lest I should have sorrow upon sorrow.

28 I sent him therefore the more carefully, that, when ye see him again, ye may rejoice, and that I may be the less sorrowful.

29 Receive him therefore in the Lord with all gladness; and hold such in reputation:

30 Because for the work of Christ he was nigh unto death, not regarding his life, to supply your lack of service toward me.

CHAPTER III.

FINALLY, my brethren, rejoice in the Lord. To write the

zelfde dingen aan u te schrijven, is mij niet verdrietig, en het is u tot verzekering.

2 Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding.

3 Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen.

4 Hoewel ik heb, dat ik ook in het vleesch betrouwen mogt; indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, ik *nog meer*;

5 Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van den stam Benjamins, een Hebreër uit de Hebreën, naar de wet een pharizeër:

6 Naar den ijver een vervolger der gemeente; naar de regtvaardigheid, die in de wet is, onberispelijk zijnde.

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht.

8 Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heere, om wiens wil ik alle die dingen schade gerekend heb, en acht *die* drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen,

9 En in hem gevonden worde, niet hebbende mijne regtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, *namelijk* de regtvaardigheid, die uit God is door het geloof;

10 Opdat ik hem kenne, en de kracht zijner opstanding, en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende;

11 Of ik eenigzins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12 Niet dat ik het alreede gekregen heb, of alreede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mogt, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

same things to you, to me indeed *is* not grievous, but for you *it is* safe.

2 Beware of dogs, beware of evil workers, beware of the concision.

3 For we are the circumcision, which worship God in the Spirit, and rejoice in Christ Jesus, and have no confidence in the flesh.

4 Though I might also have confidence in the flesh. If any other man thinketh that he hath whereof he might trust in the flesh, I more:

5 Circumcised the eighth day, of the stock of Israel, *of* the tribe of Benjamin, an Hebrew of the Hebrews; as touching the law, a Pharisee;

6 Concerning zeal, persecuting the church; touching the righteousness which is in the law, blameless.

7 But what things were gain to me, those I counted loss for Christ.

8 Yea doubtless, and I count all things *but* loss for the excellency of the knowledge of Christ Jesus my Lord: for whom I have suffered the loss of all things, and do count them *but* dung, that I may win Christ,

9 And be found in him, not having mine own righteousness, which is of the law, but that which is through the faith of Christ, the righteousness which is of God by faith:

10 That I may know him, and the power of his resurrection, and the fellowship of his sufferings, being made conformable unto his death;

11 If by any means I might attain unto the resurrection of the dead.

12 Not as though I had already attained, either were already perfect: but I follow after, if that I may apprehend that for which also I am apprehended of Christ Jesus.

13 Broeders! ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding *doe ik*, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is,

14 Jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zoo velen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderzins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons *daarin* naar denzelfden regel wandelen, laat ons het zelfde gevoelen.

17 Weest mede mijne navolgers, broeders! en merkt op degenen, die alzoo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen *anders*; van welke ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook weenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19 Wier einde is het verderf, wier God is de buik, en *wier* heerlijkheid is in hunne schande, die aardsche dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, *namelijk* den Heere Jezus Christus;

21 Die ons vernederd ligchaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde aan zijn heerlijk ligchaam, naar de werking, waardoor hij ook alle dingen zich zelven kan onderwerpen.

HOOFDSTUK IV.

ZOO dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap en kroon! staat alzoo in den Heere, geliefden!

2 Ik vermaan Euodia, en ik vermaan Syntyche, dat zij eensgezind zijn in den Heere.

3 En ik bid ook u, gij *mijn* opregte medgezel! zijt deze *vrouwen*

13 Brethren, I count not myself to have apprehended: but *this* one thing *I do*, forgetting those things which are behind, and reaching forth unto those things which are before,

14 I press toward the mark for the prize of the high calling of God in Christ Jesus.

15 Let us therefore, as many as be perfect, be thus minded: and if in any thing ye be otherwise minded, God shall reveal even this unto you.

16 Nevertheless, whereto we have already attained, let us walk by the same rule, let us mind the same thing.

17 Brethren, be followers together of me, and mark them which walk so as ye have us for an ensample.

18 (For many walk, of whom I have told you often, and now tell you even weeping, *that they are* the enemies of the cross of Christ:

19 Whose end *is* destruction, whose God *is their* belly, and *whose* glory *is* in their shame, who mind earthly things.)

20 For our conversation is in heaven; from whence also we look for the Saviour, the Lord Jesus Christ:

21 Who shall change our vile body, that it may be fashioned like unto his glorious body, according to the working whereby he is able even to subdue all things unto himself.

CHAPTER IV.

THEREFORE, my brethren dearly beloved and longed for, my joy and crown, so stand fast in the Lord, *my* dearly beloved.

2 I beseech Euodias, and beseech Syntyche, that they be of the same mind in the Lord.

3 And I entreat thee also, true yoke-fellow, help those women

behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het evangelie, ook met Clemens, en mijne overige medearbeiders, wier namen zijn in het boek des levens.

4 Verblijdt u in den Heere te allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. De Heere is nabij.

6 Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God;

7 En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders! al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat regtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, bedenkt datzelve.

9 Hetgeen gij ook geleerd, en ontvangen, en gehoord, en in mij gezien hebt, doet dat; en de God des vredes zal met u zijn.

10 En ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heere, dat gij nu eenmaal wederom verwakkerd zijt, om aan mij te gedenken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

11 Niet dat ik *dit* zeg van wege gebrek; want ik heb geleerd, vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.

12 En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; allezins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden.

13 Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft.

14 Nogtans hebt gij wel gedaan, dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15 En ook gij, Philippensen! weet,

which laboured with me in the gospel, with Clement also, and with other my fellow-labourers, whose names *are* in the book of life.

4 Rejoice in the Lord always: *and* again I say, Rejoice.

5 Let your moderation be known unto all men. The Lord *is* at hand.

6 Be careful for nothing; but in every thing by prayer and supplication with thanksgiving let your requests be made known unto God.

7 And the peace of God, which passeth all understanding, shall keep your hearts and minds through Christ Jesus.

8 Finally, brethren, whatsoever things are true, whatsoever things *are* honest, whatsoever things *are* just, whatsoever things *are* pure, whatsoever things *are* lovely, whatsoever things *are* of good report; if *there be* any virtue, and if *there be* any praise, think on these things.

9 Those things which ye have both learned, and received, and heard, and seen in me, do: and the God of peace shall be with you.

10 But I rejoiced in the Lord greatly, that now at the last your care of me hath flourished again; wherein ye were also careful, but ye lacked opportunity.

11 Not that I speak in respect of want: for I have learned, in whatsoever state I am, *therewith* to be content.

12 I know both how to be abased, and I know how to abound: every where and in all things I am instructed both to be full and to be hungry, both to abound and to suffer need.

13 I can do all things through Christ which strengtheneth me.

14 Notwithstanding, ye have well done that ye did communicate with my affliction.

15 Now ye Philippians know also,

dat in het begin des evangelies,
toen ik van Macedonië vertrokken
ben, geene gemeente mij *iets* medegedeeld heeft tot rekening van
uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.
16 Want ook in Thessalonika
hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden tot nooddruft.
17 Niet dat ik de gave zoek, maar
ik zoek de vrucht, die overvloedig
is tot uwe rekening.
18 Maar ik heb alles ontvangen,
en ik heb overvloed; ik ben vervuld
geworden als ik van Epaphroditus
ontvangen heb, dat van u *gezonden
was*, *als* eenen welriekenden reuk,
eene aangename offerande, Gode
welbehagelijk.
19 Doch mijn God zal naar zijnen
rijkdom vervullen alle uwe nooddruft, in heerlijkheid, door Christus
Jezus.
20 Onzen God nu en Vader zij
de heerlijkheid in alle eeuwigheid!
Amen.
21 Groet alle heiligen in Christus Jezus. U groeten de broeders,
die met mij zijn.
22 Alle de heiligen groeten u,
en meest die van het huis des keizers zijn.
23 De genade onzes Heeren Jezus
Christus zij met u allen! Amen.

that in the beginning of the gospel, when I departed from Macedonia, no church communicated
with me as concerning giving and
receiving, but ye only.
16 For even in Thessalonica ye
sent once and again unto my necessity.
17 Not because I desire a gift:
but I desire fruit that may abound
to your account.
18 But I have all, and abound:
I am full, having received of
Epaphroditus the things *which
were sent* from you, an odour of a
sweet smell, a sacrifice acceptable,
well-pleasing to God.
19 But my God shall supply all
your need according to his riches
in glory by Christ Jesus.
20 Now unto God and our Father
be glory for ever and ever. Amen.
21 Salute every saint in Christ
Jesus. The brethren which are
with me greet you.
22 All the saints salute you,
chiefly they that are of Cesar's
household.
23 The grace of our Lord Jesus
Christ *be* with you all. Amen.

¶ It was written to the Philippians from Rome, by Epaphroditus.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

KOLOSSENSEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel van Jezus
Christus, door den wille Gods,
en Timotheüs, de broeder;

THE EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

COLOSSIANS.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ,
by the will of God, and Timotheus *our* brother,

2 Den heiligen en geloovigen broederen in Christus, die te Kolosse zijn: genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

3 Wij danken den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, altijd voor u biddende;

4 Alzoo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde, die *gij hebt* tot alle heiligen,

5 Om de hope, die u weggelegd is in de hemelen, van welke gij te voren gehoord hebt door het woord der waarheid, *namelijk* des evangelies,

6 Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de geheele wereld, en het brengt vruchten voort, gelijk ook onder u, van den dag af dat gij het gehoord hebt, en de genade Gods in waarheid erkend hebt.

7 Gelijk gij ook geleerd hebt van Epaphras, onzen geliefden mededienstknecht, die een getrouw dienaar van Christus is voor u;

8 Die ons ook verklaard heeft uwe liefde in den Geest.

9 Daarom houden ook wij, van den dag af, dat wij het gehoord hebben, niet op voor u te bidden en te begeeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand;

10 Opdat gij moogt wandelen waardig den Heere, tot alle behagelijkheid, in allen goeden werke vrucht dragende, en wassende in de kennisse Gods;

11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en langmoedigheid, met blijdschap.

12 Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel *te hebben* in de erve der heiligen in het licht;

13 Die ons getrokken heeft uit de magt der duisternis, en overgezet heeft in het koningrijk van den Zoon zijner liefde;

2 To the saints and faithful brethren in Christ which are at Colosse: Grace *be* unto you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

3 We give thanks to God, and the Father of our Lord Jesus Christ, praying always for you,

4 Since we heard of your faith in Christ Jesus, and of the love *which ye have* to all the saints,

5 For the hope which is laid up for you in heaven, whereof ye heard before in the word of the truth of the gospel:

6 Which is come unto you, as *it is* in all the world; and bringeth forth fruit, as *it doth* also in you, since the day ye heard *of it*, and knew the grace of God in truth:

7 As ye also learned of Epaphras our dear fellow-servant, who is for you a faithful minister of Christ;

8 Who also declared unto us your love in the Spirit.

9 For this cause we also, since the day we heard *it*, do not cease to pray for you, and to desire that ye might be filled with the knowledge of his will in all wisdom and spiritual understanding;

10 That ye might walk worthy of the Lord unto all pleasing, being fruitful in every good work, and increasing in the knowledge of God;

11 Strengthened with all might, according to his glorious power, unto all patience and long-suffering with joyfulness;

12 Giving thanks unto the Father, which hath made us meet to be partakers of the inheritance of the saints in light:

13 Who hath delivered us from the power of darkness, and hath translated *us* into the kingdom of his dear Son:

14 In wien wij de verlossing hebben door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der zonden;
15 Die het beeld is des onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creature.
16 Want door hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, het zij troonen, het zij heerschappijen, het zij overheden, het zij magten: alle dingen zijn door hem en tot hem geschapen;
17 En hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door hem;
18 En hij is het hoofd des ligchaams, *namelijk* der gemeente, hij, die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in allen de eerste zoude zijn.
19 Want het is *des Vaders* welbehagen geweest, dat in hem alle de volheid wonen zoude,
20 En dat hij, door hem vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem, *zeg ik*, alle dingen verzoenen zoude tot zich zelven, het zij de dingen, die op de aarde, het zij de dingen, die in de hemelen zijn.
21 En hij heeft u, die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend,
22 In het ligchaam zijns vleesches, door den dood, opdat hij u heilig en onberispelijk en onbeschuldigd zoude voor zich stellen;
23 Indien gij maar blijft in het geloof, gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt van uit de hope des evangelies, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder alle de creature, die onder den hemel is; van hetwelk ik Paulus een dienaar geworden ben,
24 Nu verblijde ik mij in mijn lijden voor u, en vervulle in mijn vleesch de overblijfselen der verdrukkingen van Christus, voor zijn ligchaam, hetwelk is de gemeente;

14 In whom we have redemption through his blood, *even* the forgiveness of sins:
15 Who is the image of the invisible God, the first-born of every creature:
16 For by him were all things created, that are in heaven, and that are in earth, visible and invisible, whether *they be* thrones, or dominions, or principalities, or powers: all things were created by him, and for him:
17 And he is before all things, and by him all things consist,
18 And he is the head of the body, the church: who is the beginning, the first-born from the dead; that in all *things* he might have the pre-eminence.
19 For it pleased *the Father* that in him should all fulness dwell;
20 And, having made peace through the blood of his cross, by him to reconcile all things unto himself; by him, *I say*, whether *they be* things in earth, or things in heaven.
21 And you, that were sometime alienated and enemies in *your* mind by wicked works, yet now hath he reconciled,
22 In the body of his flesh through death, to present you holy, and unblamable, and unreprovable, in his sight:
23 If ye continue in the faith grounded and settled, and *be* not moved away from the hope of the gospel, which ye have heard, *and* which was preached to every creature which is under heaven; whereof I Paul am made a minister;
24 Who now rejoice in my sufferings for you, and fill up that which is behind of the afflictions of Christ in my flesh for his body's sake, which is the church:

25 Welker dienaar ik geworden ben, naar de bedeeling Gods, die mij gegeven is aan u, om te vervullen het woord Gods,
26 *Namelijk* de verborgenheid, die verborgen is geweest van *alle* eeuwen en van *alle* geslachten, maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen;
27 Aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus onder u, de hope der heerlijkheid;
28 Dien wij verkondigen, vermanende een' iegelijk mensch, en leerende een' iegelijk mensch in alle, wijsheid, opdat wij zouden een' iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus;
29 Waartoe ik ook arbeide, strijdende naar zijne werking, die in mij werkt met kracht.

25 Whereof I am made a minister, according to the dispensation of God which is given to me for you, to fulfil the word of God;
26 *Even* the mystery which hath been hid from ages, and from generations, but now is made manifest to his saints:
27 To whom God would make known what *is* the riches of the glory of this mystery among the Gentiles; which is Christ in you, the hope of glory:
28 Whom we preach, warning every man, and teaching every man in all wisdom; that we may present every man perfect in Christ Jesus:
29 Whereunto I also labour, striving according to his working, which worketh in me mightily.

HOOFDSTUK II.

WANT ik wil, dat gij weet, hoe grooten strijd ik voor u heb, en *voor* degenen, die te Laodicea zijn, en zoo velen als mijn aangezigt in het vleesch niet hebben gezien;
2 Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij zamengevoegd zijn in de liefde, en *dat* tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus;
3 In wien alle de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.
4 En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die eenen schijn hebben.
5 Want indien ik ook al met het vleesch van *u* ben, zoo ben ik toch met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe *goede*-orde, en de vastigheid van uw geloof in Christus.
6 Gelijk gij dan Christus Jezus,

CHAPTER II.

FOR I would that ye knew what great conflict I have for you, and *for* them at Laodicea, and *for* as many as have not seen my face in the flesh;
2 That their hearts might be comforted, being knit together in love, and unto all riches of the full assurance of understanding, to the acknowledgment of the mystery of God, and of the Father, and of Christ;
3 In whom are hid all the treasures of wisdom and knowledge.
4 And this I say, lest any man should beguile you with enticing words.
5 For though I be absent in the flesh, yet am I with you in the spirit, joying and beholding your order, and the steadfastness of your faith in Christ.
6 As ye have therefore received

den Heere, hebt aangenomen,
wandelt *alzoo* in hem;
7 Geworteld en opgebouwd in
hem, en bevestigd in het geloof,
gelijk gij geleerd zijt, overvloedig
zijnde in hetzelve met dankzegging.
8 Ziet toe, dat niemand u als
eenen roof vervoere door de wijsbegeerte,
en ijdele verleiding, naar
de overlevering der menschen,
naar de eerste beginselen der wereld,
en niet naar Christus;
9 Want in hem woont alle de volheid
der Godheid ligchamelijk;
10 En gij zijt in hem volmaakt,
die het hoofd is van alle overheid
en magt;
11 In wien gij ook besneden zijt
met eene besnijdenis, die zonder
handen geschiedt, in de uittrekking
van het ligchaam der zonden
des vleesches, met de besnijdenis
van Christus;
12 Zijnde met hem begraven in
den doop, in welken gij ook met
hem opgewekt zijt, door het geloof
der werking Gods, die hem uit de
dooden opgewekt heeft.
13 En hij heeft u, als gij dood
waart in de misdaden, en *in* de
voorhuid uws vleesches, mede levend
gemaakt met hem, alle *uwe*
misdaden u vergevende;
14 Uitgewischt hebbende het
handschrift, dat tegen ons was, in
inzettingen *bestaande*, hetwelk, *zeg
ik*, eenigerwijze ons tegen was, en
heeft dat uit het midden weggenomen,
hetzelve aan het kruis genageld
hebbende;
15 *En* de overheden en de magten
uitgetogen hebbende, heeft hij
die in het openbaar ten toon gesteld,
en heeft door hetzelve over
hen getriomfeerd.
16 Dat niemand u dan oordeele
in spijs of in drank, of in het stuk
des feest*dags*, of der nieuwe
maan, of der sabbaten;
17 Welke zijn eene schaduw der
toekomende dingen, maar het ligchaam
is van Christus.

Christ Jesus the Lord, *so* walk ye
in him:
7 Rooted and built up in him,
and stablished in the faith, as ye
have been taught, abounding therein
with thanksgiving.
8 Beware lest any man spoil you
through philosophy and vain deceit,
after the tradition of men,
after the rudiments of the world,
and not after Christ.
9 For in him dwelleth all the
fulness of the Godhead bodily.
10 And ye are complete in him,
which is the head of all principality
and power:
11 In whom also ye are circumcised
with the circumcision made
without hands, in putting off the
body of the sins of the flesh by
the circumcision of Christ:
12 Buried with him in baptism,
wherein also ye are risen with *him*
through the faith of the operation
of God, who hath raised him from
the dead.
13 And you, being dead in your
sins and the uncircumcision of
your flesh, hath he quickened together
with him, having forgiven
you all trespasses;
14 Blotting out the hand-writing
of ordinances that was against us,
which was contrary to us, and took
it out of the way, nailing it to his
cross;
15 *And* having spoiled principalities
and powers, he made a shew
of them openly, triumphing over
them in it.
16 Let no man therefore judge
you in meat, or in drink, or in respect
of an holy-day, or of the new-moon,
or of the sabbath-*days*:
17 Which are a shadow of things
to come; but the body *is* of Christ.

18 Dat dan niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, te vergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleesches.
19 En het hoofd niet behoudende, uit hetwelk het geheele ligchaam, door de zamenvoegselen en zamenbindingen toegerust en te zamengevoegd zijnde, opwast met goddelijken wasdom.
20 Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, als of gij in de wereld leefdet, met inzettingen belast?
21 *Namelijk* raak niet, en smaak niet, en roer niet aan;
22 Alle welke dingen verderven door het gebruik, *ingevoerd* naar de geboden en leeringen der menschen;
23 Die wel hebben eene *schijn*rede van wijsheid in eigenwillige *Gods*-dienst, en nederigheid, en *in* het ligchaam niet te sparen, *doch* niet in eenige waarde zijn, *maar* tot verzadiging van het vleesch.

18 Let no man beguile you of your reward in a voluntary humility and worshipping of angels, intruding into those things which he hath not seen, vainly puffed up by his fleshly mind,
19 And not holding the Head, from which all the body by joints and bands having nourishment ministered, and knit together, increaseth with the increase of God.
20 Wherefore, if ye be dead with Christ from the rudiments of the world, why as though living in the world, are ye subject to ordinances,
21 (Touch not; taste not; handle not;
22 Which all are to perish with the using;) after the commandments and doctrines of men?
23 Which things have indeed a shew of wisdom in will-worship, and humility, and neglecting of the body; not in any honour to the satisfying of the flesh.

HOOFDSTUK III.

INDIEN gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is zittende aan de regter-*hand* Gods.
2 Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.
3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.
4 Wanneer *nu* Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.
5 Doodt dan uwe leden, die op de aarde zijn, *namelijk* hoererij, onreinigheid, *schandelijke* beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst.
6 Om welke dingen de toorn

CHAPTER III.

IF ye then be risen with Christ, seek those things which are above, where Christ sitteth on the right hand of God.
2 Set your affection on things above, not on things on the earth.
3 For ye are dead, and your life is hid with Christ in God.
4 When Christ, *who is* our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory.
5 Mortify therefore your members which are upon the earth; fornication, uncleanness, inordinate affection, evil concupiscence, and covetousness, which is idolatry:
6 For which things' sake the

Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;
7 In welke ook gij eertijds gewandeld hebt, toen gij in dezelve leefdet.
8 Maar nu legt ook gij dit alles af, *namelijk* gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.
9 Liegt niet tegen malkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,
10 En aangedaan hebt den nieuwen *mensch*, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen, die hem geschapen heeft;
11 Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar *en* Scyth, dienstknecht *en* vrije; maar Christus is alles en in allen.
12 Zoo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, langmoedigheid;
13 Verdragende malkander, en vergevende de een den ander, zoo iemand tegen iemand *eenige* klagt heeft; gelijk Christus u vergeven heeft, *doet* gij alzoo.
14 En boven dit alles *doet aan* de liefde, welke is de band der volmaaktheid.
15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welke gij ook geroepen zijt in één ligchaam; en weest dankbaar.
16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u in alle wijsheid; leert en vermaant malkander met psalmen en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.
17 En al wat gij doet met woorden of met werken, *doet* het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.
18 Gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.

wrath of God cometh on the children of disobedience;
7 In the which ye also walked sometime, when ye lived in them.
8 But now ye also put off all these; anger, wrath, malice, blasphemy, filthy communication out of your mouth.
9 Lie not one to another, seeing that ye have put off the old man with his deeds;
10 And have put on the new *man*, which is renewed in knowledge after the image of him that created him:
11 Where there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian, Scythian, bond *nor* free: but Christ *is* all, and in all.
12 Put on therefore, as the elect of God, holy and beloved, bowels of mercies, kindness, humbleness of mind, meekness, long-suffering;
13 Forbearing one another, and forgiving one another, if any man have a quarrel against any: even as Christ forgave you, so also *do* ye.
14 And above all these things *put on* charity, which is the bond of perfectness.
15 And let the peace of God rule in your hearts, to the which also ye are called in one body; and be ye thankful.
16 Let the word of Christ dwell in you richly in all wisdom; teaching and admonishing one another in psalms, and hymns, and spiritual songs, singing with grace in your hearts to the Lord.
17 And whatsoever ye do in word or deed, *do* all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God and the Father by him.
18 Wives, submit yourselves unto your own husbands, as it is fit in the Lord.

19 Gij mannen! hebt uwe vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.

20 Gij kinderen! zijt *uwen* ouderen gehoorzaam in alles, want dat is den Heere welbehagelijk.

21 Gij vaders! tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

22 Gij dienstknechten! zijt in alles gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vreezende God.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere, en niet den menschen,

24 Wetende dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.

25 Maar die onregt doet, die zal het onregt dragen, dat hij gedaan heeft; en er is geene aanneming des persoons.

19 Husbands, love *your* wives, and be not bitter against them.

20 Children, obey *your* parents in all things: for this is well-pleasing unto the Lord.

21 Fathers, provoke not your children *to anger*, lest they be discouraged.

22 Servants, obey in all things *your* masters according to the flesh; not with eye-service, as men-pleasers; but in singleness of heart, fearing God:

23 And whatsoever ye do, do *it* heartily, as to the Lord, and not unto men;

24 Knowing that of the Lord ye shall receive the reward of the inheritance: for ye serve the Lord Christ.

25 But he that doeth wrong, shall receive for the wrong which he hath done: and there is no respect of persons.

HOOFDSTUK IV.

GIJ heeren! doet *uwen* dienstknechten regt en gelijk, wetende, dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelve met dankzegging;

3 Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deure des woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben;

4 Opdat ik dezelve moge openbaren, gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen, die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zij te allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten, hoe gij een' iegelijk moet antwoorden.

7 Alle mijne zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broe-

CHAPTER IV.

MASTERS, give unto *your* servants that which is just and equal; knowing that ye also have a Master in heaven.

2 Continue in prayer, and watch in the same with thanksgiving;

3 Withal praying also for us, that God would open unto us a door of utterance, to speak the mystery of Christ, for which I am also in bonds:

4 That I may make it manifest, as I ought to speak.

5 Walk in wisdom toward them that are without, redeeming the time.

6 Let your speech *be* alway with grace, seasoned with salt, that ye may know how ye ought to answer every man.

7 All my state shall Tychicus declare unto you, *who is* a beloved

der, en getrouwe dienaar, en mededienstknecht in den Heere;
8 Wien ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete, en uwe harten vertrooste;
9 Met Onesimus, den getrouwen en geliefden broeder, die uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken, wat hier is.
10 U groet Aristarchus, mijn medegevangene; en Markus, de neef van Barnabas, aangaande wien gij bevelen ontvangen hebt; zoo hij tot u komt, ontvangt hem;
11 En Jezus, gezegd Justus; die uit de besnijdenis zijn: dezen alleen zijn *mijne* medearbeiders in het koningrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.
12 U groet Epaphras, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, te allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wille Gods.
13 Want ik geef hem getuigenis, dat hij grooten ijver heeft over u, en degenen, die te Laodicea zijn, en degenen, die te Hierapolis zijn.
14 U groet Lukas, de medicijnmeester, de geliefde, en Demas.
15 Groet de broeders, die te Laodicea zijn, en Nymphas, en de gemeente, die in zijn huis is.
16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat hij ook in de gemeente der Laodicensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest, die uit Laodicea *geschreven is*
17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening, die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.
18 De groetenis met de hand van mij, Paulus. Gedenkt mijnen banden. De genade zij met u! Amen.

brother, and a faithful minister and fellow-servant in the Lord:
8 Whom I have sent unto you for the same purpose, that he might know your estate, and comfort your hearts;
9 With Onesimus, a faithful and beloved brother, who is *one* of you. They shall make known unto you all things which *are done* here.
10 Aristarchus, my fellow-prisoner, saluteth you; and Marcus, sister's son to Barnabas, (touching whom ye received commandments: if he come unto you, receive him;)
11 And Jesus, which is called Justus, who are of the circumcision. These only *are my* fellow-workers unto the kingdom of God, which have been a comfort unto me.
12 Epaphras, who is *one* of you, a servant of Christ, saluteth you, always labouring fervently for you in prayers, that ye may stand perfect and complete in all the will of God.
13 For I bear him record, that he hath a great zeal for you, and them *that are* in Laodicea, and them in Hierapolis.
14 Luke, the beloved physician, and Demas, greet you.
15 Salute the brethren which are in Laodicea, and Nymphas, and the church which is in his house.
16 And when this epistle is read among you, cause that it be read also in the church of the Laodiceans; and that ye likewise read the *epistle* from Laodicea.
17 And say to Archippus, Take heed to the ministry which thou hast received in the Lord, that thou fulfil it.
18 The salutation by the hand of me Paul. Remember my bonds. Grace *be* with you. Amen.

¶ Written from Rome to the Colossians by Tychicus and Onesimus.

DE EERSTE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, *welke is* in God den Vader, en den Heere Jezus Christus: genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

2 Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3 Zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de lijdzaamheid der hope op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4 Wetende, geliefde broeders! uwe verkiezing van God.

5 Want ons evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid; gelijk gij weet, hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil.

6 En gij zijt onze navolgers geworden, en des Heeren, het woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes;

7 Alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt allen den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8 Want van u uit is het woord des Heeren luid geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat *gij* op God *hebt*, uitgegaan, zoodat wij niet van noode hebben, iets *daarvan* te spreken;

THE I. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

THESSALONIANS.

CHAPTER I.

PAUL, and Silvanus, and Timotheus, unto the church of the Thessalonians *which is* in God the Father, and *in* the Lord Jesus Christ: Grace *be* unto you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

2 We give thanks to God always for you all, making mention of you in our prayers;

3 Remembering without ceasing your work of faith, and labour of love, and patience of hope in our Lord Jesus Christ, in the sight of God and our Father;

4 Knowing, brethren beloved, your election of God.

5 For our gospel came not unto you in word only, but also in power, and in the Holy Ghost, and in much assurance; as ye know what manner of men we were among you for your sake.

6 And ye became followers of us, and of the Lord, having received the word in much affliction, with joy of the Holy Ghost:

7 So that ye were ensamples to all that believe in Macedonia and Achaia.

8 For from you sounded out the word of the Lord not only in Macedonia and Achaia, but also in every place your faith to God-ward is spread abroad; so that we need not to speak any thing.

9 Want zij zelven verkondigen aangaande ons, hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen;

10 En zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, dien hij uit de dooden opgewekt heeft, *namelijk* Jezus, die ons verlost van den toekomenden toorn.

9 For they themselves shew of us what manner of entering in we had unto you, and how ye turned to God from idols, to serve the living and true God;

10 And to wait for his Son from heaven, whom he raised from the dead, *even* Jesus, which delivered us from the wrath to come.

HOOFDSTUK II.

WANT gij weet zelven, broeders! onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest;

2 Maar, hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Philippi, zoo hebben wij *nogtans* vrijmoedigheid gebruikt in onzen God, om het evangelie van God tot u te spreken in veel strijds.

3 Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4 Maar, gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het evangelie zoude toebetrouwd worden, alzoo spreken wij, niet als menschen behagende, maar Gode, die onzen harten beproeft.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omgegaan, gelijk gij weet, noch met *eenig* bedeksel van gierigheid; God is getuige!

6 Noch zoekende eere uit menschen, noch van u, noch van anderen, hoewel wij *u* tot last konden zijn als Christus' apostelen;

7 Maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u. Gelijk eene voedster hare kinderen koestert,

8 Alzoo hebben wij, tot u zeer genegen zijnde, u gaarne willen mededeelen niet alleen het evangelie van God, maar ook onze eigene zielen, daarom dat gij ons lief geworden waart.

9 Want gij gedenkt, broeders!

CHAPTER II.

FOR yourselves, brethren, know our entrance in unto you, that it was not in vain:

2 But even after that we had suffered before, and were shamefully entreated, as ye know, at Philippi, we were bold in our God to speak unto you the gospel of God with much contention.

3 For our exhortation was not of deceit, nor of uncleanness, nor in guile;

4 But as we were allowed of God to be put in trust with the gospel, even so we speak; not as pleasing men, but God, which trieth our hearts.

5 For neither at any time used we flattering words, as ye know, nor a cloak of covetousness; God *is* witness:

6 Nor of men sought we glory, neither of you, nor *yet* of others, when we might have been burdensome, as the apostles of Christ.

7 But we were gentle among you, even as a nurse cherisheth her children:

8 So being affectionately desirous of you, we were willing to have imparted unto you, not the gospel of God only, but also our own souls, because ye were dear unto us.

9 For ye remember, brethren,

onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het evangelie van God onder u gepredikt.

10 Gij zijt getuigen, en God, hoe heilig, en regtvaardig, en onberispelijk wij u, die gelooft, geweest zijn.

11 Gelijk gij weet, hoe wij een' iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroosten,

12 En betuigden, dat gij zoudt wandelen waardig Gode, die u roept tot zijn koningrijk en heerlijkheid.

13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet *als* der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) *als* Gods woord, dat ook werkt in u, die gelooft.

14 Want gij, broeders! zijt navolgers geworden der gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk ook zij van de Joden;

15 Die ook gedood hebben den Heere Jezus en hunne eigene profeten, en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en allen menschen tegen zijn,

16 En ons verhinderen te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mogten worden; opdat zij te allen tijd *de maat van* hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

17 Maar wij, broeders! van u beroofd geweest zijnde voor eene kleine wijle tijds, naar het aangezigt, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger benaarstigd om uw aangezigt te zien, met groote begeerte.

18 Daarom hebben wij willen tot u komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de Satanas heeft ons belet.

our labour and travail: for labouring night and day, because we would not be chargeable unto any of you, we preached unto you the gospel of God.

10 Ye *are* witnesses, and God also, how holily, and justly, and unblamably we behaved ourselves among you that believe:

11 As ye know how we exhorted, and comforted, and charged every one of you, as a father *doth* his children,

12 That ye would walk worthy of God, who hath called you unto his kingdom and glory.

13 For this cause also thank we God without ceasing, because, when ye received the word of God which ye heard of us, ye received *it* not *as* the word of men, but (as it is in truth) the word of God, which effectually worketh also in you that believe.

14 For ye, brethren, became followers of the churches of God which in Judea are in Christ Jesus: for ye also have suffered like things of your own countrymen, even as they *have* of the Jews:

15 Who both killed the Lord Jesus, and their own prophets, and have persecuted us; and they please not God, and are contrary to all men:

16 Forbidding us to speak to the Gentiles that they might be saved, to fill up their sins always: for the wrath is come upon them to the uttermost.

17 But we, brethren, being taken from you for a short time in presence, not in heart, endeavoured the more abundantly to see your face with great desire.

18 Wherefore we would have come unto you, even I Paul, once and again; but Satan hindered us.

19 Want welke is onze hoop, of blijdschap, of kroone des roems? Zijt ook gij die niet voor onzen Heere Jezus Christus in zijne toekomst?
20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK III.

DAAROM, *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne te Athene willen alleen gelaten worden,
2 En hebben gezonden Timotheüs, onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen medearbeider in het evangelie van Christus, om u te versterken, en u te vermanen aangaande uw geloof;
3 Opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen; want gij weet zelven, dat wij hiertoe gesteld zijn.
4 Want ook, toen wij bij u waren, voorzeiden wij u, dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet.
5 Daarom ook *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, heb ik *hem* gezonden, om uw geloof te verstaan; of niet misschien de verzoeker u zoude verzocht hebben, en onze arbeid ijdel zoude wezen.
6 Maar als Timotheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebragt had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;
7 Zoo zijn wij daarom, broeders! over u in alle onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof;
8 Want nu leven wij, indien gij *vast* staat in den Heere.
9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege alle de blijdschap, waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God?

19 For what *is* our hope, or joy, or crown of rejoicing? *Are* not even ye in the presence of our Lord Jesus Christ at his coming?
20 For ye are our glory and joy.

CHAPTER III.

WHEREFORE, when we could no longer forbear, we thought it good to be left at Athens alone;
2 And sent Timotheus, our brother, and minister of God, and our fellow-labourer in the gospel of Christ, to establish you, and to comfort you concerning your faith:
3 That no man should be moved by these afflictions: for yourselves know that we are appointed thereunto.
4 For verily, when we were with you, we told you before that we should suffer tribulation; even as it came to pass, and ye know.
5 For this cause, when I could no longer forbear, I sent to know your faith, lest by some means the tempter have tempted you, and our labour be in vain.
6 But now, when Timotheus came from you unto us, and brought us good tidings of your faith and charity, and that ye have good remembrance of us always, desiring greatly to see us, as we also *to see* you:
7 Therefore, brethren, we were comforted over you in all our affliction and distress by your faith:
8 For now we live, if ye stand fast in the Lord.
9 For what thanks can we render to God again for you, for all the joy wherewith we joy for your sakes before our God;

10 Nacht en dag zeer overvloedig biddende, om uw aangezigt te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt.

11 Doch onze God en Vader zelf, en onze Heere Jezus Christus rigte onzen weg tot u.

12 En de Heere vermeerdere u, en make *u* overvloedig in de liefde jegens malkander en jegens allen, gelijk ook wij zijn jegens u;

13 Opdat hij uwe harten versterke, om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onzen God en Vader, in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus met alle zijne heiligen.

HOOFDSTUK IV.

VOORTS dan, broeders! wij bidden en vermanen u in den Heere Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *daarin* meer overvloedig wordt.

2 Want gij weet, wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heere Jezus.

3 Want dit is de wil van God, uwe heiligmaking; dat gij u onthoudt van de hoererij;

4 Dat een iegelijk van u zijn vat wete te bezitten in heiligmaking en eere;

5 Niet in *kwade* beweging der begeerlijkheid, gelijk ook de heidenen, die God niet kennen;

6 Dat niemand zijnen broeder vertrede, noch bedriege in *zijne* handeling; want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

8 Zoo dan wie *dit* verwerpt, die verwerpt geen' mensch, maar God, die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9 Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode dat ik u

10 Night and day praying exceedingly that we might see your face, and might perfect that which is lacking in your faith?

11 Now God himself and our Father, and our Lord Jesus Christ, direct our way unto you.

12 And the Lord make you to increase and abound in love one toward another, and toward all *men*, even as we *do* toward you:

13 To the end he may stablish your hearts unblamable in holiness before God, even our Father, at the coming of our Lord Jesus Christ with all his saints.

CHAPTER IV.

FURTHERMORE then we beseech you, brethren, and exhort *you* by the Lord Jesus, that as ye have received of us how ye ought to walk and to please God, *so* ye would abound more and more.

2 For ye know what commandments we gave you by the Lord Jesus.

3 For this is the will of God, *even* your sanctification, that ye should abstain from fornication:

4 That every one of you should know how to possess his vessel in sanctification and honour;

5 Not in the lust of concupiscence, even as the Gentiles which know not God:

6 That no *man* go beyond and defraud his brother in *any* matter: because that the Lord *is* the avenger of all such, as we also have forewarned you and testified.

7 For God hath not called us unto uncleanness, but unto holiness.

8 He therefore that despiseth, despiseth not man, but God, who hath also given unto us his Holy Spirit.

9 But as touching brotherly love ye need not that I write unto you:

schrijve; want gij zelven zijt van
God geleerd om malkander lief te
hebben;
10 Want gij doet ook hetzelve
aan alle de broederen, die in geheel Macedonië zijn. Maar wij
vermanen u, broeders! dat gij meer
overvloedig wordt;
11 En dat gij u benaarstigt stil
te zijn, en uwe eigene dingen te
doen, en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevolen
hebben;
12 Opdat gij betamelijk wandelt
bij degenen, die buiten zijn, en
geen ding van noode hebt.
13 Doch, broeders! ik wil niet,
dat gij onwetende zijt aangaande
degenen, die ontslapen zijn, opdat
gij niet bedroefd zijt, gelijk de
anderen, die geene hope hebben.
14 Want indien wij gelooven, dat
Jezus gestorven is en opgestaan,
alzoo zal ook God degenen, die
ontslapen zijn in Jezus, *wederbrengen* met hem.
15 Want dat zeggen wij u door
het woord des Heeren, dat wij, die
levend overblijven zullen tot de
toekomst des Heeren, niet zullen
vóórkomen degenen, die ontslapen
zijn.
16 Want de Heere zelf zal met
een geroep, met de stemme des
archangels, en met de bazuine
Gods nederdalen van den hemel;
en die in Christus gestorven zijn,
zullen eerst opstaan;
17 Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met
hem opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoet in de
lucht; en alzoo zullen wij altijd
met den Heere wezen.
18 Zoo dan, vertroost malkander
met deze woorden.

for ye yourselves are taught of
God to love one another.
10 And indeed ye do it toward
all the brethren which are in all
Macedonia: but we beseech you,
brethren, that ye increase more
and more;
11 And that ye study to be quiet,
and to do your own business, and
to work with your own hands, as
we commanded you;
12 That ye may walk honestly toward them that are without,
and *that* ye may have lack of nothing.
13 But I would not have you to
be ignorant, brethren, concerning
them which are asleep, that ye
sorrow not, even as others which
have no hope.
14 For if we believe that Jesus
died and rose again, even so them
also which sleep in Jesus will God
bring with him.
15 For this we say unto you by
the word of the Lord, that we
which are alive *and* remain unto
the coming of the Lord shall not
prevent them which are asleep.
16 For the Lord himself shall descend from heaven with a shout,
with the voice of the archangel, and with the trump of God:
and the dead in Christ shall rise
first:
17 Then we which are alive *and*
remain shall be caught up together
with them in the clouds, to meet
the Lord in the air: and so shall
we ever be with the Lord.
18 Wherefore, comfort one another with these words.

HOOFDSTUK V.

MAAR van de tijden en de gelegenheden, broeders! hebt gij
niet van noode, dat men u schrijve.

CHAPTER V.

BUT of the times and the seasons, brethren, ye have no need
that I write unto you.

2 Want gij weet zelven zeer wel,
dat de dag des Heeren alzoo zal komen,
gelijk een dief in den nacht.
3 Want wanneer zij zullen zeggen:
Het is vrede, en zonder gevaar;
dan komt een haastig verderf
hun over, gelijk de barensnood
eene bevruchte *vrouw;* en
zij zullen 't geenszins ontvlieden.
4 Maar gij, broeders! gij zijt
niet in duisternis, dat u die dag
als een dief zoude overvallen.
5 Gij zijt allen kinderen des lichts,
en kinderen des dags; wij zijn niet
des nachts, noch der duisternis.
6 Zoo laat ons dan niet slapen,
gelijk de anderen, maar laat ons
waken en nuchteren zijn.
7 Want die slapen, slapen des
nachts, en die dronken zijn, zijn
des nachts dronken.
8 Maar wij, die des dags zijn,
laat ons nuchteren zijn, aangedaan
hebbende het borstwapen des geloofs
en der liefde, en *tot* eenen
helm de hope der zaligheid.
9 Want God heeft ons niet gesteld
tot toorn, maar tot verkrijging
der zaligheid, door onzen
Heere Jezus Christus,
10 Die voor ons gestorven is, opdat
wij, het zij dat wij waken, het
zij dat wij slapen, te zamen met
hem leven zouden.
11 Daarom vermaant malkander,
en sticht de een den ander, gelijk
gij ook doet.
12 En wij bidden u, broeders!
erkent degenen, die onder u arbeiden,
en uwe voorstanders zijn in
den Heere, en u vermanen;
13 En acht hen zeer veel in liefde,
om huns werks wil. Zijt vreedzaam
onder malkander.
14 En wij bidden u, broeders!
vermaant de ongeregelden, vertroost
de kleinmoedigen, ondersteunt
de zwakken, zijt langmoedig
jegens allen.
15 Ziet toe, dat niemand kwaad
voor kwaad iemand vergelde: maar

2 For yourselves know perfectly,
that the day of the Lord so cometh
as a thief in the night.
3 For when they shall say, Peace
and safety; then sudden destruction
cometh upon them, as travail
upon a woman with child; and
they shall not escape.
4 But ye, brethren, are not in
darkness, that that day should overtake
you as a thief.
5 Ye are all the children of light,
and the children of the day: we
are not of the night, nor of darkness.
6 Therefore let us not sleep, as
do others; but let us watch and be
sober.
7 For they that sleep, sleep in
the night; and they that be drunken,
are drunken in the night.
8 But let us, who are of the day,
be sober, putting on the breastplate
of faith and love; and for
an helmet, the hope of salvation.
9 For God hath not appointed us
to wrath, but to obtain salvation
by our Lord Jesus Christ,
10 Who died for us, that, whether
we wake or sleep, we should
live together with him.
11 Wherefore, comfort yourselves
together, and edify one another,
even as also ye do.
12 And we beseech you, brethren,
to know them which labour
among you, and are over you in
the Lord, and admonish you;
13 And to esteem them very
highly in love for their work's
sake. *And* be at peace among
yourselves.
14 Now we exhort you, brethren,
warn them that are unruly, comfort
the feeble-minded, support the
weak, be patient toward all *men.*
15 See that none render evil for
evil unto any *man;* but ever fol-

jaagt allen tijd het goede na, zoo jegens malkander als jegens allen.
16 Verblijdt u te allen tijd.
17 Bidt zonder ophouden.
18 Dankt *God* in alles; want dit is de wil van God in Christus Jezus over u.
19 Bluscht den Geest niet uit.
20 Veracht de profetiën niet.
21 Beproeft alle dingen; behoudt het goede.
22 Onthoudt u van allen schijn des kwaads.
23 En de God des vredes zelf heilige u geheel en al; en uw geheel opregte geest, en ziel, en ligchaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus.
24 Hij, die u roept, is getrouw, die het ook doen zal.
25 Broeders! bidt voor ons.
26 Groet alle de broeders met eenen heiligen kus.
27 Ik bezweer ulieden bij den Heere, dat deze zendbrief al den heiligen broederen gelezen worde.
28 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden! Amen.

low that which is good, both among yourselves, and to all *men*.
16 Rejoice evermore.
17 Pray without ceasing.
18 In every thing give thanks: for this is the will of God in Christ Jesus concerning you.
19 Quench not the Spirit.
20 Despise not prophesyings.
21 Prove all things; hold fast that which is good.
22 Abstain from all appearance of evil.
23 And the very God of peace sanctify you wholly; and *I pray God* your whole spirit, and soul, and body, be preserved blameless unto the coming of our Lord Jesus Christ.
24 Faithful *is* he that calleth you, who also will do *it*.
25 Brethren, pray for us.
26 Greet all the brethren with an holy kiss.
27 I charge you by the Lord that this epistle be read unto all the holy brethren.
28 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you. Amen.

¶ The first *epistle* unto the Thessalonians was written from Athens.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicensen, *welke is* in God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus:

THE II. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

THESSALONIANS.

CHAPTER I.

PAUL, and Silvanus, and Timotheus, unto the church of the Thessalonians in God our Father and the Lord Jesus Christ:

2 Genade zij u, en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

3 Wij moeten God te allen tijd danken over u, broeders! gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en *dat* de liefde van een' iegelijk van u allen jegens malkander overvloedig wordt;

4 Alzoo dat wij zelven over u roemen in de gemeenten Gods, over uwe lijdzaamheid en geloof in alle uwe vervolgingen en verdrukkingen, die gij verdraagt;

5 Een bewijs van Gods regtvaardig oordeel, dat gij waardig geacht wordt het koningrijk Gods, voor hetwelk gij ook lijdt;

6 Alzoo het regt is bij God, verdrukking te vergelden dengenen, die u verdrukken;

7 En u, die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de engelen zijner kracht;

8 Met vlammend vuur wraak doende over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het evangelie onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 Welke *tot* straf lijden zullen het eeuwig verderf, van het aangezigt des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte;

10 Wanneer hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen, die gelooven (overmits ons getuigenis onder u is geloofd geworden) in dien dag.

11 Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen *zijner* goedigheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 Opdat de naam onzes Heeren Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade onzes Gods en des Heeren Jezus Christus.

2 Grace unto you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

3 We are bound to thank God always for you, brethren, as it is meet, because that your faith groweth exceedingly, and the charity of every one of you all toward each other aboundeth;

4 So that we ourselves glory in you in the churches of God, for your patience and faith in all your persecutions and tribulations that ye endure:

5 *Which is* a manifest token of the righteous judgment of God, that ye may be counted worthy of the kingdom of God, for which ye also suffer:

6 Seeing *it is* a righteous thing with God to recompense tribulation to them that trouble you;

7 And to you, who are troubled, rest with us, when the Lord Jesus shall be revealed from heaven with his mighty angels,

8 In flaming fire taking vengeance on them that know not God, and that obey not the gospel of our Lord Jesus Christ:

9 Who shall be punished with everlasting destruction from the presence of the Lord, and from the glory of his power;

10 When he shall come to be glorified in his saints, and to be admired in all them that believe (because our testimony among you was believed) in that day.

11 Wherefore also we pray always for you, that our God would count you worthy of *this* calling, and fulfil all the good pleasure of *his* goodness, and the work of faith with power:

12 That the name of our Lord Jesus Christ may be glorified in you, and ye in him, according to the grace of our God and the Lord Jesus Christ.

HOOFDSTUK II.

EN wij bidden u, broeders! dat gij over de toekomst onzes Heeren Jezus Christus, en onze toevergadering tot hem,
2 Niet haastelijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt; noch door geest, noch door woord, noch door zendbrief, als van ons *geschreven*, als of de dag van Christus aanstaande ware.
3 Dat u niemand verleide op eenigerlei wijze; want *die komt niet*, ten zij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs;
4 Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd, of *als God* geëerd wordt, alzoo dat hij in den tempel Gods als een God zal zitten, zich zelven vertoonende, dat hij God is.
5 Gedenkt gij niet, dat ik, nog bij u zijnde, u deze dingen gezegd heb?
6 En nu, wat *hem* wederhoudt, opdat hij geopenbaard worde te zijnen eigen tijd, weet gij.
7 Want de verborgenheid der ongeregtigheid wordt alreede gewrocht; alleen, die hem nu wederhoudt, *die zal hem wederhouden*, tot dat hij uit het midden zal *weggedaan* worden.
8 En alsdan zal de ongeregtige geopenbaard worden, dien de Heere verdoen zal door den Geest zijns monds, en te niet maken door de verschijning zijner toekomst;
9 *Hem, zeg ik*, wiens toekomst is naar de werking des Satans, in alle kracht, en teekenen, en wonderen der leugen;
10 En in alle verleiding der onregtvaardigheid in degenen, die verloren gaan; daarom dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden.
11 En daarom zal God hun zen-

CHAPTER II.

NOW we beseech you, brethren, by the coming of our Lord Jesus Christ, and *by* our gathering together unto him,
2 That ye be not soon shaken in mind, or be troubled, neither by spirit, nor by word, nor by letter as from us, as that the day of Christ is at hand.
3 Let no man deceive you by any means: for *that day shall not come*, except there come a falling away first, and that man of sin be revealed, the son of perdition;
4 Who opposeth and exalteth himself above all that is called God, or that is worshipped; so that he, as God, sitteth in the temple of God, shewing himself that he is God.
5 Remember ye not, that when I was yet with you, I told you these things?
6 And now ye know what withholdeth that he might be revealed in his time.
7 For the mystery of iniquity doth already work: only he who now letteth *will let*, until he be taken out of the way.
8 And then shall that Wicked be revealed, whom the Lord shall consume with the spirit of his mouth, and shall destroy with the brightness of his coming:
9 *Even him*, whose coming is after the working of Satan, with all power, and signs, and lying wonders,
10 And with all deceivableness of unrighteousness in them that perish; because they received not the love of the truth, that they might be saved.
11 And for this cause God shall

den eene kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden gelooven;

12 Opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongeregtigheid.

13 Maar wij zijn schuldig, altijd God te danken over u, broeders! die van den Heere bemind zijt, dat God u van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid;

14 Waartoe hij u geroepen heeft door ons evangelie, tot verkrijging der heerlijkheid van onzen Heere Jezus Christus.

15 Zoo dan, broeders! staat *vast*, en houdt de inzettingen, die u geleerd zijn, het zij door ons woord, het zij door onzen zendbrief.

16 En onze Heere Jezus Christus zelf, en onze God en Vader, die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting, en goede hope in genade,

17 Vertrooste uwe harten, en versterke u in alle goed woord en werk.

HOOFDSTUK III.

VOORTS, broeders! bidt voor ons, opdat het woord des Heeren *zijnen* loop hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk ook bij u;

2 En opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en booze menschen; want het geloof is niet aller.

3 Maar de Heere is getrouw, die u zal versterken en bewaren van den booze.

4 En wij vertrouwen van u in den Heere, dat gij, hetgeen wij u bevelen, ook doet, en doen zult.

5 Doch de Heere rigte uwe harten tot de liefde van God, en tot de lijdzaamheid van Christus.

6 En wij bevelen u, broeders! in den naam onzes Heeren Jezus

send them strong delusion, that they should believe a lie:

12 That they all might be damned who believed not the truth, but had pleasure in unrighteousness.

13 But we are bound to give thanks alway to God for you, brethren beloved of the Lord, because God hath from the beginning chosen you to salvation, through sanctification of the Spirit, and belief of the truth:

14 Whereunto he called you by our gospel, to the obtaining of the glory of our Lord Jesus Christ.

15 Therefore, brethren, stand fast, and hold the traditions which ye have been taught, whether by word, or our epistle.

16 Now our Lord Jesus Christ himself, and God, even our Father, which hath loved us, and hath given *us* everlasting consolation and good hope through grace,

17 Comfort your hearts, and stablish you in every good word and work.

CHAPTER III.

FINALLY, brethren, pray for us, that the word of the Lord may have *free* course, and be glorified, even as *it is* with you;

2 And that we may be delivered from unreasonable and wicked men: for all *men* have not faith.

3 But the Lord is faithful, who shall stablish you, and keep you from evil.

4 And we have confidence in the Lord touching you, that ye both do and will do the things which we command you.

5 And the Lord direct your hearts into the love of God, and into the patient waiting for Christ.

6 Now we command you, brethren, in the name of our Lord Jesus

Christus, dat gij u onttrekt van een' iegelijk broeder, die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting, die hij van ons ontvangen heeft.

7 Want gij zelven weet, hoe men ons behoort na te volgen; want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen onder u;

8 En wij hebben geen brood bij iemand gegeten voor niet, maar in arbeid en moeite, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn;

9 Niet dat wij de magt niet hebben, maar opdat wij ons zelven u *tot* een voorbeeld geven zouden, om ons na te volgen.

10 Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevolen, dat zoo iemand niet wil werken, hij ook niet ete.

11 Want wij hooren, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende.

12 Doch de zoodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood eten.

13 En gij, broeders! vertraagt niet in goed doen.

14 Maar indien iemand ons woord, door dezen brief *geschreven*, niet gehoorzaam is, teekent dien; en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde;

15 En houdt *hem* niet als eenen vijand, maar vermaant *hem* als eenen broeder.

16 De Heere nu des vredes zelf geve u vrede te allen tijd, op allerlei wijze. De Heere zij met u allen!

17 De groetenis met de hand van mij, Paulus; hetwelk is een teeken in iederen zendbrief; alzoo schrijf ik.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen! Amen.

Christ, that ye withdraw yourselves from every brother that walketh disorderly, and not after the tradition which he received of us.

7 For yourselves know how ye ought to follow us: for we behaved not ourselves disorderly among you;

8 Neither did we eat any man's bread for nought; but wrought with labour and travail night and day, that we might not be chargeable to any of you:

9 Not because we have not power, but to make ourselves an ensample unto you to follow us.

10 For even when we were with you, this we commanded you, that if any would not work, neither should he eat.

11 For we hear that there are some which walk among you disorderly, working not at all, but are busybodies.

12 Now them that are such we command and exhort by our Lord Jesus Christ, that with quietness they work, and eat their own bread.

13 But ye, brethren, be not weary in well-doing.

14 And if any man obey not our word by this epistle, note that man, and have no company with him, that he may be ashamed.

15 Yet count *him* not as an enemy, but admonish *him* as a brother.

16 Now the Lord of peace himself give you peace always by all means. The Lord *be* with you all.

17 The salutation of Paul with mine own hand, which is the token in every epistle: so I write.

18 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

¶ The second *epistle* to the Thessalonians, was written from Athens.

DE EERSTE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN

TIMOTHEÜS.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, naar het bevel van God, onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus, *die* onze hope *is*,

2 Aan Timotheüs, *mijnen* opregten zoon in het geloof: genade, barmhartigheid, vrede zij u van God, onzen Vader, en Christus Jezus, onzen Heere!

3 Gelijk ik u vermaand heb, dat gij te Epheze zoudt blijven, toen ik naar Macedonië reisde, *zoo vermaan ik het u nog*, opdat gij sommigen beveelt, geene andere leer te leeren;

4 Noch zich te begeven tot fabelen en eindelooze geslacht-rekeningen, welke meer *twist*-vragen voortbrengen dan stichting Gods, die in het geloof is.

5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en *uit* een goed geweten, en *uit* een ongeveinsd geloof.

6 Waarvan sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking;

7 Willende leeraars der wet zijn, niet verstaande, noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten, dat de wet goed is, zoo iemand die wettelijk gebruikt;

9 En hij dit weet, dat den regtvaardigen de wet niet is gezet, maar den onregtvaardigen en den halsstarrigen, den goddeloozen en den zondaren, den onheiligen en

THE I. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO

TIMOTHY.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the commandment of God our Saviour, and Lord Jesus Christ, *which is* our hope;

2 Unto Timothy, *my* own son in the faith; Grace, mercy, *and* peace, from God our Father and Jesus Christ our Lord.

3 As I besought thee to abide still at Ephesus, when I went into Macedonia, that thou mightest charge some that they teach no other doctrine,

4 Neither give heed to fables and endless genealogies, which minister questions, rather than godly edifying which is in faith; *so do*.

5 Now the end of the commandment is charity out of a pure heart, and *of* a good conscience, and *of* faith unfeigned:

6 From which some having swerved, have turned aside unto vain jangling;

7 Desiring to be teachers of the law; understanding neither what they say, nor whereof they affirm.

8 But we know that the law *is* good, if a man use it lawfully;

9 Knowing this, that the law is not made for a righteous man, but for the lawless and disobedient, for the ungodly and for sinners, for unholy and profane, for mur-

den ongoddelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers,
10 Den hoereerders, dien die bij mannen liggen, den menschendieven, den leugenaars, den meineedigen, en zoo er iets anders tegen de gezonde leer is;
11 Naar het evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is.
12 En ik dank hem, die mij bekrachtigd heeft, *namelijk* Christus Jezus, onzen Heere, dat hij mij getrouw geacht heeft, *mij* in de bediening gesteld hebbende;
13 Die te voren een *Gods*-lasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetende gedaan heb in *mijne* ongeloovigheid.
14 Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus.
15 Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.
16 Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, alle *zijne* langmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld dergenen, die in hem gelooven zullen ten eeuwigen leven.
17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.
18 Dit gebod beveel ik u, *mijn* zoon Timotheüs! dat gij naar de profetiën, die over u voorafgegaan zijn, in dezelve den goeden strijd strijdt;
19 Behoudende het geloof, en een goed geweten, hetwelk sommigen verstooten hebbende, in het geloof schipbreuk geleden hebben.

derers of fathers, and murderers of mothers, for manslayers,
10 For whoremongers, for them that defile themselves with mankind, for men-stealers, for liars, for perjured persons, and if there be any other thing that is contrary to sound doctrine,
11 According to the glorious gospel of the blessed God which was committed to my trust.
12 And I thank Christ Jesus our Lord, who hath enabled me, for that he counted me faithful, putting me into the ministry;
13 Who was before a blasphemer, and a persecutor, and injurious: but I obtained mercy, because I did *it* ignorantly in unbelief:
14 And the grace of our Lord was exceeding abundant with faith and love which is in Christ Jesus.
15 This is a faithful saying, and worthy of all acceptation, that Christ Jesus came into the world to save sinners; of whom I am chief.
16 Howbeit, for this cause I obtained mercy, that in me first Jesus Christ might shew forth all longsuffering, for a pattern to them which should hereafter believe on him to life everlasting.
17 Now unto the King eternal, immortal, invisible, the only wise God, *be* honour and glory for ever and ever. Amen.
18 This charge I commit unto thee, son Timothy, according to the prophecies which went before on thee, that thou by them mightest war a good warfare;
19 Holding faith and a good conscience; which some having put away, concerning faith have made shipwreck:

20 Onder welke is Hymeneüs en Alexander, die ik den Satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet *meer* te lasteren.

20 Of whom is Hymeneus and Alexander; whom I have delivered unto Satan, that they may learn not to blaspheme.

HOOFDSTUK II.

IK vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle menschen:
2 Voor koningen, en allen die in hoogheid zijn; opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid.
3 Want dat is goed en aangenaam voor God, onzen Zaligmaker;
4 Welke wil, dat alle menschen zalig worden, en tot kennis der waarheid komen.
5 Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus;
6 Die zich zelven gegeven heeft *tot* een rantsoen voor allen, *zijnde* het getuigenis te zijner tijd;
7 Waartoe ik gesteld ben een prediker en apostel, (ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet) een leeraar der heidenen, in geloof en waarheid.
8 Ik wil dan, dat de mannen bidden aan alle plaatsen, opheffende heilige handen, zonder toorn en twisting.
9 Desgelijks ook, dat de vrouwen, in een eerbaar gewaad, met schaamte en ingetogenheid zich zelven versieren, niet in vlechtingen *des haars*, of goud, of paarlen, of kostelijke kleeding;
10 Maar (hetwelk de vrouwen betaamt, die de godvruchtigheid belijden) door goede werken.
11 Eene vrouw late zich leeren in stilheid, in alle onderdanigheid.
12 Doch ik laat de vrouw niet toe, dat zij leere, noch over den man heersche, maar *wil*, dat zij in stilheid zij.
13 Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

CHAPTER II.

I EXHORT therefore, that, first of all, supplications, prayers, intercessions, *and* giving of thanks be made for all men:
2 For kings, and *for* all that are in authority; that we may lead a quiet and peaceable life in all godliness and honesty.
3 For this *is* good and acceptable in the sight of God our Saviour;
4 Who will have all men to be saved, and to come unto the knowledge of the truth.
5 For *there is* one God, and one mediator between God and men, the man Christ Jesus;
6 Who gave himself a ransom for all, to be testified in due time.
7 Whereunto I am ordained a preacher and an apostle, (I speak the truth in Christ, *and* lie not,) a teacher of the Gentiles in faith and verity.
8 I will therefore that men pray everywhere, lifting up holy hands, without wrath and doubting.
9 In like manner also, that women adorn themselves in modest apparel, with shamefacedness and sobriety; not with broidered hair, or gold, or pearls, or costly array;
10 But (which becometh women professing godliness) with good works.
11 Let the woman learn in silence with all subjection.
12 But I suffer not a woman to teach, nor to usurp authority over the man, but to be in silence.
13 For Adam was first formed, then Eve.

14 En Adam is niet verleid geworden; maar de vrouw, verleid zijnde, is in overtreding geweest.
15 Doch zij zal zalig worden in kinderen te baren, zoo zij blijft in geloof, en liefde, en heiligmaking, met ingetogenheid.

HOOFDSTUK III.

DIT is een getrouw woord: Zoo iemand tot een opzieners ambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk.
2 Een opziener dan moet onberispelijk zijn, ééner vrouwe man, wakker, matig, eerbaar, gaarne herbergende, bekwaam om te leeren;
3 Niet genegen tot den wijn, geen vechter, geen vuil-gewinzoeker; maar bescheiden, vreedzaam, niet geldgierig;
4 Die zijn eigen huis wèl regeert, *zijne* kinderen in onderdanigheid houdende, met alle stemmigheid;
5 (Want zoo iemand zijn eigen huis niet weet te regeren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorg dragen?)
6 Geen nieuweling, opdat hij niet opgeblazen worde, en in het oordeel des duivels valle.
7 En hij moet ook een goed getuigenis hebben van degenen, die buiten zijn, opdat hij niet valle in smaadheid, en *in* een' strik des duivels.
8 De diakenen insgelijks *moeten* eerbaar zijn, niet tweetongig, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuil-gewinzoekers;
9 Behoudende de verborgenheid des geloofs in een rein geweten.
10 En dat dezen ook eerst beproefd worden, *en* dat zij daarna dienen, zoo zij onbestraffelijk zijn.
11 De vrouwen insgelijks *moeten* eerbaar *zijn*, geene lasteressen, wakker, getrouw in alles.
12 Dat de diakenen ééner vrouwe mannen zijn, die *hunne* kinderen

14 And Adam was not deceived, but the woman being deceived was in the transgression.
15 Notwithstanding, she shall be saved in child-bearing, if they continue in faith, and charity, and holiness, with sobriety.

CHAPTER III.

THIS *is* a true saying, If a man desire the office of a bishop, he desireth a good work.
2 A bishop then must be blameless, the husband of one wife, vigilant, sober, of good behaviour, given to hospitality, apt to teach;
3 Not given to wine, no striker, not greedy of filthy lucre; but patient; not a brawler, not covetous;
4 One that ruleth well his own house, having his children in subjection with all gravity;
5 (For if a man know not how to rule his own house, how shall he take care of the church of God?)
6 Not a novice, lest being lifted up with pride he fall into the condemnation of the devil.
7 Moreover, he must have a good report of them which are without; lest he fall into reproach and the snare of the devil.
8 Likewise *must* the deacons *be* grave, not double-tongued, not given to much wine. not greedy of filthy lucre;
9 Holding the mystery of the faith in a pure conscience.
10 And let these also first be proved; then let them use the office of a deacon, being *found* blameless.
11 Even so *must their* wives *be* grave, not slanderers, sober, faithful in all things.
12 Let the deacons be the husbands of one wife, ruling their

en hunne eigene huizen wèl regeren.

13 Want die wèl gediend hebben, verkrijgen zich zelven eenen goeden opgang, en vele vrijmoedigheid in het geloof, hetwelk is in Christus Jezus.

14 Deze dingen schrijf ik u, hopende zeer haast tot u te komen;

15 Maar opdat gij, zoo ik vertoef, moogt weten, hoe men in het huis Gods moet verkeeren, hetwelk is de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

16 En buiten allen twijfel de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vleesch, is geregtvaardigd in den Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

HOOFDSTUK IV.

DOCH de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten, en leeringen der duivelen.

2 Door geveinsheid van leugensprekers, hebbende hun eigen geweten *als* met een brandijzer toegeschroeid;

3 Verbiedende te huwelijken, *gebiedende* van spijzen zich te onthouden, die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging, voor de geloovigen, en die de waarheid hebben erkend.

4 Want alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde;

5 Want het wordt geheiligd door Gods woord en *door* gebed.

6 Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij achtervolgd hebt.

children and their own houses well.

13 For they that have used the office of a deacon well, purchase to themselves a good degree, and great boldness in the faith which is in Christ Jesus.

14 These things write I unto thee, hoping to come unto thee shortly:

15 But if I tarry long, that thou mayest know how thou oughtest to behave thyself in the house of God, which is the church of the living God, the pillar and ground of the truth.

16 And without controversy, great is the mystery of godliness: God was manifest in the flesh, justified in the Spirit, seen of angels, preached unto the Gentiles, believed on in the world, received up into glory.

CHAPTER IV.

NOW the Spirit speaketh expressly, that in the latter times some shall depart from the faith, giving heed to seducing spirits, and doctrines of devils;

2 Speaking lies in hypocrisy, having their conscience seared with a hot iron;

3 Forbidding to marry, *and commanding* to abstain from meats, which God hath created to be received with thanksgiving of them which believe and know the truth.

4 For every creature of God is good, and nothing to be refused, if it be received with thanksgiving:

5 For it is sanctified by the word of God, and prayer.

6 If thou put the brethren in remembrance of these things, thou shalt be a good minister of Jesus Christ, nourished up in the words of faith and of good doctrine, whereunto thou hast attained.

7 Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen; en oefen u zelven tot godzaligheid.

8 Want de ligchamelijke oefening is tot weinig nut; maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens.

9 Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden gesmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, *maar* allermeest der geloovigen.

11 Beveel deze dingen, en leer ze.

12 Niemand verachte uwe jongheid; maar zijt een voorbeeld der geloovigen in woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinheid.

13 Houd aan in het lezen, in het vermanen, in het leeren, tot dat ik kome.

14 Verzuim de gave niet, die in u is, die u gegeven is door de profetie, met oplegging der handen des ouderlingschaps.

15 Bedenk deze dingen, wees hierin *bezig;* opdat uw toenemen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op u zelven en op de leer; volhard daarin; want dat doende zult gij en u zelven behouden, en die u hooren.

7 But refuse profane and old wives' fables, and exercise thyself *rather* unto godliness.

8 For bodily exercise profiteth little: but godliness is profitable unto all things, having promise of the life that now is, and of that which is to come.

9 This *is* a faithful saying, and worthy of all acceptation.

10 For therefore we both labour and suffer reproach, because we trust in the living God who is the Saviour of all men, especially of those that believe.

11 These things command and teach.

12 Let no man despise thy youth; but be thou an example of the believers, in word, in conversation, in charity, in spirit, in faith, in purity.

13 Till I come, give attendance to reading, to exhortation, to doctrine.

14 Neglect not the gift that is in thee, which was given thee by prophecy, with the laying on of the hands of the presbytery.

15 Meditate upon these things; give thyself wholly to them; that thy profiting may appear to all.

16 Take heed unto thyself, and unto the doctrine; continue in them: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

HOOFDSTUK V.

BESTRAF eenen ouden *man* niet met hardheid, maar vermaan *hem* als eenen vader; jongeren als broeders;

2 Oude *vrouwen* als moeders; jongeren als zusters, in alle reinheid.

3 Eer de weduwen, die waarlijk weduwen zijn.

4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft, of kindskinderen, dat

CHAPTER V.

REBUKE not an elder, but entreat *him* as a father; *and* the younger men as brethren;

2 The elder women as mothers; the younger as sisters, with all purity.

3 Honour widows that are widows indeed.

4 But if any widow have children or nephews, let them learn

die leeren eerst aan haar eigen huis godzaligheid oefenen, en den vooroudderen wedervergelding doen; want dat is goed en aangenaam voor God.

5 Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag.

6 Maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.

8 Doch zoo iemand de zijnen, en voornamelijk *zijne* huisgenooten, niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloovige.

9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns mans vrouw geweest zij;

10 Getuigenis hebbende van goede werken: zoo zij kinderen opgevoed heeft, zoo zij *gaarne* heeft geherbergd, zoo zij der heiligen voeten heeft gewasschen, zoo zij den verdrukten genoegzame hulpe gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagevolgd heeft.

11 Maar neem jonge weduwen niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwelijken;

12 Hebbende *dit* oordeel, dat zij *haar* eerste geloof hebben te niet gedaan.

13 En meteen ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen; en zijn niet alleen ledig, maar ook klapachtig, en ijdele dingen doende, sprekende hetgeen niet betaamt.

14 Ik wil dan, dat de jonge *weduwen* huwelijken, kinderen telen; het huis regeren; geene oorzaak van lastering aan de wederpartij geven.

15 Want eenigen hebben zich alreede afgewend achter een Satan.

16 Zoo eenig geloovig *man*, of geloovige *vrouw* weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulpe doe, en dat de gemeente niet be-

first to show piety at home, and to requite their parents: for that is good and acceptable before God.

5 Now she that is a widow indeed, and desolate, trusteth in God, and continueth in supplications and prayers night and day.

6 But she that liveth in pleasure, is dead while she liveth.

7 And these things give in charge, that they may be blameless.

8 But if any provide not for his own, and especially for those of his own house, he hath denied the faith, and is worse than an infidel.

9 Let not a widow be taken into the number under threescore years old, having been the wife of one man,

10 Well reported of for good works; if she have brought up children, if she have lodged strangers, if she have washed the saints' feet, if she have relieved the afflicted, if she have diligently followed every good work.

11 But the younger widows refuse: for when they have begun to wax wanton against Christ, they will marry;

12 Having damnation, because they have cast off their first faith.

13 And withal they learn *to be* idle, wandering about from house to house; and not only idle, but tattlers also, and busy-bodies, speaking things which they ought not.

14 I will therefore that the younger women marry, bear children, guide the house, give none occasion to the adversary to speak reproachfully.

15 For some are already turned aside after Satan.

16 If any man or woman that believeth have widows, let them relieve them, and let not the church be charged; that it may

zwaard worde, opdat zij degenen, die waarlijk weduwen zijn, genoegzame hulpe doen moge.

17 Dat de ouderlingen, die wel regeren, dubbele eere waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in woord en leer.

18 Want de schrift zegt: Eenen dorschenden os zult gij niet muilbanden; en: De arbeider is zijn loon waardig.

19 Neem tegen eenen ouderling geene beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen.

20 Bestraf, die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de overigen vreeze mogen hebben.

21 Ik betuig voor God en den Heere Jezus Christus, en de uitverkorene engelen, dat gij deze dingen onderhoudt, zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid.

22 Leg niemand haastelijk de handen op, en heb geene gemeenschap aan anderer zonden; bewaar u zelven rein.

23 Drink niet langer water *alleen*, maar gebruik een weinig wijns, om uwe maag en uwe menigvuldige zwakheden.

24 Van sommige menschen zijn de zonden vooraf openbaar, en gaan vóór tot *hunne* veroordeeling; en in sommigen ook volgen zij na;

25 Desgelijks ook de goede werken zijn vooraf openbaar, en daar het anders mede gelegen is, kunnen *zij echter* niet verborgen blijven.

HOOFDSTUK VI.

De dienstknechten, zoo velen als er onder het juk zijn, zullen hunne heeren alle eere waardig achten, opdat de naam Gods, en de leer niet gelasterd worde.

2 En die geloovige heeren hebben, zullen hen niet verachten, omdat zij broeders zijn; maar zullen hen te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die

relieve them that are widows indeed.

17 Let the elders that rule well be counted worthy of double honour, especially they who labour in the word and doctrine.

18 For the scripture saith, Thou shalt not muzzle the ox that treadeth out the corn. And, The labourer *is* worthy of his reward.

19 Against an elder receive not an accusation, but before two or three witnesses.

20 Them that sin rebuke before all, that others also may fear.

21 I charge *thee* before God, and the Lord Jesus Christ, and the elect angels, that thou observe these things without preferring one before another, doing nothing by partiality.

22 Lay hands suddenly on no man, neither be partaker of other men's sins: keep thyself pure.

23 Drink no longer water, but use a little wine for thy stomach's sake, and thine often infirmities.

24 Some men's sins are open beforehand, going before to judgment: and some *men* they follow after.

25 Likewise also the good works *of some* are manifest beforehand; and they that are otherwise cannot be hid.

CHAPTER VI.

Let as many servants as are under the yoke count their own masters worthy of all honour, that the name of God and *his* doctrine be not blasphemed.

2 And they that have believing masters, let them not despise *them*, because they are brethren; but rather do *them* service, because they are faithful and beloved, par-

deze weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en met de leer, die naar de godzaligheid is,

4 Die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent *twist*-vragen en woordenstrijd; uit welke voortkomt nijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen,

5 Verkeerde krakeelingen van menschen, die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid berooft zijn, meenende, dat de godzaligheid een gewin zij. Wijk af van dezulken.

6 Doch de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

7 Want wij hebben niets in de wereld gebragt; het is openbaar, dat wij ook niets kunnen daaruit dragen.

8 Maar als wij voedsel en deksel hebben, wij zullen daarmede vergenoegd zijn.

9 Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en *in* een strik, en *in* vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

10 Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende, zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zich zelven met vele smarten doorstoken.

11 Maar gij, o mensch Gods! vlied deze dingen; en jaag na geregtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid.

12 Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel u voor God, die alles levend maakt, en *voor* Christus Jezus, die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft:

takers of the benefit. These things teach and exhort.

3 If any man teach otherwise, and consent not to wholesome words, *even* the words of our Lord Jesus Christ, and to the doctrine which is according to godliness,

4 He is proud, knowing nothing, but doting about questions and strifes of words, whereof cometh envy, strife, railings, evil surmisings,

5 Perverse disputings of men of corrupt minds, and destitute of the truth, supposing that gain is godliness: from such withdraw thyself.

6 But godliness with contentment is great gain.

7 For we brought nothing into *this* world, *and it is* certain we can carry nothing out.

8 And having food and raiment, let us be therewith content.

9 But they that will be rich, fall into temptation, and a snare, and *into* many foolish and hurtful lusts, which drown men in destruction and perdition.

10 For the love of money is the root of all evil: which while some coveted after, they have erred from the faith, and pierced themselves through with many sorrows.

11 But thou, O man of God, flee these things; and follow after righteousness, godliness, faith, love patience, meekness.

12 Fight the good fight of faith, lay hold on eternal life, whereunto thou art also called, and hast professed a good profession before many witnesses.

13 I give thee charge in the sight of God, who quickeneth all things, and *before* Christ Jesus, who before Pontius Pilate witnessed a good confession;

14 Dat gij dit gebod houdt, onbevlekt *en* onberispelijk, tot op de verschijning onzes Heeren Jezus Christus;
15 Welke te zijner tijd vertoonen zal de zalige en alleen magtige Heere, de Koning der koningen, en Heere der heeren;
16 Die (alleen) onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont; dien geen mensch gezien heeft, noch zien kan; wien zij eer en eeuwige kracht! Amen.
17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn, noch *hunne* hope stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, die ons alle dingen rijkelijk verleent om te genieten;
18 Dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn *en* gemeenzaam;
19 Leggende zich zelven weg eenen schat, *als* een goed fondament tegen het toekomende, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.
20 O Timotheüs! bewaar het pand u toebetrouwd, eenen afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdelspreken, en van de tegenstellingen der valschelijk genaamde wetenschap;
21 Welke sommigen voorgevende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u! Amen.

14 That thou keep *this* commandment without spot, unrebukable, until the appearing of our Lord Jesus Christ:
15 Which in his times he shall shew, *who is* the blessed and only Potentate, the King of kings, and Lord of lords;
16 Who only hath immortality, dwelling in the light which no man can approach unto: whom no man hath seen, nor can see; to whom *be* honour and power everlasting. Amen.
17 Charge them that are rich in this world, that they be not highminded, nor trust in uncertain riches, but in the living God, who giveth us richly all things to enjoy;
18 That they do good, that they be rich in good works, ready to distribute, willing to communicate;
19 Laying up in store for themselves a good foundation against the time to come, that they may lay hold on eternal life.
20 O Timothy, keep that which is committed to thy trust, avoiding profane *and* vain babblings, and oppositions of science falsely so called;
21 Which some professing, have erred concerning the faith. Grace *be* with thee. Amen.

¶ The first to Timothy was written from Laodicea, which is the chiefest city of Phrygia Pacatiana.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN

TIMOTHEÜS.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wille Gods, naar de belofte des levens, dat in Christus Jezus is,

2 Aan Timotheüs, *mijnen* geliefden zoon: genade, barmhartigheid, vrede zij *u* van God den Vader, en Christus Jezus, onzen Heere!

3 Ik dank God, wien ik diene van *mijne* voorouderen af in een rein geweten, gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag;

4 Zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met blijdschap moge vervuld worden;

5 Als ik mij in gedachtenis breng het ongeveinsd geloof, dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Loïs, en in uwe moeder Eunice; en ik ben verzekerd, dat het ook in u *woont*.

6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij opwekt de gave Gods, die in u is, door de oplegging mijner handen.

7 Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vreesachtigheid, maar der kracht, en der liefde en der gematigdheid.

8 Schaam u dan niet het getuigenis onzes Heeren, noch mijns, die zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het evangelie, naar de kracht Gods;

9 Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roe-

THE II. EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO

TIMOTHY.

CHAPTER I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, according to the promise of life which is in Christ Jesus,

2 To Timothy, *my* dearly beloved son: Grace, mercy, *and* peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord.

3 I thank God, whom I serve from *my* forefathers with pure conscience, that without ceasing I have remembrance of thee in my prayers night and day;

4 Greatly desiring to see thee, being mindful of thy tears, that I may be filled with joy;

5 When I call to remembrance the unfeigned faith that is in thee, which dwelt first in thy grandmother Lois, and thy mother Eunice; and I am persuaded that in thee also.

6 Wherefore I put thee in remembrance, that thou stir up the gift of God, which is in thee by the putting on of my hands.

7 For God hath not given us the spirit of fear; but of power, and of love, and of a sound mind.

8 Be not thou therefore ashamed of the testimony of our Lord, nor of me his prisoner: but be thou partaker of the afflictions of the gospel according to the power of God;

9 Who hath saved us, and called us with an holy calling, not ac-

ping; niet naar onze werken, maar
naar zijn eigen voornemen en ge-
nade, die ons gegeven is in Chris-
tus Jezus, vóór de tijden der eeu-
wen;
10 Doch nu geopenbaard is door
de verschijning onzes Zaligmakers
Jezus Christus, die den dood heeft
te niet gedaan, en het leven en de
onverderfelijkheid aan het licht
gebragt door het evangelie;
11 Waartoe ik gesteld ben een
prediker, en een apostel, en een
leeraar der heidenen;
12 Om welke oorzaak ik ook deze
dingen lijde, maar worde daarover
niet beschaamd; want ik weet,
wien ik geloofd heb, en ik ben ver-
zekerd, dat hij magtig is, mijn
pand, bij *hem* weggelegd, te bewa-
ren tot dien dag.
13 Houd het voorbeeld der ge-
zonde woorden, die gij van mij ge-
hoord hebt, in geloof en liefde, die
in Christus Jezus is.
14 Bewaar het goede pand, dat
u toebetrouwd is, door den Heili-
gen Geest, die in ons woont.
15 Gij weet dit, dat allen, die in
Azië zijn, zich van mij afgewend
hebben; onder dewelke is Phygel-
lus en Hermogenes.
16 De Heere geve den huize van
Onesiphorus barmhartigheid; want
hij heeft mij menigmaal verkwikt,
en heeft zich mijner keten niet ge-
schaamd.
17 Maar toen hij te Rome geko-
men was, heeft hij mij zeer naar-
stig gezocht, en heeft *mij* gevon-
den.
18 De Heere geve hem, dat hij
barmhartigheid vinde bij den Hee-
re, in dien dag; en hoe veel hij
mij te Epheze gediend heeft, weet
gij zeer wel.

HOOFDSTUK II.

GIJ dan, mijn zoon! word ge-
sterkt in de genade, die in
Christus Jezus is;
2 En hetgeen gij van mij gehoord

cording to our works, but accord-
ing to his own purpose and grace,
which was given us in Christ Jesus
before the world began;
10 But is now made manifest by
the appearing of our Saviour Jesus
Christ, who hath abolished death,
and hath brought life and immor-
tality to light through the gospel:
11 Whereunto I am appointed a
preacher, and an apostle, and a
teacher of the Gentiles.
12 For the which cause I also
suffer these things: nevertheless
I am not ashamed: for I know
whom I have believed, and am
persuaded that he is able to keep
that which I have committed unto
him against that day.
13 Hold fast the form of sound
words, which thou hast heard of
me, in faith and love which is in
Christ Jesus.
14 That good thing which was
committed unto thee keep by the
Holy Ghost which dwelleth in us.
15 This thou knowest, that all
they which are in Asia be turned
away from me; of whom are Phy-
gellus and Hermogenes.
16 The Lord give mercy unto the
house of Onesiphorus; for he oft
refreshed me, and was not ashamed
of my chain:
17 But, when he was in Rome,
he sought me out very diligently,
and found *me*.
18 The Lord grant unto him that
he may find mercy of the Lord in
that day: and in how many things
he ministered unto me at Ephesus,
thou knowest very well.

CHAPTER II.

THOU therefore, my son, be
strong in the grace that is in
Christ Jesus.
2 And the things that thou hast

hebt onder vele getuigen, betrouw
dat aan getrouwe menschen, die
bekwaam zullen zijn om ook ande-
ren te leeren.
3 Gij dan, lijd verdrukkingen als
een goed krijgsknecht van Jezus
Christus.
4 Niemand, die in den krijg dient,
wordt ingewikkeld in de han-
delingen des leeftogts, opdat hij
dien moge behagen, die *hem* tot
den krijg aangenomen heeft.
5 En indien ook iemand strijdt,
hij wordt niet gekroond, zoo hij
niet wettelijk heeft gestreden.
6 De landman, als hij arbeidt,
moet het eerst de vruchten genie-
ten.
7 Merk hetgeen ik zeg; doch de
Heere geve u verstand in alle din-
gen.
8 Houd in gedachtenis, dat Jezus
Christus uit de dooden is opgewekt,
die uit den zade Davids is, naar
mijn evangelie;
9 Om hetwelk ik verdrukkingen
lijde tot de banden toe, als een
kwaaddoener; maar het woord Gods
is *toch* niet gebonden.
10 Daarom verdraag ik alles om
de uitverkorenen, opdat ook zij de
zaligheid mogen verkrijgen, die in
Christus Jezus is, met eeuwige
heerlijkheid.
11 Dit is een getrouw woord;
want indien wij met *hem* gestor-
ven zijn, zoo zullen wij ook met
hem leven;
12 Indien wij verdragen, wij zul-
len ook met *hem* heerschen; in-
dien wij *hem* verloochenen, hij zal
ons ook verloochenen;
13 Indien wij ontrouw zijn, hij
blijft getrouw; hij kan zich zelven
niet verloochenen.
14 Breng deze dingen in gedach-
tenis, en betuig voor den Heere,
dat zij geenen woordenstrijd voe-
ren, *hetwelk* tot niets nut *is*, *dan*
tot verkeering der toehoorders.
15 Benaarstig u om u zelven
Gode beproefd voor te stellen,
een arbeider, die niet be-

heard of me among many wit-
nesses, the same commit thou to
faithful men, who shall be able to
teach others also.
3 Thou therefore endure hard-
ness, as a good soldier of Jesus
Christ.
4 No man that warreth entangleth
himself with the affairs of *this* life;
that he may please him who hath
chosen him to be a soldier.
5 And if a man also strive for
masteries, *yet* is he not crowned,
except he strive lawfully.
6 The husbandman that labour-
eth must be first partaker of the
fruits.
7 Consider what I say; and the
Lord give thee understanding in
all things.
8 Remember that Jesus Christ
of the seed of David was raised
from the dead, according to my
gospel:
9 Wherein I suffer trouble, as an
evil-doer, *even* unto bonds; but the
word of God is not bound.
10 Therefore I endure all things
for the elect's sake, that they may
also obtain the salvation which
is in Christ Jesus with eternal
glory.
11 *It is* a faithful saying: For if
we be dead with *him*, we shall
also live with *him*:
12 If we suffer, we shall also
reign with *him*: if we deny *him*,
he also will deny us:
13 If we believe not, *yet* he abid-
eth faithful: he cannot deny him-
self.
14 Of these things put *them* in
remembrance, charging *them* be-
fore the Lord that they strive not
about words to no profit, *but* to the
subverting of the hearers.
15 Study to shew thyself ap-
proved unto God, a workman
that needeth not to be asham-

schaamd wordt, die het woord der waarheid regt snijdt.
16 Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel-spreken; want zij zullen in meerdere goddeloosheid toenemen.
17 En hun woord zal voorteten gelijk de kanker; onder welke is Hymeneüs en Philetus;
18 Die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende, dat de opstanding alreede geschied is, en verkeeren sommiger geloof.
19 Evenwel het vaste fondament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die de zijnen zijn; en: Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongeregtigheid.
20 Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden vaten; en sommige ter eere, maar sommige ter oneere.
21 Indien dan iemand zich zelven van dezen reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid.
22 Maar vlied de begeerlijkheden der jongheid; en jaag na regtvaardigheid, geloof, liefde, vrede, met degenen, die den Heere aanroepen uit een rein hart.
23 En verwerp de vragen, die dwaas en zonder leering zijn, wetende, dat zij twistingen voortbrengen.
24 En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leeren, *en* die de kwaden kan verdragen;
25 Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen, die tegenstaan; of hun God te eeniger tijd bekeering gave tot erkentenis der waarheid;
26 En zij wederom ontwaken mogten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

ed, rightly dividing the word of truth.
16 But shun profane and *vain* babblings: for they will increase unto more ungodliness.
17 And their word will eat as doth a canker: of whom is Hymeneus and Philetus;
18 Who concerning the truth have erred, saying that the resurrection is past already; and overthrow the faith of some.
19 Nevertheless the foundation of God standeth sure, having this seal, The Lord knoweth them that are his. And, Let every one that nameth the name of Christ depart from iniquity.
20 But in a great house there are not only vessels of gold and of silver, but also of wood and of earth; and some to honour, and some to dishonour.
21 If a man therefore purge himself from these, he shall be a vessel unto honour, sanctified, and meet for the master's use, *and* prepared unto every good work.
22 Flee also youthful lusts: but follow righteousness, faith, charity, peace, with them that call on the Lord out of a pure heart.
23 But foolish and unlearned questions avoid, knowing that they do gender strifes.
24 And the servant of the Lord must not strive; but be gentle unto all *men*, apt to teach, patient;
25 In meekness instructing those that oppose themselves; if God peradventure will give them repentance to the acknowledging of the truth;
26 And *that* they may recover themselves out of the snare of the devil, who are taken captive by him at his will.

HOOFDSTUK III.

En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.

2 Want de menschen zullen zijn liefhebbers van zich zelven, geldgierig, laatdunkend, hoovaardig, lasteraars, den ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

3 Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,

4 Verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods;

5 Hebbende eene gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. Heb ook eenen afkeer van dezen.

6 Want van dezen zijn 't, die in de huizen insluipen, en nemen de vrouwkens gevangen, die met zonden beladen zijn, en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden,

7 Die altijd leeren, en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8 Gelijk nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook dezen de waarheid tegen; menschen, verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof.

9 Maar zij zullen niet verder voortgaan; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook *die* van genen geworden is.

10 Maar gij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, langmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11 *Mijne* vervolgingen, *mijn* lijden, hoedanig mij overkomen is te Antiochië, in Iconium *en* in Lystre; welke vervolgingen ik geleden heb, en de Heere heeft mij uit allen verlost.

12 En ook allen, die godzalig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolgd worden.

CHAPTER III.

This know also, that in the last days perilous times shall come.

2 For men shall be lovers of their own selves, covetous, boasters, proud, blasphemers, disobedient to parents, unthankful, unholy,

3 Without natural affection, trucebreakers, false accusers, incontinent, fierce, despisers of those that are good,

4 Traitors, heady, high-minded, lovers of pleasures more than lovers of God;

5 Having a form of godliness, but denying the power thereof: from such turn away.

6 For of this sort are they which creep into houses, and lead captive silly women laden with sins, led away with divers lusts;

7 Ever learning and never able to come to the knowledge of the truth.

8 Now as Jannes and Jambres withstood Moses, so do these also resist the truth: men of corrupt minds, reprobate concerning the faith.

9 But they shall proceed no further: for their folly shall be manifest unto all *men*, as theirs also was.

10 But thou hast fully known my doctrine, manner of life, purpose, faith, long-suffering, charity, patience,

11 Persecutions, afflictions, which came unto me at Antioch, at Iconium, at Lystra; what persecutions I endured: but out of *them* all the Lord delivered me.

12 Yea, and all that will live godly in Christ Jesus shall suffer persecution.

13 Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en verleid wordende.

14 Maar blijf gij in 't gene gij geleerd hebt, en *waarvan* u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt;

15 En dat gij van kinds af de heilige schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, 't welk in Christus Jezus is.

16 Alle de schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de regtvaardigheid is;

17 Opdat de mensche Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK IV.

IK betuig dan voor God en den Heere Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn koningrijk:

2 Predik het woord; houd aan tijdig, ontijdig; wederleg, bestraf, vermaan in alle langmoedigheid en leering.

3 Want er zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zich zelven leeraars opgaderen naar hunne eigene begeerlijkheden;

4 En zullen *hun* gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

5 Maar gij, wees wakker in alles, lijd verdrukkingen; doe het werk van een' evangelist, maak dat men van uwe dienst ten volle verzekerd zij.

6 Want ik word nu tot een plengoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden;

13 But evil men and seducers shall wax worse and worse, deceiving, and being deceived.

14 But continue thou in the things which thou hast learned and hast been assured of, knowing of whom thou hast learned *them;*

15 And that from a child thou hast known the holy scriptures, which are able to make thee wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus.

16 All scripture *is* given by inspiration of God, and *is* profitable for doctrine, for reproof, for correction, for instruction in righteousness:

17 That the man of God may be perfect, thoroughly furnished unto all good works.

CHAPTER IV.

I CHARGE *thee* therefore before God, and the Lord Jesus Christ, who shall judge the quick and the dead at his appearing and his kingdom;

2 Preach the word; be instant in season, out of season; reprove, rebuke, exhort with all long-suffering and doctrine.

3 For the time will come, when they will not endure sound doctrine; but after their own lusts shall they heap to themselves teachers, having itching ears;

4 And they shall turn away *their* ears from the truth, and shall be turned unto fables.

5 But watch thou in all things, endure afflictions, do the work of an evangelist, make full proof of thy ministry.

6 For I am now ready to be offered, and the time of my departure is at hand.

7 I have fought a good fight, I have finished *my* course, I have kept the faith:

8 Voorts is mij weggelegd de kroon der regtvaardigheid, welke de Heere, de regtvaardige Regter, mij in dien dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook allen, die zijne verschijning hebben liefgehad.

9 Benaarstig u, haastelijk tot mij te komen.

10 Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen, en is naar Thessalonika gereisd; Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11 Lukas is alleen met mij. Neem Markus mede, en breng *hem* met u; want hij is mij zeer nut tot de dienst.

12 Maar Tychicus heb ik naar Efeze gezonden.

13 Breng den reismantel, dien ik te Troas bij Karpus gelaten heb, mede als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14 Alexander, de kopersmid, heeft mij veel kwaads betoond; de Heere vergelde hem naar zijne werken.

15 Wacht gij u ook voor dezen, want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16 In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan, en heeft mij bekrachtigd; opdat de prediking door mij ten volle zoude voleindigd worden, en alle heidenen *dezelve* zouden hooren. En ik ben uit den muil des leeuws verlost.

18 En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch koningrijk; wien zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.

19 Groet Prisca en Aquila, en het huis van Onesiphorus.

20 Erastus is te Korinthe gebleven; en Trophimus heb ik te Milete krank gelaten.

21 Benaarstig u om vóór den

8 Henceforth there is laid up for me a crown of righteousness, which the Lord, the righteous Judge, shall give me at that day: and not to me only, but unto all them also that love his appearing.

9 Do thy diligence to come shortly unto me:

10 For Demas hath forsaken me, having loved this present world, and is departed unto Thessalonica; Crescens to Galatia, Titus unto Dalmatia.

11 Only Luke is with me. Take Mark, and bring him with thee: for he is profitable to me for the ministry.

12 And Tychicus have I sent to Ephesus.

13 The cloak that I left at Troas with Carpus, when thou comest, bring *with thee*, and the books, *but* especially the parchments.

14 Alexander the coppersmith did me much evil: the Lord reward him according to his works:

15 Of whom be thou ware also; for he hath greatly withstood our words.

16 At my first answer no man stood with me, but all *men* forsook me: *I pray God* that it may not be laid to their charge.

17 Notwithstanding the Lord stood with me, and strengthened me; that by me the preaching might be fully known, and *that* all the Gentiles might hear: and I was delivered out of the mouth of the lion.

18 And the Lord shall deliver me from every evil work, and will preserve *me* unto his heavenly kingdom: to whom *be* glory for ever and ever. Amen.

19 Salute Prisca and Aquila, and the household of Onesiphorus.

20 Erastus abode at Corinth: but Trophimus have I left at Miletum sick.

21 Do thy diligence to come be-

winter te komen. U groet Eubulus,
en Pudens, en Linus, en Claudia,
en alle de broeders.
22 De Heere Jezus Christus zij
met uwen geest. De genade zij
met ulieden! Amen.

fore winter. Eubulus greeteth
thee, and Pudens, and Linus, and
Claudia, and all the brethren.
22 The Lord Jesus Christ be with
thy spirit. Grace be with you.
Amen.

¶ The second *epistle* unto Timotheus, ordained the first bishop of the church of the Ephesians, was written from Rome, when Paul was brought before Nero the second time.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN

TITUS.

HOOFDSTUK I.

PAULUS, een dienstknecht Gods,
en een apostel van Jezus Christus,
naar het geloof der uitverkorenen Gods,
en de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is,
2 In de hope des eeuwigen levens,
welke God, die niet liegen
kan, beloofd heeft vóór de tijden
der eeuwen, maar geopenbaard
heeft te zijner tijd;
3 *Namelijk* zijn woord, door de
prediking, die mij toebetrouwd is
naar het bevel van God, onzen Zaligmaker;
aan Titus, *mijnen* opregten zoon,
naar het *ons* gemeen geloof:
4 Genade, barmhartigheid, vrede
zij u van God den Vader, en den
Heere Jezus Christus, onzen Zaligmaker!
5 Om die oorzaak heb ik u op
Kreta gelaten, opdat gij hetgeen
nog ontbrak, voorts zoudt te regt
brengen, en *dat* gij van stad tot
stad zoudt ouderlingen aanstellen,
gelijk ik u bevolen heb:
6 Indien iemand onberispelijk is,

THE

EPISTLE OF PAUL TO

TITUS.

CHAPTER I.

PAUL, a servant of God, and an
apostle of Jesus Christ, according
to the faith of God's elect, and
the acknowledging of the truth
which is after godliness;
2 In hope of eternal life, which
God, that cannot lie, promised before
the world began;
3 But hath in due times manifested
his word through preaching,
which is committed unto me, according
to the commandment of
God our Saviour;
4 To Titus, *mine* own son after the
common faith: Grace, mercy, *and*
peace, from God the Father, and
the Lord Jesus Christ our Saviour.
5 For this cause left I thee in
Crete, that thou shouldest set in
order the things that are wanting,
and ordain elders in every city,
as I had appointed thee:
6 If any be blameless, the hus-

ééner vrouwe man, geloovige kin-
deren hebbende, die niet te be-
schuldigen zijn van overdadigheid,
of ongehoorzaam zijn.
7 Want een opziener moet onbe-
rispelijk zijn, als een huisverzor-
ger Gods, niet eigenzinnig, niet ge-
negen tot toornigheid, niet genegen
tot den wijn, geen vechter, geen
vuil gewinzoeker;
8 Maar die gaarne herbergt, die
de goeden liefheeft, matig, regt-
vaardig, heilig, kuisch;
9 Die vasthoudt aan het getrouwe
woord, dat naar de leer is, opdat
hij magtig zij, beide om te verma-
nen door de gezonde leer, en om
de tegensprekers te wederleggen.
10 Want er zijn ook vele ongere-
gelden, ijdelheidsprekers en ver-
leiders van zinnen, inzonderheid
die uit de besnijdenis zijn;
11 Die men den mond moet stop-
pen, die geheele huizen verkeeren,
leerende wat niet behoort, om vuil
gewins wil.
12 Een uit hen, zijnde hun eigen
profeet, heeft gezegd: De Kreten-
sen zijn altijd leugenachtig, kwade
beesten, luije buiken.
13 Dit getuigenis is waar. Daar-
om bestraf hen scherpelijk, opdat
zij gezond mogen zijn in het ge-
loof,
14 En zich niet begeven tot Jood-
sche fabelen, en geboden der men-
schen, die *hen* van de waarheid af-
keeren.
15 Alle dingen zijn wel rein den
reinen, maar den bevlekten en on-
geloovigen is geen ding rein, maar
beide hun verstand en geweten
zijn bevlekt.
16 Zij belijden, dat zij God ken-
nen, maar zij verloochenen hem
met de werken, alzoo zij afschuwe-
lijk zijn en ongehoorzaam, en tot
alle goed werk ondeugende.

HOOFDSTUK II.

DOCH gij, spreekt hetgeen der
gezonde leer betaamt.

band of one wife, having faithful
children, not accused of riot, or
unruly.
7 For a bishop must be blame-
less, as the steward of God: not
self-willed, not soon angry, not giv-
en to wine, no striker, not given
to filthy lucre;
8 But a lover of hospitality, a lov-
er of good men, sober, just, holy,
temperate;
9 Holding fast the faithful word
as he hath been taught, that he
may be able by sound doctrine
both to exhort and to convince the
gainsayers.
10 For there are many unruly and
vain talkers and deceivers, espe-
cially they of the circumcision:
11 Whose mouths must be stop-
ped, who subvert whole houses,
teaching things which they ought
not, for filthy lucre's sake.
12 One of themselves, even a
prophet of their own, said, The
Cretians *are* always liars, evil
beasts, slow bellies.
13 This witness is true: where-
fore rebuke them sharply, that
they may be sound in the faith;
14 Not giving heed to Jewish
fables, and commandments of men,
that turn from the truth.
15 Unto the pure all things are
pure: but unto them that are de-
filed and unbelieving is nothing
pure; but even their mind and
conscience is defiled.
16 They profess that they know
God; but in works they deny him,
being abominable, and disobedi-
ent, and unto every good work
reprobate.

CHAPTER II.

BUT speak thou the things which
become sound doctrine:

2 Dat de oude mannen nuchteren zijn, stemmig, voorzigtig, gezond in het geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, dat zij in *hare* dragt zijn, gelijk den heiligen betaamt, dat zij geene lasteressen zijn, zich niet tot veel wijns begevende, *maar* leeraressen zijn van het goede;

4 Opdat zij de jonge *vrouwen* leeren voorzigtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben;

5 Ingetogen te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, hare eigene mannen onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaan de jonge *mannen* insgelijks, dat zij ingetogen zijn.

7 Betoon u zelven in alles een voorbeeld van goede werken, *betoon* in de leer onvervalschtheid, deftigheid, opregtheid;

8 Het woord gezond *en* onverwerpelijk, opdat degene, die daartegen is, beschaamd worde, en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen.

9 *Vermaan* de dienstknechten, dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende;

10 Niet ontvreemdende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leere van God, onzen Zaligmaker, in alles mogen versieren.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen,

12 En onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig, en regtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld;

13 Verwachtende de zalige hope en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker, Jezus Christus;

2 That the aged men be sober, grave, temperate, sound in faith, in charity, in patience.

3 The aged women likewise, that *they be* in behaviour as becometh holiness; not false accusers, not given to much wine, teachers of good things;

4 That they may teach the young women to be sober, to love their husbands, to love their children,

5 *To be* discreet, chaste, keepers at home, good, obedient to their own husbands, that the word of God be not blasphemed.

6 Young men likewise exhort to be sober-minded.

7 In all things shewing thyself a pattern of good works: in doctrine *shewing* uncorruptness, gravity, sincerity,

8 Sound speech that cannot be condemned; that he that is of the contrary part may be ashamed, having no evil thing to say of you.

9 *Exhort* servants to be obedient unto their own masters, *and* to please *them* well in all *things*; not answering again;

10 Not purloining, but shewing all good fidelity; that they may adorn the doctrine of God our Saviour in all things.

11 For the grace of God that bringeth salvation hath appeared to all men,

12 Teaching us, that denying ungodliness and worldly lusts, we should live soberly, righteously, and godly, in this present world;

13 Looking for that blessed hope, and the glorious appearing of the great God and our Saviour Jesus Christ;

14 Die zich zelven voor ons gegeven heeft, opdat hij ons zoude verlossen van alle ongeregtigheid, en zich zelven een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst. Dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK III.

VERMAAN hen, dat zij aan de overheden en magten onderdanig zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn;

2 Dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, *maar* bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3 Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en malkander hatende.

4 Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en *zijne* liefde tot de menschen verschenen is,

5 Heeft hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der regtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes;

6 Welken hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onzen Zaligmaker;

7 Opdat wij, geregtvaardigd zijnde door zijne genade, erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.

8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik, dat gij ernstelijk bevestigt, opdat degenen, die aan God gelooven, zorg dragen om goede werken voor te staan: deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den menschen.

9 Maar wederstaat de dwaze vragen, en geslacht-rekeningen, en

14 Who gave himself for us, that he might redeem us from all iniquity, and purify unto himself a peculiar people, zealous of good works.

15 These things speak, and exhort, and rebuke with all authority. Let no man despise thee.

CHAPTER III.

PUT them in mind to be subject to principalities and powers, to obey magistrates, to be ready to every good work,

2 To speak evil of no man, to be no brawlers, *but* gentle, shewing all meekness unto all men.

3 For we ourselves also were sometimes foolish, disobedient, deceived, serving divers lusts and pleasures, living in malice and envy, hateful, *and* hating one another.

4 But after that the kindness and love of God our Saviour toward man appeared,

5 Not by works of righteousness which we have done, but according to his mercy he saved us, by the washing of regeneration, and renewing of the Holy Ghost;

6 Which he shed on us abundantly, through Jesus Christ our Saviour;

7 That being justified by his grace, we should be made heirs according to the hope of eternal life.

8 *This is* a faithful saying, and these things I will that thou affirm constantly, that they which have believed in God might be careful to maintain good works. These things are good and profitable unto men.

9 But avoid foolish questions, and genealogies, and contentions, and

twistingen, en strijdvoeringen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel.

10 Verwerp eenen ketterschen mensch na de eerste en tweede vermaning;

11 Wetende, dat de zoodanige ganschelijk verkeerd is, en zondigt, zijnde bij zich zelven veroordeeld.

12 Als ik Artemas tot u zal zenden, of Tychicus, zoo benaarstig u, tot mij te komen te Nikopolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren.

13 Rust Zenas, den wetgeleerde, en Apollos zorgvuldig uit, opdat hun niets ontbreke.

14 En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15 Die met mij zijn, groeten u allen. Groet ze, die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen! Amen.

strivings about the law; for they are unprofitable and vain.

10 A man that is an heretic, after the first and second admonition reject;

11 Knowing that he that is such, is subverted, and sinneth, being condemned of himself.

12 When I shall send Artemas unto thee, or Tychicus, be diligent to come unto me to Nicopolis: for I have determined there to winter.

13 Bring Zenas the lawyer and Apollos on their journey diligently, that nothing be wanting unto them.

14 And let ours also learn to maintain good works for necessary uses, that they be not unfruitful.

15 All that are with me salute thee. Greet them that love us in the faith. Grace be with you all. Amen.

¶ It was written to Titus, ordained the first bishop of the church of the Cretians, from Nicopolis of Macedonia.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN

PHILEMON.

PAULUS, een gevangene van Christus Jezus, en Timotheus, de broeder, aan Philemon, den geliefde, en onzen medearbeider,

2 En aan Appia, de geliefde, en aan Archippus, onzen medestrijder, en aan de gemeente, die te uwen huize is:

3 Genade zij ulieden en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus!

THE

EPISTLE OF PAUL TO

PHILEMON.

PAUL, a prisoner of Jesus Christ, and Timothy *our* brother, unto Philemon our dearly beloved, and fellow-labourer,

2 And to *our* beloved Apphia, and Archippus our fellow-soldier, and to the church in thy house:

3 Grace to you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

4 Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden,
5 Alzoo ik hoor uwe liefde en geloof, hetwelk gij hebt tot den Heere Jezus, en jegens alle de heiligen;
6 Opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking van al het goede, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.
7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder!
8 Daarom, hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus, om u te bevelen hetgeen betamelijk is;
9 Zoo bid ik nogtans liever door de liefde, daar ik zoodanig een ben, te weten, Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.
10 Ik bid u *dan* voor mijnen zoon, dien ik in mijne banden heb geteeld, *namelijk* Onésimus;
11 Die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; dien ik wedergezonden heb.
12 Doch gij, neem hem, dat is, mijne ingewanden aan;
13 Wien ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zoude in de banden des evangelies;
14 Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zoude zijn als naar dwang, maar naar vrijwilligheid.
15 Want veelligt is hij daarom voor eenen kleinen tijd *van u* gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben;
16 *Nu* voortaan niet als een' dienstknecht, maar meer dan een' dienstknecht, *namelijk* een' geliefden broeder, inzonderheid mij, hoe veel te meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.

4 I thank my God, making mention of thee always in my prayers,
5 Hearing of thy love and faith, which thou hast toward the Lord Jesus, and toward all saints;
6 That the communication of thy faith may become effectual by the acknowledging of every good thing which is in you in Christ Jesus.
7 For we have great joy and consolation in thy love, because the bowels of the saints are refreshed by thee, brother.
8 Wherefore, though I might be much bold in Christ to enjoin thee that which is convenient,
9 Yet for love's sake I rather beseech *thee*, being such an one as Paul the aged, and now also a prisoner of Jesus Christ.
10 I beseech thee for my son Onesimus, whom I have begotten in my bonds:
11 Which in time past was to thee unprofitable, but now profitable to thee and to me:
12 Whom I have sent again: thou therefore receive him, that is, mine own bowels:
13 Whom I would have retained with me, that in thy stead he might have ministered unto me in the bonds of the gospel:
14 But without thy mind would I do nothing; that thy benefit should not be as it were of necessity, but willingly.
15 For perhaps he therefore departed for a season, that thou shouldest receive him for ever;
16 Not now as a servant, but above a servant, a brother beloved, especially to me, but how much more unto thee, both in the flesh, and in the Lord?

17 Indien gij mij dan houdt voor een' medgezel, zoo neem hem aan, als mij.
18 En indien hij u iets verongelijkt heeft, of schuldig is, reken dat mij aan.
19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook u zelven mij daarbij schuldig zijt.
20 Ja, broeder! laat mij *hierin* van u genot hebben in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.
21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet, dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.
22 En bereid mij ook te gelijk eene herberg; want ik hoop, dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.
23 U groeten Epaphras, mijn medegevangene in Christus Jezus,
24 Markus, Aristarchus, Demas, Lukas, mijne medearbeiders.
25 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest! Amen.

17 If thou count me therefore a partner, receive him as myself.
18 If he hath wronged thee, or oweth *thee* aught, put that on mine account;
19 I Paul have written *it* with mine own hand, I will repay *it*: albeit I do not say to thee how thou owest unto me even thine own self besides.
20 Yea, brother, let me have joy of thee in the Lord: refresh my bowels in the Lord.
21 Having confidence in thy obedience I wrote unto thee, knowing that thou wilt also do more than I say.
22 But withal prepare me also a lodging: for I trust that through your prayers I shall be given unto you.
23 There salute thee Epaphras, my fellow-prisoner in Christ Jesus;
24 Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, my fellow-labourers.
25 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with your spirit. Amen.

¶ Written from Rome to Philemon, by Onesimus a servant.

DE BRIEF

VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

HEBREËN.

HOOFDSTUK I.

GOD, voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon;
2 Dien hij gesteld heeft tot een'

THE EPISTLE

OF PAUL, THE APOSTLE, TO THE

HEBREWS.

CHAPTER I.

GOD, who at sundry times and in divers manners spake in time past unto the fathers by the prophets,
2 Hath in these last days spoken

erfgenaam van alles, door wien hij
ook de wereld gemaakt heeft.

3 Welke, alzoo hij is het afschijnsel *zijner* heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich zelven te weeg gebragt heeft, is gezeten aan de regter-*hand* der Majesteit in de hoogste *hemelen*;

4 Zoo veel voortreffelijker geworden dan de engelen, als hij uitnemender naam boven hen geërfd heeft.

5 Want tot wien van de engelen heeft hij ooit gezegd: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegenereerd? En wederom: Ik zal hem tot een' Vader zijn, en hij zal mij tot een' Zoon zijn?

6 En als hij wederom den eerstgeborene in de wereld inbrengt, zegt hij: En dat alle engelen Gods hem aanbidden.

7 En tot de engelen zegt hij wel: Die zijne engelen maakt geesten, en zijne dienaars eene vlam des vuurs.

8 Maar tot den Zoon *zegt hij*: Uw troon, o God! is in alle eeuwigheid; de scepter uws koningrijks is een scepter der regtmatigheid.

9 Gij hebt regtvaardigheid liefgehad, en ongeregtigheid gehaat: daarom heeft u, o God! uw God gezalfd met olie der vreugde boven uwe medegenooten.

10 En: Gij, Heere! hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken uwer handen:

11 Dezelve zullen vergaan, maar gij blijft altijd, en zij zullen allen als een kleed verouden;

12 En als een dekkleed zult gij ze ineenrollen, en zij zullen veranderd worden; maar gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet ophouden.

13 En tot wien der engelen heeft

unto us by *his* Son, whom he hath appointed heir of all things, by whom also he made the worlds;

3 Who being the brightness of *his* glory, and the express image of his person, and upholding all things by the word of his power, when he had by himself purged our sins, sat down on the right hand of the Majesty on high;

4 Being made so much better than the angels, as he hath by inheritance obtained a more excellent name than they.

5 For unto which of the angels said he at any time, Thou art my Son, this day have I begotten thee? And again, I will be to him a Father, and he shall be to me a Son?

6 And again, when he bringeth in the first-begotten into the world, he saith, And let all the angels of God worship him.

7 And of the angels he saith, Who maketh his angels spirits, and his ministers a flame of fire.

8 But unto the Son, *he saith*, Thy throne, O God, *is* for ever and ever: a sceptre of righteousness *is* the sceptre of thy kingdom;

9 Thou hast loved righteousness, and hated iniquity; therefore God, *even* thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellows.

10 And, Thou, Lord, in the beginning hast laid the foundation of the earth; and the heavens are the works of thine hands.

11 They shall perish; but thou remainest; and they all shall wax old as doth a garment;

12 And as a vesture shalt thou fold them up, and they shall be changed: but thou art the same, and thy years shall not fail.

13 But to which of the angels

hij ooit gezegd: Zit aan mijne regterhand, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten?
14 Zijn zij niet allen gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?

HOOFDSTUK II.

DAAROM moeten wij ons te meer houden aan hetgeen van ons gehoord is, opdat wij niet te eeniger tijd doorvloeijen.
2 Want indien het woord, door de engelen gesproken, vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid regtvaardige vergelding ontvangen heeft;
3 Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen? welke begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heere, aan ons bevestigd is geworden van degenen, die hem gehoord hebben;
4 God bovendien medegetuigende door teekenen, en wonderen, en menigerlei krachten, en bedeelingen des Heiligen Geestes, naar zijnen wil.
5 Want hij heeft aan de engelen niet onderworpen de toekomende wereld, van welke wij spreken.
6 Maar iemand heeft ergens betuigd, zeggende: Wat is de mensch, dat gij zijner gedenkt? of des menschen zoon, dat gij hem bezoekt?
7 Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eere hebt gij hem gekroond, en gij hebt hem gesteld over de werken uwer handen;
8 Alle dingen hebt gij onder zijne voeten onderworpen. Want daarin, dat hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft hij niets uitgezonderd, dat hem niet onderworpen zij; doch nu zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn;
9 Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eere gekroond, die een

said he at any time, Sit on my right hand, until I make thine enemies thy footstool?
14 Are they not all ministering spirits, sent forth to minister for them who shall be heirs of salvation?

CHAPTER II.

THEREFORE we ought to give the more earnest heed to the things which we have heard, lest at any time we should let *them* slip.
2 For if the word spoken by angels was steadfast, and every transgression and disobedience received a just recompense of reward;
3 How shall we escape, if we neglect so great salvation; which at the first began to be spoken by the Lord, and was confirmed unto us by them that heard *him*;
4 God also bearing *them* witness, both with signs and wonders, and with divers miracles, and gifts of the Holy Ghost, according to his own will?
5 For unto the angels hath he not put in subjection the world to come whereof we speak.
6 But one in a certain place testified, saying, What is man, that thou art mindful of him? or the son of man, that thou visitest him?
7 Thou madest him a little lower than the angels; thou crownedst him with glory and honour, and didst set him over the works of thy hands;
8 Thou hast put all things in subjection under his feet. For in that he put all in subjection under him, he left nothing *that is* not put under him. But now we see not yet all things put under him:
9 But we see Jesus, who was made a little lower than the angels

weinig minder dan de engelen ge-
worden was, van wege het lijden
des doods, opdat hij door de ge-
nade Gods voor allen den dood
smaken zoude.
10 Want het betaamde hem, om
wien alle dingen zijn, en door wien
alle dingen zijn, dat hij, vele kin-
deren tot de heerlijkheid leidende,
den oversten Leidsman hunner za-
ligheid door lijden zoude heiligen.
11 Want èn hij die heiligt, èn zij
die geheiligd worden, zijn allen uit
éénen; om welke oorzaak hij zich
niet schaamt, hen broeders te noe-
men,
12 Zeggende: Ik zal uwen naam
mijnen broederen verkondigen; in
het midden der gemeente zal ik u
lofzingen.
13 En wederom: Ik zal mijn be-
trouwen op hem stellen. En we-
derom: Zie daar ik, en de kinde-
ren die God mij gegeven heeft.
14 Overmits dan de kinderen des
vleesches en bloeds deelachtig zijn,
zoo is hij ook desgelijks derzelve
deelachtig geworden; opdat hij
door den dood te niet doen zoude
dengenen, die het geweld des
doods had, dat is, den duivel;
15 En verlossen zoude alle dege-
nen, die met vreeze des doods,
door al *hun* leven der dienstbaar-
heid onderworpen waren.
16 Want waarlijk hij neemt de
engelen niet aan, maar hij neemt
het zaad Abrahams aan.
17 Waarom hij in alles den broe-
deren moest gelijk worden, opdat
hij een barmhartig en een getrouw
Hoogepriester zoude zijn, in de din-
gen, die bij God *te doen waren*, om
de zonden des volks te verzoenen.
18 Want in hetgeen hij zelf, ver-
zocht zijnde, geleden heeft, kan
hij dengenen, die verzocht wor-
den, te hulp komen.

HOOFDSTUK III.

HIEROM, heilige broeders! die
der hemelsche roeping deel-

for the suffering of death, crowned
with glory and honour; that he by
the grace of God should taste death
for every man.
10 For it became him, for whom
are all things, and by whom *are* all
things, in bringing many sons unto
glory, to make the Captain of their
salvation perfect through suffer-
ings.
11 For both he that sanctifieth
and they who are sanctified, *are* all
of one: for which cause he is not
ashamed to call them brethren,
12 Saying, I will declare thy
name unto my brethren, in the
midst of the church will I sing
praise unto thee.
13 And again, I will put my trust
in him. And again, Behold, I, and
the children which God hath given
me.
14 Forasmuch then as the chil-
dren are partakers of flesh and
blood, he also himself likewise
took part of the same; that through
death he might destroy him that
had the power of death, that is,
the devil;
15 And deliver them, who,
through fear of death, were all
their lifetime subject to bondage.
16 For verily he took not on *him*
the nature of angels; but he took
on *him* the seed of Abraham.
17 Wherefore in all things it be-
hooved him to be made like unto
his brethren; that he might be a
merciful and faithful High Priest
in things *pertaining* to God, to
make reconciliation for the sins of
the people.
18 For in that he himself hath
suffered, being tempted, he is able
to succour them that are tempt-
ed.

CHAPTER III.

WHEREFORE, holy brethren,
partakers of the heavenly

achtig zijt, ziet op den Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus;

2 Die getrouw is dengenen, die hem aangesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3 Want deze is zoo veel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene, die het huis gebouwd heeft, meerder eere heeft dan het huis.

4 Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar die dit alles gebouwd heeft, is God.

5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis, als een dienaar, tot getuigenis der dingen, die *daarna* gesproken zouden worden;

6 Maar Christus, als de Zoon over zijn eigen huis; wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hope tot het einde toe vast behouden.

7 Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt: Heden, indien gij zijne stemme hoort,

8 Zoo verhardt uwe harten niet, gelijk *het geschied is* in de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn,

9 Alwaar mij uwe vaders verzocht hebben; zij hebben mij beproefd, en hebben mijne werken gezien, veertig jaren lang.

10 Daarom was ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: Altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.

11 Zoo heb ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij in mijne ruste zullen ingaan!

12 Ziet toe, broeders! dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 Maar vermaant malkander te allen dage, zoo lang het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

14 Want wij zijn Christus deel-

calling, consider the Apostle and High Priest of our profession, Christ Jesus;

2 Who was faithful to him that appointed him, as also Moses *was faithful* in all his house.

3 For this *man* was counted worthy of more glory than Moses, inasmuch as he who hath builded the house, hath more honour than the house.

4 For every house is builded by some *man*; but he that built all things *is* God.

5 And Moses verily *was* faithful in all his house, as a servant, for a testimony of those things which were to be spoken after:

6 But Christ as a Son over his own house: whose house are we, if we hold fast the confidence, and the rejoicing of the hope firm unto the end.

7 Wherefore, as the Holy Ghost saith, To-day if ye will hear his voice,

8 Harden not your hearts, as in the provocation, in the day of temptation in the wilderness:

9 When your fathers tempted me, proved me, and saw my works forty years.

10 Wherefore I was grieved with that generation, and said, They do always err in *their* heart; and they have not known my ways.

11 So I sware in my wrath, They shall not enter into my rest.

12 Take heed, brethren, lest there be in any of you an evil heart of unbelief, in departing from the living God.

13 But exhort one another daily, while it is called To-day; lest any of you be hardened through the deceitfulness of sin.

14 For we are made partakers of

achtig geworden, zoo wij maar het
beginsel van dezen vasten grond
tot het einde toe vast behouden;
15 Terwijl er gezegd wordt: Heden, indien gij zijne stemme hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering *geschied is*.
16 Want sommigen, als zij die gehoord hadden, hebben *hem* verbitterd, doch niet allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.
17 Over wien nu is hij vertoornd geweest veertig jaren? Was het niet over degenen, die gezondigd hadden, wier ligchamen gevallen zijn in de woestijn?
18 En aan wie heeft hij gezworen, dat zij in zijne ruste niet zouden ingaan, anders dan aan degenen die ongehoorzaam geweest waren?
19 En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege *hun* ongeloof.

HOOFDSTUK IV.

LAAT ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd, de belofte van in zijne ruste in te gaan, overgebleven zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.
2 Want ook ons is het evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben.
3 Want wij, die geloofd hebben, gaan in de ruste, gelijk hij gezegd heeft: Zoo heb ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij in mijne ruste zullen ingaan! hoewel *zijne* werken van de grondlegging der wereld af al volbragt waren.
4 Want hij heeft ergens van den zevenden *dag* aldus gesproken: En God heeft op den zevenden dag van alle zijne werken gerust.
5 En in deze *plaats* wederom: Indien zij in mijne ruste zullen ingaan!
6 Dewijl dan blijft, dat sommi-

Christ, if we hold the beginning of
our confidence steadfast unto the
end;
15 While it is said, To-day if ye will hear his voice, harden not your hearts, as in the provocation.
16 For some, when they had heard, did provoke: howbeit, not all that came out of Egypt by Moses.
17 But with whom was he grieved forty years? *was it* not with them that had sinned, whose carcases fell in the wilderness?
18 And to whom sware he that they should not enter into his rest, but to them that believed not?
19 So we see that they could not enter in because of unbelief.

CHAPTER IV.

LET us therefore fear, lest a promise being left us of entering into his rest, any of you should seem to come short of it.
2 For unto us was the gospel preached, as well as unto them: but the word preached did not profit them, not being mixed with faith in them that heard it.
3 For we which have believed do enter into rest, as he said, As I have sworn in my wrath, if they shall enter into my rest: although the works were finished from the foundation of the world.
4 For he spake in a certain place of the seventh *day* on this wise, And God did rest the seventh day from all his works.
5 And in this *place* again, If they shall enter into my rest.
6 Seeing therefore it remaineth

gen in dezelve ruste ingegaan, en degenen, dien het evangelie eerst verkondigd was, niet ingegaan zijn van wege de ongehoorzaamheid,
7 Zoo bepaalt hij wederom eenen zekeren dag, *namelijk* heden, door David zeggende, zoo langen tijd daarna (gelijk gezegd is): Heden, indien gij zijne stemme hoort, zoo verhardt uwe harten niet.
8 Want indien Jezus hen in de ruste gebragt heeft, zoo had hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.
9 Daar blijft dan eene ruste over voor het volk Gods.
10 Want die ingegaan is in zijne ruste, heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.
11 Laat ons dan ons benaarstigen, om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongeloovigheid valle.
12 Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeeling der ziel, en des geestes, en der zamenvoegselen, en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten.
13 En daar is geen schepsel onzigtbaar voor hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen desgenen, met wien wij te doen hebben.
14 Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, *namelijk* Jezus, den Zone Gods, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden.
15 Want wij hebben geenen hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, gelijk wij, is verzocht geweest, *doch* zonder zonde.
16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

that some must enter therein, and they to whom it was first preached entered not in because of unbelief:
7 (Again, he limiteth a certain day, saying in David, To-day, after so long a time; as it is said, To-day, if ye will hear his voice, harden not your hearts.
8 For if Jesus had given them rest, then would he not afterward have spoken of another day.
9 There remaineth therefore a rest to the people of God.
10 For he that is entered into his rest, he also hath ceased from his own works, as God *did* from his.)
11 Let us labour therefore to enter into that rest, lest any man fall after the same example of unbelief.
12 For the word of God *is* quick, and powerful, and sharper than any two-edged sword, piercing even to the dividing asunder of soul and spirit, and of the joints and marrow, and *is* a discerner of the thoughts and intents of the heart.
13 Neither is there any creature that is not manifest in his sight: but all things *are* naked and opened unto the eyes of him with whom we have to do.
14 Seeing then that we have a great High Priest, that is passed into the heavens, Jesus the Son of God, let us hold fast *our* profession.
15 For we have not an high priest which cannot be touched with the feeling of our infirmities: but was in all points tempted like as *we are, yet* without sin.
16 Let us therefore come boldly unto the throne of grace, that we may obtain mercy, and find grace to help in time of need.

HOOFDSTUK V.

WANT elk hoogepriester, uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen in de zaken, die bij God *te doen zijn*, opdat hij offere gaven en slagtofferen voor de zonden;

2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;

3 En om dezer *zwakheid* wil moet hij, gelijk voor het volk, zoo ook voor zich zelven offeren voor de zonden.

4 En niemand neemt zich zelven die eere aan, maar die van God geroepen wordt, gelijk ook Aäron.

5 Alzoo heeft ook Christus zich zelven niet verheerlijkt om hoogepriester te worden, maar die tot hem gesproken heeft: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegenereerd.

6 Gelijk hij ook op eene andere *plaats* zegt: Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.

7 Die in de dagen zijns vleesches gebeden en smeekingen tot dengenen, die hem uit den dood konde verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze,

8 Hoewel hij de Zoon was, *nogtans* gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleden;

9 En geheiligd zijnde, is hij allen, die hem gehoorzaam zijn, eene oorzake der eeuwige zaligheid geworden;

10 En is van God genaamd een Hoogepriester naar de ordening van Melchizedek.

11 Van wien wij hebben vele dingen te zeggen, en zwaar om te verklaren, dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12 Want gij, daar gij leeraars behoordet te zijn van wege den tijd, hebt wederom noodig dat

CHAPTER V.

FOR every high priest taken from among men, is ordained for men in things *pertaining* to God, that he may offer both gifts and sacrifices for sins:

2 Who can have compassion on the ignorant, and on them that are out of the way; for that he himself also is compassed with infirmity.

3 And by reason hereof he ought, as for the people, so also for himself, to offer for sins.

4 And no man taketh this honour unto himself, but he that is called of God, as *was* Aaron:

5 So also Christ glorified not himself to be made an high priest; but he that said unto him, Thou art my Son, to-day have I begotten thee.

6 As he saith also in another *place*, Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec.

7 Who in the days of his flesh, when he had offered up prayers and supplications with strong crying and tears unto him that was able to save him from death, and was heard in that he feared;

8 Though he were a Son, yet learned he obedience by the things which he suffered;

9 And being made perfect, he became the author of eternal salvation unto all them that obey him;

10 Called of God an high priest after the order of Melchisedec.

11 Of whom we have many things to say, and hard to be uttered, seeing ye are dull of hearing.

12 For when for the time ye ought to be teachers, ye have need that one teach you again which be

men 'n leere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden *als* die melk noodig hebben, en niet vaste spijze.

13 Want een iegelijk, die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der geregtigheid, want hij is een kind.

14 Maar der volmaakten is de vaste spijze, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

the first principles of the oracles of God; and are become such as have need of milk, and not of strong meat.

13 For every one that useth milk, *is* unskilful in the word of righteousness: for he is a babe.

14 But strong meat belongeth to them that are of full age, *even* those who by reason of use have their senses exercised to discern both good and evil.

HOOFDSTUK VI.

DAAROM nalatende het beginsel der leere van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fondament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,

2 Van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.

3 En dit zullen wij *ook* doen, indien God het toelaat.

4 Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5 En gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomende eeuw,

6 En afvallig worden, *die, zeg ik*, wederom te vernieuwen tot bekeering, als die zich zelven den Zone Gods wederom kruisigen en opentlijk te schande maken.

7 Want de aarde, die den regen, menigmaal op haar komende, indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door wie zij *ook* gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8 Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9 Maar, geliefden! wij verzeke-

CHAPTER VI.

THEREFORE leaving the principles of the doctrine of Christ, let us go on unto perfection; not laying again the foundation of repentance from dead works, and of faith toward God,

2 Of the doctrine of baptisms, and of laying on of hands, and of resurrection of the dead, and of eternal judgment.

3 And this will we do, if God permit.

4 For *it is* impossible for those who were once enlightened, and have tasted of the heavenly gift, and were made partakers of the Holy Ghost,

5 And have tasted the good word of God, and the powers of the world to come,

6 If they shall fall away, to renew them again unto repentance; seeing they crucify to themselves the Son of God afresh, and put *him* to an open shame.

7 For the earth which drinketh in the rain that cometh oft upon it, and bringeth forth herbs meet for them by whom it is dressed, receiveth blessing from God:

8 But that which beareth thorns and briars *is* rejected, and *is* nigh unto cursing; whose end *is* to be burned.

9 But, beloved, we are persuaded

ten ons van u betere dingen, en met de zaligheid verbonden, hoewel wij alzoo spreken.

10 Want God is niet onregtvaardig, dat hij uw werk zoude vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die den heiligen gediend hebt en nog dient.

11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;

12 Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en langmoedigheid de beloftenissen beërven.

13 Want toen God aan Abraham de belofte deed, dewijl hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zwoer hij bij zich zelven,

14 Zeggende: Waarlijk, zegenende zal ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal ik u vermenigvuldigen.

15 En alzoo, langmoedig verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16 Want de menschen zweren wel bij den meerdere *dan zij zijn*, en de eed tot bevestiging is hun een einde van alle tegenspreking.

17 Waarom God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid zijns raads, met eenen eed daartusschen is gekomen;

18 Opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is, dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk*, die de toevlugt genomen hebben, om de voorgestelde hope vast te houden;

19 Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat tot binnen het voorhangsel;

20 Daar de voorlooper voor ons is ingegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening van Melchizedek, een Hoogepriester geworden zijnde in eeuwigheid.

better things of you, and things that accompany salvation, though we thus speak.

10 For God *is* not unrighteous to forget your work and labour of love, which ye have shewed toward his name, in that ye have ministered to the saints, and do minister.

11 And we desire that every one of you do shew the same diligence to the full assurance of hope unto the end:

12 That ye be not slothful, but followers of them who through faith and patience inherit the promises.

13 For when God made promise to Abraham, because he could swear by no greater, he sware by himself,

14 Saying, Surely blessing I will bless thee, and multiplying I will multiply thee.

15 And so, after he had patiently endured, he obtained the promise.

16 For men verily swear by the greater: and an oath for confirmation *is* to them an end of all strife.

17 Wherein God, willing more abundantly to shew unto the heirs of promise the immutability of his counsel, confirmed *it* by an oath:

18 That by two immutable things, in which *it was* impossible for God to lie, we might have a strong consolation, who have fled for refuge to lay hold upon the hope set before us:

19 Which *hope* we have as an anchor of the soul, both sure and steadfast, and which entereth into that within the vail;

20 Whither the forerunner is for us entered, *even* Jesus, made an high priest for ever after the order of Melchisedec.

HOOFDSTUK VII.

WANT deze Melchizedek, koning van Salem, een priester des Allerhoogsten Gods, die Abraham te gemoet ging, als hij wederkeerde van het verslaan der koningen, en hem zegende;
2 Aan wien ook Abraham van alles de tienden deelde: deze, vooreerst overgezet zijnde, koning der geregtigheid, en daarna ook een koning van Salem, hetwelk is een koning des vredes;
3 Zonder vader, zonder moeder, zonder geslacht-rekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zone Gods gelijk geworden zijnde, blijft een priester in eeuwigheid.
4 Aanmerkt nu, hoe groot deze geweest is, aan wien ook Abraham, de patriarch, tienden gegeven heeft uit den buit.
5 En die uit de kinderen van Levi het priesterdom ontvangen, zij hebben wel bevel, om tienden te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die uit de lenden van Abraham voortgekomen zijn;
6 Maar hij, die *zijne* geslachtrekening uit hen niet had, die heeft van Abraham tienden genomen, en hem, die de beloftenissen had, heeft hij gezegend.
7 Nu buiten eenige tegenspraak, hetgeen minder is, wordt gezegend van hetgeen meerder is.
8 En hier nemen wel menschen, die sterven, tienden; maar aldaar *neemt ze die*, van wien getuigd wordt, dat hij leeft.
9 En, om zoo te spreken, heeft ook Levi zelf, die tienden neemt, door Abraham tienden gegeven;
10 Want hij was nog in de lenden des vaders, als Melchizedek hem te gemoet ging.
11 Indien dan nu de volkomenheid door het Levitische priesterschap ware, (want onder hetzelve heeft het volk de wet ontvangen)

CHAPTER VII.

FOR this Melchisedec, king of Salem, priest of the most high God, who met Abraham returning from the slaughter of the kings, and blessed him;
2 To whom also Abraham gave a tenth part of all; first being by interpretation King of righteousness, and after that also King of Salem, which is, King of peace;
3 Without father, without mother, without descent, having neither beginning of days, nor end of life; but made like unto the Son of God; abideth a priest continually.
4 Now consider how great this man *was*, unto whom even the patriarch Abraham gave the tenth of the spoils.
5 And verily they that are of the sons of Levi, who receive the office of the priesthood, have a commandment to take tithes of the people according to the law, that is, of their brethren, though they come out of the loins of Abraham:
6 But he whose descent is not counted from them received tithes of Abraham, and blessed him that had the promises.
7 And without all contradiction the less is blessed of the better.
8 And here men that die receive tithes; but there he *receiveth them*, of whom it is witnessed that he liveth.
9 And as I may so say, Levi also, who receiveth tithes, payed tithes in Abraham.
10 For he was yet in the loins of his father, when Melchisedec met him.
11 If therefore perfection were by the Levitical priesthood, (for under it the people received the law,) what further need *was there*

wat nood was het nog, dat een ander priester naar de ordening van Melchizedek zoude opstaan, en die niet zoude gezegd worden te zijn naar de ordening van Aäron?
12 Want het priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der wet.
13 Want hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot eenen anderen stam, van welken niemand zich tot den altaar begeven heeft.
14 Want het is openbaar, dat onze Heere uit Juda gesproten is; omtrent welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap.
15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizedek een ander priester opstaat.
16 Die *dit* niet naar de wet eens vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onverganKelijken levens.
17 Want hij getuigt: Gij zijt priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.
18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheid en ongenoegzaamheid wil;
19 Want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van eene betere hope, door welke wij tot God genaken.
20 En voor zoo veel het niet zonder eedzwering *is geschied*, (want genen zijn wel zonder eedzwering priesters geworden;
21 Maar dezen met eedzwering, door dien, die tot hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal hem niet berouwen: gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.)
22 Van een zoo veel beter verbond is Jezus borg geworden.
23 En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden, altijd te blijven;

that another priest should rise after the order of Melchisedec, and not be called after the order of Aaron?
12 For the priesthood being changed, there is made of necessity a change also of the law.
13 For he of whom these things are spoken pertaineth to another tribe, of which no man gave attendance at the altar.
14 For *it is* evident that our Lord sprang out of Judah; of which tribe Moses spake nothing concerning priesthood.
15 And it is yet far more evident: for that after the similitude of Melchisedec there ariseth another priest,
16 Who is made, not after the law of a carnal commandment, but after the power of an endless life.
17 For he testifieth, Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec.
18 For there is verily a disannulling of the commandment going before, for the weakness and unprofitableness thereof.
19 For the law made nothing perfect, but the bringing in of a better hope *did;* by the which we draw nigh unto God.
20 And inasmuch as not without an oath *he was made priest:*
21 (For those priests were made without an oath; but this with an oath, by him that said unto him, The Lord sware, and will not repent, Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec:)
22 By so much was Jesus made a surety of a better testament.
23 And they truly were many priests, because they were not suffered to continue by reason of death:

24 Maar deze, omdat hij in eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk priesterschap.
25 Waarom hij ook volkomen kan zalig maken degenen, die door hem tot God gaan, alzoo hij altijd leeft om voor hen te bidden.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;
27 Dien het niet elken dag noodig was, gelijk den hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slagtofferen op te offeren, daarna *voor de zonden* des volks; want dat heeft hij eenmaal gedaan, toen hij zich zelven opgeofferd heeft.
28 Want de wet stelt tot hoogepriesters menschen, die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is *gevolgd, stelt* den Zoon, die in eeuwigheid geheiligd is.

24 But this *man*, because he continueth ever, hath an unchangeable priesthood.
25 Wherefore he is able also to save them to the uttermost that come unto God by him, seeing he ever liveth to make intercession for them.
26 For such an high priest became us, *who is* holy, harmless, undefiled, separate from sinners, and made higher than the heavens;
27 Who needeth not daily, as those high priests, to offer up sacrifice, first for his own sins, and then for the people's: for this he did once, when he offered up himself.

28 For the law maketh men high priests which have infirmity; but the word of the oath, which was since the law, *maketh* the Son, who is consecrated for evermore.

HOOFDSTUK VIII.

De hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, *dat* wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de regter-*hand* van den troon der Majesteit in de hemelen;
2 Een bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgerigt, en geen mensch.
3 Want een iegelijk hoogepriester wordt gesteld, om gaven en slagtofferen te offeren, waarom het noodzakelijk was, dat ook deze iets had, dat hij zoude offeren.
4 Want indien hij op aarde ware, zoo zoude hij zelfs geen priester zijn, dewijl er priesters zijn, die naar de wet gaven offeren;
5 Welke de voorbeelding en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door goddelijke aanspraak vermaand was, toen hij den tabernakel volma-

CHAPTER VIII.

Now of the things which we have spoken *this is* the sum: We have such an high priest, who is set on the right hand of the throne of the Majesty in the heavens;
2 A minister of the sanctuary, and of the true tabernacle, which the Lord pitched, and not man.
3 For every high priest is ordained to offer gifts and sacrifices: wherefore *it is* of necessity that this man have somewhat also to offer.
4 For if he were on earth, he should not be a priest, seeing that there are priests that offer gifts according to the law:
5 Who serve unto the example and shadow of heavenly things, as Moses was admonished of God when he was about to make the tabernacle: for, See (saith he) *that*

ken zoude: Want zie, zegt hij, dat
gij het alles maakt naar de afbeel-
ding, die u op den berg getoond is.
6 En nu heeft hij zoo veel uitne-
mender bediening gekregen, als
hij ook van een beter verbond
middelaar is, hetwelk in betere
beloftenissen bevestigd is.
7 Want indien dat eerste *verbond*
onberispelijk geweest ware, zoo
zoude voor het tweede geene
plaats gezocht zijn geweest.
8 Want *hen* berispende, zegt hij
tot hen: Ziet, de dagen komen,
spreekt de Heere, en ik zal over
het huis Israëls, en over het huis
van Juda een nieuw verbond op-
rigten;
9 Niet naar het verbond, dat ik
met hunne vaderen gemaakt heb,
ten dage als ik hen bij de hand
nam, om hen uit Egypteland te
leiden; want zij zijn in dit mijn
verbond niet gebleven, en ik heb
op hen niet geacht, zegt de Heere.
10 Want dit is het verbond, dat
ik met het huis Israëls maken zal
na die dagen, zegt de Heere: Ik
zal mijne wetten in hun verstand
geven, en in hunne harten zal ik
die inschrijven; en ik zal hun tot
een God zijn, en zij zullen mij tot
een volk zijn.
11 En zij zullen niet leeren, een
iegelijk zijnen naaste, en een iege-
lijk zijnen broeder, zeggende: Ken
den Heere; want zij zullen mij
allen kennen, van den kleine on-
der hen tot den groote onder hen.
12 Want ik zal hunne ongereg-
tigheden genadig zijn, en hunne
zonden en hunne overtredingen zal
ik geenszins meer gedenken.
13 Als hij zegt: Een nieuw *ver-
bond*, zoo heeft hij het eerste oud
gemaakt; dat nu oud gemaakt is en
verouderd, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK IX.

ZOO had dan ook wel het eerste
verbond regten van *Gods*-dienst,
en het wereldlijk heiligdom.

thou make all things according to
the pattern shewed to thee in the
mount.
6 But now hath he obtained a
more excellent ministry, by how
much also he is the mediator of a
better covenant, which was esta-
blished upon better promises.
7 For if that first *covenant* had
been faultless, then should no place
have been sought for the second.
8 For finding fault with them, he
saith, Behold, the days come, saith
the Lord, when I will make a
new covenant with the house of
Israel and with the house of Ju-
dah:
9 Not according to the covenant
that I made with their fathers, in
the day when I took them by the
hand to lead them out of the land
of Egypt; because they continued
not in my covenant, and I regarded
them not, saith the Lord.
10 For this *is* the covenant that
I will make with the house of Isra-
el, after those days, saith the Lord;
I will put my laws into their mind,
and write them in their hearts:
and I will be to them a God, and
they shall be to me a people:
11 And they shall not teach eve-
ry man his neighbour, and every
man his brother, saying, Know the
Lord: for all shall know me, from
the least to the greatest.
12 For I will be merciful to their
unrighteousness, and their sins and
their iniquities will I remember no
more.
13 In that he saith, A new *cove-
nant*, he hath made the first old.
Now that which decayeth and wax-
eth old, *is* ready to vanish away.

CHAPTER IX.

THEN verily the first *covenant*
had also ordinances of divine
service, and a worldly sanctuary.

2 Want de tabernakel was toebereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel, en de toonbrooden, welke genaamd wordt het heilige;

3 Maar achter het tweede voorhangsel was de tabernakel, genaamd het heilige der heiligen;

4 Hebbende een gouden wierookvat, en de arke des verbonds, alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik, daar het manna in was, en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds;

5 En boven over deze *ark* waren de cherubinen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen spreken.

6 Deze dingen nu aldus toebereid zijnde, zoo gingen wel de priesters in den eersten tabernakel te allen tijde, om de *eer*-diensten te volbrengen;

7 Maar in den tweeden *tabernakel ging* alleen de hoogepriester eenmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zich zelven en *voor* des volks misdaden.

8 *Waarmede* de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste tabernakel nog stand had;

9 Welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slagtofferen geofferd werden, die dengenen, die de dienst pleegde, niet konden heiligen naar het geweten;

10 *Bestaande* alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wasschingen, en regtvaardigmakingen des vleesches, tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11 Maar Christus, de Hoogepriester der toekomende goederen, gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakteren tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

2 For there was a tabernacle made; the first wherein *was* the candlestick, and the table, and the shew-bread; which is called the sanctuary.

3 And after the second vail, the tabernacle which is called the Holiest of all;

4 Which had the golden censer, and the ark of the covenant overlaid round about with gold, wherein *was* the golden pot that had manna, and Aaron's rod that budded, and the tables of the covenant;

5 And over it the cherubims of glory shadowing the mercy-seat; of which we cannot now speak particularly.

6 Now when these things were thus ordained, the priests went always into the first tabernacle, accomplishing the service *of God*:

7 But into the second *went* the high priest alone once every year, not without blood, which he offered for himself, and *for* the errors of the people:

8 The Holy Ghost this signifying, that the way into the holiest of all was not yet made manifest, while as the first tabernacle was yet standing:

9 Which *was* a figure for the time then present, in which were offered both gifts and sacrifices, that could not make him that did the service perfect, as pertaining to the conscience;

10 *Which stood* only in meats and drinks, and divers washings, and carnal ordinances, imposed *on them*, until the time of reformation.

11 But Christ being come an high priest of good things to come, by a greater and more perfect tabernacle, not made with hands, that is to say, not of this building;

12 Noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door zijn eigen bloed eenmaal ingegaan in het heiligdom, eene eeuwige verlossing te weeg gebragt hebbende.

13 Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe, besprengende de onreinen, *hen* heiligt tot de reinigheid des vleesches;

14 Hoe veel te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zich zelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van doode werken, om den levenden God te dienen?

15 En daarom is hij de Middelaar des nieuwen testaments, opdat, de dood *daartusschen* gekomen zijnde tot verzoening der overtredingen, die onder het eerste testament waren, degenen, die geroepen zijn, de beloftenis der eeuwige erve ontvangen zouden.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers *tusschenkome*;

17 Want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geene kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft.

18 Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want toen alle de geboden, naar de wet van Mozes, tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wol, en hysop, besprengde beide het boek zelf, en al het volk,

20 Zeggende: Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

21 En hij besprengde desgelijks ook den tabernakel, en alle de vaten der dienst met het bloed.

22 En bijna alle dingen worden door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak,

12 Neither by the blood of goats and calves, but by his own blood, he entered in once into the holy place, having obtained eternal redemption *for us*.

13 For if the blood of bulls and of goats, and the ashes of an heifer sprinkling the unclean, sanctifieth to the purifying of the flesh:

14 How much more shall the blood of Christ, who through the eternal Spirit offered himself without spot to God, purge your conscience from dead works to serve the living God?

15 And for this cause he is the mediator of the new testament, that by means of death, for the redemption of the transgressions *that were* under the first testament, they which are called might receive the promise of eternal inheritance.

16 For where a testament *is*, there must also of necessity be the death of the testator.

17 For a testament *is* of force after men are dead: otherwise it is of no strength at all while the testator liveth.

18 Whereupon neither the first *testament* was dedicated without blood.

19 For when Moses had spoken every precept to all the people according to the law, he took the blood of calves and of goats, with water, and scarlet wool, and hyssop, and sprinkled both the book and all the people,

20 Saying, This *is* the blood of the testament which God hath enjoined unto you.

21 Moreover, he sprinkled with blood both the tabernacle, and all the vessels of the ministry.

22 And almost all things are by the law purged with blood; and without shedding of blood is no remission.

23 *It was* therefore necessary

dat wel de voorbeeldingen der dingen, die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelsche dingen zelven door betere offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelven, om u te verschijnen voor het aangezigte Gods voor ons;

25 Noch ook, opdat hij zich zelven dikmaals zoude opofferen, gelijk de hoogepriester alle jaar in het heiligdom ingaat met vreemd bloed;

26 (Anders had hij dikmaals moeten lijden van de grondlegging der wereld af) maar nu is hij éénmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door zijne eigene offerande.

27 En gelijk het den menschen gezet is, éénmaal te sterven, en daarna het oordeel;

28 Alzoo ook Christus, éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen, die hem verwachten tot zaligheid.

that the patterns of things in the heavens should be purified with these; but the heavenly things themselves with better sacrifices than these.

24 For Christ is not entered into the holy places made with hands, *which are* the figures of the true; but into heaven itself, now to appear in the presence of God for us:

25 Nor yet that he should offer himself often, as the high priest entereth into the holy place every year with blood of others;

26 For then must he often have suffered since the foundation of the world: but now once in the end of the world hath he appeared to put away sin by the sacrifice of himself.

27 And as it is appointed unto men once to die, but after this the judgment:

28 So Christ was once offered to bear the sins of many; and unto them that look for him shall he appear the second time without sin unto salvation.

HOOFDSTUK X.

WANT de wet, hebbende eene schaduw der toekomende goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaar gedurig opofferen, nimmermeer heiligen degenen, die daar toegaan.

2 Anders zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen, die de dienst pleegden, geene bewustheid meer zouden hebben der zonden, éénmaal gereinigd geweest zijnde;

3 Maar *nu geschiedt* in dezelve alle jaar weder gedachtenis der zonden.

4 Want het is onmogelijk, dat

CHAPTER X.

FOR the law having a shadow of good things to come, *and* not the very image of the things, can never with those sacrifices which they offered year by year continually, make the comers thereunto perfect.

2 For then would they not have ceased to be offered? because that the worshippers once purged should have had no more conscience of sins.

3 But in those *sacrifices there is* a remembrance again *made* of sins every year.

4 For *it is* not possible that the

het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

5 Daarom, zegt hij, komende in de wereld: Slagtoffer en offerande hebt gij niet gewild, maar gij hebt mij het ligchaam toebereid;

6 Brandofferen en *offer* voor de zonde hebben u niet behaagd:

7 Toen sprak ik: Zie ik kom, (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God!

8 Als hij te voren gezegd had: Slagtoffer, en offerande, en brandoffers, en *offer* voor de zonde hebt gij niet gewild, noch hebben u behaagd; (welke naar de wet geofferd worden)

9 Toen sprak hij: Zie, ik kom, om uwen wil te doen, o God! Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen;

10 In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des ligchaams van Jezus Christus, éénmaal *geschied*.

11 En een iegelijk priester stond wel elken dag dienende, en dezelfde slagtofferen dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

12 Maar deze, één slagtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de regter-*hand* Gods;

13 Voorts verwachtende, tot dat zijne vijanden gesteld worden tot eene voetbank zijner voeten.

14 Want met éénе offerande heeft hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.

15 En de Heilige Geest getuigt het ons ook.

16 Want nadat hij te voren gezegd had: Dit is het verbond, dat ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere, ik zal mijne wetten geven in hunne harten, en ik zal die inschrijven in hunne verstanden;

17 En hunne zonden en hunne ongeregtigheden zal ik geenszins meer gedenken.

blood of bulls and of goats should take away sins.

5 Wherefore, when he cometh into the world, he saith, Sacrifice and offering thou wouldst not, but a body hast thou prepared me:

6 In burnt-offerings and *sacrifices* for sin thou hast had no pleasure.

7 Then said I, Lo, I come (in the volume of the book it is written of me) to do thy will, O God.

8 Above, when he said, Sacrifice and offering and burnt-offerings and *offering* for sin thou wouldest not, neither hadst pleasure *therein*; which are offered by the law;

9 Then said he, Lo, I come to do thy will, O God. He taketh away the first, that he may establish the second.

10 By the which will we are sanctified through the offering of the body of Jesus Christ once *for all*.

11 And every priest standeth daily ministering and offering oftentimes the same sacrifices, which can never take away sins:

12 But this man, after he had offered one sacrifice for sins, for ever sat down on the right hand of God;

13 From henceforth expecting till his enemies be made his footstool.

14 For by one offering he hath perfected for ever them that are sanctified.

15 *Whereof* the Holy Ghost also is a witness to us: for after that he had said before,

16 This *is* the covenant that I will make with them after those days, saith the Lord, I will put my laws into their hearts, and in their minds will I write them;

17 And their sins and iniquities will I remember no more.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geene offerande meer voor de zonde.

19 Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom, door het bloed van Jezus,

20 Op eenen versehen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, *door* zijn vleesch;

21 En *dewijl wij hebben* eenen grooten priester over het huis Gods;

22 Zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, *onze* harten gereinigd zijnde van het kwaad geweten, en het ligchaam gewasschen zijnde met rein water,

23 Laat ons de onwankelbare belijdenis der hope *vast* houden; (want die het beloofd heeft, is getrouw)

24 En laat ons op malkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben; maar *malkander* vermanen; en *dat* zoo veel te meer, als gij ziet, dat de dag nadert.

26 Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft er geen slagtoffer meer over voor de zonden;

27 Maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, zoo sterft hij zonder barmhartigheid, onder twee of drie getuigen;

29 Hoe veel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zone Gods vertreden, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

18 Now where remission of these *is, there* is no more offering for sin.

19 Having therefore, brethren, boldness to enter into the holiest by the blood of Jesus,

20 By a new and living way, which he hath consecrated for us, through the vail, that is to say, his flesh;

21 And *having* an high priest over the house of God;

22 Let us draw near with a true heart, in full assurance of faith, having our hearts sprinkled from an evil conscience, and our bodies washed with pure water.

23 Let us hold fast the profession of *our* faith without wavering; for he *is* faithful that promised:

24 And let us consider one another, to provoke unto love, and to good works:

25 Not forsaking the assembling of ourselves together, as the manner of some *is*; but exhorting *one another*; and so much the more, as ye see the day approaching.

26 For if we sin wilfully after that we have received the knowledge of the truth, there remaineth no more sacrifice for sins,

27 But a certain fearful looking for of judgment and fiery indignation, which shall devour the adversaries.

28 He that despised Moses' law, died without mercy under two or three witnesses:

29 Of how much sorer punishment, suppose ye, shall he be thought worthy, who hath trodden under foot the Son of God, and hath counted the blood of the covenant, wherewith he was sanctified, an unholy thing, and hath done despite unto the Spirit of grace?

30 Want wij kennen hem, die gezegd heeft: Mijne is de wraak, ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: De Heere zal zijn volk oordeelen.

31 Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in welke gij, nadat gij verlicht zijt geweest, veel strijd des lijdens hebt verdragen,

33 Ten deele, toen gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt; en ten deele, toen gij gemeenschap gehad hebt met degenen, die alzoo gehandeld werden.

34 Want gij hebt ook met mijne banden medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat gij hebt in u zelven een beter en blijvend goed in de hemelen.

35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 Want gij hebt lijdzaamheid noodig, opdat gij, den wille Gods gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen.

37 Want nog een zeer weinig *tijds, en* hij, die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven.

38 Maar de regtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo *iemand* zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen behagen.

39 Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die gelooven tot behouding der ziel.

30 For we know him that hath said, Vengeance *belongeth* unto me, I will recompense, saith the Lord. And again, the Lord shall judge his people.

31 *It is* a fearful thing to fall into the hands of the living God.

32 But call to remembrance the former days, in which, after ye were illuminated, ye endured a great fight of afflictions;

33 Partly, while ye were made a gazing-stock both by reproaches and afflictions; and partly, while ye became companions of them that were so used.

34 For ye had compassion of me in my bonds, and took joyfully the spoiling of your goods, knowing in yourselves that ye have in heaven a better and an enduring substance.

35 Cast not away therefore your confidence, which hath great recompense of reward.

36 For ye have need of patience, that, after ye have done the will of God, ye might receive the promise.

37 For yet a little while, and he that shall come will come, and will not tarry.

38 Now the just shall live by faith: but if *any man* draw back, my soul shall have no pleasure in him.

39 But we are not of them who draw back unto perdition; but of them that believe to the saving of the soul.

HOOFDSTUK XI.

HET geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, *en* een bewijs der zaken, die men niet ziet.

2 Want door hetzelve hebben de ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het woord Gods is toebereid, alzoo dat de dingen,

CHAPTER XI.

NOW faith is the substance of things hoped for, the evidence of things not seen:

2 For by it the elders obtained a good report.

3 Through faith we understand that the worlds were framed by the word of God, so that things

die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden.

4 Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij regtvaardig was, alzoo God over zijne gaven getuigenis gaf; en door hetzelve *geloof* spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

5 Door het geloof is Enoch weggenomen geweest, dat hij den dood niet zoude zien; en hij werd niet gevonden, omdat God hem weggenomen had; want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk, *Gode* te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven dat hij is, en een belooner is dergenen, die hem zoeken.

7 Door het geloof heeft Noach, door goddelijke aanspraak onderrigt zijnde aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, *en* bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke *ark* hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der regtvaardigheid, die naar het geloof is.

8 Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zoude; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zoude.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd *land*, en heeft in tabernakelen gewoond met Isaäk en Jakob, die medeërfgenamen waren derzelfde belofte.

10 Want hij verwachtte de stad, die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd *haars* ouderdoms heeft zij gebaard, over-

which are seen were not made of things which do appear.

4 By faith Abel offered unto God a more excellent sacrifice than Cain, by which he obtained witness that he was righteous, God testifying of his gifts: and by it he being dead yet speaketh.

5 By faith Enoch was translated, that he should not see death; and was not found, because God had translated him: for before his translation he had this testimony, that he pleased God.

6 But without faith *it is* impossible to please *him*: for he that cometh to God must believe that he is, and *that* he is a rewarder of them that diligently seek him.

7 By faith Noah, being warned of God of things not seen as yet, moved with fear, prepared an ark to the saving of his house; by the which he condemned the world, and became heir of the righteousness which is by faith.

8 By faith Abraham, when he was called to go out into a place which he should after receive for an inheritance, obeyed; and he went out not knowing whither he went.

9 By faith he sojourned in the land of promise, as *in* a strange country, dwelling in tabernacles with Isaac and Jacob, the heirs with him of the same promise:

10 For he looked for a city which hath foundations, whose builder and maker is God.

11 Through faith also Sarah herself received strength to conceive seed, and was delivered of a child when she was past age, because

fnits zij hem getrouw heeft geacht, die het beloofd had.

12 Daarom zijn ook van éénen, en dat van eenen verstorvene, *zoo velen* in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is, hetwelk ontelbaar is.

13 Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben die van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk, dat zij een vaderland zoeken.

15 En indien zij aan dat *vaderland* gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben, om weder te keeren;

16 Maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt God zich hunner niet, om hun God genaamd te worden; want hij had hun eene stad bereid.

17 Door het geloof heeft Abraham, toen hij verzocht werd, Isaäk geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft *zijnen* eeniggeborene geofferd,

18 (Tot wien gezegd was: In Isaäk zal u het zaad genoemd worden.)

19 Overleggende, dat God magtig was, *hem* ook uit de dooden op te wekken; Waaruit hij hem ook in gelijkenis wedergekregen heeft.

20 Door het geloof heeft Isaäk *zijne zonen* Jakob en Esau gezegend aangaande toekomende dingen.

21 Door het geloof heeft Jakob, stervende, een iegelijk der zonen van Jozef gezegend, en heeft aangebeden, *leunende* op het opperste van zijnen staf.

22 Door het geloof heeft Jozef, stervende, gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft be-

she judged him faithful who had promised.

12 Therefore sprang there even of one, and him as good as dead, *so many* as the stars of the sky in multitude, and as the sand which is by the sea-shore innumerable.

13 These all died in faith, not having received the promises, but having seen them afar off, and were persuaded of *them*, and embraced *them*, and confessed that they were strangers and pilgrims on the earth.

14 For they that say such things declare plainly that they seek a country.

15 And truly, if they had been mindful of that *country* from whence they came out, they might have had opportunity to have returned.

16 But now they desire a better *country*, that is, an heavenly: wherefore God is not ashamed to be called their God: for he hath prepared for them a city.

17 By faith Abraham, when he was tried, offered up Isaac: and he that had received the promises offered up his only begotten *son*,

18 Of whom it was said, That in Isaac shall thy seed be called:

19 Accounting that God *was* able to raise *him* up, even from the dead; from whence also he received him in a figure.

20 By faith Isaac blessed Jacob and Esau concerning things to come.

21 By faith Jacob, when he was a dying, blessed both the sons of Joseph; and worshipped, *leaning* upon the top of his staff.

22 By faith Joseph, when he died, made mention of the departing of the children of Israel; and

vel gegeven aangaande zijn gebeente.

23 Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen, dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des konings niet.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Pharao's dochter genoemd te worden;

25 Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben;

26 Achtende de versmaadheid van Christus meerder rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreezende den toorn des konings; want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.

28 Door het geloof heeft hij het pascha verordend, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver hunne eerstgeborenen niet raken zoude.

29 Door het geloof zijn zij de Roode zee doorgegaan, als door het droge; hetwelk de Egyptenaars *ook* beproevende, verdronken zijn.

30 Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, toen zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 Door het geloof is Rachab, de hoere, niet omgekomen met de ongehoorzamen, toen zij de verspieders met vrede had ontvangen.

32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? want de tijd zal mij ontbreken, zoude ik verhalen van Gideon, en Barak, en Samson, en Jephtha, en David, en Samuel, en de profeten;

33 Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gereg-

gave commandment concerning his bones.

23 By faith Moses, when he was born, was hid three months of his parents, because they saw *he was* a proper child; and they were not afraid of the king's commandment.

24 By faith Moses, when he was come to years, refused to be called the son of Pharaoh's daughter;

25 Choosing rather to suffer affliction with the people of God, than to enjoy the pleasures of sin for a season;

26 Esteeming the reproach of Christ greater riches than the treasures in Egypt: for he had respect unto the recompense of the reward.

27 By faith he forsook Egypt, not fearing the wrath of the king: for he endured, as seeing him who is invisible.

28 Through faith he kept the passover, and the sprinkling of blood, lest he that destroyed the first-born should touch them.

29 By faith they passed through the Red sea as by dry *land*: which the Egyptians assaying to do were drowned.

30 By faith the walls of Jericho fell down, after they were compassed about seven days.

31 By faith the harlot Rahab perished not with them that believed not, when she had received the spies with peace.

32 And what shall I more say? for the time would fail me to tell of Gedeon, and *of* Barak, and *of* Samson, and *of* Jephthae, *of* David also, and Samuel, and *of* the prophets:

33 Who, through faith subdued kingdoms, wrought righteousness,

tigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt,

34 De kracht des vuurs hebben uitgebluscht, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlugt hebben gebragt;

35 Vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding *weder*-gekregen; anderen zijn uitgerekt geworden, de *aangebodene* verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden.

36 En anderen hebben bespottingen en geeselen geproefd, en ook banden en gevangenis;

37 Zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebragt; hebben gezworven in schaapsvellen, *en* in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde;

38 (Wier de wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedoold, en *op* bergen, en *in* spelonken, en *in* de holen der aarde.

39 En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen,

40 Alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK XII.

DAAROM dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk van getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last, en de zonde, die *ons* ligtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is;

2 Ziende op den oversten leidsman en voleinder des geloofs, Jezus, die voor de vreugde die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de regter-*hand* des troons van God.

obtained promises, stopped the mouths of lions,

34 Quenched the violence of fire, escaped the edge of the sword, out of weakness were made strong, waxed valiant in fight, turned to flight the armies of the aliens.

35 Women received their dead raised to life again: and others were tortured, not accepting deliverance; that they might obtain a better resurrection:

36 And others had trial of cruel mockings and scourgings, yea, moreover of bonds and imprisonment:

37 They were stoned, they were sawn asunder, were tempted, were slain with the sword: they wandered about in sheep-skins, and goat-skins; being destitute, afflicted, tormented;

38 (Of whom the world was not worthy:) they wandered in deserts, and *in* mountains, and *in* dens and caves of the earth.

39 And these all, having obtained a good report through faith, received not the promise:

40 God having provided some better thing for us, that they without us should not be made perfect.

CHAPTER XII.

WHEREFORE, seeing we also are compassed about with so great a cloud of witnesses, let us lay aside every weight, and the sin which doth so easily beset us, and let us run with patience the race that is set before us,

2 Looking unto Jesus the author and finisher of *our* faith; who, for the joy that was set before him, endured the cross, despising the shame, and is set down at the right hand of the throne of God.

3 Want aanmerkt dezen, die
zoodanig een tegenspreken van de
zondaren tegen zich heeft verdragen,
opdat gij niet verflaauwt en
bezwijkt in uwe zielen.
4 Gij hebt nog niet tot den bloede
toe tegenstand geboden, strijdende
tegen de zonde;
5 En gij hebt de vermaning vergeten,
die tot u als tot zonen
spreekt: Mijn zoon! acht niet
klein de kastijding des Heeren, en
bezwijkt niet, als gij van hem bestraft
wordt;
6 Want dien de Heere liefheeft,
kastijdt hij, en hij geeselt eenen
iegelijken zoon, dien hij aanneemt.
7 Indien gij de kastijding verdraagt,
zoo gedraagt God zich jegens
u als zonen; (want wat zoon
is er, dien de vader niet kastijdt?)
8 Maar indien gij zonder kastijding
zijt, welke allen deelachtig
zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden,
en niet zonen.
9 Voorts, wij hebben de vaders
onzes vleesches wel tot kastijders
gehad, en wij ontzagen hen; zullen
wij dan niet veelmeer den Vader
der geesten onderworpen zijn,
en leven?
10 Want genen hebben ons wel
voor eenen korten tijd, naar dat
het hun goed dacht, gekastijd;
maar deze kastijdt ons tot ons nut,
opdat wij zijner heiligheid zouden
deelachtig worden.
11 En alle kastijding, als die tegenwoordig
is, schijnt geene zaak
van vreugde, maar van droefheid
te zijn; doch daarna geeft zij van
zich eene vreedzame vrucht der
geregtigheid dengenen, die door dezelve
geoefend zijn.
12 Daarom rigt weder op de trage
handen en de slappe knieën;
13 En maakt de paden regt voor
uwe voeten, opdat hetgeen kreupel
is, niet verdraaid worde, maar dat
het veeleer genezen worde.
14 Jaagt den vrede na met allen,

3 For consider him that endured
such contradiction of sinners
against himself, lest ye be wearied
and faint in your minds.
4 Ye have not yet resisted unto
blood, striving against sin.
5 And ye have forgotten the exhortation
which speaketh unto you as
unto children, My son, despise not
thou the chastening of the Lord, nor
faint when thou art rebuked of him:
6 For whom the Lord loveth he
chasteneth, and scourgeth every
son whom he receiveth.
7 If ye endure chastening, God
dealeth with you as with sons: for
what son is he whom the father
chasteneth not?
8 But if ye be without chastisement,
whereof all are partakers,
then are ye bastards, and not sons.
9 Furthermore, we have had fathers
of our flesh which corrected
us, and we gave *them* reverence:
shall we not much rather be in
subjection unto the Father of spirits,
and live?
10 For they verily for a few days
chastened *us* after their own pleasure;
but he for *our* profit, that *we*
might be partakers of his holiness.
11 Now no chastening for the
present seemeth to be joyous, but
grievous: nevertheless, afterward
it yieldeth the peaceable fruit of
righteousness unto them which are
exercised thereby.
12 Wherefore lift up the hands
which hang down, and the feeble
knees;
13 And make straight paths for
your feet, lest that which is lame
be turned out of the way; but let
it rather be healed.
14 Follow peace with all *men*,

en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal;

15 Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroering make, en door dezelve velen ontreinigd worden.

16 Dat niet iemand een hoereerder, of een onheilige zij, gelijk Esau, die om ééne spijze het regt van zijne eerstgeboorte weggaf.

17 Want gij weet, dat hij ook daarna de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij die met tranen zocht.

18 Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en de donkerheid, en de duisternis, en het onweder,

19 En tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden; welke, die ze hoorden, baden, dat het woord niet meer tot hen zoude gedaan worden.

20 (Want zij konden niet dragen hetgeen er geboden werd: Indien ook een gedierte den berg aanraakt, het zal gesteenigd, of met eenen pijl doorschoten worden.

21 En Mozes, zoo vreeselijk was het gezigt, zeide: Ik ben gansch bevreesd en bevende.)

22 Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen;

23 Tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Regter over allen, en de geesten der volmaakte regtvaardigen;

24 En tot den Middelaar des nieuwen testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

25 Ziet toe, dat gij dien, die spreekt, niet verwerpt; want in-

and holiness, without which no man shall see the Lord:

15 Looking diligently, lest any man fail of the grace of God; lest any root of bitterness springing up, trouble *you*, and thereby many be defiled;

16 Lest there *be* any fornicator, or profane person, as Esau, who for one morsel of meat sold his birthright.

17 For ye know how that afterward, when he would have inherited the blessing, he was rejected: for he found no place of repentance, though he sought it carefully with tears.

18 For ye are not come unto the mount that might be touched, and that burned with fire, nor unto blackness, and darkness, and tempest,

19 And the sound of a trumpet, and the voice of words; which *voice* they that heard, entreated that the word should not be spoken to them any more:

20 (For they could not endure that which was commanded, And if so much as a beast touch the mountain, it shall be stoned, or thrust through with a dart:

21 And so terrible was the sight, *that* Moses said, I exceedingly fear and quake:)

22 But ye are come unto mount Sion, and unto the city of the living God, the heavenly Jerusalem, and to an innumerable company of angels,

23 To the general assembly and church of the first-born, which are written in heaven, and to God the Judge of all, and to the spirits of just men made perfect,

24 And to Jesus the Mediator of the new covenant, and to the blood of sprinkling, that speaketh better things than *that of* Abel.

25 See that ye refuse not him that speaketh. For if they escaped not

dien dezen niet zijn ontvloden, die
dengenen verwierpen, die op aarde
goddelijke antwoorden gaf, hoe
veelmeer *zullen* wij niet *ontvlieden*,
zoo wij ons van dien afkeeren, die
van de hemelen *is*;
26 Wiens stem toen de aarde be-
woog; maar nu heeft hij verkon-
digd, zeggende: Nog eenmaal zal
ik bewegen niet alleen de aarde,
maar ook den hemel.
27 En dit *woord:* Nog eenmaal,
wijst aan de verandering der bewe-
gelijke dingen, als welke gemaakt
waren, opdat blijven zouden de
dingen, die niet bewegelijk zijn.
28 Daarom, alzoo wij een onbe-
wegelijk koningrijk ontvangen, laat
ons de genade *vast-houden*, door
welke wij Gode welbehagelijk mo-
gen dienen, met eerbied en god-
vruchtigheid.
29 Want ook onze God is een
verterend vuur.

HOOFDSTUK XIII.

DAT de broederlijke liefde blijve.
2 Vergeet de herbergzaam-
heid niet; want hierdoor hebben
sommigen onwetend engelen ge-
herbergd.
3 Gedenkt der gevangenen, als
of gij mede gevangen waart; *en*
dergenen, die kwalijk gehandeld
worden, als of gij ook zelven in
het ligchaam *kwalijk gehandeld*
waart.
4 Het huwelijk is eerlijk onder
allen, en het bed onbevlekt; maar
hoereerders en overspelers zal God
oordeelen.
5 *Uw* wandel zij zonder geld-
gierigheid; en zijt vergenoegd met
het tegenwoordige; want hij heeft
gezegd: Ik zal u niet begeven, en
ik zal u niet verlaten.
6 Zoodat wij vrijmoedig durven
zeggen: De Heere is mij een hel-
per, en ik zal niet vreezen, wat
een mensch mij zal doen.
7 Gedenkt uwer voorgangeren,

who refused him that spake on
earth, much more *shall not* we
escape, if we turn away from him
that *speaketh* from heaven:
26 Whose voice then shook the
earth: but now he hath promis-
ed, saying, Yet once more I shake
not the earth only, but also hea-
ven.
27 And this *word*, Yet once more,
signifieth the removing of those
things that are shaken, as of things
that are made, that those things
which cannot be shaken may re-
main.
28 Wherefore we receiving a
kingdom which cannot be moved,
let us have grace, whereby we may
serve God acceptably, with rever-
ence and godly fear;
29 For our God *is* a consuming
fire.

CHAPTER XIII.

LET brotherly love continue.
2 Be not forgetful to entertain
strangers: for thereby some have
entertained angels unawares.
3 Remember them that are in
bonds, as bound with them; *and*
them which suffer adversity, as
being yourselves also in the body.
4 Marriage *is* honourable in all,
and the bed undefiled: but whore-
mongers and adulterers God will
judge.
5 *Let your* conversation *be* without
covetousness; *and be* content with
such things as *ye* have: for he
hath said, I will never leave thee,
nor forsake thee.
6 So that we may boldly say, The
Lord *is* my helper, and I will not
fear what man shall do unto me.
7 Remember them which have

die u het woord Gods gesproken
hebben; *en* volgt hun geloof na,
aanschouwende de uitkomst *hunner* wandeling.
8 Jezus Christus is gisteren en
heden dezelfde en in eeuwigheid.
9 Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leeringen;
want het is goed, dat het hart gesterkt worde door genade, niet
door spijzen, door welke geene
nuttigheid bekomen hebben, die
daarin gewandeld hebben.
10 Wij hebben een' altaar, van
welken geene magt hebben te eten,
die den tabernakel dienen.
11 Want welker dieren bloed
voor de zonde gedragen werd in
het heiligdom door den hoogepriester, derzelver ligchamen werden verbrand buiten de legerplaats.
12 Daarom heeft ook Jezus, opdat
hij door zijn eigen bloed het volk
zoude heiligen, buiten de poort
geleden.
13 Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne
smaadheid dragende.
14 Want wij hebben hier geene
blijvende stad, maar wij zoeken
de toekomende.
15 Laat ons dan door hem altijd
Gode opofferen eene offerande des
lofs, dat is, de vrucht der lippen,
die zijnen naam belijden.
16 En vergeet de weldadigheid en
de mededeelzaamheid niet, want
aan zoodanige offeranden heeft
God een welbehagen.
17 Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig;
want zij waken voor uwe zielen,
als die rekenschap geven zullen:
opdat zij dat doen mogen met
vreugde, en niet al zuchtende;
want dat is u niet nuttig.
18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen, dat wij een goed geweten
hebben, als die in alles willen betamelijk wandelen.
19 En ik bid u te meer, dat gij
dit doet, opdat ik te eerder ulieden
moge wedergegeven worden.

the rule over you, who have spoken
unto you the word of God: whose
faith follow, considering the end of
their conversation:
8 Jesus Christ the same yesterday, and to-day, and for ever.
9 Be not carried about with divers and strange doctrines: for *it*
is a good thing that the heart be
established with grace; not with
meats, which have not profited
them that have been occupied
therein.
10 We have an altar, whereof
they have no right to eat which
serve the tabernacle.
11 For the bodies of those beasts,
whose blood is brought into the
sanctuary by the high priest for
sin, are burned without the camp.
12 Wherefore Jesus also, that he
might sanctify the people with his
own blood, suffered without the
gate.
13 Let us go forth therefore unto
him without the camp, bearing his
reproach.
14 For here have we no continuing city, but we seek one to
come.
15 By him therefore let us offer
the sacrifice of praise to God continually, that is, the fruit of *our* lips,
giving thanks to his name.
16 But to do good, and to communicate, forget not: for with such
sacrifices God is well pleased.
17 Obey them that have the rule
over you, and submit yourselves:
for they watch for your souls, as
they that must give account, that
they may do it with joy, and not
with grief: for that *is* unprofitable
for you.
18 Pray for us: for we trust we
have a good conscience, in all
things willing to live honestly.
19 But I beseech *you* the rather
to do this, that I may be restored
to you the sooner.

20 De God nu des vredes, die
den grooten Herder der schapen,
door het bloed des eeuwigen tes-
taments, uit de dooden heeft we-
dergebragt, *namelijk* onzen Heere
Jezus Christus;
21 Die volmake u in alle goed
werk, opdat gij zijnen wil moogt
doen; werkende in u hetgeen voor
hem welbehagelijk is door Jezus
Christus; wien zij de heerlijkheid
in alle eeuwigheid! Amen.
22 Doch ik bid u, broeders! verdraagt
het woord dezer verma-
ning; want ik heb u in het kort
geschreven.
23 Weet, dat Timotheüs, de broe-
der, losgelaten is, met wien (zoo
hij haast komt) ik u zien zal.
24 Groet alle uwe voorgangeren,
en alle de heiligen. U groeten die
van Italië zijn.
25 De genade zij met u allen!
Amen.

20 Now the God of peace, that
brought again from the dead our
Lord Jesus, that great Shepherd of
the sheep, through the blood of the
everlasting covenant,
21 Make you perfect in every
good work, to do his will, working
in you that which is well-pleasing
in his sight, through Jesus Christ;
to whom *be* glory for ever and ever.
Amen.
22 And I beseech you, brethren,
suffer the word of exhortation: for
I have written a letter unto you in
few words.
23 Know ye, that *our* brother Ti-
mothy is set at liberty; with whom,
if he come shortly, I will see you.
24 Salute all them that have the
rule over you, and all the saints.
They of Italy salute you.
25 Grace *be* with you all. Amen.

¶ Written to the Hebrews from
Italy, by Timothy.

DE ALGEMEENE BRIEF
VAN DEN
APOSTEL JAKOBUS.

HOOFDSTUK I.

JAKOBUS, een dienstknecht van
God en den Heere Jezus Chris-
tus, aan de twaalf stammen, die
in de verstrooijing zijn, zaligheid!
2 Acht het voor groote vreugde,
mijne broeders! wanneer gij in
velerlei verzoekingen valt;
3 Wetende, dat de beproeving
uws geloofs lijdzaamheid werkt.
4 Doch de lijdzaamheid hebbe een
volmaakt werk, opdat gij moogt
volmaakt zijn en geheel opregt, in
geen ding achterlijk.

THE
GENERAL EPISTLE OF
JAMES.

CHAPTER I.

JAMES, a servant of God and of
the Lord Jesus Christ, to the
twelve tribes which are scattered
abroad, greeting.
2 My brethren, count it all joy
when ye fall into divers tempta-
tions;
3 Knowing *this*, that the trying of
your faith worketh patience.
4 But let patience have *her* per-
fect work, that ye may be perfect
and entire, wanting nothing.

5 En indien iemand van u wijs-
heid ontbreekt, dat hij *ze* van God
begeere, die een' iegelijk milde-
lijk geeft, en niet verwijt; en zij
zal hem gegeven worden.
6 Maar dat hij *ze* begeere in ge-
loof, niet twijfelende; want die
twijfelt, is eene bare der zee ge-
lijk, die van den wind gedreven
en op en neder geworpen wordt.
7 Want die mensch meene niet,
dat hij iets ontvangen zal van den
Heere:
8 Een dubbelhartig man *is* on-
gestadig in alle zijne wegen.
9 Maar de broeder, die nederig
is, roeme in zijne hoogheid;
10 En de rijke in zijne vernede-
ring; want hij zal als eene bloem
van het gras voorbijgaan.
11 Want de zon is opgegaan met
de hitte, en heeft het gras dor ge-
maakt, en zijne bloem is afgeval-
len, en de schoone gedaante haars
aanschijns is vergaan: alzóo zal
ook de rijke in zijne wegen ver-
welken.
12 Zalig de man, die verzoeking
verdraagt; want als hij beproefd
zal geweest zijn, zal hij de kroon
des levens ontvangen, welke de
Heere beloofd heeft dengenen, die
hem liefhebben.
13 Niemand, als hij verzocht
wordt, zegge: Ik word van God
verzocht; want God kan niet ver-
zocht worden met het kwade, en
hij zelf verzoekt niemand.
14 Maar een iegelijk wordt ver-
zocht, als hij van zijne eigene be-
geerlijkheid afgetrokken en ver-
lokt wordt.
15 Daarna de begeerlijkheid, ont-
vangen hebbende, baart zonde; en
de zonde voleindigd zijnde, baart
den dood.
16 Dwaalt niet, mijne geliefde
broeders!
17 Alle goede gave, en alle vol-
maakte gifte is van boven, van
den Vader der lichten afkomende,
bij wien geene verandering is, of
schaduw van omkeering.

5 If any of you lack wisdom, let
him ask of God, that giveth to all
men liberally, and upbraideth not;
and it shall be given him.
6 But let him ask in faith, nothing
wavering. For he that wavereth
is like a wave of the sea driven
with the wind and tossed.
7 For let not that man think that
he shall receive any thing of the
Lord.
8 A double-minded man *is* un-
stable in all his ways.
9 Let the brother of low degree
rejoice in that he is exalted:
10 But the rich, in that he is
made low: because as the flower
of the grass he shall pass away.
11 For the sun is no sooner risen
with a burning heat, but it wither-
eth the grass, and the flower thereof
falleth, and the grace of the fashion
of it perisheth: so also shall the
rich man fade away in his ways.
12 Blessed *is* the man that en-
dureth temptation: for when he
is tried, he shall receive the crown
of life, which the Lord hath pro-
mised to them that love him.
13 Let no man say when he is
tempted, I am tempted of God:
for God cannot be tempted with
evil, neither tempteth he any man:
14 But every man is tempted,
when he is drawn away of his own
lust, and enticed.
15 Then, when lust hath con-
ceived, it bringeth forth sin; and
sin, when it is finished, bringeth
forth death.
16 Do not err, my beloved bre-
thren.
17 Every good gift and every per-
fect gift is from above, and cometh
down from the Father of lights,
with whom is no variableness, nei-
ther shadow of turning.

18 Naar zijnen wil heeft hij ons gebaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen zijner schepselen.

19 Zoo dan, mijne geliefde broeders! een iegelijk mensch zij rasch om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn;

20 Want de toorn des mans werkt Gods geregtigheid niet.

21 Daarom, afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zachtmoedigheid het woord, dat in u geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

22 En zijt daders des woords, en niet alleen hoorders, u zelven met valsche overlegging bedriegende.

23 Want zoo iemand een hoorder is des woords, en niet een dader, die is een' man gelijk, die zijn aangeboren aangezigt bemerkt in eenen spiegel;

24 Want hij heeft zich zelven bemerkt, en is weggegaan, en heeft terstond vergeten hoedanig hij was.

25 Maar die inziet in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze, geen vergetelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des werks, deze, *zeg ik*, zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

26 Indien iemand onder u dunkt, dat hij godsdienstig is, en hij zijne tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezes Godsdienst is ijdel.

27 De zuivere en onbevlekte Godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en weduwen bezoeken in hunne verdrukking, *en* zich zelven onbesmet bewaren van de wereld.

HOOFDSTUK II.

MIJNE broeders! hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, *den Heere* der heerlijkheid, met aanneming des persoons.

18 Of his own will begat he us with the word of truth, that we should be a kind of first-fruits of his creatures.

19 Wherefore, my beloved brethren, let every man be swift to hear, slow to speak, slow to wrath:

20 For the wrath of man worketh not the righteousness of God.

21 Wherefore lay apart all filthiness, and superfluity of naughtiness, and receive with meekness the ingrafted word, which is able to save your souls.

22 But be ye doers of the word, and not hearers only, deceiving your own selves.

23 For if any be a hearer of the word, and not a doer, he is like unto a man beholding his natural face in a glass:

24 For he beholdeth himself, and goeth his way, and straightway forgetteth what manner of man he was.

25 But whoso looketh into the perfect law of liberty, and continueth *therein*, he being not a forgetful hearer, but a doer of the work, this man shall be blessed in his deed.

26 If any man among you seem to be religious, and bridleth not his tongue, but deceiveth his own heart, this man's religion is vain.

27 Pure religion and undefiled before God and the Father is this, To visit the fatherless and widows in their affliction, *and* to keep himself unspotted from the world.

CHAPTER II.

MY brethren, have not the faith of our Lord Jesus Christ, *the Lord* of glory, with respect of persons.

2 Want zoo in uwe vergadering kwam een man met eenen gouden ring aan den vinger, in eene sierlijke kleeding, en er kwam ook een arm man in met eene slechte kleeding;

3 En gij dengenen zoudt aanzien, die de sierlijke kleeding draagt, en tot hem zeggen: Zit gij hier op eene aanzienlijke plaats; en zoudt zeggen tot den arme: Sta gij daar; of: Zit hier onder mijne voetbank;

4 Hebt gij dan niet in u zelven een onderscheid gemaakt, en zijt regters geworden van kwade overleggingen?

5 Hoort, mijne geliefde broeders! heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, *om rijk te zijn* in het geloof, en erfgenamen des koningrijks, hetwelk hij belooft dengenen, die hem liefhebben?

6 Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u *niet* voor de regterstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam, die over u aangeroepen is?

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de schrift: Gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven; zoo doet gij wèl;

9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10 Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen.

11 Want die gezegd heeft: Gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: Gij zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreder der wet geworden.

12 Spreekt alzoo, en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13 Want een onbarmhartig oordeel *zal gaan* over dengenen,

2 For if there come unto your assembly, a man with a gold ring, in goodly apparel, and there come in also a poor man in vile raiment;

3 And ye have respect to him that weareth the gay clothing, and say unto him, Sit thou here in a good place; and say to the poor, Stand thou there, or sit here under my footstool:

4 Are ye not then partial in yourselves, and are become judges of evil thoughts?

5 Hearken, my beloved brethren, Hath not God chosen the poor of this world rich in faith, and heirs of the kingdom which he hath promised to them that love him?

6 But ye have despised the poor. Do not rich men oppress you, and draw you before the judgment-seats?

7 Do not they blaspheme that worthy name by the which ye are called?

8 If ye fulfil the royal law according to the scripture, Thou shalt love thy neighbour as thyself, ye do well:

9 But if ye have respect to persons, ye commit sin, and are convinced of the law as transgressors.

10 For whosoever shall keep the whole law, and yet offend in one *point*, he is guilty of all.

11 For he that said, Do not commit adultery; said also, Do not kill. Now if thou commit no adultery, yet if thou kill, thou art become a transgressor of the law.

12 So speak ye, and so do, as they that shall be judged by the law of liberty.

13 For he shall have judgment without mercy that hath shewed no

die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.
14 Wat nuttigheid is het, mijne broeders! indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? kan dat geloof hem zalig maken?
15 Indien er nu een broeder of zuster naakt zoude zijn, en gebrek zoude hebben aan het dagelijksch voedsel;
16 En iemand van u tot hen zoude zeggen: Gaat henen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddruftigheden des ligchaams, wat nuttigheid is dat?
17 Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zich zelven dood.
18 Maar zal iemand zeggen: Gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.
19 Gij gelooft, dat God een eenig *God* is; gij doet wel: de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.
20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch! dat het geloof zonder de werken dood is?
21 Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken geregtvaardigd, als hij Isaak, zijnen zoon, geofferd heeft op den altaar?
22 Ziet gij wel, dat het geloof medegewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?
23 En de schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest.
24 Ziet gij dan nu, dat een mensch uit de werken geregtvaardigd wordt, en niet alleen uit het geloof?
25 En desgelijks ook Rachab, de hoere, is zij niet uit de werken

mercy; and mercy rejoiceth against judgment.
14 What *doth it* profit, my brethren, though a man say he hath faith, and have not works? can faith save him?
15 If a brother or sister be naked, and destitute of daily food,
16 And one of you say unto them, Depart in peace, be *ye* warmed and filled; notwithstanding ye give them not those things which are needful to the body; what *doth it* profit?
17 Even so faith, if it hath not works, is dead, being alone.
18 Yea, a man may say, Thou hast faith, and I have works: shew me thy faith without thy works, and I will shew thee my faith by my works.
19 Thou believest that there is one God; thou doest well: the devils also believe, and tremble.
20 But wilt thou know, O vain man, that faith without works is dead?
21 Was not Abraham our father justified by works, when he had offered Isaac his son upon the altar?
22 Seest thou how faith wrought with his works, and by works was faith made perfect?
23 And the scripture was fulfilled which saith, Abraham believed God, and it was imputed unto him for righteousness: and he was called the Friend of God.
24 Ye see then how that by works a man is justified, and not by faith only.
25 Likewise also was not Rahab the harlot justified by works, whe

geregtvaardigd geweest, als zij de
gezondenen heeft ontvangen, en
door eenen anderen weg uitgelaten.
26 Want gelijk het ligchaam
zonder geest dood is, alzoo is ook
het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK III.

ZIJT niet vele meesters, mijne
broeders! wetende dat wij te
meerder oordeel zullen ontvangen.
2 Want wij struikelen allen in
vele. Indien iemand in woorden
niet struikelt, die is een volmaakt
man, magtig om ook het geheele
ligchaam in toom te houden.
3 Ziet, wij leggen den paarden
toomen in de monden, opdat zij
ons zouden gehoorzamen, en wij
leiden *daarmede* hun geheele ligchaam om;
4 Ziet ook de schepen, hoewel
zij zoo groot zijn, en van harde
winden gedreven, zij worden omgewend
van een zeer klein roer,
waarheen ook de begeerte des
stuurmans wil:
5 Alzoo is ook de tong een klein
lid, en roemt *nogtans* groote dingen.
Ziet een klein vuur, hoe
grooten hoop houts het aansteekt.
6 De tong is ook een vuur, eene
wereld van ongeregtigheid: alzoo
is de tong onder onze leden gesteld,
welke het geheele ligchaam
besmet, en ontsteekt het rad *onzer*
geboorte, en wordt ontstoken van
de hel.
7 Want alle natuur, beide van
wilde dieren en van vogelen, beide
van kruipende en van zeedieren,
wordt getemd en is getemd geweest
van de menschelijke natuur;
8 Maar de tong kan geen mensch
temmen; zij is een onbedwingelijk
kwaad, vol van doodelijk venijn.
9 Door haar loven wij God en
den Vader, en door haar vervloeken
wij de menschen, die naar de
gelijkenisse Gods gemaakt zijn.

she had received the messengers,
and had sent *them* out another
way?
26 For as the body without the
spirit is dead, so faith without
works is dead also.

CHAPTER III.

MY brethren, be not many masters,
knowing that we shall
receive the greater condemnation.
2 For in many things we offend
all. If any man offend not in
word, the same is a perfect man,
and able also to bridle the whole
body.
3 Behold, we put bits in the
horses' mouths, that they may
obey us; and we turn about their
whole body.
4 Behold also the ships, which,
though *they be* so great, and *are*
driven of fierce winds, yet are
they turned about with a very
small helm, whithersoever the governor
listeth.
5 Even so the tongue is a little
member, and boasteth great things.
Behold, how great a matter a little
fire kindleth.
6 And the tongue is a fire, a world
of iniquity: so is the tongue among
our members, that it defileth the
whole body, and setteth on fire the
course of nature; and it is set on
fire of hell.
7 For every kind of beasts, and
of birds, and of serpents, and of
things in the sea, is tamed, and
hath been tamed, of mankind:
8 But the tongue can no man
tame; *it is* an unruly evil, full of
deadly poison.
9 Therewith bless we God, even
the Father; and therewith curse
we men, which are made after the
similitude of God.

10 Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders! alzoo niet geschieden.

11 Welt ook van eene fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter op?

12 Kan ook, mijne broeders! een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo *kan* geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? die bewijze uit *zijnen* goeden wandel zijne werken in zachtmoedige wijsheid.

14 Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15 Deze is de wijsheid niet, die van boven afkomt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch.

16 Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

17 Maar de wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der regtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken.

HOOFDSTUK IV.

VAN waar *komen* krijgen en vechterijen onder u? *Komen ze* niet hiervan, *namelijk* uit uwe wellusten, die in uwe leden strijd voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt, en ijvert *naar dingen*, en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

10 Out of the same mouth proceedeth blessing and cursing. My brethren, these things ought not so to be.

11 Doth a fountain send forth at the same place sweet *water* and bitter?

12 Can the fig-tree, my brethren, bear olive-berries? either a vine, figs? so *can* no fountain both yield salt water and fresh.

13 Who *is* a wise man and endued with knowledge among you? let him shew out of a good conversation his works with meekness of wisdom.

14 But if ye have bitter envying and strife in your hearts, glory not, and lie not against the truth.

15 This wisdom descendeth not from above, but *is* earthly, sensual, devilish.

16 For where envying and strife *is*, there *is* confusion and every evil work.

17 But the wisdom that is from above is first pure, then peaceable, gentle, *and* easy to be entreated, full of mercy and good fruits, without partiality, and without hypocrisy.

18 And the fruit of righteousness is sown in peace of them that make peace.

CHAPTER IV.

FROM whence *come* wars and fightings among you? *come they* not hence, *even* of your lusts that war in your members?

2 Ye lust and have not: ye kill, and desire to have, and cannot obtain: ye fight and war, yet ye have not, because ye ask not.

3 Ye ask, and receive not, because ye ask amiss, that ye may consume *it* upon your lusts.

4 Overspelers en overspeleressen! weet gij niet, dat de vriendschap der wereld vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.
5 Of meent gij, dat de schrift te vergeefs zegt: De Geest, die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid?
6 Ja hij geeft meerdere genade. Daarom zegt *de schrift:* God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft hij genade.
7 Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.
8 Naakt tot God, en hij zal tot u naken. Reinigt de handen, gij zondaars! en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!
9 Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lagchen worde veranderd in treuren, en *uwe* blijdschap in bedroefdheid.
10 Vernedert u voor den Heere, en hij zal u verhoogen.

11 Broeders! spreekt niet kwalijk van malkander. Die van *zijnen* broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een regter.
12 Daar is een eenig wetgever, die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij, die den ander oordeelt?
13 Welaan nu gij, die daar zegt: Wij zullen heden of morgen naar zulk eene stad reizen, en aldaar één jaar doorbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen;
14 Gij, die niet weet, wat morgen *geschieden zal!* want hoedanig is uw leven? Het is immers een damp, die voor een weinig *tijds* gezien wordt, en daarna verdwijnt.
15 In plaats dat gij zoudt zeggen: Indien de Heere wil, en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

4 Ye adulterers and adulteresses, know ye not that the friendship of the world is enmity with God? whosoever therefore will be a friend of the world is the enemy of God.
5 Do ye think that the scripture saith in vain, The spirit that dwelleth in us lusteth to envy?
6 But he giveth more grace. Wherefore he saith, God resisteth the proud, but giveth grace unto the humble.
7 Submit yourselves therefore to God. Resist the devil, and he will flee from you.
8 Draw nigh to God, and he will draw nigh to you. Cleanse *your* hands, *ye* sinners, and purify *your* hearts, *ye* double-minded.
9 Be afflicted, and mourn, and weep: let your laughter be turned to mourning, and *your* joy to heaviness.
10 Humble yourselves in the sight of the Lord, and he shall lift you up.
11 Speak not evil one of another, brethren. He that speaketh evil of *his* brother, and judgeth his brother, speaketh evil of the law, and judgeth the law: but if thou judge the law, thou art not a doer of the law, but a judge.

12 There is one lawgiver, who is able to save, and to destroy: who art thou that judgest another?

13 Go to now, ye that say, To-day or to-morrow we will go into such a city, and continue there a year, and buy, and sell, and get gain:
14 Whereas ye know not what *shall be* on the morrow. For what *is* your life? It is even a vapour, that appeareth for a little time, and then vanisheth away.
15 For that ye *ought* to say, If the Lord will, we shall live, and do this, or that.

16 Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed; alle zoodanige roem is boos.

17 Wie dan weet goed te doen, en het niet doet, dien is het zonde.

HOOFDSTUK V.

WELAAN nu, gij rijken! weent en huilt over uwe ellenden, die over u komen.

2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden.

3 Uw goud en zilver is verroest; en hun roest zal u zijn tot een getuigenis, en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

4 Ziet, het loon der werklieden, die uwe landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept; en het geschrei dergenen, die geoogst hebben, is gekomen tot in de ooren van den Heere Sabaoth.

5 Gij hebt weelderig geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe harten gevoed als in eenen dag der slagting.

6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den regtvaardige; *en* hij wederstaat u niet.

7 Zoo zijt dan langmoedig, broeders! tot aan de toekomst des Heeren. Ziet, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, langmoedig zijnde over dezelve, tot dat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen.

8 Weest gij ook langmoedig, versterkt uwe harten; want de toekomst des Heeren genaakt.

9 Zucht niet tegen malkander, broeders! opdat gij niet veroordeeld wordt: ziet, de regter staat voor de deur.

10 Mijne broeders! neemt tot een voorbeeld des lijdens en der langmoedigheid de profeten, die

16 But now ye rejoice in your boastings: all such rejoicing is evil.

17 Therefore to him that knoweth to do good, and doeth *it* not, to him it is sin.

CHAPTER V.

GO to now, *ye* rich men, weep and howl for your miseries that shall come upon *you*.

2 Your riches are corrupted, and your garments are moth-eaten.

3 Your gold and silver is cankered; and the rust of them shall be a witness against you, and shall eat your flesh as it were fire. Ye have heaped treasure together for the last days.

4 Behold, the hire of the labourers who have reaped down your fields, which is of you kept back by fraud, crieth; and the cries of them which have reaped are entered into the ears of the Lord of Sabaoth.

5 Ye have lived in pleasure on the earth, and been wanton; ye have nourished your hearts, as in a day of slaughter.

6 Ye have condemned *and* killed the just; *and* he doth not resist you.

7 Be patient therefore, brethren, unto the coming of the Lord. Behold, the husbandman waiteth for the precious fruit of the earth, and hath long patience for it, until he receive the early and latter rain.

8 Be ye also patient; stablish your hearts: for the coming of the Lord draweth nigh.

9 Grudge not one against another, brethren, lest ye be condemned: behold, the Judge standeth before the door.

10 Take, my brethren, the prophets, who have spoken in the name of the Lord, for an example

in den naam des Heeren gesproken hebben.

11 Ziet, wij houden hen gelukzalig, die verdragen: gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een ontfermer.

12 Doch vóór allé dingen, mijne broeders! zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw ja zij ja, en het neen neen; opdat gij in geen oordeel valt.

13 Is iemand onder u in lijden: dat hij bidde; is iemand goeds moeds: dat hij psalmzinge.

14 Is iemand krank onder u: dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den naam des Heeren;

15 En het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprigten, en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

16 Belijdt malkander de misdaden, en bidt voor malkander, opdat gij gezond wordt: een krachtig gebed des regtvaardigen vermag veel.

17 Elias was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet zoude regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

18 En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bragt hare vrucht voort.

19 Broeders! indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,

20 Die wete, dat degene, die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, eene ziel van den dood zal behouden, en menigte der zonden zal bedekken.

of suffering affliction, and of patience.

11 Behold, we count them happy which endure. Ye have heard of the patience of Job, and have seen the end of the Lord; that the Lord is very pitiful, and of tender mercy.

12 But above all things, my brethren, swear not, neither by heaven, neither by the earth, neither by any other oath: but let your yea, be yea; and *your* nay, nay; lest ye fall into condemnation.

13 Is any among you afflicted? let him pray. Is any merry? let him sing psalms.

14 Is any sick among you? let him call for the elders of the church; and let them pray over him, anointing him with oil in the name of the Lord:

15 And the prayer of faith shall save the sick, and the Lord shall raise him up; and if he have committed sins, they shall be forgiven him.

16 Confess *your* faults one to another, and pray one for another, that ye may be healed. The effectual fervent prayer of a righteous man availeth much.

17 Elias was a man subject to like passions as we are, and he prayed earnestly that it might not rain: and it rained not on the earth by the space of three years and six months.

18 And he prayed again, and the heaven gave rain, and the earth brought forth her fruit.

19 Brethren, if any of you do err from the truth, and one convert him;

20 Let him know, that he which converteth the sinner from the error of his way shall save a soul from death, and shall hide a multitude of sins.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF VAN DEN APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK I.

PETRUS, een apostel van Jezus Christus, den vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië en Bithynië,

2 Den uitverkorenen naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus: genade en vrede zij u vermenigvuldigd!

3 Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die, naar zijne groote barmhartigheid, ons heeft wedergeboren tot eene levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden,

4 Tot eene onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

5 Die in de kracht Gods bewaard wordt, door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

6 Waarin gij u verheugt, nu een weinig *tijds* (zoo het noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoekingen;

7 Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan *die* des gouds, hetwelk vergaat, en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus;

8 Dien gij niet gezien hebt, en *nogtans* liefhebt; in wien gij nu,

THE I. EPISTLE GENERAL OF PETER.

CHAPTER I.

PETER, an apostle of Jesus Christ, to the strangers scattered throughout Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia,

2 Elect according to the foreknowledge of God the Father, through sanctification of the Spirit, unto obedience and sprinkling of the blood of Jesus Christ: Grace unto you, and peace, be multiplied.

3 Blessed *be* the God and Father of our Lord Jesus Christ, which, according to his abundant mercy, hath begotten us again unto a lively hope by the resurrection of Jesus Christ from the dead,

4 To an inheritance incorruptible, and undefiled, and that fadeth not away, reserved in heaven for you,

5 Who are kept by the power of God through faith unto salvation, ready to be revealed in the last time.

6 Wherein ye greatly rejoice, though now for a season (if need be) ye are in heaviness through manifold temptations:

7 That the trial of your faith, being much more precious than of gold that perisheth, though it be tried with fire, might be found unto praise, and honour, and glory, at the appearing of Jesus Christ:

8 Whom having not seen, ye love; in whom, though now ye see *him*

hoewel *hem* niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,
9 Verkrijgende het einde uws geloofs, *namelijk* de zaligheid der zielen.
10 Aangaande welke zaligheid ondervraagd en onderzocht hebben de profeten, die geprofeteerd hebben van de genade aan u *geschied:*
11 Onderzoekende, op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden, *dat* op Christus *komen zoude*, en de heerlijkheid daarna *volgende*.
12 Aan wie geopenbaard is, dat zij niet zich zelven, maar ons bedienden deze dingen, die u nu aangediend zijn door degenen, die u het evangelie verkondigd hebben door den Heiligen Geest, die van den hemel gezonden is; in welke dingen de engelen begeerig zijn in te zien.
13 Daarom opschortende de lenden uws verstands, *en* nuchteren zijnde, hoopt volkomen op de genade, die u toegebragt wordt in de openbaring van Jezus Christus.
14 Wordt als gehoorzame kinderen, niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die te voren in uwe onwetendheid waren;
15 Maar gelijk hij, die u geroepen heeft, heilig is, *zoo* wordt ook gij zelven heilig in al *uwen* wandel;
16 Daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want ik ben heilig.
17 En indien gij tot eenen Vader aanroept dengenen, die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer inwoning;
18 Wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die *u* van de vaderen overgeleverd *is;*
19 Maar door het dierbaar bloed

not, yet believing, ye rejoice with joy unspeakable, and full of glory:
9 Receiving the end of *your* faith, *even* the salvation of *your* souls.
10 Of which salvation the prophets have inquired and searched diligently, who prophesied of the grace *that should come* unto you:
11 Searching what, or what manner of time the Spirit of Christ which was in them did signify, when it testified beforehand the sufferings of Christ, and the glory that should follow.
12 Unto whom it was revealed, that not unto themselves, but unto us they did minister the things which are now reported unto you by them that have preached the gospel unto you, with the Holy Ghost sent down from heaven; which things the angels desire to look into.
13 Wherefore gird up the loins of your mind, be sober, and hope to the end for the grace that is to be brought unto you at the revelation of Jesus Christ:
14 As obedient children, not fashioning yourselves according to the former lusts in your ignorance:
15 But as he which hath called you is holy, so be ye holy in all manner of conversation;
16 Because it is written, Be ye holy; for I am holy.
17 And if ye call on the Father, who without respect of persons judgeth according to every man's work, pass the time of your sojourning *here* in fear:
18 Forasmuch as ye know that ye were not redeemed with corruptible things, *as* silver and gold, from your vain conversation *received* by tradition from your fathers;
19 But with the precious blood

van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt lam;
20 Die wel voorgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om uwentwil,
21 Die door hem geloofd in God, welke hem opgewekt heeft uit de dooden, en hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zoude.
22 Hebbende *dan* uwe zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zoo hebt malkander vurig lief uit een rein hart;
23 Gij, die wedergeboren zijt niet uit vergankelijk, maar *uit* onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende woord Gods.
24 Want alle vleesch is als gras, en alle heerlijkheid des menschen is als eene bloem van het gras. Het gras is verdord, en zijne bloem is afgevallen;
25 Maar het woord des Heeren blijft in eeuwigheid: en dit is het woord, dat onder u verkondigd is.

HOOFDSTUK II.

ZOO legt dan af alle kwaadheid, en alle bedrog, en geveinsdheid, en nijdigheid, en alle achterklappingen;
2 En zijt, als nieuwgeborene kinderkens, zeer begeerig naar de redelijke onvervalschte melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen;
3 Indien gij anders gesmaakt hebt, dat de Heere goedertieren is.
4 Tot wien komende, *als tot* eenen levenden steen, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren *en* dierbaar;
5 Zoo wordt gij ook zelven, als levende steenen, gebouwd *tot* een geestelijk huis, *tot* een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

of Christ, as of a lamb without blemish and without spot:
20 Who verily was fore-ordained before the foundation of the world, but was manifest in these last times for you,
21 Who by him do believe in God, that raised him up from the dead, and gave him glory; that your faith and hope might be in God.
22 Seeing ye have purified your souls in obeying the truth through the Spirit unto unfeigned love of the brethren, *see that ye* love one another with a pure heart fervently:
23 Being born again, not of corruptible seed, but of incorruptible, by the word of God, which liveth and abideth for ever.
24 For all flesh *is* as grass, and all the glory of man as the flower of grass. The grass withereth, and the flower thereof falleth away:
25 But the word of the Lord endureth for ever. And this is the word which by the gospel is preached unto you.

CHAPTER II.

WHEREFORE, laying aside all malice, and all guile, and hypocrisies, and envies, and all evil-speakings,
2 As new-born babes, desire the sincere milk of the word, that ye may grow thereby:
3 If so be ye have tasted that the Lord *is* gracious:
4 To whom coming *as unto* a living stone, disallowed indeed of men, but chosen of God, *and* precious,
5 Ye also, as lively stones, are built up a spiritual house, an holy priesthood, to offer up spiritual sacrifices, acceptable to God by Jesus Christ.

6 Daarom is ook vervat in de schrift: Ziet, ik legge in Sion eenen uitersten hoeksteen, die uitverkoren *en* dierbaar is; en: Die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

7 U dan, die gelooft, is hij dierbaar; maar den ongehoorzamen *wordt gezegd:* De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een' steen des aanstoots, en eene rots der ergernis;

8 Dengenen *namelijk*, die zich aan het woord stooten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn.

9 Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.

10 Gij, die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; over wie hij *eertijds* zich niet ontfermde, maar zich nu ontfermd heeft.

11 Geliefden! ik vermaan *u* als inwoners en vreemdelingen, dat gij u onthoudt van de vleeschelijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel;

12 En houdt uwen wandel deugdelijk onder de heidenen; opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken, die zij in *u* zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking.

13 Zijt dan alle menschelijke ordening onderdanig, om des Heeren wil: het zij den koning, als de opperste magt hebbende;

14 Het zij den stadhouderen, als die van hem gezonden worden, tot straf wel der kwaaddoeners, maar *tot* prijs dergenen, die goed doen.

15 Want alzoo is het de wille Gods, dat gij, weldoende, den

6 Wherefore also it is contained in the scripture, Behold, I lay in Sion a chief corner-stone, elect, precious: and he that believeth on him shall not be confounded.

7 Unto you therefore which believe, *he is* precious: but unto them which be disobedient, the stone which the builders disallowed, the same is made the head of the corner,

8 And a stone of stumbling, and a rock of offence, *even to them* which stumble at the word, being disobedient: whereunto also they were appointed.

9 But ye *are* a chosen generation, a royal priesthood, an holy nation, a peculiar people; that ye should shew forth the praises of him who hath called you out of darkness into his marvellous light:

10 Which in time past *were* not a people, but *are* now the people of God: which had not obtained mercy, but now have obtained mercy.

11 Dearly beloved, I beseech *you*, as strangers and pilgrims, abstain from fleshly lusts, which war against the soul;

12 Having your conversation honest among the Gentiles: that, whereas they speak against you as evil-doers, they may by *your* good works, which they shall behold, glorify God in the day of visitation.

13 Submit yourselves to every ordinance of man for the Lord's sake: whether it be to the king, as supreme;

14 Or unto governors, as unto them that are sent by him for the punishment of evil-doers, and for the praise of them that do well.

15 For so is the will of God, that with well-doing ye may put to

mond stopt aan de onwetendheid der dwaze menschen;

16 Als vrijen, en niet de vrijheid hebbende tot een deksel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.

17 Eert een' iegelijk; hebt de broederschap lief; vreest God; eert den koning.

18 Gij huisknechten! zijt met alle vreeze onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden.

19 Want dat is genade, indien iemand om het geweten voor God zwarigheid verdraagt, lijdende ten onregte.

20 Want wat lof is het, indien gij verdraagt, als gij zondigt, en *daarover* geslagen wordt? Maar indien gij verdraagt, als gij weldoet, en *daarover* lijdt, dat is genade bij God.

21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen;

22 Die geene zonde gedaan heeft, en daar is geen bedrog in zijnen mond gevonden;

23 Die, als hij gescholden werd, niet wederschold, en als hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan dien, die regtvaardig oordeelt:

24 Die zelf onze zonden in zijn ligchaam gedragen heeft op het hout; opdat wij, der zonden afgestorven zijnde, der geregtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.

25 Want gij waart als dwalende schapen; maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

HOOFDSTUK III.

DESGELIJKS gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig; opdat ook, zoo eenigen den woorde ongehoorzaam zijn, zij door

silence the ignorance of foolish men:

16 As free, and not using *your* liberty for a cloak of maliciousness, but as the servants of God.

17 Honour all *men*. Love the brotherhood. Fear God. Honour the king.

18 Servants, *be* subject to *your* masters with all fear; not only to the good and gentle, but also to the froward.

19 For this *is* thank-worthy, if a man for conscience toward God endure grief, suffering wrongfully.

20 For what glory *is it*, if, when ye be buffeted for your faults, ye shall take it patiently? but if, when ye do well, and suffer *for it*, ye take it patiently, this *is* acceptable with God.

21 For even hereunto were ye called: because Christ also suffered for us, leaving us an example, that ye should follow his steps:

22 Who did no sin, neither was guile found in his mouth:

23 Who, when he was reviled, reviled not again; when he suffered, he threatened not; but committed *himself* to him that judgeth righteously:

24 Who his own self bare our sins in his own body on the tree, that we, being dead to sins, should live unto righteousness: by whose stripes ye were healed.

25 For ye were as sheep going astray; but are now returned unto the Shepherd and Bishop of your souls.

CHAPTER III.

LIKEWISE, ye wives, *be* in subjection to your own husbands; that, if any obey not the word, they also may without the word be

den wandel der vrouwen, zonder woord mogen gewonnen worden;

2 Als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vreeze.

3 Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of het aantrekken van kleederen;

4 Maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk *versiersel* van een' zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God.

5 Want alzoo versierden zich zelven eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en haren eigenen mannen onderdanig waren;

6 Gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij weldoet, en niet vreest voor eenige verschrikking.

7 Gij mannen! insgelijks, woont bij *haar* met verstand, aan het vrouwelijke vat, als het zwakste, eere gevende, als die ook medeerfgenamen der genade des levens *met haar* zijt; opdat uwe gebeden niet verhinderd worden.

8 En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9 Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegent daarentegen; wetende dat gij daartoe geroepen zijt, opdat gij zegening zoudt beërven.

10 Want wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van het kwaad, en zijne lippen, dat zij geen bedrog spreken;

11 Die wijke af van het kwade, en doe het goede; die zoeke vrede, en jage denzelven na.

12 Want de oogen des Heeren zijn over de regtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezigt des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen.

won by the conversation of the wives;

2 While they behold your chaste conversation *coupled* with fear.

3 Whose adorning let it not be that outward *adorning* of plaiting the hair, and of wearing of gold, or of putting on of apparel;

4 But *let it be* the hidden man of the heart, in that which is not corruptible, *even the ornament* of a meek and quiet spirit, which is in the sight of God of great price.

5 For after this manner in the old time the holy women also, who trusted in God, adorned themselves, being in subjection unto their own husbands:

6 Even as Sarah obeyed Abraham, calling him lord: whose daughters ye are, as long as ye do well, and are not afraid with any amazement.

7 Likewise, ye husbands, dwell with *them* according to knowledge, giving honour unto the wife, as unto the weaker vessel, and as being heirs together of the grace of life; that your prayers be not hindered.

8 Finally, *be ye* all of one mind, having compassion one of another; love as brethren, *be* pitiful, *be* courteous:

9 Not rendering evil for evil, or railing for railing: but contrariwise, blessing; knowing that ye are thereunto called, that ye should inherit a blessing.

10 For he that will love life, and see good days, let him refrain his tongue from evil, and his lips that they speak no guile:

11 Let him eschew evil, and do good: let him seek peace, and ensue it.

12 For the eyes of the Lord *are* over the righteous, and his ears *are open* unto their prayers: but the face of the Lord *is* against them that do evil.

13 En wie is het, die u kwaad
doen zal, indien gij navolgers zijt
van het goede?
14 Maar indien gij ook lijdt om
der geregtigheid wil, zoo zijt gij
zalig; en vreest niet uit vreeze
van hen, en wordt niet ontroerd;

15 Maar heiligt God, den Heere,
in uwe harten; en zijt altijd be-
reid tot verantwoording aan een'
iegelijk, die u rekenschap afeischt
van de hope, die in u is, met
zachtmoedigheid en vreeze.
16 En hebt een goed geweten,
opdat zij, die uwen goeden wan-
del in Christus lasteren, beschaamd
mogen worden, in't gene zij kwalijk
van u spreken, als van kwaaddoe-
ners.
17 Want het is beter, dat gij
weldoende, (indien 't de wille
Gods wil) lijdt, dan kwaad doen-
de.
18 Want Christus heeft ook eens
voor de zonden geleden, hij regt-
vaardig voor onregtvaardigen, op-
dat hij ons tot God zoude brengen;
die wel is gedood in het vleesch,
maar levend gemaakt door den
Geest;
19 In denwelken hij ook henen-
gegaan zijnde, den geesten, die
in de gevangenis *zijn*, gepredikt
heeft.
20 Die eertijds ongehoorzaam wa-
ren, wanneer de langmoedigheid
Gods eenmaal verwachtte, in de
dagen van Noach, toen de ark toe-
bereid werd; waarin weinige (dat
is acht) zielen behouden werden
door het water.
21 Waarvan het tegenbeeld, de
doop, ons nu ook behoudt, niet die
eene aflegging is der vuiligheid
des ligchaams, maar die eene
vraag is van een goed geweten tot
God, door de opstanding van Jezus
Christus;
22 Welke is aan de regter-*hand*
Gods, opgevaren ten hemel, de
engelen, en magten, en krachten
hem onderdanig gemaakt zijnde.

13 And who *is* he that will harm
you, if ye be followers of that
which is good?
14 But and if ye suffer for righte-
ousness' sake, happy *are ye*: and
be not afraid of their terror, neither
be troubled;

15 But sanctify the Lord God in
your hearts: and *be* ready always
to *give* an answer to every man
that asketh you a reason of the
hope that is in you, with meekness
and fear.
16 Having a good conscience;
that, whereas they speak evil of
you, as of evil-doers, they may be
ashamed that falsely accuse your
good conversation in Christ.

17 For *it is* better, if the will of
God be so, that ye suffer for well-
doing, than for evil-doing.

18 For Christ also hath once suf-
fered for sins, the just for the un-
just, that he might bring us to God,
being put to death in the flesh, but
quickened by the Spirit:

19 By which also he went and
preached unto the spirits in pri-
son;

20 Which sometime were disobe-
dient, when once the long-suffer-
ing of God waited in the days of
Noah, while the ark was a prepar-
ing, wherein few, that is, eight
souls, were saved by water.

21 The like figure whereunto,
even baptism, doth also now save
us, (not the putting away of the
filth of the flesh, but the answer of
a good conscience toward God,)
by the resurrection of Jesus Christ:

22 Who is gone into heaven, and
is on the right hand of God; an-
gels, and authorities, and powers
being made subject unto him.

HOOFDSTUK IV.

DEWIJL dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, *namelijk* dat wie in het vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde;

2 Om nu niet meer naar de begeerlijkheden der menschen, maar naar den wille Gods, den tijd, die overig is in het vleesch, te leven.

3 Want het is ons genoeg, dat wij den voorgaanden tijd des levens der heidenen wil volbragt hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen;

4 Waarin zij zich vreemd houden, als gij niet medeloopt tot dezelfde uitgieting der overdadigheid, en *u* lasteren;

5 Welke zullen rekenschap geven dengenen, die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6 Want daartoe is ook den dooden het evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in het vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7 En het einde aller dingen is nabij: zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.

8 Maar vooral hebt vurige liefde tot malkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9 Zijt herbergzaam jegens malkander, zonder murmureren.

10 Een iegelijk, gelijk hij gave ontvangen heeft, *alzoo* bediene hij dezelve aan de anderen, als goede uitdeelers der menigerlei genade Gods.

11 Indien iemand spreekt, *die spreke* als de woorden Gods; indien iemand dient, *die diene* als uit kracht, die God verleent; opdat God in alles geprezen worde door Jezus Christus, wien toekomt de

CHAPTER IV.

FORASMUCH then as Christ hath suffered for us in the flesh, arm yourselves likewise with the same mind: for he that hath suffered in the flesh hath ceased from sin;

2 That he no longer should live the rest of *his* time in the flesh to the lusts of men, but to the will of God.

3 For the time past of *our* life may suffice us to have wrought the will of the Gentiles, when we walked in lasciviousness, lusts, excess of wine, revellings, banquetings, and abominable idolatries:

4 Wherein they think it strange that ye run not with *them* to the same excess of riot, speaking evil of *you*:

5 Who shall give account to him that is ready to judge the quick and the dead.

6 For, for this cause was the gospel preached also to them that are dead, that they might be judged according to men in the flesh, but live according to God in the spirit.

7 But the end of all things is at hand: be ye therefore sober, and watch unto prayer.

8 And above all things have fervent charity among yourselves: for charity shall cover the multitude of sins.

9 Use hospitality one to another without grudging.

10 As every man hath received the gift, *even so* minister the same one to another, as good stewards of the manifold grace of God.

11 If any man speak, *let him speak* as the oracles of God; if any man minister, *let him do it* as of the ability which God giveth: that God in all things may be glorified through Jesus Christ; to whom be

heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid. Amen.

12 Geliefden! houdt u niet vreemd over de hitte *der verrukking* onder u, die u geschiedt tot verzoeking, als of u *iets* vreemds overkwame;

13 Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, *alzoo* verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen.

14 Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, zoo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid, en *de Geest* Gods rust op u. Wat hen aangaat, hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, hij wordt verheerlijkt.

15 Doch dat niemand van u lijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een, die zich met eens anders doen bemoeit;

16 Maar indien *iemand lijdt* als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dezen deele.

17 Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis Gods; en indien het eerst van ons *begint*, welk zal het einde zijn dergenen, die het evangelie Gods ongehoorzaam zijn?

18 En indien de regtvaardige naauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19 Zoo dan ook die lijden naar den wille Gods, dat zij hunne zielen *hem*, als den getrouwen Schepper, bevelen met weldoen.

HOOFDSTUK V.

DE onderlingen, die onder u zijn, vermaan ik, die een medeonderling, en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid, die geopenbaard zal worden:

2 Weidt de kudde Gods, die onder u is, hebbende opzigt *daarover*,

praise and dominion for ever and ever. Amen.

12 Beloved, think it not strange, concerning the fiery trial which is to try you, as though some strange thing happened unto you:

13 But rejoice, inasmuch as ye are partakers of Christ's sufferings; that, when his glory shall be revealed, ye may be glad also with exceeding joy.

14 If ye be reproached for the name of Christ, happy *are ye*; for the Spirit of glory and of God resteth upon you. On their part he is evil spoken of, but on your part he is glorified.

15 But let none of you suffer as a murderer, or *as* a thief, or *as* an evil-doer, or as a busybody in other men's matters.

16 Yet if *any man suffer* as a Christian, let him not be ashamed; but let him glorify God on this behalf.

17 For the time *is come* that judgment must begin at the house of God: and if *it* first *begin* at us, what shall the end *be* of them that obey not the gospel of God?

18 And if the righteous scarcely be saved, where shall the ungodly and the sinner appear?

19 Wherefore, let them that suffer according to the will of God, commit the keeping of their souls *to him* in well-doing, as unto a faithful Creator.

CHAPTER V.

THE elders which are among you I exhort, who am also an elder, and a witness of the sufferings of Christ, and also a partaker of the glory that shall be revealed:

2 Feed the flock of God which is among you, taking the oversight

niet uit bedwang, maar gewillig;
noch om vuil gewin, maar met
een volvaardig gemoed;
3 Noch als heerschappij voeren-
de over het erfdeel *des Heeren*,
maar *als* voorbeelden der kudde
geworden zijnde;
4 En als de overste Herder ver-
schenen zal zijn, zoo zult gij de
onverwelkelijke kroon der heer-
lijkheid behalen.
5 Desgelijks, gij jongeren! zijt
den ouderen onderdanig; en zijt
allen malkander onderdanig; zijt
met de ootmoedigheid bekleed;
want God wederstaat de hoovaar-
digen, maar den nederigen geeft
hij genade.
6 Vernedert u dan onder de
krachtige hand Gods, opdat hij u
verhooge te zijner tijd.
7 Werpt alle uwe bekommernis
op hem, want hij zorgt voor u.
8 Zijt nuchteren, *en* waakt; want
uwe tegenpartij, de duivel, gaat
om als een brieschende leeuw,
zoekende wien hij zoude mogen
verslinden.
9 Wederstaat hem, vast zijnde
in het geloof, wetende dat hetzelf-
de lijden aan uwe broederschap,
die in de wereld is, volbragt wordt.
10 De God nu aller genade, die
ons geroepen heeft tot zijne eeu-
wige heerlijkheid in Christus Jezus,
nadat wij een weinig *tijds* zullen
geleden hebben, dezelve volmake,
bevestige, versterke *en* fondere
ulieden.
11 Hem zij de heerlijkheid en de
kracht in alle eeuwigheid! Amen.
12 Door Silvanus, die u een ge-
trouw broeder is, zoo ik acht, heb
ik met weinige *woorden* geschre-
ven, vermanende en betuigende,
dat deze is de waarachtige genade
Gods, in welke gij staat.
13 U groet de mede-uitverkorene
gemeente, die in Babylon is, en
Markus, mijn zoon.
14 Groet malkander met eenen
kus der liefde. Vrede zij u allen,
die in Christus Jezus zijt! Amen.

thereof, not by constraint, but wil-
lingly; not for filthy lucre, but of
a ready mind;
3 Neither as being *lords over*
God's heritage, but being ensam-
ples to the flock.
4 And when the chief Shepherd
shall appear, ye shall receive a
crown of glory that fadeth not
away.
5 Likewise, ye younger, submit
yourselves unto the elder. Yea,
all *of you* be subject one to ano-
ther, and be clothed with humility:
for God resisteth the proud, and
giveth grace to the humble.
6 Humble yourselves therefore
under the mighty hand of God,
that he may exalt you in due time:
7 Casting all your care upon him;
for he careth for you.
8 Be sober, be vigilant; because
your adversary the devil, as a
roaring lion, walketh about, seek-
ing whom he may devour:
9 Whom resist steadfast in the
faith, knowing that the same af-
flictions are accomplished in your
brethren that are in the world.
10 But the God of all grace, who
hath called us unto his eternal
glory by Christ Jesus, after that ye
have suffered a while, make you
perfect, stablish, strengthen, settle
you.
11 To him *be* glory and domi-
nion for ever and ever. Amen.
12 By Silvanus, a faithful bro-
ther unto you, as I suppose, I have
written briefly, exhorting, and tes-
tifying that this is the true grace
of God wherein ye stand.
13 The *church that is* at Babylon,
elected together with you, saluteth
you; and *so doth* Marcus my son.
14 Greet ye one another with a
kiss of charity. Peace be with you
all that are in Christ Jesus. Amen.

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF
VAN DEN APOSTEL
PETRUS.

HOOFDSTUK I.

SIMEON Petrus, een dienst-
knecht en apostel van Jezus
Christus, aan degenen, die even
dierbaar geloof met ons verkregen
hebben, door de regtvaardigheid
onzes Gods en Zaligmakers, Jezus
Christus:
2 Genade en vrede zij u verme-
nigvuldigd door de kennis van
God, en van Jezus, onzen Heer!
3 Gelijk ons zijne Goddelijke
kracht alles, wat tot het leven en
de godzaligheid *behoort*, geschon-
ken heeft, door de kennis desge-
nen, die ons geroepen heeft tot
heerlijkheid en deugd,
4 Door welke ons de grootste en
dierbare beloften geschonken zijn,
opdat gij door dezelve der godde-
lijke natuur deelachtig zoudt wor-
den, nadat gij ontvloden zijt het
verderf, dat in de wereld is door
de begeerlijkheid;
5 Zoo ook gij, tot hetzelve alle
naarstigheid toebrengende, voegt
bij uw geloof deugd, en bij de
deugd kennis,
6 En bij de kennis matigheid,
en bij de matigheid lijdzaamheid,
en bij de lijdzaamheid godzalig-
heid,
7 En bij de godzaligheid broe-
derlijke liefde, en bij de broeder-
lijke liefde liefde *jegens allen*.
8 Want zoo deze dingen bij u
zijn, en *in u* overvloedig zijn, zij
zullen *u* niet ledig noch onvrucht-
baar laten in de kennis onzes Hee-
ren Jezus Christus.
9 Want bij wien deze dingen
niet zijn, die is blind, van verre

THE
II. EPISTLE GENERAL OF
PETER.

CHAPTER I.

SIMON Peter, a servant and an
apostle of Jesus Christ, to them
that have obtained like precious
faith with us through the righte-
ousness of God and our Saviour
Jesus Christ:
2 Grace and peace be multiplied
unto you through the knowledge
of God, and of Jesus our Lord,
3 According as his divine power
hath given unto us all things that
pertain unto life and godliness,
through the knowledge of him that
hath called us to glory and virtue:
4 Whereby are given unto us ex-
ceeding great and precious pro-
mises; that by these ye might be
partakers of the divine nature, hav-
ing escaped the corruption that
is in the world through lust.
5 And besides this, giving all di-
ligence, add to your faith, virtue;
and to virtue, knowledge;
6 And to knowledge, tempe-
rance; and to temperance, pa-
tience; and to patience, godliness;
7 And to godliness, brotherly
kindness; and to brotherly kind-
ness, charity.
8 For if these things be in you,
and abound, they make *you that
ye shall* neither *be* barren nor un-
fruitful in the knowledge of our
Lord Jesus Christ.
9 But he that lacketh these things
is blind, and cannot see afar off,

niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden.

10 Daarom, broeders! benaarstigt u te meer, om uwe roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen;

11 Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koningrijk onzes Heeren en Zaligmakers, Jezus Christus.

12 Daarom zal ik niet verzuimen, u altijd daarvan te vermanen; hoewel gij het weet, en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13 En ik acht het regt te zijn, zoo lang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u opwekke door vermaning;

14 Alzoo ik weet, dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, gelijk ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard.

15 Doch ik zal mij ook benaarstigen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang van deze dingen gedachtenis moogt hebben.

16 Want wij zijn geene kunstig verdichte fabelen nagevolgd, toen wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst onzes Heeren Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne majesteit;

17 Want, hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, toen zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot hem gebragt werd: Deze is mijn geliefde Zoon, in wien ik mijn welbehagen heb.

18 En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebragt is geweest, toen wij met hem op den heiligen berg waren.

19 En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in eene duistere plaats, tot dat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uwe harten.

and hath forgotten that he was purged from his old sins.

10 Wherefore the rather, brethren, give diligence to make your calling and election sure: for if ye do these things, ye shall never fall:

11 For so an entrance shall be ministered unto you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ.

12 Wherefore I will not be negligent to put you always in remembrance of these things, though ye know *them*, and be established in the present truth.

13 Yea, I think it meet, as long as I am in this tabernacle, to stir you up by putting *you* in remembrance;

14 Knowing that shortly I must put off *this* my tabernacle, even as our Lord Jesus Christ hath shewed me.

15 Moreover, I will endeavour that ye may be able, after my decease, to have these things always in remembrance.

16 For we have not followed cunningly devised fables, when we made known unto you the power and coming of our Lord Jesus Christ, but were eye-witnesses of his majesty.

17 For he received from God the Father honour and glory, when there came such a voice to him from the excellent glory, This is my beloved Son, in whom I am well pleased.

18 And this voice which came from heaven we heard, when we were with him in the holy mount.

19 We have also a more sure word of prophecy; whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day-star arise in your hearts:

20 Dit eerst wetende, dat geene profetie der schrift is van eigene uitlegging;

21 Want de profetie is voortijds niet voortgebragt door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK II.

EN daar zijn ook valsche profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valsche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook den Heere, die hen gekocht heeft, verloochenende, en een haastig verderf over zich zelven brengende.

2 En velen zullen hunne verderfelijkheden navolgen, door wie de weg der waarheid zal gelasterd worden.

3 En zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden, van u eene koopmanschap maken; over wie het oordeel van over lang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet.

4 Want indien God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar, die in de hel geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;

5 En de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach, den prediker der geregtigheid, zijn achttal bewaard heeft, toen hij den zondvloed over de wereld der goddeloozen heeft gebragt;

6 En de steden van Sodom en Gomorra, tot asch verbrandende, met omkeering veroordeeld heeft, en tot een voorbeeld gezet dengenen, die goddeloos zouden leven;

7 En den regtvaardigen Lot, die vermoeid was van den ontuchtigen wandel der gruwelijke menschen, daaruit verlost heeft;

20 Knowing this first, that no prophecy of the scripture is of any private interpretation.

21 For the prophecy came not in old time by the will of man: but holy men of God spake as *they were* moved by the Holy Ghost.

CHAPTER II.

BUT there were false prophets also among the people, even as there shall be false teachers among you, who privily shall bring in damnable heresies, even denying the Lord that bought them, and bring upon themselves swift destruction.

2 And many shall follow their pernicious ways; by reason of whom the way of truth shall be evil spoken of.

3 And through covetousness shall they with feigned words make merchandise of you: whose judgment now of a long time lingereth not, and their damnation slumbereth not.

4 For if God spared not the angels that sinned, but cast *them* down to hell, and delivered *them* into chains of darkness, to be reserved unto judgment;

5 And spared not the old world, but saved Noah the eighth *person*, a preacher of righteousness, bringing in the flood upon the world of the ungodly;

6 And turning the cities of Sodom and Gomorrah into ashes, condemned *them* with an overthrow, making *them* an ensample unto those that after should live ungodly;

7 And delivered just Lot, vexed with the filthy conversation of the wicked:

8 (Want deze regtvaardige man wonende onder hen, heeft dag op dag *zijne* regtvaardige ziele gekweld, door het zien en hooren van *hunne* ongeregtige werken;)

9 Zoo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onregtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden;

10 Maar allermeest degenen, die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten; die stout zijn, zich zelven behagen, en die de heerlijkheden niet schroomen te lasteren;

11 Daar de engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor den Heere voortbrengen.

12 Maar dezen, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebragt zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne verdorvenheid verdorven worden;

13 En zullen verkrijgen den loon der ongeregtigheid, als die de dagelijksche weelde *hun* vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14 Hebbende de oogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen; verlokkende de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking;

15 Die den regten weg verlaten hebbende, verdwaald zijn, en den weg volgen van Balaäm, den *zoon* van Bosor, die den loon der ongeregtigheid liefgehad heeft;

16 Maar hij heeft de bestraffing zijner ongeregtigheid gehad; *want* het jukdragende stomme *dier*, sprekende met menschen-stem, heeft des profeten dwaasheid verhinderd.

17 Dezen zijn waterlooze fontei-

8 (For that righteous man dwelling among them, in seeing and hearing, vexed *his* righteous soul from day to day with *their* unlawful deeds;)

9 The Lord knoweth how to deliver the godly out of temptations, and to reserve the unjust unto the day of judgment to be punished:

10 But chiefly them that walk after the flesh in the lust of uncleanness, and despise government. Presumptuous *are they*, self-willed; they are not afraid to speak evil of dignities.

11 Whereas angels, which are greater in power and might, bring not railing accusation against them before the Lord.

12 But these, as natural brute beasts, made to be taken and destroyed, speak evil of the things that they understand not; and shall utterly perish in their own corruption;

13 And shall receive the reward of unrighteousness, as they that count it pleasure to riot in the day-time. Spots *they are* and blemishes, sporting themselves with their own deceivings while they feast with you;

14 Having eyes full of adultery, and that cannot cease from sin; beguiling unstable souls: an heart they have exercised with covetous practices; cursed children:

15 Which have forsaken the right way, and are gone astray, following the way of Balaam *the son* of Bosor, who loved the wages of unrighteousness;

16 But was rebuked for his iniquity: the dumb ass, speaking with man's voice, forbade the madness of the prophet.

17 These are wells without wa-

nen, wolken van eenen draaiwind
gedreven; voor wie de donkerheid
der duisternis in eeuwigheid be-
waard wordt.
18 Want zij, zeer opgeblazene
ijdelheid sprekende, verlokken, door
de begeerlijkheden des vleesches
en door ontuchtigheden, degenen,
die waarlijk ontvloden waren van
degenen, die in dwaling wandelen;
19 Belovende hun vrijheid, daar
zij zelven dienstknechten zijn der
verdorvenheid; want van wien
iemand overwonnen is, dien is hij
ook tot een' dienstknecht gemaakt.
20 Want indien zij, nadat zij
door de kennis des Heeren en Za-
ligmakers Jezus Christus de be-
smettingen der wereld ontvloden
zijn, en in dezelve wederom inge-
wikkeld zijnde, *er van* overwonnen
worden, zoo is hun het laatste ar-
ger geworden dan het eerste.
21 Want het ware hun beter, dat
zij den weg der geregtigheid niet
gekend hadden, dan dat zij, dien
gekend hebbende, zich *weder* af-
keeren van het heilige gebod, dat
hun overgegeven was.
22 Maar hun is overkomen, het-
geen met een waar spreekwoord
gezegd wordt: De hond is weder-
gekeerd tot zijn eigen uitbraaksel;
en de gewasschene zeug tot de
wenteling in het slijk.

HOOFDSTUK III.

DEZEN tweeden zendbrief, ge-
liefden! schrijf ik nu aan u,
in welke *beiden* ik door vermaning
uw opregt gemoed opwekke;
2 Opdat gij gedachtig zijt aan de
woorden, die van de heilige profe-
ten te voren gesproken zijn, en
aan ons gebod, die des Heeren en
Zaligmakers apostelen zijn;
3 Dit allereerst wetende, dat in
het laatste der dagen spotters ko-
men zullen, die naar hunne eigene
begeerlijkheden zullen wandelen,
4 En zeggen: Waar is de belof-
te zijner toekomst? want van dien

ter; clouds that are carried with a
tempest; to whom the mist of
darkness is reserved for ever.
18 For when they speak great
swelling *words* of vanity, they al-
lure through the lusts of the flesh,
through much wantonness, those
that were clean escaped from them
who live in error.
19 While they promise them li-
berty, they themselves are the ser-
vants of corruption: for of whom
a man is overcome, of the same is
he brought in bondage.
20 For if after they have escaped
the pollutions of the world through
the knowledge of the Lord and
Saviour Jesus Christ, they are again
entangled therein, and overcome,
the latter end is worse with them
than the beginning.
21 For it had been better for
them not to have known the way
of righteousness, than, after they
have known *it*, to turn from the
holy commandment delivered unto
them.
22 But it is happened unto them
according to the true proverb, The
dog *is* turned to his own vomit
again; and, The sow that was
washed, to her wallowing in the
mire.

CHAPTER III.

THIS second epistle, beloved, I
now write unto you; in *both*
which I stir up your pure minds
by way of remembrance:
2 That ye may be mindful of the
words which were spoken before
by the holy prophets, and of the
commandment of us the apostles
of the Lord and Saviour:
3 Knowing this first, that there
shall come in the last days scoffers,
walking after their own lusts,
4 And saying, Where is the pro-
mise of his coming? for since the

dag, dat de vaders ontslapen zijn,
blijven alle dingen alzoo *gelijk* van
het begin der schepping.
5 Want willens is dit hun onbe-
kend, dat door het woord Gods de
hemelen van ouds af geweest zijn,
en de aarde uit het water en in het
water bestaande;
6 Door welke de wereld, die toen
was, met het water van den zond-
vloed bedekt zijnde, vergaan is.
7 Maar de hemelen, die nu zijn,
en de aarde, zijn door hetzelfde
woord als een schat weggelegd, en
worden ten vure bewaard tegen
den dag des oordeels, en der ver-
derving der goddelooze menschen.
8 Doch deze ééne zaak zij u niet
onbekend, geliefden! dat één dag
bij den Heere is als duizend jaren,
en duizend jaren als één dag.
9 De Heere vertraagt de belofte
niet, (gelijk eenigen *dat* traagheid
achten) maar is langmoedig over
ons, niet willende, dat eenigen
verloren gaan, maar dat allen tot
bekeering komen.
10 Maar de dag des Heeren zal
komen als een dief in den nacht,
in welken de hemelen met ge-
druisch zullen voorbijgaan, en de
elementen branden zullen en ver-
gaan, en de aarde en de werken,
die daarin zijn, zullen verbranden.
11 Dewijl dan deze dingen alle
vergaan, hoedanigen behoort gij
te zijn in heiligen wandel en god-
zaligheid!
12 Verwachtende en haastende
tot de toekomst van den dag Gods,
in welken de hemelen, door vuur
ontstoken zijnde, zullen vergaan,
en de elementen brandende zullen
versmelten.
13 Maar wij verwachten, naar
zijne belofte, nieuwe hemelen en
eene nieuwe aarde, in welke ge-
regtigheid woont.
14 Daarom, geliefden! verwach-
tende deze dingen, benaarstigt u,
dat gij onbevlekt en onbestraffe-
lijk van hem bevonden moogt
worden in vrede;

fathers fell asleep, all things con-
tinue as *they were* from the begin-
ning of the creation.
5 For this they willingly are ig-
norant of, that by the word of God
the heavens were of old, and the
earth standing out of the water and
in the water:
6 Whereby the world that then
was, being overflowed with water,
perished:
7 But the heavens and the earth,
which are now, by the same word
are kept in store, reserved unto fire
against the day of judgment and
perdition of ungodly men.
8 But, beloved, be not ignorant
of this one thing, that one day *is*
with the Lord as a thousand years,
and a thousand years as one day.
9 The Lord is not slack concern-
ing his promise, as some men count
slackness; but is long-suffering to
us-ward, not willing that any should
perish, but that all should come to
repentance.
10 But the day of the Lord will
come as a thief in the night; in
the which the heavens shall pass
away with a great noise, and the
elements shall melt with fervent
heat, the earth also and the works
that are therein shall be burned up.
11 *Seeing* then *that* all these things
shall be dissolved, what manner *of*
persons ought ye to be in *all* holy
conversation and godliness,
12 Looking for and hasting unto
the coming of the day of God,
wherein the heavens being on fire
shall be dissolved, and the ele-
ments shall melt with fervent
heat?
13 Nevertheless we, according to
his promise, look for new heavens
and a new earth, wherein dwelleth
righteousness.
14 Wherefore, beloved, seeing
that ye look for such things, be
diligent that ye may be found of
him in peace, without spot, and
blameless.

15 En acht de langmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid; gelijk ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid, die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft;

16 Gelijk ook in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende; onder welke dingen sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste *menschen* verdraaijen, gelijk ook de andere schriften, tot hun eigen verderf.

17 Gij dan, geliefden! *zulks* te voren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;

18 Maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid! Amen.

15 And account *that* the long-suffering of our Lord *is* salvation; even as our beloved brother Paul also, according to the wisdom given unto him, hath written unto you;

16 As also in all *his* epistles, speaking in them of these things; in which are some things hard to be understood, which they that are unlearned and unstable wrest, as *they do* also the other scriptures, unto their own destruction.

17 Ye therefore, beloved, seeing ye know *these things* before, beware lest ye also, being led away with the error of the wicked, fall from your own steadfastness.

18 But grow in grace, and *in* the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. To him *be* glory both now and for ever. Amen.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN APOSTEL

JOHANNES.

HOOFDSTUK I.

HETGEEN van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben van het Woord des levens;

2 (Want het leven is geopenbaard, en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige leven, hetwelk bij den Vader was, en ons is geopenbaard.)

3 Hetgeen wij *dan* gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeen-

THE

I. EPISTLE GENERAL OF

JOHN.

CHAPTER I.

THAT which was from the beginning, which we have heard, which we have seen with our eyes, which we have looked upon, and our hands have handled, of the Word of life;

2 (For the life was manifested, and we have seen *it*, and bear witness, and shew unto you that eternal life which was with the Father, and was manifested unto us;)

3 That which we have seen and heard declare we unto you, that ye also may have fellowship with

schap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook *zij* met den Vader, en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

5 En dit is de verkondiging, die wij van hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God licht is, en ganschelijk geene duisternis in hem is.

6 Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet.

7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met malkander, en het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde.

8 Indien wij zeggen, dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelven, en de waarheid is in ons niet.

9 Indien wij onze zonden belijden, hij is getrouw en regtvaardig dat hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongeregtigheid.

10 Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij hem tot eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

us: and truly our fellowship *is* with the Father, and with his Son Jesus Christ.

4 And these things write we unto you, that your joy may be full.

5 This then is the message which we have heard of him, and declare unto you, that God is light, and in him is no darkness at all.

6 If we say that we have fellowship with him, and walk in darkness, we lie, and do not the truth:

7 But if we walk in the light, as he is in the light, we have fellowship one with another, and the blood of Jesus Christ his Son cleanseth us from all sin.

8 If we say that we have no sin, we deceive ourselves, and the truth is not in us.

9 If we confess our sins, he is faithful and just to forgive us *our* sins, and to cleanse us from all unrighteousness.

10 If we say that we have not sinned, we make him a liar, and his word is not in us.

HOOFDSTUK II.

MIJNE kinderkens! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den regtvaardige;

2 En hij is eene verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de zonden* der geheele wereld.

3 En hieraan kennen wij, dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4 Die daar zegt: Ik ken hem, en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet;

CHAPTER II.

MY little children, these things write I unto you, that ye sin not. And if any man sin, we have an advocate with the Father, Jesus Christ the righteous:

2 And he is the propitiation for our sins: and not for ours only, but also for *the sins of* the whole world.

3 And hereby we do know that we know him, if we keep his commandments.

4 He that saith, I know him, and keepeth not his commandments, is a liar, and the truth is not in him.

5 Maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden; hieraan kennen wij, dat wij in hem zijn.

6 Die zegt, dat hij in hem blijft, die moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk hij gewandeld heeft.

7 Broeders! ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt; dit oud gebod is het woord, dat gij van den beginne gehoord hebt.

8 Wederom schrijf ik u een nieuw gebod: Hetgeen waarachtig is in hem, *zij* ook in u *waarachtig*; want de duisternis gaat voorbij, en het waarachtige licht schijnt nu.

9 Die zegt, dat hij in het licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10 Die zijnen broeder liefheeft, blijft in het licht, en geene ergernis is in hem;

11 Maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis, en wandelt in de duisternis, en weet niet, waar hij henengaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12 Ik schrijf u, kinderkens! want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wil.

13 Ik schrijf u, vaders! want gij hebt *hem* gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen! want gij hebt den booze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen! want gij hebt den Vader gekend.

14 Ik heb u geschreven, vaders! want gij hebt *hem* gekend, die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen! want gij zijt sterk, en het woord Gods blijft in u, en gij hebt den booze overwonnen.

15 Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zoo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is, *namelijk* de begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid

5 But whoso keepeth his word, in him verily is the love of God perfected: hereby know we that we are in him.

6 He that saith he abideth in him, ought himself also so to walk, even as he walked.

7 Brethren, I write no new commandment unto you, but an old commandment which ye had from the beginning. The old commandment is the word which ye have heard from the beginning.

8 Again, a new commandment I write unto you, which thing is true in him and in you: because the darkness is past, and the true light now shineth.

9 He that saith he is in the light, and hateth his brother, is in darkness even until now.

10 He that loveth his brother abideth in the light, and there is none occasion of stumbling in him.

11 But he that hateth his brother is in darkness, and walketh in darkness, and knoweth not whither he goeth, because that darkness hath blinded his eyes.

12 I write unto you, little children, because your sins are forgiven you for his name's sake.

13 I write unto you, fathers, because ye have known him *that is* from the beginning. I write unto you, young men, because ye have overcome the wicked one. I write unto you, little children, because ye have known the Father.

14 I have written unto you, fathers, because ye have known him *that is* from the beginning. I have written unto you, young men, because ye are strong, and the word of God abideth in you, and ye have overcome the wicked one.

15 Love not the world, neither the things *that are* in the world. If any man love the world, the love of the Father is not in him.

16 For all that *is* in the world, the lust of the flesh, and the lust of the eyes, and the pride of life,

den oogen, en de grootschheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij, en hare begeerlijkheid; maar die den wille Gods doet, blijft in eeuwigheid.

18 Kinderkens! het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt, dat de Antichrist komt, zoo zijn ook nu vele antichristen geworden; waaruit wij kennen, dat het de laatste ure is.

19 Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zoo zouden zij met ons gebleven zijn; maar *dit is geschied*, opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn.

20 Ook gij hebt de zalving van den Heilige, en gij weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven, omdat gij de waarheid niet weet, maar omdat gij die weet, en omdat geene leugen uit de waarheid is.

22 Wie is de leugenaar, dan die loochent, dat Jezus is de Christus? Deze is de Antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23 Een iegelijk, die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24 Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft, wat gij van den beginne gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25 En dit is de belofte, die hij ons beloofd heeft, *namelijk*, het eeuwige leven.

26 Dit heb ik u geschreven van degenen, die u verleiden.

27 En de zalving, die gijlieden van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode, dat iemand u leere; maar gelijk de-

is not of the Father, but is of the world.

17 And the world passeth away, and the lust thereof: but he that doeth the will of God abideth for ever.

18 Little children, it is the last time: and as ye have heard that antichrist shall come, even now are there many antichrists; whereby we know that it is the last time.

19 They went out from us, but they were not of us; for if they had been of us, they would *no doubt* have continued with us: but *they went out*, that they might be made manifest that they were not all of us.

20 But ye have an unction from the Holy One, and ye know all things.

21 I have not written unto you because ye know not the truth, but because ye know it, and that no lie is of the truth.

22 Who is a liar but he that denieth that Jesus is the Christ? He is antichrist, that denieth the Father and the Son.

23 Whosoever denieth the Son, the same hath not the Father: [*but he that acknowledgeth the Son hath the Father also.*]

24 Let that therefore abide in you, which ye have heard from the beginning. If that which ye have heard from the beginning shall remain in you, ye also shall continue in the Son, and in the Father.

25 And this is the promise that he hath promised us, even eternal life.

26 These things have I written unto you concerning them that seduce you.

27 But the anointing which ye have received of him abideth in you, and ye need not that any man teach you: but as the same anoint-

zelfde zalving u leert aangaande
alle dingen, *zoo* is zij ook waar-
achtig, en is geene leugen; en ge-
lijk zij u geleerd heeft, *zoo* zult
gij in hem blijven.
28 En nu, kinderkens! blijft in
hem; opdat, wanneer hij zal geo-
penbaard zijn, wij vrijmoedigheid
hebben, en wij van hem niet be-
schaamd gemaakt worden in zijne
toekomst.
29 Indien gij weet, dat hij regt-
vaardig is, zoo weet gij, dat een
iegelijk, die de regtvaardigheid
doet, uit hem geboren is.

HOOFDSTUK III.

ZIET, hoe groote liefde ons de
Vader gegeven heeft, *name-
lijk* dat wij kinderen Gods ge-
noemd zouden worden. Daarom
kent ons de wereld niet, omdat zij
hem niet kent.
2 Geliefden! nu zijn wij kinde-
ren Gods, en het is nog niet geo-
penbaard, wat wij zijn zullen.
Maar wij weten, dat als *hij* zal
geopenbaard zijn, wij hem zullen
gelijk wezen; want wij zullen
hem zien, gelijk hij is.
3 En een iegelijk, die deze hope
op hem heeft, die reinigt zich
zelven, gelijk hij rein is.
4 Een iegelijk, die de zonde
doet, die doet ook de ongeregtig-
heid; want de zonde is de onge-
regtigheid.
5 En gij weet, dat hij geopen-
baard is, opdat hij onze zonden
zoude wegnemen; en geene zonde
is in hem.
6 Een iegelijk, die in hem blijft,
die zondigt niet; een iegelijk, die
zondigt, die heeft hem niet gezien,
noch heeft hem gekend.
7 Kinderkens! dat niemand u
verleide; die de regtvaardigheid
doet, die is regtvaardig, gelijk hij
regtvaardig is.
8 Die de zonde doet, is uit den
duivel; want de duivel zondigt van
den beginne. Hiertoe is de Zone

ing teacheth you of all things, and
is truth, and is no lie, and even as
it hath taught you, ye shall abide
in him.
28 And now, little children, abide
in him; that when he shall ap-
pear, we may have confidence, and
not be ashamed before him at his
coming.
29 If ye know that he is right-
eous, ye know that every one that
doeth righteousness is born of him.

CHAPTER III.

BEHOLD what manner of love
the Father hath bestowed up-
on us, that we should be called the
sons of God! therefore the world
knoweth us not, because it knew
him not.
2 Beloved, now are we the sons
of God, and it doth not yet appear
what we shall be: but we know
that, when he shall appear, we
shall be like him; for we shall see
him as he is.
3 And every man that hath this
hope in him purifieth himself, even
as he is pure.
4 Whosoever committeth sin
transgresseth also the law; for sin
is the transgression of the law.
5 And ye know that he was ma-
nifested to take away our sins;
and in him is no sin.
6 Whosoever abideth in him
sinneth not: whosoever sinneth
hath not seen him, neither known
him.
7 Little children, let no man de-
ceive you: he that doeth righteous-
ness is righteous, even as he is
righteous.
8 He that committeth sin is of
the devil; for the devil sinneth
from the beginning. For this pur-

Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zoude.

9 Een iegelijk, die uit God geboren is, doet de zonde niet, want zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk, die de regtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, noch ook hij, die zijnen broeder niet liefheeft.

11 Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij malkander zouden liefhebben.

12 Niet gelijk Kaïn, *die* uit den booze was, en zijnen broeder doodsloeg; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? omdat zijne werken boos waren, en die van zijnen broeder regtvaardig.

13 Verwondert u niet, mijne broeders! zoo de wereld u haat.

14 Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben; die *zijnen* broeder niet liefheeft, blijft in den dood.

15 Een iegelijk, die zijnen broeder haat, is een doodslager; en gij weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende.

16 Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig, het leven te stellen voor de broeders.

17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart voor hem toe, hoe blijft de liefde Gods in hem?

18 Mijne kinderkens! laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19 En hieraan kennen wij, dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzekeren voor hem.

pose the Son of God was manifested, that he might destroy the works of the devil.

9 Whosoever is born of God doth not commit sin; for his seed remaineth in him; and he cannot sin, because he is born of God.

10 In this the children of God are manifest, and the children of the devil: whosoever doeth not righteousness is not of God, neither he that loveth not his brother.

11 For this is the message that ye heard from the beginning, that we should love one another.

12 Not as Cain, *who* was of that wicked one, and slew his brother. And wherefore slew he him? Because his own works were evil, and his brother's righteous.

13 Marvel not, my brethren, if the world hate you.

14 We know that we have passed from death unto life, because we love the brethren. He that loveth not *his* brother abideth in death.

15 Whosoever hateth his brother, is a murderer: and ye know that no murderer hath eternal life abiding in him.

16 Hereby perceive we the love *of God*, because he laid down his life for us: and we ought to lay down *our* lives for the brethren.

17 But whoso hath this world's good, and seeth his brother have need, and shutteth up his bowels *of compassion* from him, how dwelleth the love of God in him?

18 My little children, let us not love in word, neither in tongue, but in deed and in truth.

19 And hereby we know that we are of the truth, and shall assure our hearts before him.

20 Want indien ons hart ons veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en hij kent alle dingen.

21 Geliefden! indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God;

22 En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor hem.

23 En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam zijns Zoons Jezus Christus, en malkander liefhebben, gelijk hij ons een gebod gegeven heeft.

24 En die zijne geboden bewaart, blijft in hem, en hij in hem. En hieraan kennen wij, dat hij in ons blijft, *namelijk* uit den Geest, dien hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK IV.

GELIEFDEN! gelooft niet een en iegelijken geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn; want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2 Hieraan kent gij den Geest Gods: elke geest, die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God;

3 En elke geest, die niet belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is *de geest* van den Antichrist, welke *geest* gij gehoord hebt, dat komen zal, en hij is nu alreede in de wereld.

4 Kinderkens! gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want hij is meerder, die in u is, dan die in de wereld is.

5 Zij zijn uit de wereld; daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6 Wij zijn uit God. Die God kent, hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den Geest der waarheid, en den geest der dwaling.

7 Geliefden! laat ons malkander

20 For if our heart condemn us, God is greater than our heart, and knoweth all things.

21 Beloved, if our heart condemn us not, *then* have we confidence toward God.

22 And whatsoever we ask, we receive of him, because we keep his commandments, and do those things that are pleasing in his sight.

23 And this is his commandment, That we should believe on the name of his Son Jesus Christ, and love one another, as he gave us commandment.

24 And he that keepeth his commandments, dwelleth in him, and he in him. And hereby we know that he abideth in us, by the Spirit which he hath given us.

CHAPTER IV.

BELOVED, believe not every spirit, but try the spirits whether they are of God: because many false prophets are gone out into the world.

2 Hereby know ye the Spirit of God: Every spirit that confesseth that Jesus Christ is come in the flesh, is of God:

3 And every spirit that confesseth not that Jesus Christ is come in the flesh, is not of God. And this is that *spirit* of antichrist, whereof ye have heard that it should come; and even now already is it in the world.

4 Ye are of God, little children, and have overcome them: because greater is he that is in you, than he that is in the world.

5 They are of the world: therefore speak they of the world, and the world heareth them.

6 We are of God. He that knoweth God, heareth us; he that is not of God, heareth not us. Hereby know we the spirit of truth, and the spirit of error.

7 Beloved, let us love one ano-

liefhebben, want de liefde is uit
God; en een iegelijk, die liefheeft,
is uit God geboren, en kent God.
8 Die niet liefheeft, heeft God
niet gekend, want God is liefde.
9 Hierin is de liefde Gods jegens
ons geopenbaard, dat God zijnen
eeniggeboren Zoon gezonden heeft
in de wereld, opdat wij zouden
leven door hem.
10 Hierin is de liefde, niet dat
wij God liefgehad hebben, maar
dat hij ons lief heeft gehad, en
zijnen Zoon gezonden heeft tot
eene verzoening voor onze zonden.
11 Geliefden! indien God ons al-
zoo lief heeft gehad, zoo zijn ook
wij schuldig, malkander lief te
hebben.
12 Niemand heeft ooit God aan-
schouwd; indien wij malkander
liefhebben, zoo blijft God in ons,
en zijne liefde is in ons volmaakt.
13 Hieraan kennen wij, dat wij
in hem blijven, en hij in ons, om-
dat hij ons van zijnen Geest gege-
ven heeft.
14 En wij hebben het aan-
schouwd, en getuigen, dat de Va-
der *zijnen* Zoon gezonden heeft
tot eenen Zaligmaker der wereld.
15 Zoo wie beleden zal hebben,
dat Jezus de Zone Gods is, God
blijft in hem, en hij in God.
16 En wij hebben gekend en ge-
loofd de liefde, die God tot ons
heeft. God is liefde; en die in
de liefde blijft, blijft in God, en
God in hem.
17 Hierin is de liefde bij ons vol-
maakt, zoodat wij vrijmoedigheid
mogen hebben in den dag des oor-
deels, *namelijk* dat gelijk hij is, wij
ook zijn in deze wereld.
18 Daar is in de liefde geene
vrees, maar de volmaakte liefde
drijft de vrees buiten; want de
vrees heeft pijn, en die vreest, is
niet volmaakt in de liefde.
19 Wij hebben hem lief, omdat
hij ons eerst liefgehad heeft.
20 Indien iemand zegt: Ik heb
God lief, en haat zijnen broeder,

ther: for love is of God; and every
one that loveth is born of God, and
knoweth God.
8 He that loveth not, knoweth
not God; for God is love.
9 In this was manifested the love
of God toward us, because that God
sent his only begotten Son into the
world, that we might live through
him.
10 Herein is love, not that we
loved God, but that he loved us,
and sent his Son *to be* the propitia-
tion for our sins.
11 Beloved, if God so loved us,
we ought also to love one another.
12 No man hath seen God at any
time. If we love one another, God
dwelleth in us, and his love is per-
fected in us.
13 Hereby know we that we
dwell in him, and he in us, because
he hath given us of his Spirit.
14 And we have seen and do
testify, that the Father sent the
Son *to be* the Saviour of the world.
15 Whosoever shall confess that
Jesus is the Son of God, God dwell-
eth in him, and he in God.
16 And we have known and be-
lieved the love that God hath to
us. God is love; and he that
dwelleth in love, dwelleth in God,
and God in him.
17 Herein is our love made per-
fect, that we may have boldness
in the day of judgment: because
as he is, so are we in this world.
18 There is no fear in love; but
perfect love casteth out fear: be-
cause fear hath torment. He that
feareth, is not made perfect in
love.
19 We love him, because he first
loved us.
20 If a man say, I love God, and
hateth his brother, he is a liar.

die is een leugenaar; want die zijnen broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van hem, *namelijk* dat die God liefheeft, ook zijnen broeder liefhebbe.

HOOFDSTUK V.

EEN iegelijk, die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk, die liefheeft dengenen, die geboren heeft, die heeft ook lief dengenen, die uit hem geboren is.

2 Hieraan kennen wij, dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben, en zijne geboden bewaren.

3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijne geboden bewaren; en zijne geboden zijn niet zwaar.

4 Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwint, *namelijk* ons geloof.

5 Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zone Gods?

6 Deze is het, die gekomen is door water en bloed, *namelijk* Jezus, de Christus, niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het, die getuigt, dat de Geest de waarheid is.

7 Want drie zijn er, die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

8 En drie zijn er, die getuigen op de aarde, de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9 Indien wij het getuigenis der menschen aannemen, het getuigenis van God is meerder; want dit is het getuigenis van God, 't welk hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

10 Die in den Zone Gods gelooft, heeft het getuigenis in zich zelven; die God niet gelooft, heeft hem

For he that loveth not his brother, whom he hath seen, how can he love God, whom he hath not seen?

21 And this commandment have we from him, That he who loveth God, love his brother also.

CHAPTER V.

WHOSOEVER believeth that Jesus is the Christ, is born of God: and every one that loveth him that begat, loveth him also that is begotten of him.

2 By this we know that we love the children of God, when we love God, and keep his commandments.

3 For this is the love of God, that we keep his commandments; and his commandments are not grievous.

4 For whatsoever is born of God, overcometh the world: and this is the victory that overcometh the world, *even* our faith.

5 Who is he that overcometh the world, but he that believeth that Jesus is the Son of God?

6 This is he that came by water and blood, *even* Jesus Christ; not by water only, but by water and blood. And it is the Spirit that beareth witness, because the Spirit is truth.

7 For there are three that bear record in heaven, the Father, the Word, and the Holy Ghost: and these three are one.

8 And there are three that bear witness in earth, the spirit, and the water, and the blood: and these three agree in one.

9 If we receive the witness of men, the witness of God is greater: for this is the witness of God which he hath testified of his Son.

10 He that believeth on the Son of God hath the witness in himself: he that believeth not God

tot een' leugenaar gemaakt, dewijl
hij niet geloofd heeft het getuige-
nis, dat God getuigd heeft van zij-
nen Zoon.
11 En dit is het getuigenis, *na-
melijk* dat ons God het eeuwige
leven gegeven heeft; en dat leven
is in zijnen Zoon.
12 Die den Zoon heeft, heeft het
leven; die den Zoon van God niet
heeft, heeft het leven niet.
13 Deze dingen heb ik u geschre-
ven, die gelooft in den naam des
Zoons van God; opdat gij weet,
dat gij het eeuwige leven hebt, en
opdat gij gelooft in den naam des
Zoons van God.
14 En dit is de vrijmoedigheid
die wij tot hem hebben, dat zoo
wij iets bidden naar zijnen wil, hij
ons verhoort.
15 En indien wij weten, dat hij
ons verhoort, wat wij ook bidden,
zoo weten wij, dat wij de beden
verkrijgen, die wij van hem gebe-
den hebben.
16 Indien iemand zijnen broeder
ziet zondigen eene zonde niet tot
den dood, die zal *God* bidden, en
hij zal hem het leven geven, den-
genen, *zeg ik*, die zondigen niet
tot den dood. Daar is eene zonde
tot den dood; voor deze *zonde* zeg
ik niet, dat hij zal bidden.
17 Alle ongeregtigheid is zonde;
en er is zonde niet tot den dood.
18 Wij weten, dat een iegelijk,
die uit God geboren is, niet zon-
digt; maar die uit God geboren
is, bewaart zich zelven, en de
booze vat hem niet.
19 Wij weten, dat wij uit God
zijn, en dat de geheele wereld in
het booze ligt.
20 Doch wij weten, dat de Zone
Gods gekomen is, en heeft ons het
verstand gegeven, dat wij den Waar-
achtige kennen; en wij zijn in den
Waarachtige, *namelijk* in zijnen Zoon
Jezus Christus. Deze is de waar-
achtige God en het eeuwige leven.
21 Kinderkens! bewaart u zel-
ven van de afgoden. Amen.

hath made him a liar; because he
believeth not the record that God
gave of his Son.
11 And this is the record, that
God hath given to us eternal life:
and this life is in his Son.
12 He that hath the Son, hath
life; *and* he that hath not the Son
of God, hath not life.
13 These things have I written
unto you that believe on the name
of the Son of God; that ye may
know that ye have eternal life,
and that ye may believe on the
name of the Son of God.
14 And this is the confidence
that we have in him, that if we
ask any thing according to his will,
he heareth us:
15 And if we know that he hear
us, whatsoever we ask, we know
that we have the petitions that we
desired of him.
16 If any man see his brother
sin a sin *which is* not unto death,
he shall ask, and he shall give him
life for them that sin not unto
death. There is a sin unto death:
I do not say that he shall pray
for it.
17 All unrighteousness is sin:
and there is a sin not unto death.
18 We know that whosoever is
born of God, sinneth not; but he
that is begotten of God, keepeth
himself, and that wicked one
toucheth him not.
19 *And* we know that we are of
God, and the whole world lieth in
wickedness.
20 And we know that the Son of
God is come, and hath given us
an understanding, that we may
know him that is true; and we are
in him that is true, *even* in his Son
Jesus Christ. This is the true God,
and eternal life.
21 Little children, keep yourselves
from idols. Amen.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN APOSTEL

JOHANNES.

De ouderling aan de uitverkorene vrouw en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen, die de waarheid gekend hebben;

2 Om der waarheid wil, die in ons blijft, en met ons zal zijn in eeuwigheid:

3 Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader, en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde!

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *uitverkorene vrouw!* niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den beginne, *namelijk* dat wij malkander liefhebben.

6 En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt, dat gij in hetzelve zoudt wandelen.

7 Want er zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die niet belijden, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleider en de Antichrist.

8 Ziet toe voor u zelven, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar eenen vollen loon mogen ontvangen.

9 Een iegelijk, die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer

THE

II. EPISTLE OF

JOHN.

The elder unto the elect lady, and her children, whom I love in the truth; and not I only, but also all they that have known the truth;

2 For the truth's sake which dwelleth in us, and shall be with us for ever.

3 Grace be with you, mercy, *and* peace from God the Father, and from the Lord Jesus Christ, the Son of the Father, in truth and love.

4 I rejoiced greatly, that I found of thy children walking in truth, as we have received a commandment from the Father.

5 And now I beseech thee, lady, not as though I wrote a new commandment unto thee, but that which we had from the beginning, that we love one another.

6 And this is love, that we walk after his commandments. This is the commandment, That, as ye have heard from the beginning, ye should walk in it.

7 For many deceivers are entered into the world, who confess not that Jesus Christ is come in the flesh. This is a deceiver, and an antichrist.

8 Look to yourselves, that we lose not those things which we have wrought, but that we receive a full reward.

9 Whosoever transgresseth, and abideth not in the doctrine of Christ, hath not God. He that

van Christus blijft, deze heeft beide den Vader en den Zoon.

10 Indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in huis, en zegt tot hem niet: Zijt gegroet!

11 Want die tot hem zegt: Zijt gegroet! die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven, doch ik heb niet gewild door papier en inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen, en van mond tot mond *met u te* spreken, opdat onze blijdschap volkomen zijn moge.

13 U groeten de kinderen van uwe zuster, de uitverkorene. Amen.

abideth in the doctrine of Christ, he hath both the Father and the Son.

10 If there come any unto you, and bring not this doctrine, receive him not into *your* house, neither bid him God speed:

11 For he that biddeth him God speed, is partaker of his evil deeds.

12 Having many things to write unto you, I would not *write* with paper and ink: but I trust to come unto you, and speak face to face, that our joy may be full.

13 The children of thy elect sister greet thee. Amen.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN APOSTEL

JOHANNES.

DE ouderling aan den geliefden Gajus, dien ik in waarheid liefheb.

2 Geliefde! vóór alle dingen wensch ik, dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziele welvaart.

3 Want ik ben zeer verblijd geweest, toen de broeders kwamen, en getuigden van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4 Ik heb geen meerder blijdschap dan hierin, dat ik hoor, dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Geliefde! gij doet trouwelijk in al hetgeen gij doet aan de broederen en aan de vreemdelingen,

6 Die in de tegenwoordigheid der gemeente van uwe liefde getuigd hebben; indien gij hen uitrust,

THE

III. EPISTLE OF

JOHN.

THE elder unto the well-beloved Gaius, whom I love in the truth.

2 Beloved, I wish above all things that thou mayest prosper and be in health, even as thy soul prospereth.

3 For I rejoiced greatly, when the brethren came and testified of the truth that is in thee, even as thou walkest in the truth.

4 I have no greater joy than to hear that my children walk in truth.

5 Beloved, thou doest faithfully whatsoever thou doest to the brethren, and to strangers;

6 Which have borne witness of thy charity before the church: whom if thou bring forward on

gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij wel doen.

7 Want zij zijn voor zijnen naam uitgegaan, niets nemende van de heidenen.

8 Wij dan zijn schuldig, de zoodanigen te ontvangen, opdat wij mede-arbeiders mogen worden der waarheid.

9 Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diotrephes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in gedachtenis brengen zijne werken, die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen, die het willen *doen*, en werpt ze uit de gemeente.

11 Geliefde! volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet, is uit God; maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

12 Aan Demetrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve; en wij getuigen ook, en gij weet dat ons getuigenis waarachtig is.

13 Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen;

14 Maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken! Vrede zij u! De vrienden groeten u. Groet de vrienden met name.

their journey after a godly sort, thou shalt do well:

7 Because that for his name's sake they went forth, taking nothing of the Gentiles.

8 We therefore ought to receive such, that we might be fellow-helpers to the truth.

9 I wrote unto the church: but Diotrephes, who loveth to have the pre-eminence among them, receiveth us not.

10 Wherefore, if I come, I will remember his deeds which he doeth, prating against us with malicious words: and not content therewith, neither doth he himself receive the brethren, and forbiddeth them that would, and casteth *them* out of the church.

11 Beloved, follow not that which is evil, but that which is good. He that doeth good is of God: but he that doeth evil hath not seen God.

12 Demetrius hath good report of all *men*, and of the truth itself: yea, and we *also* bear record; and ye know that our record is true.

13 I had many things to write, but I will not with ink and pen write unto thee:

14 But I trust I shall shortly see thee, and we shall speak face to face. Peace *be* to thee. *Our* friends salute thee. Greet the friends by name.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN APOSTEL

JUDAS.

JUDAS, een dienstknecht van Jezus Christus, en broeder van Jakobus, aan de geroepenen, die door God den Vader geheiligd zijn, en door *Jezus* Christus bewaard:

2 Barmhartigheid, en vrede, en liefde zij *u* vermenigvuldigd!

3 Geliefden! alzoo ik alle naarstigheid doe, om u te schrijven van de *ons* gemeene zaligheid, zoo heb ik noodig geacht, aan u te schrijven en *u* te vermanen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 Want er zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot dit oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher, God, en onzen Heere Jezus Christus verloochenen.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die dit eenmaal weet, dat de Heere, het volk uit Egyptenland verlost hebbende, wederom degenen die niet geloofden, verdorven heeft.

6 En de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hunne eigene woonstede verlaten hebben, heeft hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard.

7 Gelijk Sodom en Gomorra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als dezen gehoereerd hebben, en ander vleesch zijn nagegaan, tot een voorbeeld voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs;

THE

GENERAL EPISTLE OF

JUDE.

JUDE, the servant of Jesus Christ, and brother of James, to them that are sanctified by God the Father, and preserved in Jesus Christ, *and* called:

2 Mercy unto you, and peace, and love, be multiplied.

3 Beloved, when I gave all diligence to write unto you of the common salvation, it was needful for me to write unto you, and exhort *you* that ye should earnestly contend for the faith which was once delivered unto the saints.

4 For there are certain men crept in unawares, who were before of old ordained to this condemnation, ungodly men, turning the grace of our God into lasciviousness, and denying the only Lord God, and our Lord Jesus Christ.

5 I will therefore put you in remembrance, though ye once knew this, how that the Lord, having saved the people out of the land of Egypt, afterward destroyed them that believed not.

6 And the angels which kept not their first estate, but left their own habitation, he hath reserved in everlasting chains under darkness unto the judgment of the great day.

7 Even as Sodom and Gomorrah, and the cities about them in like manner, giving themselves over to fornication, and going after strange flesh, are set forth for an example, suffering the vengeance of eternal fire.

8 Desgelijks evenwel ook dezen
in slaap gebragt zijnde, verontrei-
nigen het vleesch, en verwerpen
de heerschappij, en lasteren de
heerlijkheden.
9 Maar Michaël, de archangel,
toen hij met den duivel twistte, en
handelde over het ligchaam van
Mozes, durfde geen oordeel van
lastering *tegen hem* voortbrengen;
maar zeide: De Heere bestraffe u!
10 Maar dezen lasteren hetgeen
zij niet weten; en hetgeen zij na-
tuurlijk, als de onredelijke dieren,
weten, daarin verderven zij zich.
11 Wee hun! want zij zijn den
weg van Kaïn ingegaan, en door
de verleiding des loons van Ba-
laäm zijn zij henengestort, en zijn
door de tegenspreking van Korach
vergaan.
12 Dezen zijn vlekken in uwe
liefdemaaltijden, *en* als zij met u
ter maaltijd zijn, weiden zij zich
zelven zonder vreeze; zij zijn wa-
terlooze wolken, die van de win-
den omgedreven worden; zij zijn
als boomen in het afgaan van den
herfst, onvruchtbaar, tweemaal
verstorven, *en* ontworteld;
13 Wilde baren der zee, hunne
eigene schande opschuimende;
dwalende sterren, voor welke de
donkerheid der duisternis in eeu-
wigheid bewaard wordt.
14 En van dezen heeft ook
Enoch, de zevende van Adam, ge-
profeteerd, zeggende: Ziet, de
Heere is gekomen met zijne vele
duizenden heiligen;
15 Om gerigt te houden tegen
allen, en te straffen alle goddeloo-
zen onder hen, van wege alle hun-
ne goddelooze werken, die zij god-
deloozlijk gedaan hebben, en van
wege alle de harde *woorden*, die
de goddelooze zondaars tegen hem
gesproken hebben.
16 Dezen zijn murmureerders,
klagers over hunnen staat, wande-
lende naar hunne begeerlijkheden;
en hun mond spreekt zeer opge-

8 Likewise also these *filthy* dream-
ers defile the flesh, despise domi-
nion, and speak evil of dignities.
9 Yet Michael the archangel,
when contending with the devil,
he disputed about the body of
Moses, durst not bring against him
a railing accusation, but said, The
Lord rebuke thee.
10 But these speak evil of those
things which they know not: but
what they know naturally, as brute
beasts, in those things they corrupt
themselves.
11 Wo unto them! for they have
gone in the way of Cain, and ran
greedily after the error of Balaam
for reward, and perished in the
gainsaying of Core.
12 These are spots in your feasts
of charity, when they feast with
you, feeding themselves without
fear: clouds *they are* without wa-
ter, carried about of winds; trees
whose fruit withereth, without
fruit, twice dead, plucked up by
the roots;
13 Raging waves of the sea,
foaming out their own shame;
wandering stars, to whom is re-
served the blackness of darkness
for ever.
14 And Enoch also, the seventh
from Adam, prophesied of these,
saying, Behold, the Lord cometh
with ten thousand of his saints,
15 To execute judgment upon all,
and to convince all that are ungod-
ly among them of all their ungodly
deeds which they have ungodly
committed, and of all their hard
speeches which ungodly sinners
have spoken against him.
16 These are murmurers, com-
plainers, walking after their own
lusts; and their mouth speaketh
great swelling *words*, having men's

blazene dingen, verwonderende zich over de personen om des voordeels wil.

17 Maar geliefden! gedenkt gij der woorden, die voorzegd zijn van de apostelen onzes Heeren Jezus Christus:

18 Dat zij u gezegd hebben, dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19 Dezen zijn 't, die zich zelven afscheiden, natuurlijke *menschen*, den Geest niet hebbende.

20 Maar geliefden! bouwt gij u zelven op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 Bewaart u zelven in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En ontfermt u wel over eenigen, onderscheid makende;

23 Maar behoudt anderen door vreeze, en grijpt ze uit het vuur; en haat ook den rok, die van het vleesch bevlekt is.

24 Hem nu, die magtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid, in vreugde,

25 Den alleen wijzen God, onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en magt, beide nu en in alle eeuwigheid! Amen.

persons in admiration because of advantage.

17 But, beloved, remember ye the words which were spoken before of the apostles of our Lord Jesus Christ;

18 How that they told you there should be mockers in the last time, who should walk after their own ungodly lusts.

19 These be they who separate themselves, sensual, having not the Spirit.

20 But ye, beloved, building up yourselves on your most holy faith, praying in the Holy Ghost,

21 Keep yourselves in the love of God, looking for the mercy of our Lord Jesus Christ unto eternal life.

22 And of some have compassion, making a difference:

23 And others save with fear, pulling *them* out of the fire; hating even the garment spotted by the flesh.

24 Now unto him that is able to keep you from falling, and to present *you* faultless before the presence of his glory with exceeding joy,

25 To the only wise God our Saviour, *be* glory and majesty, dominion and power, both now and ever. Amen.

DE OPENBARING VAN JOHANNES.

HOOFDSTUK I.

DE openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven

THE REVELATION OF ST. JOHN THE DIVINE.

CHAPTER I.

THE Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to

heeft om zijnen dienstknechten te
toonen de dingen, die haast ge-
schieden moeten; en die hij door
zijnen engel gezonden, en zijnen
dienstknecht Johannes te kennen
gegeven heeft;
2 Welke het woord Gods betuigd
heeft, en het getuigenis van Jezus
Christus, en al wat hij gezien heeft.
3 Zalig is hij, die leest, en zijn
zij, die hooren de woorden dezer
profetie, en die bewaren hetgeen
in dezelve geschreven is; want de
tijd is nabij!
4 Johannes aan de zeven ge-
meenten, die in Azië zijn: genade
zij u en vrede van hem die is, en
die was, en die komen zal; en
van de zeven Geesten, die voor
zijnen troon zijn;
5 En van Jezus Christus, die de
getrouwe getuige is, de eerstgebo-
rene uit de dooden, en de overste
der koningen der aarde. Hem,
die ons heeft liefgehad, en ons van
onze zonden gewasschen heeft in
zijn bloed,
6 En die ons gemaakt heeft tot
koningen en priesters Gode en zij-
nen Vader; hem, *zeg ik*, zij de
heerlijkheid, en de kracht in alle
eeuwigheid! Amen.
7 Ziet, hij komt met de wolken,
en alle oog zal hem zien, ook de-
genen, die hem doorstoken heb-
ben; en alle geslachten der aarde
zullen over hem rouw bedrijven;
ja, amen.
8 Ik ben de Alpha en de Omega,
het begin en het einde, zegt de
Heere, die is, en die was, en die
komen zal, de Almagtige.
9 Ik, Johannes, die ook uw bro-
eder ben, en medegenoot in de
verdrukking, en in het koningrijk,
en *in* de lijdzaamheid van Jezus
Christus, was op het eiland, ge-
naamd Patmos, om het woord
Gods, en om het getuigenis van
Jezus Christus.
10 En ik was in den geest op den

shew unto his servants things
which must shortly come to pass;
and he sent and signified *it* by his
angel unto his servant John:
2 Who bare record of the word
of God, and of the testimony of
Jesus Christ, and of all things that
he saw.
3 Blessed *is* he that readeth, and
they that hear the words of this
prophecy, and keep those things
which are written therein: for the
time *is* at hand.
4 JOHN to the seven churches
which are in Asia: Grace
be unto you, and peace, from him
which is, and which was, and which
is to come; and from the seven
Spirits which are before his throne;
5 And from Jesus Christ, *who is*
the faithful Witness, *and* the First-
begotten of the dead, and the
Prince of the kings of the earth.
Unto him that loved us, and wash-
ed us from our sins in his own
blood,
6 And hath made us kings and
priests unto God and his Father;
to him *be* glory and dominion for
ever and ever. Amen.
7 Behold, he cometh with clouds;
and every eye shall see him, and
they *also* which pierced him: and
all kindreds of the earth shall
wail because of him. Even so,
Amen.
8 I am Alpha and Omega, the
beginning and the ending, saith
the Lord, which is, and which
was, and which is to come, the
Almighty.
9 I John, who also am your bro-
ther, and companion in tribulation,
and in the kingdom and patience
of Jesus Christ, was in the isle that
is called Patmos, for the word of
God, and for the testimony of Je-
sus Christ.
10 I was in the Spirit on the

dag des Heeren; en ik hoorde
achter mij eene groote stemme,
als eener bazuine,
11 Zeggende: Ik ben de Alpha
en de Omega, de eerste en de laat-
ste; en: Hetgeen gij ziet, schrijf
dat in een boek, en zend het aan
de zeven gemeenten, die in Azië
zijn, *namelijk* naar Epheze, en naar
Smyrna, en naar Pergamus, en
naar Thyatire, en naar Sardes, en
naar Philadelphia, en naar Laodi-
cea.
12 En ik keerde mij om, om te
zien de stem, die met mij gespro-
ken had; en mij omgekeerd heb-
bende, zag ik zeven gouden kan-
delaren;
13 En in het midden van de ze-
ven kandelaren eenen, den Zoon
des menschen gelijk zijnde, be-
kleed met een lang kleed tot de
voeten, en omgord aan de borsten
met eenen gouden gordel;
14 En zijn hoofd en haar was wit
gelijk witte wol, gelijk sneeuw;
en zijne oogen gelijk eene vlam-
me vuurs;
15 En zijne voeten waren blin-
kend koper gelijk, en gloeiden als
in eenen oven; en zijne stem als
eene stem van vele wateren.
16 En hij had zeven sterren in
zijne regterhand; en uit zijnen
mond ging een tweesnijdend
scherp zwaard; en zijn aangezigt
was, gelijk de zon schijnt in hare
kracht.
17 En toen ik hem zag, viel ik
als dood aan zijne voeten; en hij
leide zijne regterhand op mij, zeg-
gende tot mij: Vrees niet; ik ben
de eerste en de laatste;
18 En die leef, en ik ben dood
geweest; en zie, ik ben levend in
alle eeuwigheid. Amen. En ik
heb de sleutels der hel en des
doods.
19 Schrijf hetgeen gij gezien
hebt, en hetgeen is, en hetgeen
geschieden zal na dezen;
20 De verborgenheid der zeven

Lord's day, and heard behind me a
great voice, as of a trumpet,
11 Saying, I am Alpha and Ome-
ga, the first and the last: and,
What thou seest, write in a book,
and send *it* unto the seven church-
es which are in Asia; unto Ephe-
sus, and unto Smyrna, and unto
Pergamos, and unto Thyatira, and
unto Sardis, and unto Philadelphia,
and unto Laodicea.
12 And I turned to see the voice
that spake with me. And being
turned, I saw seven golden candle-
sticks;
13 And in the midst of the seven
candlesticks *one* like unto the Son
of man, clothed with a garment
down to the foot, and girt about
the paps with a golden girdle.
14 His head and *his* hairs *were*
white like wool, as white as snow;
and his eyes *were* as a flame of
fire;
15 And his feet like unto fine
brass, as if they burned in a fur-
nace; and his voice as the sound
of many waters.
16 And he had in his right hand
seven stars: and out of his mouth
went a sharp two-edged sword:
and his countenance *was* as the
sun shineth in his strength.
17 And when I saw him, I fell at
his feet as dead. And he laid his
right hand upon me, saying unto
me, Fear not; I am the first and
the last:
18 *I am* he that liveth, and was
dead; and, behold, I am alive for
evermore, Amen; and have the
keys of hell and of death.
19 Write the things which thou
hast seen, and the things which
are, and the things which shall be
hereafter;
20 The mystery of the seven

sterren, die gij gezien hebt in mijne regter-*hand*, en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de engelen der zeven gemeenten; en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK II.

SCHRIJF aan den engel der gemeente van Epheze: Dit zegt hij, die de zeven sterren in zijne regter-*hand* houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt:

2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uwe lijdzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen; en *dat* gij beproefd hebt degenen, die voorgeven, dat zij apostelen zijn, en zij zijn het niet; en hebt ze leugenaars bevonden;

3 En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4 Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5 Gedenk dan, waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastelijk *bij*-komen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaïten haat, welke ik ook haat.

7 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.

8 En schrijf aan den engel der gemeente van die van Smyrna: Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is, en *weder* levend is geworden:

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede (doch gij

stars which thou sawest in my right hand, and the seven golden candlesticks. The seven stars are the angels of the seven churches: and the seven candlesticks which thou sawest are the seven churches.

CHAPTER II.

UNTO the angel of the church of Ephesus write: These things saith he that holdeth the seven stars in his right hand, who walketh in the midst of the seven golden candlesticks;

2 I know thy works, and thy labour, and thy patience, and how thou canst not bear them which are evil; and thou hast tried them which say they are apostles, and are not; and hast found them liars:

3 And hast borne, and hast patience, and for my name's sake hast laboured, and hast not fainted.

4 Nevertheless, I have *somewhat* against thee, because thou hast left thy first love.

5 Remember therefore from whence thou art fallen, and repent, and do the first works; or else I will come unto thee quickly, and will remove thy candlestick out of his place, except thou repent.

6 But this thou hast, that thou hatest the deeds of the Nicolaitanes, which I also hate.

7 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the tree of life, which is in the midst of the paradise of God.

8 And unto the angel of the church in Smyrna, write; These things saith the first and the last, which was dead, and is alive;

9 I know thy works, and tribulation, and poverty, (but thou art

zijt rijk), en de lastering dergenen, die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar *zijn* eene synagoge des Satans.

10 Vrees geen der dingen, die gij lijden zult. Ziet, de duivel zal *eenigen* van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt; en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Zijt getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens!

11 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt! Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12 En schrijf aan den engel der gemeente, die in Pergamus is: Dit zegt hij, die het tweesnijdend scherp zwaard heeft:

13 Ik weet uwe werken, en waar gij woont, *namelijk* daar de troon des Satans is; en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij uliedeh, daar de Satan woont.

14 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt, die de leering van Balaäm houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een' aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren.

15 Alzoo hebt ook gij, die de leering der Nicolaïten houden; hetwelk ik haat.

16 Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastelijk *bij*-komen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijns monds.

17 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.

rich) and *I know* the blasphemy of them which say they are Jews, and are not, but *are* the synagogue of Satan.

10 Fear none of those things which thou shalt suffer. Behold, the devil shall cast *some* of you into prison, that ye may be tried; and ye shall have tribulation ten days. Be thou faithful unto death, and I will give thee a crown of life.

11 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; He that overcometh, shall not be hurt of the second death.

12 And to the angel of the church in Pergamos write; These things saith he which hath the sharp sword with two edges;

13 I know thy works, and where thou dwellest, *even* where Satan's seat *is*: and thou holdest fast my name, and hast not denied my faith, even in those days wherein Antipas *was* my faithful martyr, who was slain among you, where Satan dwelleth.

14 But I have a few things against thee, because thou hast there them that hold the doctrine of Balaam, who taught Balak to cast a stumbling-block before the children of Israel, to eat things sacrificed unto idols, and to commit fornication.

15 So hast thou also them that hold the doctrine of the Nicolaitanes, which thing I hate.

16 Repent; or else I will come unto thee quickly, and will fight against them with the sword of my mouth.

17 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches: To him that overcometh will I give to eat of the hidden manna, and will give him a white stone, and in the stone a new name written, which no man knoweth, saving he that receiveth *it*.

18 En schrijf aan den engel der gemeente te Thyatire: Dit zegt de Zoon van God, die zijne oogen heeft als eene vlamme vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19 Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en *dat* de laatste meer *zijn* dan de eerste.

20 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat gij de vrouw Jezabel, die zich zelve zegt eene profetes te zijn, laat leeren, en mijne dienstknechten verleiden, dat zij hoereren en afgodenoffer eten.

21 En ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zoude bekeeren van hare hoererij, en zij heeft zich niet bekeerd.

22 Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken.

23 En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen; en alle de gemeenten zullen weten, dat ik het ben, die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een' iegelijk naar uwe werken.

24 Doch ik zegge tot ulieden, en tot de anderen, die te Thyatire zijn, zoovelen als er deze leer niet hebben, en die de diepten des Satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: Ik zal u geenen anderen last opleggen;

25 Maar hetgeen gij hebt, houdt dat, tot dat ik zal komen.

26 En die overwint, en die mijne werken tot het einde toe bewaart, ik zal hem magt geven over de heidenen;

27 En hij zal ze hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottebakkers vaten vermorzeld worden; gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb.

28 En ik zal hem de morgenster geven.

29 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

18 And unto the angel of the church in Thyatira write; These things saith the Son of God, who hath his eyes like unto a flame of fire, and his feet *are* like fine brass;

19 I know thy works, and charity, and service, and faith, and thy patience, and thy works; and the last *to be* more than the first.

20 Notwithstanding, I have a few things against thee, because thou sufferest that woman Jezebel, which calleth herself a prophetess, to teach and to seduce my servants to commit fornication, and to eat things sacrificed unto idols.

21 And I gave her space to repent of her fornication; and she repented not.

22 Behold, I will cast her into a bed, and them that commit adultery with her into great tribulation, except they repent of their deeds.

23 And I will kill her children with death; and all the churches shall know that I am he which searcheth the reins and hearts: and I will give unto every one of you according to your works.

24 But unto you I say, and unto the rest in Thyatira, As many as have not this doctrine, and which have not known the depths of Satan, as they speak; I will put upon you none other burden:

25 But that which ye have already, hold fast till I come.

26 And he that overcometh, and keepeth my words unto the end, to him will I give power over the nations:

27 (And he shall rule them with a rod of iron; as the vessels of a potter shall they be broken to shivers:) even as I received of my Father.

28 And I will give him the morning star.

29 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

HOOFDSTUK III.

EN schrijf aan den engel der gemeente, die te Sardes is: Dit zegt, die de zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: Ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt, dat gij leeft, en gij zijt dood.

2 Wees wakende, en versterk het overige, dat sterven zoude; want ik heb uwe werken niet volkomen gevonden voor God.

3 Gedenk dan, hoe gij het ontvangen en gehoord hebt, en bewaar het, en bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen als een dief, en gij zult niet weten, op wat ure ik over u komen zal.

4 Doch gij hebt *eenige* weinige namen ook te Sardes, die hunne kleederen niet bevlekt hebben, en zij zullen met mij wandelen in witte *kleederen*, overmits zij het waardig zijn.

5 Die overwint, hij zal bekleed worden met witte kleederen; en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne engelen.

6 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7 En schrijf aan den engel der gemeente, die in Philadelphia is: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft; die opent, en niemand sluit, en hij sluit, en niemand opent:

8 Ik weet uwe werken; zie, ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn woord bewaard, en hebt mijnen naam niet verloochend.

9 Zie, ik geef *u eenigen* uit de synagoge des Satans, dergenen die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, ik zal

CHAPTER III.

AND unto the angel of the church in Sardis write; These things saith he that hath the seven Spirits of God, and the seven stars; I know thy works, that thou hast a name that thou livest, and art dead.

2 Be watchful, and strengthen the things which remain, that are ready to die: for I have not found thy works perfect before God.

3 Remember therefore how thou hast received and heard, and hold fast, and repent. If therefore thou shalt not watch, I will come on thee as a thief, and thou shalt not know what hour I will come upon thee.

4 Thou hast a few names even in Sardis which have not defiled their garments; and they shall walk with me in white: for they are worthy.

5 He that overcometh, the same shall be clothed in white raiment; and I will not blot out his name out of the book of life, but I will confess his name before my Father, and before his angels.

6 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

7 And to the angel of the church in Philadelphia write; These things saith he that is holy, he that is true, he that hath the key of David, he that openeth, and no man shutteth; and shutteth, and no man openeth;

8 I know thy works: behold, I have set before thee an open door, and no man can shut it: for thou hast a little strength, and hast kept my word, and hast not denied my name.

9 Behold, I will make them of the synagogue of Satan, which say they are Jews, and are not, but do lie; behold, I will make them to

maken, dat zij zullen komen en
aanbidden voor uwe voeten, en be-
kennen, dat ik u liefheb.
10 Omdat gij het woord mijner
lijdzaamheid bewaard hebt, zoo
zal ik ook u bewaren uit de ure
der verzoeking, die over de geheele
wereld komen zal, om te verzoe-
ken, die op de aarde wonen.
11 Zie, ik kom haastelijk! houd
dat gij hebt, opdat niemand uwe
kroon neme.
12 Die overwint, ik zal hem ma-
ken tot een' pilaar in den tempel
mijns Gods, en hij zal niet meer
daaruit gaan; en ik zal op hem
schrijven den naam mijns Gods,
en den naam der stad mijns Gods,
namelijk des nieuwen Jeruzalems,
dat uit den hemel van mijnen God
afdaalt, en *ook* mijnen nieuwen
naam.
13 Wie ooren heeft, die hoore,
wat de Geest tot de gemeenten
zegt.
14 En schrijf aan den engel van
de gemeente der Laodiceensen:
Dit zegt de Amen, de trouwe en
waarachtige getuige, het begin der
schepping Gods:
15 Ik weet uwe werken, dat gij
noch koud zijt, noch heet: och of
gij koud waart, of heet!
16 Zoo dan, omdat gij laauw zijt,
en noch koud, noch heet, ik zal u
uit mijnen mond spuwen.
17 Want gij zegt: Ik ben rijk,
en verrijkt geworden, en heb geens
dings gebrek; en gij weet niet, dat
gij zijt ellendig, en jammerlijk, en
arm, en blind, en naakt.

18 Ik raad u, dat gij van mij koopt
goud, beproefd komende uit het
vuur, opdat gij rijk moogt worden;
en witte kleederen, opdat gij moogt
bekleed worden, en de schande
uwer naaktheid niet geopenbaard
worde; en zalf uwe oogen met
oogenzalf, opdat gij zien moogt.
19 Zoo wie ik liefheb, die bes-
traf en kastijd ik; wees dan ijve-
rig, en bekeer u.

come and worship before thy feet,
and to know that I have loved thee.

10 Because thou hast kept the
word of my patience, I also will
keep thee from the hour of temp-
tation, which shall come upon all
the world, to try them that dwell
upon the earth.
11 Behold, I come quickly: hold
that fast which thou hast, that no
man take thy crown.
12 Him that overcometh, will I
make a pillar in the temple of my
God, and he shall go no more out:
and I will write upon him the name
of my God, and the name of the
city of my God, *which is* new Jeru-
salem, which cometh down out of
heaven from my God: and I *will*
write upon him my new name.

13 He that hath an ear, let him
hear what the Spirit saith unto the
churches.
14 And unto the angel of the
church of the Laodiceans write;
These things saith the Amen, the
faithful and true Witness, the be-
ginning of the creation of God;
15 I know thy works, that thou
art neither cold nor hot: I would
thou wert cold or hot.
16 So then, because thou art luke-
warm, and neither cold nor hot, I
will spue thee out of my mouth;
17 Because thou sayest, I am
rich, and increased with goods, and
have need of nothing; and know-
est not that thou art wretched, and
miserable, and poor, and blind, and
naked:
18 I counsel thee to buy of me
gold tried in the fire, that thou
mayest be rich; and white raiment,
that thou mayest be clothed, and
that the shame of thy nakedness do
not appear; and anoint thine eyes
with eye-salve, that thou mayest
see.
19 As many as I love, I rebuke
and chasten: be zealous therefore,
and repent.

20 Zie, ik sta aan de deur en ik klop; indien iemand mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, ik zal tot hem inkomen, en ik zal met hem avondmaal houden, en hij met mij.

21 Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22 Wie ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK IV.

NA dezen zag ik, en ziet, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had als eener bazuine, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en ik zal u toonen, 't gene na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en ziet, daar was een troon gezet in den hemel, en er zat een op den troon.

3 En die daarop zat, was in het aanzien den steen jaspis en sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien den *steen* smaragd gelijk.

4 En rondom den troon waren vier en twintig troonen; en op de troonen zag ik de vier en twintig ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kroonen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

6 En voor den troon was eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7 En het eerste dier was eenen

20 Behold, I stand at the door, and knock: if any man hear my voice, and open the door, I will come in to him, and will sup with him, and he with me.

21 To him that overcometh will I grant to sit with me in my throne, even as I also overcame, and am set down with my Father in his throne.

22 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

CHAPTER IV.

AFTER this I looked, and behold, a door *was* opened in heaven: and the first voice which I heard, *was* as it were of a trumpet talking with me; which said, Come up hither, and I will shew thee things which must be hereafter.

2 And immediately I was in the Spirit: and behold, a throne was set in heaven, and *one* sat on the throne.

3 And he that sat was to look upon like a jasper and a sardine stone: and *there was* a rainbow round about the throne in sight like unto an emerald.

4 And round about the throne *were* four and twenty seats: and upon the seats I saw four and twenty elders sitting, clothed in white raiment; and they had on their heads crowns of gold.

5 And out of the throne proceeded lightnings, and thunderings, and voices. And *there were* seven lamps of fire burning before the throne, which are the seven Spirits of God.

6 And before the throne *there was* a sea of glass like unto crystal: And in the midst of the throne, and round about the throne, *were* four beasts full of eyes before and behind.

7 And the first beast *was* like a

leeuw gelijk, en het tweede dier
een kalf gelijk, en het derde dier
had het aangezigt als een mensch,
en het vierde dier was eenen vlie-
genden arend gelijk.
8 En de vier dieren hadden elk-
een voor zich zelven zes vleugelen
rondom, en waren van binnen vol
oogen; en hebben geene rust dag
en nacht, zeggende: Heilig, hei-
lig, heilig is de Heere God, de
Almagtige, die was, en die is, en
die komen zal.
9 En wanneer de dieren heerlijk-
heid, en eer, en dankzegging ga-
ven hem, die op den troon zat,
die in alle eeuwigheid leeft;
10 Zoo vielen de vier en twintig
ouderlingen voor hem, die op den
troon zat, en aanbaden hem, die
leeft in alle eeuwigheid, en wier-
pen hunne kroonen voor den troon,
zeggende:
11 Gij, Heere! zijt waardig te
ontvangen de heerlijkheid, en de
eer, en de kracht; want gij hebt
alle dingen geschapen, en door
uwen wil zijn zij, en zijn zij ge-
schapen.

HOOFDSTUK V.

EN ik zag in de regter-*hand* des-
genen, die op den troon zat,
een boek, beschreven van binnen
en van buiten, verzegeld met ze-
ven zegelen.
2 En ik zag eenen sterken en-
gel, uitroepende met eene groote
stem: Wie is waardig, het boek
te openen, en zijne zegelen open
te breken?
3 En niemand in den hemel,
noch op de aarde, noch onder de
aarde, konde het boek openen,
noch hetzelve *in*-zien.
4 En ik weende zeer, dat nie-
mand waardig gevonden was, om
het boek te openen, en te lezen, of
hetzelve *in* te zien.
5 En één van de ouderlingen
zeide tot mij: Ween niet; zie, de
leeuw, die uit den stam van Juda

lion, and the second beast like a
calf, and the third beast had a face
as a man, and the fourth beast *was*
like a flying eagle.
8 And the four beasts had each
of them six wings about *him*; and
they were full of eyes within: and
they rest not day and night, say-
ing, Holy, holy, holy, Lord God Al-
mighty, which was, and is, and is
to come.
9 And when those beasts give
glory, and honour, and thanks to
him that sat on the throne, who
liveth for ever and ever,
10 The four and twenty elders
fall down before him that sat on
the throne, and worship him that
liveth for ever and ever, and cast
their crowns before the throne,
saying,
11 Thou art worthy, O Lord, to
receive glory, and honour, and
power: for thou hast created all
things, and for thy pleasure they
are and were created.

CHAPTER V.

AND I saw in the right hand of
him that sat on the throne a
book written within and on the back
side, sealed with seven seals.
2 And I saw a strong angel pro-
claiming with a loud voice, Who is
worthy to open the book, and to
loose the seals thereof?
3 And no man in heaven, nor in
earth, neither under the earth, was
able to open the book, neither to
look thereon.
4 And I wept much, because no
man was found worthy to open,
and to read the book, neither to
look thereon.
5 And one of the elders saith un-
to me, Weep not: behold, the Lion
of the tribe of Juda, the Root of

is, de wortel Davids, heeft overwonnen om het boek te openen, en zijne zeven zegelen open te breken.

6 En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een lam staande als geslagt, hebbende zeven hoornen, en zeven oogen; welke zijn de zeven Geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de regter-*hand* desgenen, die op den troon zat.

8 En als het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen voor het Lam *neder*, hebbende elk citeren en gouden phiolen, zijnde vol reukwerks, welke zijn de gebeden der heiligen.

9 En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want gij zijt geslagt, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit allen geslachte, en tale, en volk, en natie;

10 En gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heerschen op de aarde.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stemme vele engelen rondom den troon, en de dieren, en de ouderlingen; en hun getal was tien duizendmaal tien duizenden, en duizendmaal duizenden;

12 Zeggende met eene groote stemme: Het Lam, dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eere, en heerlijkheid, en dankzegging!

13 En alle schepsel, dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles, wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eere, en de heerlijk-

David, hath prevailed to open the book, and to loose the seven seals thereof.

6 And I beheld, and lo, in the midst of the throne, and of the four beasts, and in the midst of the elders, stood a Lamb as it had been slain, having seven horns, and seven eyes, which are the seven Spirits of God sent forth into all the earth.

7 And he came and took the book out of the right hand of him *that* sat upon the throne.

8 And when he had taken the book, the four beasts, and four *and* twenty elders fell down before the Lamb, having every one of them harps, and golden vials full of odours, which are the prayers of saints.

9 And they sung a new song, saying, Thou art worthy to take the book, and to open the seals thereof: for thou wast slain, and hast redeemed us to God by thy blood out of every kindred, and tongue, and people, and nation;

10 And hast made us unto our God kings and priests: and we shall reign on the earth.

11 And I beheld, and I heard the voice of many angels round about the throne, and the beasts, and the elders: and the number of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands;

12 Saying with a loud voice, Worthy is the Lamb that was slain to receive power, and riches, and wisdom, and strength, and honour, and glory, and blessing.

13 And every creature which is in heaven, and on the earth, and under the earth, and such as are in the sea, and all that are in them, heard I saying, Blessing, and honour, and glory, and power, *be* unto him that sitteth upon the throne,

heid, en de kracht in alle eeuwigheid!

14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig ouderlingen vielen *neder*, en aanbaden dengenen, die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK VI.

EN ik zag, toen het Lam één van de zegelen geopend had, en ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: Kom en zie!

2 En ik zag, en ziet, een wit paard, en die daarop zat, had eenen boog, en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende, en opdat hij overwonne.

3 En toen het 't tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie!

4 En een ander paard ging uit, dat ros was; en dien, die daarop zat, werd *magt* gegeven den vrede te nemen van de aarde, en dat zij malkanderzonden dooden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5 En toen het 't derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en ziet, een zwart paard, en die daarop zat, had eene weegschaal in zijne hand.

6 En ik hoorde eene stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Eene maat tarwe voor eenen penning, en drie maten gerst voor eenen penning; en: Beschadig de olie en den wijn niet.

7 En toen het 't vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie!

8 En ik zag, en ziet, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de Dood; en de hel volgde hem na. En hun werd magt gegeven om te dooden tot het vierde *deel* der aarde, met zwaard, en

and unto the Lamb, for ever and ever.

14 And the four beasts said, Amen. And the four *and* twenty elders fell down and worshipped him that liveth for ever and ever.

CHAPTER VI.

AND I saw when the Lamb opened one of the seals, and I heard, as it were the noise of thunder, one of the four beasts, saying, Come and see.

2 And I saw, and behold, a white horse: and he that sat on him had a bow; and a crown was given unto him: and he went forth conquering, and to conquer.

3 And when he had opened the second seal, I heard the second beast say, Come and see.

4 And there went out another horse *that was* red: and *power* was given to him that sat thereon to take peace from the earth, and that they should kill one another: and there was given unto him a great sword.

5 And when he had opened the third seal, I heard the third beast say, Come and see. And I beheld, and lo, a black horse; and he that sat on him had a pair of balances in his hand.

6 And I heard a voice in the midst of the four beasts say, A measure of wheat for a penny, and three measures of barley for a penny; and see thou hurt not the oil and the wine.

7 And when he had opened the fourth seal, I heard the voice of the fourth beast say, Come and see.

8 And I looked, and behold, a pale horse: and his name that sat on him was Death, and hell followed with him. And power was given unto them over the fourth part of the earth, to kill with sword, and

met honger, en met den dood, en
door de wilde beesten der aar-
de.
9 En toen het 't vijfde zegel ge-
opend had, zag ik onder den
altaar de zielen dergenen, die ge-
dood waren om het woord Gods,
en om het getuigenis, dat zij had-
den.
10 En zij riepen met groote
stemme, zeggende: Hoe lang, o
heilige en waarachtige Heerscher!
oordeelt en wreekt gij ons bloed
niet van degenen, die op de aarde
wonen?
11 En aan een' iegelijk werden
lange witte kleederen gegeven, en
hun werd gezegd, dat zij nog
eenen kleinen tijd rusten zouden,
tot dat ook hunne mede-dienst-
knechten en hunne broeders zou-
den vervuld zijn, die gedood zou-
den worden gelijk zij.
12 En ik zag toen het 't zesde
zegel geopend had, en ziet, er
geschiedde eene groote aardbe-
ving; en de zon werd zwart als
een haren zak, en de maan werd
als bloed.
13 En de sterren des hemels vie-
len op de aarde, gelijk een vijge-
boom zijne onrijpe vijgen afwerpt,
als hij van eenen grooten wind
geschud wordt.
14 En de hemel is weggeweken
als een boek, dat toegerold wordt;
en alle bergen en eilanden zijn
bewogen uit hunne plaatsen.
15 En de koningen der aarde, en
de grooten, en de rijken, en de
oversten over duizend, en de mag-
tigen, en alle dienstknechten, en
alle vrijen, verborgen zich zelven
in de spelonken en in de steen-
rotsen der bergen;
16 En zeiden tot de bergen en tot
de steenrotsen: Valt op ons, en
verbergt ons van het aangezigt
desgenen, die op den troon zit, en
van den toorn des Lams;
17 Want de groote dag zijns
toorns is gekomen, en wie kan
bestaan?

with hunger, and with death, and
with the beasts of the earth.
9 And when he had opened the
fifth seal, I saw under the altar the
souls of them that were slain for
the word of God, and for the testi-
mony which they held:
10 And they cried with a loud
voice, saying, How long, O Lord,
holy and true, dost thou not judge
and avenge our blood on them
that dwell on the earth?
11 And white robes were given
unto every one of them; and it
was said unto them, that they
should rest yet for a little season,
until their fellow-servants also and
their brethren, that should be killed
as they *were*, should be fulfilled.
12 And I beheld when he had
opened the sixth seal, and lo, there
was a great earthquake; and the
sun became black as sackcloth of
hair, and the moon became as
blood:
13 And the stars of heaven fell
unto the earth, even as a fig-tree
casteth her untimely figs, when she
is shaken of a mighty wind.
14 And the heaven departed as
a scroll when it is rolled together;
and every mountain and island
were moved out of their places.
15 And the kings of the earth, and
the great men, and the rich men,
and the chief captains, and the
mighty men, and every bond-man,
and every free-man, hid themselves
in the dens and in the rocks of the
mountains;
16 And said to the mountains and
rocks, Fall on us, and hide us from
the face of him that sitteth on the
throne, and from the wrath of the
Lamb:
17 For the great day of his wrath
is come; and who shall be able to
stand?

HOOFDSTUK VII.

EN na dezen zag ik vier engelen
staan op de vier hoeken der
aarde, houdende de vier winden
der aarde, opdat geen wind zoude
waaijen op de aarde, noch op de
zee, noch tegen eenigen boom.
2 En ik zag eenen anderen engel
opkomen van den opgang der zon,
hebbende het zegel des levenden
Gods; en hij riep met eene groote
stemme tot de vier engelen, wie
magt gegeven was, de aarde en
de zee te beschadigen,
3 Zeggende: Beschadigt de aarde
niet, noch de zee, noch de boo-
men, tot dat wij de dienstknechten
onzes Gods zullen verzegeld heb-
ben aan hunne voorhoofden.
4 En ik hoorde het getal dergene-
nen, die verzegeld waren: hon-
derd vier en veertig duizend wa-
ren verzegeld uit alle geslachten
der kinderen Israëls.
5 Uit het geslacht van Juda wa-
ren twaalf duizend verzegeld; uit
het geslacht van Ruben waren
twaalf duizend verzegeld; uit het
geslacht van Gad waren twaalf
duizend verzegeld;
6 Uit het geslacht van Aser wa-
ren twaalf duizend verzegeld; uit
het geslacht van Naphthali waren
twaalf duizend verzegeld; uit het
geslacht van Manasse waren twaalf
duizend verzegeld;
7 Uit het geslacht van Simeon
waren twaalf duizend verzegeld;
uit het geslacht van Levi waren
twaalf duizend verzegeld; uit
het geslacht van Issaschar waren
twaalf duizend verzegeld;
8 Uit het geslacht van Zebulon
waren twaalf duizend verzegeld;
uit het geslacht van Jozef wa-
ren twaalf duizend verzegeld; uit
het geslacht van Benjamin wa-
ren twaalf duizend verzegeld.
9 Na dezen zag ik, en ziet, eene
groote schare, die niemand tellen
konde, uit alle natie, en geslach-
ten, en volken, en talen, staande

CHAPTER VII.

AND after these things I saw
four angels standing on the
four corners of the earth, holding
the four winds of the earth, that
the wind should not blow on the
earth, nor on the sea, nor on any tree.
2 And I saw another angel as-
cending from the east, having the
seal of the living God: and he
cried with a loud voice to the four
angels, to whom it was given to
hurt the earth and the sea,
3 Saying, Hurt not the earth, nei-
ther the sea, nor the trees, till we
have sealed the servants of our
God in their foreheads.
4 And I heard the number of
them which were sealed: *and there*
were sealed an hundred *and* forty
and four thousand of all the tribes
of the children of Israel.
5 Of the tribe of Juda *were* sealed
twelve thousand. Of the tribe of
Reuben *were* sealed twelve thou-
sand. Of the tribe of Gad *were*
sealed twelve thousand.
6 Of the tribe of Aser *were* sealed
twelve thousand. Of the tribe of
Nephthalim *were* sealed twelve
thousand. Of the tribe of Manas-
ses *were* sealed twelve thousand.
7 Of the tribe of Simeon *were*
sealed twelve thousand. Of the
tribe of Levi *were* sealed twelve
thousand. Of the tribe of Issachar
were sealed twelve thousand.
8 Of the tribe of Zabulon *were*
sealed twelve thousand. Of the
tribe of Joseph *were* sealed twelve
thousand. Of the tribe of Benja-
min *were* sealed twelve thousand.
9 After this I beheld, and lo, a
great multitude, which no man
could number, of all nations, and
kindreds, and people, and tongues,

voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palm-*takken waren* in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stemme, zeggende: De zaligheid zij onzen God, die op den troon zit, en het Lam!

11 En alle de engelen stonden rondom den troon, en *rondom* de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon *neder* op hun aangezigt, en aanbaden God,

12 Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eere, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid! Amen.

13 En één uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Dezen, die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak *tot* hem: Heere! gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen hem dag en nacht in zijnen tempel; en die op den troon zit, zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte;

17 Want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen.

HOOFDSTUK VIII.

EN toen het 't zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in den hemel, omtrent van een half uur.

stood before the throne, and before the Lamb, clothed with white robes, and palms in their hands;

10 And cried with a loud voice, saying, Salvation to our God which sitteth upon the throne, and unto the Lamb.

11 And all the angels stood round about the throne, and *about* the elders and the four beasts, and fell before the throne on their faces, and worshipped God,

12 Saying, Amen: Blessing, and glory, and wisdom, and thanksgiving, and honour, and power, and might, *be* unto our God for ever and ever. Amen.

13 And one of the elders answered, saying unto me, What are these which are arrayed in white robes? and whence came they?

14 And I said unto him, Sir, thou knowest. And he said to me, These are they which came out of great tribulation, and have washed their robes, and made them white in the blood of the Lamb.

15 Therefore are they before the throne of God, and serve him day and night in his temple: and he that sitteth on the throne shall dwell among them.

16 They shall hunger no more, neither thirst any more; neither shall the sun light on them, nor any heat.

17 For the Lamb which is in the midst of the throne shall feed them, and shall lead them unto living fountains of waters: and God shall wipe away all tears from their eyes.

CHAPTER VIII.

AND when he had opened the seventh seal, there was silence in heaven about the space of half an hour.

2 En ik zag de zeven engelen, die voor God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3 En er kwam een andere engel, en stond aan den altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het *bij* de gebeden aller heiligen zoude leggen op den gouden altaar, die voor den troon is.

4 En de rook des reukwerks, *met* de gebeden der heiligen, ging op van de hand des engels voor God.

5 En de engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschiedden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving.

6 En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste engel heeft gebazuind, en er is gekomen hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde *deel* der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede engel heeft gebazuind, en er werd *iets* als een groote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen; en het derde *deel* der zee is bloed geworden.

9 En het derde *deel* der schepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde *deel* der schepen is vergaan.

10 En de derde engel heeft gebazuind, en er is eene groote ster, brandende als eene fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde *deel* der rivieren, en op de fonteinen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde *deel* der wateren werd tot alsem; en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde engel heeft ge-

2 And I saw the seven angels which stood before God; and to them were given seven trumpets.

3 And another angel came and stood at the altar, having a golden censer; and there was given unto him much incense, that he should offer *it* with the prayers of all saints upon the golden altar which was before the throne.

4 And the smoke of the incense, *which came* with the prayers of the saints, ascended up before God out of the angel's hand.

5 And the angel took the censer, and filled it with fire of the altar, and cast *it* into the earth: and there were voices, and thunderings, and lightnings, and an earthquake.

6 And the seven angels which had the seven trumpets prepared themselves to sound.

7 The first angel sounded, and there followed hail and fire mingled with blood, and they were cast upon the earth: and the third part of trees was burnt up, and all green grass was burnt up.

8 And the second angel sounded, and as it were a great mountain burning with fire was cast into the sea: and the third part of the sea became blood;

9 And the third part of the creatures which were in the sea, and had life, died; and the third part of the ships were destroyed.

10 And the third angel sounded, and there fell a great star from heaven, burning as it were a lamp, and it fell upon the third part of the rivers, and upon the fountains of waters;

11 And the name of the star is called Wormwood: and the third part of the waters became wormwood; and many men died of the waters, because they were made bitter.

12 And the fourth angel sounded,

bazuind, en het derde *deel* der zon
werd geslagen, en het derde *deel*
der maan, en het derde *deel* der
sterren; opdat het derde *deel* der-
zelve zoude verduisterd worden,
en dat het derde *deel* van den dag
niet zoude lichten, en van den
nacht desgelijks.
13 En ik zag, en ik hoorde eenen
engel vliegen in het midden des
hemels, zeggende met groote stem-
me: Wee, wee, wee! dengenen,
die op de aarde wonen, van wege
de overige stemmen der bazuin
der drie engelen, die *nog* bazui-
nen zullen.

HOOFDSTUK IX.

EN de vijfde engel heeft geba-
zuind, en ik zag eene ster ge-
vallen uit den hemel op de aarde,
en haar werd gegeven de sleutel
van den put des afgronds.
2 En zij heeft den put des af-
gronds geopend; en er is rook op-
gegaan uit den put, als rook eens
grooten ovens; en de zon en de
lucht is verduisterd geworden van
den rook des puts.
3 En uit den rook kwamen sprink-
hanen op de aarde; en hun werd
magt gegeven, gelijk de schorpioe-
nen der aarde magt hebben.
4 En hun werd gezegd, dat zij
het gras der aarde niet zouden be-
schadigen, noch eenige groente,
noch eenigen boom, dan de men-
schen alleen, die het zegel Gods
aan hunne voorhoofden niet heb-
ben.
5 En hun werd *magt* gegeven,
niet dat zij hen zouden dooden,
maar dat zij zouden *van hen* ge-
pijnigd worden vijf maanden; en
hunne pijniging was als de pijni-
ging van een' schorpioen, wanneer
hij een' mensch gestoken heeft.
6 En in die dagen zullen de men-
schen den dood zoeken, en zullen
dien niet vinden; en zij zullen be-
geeren te sterven, en de dood zal
van hen vlieden.

and the third part of the sun was
smitten, and the third part of the
moon, and the third part of the
stars; so as the third part of them
was darkened, and the day shone
not for a third part of it, and the
night likewise.
13 And I beheld, and heard an
angel flying through the midst of
heaven, saying with a loud voice,
Wo, wo, wo, to the inhabiters of
the earth, by reason of the other
voices of the trumpet of the three
angels, which are yet to sound!

CHAPTER IX.

AND the fifth angel sounded, and
I saw a star fall from heaven
unto the earth: and to him was
given the key of the bottomless pit.
2 And he opened the bottomless
pit; and there arose a smoke out of
the pit, as the smoke of a great
furnace; and the sun and the air
were darkened by reason of the
smoke of the pit.
3 And there came out of the
smoke locusts upon the earth: and
unto them was given power, as the
scorpions of the earth have power.
4 And it was commanded them
that they should not hurt the grass
of the earth, neither any green
thing, neither any tree; but only
those men which have not the seal
of God in their foreheads.
5 And to them it was given that
they should not kill them, but that
they should be tormented five
months: and their torment *was* as
the torment of a scorpion, when
he striketh a man.
6 And in those days shall men
seek death, and shall not find it;
and shall desire to die, and death
shall flee from them.

7 En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kroonen het goud gelijk, en hunne aangezigten als aangezigten van menschen.

8 En zij hadden haar als haar van vrouwen, en hunne tanden waren als *tanden* van leeuwen.

9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren bortswapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch van wagenen, wanneer vele paarden naar den strijd loopen.

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren angels in hunne staarten; en hunne magt was, de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En zij hadden over zich tot eenen koning den engel des afgronds: zijn naam was in het Hebreeuwsch Abaddon, en in de Grieksche *taal* had hij den naam Apollyon.

12 Het ééne wee is voorbijgegaan, ziet, daar komen nog twee weeën na dezen.

13 En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde eene stem uit de vier hoornen des gouden altaars, die voor God was,

14 Zeggende tot den zesden engel, die de bazuin had: Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de groote rivier, den Eufraat.

15 En de vier engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand, en jaar, opdat zij het derde *deel* der menschen zouden dooden.

16 En het getal van de heirlegers der ruiterij was tweemaal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal.

17 En ik zag alzoo de paarden in dit gezigt, en die daarop zaten, hebbende vurige, en hemelsblaauwe, en sulferverwige borstwapenen; en

7 And the shapes of the locusts *were* like unto horses prepared unto battle; and on their heads *were* as it were crowns like gold, and their faces *were* as the faces of men.

8 And they had hair as the hair of women, and their teeth were as *the teeth* of lions.

9 And they had breast-plates, as it were breast-plates of iron; and the sound of their wings *was* as the sound of chariots of many horses running to battle.

10 And they had tails like unto scorpions, and there were stings in their tails: and their power *was* to hurt men five months.

11 And they had a king over them, *which is* the angel of the bottomless pit, whose name in the Hebrew tongue *is* Abaddon, but in the Greek tongue hath *his* name Apollyon.

12 One wo is past; *and* behold, there come two woes more hereafter.

13 And the sixth angel sounded, and I heard a voice from the four horns of the golden altar which is before God,

14 Saying to the sixth angel which had the trumpet, Loose the four angels which are bound in the great river Euphrates.

15 And the four angels were loosed, which were prepared for an hour, and a day, and a month, and a year, for to slay the third part of men.

16 And the number of the army of the horsemen *were* two hundred thousand thousand: and I heard the number of them.

17 And thus I saw the horses in the vision, and them that sat on them, having breast-plates of fire, and of jacinth, and brimstone: and

de hoofden der paarden waren
als hoofden van leeuwen, en uit
hunne monden ging uit vuur, en
rook, en sulfer.
18 Door deze drie werd het der-
de *deel* der menschen gedood, *na-
melijk* door het vuur, en door den
rook, en door het sulfer, dat uit
hunne monden uitging.
19 Want hunne magt is in hun-
nen mond, en in hunne staarten;
want hunne staarten zijn aan de
slangen gelijk, en hebben hoof-
den, en zij beschadigen met de-
zelve.
20 En de overige menschen, die
niet gedood zijn door deze plagen,
hebben zich niet bekeerd van de
werken hunner handen, dat zij
niet zouden aanbidden de duive-
len, en de gouden, en zilveren, en
koperen, en steenen, en houten af-
goden, die noch zien kunnen, noch
hooren, noch wandelen.
21 En hebben zich *ook* niet be-
keerd van hunne doodslagen, noch
van hunne venijnmengingen, noch
van hunne hoererij, noch van hun-
ne dieverijen.

the heads of the horses *were* as the
heads of lions; and out of their
mouths issued fire, and smoke, and
brimstone.
18 By these three was the third
part of men killed, by the fire,
and by the smoke, and by the
brimstone, which issued out of
their mouths.
19 For their power is in their
mouth, and in their tails: for their
tails *were* like unto serpents, and
had heads, and with them they do
hurt.
20 And the rest of the men
which were not killed by these
plagues yet repented not of the
works of their hands, that they
should not worship devils, and
idols of gold, and silver, and brass,
and stone, and of wood: which
neither can see, nor hear, nor
walk:
21 Neither repented they of their
murders, nor of their sorceries, nor
of their fornication, nor of their
thefts.

HOOFDSTUK X.

EN ik zag eenen anderen sterken
engel, afkomende van den he-
mel, die bekleed was met eene
wolk; en een regenboog was bo-
ven *zijn* hoofd; en zijn aangezigt
was als de zon, en zijne voeten wa-
ren als pilaren van vuur.
2 En hij had in zijne hand een
boeksken, dat geopend was; en
hij zette zijnen regtervoet op de
zee, en den linker op de aarde.
3 En hij riep met eene groote
stemme, gelijk een leeuw brult;
en als hij geroepen had, spraken
de zeven donderslagen hunne stem-
men.
4 En toen de zeven dondersla-
gen hunne stemmen gesproken
hadden, zoo zoude ik ze geschre-
ven hebben; maar ik hoorde eene
stem uit den hemel, die tot mij

CHAPTER X.

AND I saw another mighty an-
gel come down from heaven,
clothed with a cloud: and a rain-
bow *was* upon his head, and his
face *was* as it were the sun, and
his feet as pillars of fire:
2 And he had in his hand a little
book open: and he set his right
foot upon the sea, and *his* left *foot*
on the earth,
3 And cried with a loud voice,
as *when* a lion roareth: and when
he had cried, seven thunders ut-
tered their voices.
4 And when the seven thunders
had uttered their voices, I was
about to write: and I heard a
voice from heaven saying unto me,
Seal up those things which the

zeide: Verzegel hetgeen de zeven
denderslagen gesproken hebben,
en schrijf dat niet.
5 En de engel, dien ik zag staan
op de zee en op de aarde, hief
zijne hand op naar den hemel,
6 En hij zwoer bij dien, die leeft
in alle eeuwigheid, die den hemel
geschapen heeft en hetgeen daarin
is, en de aarde en hetgeen daarin
is, en de zee en hetgeen daarin is,
dat er geen tijd meer zal zijn;
7 Maar in de dagen der stem des
zevenden engels, wanneer hij ba-
zuinen zal, zal de verborgenheid
Gods vervuld worden, gelijk hij
zijnen dienstknechten, den profe-
ten, verkondigd heeft.
8 En de stem, die ik gehoord had
uit den hemel, sprak wederom met
mij, en zeide: Ga henen, neem
het boeksken, dat geopend *is* in
de hand des engels is, die op de
zee en op de aarde staat.
9 En ik ging henen tot den en-
gel, zeggende tot hem: Geef mij
dat boeksken. En hij zeide tot
mij: Neem dat en eet het op; en
het zal uwen buik bitter maken,
maar in uwen mond zal het zoet
zijn als honig.
10 En ik nam het boeksken uit
de hand des engels, en ik at dat
op; en het was in mijnen mond
zoet als honig, en als ik het gege-
ten had, werd mijn buik bitter.
11 En hij zeide tot mij: Gij moet
wederom profeteren voor vele vol-
ken, en natiën, en talen, en konin-
gen.

HOOFDSTUK XI.

EN mij werd een rietstok gege-
ven, aan eene *meet*-roede ge-
lijk; en de engel stond daar en
zeide: Sta op, en meet den tem-
pel Gods en den altaar, en dege-
nen, die daarin aanbidden.
2 En werp het voorhof uit, dat
van buiten den tempel is, en meet
dat niet, want het is den heidenen

seven thunders uttered, and write
them not.
5 And the angel which I saw
stand upon the sea and upon the
earth, lifted up his hand to heaven,
6 And sware by him that liveth
for ever and ever, who created
heaven, and the things that therein
are, and the earth, and the things
that therein are, and the sea, and
the things which are therein, that
there should be time no longer:
7 But in the days of the voice of
the seventh angel, when he shall
begin to sound, the mystery of
God should be finished, as he hath
declared to his servants the pro-
phets.
8 And the voice which I heard
from heaven spake unto me again,
and said, Go, *and* take the little
book which is open in the hand of
the angel which standeth upon the
sea and upon the earth.
9 And I went unto the angel, and
said unto him, Give me the little
book. And he said unto me, Take
it, and eat it up; and it shall make
thy belly bitter, but it shall be in
thy mouth sweet as honey.
10 And I took the little book out
of the angel's hand, and ate it up;
and it was in my mouth sweet as
honey: and as soon as I had eaten
it my belly was bitter.
11 And he said unto me, Thou
must prophesy again before many
peoples, and nations, and tongues,
and kings.

CHAPTER XI.

AND there was given me a reed
like unto a rod: and the an-
gel stood, saying, Rise, and mea-
sure the temple of God, and the al-
tar, and them that worship therein.
2 But the court which is without
the temple, leave out, and measure
it not; for it is given unto the Gen-

gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.

3 En ik zal mijnen twee getuigen *magt* geven, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, met zakken bekleed.

4 Dezen zijn de twee olijfboomen, en de twee kandelaren, die voor den God der aarde staan.

5 En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan, en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzoo gedood worden.

6 Dezen hebben magt, den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profetering; en zij hebben magt over de wateren, om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plage, zoo menigmaal zij zullen willen.

7 En als zij hun getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest, dat uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal hen overwinnen, en zal hen dooden.

8 En hunne doode ligchamen *zullen liggen* op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is.

9 En *de menschen* uit de volken, en geslachten, en talen, en natiën zullen hunne doode ligchamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toe aten, dat hunne doode ligchamen in graven gelegd worden.

10 En die op de aarde wonen, zullen verblijd zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen malkander geschenken zenden; omdat deze twee profeten degenen, die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.

11 En na die drie dagen en eenen halven, is een geest des levens uit God in hen gegaan; en zij stonden

tiles: and the holy city shall they tread under foot forty *and* two months.

3 And I will give *power* unto my two witnesses, and they shall prophesy a thousand two hundred *and* threescore days, clothed in sackcloth.

4 These are the two olive-trees, and the two candlesticks standing before the God of the earth.

5 And if any man will hurt them, fire proceedeth out of their mouth, and devoureth their enemies: and if any man will hurt them, he must in this manner be killed.

6 These have power to shut heaven, that it rain not in the days of their prophecy: and have power over waters to turn them to blood, and to smite the earth with all plagues, as often as they will.

7 And when they shall have finished their testimony, the beast that ascendeth out of the bottomless pit shall make war against them, and shall overcome them, and kill them.

8 And their dead bodies *shall lie* in the street of the great city, which spiritually is called Sodom and Egypt, where also our Lord was crucified.

9 And they of the people, and kindreds, and tongues, and nations, shall see their dead bodies three days and an half, and shall not suffer their dead bodies to be put in graves.

10 And they that dwell upon the earth shall rejoice over them, and make merry, and shall send gifts one to another; because these two prophets tormented them that dwelt on the earth.

11 And after three days and an half the Spirit of life from God entered into them, and they stood

op hunne voeten, en er is groote vrees gevallen op degenen, die hen aanschouwden.

12 En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk; en hunne vijanden aanschouwden hen.

13 En ter zelfder ure geschiedde eene groot aardbeving, en het tiende *deel* der stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving gedood zeven duizend namen van menschen; en de overigen zijn zeer bevreesd geworden, en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14 Het twede wee is voorbijgegaan; ziet, het derde wee komt haast.

15 En de zevende engel heeft gebazuind, en er geschiedden groote stemmen in den hemel, zeggende: De koningrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en zijns Christus', en hij zal als koning heerschen in alle eeuwigheid.

16 En de vier en twintig ouderlingen, die voor God zitten op hunne troonen, vielen *neder* op hunne aangezigten, en aanbaden God,

17 Zeggende: Wij danken u, Heere God almagtig, die is, en die was, en die komen zal, dat gij uwe groote kracht hebt aangedaan, en als koning hebt geheerscht,

18 En de volken waren toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om den loon te geven uwen dienstknechten, den profeten, en den heiligen, en dengenen, die uwen naam vreezen, den kleinen en den grooten; en om te verderven degenen, die de aarde verdorven.

19 En de tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de arke zijns verbonds is gezien in zijnen tempel; en er geschiedden

upon their feet; and great fear fell upon them which saw them.

12 And they heard a great voice from heaven, saying unto them, Come up hither. And they ascended up to heaven in a cloud; and their enemies beheld them.

13 And the same hour was there a great earthquake, and the tenth part of the city fell, and in the earthquake were slain of men seven thousand: and the remnant were affrighted, and gave glory to the God of heaven.

14 The second wo is past; *and* behold, the third wo cometh quickly.

15 And the seventh angel sounded; and there were great voices in heaven, saying, The kingdoms of this world are become *the kingdoms* of our Lord, and of his Christ; and he shall reign for ever and ever.

16 And the four and twenty elders, which sat before God on their seats, fell upon their faces, and worshipped God,

17 Saying, We give thee thanks, O Lord God Almighty, which art, and wast, and art to come; because thou hast taken to thee thy great power, and hast reigned.

18 And the nations were angry, and thy wrath is come, and the time of the dead, that they should be judged, and that thou shouldest give reward unto thy servants the prophets, and to the saints, and them that fear thy name, small and great; and shouldest destroy them which destroy the earth.

19 And the temple of God was opened in heaven, and there was seen in his temple the ark of his testament: and there were light-

bliksemen, en stemmen, en donderslagen, en aardbeving, en groote hagel.

HOOFDSTUK XII.

EN er werd een groot teken gezien in den hemel: *namelijk* eene vrouw, bekleed met de zon; en de maan was onder hare voeten en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 En zij was zwanger, en riep, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En er werd een ander teeken gezien in den hemel; en ziet, er was een groote roode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.

4 En zijn staart trok het derde *deel* der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zoude, opdat hij haar kind zoude verslinden, wanneer zij het zoude gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, die alle de heidenen zoude hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6 En de vrouw vlugtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had, *haar* van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen.

7 En er werd krijg in den hemel: Michaël en zijne engelen krijgden tegen den draak, en de draak krijgde *ook* en zijne engelen.

8 En zij hebben niet vermogt, en hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9 En de groote draak is geworpen, *namelijk* de oude slang, welke genaamd wordt duivel en Satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is, *zeg ik*, geworpen op de aarde; en zijne engelen zijn met hem geworpen.

nings, and voices, and thunderings, and an earthquake, and great hail.

CHAPTER XII.

AND there appeared a great wonder in heaven; a woman clothed with the sun, and the moon under her feet, and upon her head a crown of twelve stars:

2 And she, being with child, cried, travailing in birth, and pained to be delivered.

3 And there appeared another wonder in heaven; and behold, a great red dragon, having seven heads and ten horns, and seven crowns upon his heads.

4 And his tail drew the third part of the stars of heaven, and did cast them to the earth: and the dragon stood before the woman which was ready to be delivered, for to devour her child as soon as it was born.

5 And she brought forth a man-child, who was to rule all nations with a rod of iron: and her child was caught up unto God, and *to* his throne.

6 And the woman fled into the wilderness, where she hath a place prepared of God, that they should feed her there a thousand two hundred *and* threescore days.

7 And there was war in heaven: Michael and his angels fought against the dragon; and the dragon fought and his angels,

8 And prevailed not; neither was their place found any more in heaven.

9 And the great dragon was cast out, that old serpent, called the Devil, and Satan, which deceiveth the whole world: he was cast out into the earth, and his angels were cast out with him.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid, en de kracht, en het koningrijk geworden onzes Gods, en de magt zijns Christus'; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nedergeworpen.

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis; en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen, en gij, die daarin woont! Wee dengenen, die de aarde en de zee bewonen! want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd, die het jongsken gebaard had.

14 En der vrouwe zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zoude vliegen in de woestijn, op hare plaats, alwaar zij gevoed wordt eenen tijd, en tijden, en eenen halven tijd, buiten het gezigt der slang.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier, opdat zij haar door de rivier zoude doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwolg de rivier, welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergrimde op de vrouw, en ging henen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en het getuigenis van Jezus Christus hebben.

HOOFDSTUK XIII.

EN ik stond op het zand der zee, en ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen; en op

10 And I heard a loud voice saying in heaven, Now is come salvation, and strength, and the kingdom of our God, and the power of his Christ: for the accuser of our brethren is cast down which accused them before our God day and night.

11 And they overcame him by the blood of the Lamb, and by the word of their testimony; and they loved not their lives unto the death.

12 Therefore rejoice, ye heavens, and ye that dwell in them. Wo to the inhabiters of the earth, and of the sea! for the devil is come down unto you, having great wrath, because he knoweth that he hath but a short time.

13 And when the dragon saw that he was cast unto the earth, he persecuted the woman which brought forth the man-*child*.

14 And to the woman were given two wings of a great eagle, that she might fly into the wilderness, into her place, where she is nourished for a time, and times, and half a time, from the face of the serpent.

15 And the serpent cast out of his mouth water as a flood, after the woman, that he might cause her to be carried away of the flood.

16 And the earth helped the woman; and the earth opened her mouth, and swallowed up the flood which the dragon cast out of his mouth.

17 And the dragon was wroth with the woman, and went to make war with the remnant of her seed, which keep the commandments of God, and have the testimony of Jesus Christ.

CHAPTER XIII.

AND I stood upon the sand of the sea, and saw a beast rise up out of the sea, having seven heads and ten horns, and upon his

zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *Gods*-lastering.

2 En het beest, dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten als beeren-*voeten*, en zijn mond als de mond eens leeuws; en de draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon, en groote magt.

3 En ik zag één van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wonde werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest magt gegeven had; en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelve?

5 En aan hetzelve werd een mond gegeven, om groote dingen en *Gods*-lasteringen te spreken; en aan hetzelve werd magt gegeven, om *zulks* te doen twee en veertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijnen naam te lasteren, en zijnen tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En aan hetzelve werd *magt* gegeven, om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en aan hetzelve werd magt gegeven over alle geslacht, en taal, en volk.

8 En allen, die op de aarde wonen, zullen hetzelve aanbidden, wier namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, dat geslagt is van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

11 En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen, en het had

horns ten crowns, and upon his heads the name of blasphemy.

2 And the beast which I saw was like unto a leopard, and his feet were as *the feet* of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon gave him his power, and his seat, and great authority.

3 And I saw one of his heads as it were wounded to death; and his deadly wound was healed: and all the world wondered after the beast.

4 And they worshipped the dragon which gave power unto the beast: and they worshipped the beast saying, Who is like unto the beast? who is able to make war with him?

5 And there was given unto him a mouth speaking great things and blasphemies; and power was given unto him to continue forty and two months.

6 And he opened his mouth in blasphemy against God, to blaspheme his name, and his tabernacle, and them that dwell in heaven.

7 And it was given unto him to make war with the saints, and to overcome them: and power was given him over all kindreds, and tongues, and nations.

8 And all that dwell upon the earth shall worship him, whose names are not written in the book of life of the Lamb slain from the foundation of the world.

9 If any man have an ear, let him hear.

10 He that leadeth into captivity shall go into captivity: he that killeth with the sword, must be killed with the sword. Here is the patience and the faith of the saints.

11 And I beheld another beast coming up out of the earth; and he

twee hoornen, des Lams *hoornen* gelijk, en het sprak als de draak.

12 En het oefent alle de magt van het eerste beest, in tegenwoordigheid van hetzelve, en het maakt, dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, wiens doodelijke wonde genezen was.

13 En het doet groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de menschen.

14 En verleidt degenen, die op de aarde wonen, door de teekenen, die aan hetzelve te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest; zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij voor het beest, dat de wond des zwaards had, en *weder* leefde, een beeld zouden maken.

15 En aan hetzelve werd *magt* gegeven, om het beeld van het beest eenen geest te geven, opdat het beeld van het beest ook zoude spreken, en maken dat allen, die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

16 En het maakt, dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteeken geve aan hunne regterhand, of aan hunne voorhoofden;

17 En dat niemand mag koopen of verkoopen, dan die dat merkteeken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams.

18 Hier is de wijsheid: die het verstand heeft, berekene het getal van het beest; want het is een getal eens menschen, en zijn getal is zes honderd zes en zestig.

HOOFDSTUK XIV.

EN ik zag, en ziet, het Lam stond op den berg Sion, en met hem honderd vier en veertig duizend, hebbende den naam zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden.

had two horns like a lamb, and he spake as a dragon.

12 And he exerciseth all the power of the first beast before him, and causeth the earth and them which dwell therein to worship the first beast, whose deadly wound was healed.

13 And he doeth great wonders, so that he maketh fire come down from heaven on the earth in the sight of men,

14 And deceiveth them that dwell on the earth by *the means of* those miracles which he had power to do in the sight of the beast; saying to them that dwell on the earth, that they should make an image to the beast, which had the wound by a sword, and did live.

15 And he had power to give life unto the image of the beast, that the image of the beast should both speak, and cause that as many as would not worship the image of the beast should be killed.

16 And he causeth all, both small and great, rich and poor, free and bond, to receive a mark in their right hand, or in their foreheads;

17 And that no man might buy or sell, save he that had the mark, or the name of the beast, or the number of his name.

18 Here is wisdom. Let him that hath understanding count the number of the beast: for it is the number of a man; and his number *is* Six hundred threescore *and* six.

CHAPTER XIV.

AND I looked, and lo, a Lamb stood on the mount Sion, and with him an hundred forty *and* four thousand, having his Father's name written in their foreheads.

2 En ik hoorde eene stem uit den hemel als eene stem veler wateren, en als eene stem van eenen grooten donderslag. En ik hoorde eene stem van citerspelers, spelende op hunne citers;

3 En zij zongen als een nieuw gezang voor den troon, en voor de vier dieren, en de ouderlingen; en niemand kon dat gezang leeren, dan de honderd vier en veertig duizend, die van de aarde gekocht waren.

4 Dezen zijn het, die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden; dezen zijn het, die het Lam volgen, waar het ook henengaat; dezen zijn gekocht uit de menschen, *tot* eerstelingen Gode en het Lam.

5 En in hunnen mond is geen bedrog gevonden; want zij zijn onberispelijk voor den troon Gods.

6 En ik zag eenen anderen engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwig evangelie, om te verkondigen dengenen, die op de aarde wonen, en aan alle natie, en geslacht, en taal, en volk;

7 Zeggende met eene groote stemme: Vreest God, en geeft hem heerlijkheid, want de ure zijns oordeels is gekomen; en aanbidt hem, die den hemel, en de aarde, en de zee, en de fonteinen der wateren gemaakt heeft.

8 En er is een andere engel gevolgd, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.

9 En een derde engel is hen gevolgd, zeggende met eene groote stemme: Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteeken aan zijn voorhoofd, of aan zijne hand,

10 Die zal ook drinken uit den wijn des toorns Gods, die ongemengd ingeschonken is in den drinkbeker zijns toorns; en hij zal

2 And I heard a voice from heaven, as the voice of many waters, and as the voice of a great thunder: and I heard the voice of harpers harping with their harps:

3 And they sung as it were a new song before the throne, and before the four beasts, and the elders: and no man could learn that song but the hundred *and* forty *and* four thousand, which were redeemed from the earth.

4 These are they which were not defiled with women; for they are virgins. These are they which follow the Lamb whithersoever he goeth. These were redeemed from among men, *being* the firstfruits unto God and to the Lamb.

5 And in their mouth was found no guile: for they are without fault before the throne of God.

6 And I saw another angel fly in the midst of heaven, having the everlasting gospel to preach unto them that dwell on the earth, and to every nation, and kindred, and tongue, and people,

7 Saying with a loud voice, Fear God, and give glory to him; for the hour of his judgment is come: and worship him that made heaven, and earth, and the sea, and the fountains of waters.

8 And there followed another angel, saying, Babylon is fallen, is fallen, that great city, because she made all nations drink of the wine of the wrath of her fornication.

9 And the third angel followed them, saying with a loud voice, If any man worship the beast and his image, and receive *his* mark in his forehead, or in his hand,

10 The same shall drink of the wine of the wrath of God, which is poured out without mixture into the cup of his indignation; and

gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige engelen en voor het Lam.

11 En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geene rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteeken zijns naams ontvangt.

12 Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij, die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.

13 En ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf: Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14 En ik zag, en ziet, eene blinkende wolk, en op de wolk was een gezeten, des menschen Zoon gelijk, hebbende op zijn hoofd eene gouden kroon, en in zijne hand eene scherpe sikkel.

15 En een andere engel kwam uit den tempel, roepende met eene groote stemme tot dengenen, die op de wolk zat: Zend uwe sikkel en maai; want de ure, om te maaijen, is voor u gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

16 En die op de wolke zat, zond zijne sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.

17 En een andere engel kwam uit den tempel, die in den hemel is, hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18 En een andere engel kwam uit van den altaar, die magt had over het vuur; en hij riep met een groot geroep tot dengenen, die de scherpe sikkel had, zeggende: Zend uwe scherpe sikkel, en snijd af de druiftakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19 En de engel zond zijne sikkel op de aarde; en sneed *de druiven*

he shall be tormented with fire and brimstone in the presence of the holy angels, and in the presence of the Lamb:

11 And the smoke of their torment ascendeth up for ever and ever: and they have no rest day nor night, who worship the beast and his image, and whosoever receiveth the mark of his name.

12 Here is the patience of the saints: here *are* they that keep the commandments of God, and the faith of Jesus.

13 And I heard a voice from heaven, saying unto me, Write, Blessed *are* the dead which die in the Lord from henceforth: Yea, saith the Spirit, that they may rest from their labours; and their works do follow them.

14 And I looked, and behold, a white cloud, and upon the cloud *one* sat like unto the Son of man, having on his head a golden crown, and in his hand a sharp sickle.

15 And another angel came out of the temple, crying with a loud voice to him that sat on the cloud, Thrust in thy sickle, and reap: for the time is come for thee to reap; for the harvest of the earth is ripe.

16 And he that sat on the cloud thrust in his sickle on the earth; and the earth was reaped.

17 And another angel came out of the temple which is in heaven, he also having a sharp sickle.

18 And another angel came out from the altar, which had power over fire; and cried with a loud cry to him that had the sharp sickle, saying, Thrust in thy sharp sickle, and gather the clusters of the vine of the earth; for her grapes are fully ripe.

19 And the angel thrust in his sickle into the earth, and gathered

af van den wijngaard der aarde, en wierp ze in den grooten wijnpersbak des tooms Gods.
20 En de wijnpersbak werd buiten de stad getreden, en er is bloed uit den wijnpersbak gekomen tot aan de toomen der paarden, duizend zes honderd stadiën ver.

the vine of the earth, and cast it into the great wine-press of the wrath of God.
20 And the wine-press was trodden without the city, and blood came out of the wine-press, even unto the horse-bridles, by the space of a thousand *and* six hundred furlongs.

HOOFDSTUK XV.

EN ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel: *namelijk* zeven engelen, hebbende de zeven laatste plagen, want in deze is de toorn Gods geëindigd.
2 En ik zag als eene glazen zee, met vuur gemengd; en die de overwinning hadden op het beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteeken, en van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods;
3 En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heere, gij almagtige God! regtvaardig en waarachtig zijn uwe wegen, gij Koning der heiligen!
4 Wie zoude u niet vreezen, Heere! en uwen naam *niet* verheerlijken? Want gij zijt alleen heilig; want alle volken zullen komen en voor u aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.
5 En na dezen zag ik, en ziet, de tempel des tabernakels van het getuigenis in den hemel werd geopend.
6 En de zeven engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels.
7 En één van de vier dieren gaf den zeven engelen zeven gouden phiolen, vol van den toorn Gods, die in alle eeuwigheid leeft.

CHAPTER XV.

AND I saw another sign in heaven, great and marvellous, seven angels having the seven last plagues; for in them is filled up the wrath of God.
2 And I saw as it were a sea of glass mingled with fire: and them that had gotten the victory over the beast, and over his image, and over his mark, *and* over the number of his name, stand on the sea of glass, having the harps of God.
3 And they sing the song of Moses the servant of God, and the song of the Lamb, saying, Great and marvellous *are* thy works, Lord God Almighty; just and true *are* thy ways, thou King of saints.
4 Who shall not fear thee, O Lord, and glorify thy name? for *thou* only *art* holy: for all nations shall come and worship before thee; for thy judgments are made manifest.
5 And after that I looked, and behold, the temple of the tabernacle of the testimony in heaven was opened:
6 And the seven angels came out of the temple, having the seven plagues, clothed in pure and white linen, and having their breasts girded with golden girdles.
7 And one of the four beasts gave unto the seven angels seven golden vials full of the wrath of God, who liveth for ever and ever.

8 En de tempel werd vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand kon in den tempel ingaan, tot dat de zeven plagen der zeven engelen geëindigd waren.

HOOFDSTUK XVI.

EN ik hoorde eene groote stem uit den tempel, zeggende tot de zeven engelen: Gaat henen, en giet de *zeven* phiolen van den toorn Gods uit op de aarde.

2 En de eerste ging henen, en goot zijne phiool uit op de aarde; en er kwamen kwade en booze zweren aan de menschen, die het merkteeken van het beest hadden, en die zijn beeld aanbaden.

3 En de tweede engel goot zijne phiool uit in de zee, en zij werd bloed als van eenen doode; en alle levende ziele is gestorven in de zee.

4 En de derde engel goot zijne phiool uit in de rivieren en in de fonteinen der wateren; en de *wateren* werden bloed.

5 En ik hoorde den engel der wateren zeggen: Gij zijt regtvaardig, Heere! die is, en die was, en die zijn zal, dat gij dit geoordeeld hebt;

6 Dewijl zij het bloed der heiligen, en der profeten vergoten hebben, zoo hebt gij hun ook bloed te drinken gegeven; want zij zijn het waardig.

7 En ik hoorde eenen anderen van den altaar zeggen: Ja, Heere, gij almagtige God! uwe oordeelen zijn waarachtig en regtvaardig.

8 En de vierde engel goot zijne phiool uit op de zon; en haar is *magt* gegeven, de menschen te verhitten door vuur.

9 En de menschen werden verhit met groote hitte, en lasterden den naam Gods, die magt heeft over deze plagen; en zij bekeerden zich niet om hem heerlijkheid te geven.

8 And the temple was filled with smoke from the glory of God, and from his power; and no man was able to enter into the temple, till the seven plagues of the seven angels were fulfilled.

CHAPTER XVI.

AND I heard a great voice out of the temple, saying to the seven angels, Go your ways, and pour out the vials of the wrath of God upon the earth.

2 And the first went, and poured out his vial upon the earth; and there fell a noisome and grievous sore upon the men which had the mark of the beast, and *upon* them which worshipped his image.

3 And the second angel poured out his vial upon the sea; and it became as the blood of a dead *man;* and every living soul died in the sea.

4 And the third angel poured out his vial upon the rivers and fountains of waters: and they became blood.

5 And I heard the angel of the waters say, Thou art righteous, O Lord, which art, and wast, and shalt be, because thou hast judged thus.

6 For they have shed the blood of saints and prophets, and thou hast given them blood to drink; for they are worthy.

7 And I heard another out of the altar say, Even so, Lord God Almighty, true and righteous *are* thy judgments.

8 And the fourth angel poured out his vial upon the sun; and power was given unto him to scorch men with fire.

9 And men were scorched with great heat, and blasphemed the name of God, which hath power over these plagues: and they repented not to give him glory.

10 En de vijfde engel goot zijne phiool uit op den troon van het beest; en zijn rijk is verduisterd geworden; en zij verbeten hunne tongen van pijn;

11 En zij lasterden den God des hemels van wege hunne pijnen, en van wege hunne zweren; en zij bekeerden zich niet van hunne werken.

12 En de zesde engel goot zijne phiool uit op de groote rivier, den Euphraat; en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zoude worden de weg der koningen, die van den opgang der zon *komen zullen.*

13 En ik zag uit den mond des draaks, en uit den mond van het beest, en uit den mond des valschen profeets, drie onreine geesten *gaan*, den vorschen gelijk.

14 Want het zijn geesten der duivelen, die teekenen doen, welke uitgaan tot de koningen der aarde en der geheele wereld, om die te vergaderen tot den krijg van dien grooten dag des almagtigen Gods.

15 Ziet, ik kom als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijne kleederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijne schaamte *niet* zie.

16 En zij hebben hen vergaderd in de plaats, welke in het Hebreeuwsch genaamd wordt Armageddon.

17 En de zevende engel goot zijne phiool uit in de lucht; en er kwam eene groote stem uit den tempel des hemels, van den troon, zeggende: Het is geschied.

18 En er geschiedden stemmen, en donderslagen, en bliksemen; en er geschiedde eene groote aardbeving, hoedanige niet is geschied van dat de menschen op de aarde geweest zijn, *namelijk* eene zoodanige aardbeving *en zoo* groot.

19 En de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der heidenen zijn gevallen; en het groote Babylon is gedacht geworden voor God, om haar te geven

10 And the fifth angel poured out his vial upon the seat of the beast; and his kingdom was full of darkness; and they gnawed their tongues for pain,

11 And blasphemed the God of heaven, because of their pains and their sores, and repented not of their deeds.

12 And the sixth angel poured out his vial upon the great river Euphrates; and the water thereof was dried up, that the way of the kings of the east might be prepared.

13 And I saw three unclean spirits like frogs *come* out of the mouth of the dragon, and out of the mouth of the beast, and out of the mouth of the false prophet.

14 For they are the spirits of devils, working miracles, *which* go forth unto the kings of the earth, and of the whole world, to gather them to the battle of that great day of God Almighty.

15 Behold, I come as a thief. Blessed *is* he that watcheth, and keepeth his garments, lest he walk naked, and they see his shame.

16 And he gathered them together into a place called in the Hebrew tongue Armageddon.

17 And the seventh angel poured out his vial into the air; and there came a great voice out of the temple of heaven, from the throne, saying, It is done.

18 And there were voices, and thunders, and lightnings; and there was a great earthquake, such as was not since men were upon the earth, so mighty an earthquake, *and* so great.

19 And the great city was divided into three parts, and the cities of the nations fell: and great Babylon came in remembrance before God, to give unto her the

den drinkbeker van den wijn des toorns zijner gramschap.

20 En alle eilanden zijn gevloden, en de bergen zijn niet gevonden.

21 En een groote hagel, *elk* als een talent-*pond* zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen lasterden God van wege de plage des hagels; want deszelfs plage was zeer groot.

HOOFDSTUK XVII.

EN één uit de zeven engelen, die de zeven phiolen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts, ik zal u toonen het oordeel der groote hoere, die daar zit op vele wateren;

2 Met welke de koningen der aarde gehoereerd hebben, en die de aarde bewonen, zijn dronken geworden van den wijn harer hoererij.

3 En hij voerde mij weg in eene woestijn, in den geest, en ik zag eene vrouw zittende op een scharlakenrood beest, dat vol was van namen der *Gods*-lastering, en het had zeven hoofden en tien hoornen.

4 En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud, en kostelijk gesteente, en paarlen, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker, vol van gruwelen, en van onreinigheid harer hoererij.

5 En op haar voorhoofd was een naam geschreven, *namelijk:* Verborgenheid; het groote Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen der aarde.

6 En ik zag, dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij, toen ik haar zag, met groote verwondering.

7 En de engel zeide tot mij: Waarom verwondert gij u? Ik zal

cup of the wine of the fierceness of his wrath.

20 And every island fled away, and the mountains were not found.

21 And there fell upon men a great hail out of heaven, *every stone* about the weight of a talent: and men blasphemed God because of the plague of the hail; for the plague thereof was exceeding great.

CHAPTER XVII.

AND there came one of the seven angels which had the seven vials, and talked with me, saying unto me, Come hither; I will shew unto thee the judgment of the great whore that sitteth upon many waters;

2 With whom the kings of the earth have committed fornication, and the inhabitants of the earth have been made drunk with the wine of her fornication.

3 So he carried me away in the spirit into the wilderness: and I saw a woman sit upon a scarlet-coloured beast, full of names of blasphemy, having seven heads and ten horns.

4 And the woman was arrayed in purple and scarlet-colour, and decked with gold and precious stones and pearls, having a golden cup in her hand full of abominations and filthiness of her fornication:

5 And upon her forehead *was* a name written, MYSTERY, BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF HARLOTS AND ABOMINATIONS OF THE EARTH.

6 And I saw the woman drunken with the blood of the saints, and with the blood of the martyrs of Jesus: and when I saw her, I wondered with great admiration.

7 And the angel said unto me, Wherefore didst thou marvel? I

u zeggen de verborgenheid der vrouw en van het beest, dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft en de tien hoornen.

8 Het beest, dat gij gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen, (wier namen niet zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging der wereld) zullen verwonderd zijn, ziende het beest, dat was en niet is, hoewel het is.

9 Hier is 't verstand, dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen, op welke de vrouw zit.

10 En het zijn *ook* zeven koningen: de vijf zijn gevallen, en de één is, de ander is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig *tijds* blijven.

11 En het beest, dat was en niet is, die is ook de achtste *koning*, en is uit de zeven, en gaat ten verderve.

12 En de tien hoornen, die gij gezien hebt, zijn tien koningen, die het koningrijk nog niet hebben ontvangen, maar als koningen magt ontvangen op éene ure met het beest.

13 Dezen hebben eenerlei meening, en zullen hunne kracht en magt aan het beest overgeven.

14 Dezen zullen tegen het Lam krijgen, en het Lam zal hen overwinnen, (want het is een Heere der heeren, en een Koning der koningen) en die met hem zijn, de geroepenen, en uitverkorenen, en geloovigen.

15 En hij zeide tot mij: De wateren, die gij gezien hebt, waar de hoere zit, zijn volken, en scharen, en natiën, en tongen.

16 En de tien hoornen, die gij gezien hebt op het beest, die zullen de hoere haten, en zullen haar woest maken, en naakt; en zij

will tell thee the mystery of the woman, and of the beast that carrieth her, which hath the seven heads, and ten horns.

8 The beast that thou sawest, was, and is not; and shall ascend out of the bottomless pit, and go into perdition: and they that dwell on the earth shall wonder, (whose names were not written in the book of life from the foundation of the world,) when they behold the beast that was, and is not, and yet is.

9 And here *is* the mind which hath wisdom. The seven heads are seven mountains, on which the woman sitteth.

10 And there are seven kings: five are fallen, and one is, *and* the other is not yet come; and when he cometh, he must continue a short space.

11 And the beast that was, and is not, even he is the eighth, and is of the seven, and goeth into perdition.

12 And the ten horns which thou sawest are ten kings, which have received no kingdom as yet; but receive power as kings one hour with the beast.

13 These have one mind, and shall give their power and strength unto the beast.

14 These shall make war with the Lamb, and the Lamb shall overcome them: for he is Lord of lords, and King of kings; and they that are with him *are* called, and chosen, and faithful.

15 And he saith unto me, The waters which thou sawest, where the whore sitteth, are peoples, and multitudes, and nations, and tongues.

16 And the ten horns which thou sawest upon the beast, these shall hate the whore, and shall make her desolate and naked, and shall

zullen haar vleesch eten, en zullen haar met vuur verbranden.

17 Want God heeft *hun* in hunne harten gegeven, dat zij zijne meening doen, en dat zij eenerlei meening doen, en dat zij hun koningrijk aan het beest geven, tot dat de woorden Gods voleindigd zullen zijn.

18 En de vrouw, die gij gezien hebt, is de groote stad, die het koningrijk heeft over de koningen der aarde.

HOOFDSTUK XVIII.

EN na dezen zag ik eenen anderen engel afkomen uit den hemel, hebbende groote magt, en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2 En hij riep krachtig met eene groote stemme, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, het groote Babylon, en is geworden eene woonstede der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten, en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte.

3 Dewijl uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken gedronken hebben, en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: Gaat uit van haar, mijn volk! opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5 Want hare zonden zijn *de eene op de andere* gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongeregtigheden gedachtig geworden.

6 Vergeldt haar, gelijk als zij ulieden vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel naar hare werken; in den drinkbeker, waarin zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

eat her flesh, and burn her with fire.

17 For God hath put in their hearts to fulfil his will, and to agree, and give their kingdom unto the beast, until the words of God shall be fulfilled.

18 And the woman which thou sawest is that great city, which reigneth over the kings of the earth.

CHAPTER XVIII.

AND after these things I saw another angel come down from heaven, having great power; and the earth was lightened with his glory.

2 And he cried mightily with a strong voice, saying, Babylon the great is fallen, is fallen, and is become the habitation of devils, and the hold of every foul spirit, and a cage of every unclean and hateful bird.

3 For all nations have drunk of the wine of the wrath of her fornication, and the kings of the earth have committed fornication with her, and the merchants of the earth are waxed rich through the abundance of her delicacies.

4 And I heard another voice from heaven, saying, Come out of her, my people, that ye be not partakers of her sins, and that ye receive not of her plagues.

5 For her sins have reached unto heaven, and God hath remembered her iniquities.

6 Reward her even as she rewarded you, and double unto her double according to her works: in the cup which she hath filled, fill to her double.

7 Zoo veel als zij zich zelve ver-
heerlijkt heeft, en weelde gehad
heeft, doet zoo groote pijniging en
rouw haar aan; want zij zegt in
haar hart: Ik zit *als* eene konin-
gin, en ben geene weduwe, en
zal geenen rouw zien.
8 Daarom zullen hare plagen op
éénen dag komen, *namelijk* dood,
en rouw, en honger, en zij zal met
vuur verbrand worden; want sterk
is de Heere God, die haar oordeelt.

9 En de koningen der aarde, die
met haar gehoereerd en weelde ge-
had hebben, zullen haar bewee-
nen, en rouw over haar bedrijven,
wanneer zij den rook haars brands
zullen zien;
10 Van verre staande uit vreeze
van hare pijniging, zeggende: Wee,
wee, de groote stad Babylon, de
sterke stad! want uw oordeel is
in ééne ure gekomen.
11 En de kooplieden der aarde
zullen weenen en rouw maken over
haar, omdat niemand hunne waren
meer koopt:
12 Waren van goud, en van zil-
ver, en van kostelijk gesteente, en
van paarlen, en van fijn lijnwaad,
en van purper, en van zijde, en van
scharlaken; en allerlei welriekend
hout, en allerlei ivoren vaten, en
allerlei vaten van het kostelijkste
hout, en van koper, en van ijzer,
en van marmersteen;
13 En kaneel, en reukwerk, en
welriekende zalve, en wierook, en
wijn, en olie, en meelbloem, en
tarwe, en lastbeesten, en schapen;
en van paarden, en van koetswa-
genen, en van ligchamen, en de
zielen der menschen.
14 En de vrucht der begeerlijk-
heid uwer ziele is van u wegge-
gaan; en al wat lekker en wat
heerlijk was, is van u weggegaan,
en gij zult hetzelve niet meer vin-
den.
15 De kooplieden dezer dingen,
die rijk geworden waren van haar,
zullen van verre staan uit vreeze

7 How much she hath glorified
herself, and lived deliciously, so
much torment and sorrow give
her: for she saith in her heart, I
sit a queen, and am no widow,
and shall see no sorrow.

8 Therefore shall her plagues
come in one day, death, and
mourning, and famine; and she
shall be utterly burned with fire:
for strong is the Lord God who
judgeth her.
9 And the kings of the earth, who
have committed fornication and
lived deliciously with her, shall
bewail her, and lament for her,
when they shall see the smoke of
her burning,
10 Standing afar off for the fear
of her torment, saying, Alas, alas!
that great city Babylon, that mighty
city! for in one hour is thy judg-
ment come.
11 And the merchants of the
earth shall weep and mourn over
her; for no man buyeth their mer-
chandise any more:
12 The merchandise of gold, and
silver, and precious stones, and of
pearls, and fine linen, and purple,
and silk, and scarlet, and all thyine
wood, and all manner vessels of
ivory, and all manner vessels of
most precious wood, and of brass,
and iron, and marble,

13 And cinnamon, and odours,
and ointments, and frankincense,
and wine, and oil, and fine flour,
and wheat, and beasts, and sheep,
and horses, and chariots, and slaves,
and souls of men.

14 And the fruits that thy soul
lusted after are departed from thee,
and all things which were dainty
and goodly are departed from thee,
and thou shalt find them no more
at all.
15 The merchants of these things
which were made rich by her
shall stand afar off, for the fear

van hare pijniging, weenende en
rouw makende;
16 En zeggende: Wee, wee, de
groote stad! die bekleed was met
fijn lijnwaad, en purper, en schar-
laken, en versierd met goud, en
met kostelijk gesteente, en *met*
paarlen;
17 Want in ééne ure is zoo groote
rijkdom verwoest. En alle stuur-
lieden, en al het volk op de schepen,
en bootsgezellen, en allen, die ter
zee handelen, stonden van verre;
18 En riepen, ziende den rook
van haren brand, *en* zeggende:
Wat *stad* was deze groote stad ge-
lijk?
19 En zij wierpen stof op hunne
hoofden, en riepen, weenende en
rouw bedrijvende, zeggende: Wee,
wee, de groote stad! in welke al-
len, die schepen in de zee hadden,
van hare kostelijkheid rijk gewor-
den zijn; want zij is in ééne ure
verwoest geworden.
20 Bedrijf vreugde over haar, gij
hemel! en gij heilige apostelen,
en gij profeten! want God heeft
uw oordeel aan haar geoordeeld.
21 En een sterke engel hief een-
en steen op als eenen grooten mo-
lensteen, en wierp *dien* in de zee,
zeggende: Aldus zal de groote
stad Babylon met geweld gewor-
pen worden, en zal niet meer wor-
den gevonden.
22 En de stem der citerspelers,
en der zangers, en der fluiters, en
der bazuiners zal niet meer in u
gehoord worden; en geen kunste-
naar van eenige kunst zal meer in
u gevonden worden; en geen ge-
luid des molens zal in u meer ge-
hoord worden.
23 En het licht der kaars zal in
u niet meer schijnen; en de stem
eens bruidegoms en eener bruid
zal in u niet meer gehoord wor-
den; want uwe kooplieden waren
de grooten der aarde, want door
uwe tooverij zijn alle volken ver-
leid geweest.
24 En in dezelve is gevonden het

of her torment, weeping and wail-
ing,
16 And saying, Alas, alas! that
great city, that was clothed in fine
linen, and purple, and scarlet, and
decked with gold, and precious
stones, and pearls!
17 For in one hour so great riches
is come to nought. And every
ship-master, and all the company
in ships, and sailors, and as many
as trade by sea, stood afar off,
18 And cried when they saw
the smoke of her burning, saying,
What *city is* like unto this great
city!
19 And they cast dust on their
heads, and cried, weeping and
wailing, saying, Alas, alas! that
great city, wherein were made
rich all that had ships in the sea
by reason of her costliness! for in
one hour is she made desolate.
20 Rejoice over her, *thou* heaven,
and *ye* holy apostles and prophets;
for God hath avenged you on her.
21 And a mighty angel took up
a stone like a great mill-stone, and
cast *it* into the sea, saying, Thus
with violence shall that great city
Babylon be thrown down, and shall
be found no more at all.
22 And the voice of harpers, and
musicians, and of pipers, and trum-
peters, shall be heard no more at
all in thee; and no craftsman, of
whatsoever craft *he be*, shall be
found any more in thee; and the
sound of a mill-stone shall be heard
no more at all in thee;
23 And the light of a candle shall
shine no more at all in thee; and
the voice of the bridegroom and
of the bride shall be heard no more
at all in thee: for thy merchants
were the great men of the earth;
for by thy sorceries were all na-
tions deceived.
24 And in her was found the

bloed der profeten, en der heiligen, en al dergenen, die gedood zijn op de aarde.

HOOFDSTUK XIX.

EN na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Halleluja! de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eere, en de kracht zij den Heere, onzen God.

2 Want zijne oordeelen zijn waarachtig en regtvaardig; dewijl hij de groote hoere geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met hare hoererij, en hij het bloed zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

3 En zij zeiden ten tweeden maal: Halleluja! En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

4 En de vier en twintig ouderlingen, en de vier dieren vielen *neder*, en aanbaden God, die op den troon zat, zeggende: Amen, Halleluja!

5 En eene stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij, alle zijne dienstknechten, en gij, die hem vreest, beide klein en groot!

6 En ik hoorde als eene stem eener groote schare, en als eene stem veler wateren, en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Halleluja! want de Heer, de almagtige God heeft als koning geheerscht.

7 Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zich zelve bereid.

8 En haar is gegeven, dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad; want dit fijn lijnwaad zijn de regtvaardigmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

blood of prophets, and of saints, and of all that were slain upon the earth.

CHAPTER XIX.

AND after these things I heard a great voice of much people in heaven, saying, Alleluia: Salvation, and glory, and honour, and power, unto the Lord our God:

2 For true and righteous *are* his judgments: for he hath judged the great whore, which did corrupt the earth with her fornication, and hath avenged the blood of his servants at her hand.

3 And again they said, Alleluia. And her smoke rose up for ever and ever.

4 And the four and twenty elders and the four beasts fell down and worshipped God that sat on the throne, saying, Amen; Alleluia.

5 And a voice came out of the throne, saying, Praise our God, all ye his servants, and ye that fear him, both small and great.

6 And I heard as it were the voice of a great multitude, and as the voice of many waters, and as the voice of mighty thunderings, saying, Alleluia: for the Lord God omnipotent reigneth.

7 Let us be glad and rejoice, and give honour to him: for the marriage of the Lamb is come, and his wife hath made herself ready.

8 And to her was granted that she should be arrayed in fine linen, clean and white: for the fine linen is the righteousness of saints.

9 And he saith unto me, Write, Blessed *are* they which are called unto the marriage supper of the Lamb. And he saith unto me, These are the true sayings of God.

10 En ik viel *neder* voor zijne voeten om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie, dat gij *dat* niet *doet*, ik ben uw mededienstknecht, en die uwer broederen, die het getuigenis van Jezus hebben; aanbid God. Want het getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

11 En ik zag den hemel geopend; en ziet, een wit paard, en die op hetzelve zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en hij oordeelt en voert krijg in geregtigheid.

12 En zijne oogen waren als eene vuurvlamme, en op zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en hij had eenen naam geschreven, dien niemand wist dan hij zelf.

13 En hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverwd was; en zijn naam wordt genoemd: Het Woord Gods.

14 En de heirlegers in den hemel volgden hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad.

15 En uit zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat hij daarmede de heidenen slaan zoude. En hij zal hen hoeden met eene ijzeren roede; en hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almagtigen Gods.

16 En hij heeft op *zijn* kleed en op zijne dije dezen naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heeren.

17 En ik zag eenen engel staande in de zon; en hij riep met eene groote stemme, zeggende tot alle de vogelen, die in het midden des hemels vlogen: Komt herwaarts, en vergadert u tot het avondmaal des grooten Gods;

18 Opdat gij eet het vleesch der koningen, en het vleesch der oversten over duizend, en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden en dergenen, die daarop zitten, en het vleesch van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en grooten.

10 And I fell at his feet to worship him. And he said unto me, See *thou do it* not: I am thy fellowservant, and of thy brethren that have the testimony of Jesus: worship God: for the testimony of Jesus is the spirit of prophecy.

11 And I saw heaven opened, and behold, a white horse; and he that sat upon him *was* called Faithful and True, and in righteousness he doth judge and make war.

12 His eyes *were* as a flame of fire, and on his head *were* many crowns; and he had a name written, that no man knew, but he himself.

13 And he *was* clothed with a vesture dipped in blood: and his name is called The Word of God.

14 And the armies *which were* in heaven followed him upon white horses, clothed in fine linen, white and clean.

15 And out of his mouth goeth a sharp sword, that with it he should smite the nations: and he shall rule them with a rod of iron: and he treadeth the wine-press of the fierceness and wrath of Almighty God.

16 And he hath on *his* vesture and on his thigh a name written, KING OF KINGS, AND LORD OF LORDS.

17 And I saw an angel standing in the sun; and he cried with a loud voice, saying to all the fowls that fly in the midst of heaven, Come, and gather yourselves together unto the supper of the great God;

18 That ye may eat the flesh of kings, and the flesh of captains, and the flesh of mighty men, and the flesh of horses, and of them that sit on them, and the flesh of all *men, both* free and bond, both small and great.

19 En ik zag het beest, en de koningen der aarde, en hunne heirlegers vergaderd, om krijg te voeren tegen hem, die op het paard zat, en tegen zijn heirleger.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelve de valsche profeet, die de teekenen in de tegenwoordigheid van hetzelve gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteeken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs, die met sulfer brandt.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard desgenen, die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en alle de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK XX.

EN ik zag eenen engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds, en eene groote keten in zijne hand;

2 En hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en Satanas, en bond hem duizend jaren.

3 En hij wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde *dien* boven hem, opdat hij de volken niet meer verleiden zoude, tot dat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinen tijd ontbonden worden.

4 En ik zag troonen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en *ik zag* de zielen dergenen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus, en om het woord Gods, en die het beest en deszelfs beeld niet aangebeden hadden, en die het merkteeken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hunne hand; en zij leefden en heerschten als koningen met Christus de duizend jaren.

19 And I saw the beast, and the kings of the earth, and their armies, gathered together to make war against him that sat on the horse, and against his army.

20 And the beast was taken, and with him the false prophet that wrought miracles before him, with which he deceived them that had received the mark of the beast, and them that worshipped his image. These both were cast alive into a lake of fire burning with brimstone.

21 And the remnant were slain with the sword of him that sat upon the horse, which *sword* proceeded out of his mouth: and all the fowls were filled with their flesh.

CHAPTER XX.

AND I saw an angel come down from heaven, having the key of the bottomless pit and a great chain in his hand.

2 And he laid hold on the dragon, that old serpent, which is the Devil, and Satan, and bound him a thousand years,

3 And cast him into the bottomless pit, and shut him up, and set a seal upon him, that he should deceive the nations no more, till the thousand years should be fulfilled; and after that he must be loosed a little season.

4 And I saw thrones, and they sat upon them, and judgment was given unto them: and *I saw* the souls of them that were beheaded for the witness of Jesus, and for the word of God, and which had not worshipped the beast, neither his image, neither had received *his* mark upon their foreheads, or in their hands; and they lived and reigned with Christ a thousand years.

5 Maar de overige der dooden werden niet weder levend tot dat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geene magt, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met hem als koningen heerschen duizend jaren.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de Satanas uit zijne gevangenis ontbonden worden.

8 En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die aan de vier hoeken der aarde zijn, den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; wier getal is als het zand aan de zee.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen, en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden.

10 En de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het beest en de valsche profeet zijn; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11 En ik zag eenen grooten blinkenden troon, en dengenen die daarop zat, van wiens aangezigt de aarde en de hemel wegvloden, en geene plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend: en een ander boek werd geopend, dat des levens is; en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken.

13 En de zee gaf de dooden, die in haar waren; en de dood en de hel gaven de dooden, die in hen waren; en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar hunne werken.

14 En de dood en de hel werden

5 But the rest of the dead lived not again until the thousand years were finished. This *is* the first resurrection.

6 Blessed and holy *is* he that hath part in the first resurrection: on such the second death hath no power, but they shall be priests of God and of Christ, and shall reign with him a thousand years,

7 And when the thousand years are expired, Satan shall be loosed out of his prison,

8 And shall go out to deceive the nations which are in the four quarters of the earth, Gog and Magog, to gather them together to battle: the number of whom *is* as the sand of the sea.

9 And they went up on the breadth of the earth, and compassed the camp of the saints about, and the beloved city: and fire came down from God out of heaven, and devoured them.

10 And the devil that deceived them was cast into the lake of fire and brimstone, where the beast and the false prophet *are*, and shall be tormented day and night for ever and ever.

11 And I saw a great white throne, and him that sat on it, from whose face the earth and the heaven fled away; and there was found no place for them.

12 And I saw the dead, small and great, stand before God; and the books were opened: and another book was opened, which is *the book* of life: and the dead were judged out of those things which were written in the books, according to their works.

13 And the sea gave up the dead which were in it; and death and hell delivered up the dead which were in them: and they were judged every man according to their works.

14 And death and hell were cast

geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood.

15 En zoo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

into the lake of fire. This is the second death.

15 And whosoever was not found written in the book of life was cast into the lake of fire.

HOOFDSTUK XXI.

EN ik zag eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2 En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene bruid, die voor haren man versierd is.

3 En ik hoorde eene groote stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de menschen, en hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen en hun God zijn.

4 En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.

5 En die op den troon zat, zeide: Ziet, ik maak alle dingen nieuw. En hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

6 En hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

7 Die overwint, zal alles beërven; en ik zal hem een God zijn, en hij zal mij een zoon zijn.

8 Maar den vreesachtigen, en ongeloovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereerders, en toovenaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars, is hun deel in den poel, die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

CHAPTER XXI.

AND I saw a new heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were passed away; and there was no more sea.

2 And I John saw the holy city, new Jerusalem, coming down from God out of heaven, prepared as a bride adorned for her husband.

3 And I heard a great voice out of heaven, saying, Behold, the tabernacle of God *is* with men, and he will dwell with them, and they shall be his people, and God himself shall be with them, *and be* their God.

4 And God shall wipe away all tears from their eyes; and there shall be no more death, neither sorrow, nor crying, neither shall there be any more pain: for the former things are passed away.

5 And he that sat upon the throne said, Behold, I make all things new. And he said unto me, Write: for these words are true and faithful.

6 And he said unto me, It is done. I am Alpha and Omega, the beginning and the end. I will give unto him that is athirst of the fountain of the water of life freely.

7 He that overcometh shall inherit all things; and I will be his God, and he shall be my son.

8 But the fearful, and unbelieving, and the abominable, and murderers, and whoremongers, and sorcerers, and idolaters, and all liars, shall have their part in the lake which burneth with fire and brimstone: which is the second death.

9 En tot mij kwam één van de
zeven engelen, die de zeven phiolen
hadden, welke vol geweest
waren van de zeven laatste plagen,
en sprak met mij, zeggende:
Kom herwaarts, ik zal u toonen de
bruid, de vrouw des Lams.
10 En hij voerde mij weg in den
geest op eenen grooten en hoogen
berg, en hij toonde mij de groote
stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende
uit den hemel van God;
11 En zij had de heerlijkheid
Gods, en haar licht was den allerkostelijksten
steen gelijk, *namelijk*
als den steen jaspis, blinkende gelijk
kristal.
12 En zij had eenen grooten en
hoogen muur, en had twaalf poorten,
en in de poorten twaalf engelen,
en namen daarop geschreven,
welke zijn de *namen* der twaalf
geslachten der kinderen Israëls.
13 Van het Oosten waren drie
poorten, van het Noorden drie poorten,
van het Zuiden drie poorten,
van het Westen drie poorten.
14 En de muur der stad had
twaalf fondamenten, en in dezelve
de namen der twaalf apostelen
des Lams.
15 En hij, die met mij sprak, had
eenen gouden rietstok, opdat hij
de stad zoude meten, en hare poorten,
en haren muur.
16 En de stad lag vierkant, en
hare lengte was zoo groot als *hare*
breedte. En hij mat de stad met
den rietstok op twaalf duizend
stadiën; de lengte, en de breedte,
en de hoogte derzelve waren even
gelijk.
17 En hij mat haren muur op
honderd vier en veertig ellen, *naar*
de maat eens menschen, welke
des engels was.
18 En het gebouw van haren
muur was jaspis; en de stad was
zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.
19 En de fondamenten van den
muur der stad waren met allerlei
kostelijk gesteente versierd. Het

9 And there came unto me one of
the seven angels, which had the
seven vials full of the seven last
plagues, and talked with me, saying,
Come hither, I will shew thee
the bride, the Lamb's wife.
10 And he carried me away in
the spirit to a great and high mountain,
and shewed me that great
city, the holy Jerusalem, descending
out of heaven from God,
11 Having the glory of God: and
her light *was* like unto a stone
most precious, even like a jasper-stone,
clear as crystal;
12 And had a wall great and high,
and had twelve gates, and at the
gates twelve angels, and names
written thereon, which are *the*
names of the twelve tribes of the
children of Israel.
13 On the east, three gates; on the
north, three gates; on the south,
three gates; and on the west, three
gates.
14 And the wall of the city had
twelve foundations, and in them
the names of the twelve apostles
of the Lamb.
15 And he that talked with me,
had a golden reed to measure the
city, and the gates thereof, and the
wall thereof.
16 And the city lieth foursquare,
and the length is as large as the
breadth: and he measured the city
with the reed, twelve thousand furlongs.
The length, and the breadth,
and the height of it are equal.
17 And he measured the wall
thereof, an hundred *and* forty *and*
four cubits, *according to* the measure
of a man, that is, of the angel.
18 And the building of the wall
of it was *of* jasper: and the city
was pure gold, like unto clear glass.
19 And the foundations of the
wall of the city *were* garnished
with all manner of precious stones.

eerste fondament was jaspis, het tweede saphier, het derde chalcedon, het vierde smaragd,

20 Het vijfde sardonix, het zesde sardius, het zevende chrysoliet, het achtste beryl, het negende topaas, het tiende chrysopraas, het elfde hyacinth, het twaalfde amethyst.

21 En de twaalf poorten waren twaalf paarlen, eene iedere poort was elk uit ééne parel; en de straat der stad was zuiver goud, gelijk doorluchtig glas.

22 En ik zag geenen tempel in dezelve; want de Heere, de almagtige God, is haar tempel, en het Lam.

23 En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare kaars.

24 En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde brengen hunne heerlijkheid en eere in dezelve.

25 En hare poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn.

26 En zij zullen de heerlijkheid en de eere der volken daarin brengen.

27 En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen *spreekt*; maar alleen die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.

The first foundation *was* jasper; the second, sapphire; the third, a chalcedony; the fourth, an emerald;

20 The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, a topaz; the tenth, a chrysoprasus; the eleventh, a jacinth; the twelfth, an amethyst.

21 And the twelve gates *were* twelve pearls; every several gate was of one pearl; and the street of the city *was* pure gold, as it were transparent glass.

22 And I saw no temple therein: for the Lord God Almighty and the Lamb are the temple of it.

23 And the city had no need of the sun, neither of the moon, to shine in it: for the glory of God did lighten it, and the Lamb *is* the light thereof.

24 And the nations of them which are saved shall walk in the light of it: and the kings of the earth do bring their glory and honour into it.

25 And the gates of it shall not be shut at all by day: for there shall be no night there.

26 And they shall bring the glory and honour of the nations into it.

27 And there shall in no wise enter into it any thing that defileth, neither *whatsoever* worketh abomination, or *maketh* a lie: but they which are written in the Lamb's book of life.

HOOFDSTUK XXII.

EN hij toonde mij eené zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.

2 In het midden van hare straat, en op de eene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende

CHAPTER XXII.

AND he shewed me a pure river of water of life, clear as crystal, proceeding out of the throne of God and of the Lamb.

2 In the midst of the street of it, and on either side of the river, *was there* the tree of life, which bare twelve *manner of* fruits, *and* yielded her fruit every month: and

zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

3 En geene vervloeking zal er meer tegen *iemand* zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en zijne dienstknechten zullen hem dienen;

4 En zullen zijn aangezigt zien, en zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.

5 En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geene kaars, noch licht der zon van noode hebben; want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heerschen in alle eeuwigheid.

6 En hij zeide tot mij: Deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heere, de God der heilige profeten, heeft zijnen engel gezonden, om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haast moet geschieden.

7 Ziet, ik kom haastelijk; zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.

8 En ik, Johannes, ben degene, die deze dingen gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik *neder*, om te aanbidden voor de voeten des engels, die mij deze dingen toonde.

9 En hij zeide tot mij: Zie, dat gij het niet *doet*; want ik ben uw medediens†knecht, en die uwer broederen, de profeten, en dergenen, die de woorden dezes boeks bewaren; aanbid God.

10 En hij zeide tot mij: Verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet; want de tijd is nabij.

11 Die onregt doet, dat hij nog onregt doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die regtvaardig is, dat hij nog geregtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

12 En ziet, ik kom haastelijk; en mijn loon is met mij, om een' iegelijk te vergelden gelijk zijn werk zal zijn.

the leaves of the tree *were* for the healing of the nations.

3 And there shall be no more curse: but the throne of God and of the Lamb shall be in it; and his servants shall serve him:

4 And they shall see his face; and his name *shall be* in their foreheads.

5 And there shall be no night there; and they need no candle, neither light of the sun; for the Lord God giveth them light: and they shall reign for ever and ever.

6 And he said unto me, These sayings *are* faithful and true. And the Lord God of the holy prophets sent his angel to shew unto his servants the things which must shortly be done.

7 Behold, I come quickly: blessed *is* he that keepeth the sayings of the prophecy of this book.

8 And I John saw these things, and heard *them*. And when I had heard and seen, I fell down to worship before the feet of the angel which shewed me these things.

9 Then saith he unto me, See *thou do it* not: for I am thy fellowservant, and of thy brethren the prophets, and of them which keep the sayings of this book: worship God.

10 And he saith unto me, Seal not the sayings of the prophecy of this book; for the time is at hand.

11 He that is unjust, let him be unjust still: and he which is filthy, let him be filthy still: and he that is righteous, let him be righteous still: and he that is holy, let him be holy still.

12 And behold, I come quickly; and my reward *is* with me, to give every man according as his wor' shall be.

13 Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste.

14 Zalig zijn zij, die zijne geboden doen, opdat hunne magt zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

15 Maar buiten zullen zijn de honden, en de toovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk, die de leugen liefheeft en doet.

16 Ik, Jezus, heb mijnen engel gezonden, om uliedem deze dingen te getuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende morgenster.

17 En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

18 Want ik betuig aan een' iegelijk, die de woorden der profetie dezes boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn;

19 En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en *uit* hetgeen in dit boek geschreven is.

20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastelijk. Amen. Ja kom, Heere Jezus!

21 De genade van onzen Heer Jezus Christus *zij* met u allen. Amen.

13 I am Alpha and Omega, the beginning and the end, the first and the last.

14 Blessed *are* they that do his commandments, that they may have right to the tree of life, and may enter in through the gates into the city.

15 For without *are* dogs, and sorcerers, and whoremongers, and murderers, and idolaters, and whosoever loveth and maketh a lie.

16 I Jesus have sent mine angel to testify unto you these things in the churches. I am the root and the offspring of David, *and* the bright and morning-star.

17 And the Spirit and the bride say, Come. And let him that heareth say, Come. And let him that is athirst come. And whosoever will, let him take the water of life freely.

18 For I testify unto every man that heareth the words of the prophecy of this book, If any man shall add unto these things, God shall add unto him the plagues that are written in this book:

19 And if any man shall take away from the words of the book of this prophecy, God shall take away his part out of the book of life, and out of the holy city, and *from* the things which are written in this book.

20 He which testifieth these things saith, Surely I come quickly: Amen. Even so, come, Lord Jesus.

21 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

EINDE.